05
7

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 14 (358) din 7 aprilie 1962

Do, re, mi...

(lecție de muzică la noua școală din satul Dumbrăvița, raionul Fălticeni)

Fotografie de B. DUNĂREANU

Gama do major

Recent, spre gospodăriile colective din regiunea București au plecat circa 300 de specialiști — agronomi, zootehnicieni, medici veterinari. Cu cîțiva dintre aceștia am stat de vorbă în clipele dinaintea plecării.

INGINER AGRONOM
MARIA DIMITRESCU:

— Am lucrat mulți ani la Institutul de cercetări agricole și la diverse stațiuni experimentale. Cred că de aci înainte aportul meu pentru dezvoltarea agriculturii va fi și mai mare. Plec la gospodăria colectivă din Mihăilești, raionul Drăgănești-Vlașca, cu sentimentul de mîndrie și bucurie al omului îndrăgostit de satul socialist. Sînt hotărîtă să depun toată priceperea pentru întărirea economico-organizatorică a colectivei.

INGINER AGRONOM
MARIN CIUPAG:

— Am cerut să lucrez în gospodăria colectivă, pentru că numai acolo pot să-mi valorific din plin cunoștințele. Meseria noastră, a inginerilor, e frumoasă numai atunci cînd e concretă, cînd ajută pe colectivist să lucreze în chip nou, după toate indicațiile stabilite de știința agricolă. Plec la colectiva din comuna Patru-Frați, raionul Urziceni, acum, în aceste zile cînd nu trebuie pierdut nici un ceas bun de muncă.

INGINER AGRONOM
CONSTANTIN SCURTESCU:

— Pe mine mă așteaptă colectiviștii din Muntenii-Buzău, raionul Slobozia. Voi munci în gospodărie cu toată priceperea, cu toată inima mea.

Am o experiență destul de mare. Voi folosi-o din plin, din primul ceas al sosirii mele la gospodăria colectivă.

INGINER AGRONOM
MIRCEA EMANOIL:

— Gospodăria colectivă la care mi-am stabilit domiciliul (comuna Bărcănești, raionul Urziceni) e foarte mare și are un profil cerealier. Cerealele sînt slăbiciunea mea. Prima acțiune pe care vreau s-o organizez la gospodărie este legată de „porumbul 5 000".

INGINER AGRONOM
SILVIA VIȘINESCU:

— Nici grîul, nici porumbul, nici via, nici roșiile nu cresc în oraș: cresc la țară. Am toate motivele să fiu mulțumită. Eu merg la gospodăria colectivă din comuna Epurești, raionul Drăgănești-Vlașca.

Un grup din cei 300 de specialiști care au plecat să lucreze în gospodăriile agricole colective din regiunea București.

fotocronica **FLACARII**

Vicepreședintele Sfatului popular regional București urează succes inginerilor agronomi care au cerut să lucreze în gospodăriile agricole colective.

Oamenii muncii de pe ogoare nu pierd nici un ceas bun de lucru. Ei au pornit cu toate forțele în campania de primăvară. În fotografie: se însămînțează tarlalele gospodăriei agricole de stat „Mihai Viteazu", raionul Giurgiu. ↓

fotocronica FLACARII

Adunarea generală a membrilor gospodăriei agricole colective din comuna Bordușani, raionul Fetești, care s-a ținut la căminul cultural din comună, a exprimat recunoștința colectiviștilor pentru invitarea tovarășului Ștefan Bucur (fotografia din stînga), președintele colectivei, la sesiunea Marii Adunări Naționale.

↑

Buletinele meteorologice anunță zilnic timp frumos. Sezonul turistic a început. Cîteva sute de muncitori de la Întreprinderea de încălțăminte „Dîmbovița" și-au petrecut duminica pe Valea Prahovei, în cadrul excursiei de primăvară organizate de O.N.T.

Pentru recolta de stuf de anul viitor. După recoltare, rămășițele stufului sînt incendiate, pentru ca cenușa să îngrașe pămîntul. Apoi, o dată cu creșterea nivelului Dunării, Delta este inundată dirijat, prin ridicarea complexului sistem de ecluze al acestei regiuni stuficole. Apa și mîlul vor asigura astfel creșterea viitoarei recolte de stuf. →

Muncitorii stațiunii de mașini și tractoare din Chitila au desemnat ca invitat la sesiunea Marii Adunări Naționale pe directorul stațiunii, Gavrilă Topan. Iată-l în mijlocul tractoriștilor, care-l felicită cu acest prilej.

Într-o adunare plină de însuflețire, muncitorii, tehnicienii și inginerii Uzinelor de pompe și mașini agricole din Capitală și-au exprimat bucuria pentru faptul că zece tovarăși din acest harnic colectiv de muncă vor participa ca invitați la lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale. Printre aceștia se află și tovarășii Andrei Popa, directorul uzinelor, Dan Florea, secretar al comitetului de partid, Constantin Matache, Grigore Iorgu și Constantin Cristache (în fotografie).

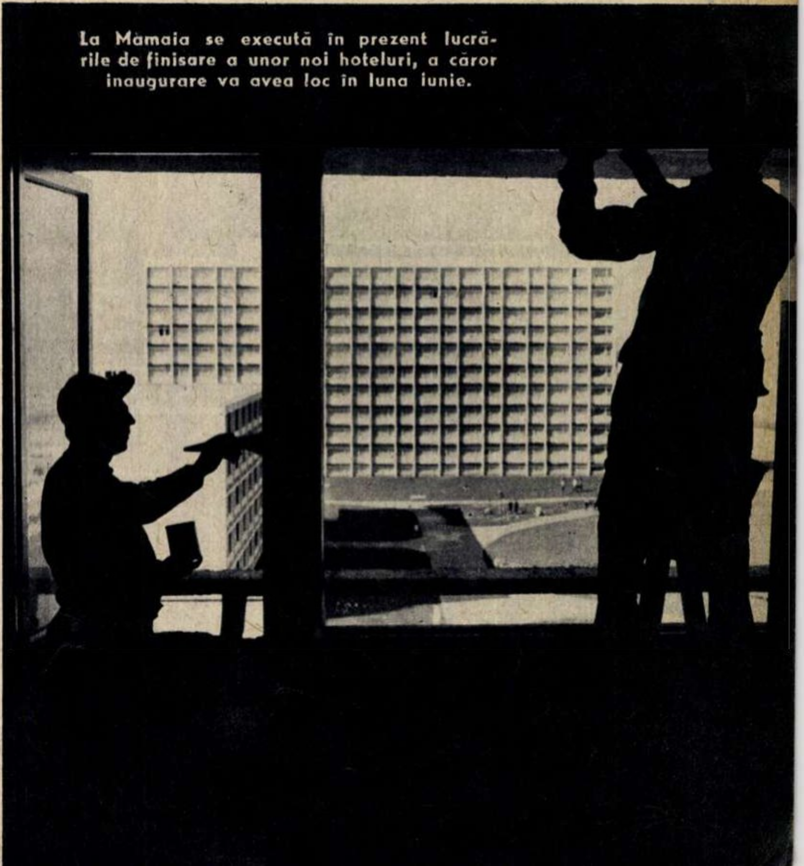

La Mamaia se execută în prezent lucrările de finisare a unor noi hoteluri, a căror inaugurare va avea loc în luna iunie.

DA, AȘA MER

Pentru fiecare bilă — o verificare atentă.

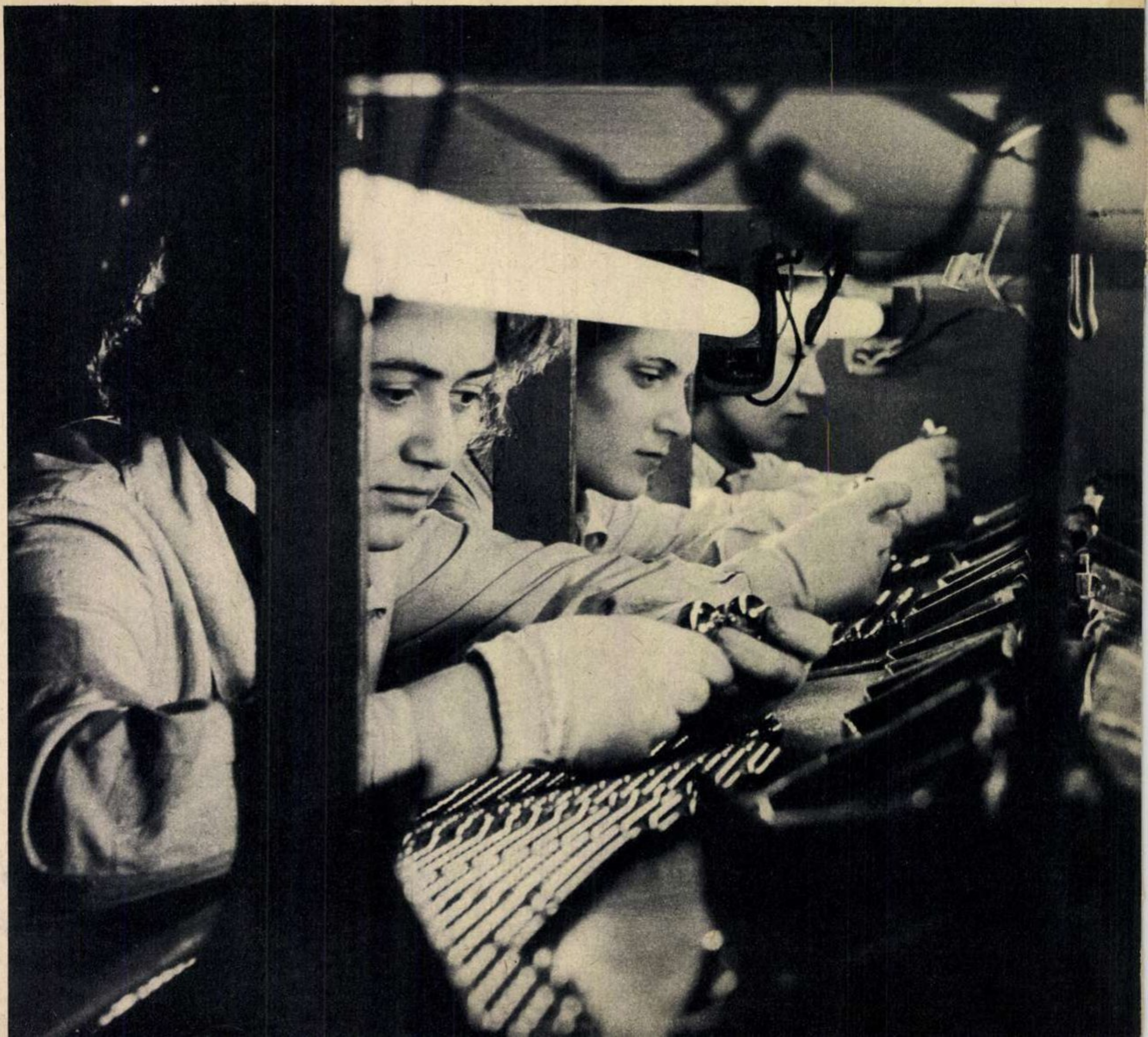

GE!

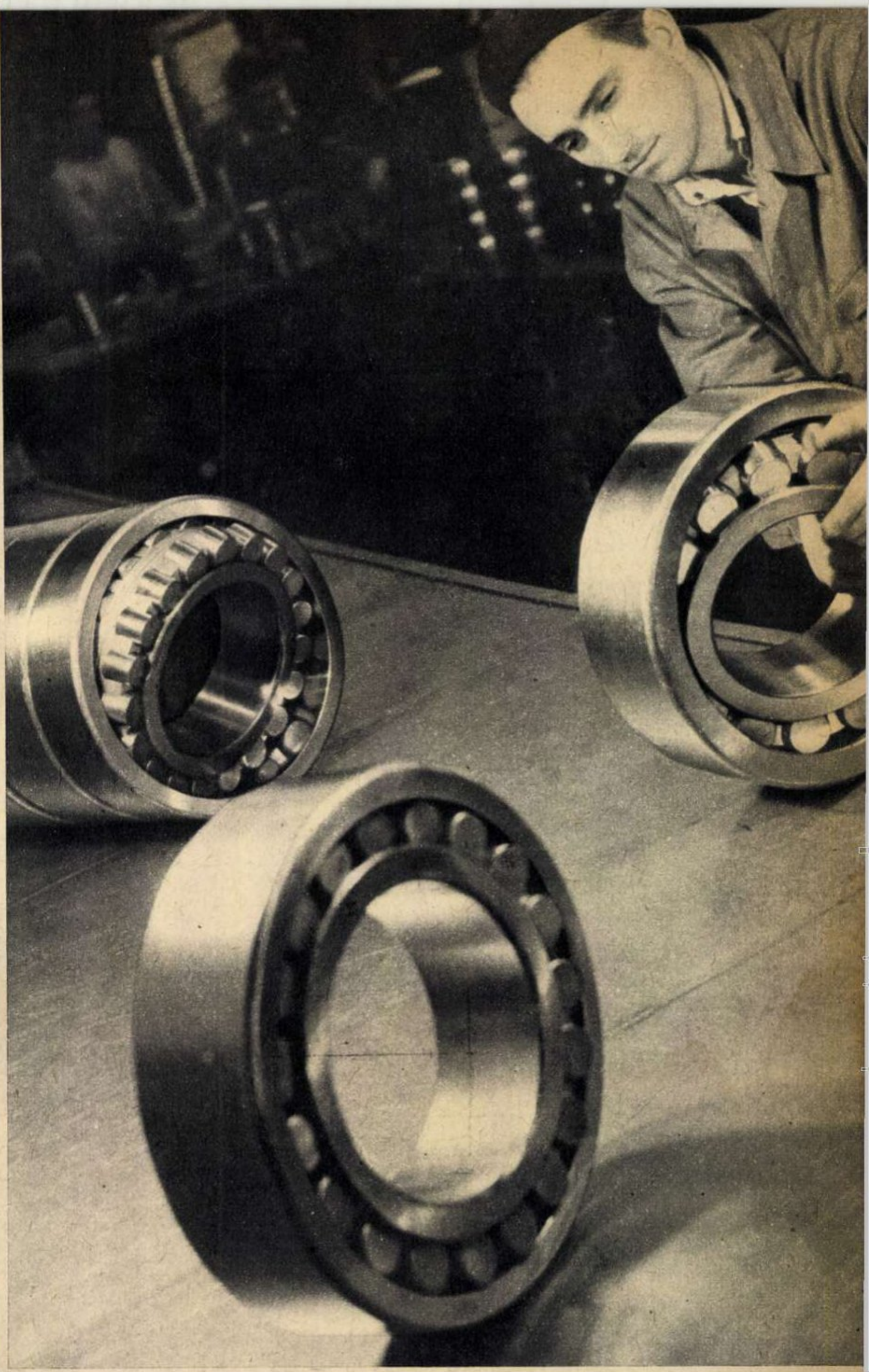

Pe bancul de control rulmenții oscilanți trec ultimul examen.

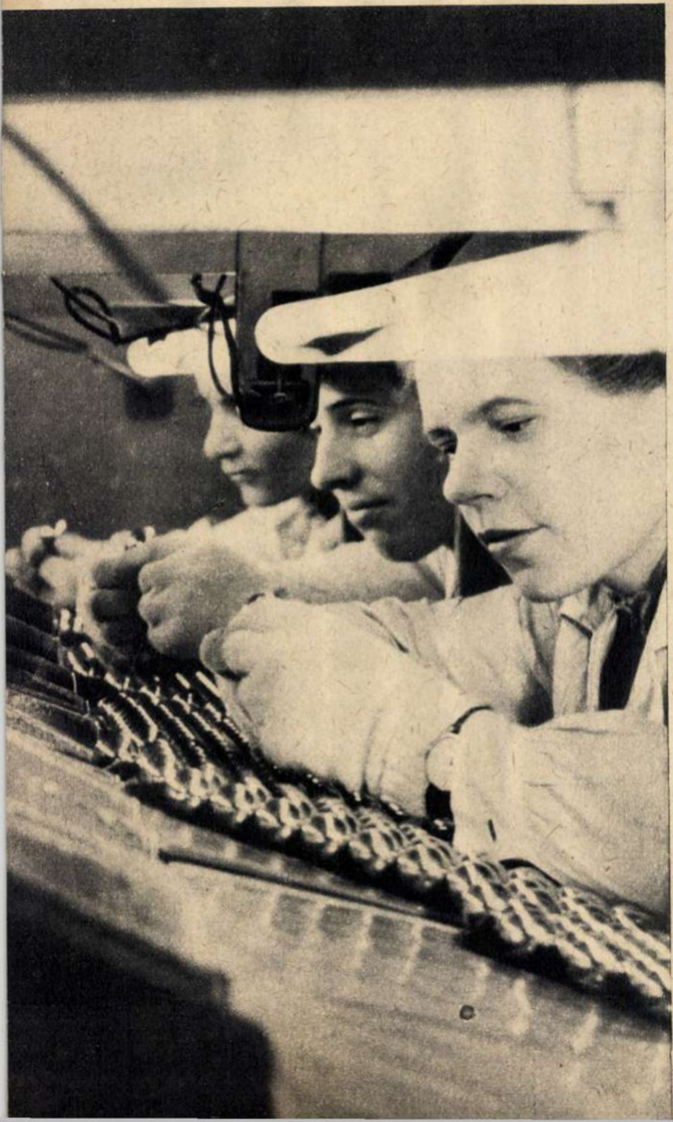

După vîrsta ei, fabrica de rulmenți din Bîrlad este tînără: încă n-a împlinit zece ani; după oameni, este de asemenea tînără: vîrsta lor medie nu trece de 24 de ani.

Ca toți tinerii, băieții și fetele de aici au și ei ochi neastîmpărați, sînt veseli și entuziaști. Dar au totodată o gravitate, mai bine-zis o seriozitate de loc ostentativă, care le stă foarte bine. E și firesc: ei știu că munca lor e de mare răspundere și nu-și îngăduie nici o încălcare a îndatoririlor pe care le au.

Pe lîngă elan, tinerii de la Bîrlad dovedesc chibzuința și perspicacitatea celor mari. Așa i-a crescut fabrica. De aceea, judecînd după atitudinea față de muncă a colectivului, fabrica este matură.

Așa i-am cunoscut acum, în aceste zile de întrecere, pe muncitorii bîrlădeni. Mai bine-zis, i-am recunoscut după un „nu“ dur aruncat mediocrității, acelui călduț și periculos „eh, merge și așa“, spus în vînt.

Firește, ei se bucură pe bună dreptate pentru rulmenții care, plecați la Brașov ori la București, la Grivița Roșie, le aduc laude. Dar asta nu le este de ajuns, nu-i mulțumește pe deplin. Totul trebuie să fie foarte bun. Fiecare inel, fiecare zi de muncă, orice acţiune.

I-am văzut pe tinerii ăştia la forjă şi în bibliotecă, în curtea fabricii sau la o şedinţă. Am înţeles că nu vor repeta niciodată împreună cu Horaţiu „aurea mediocritas".

★

Poate că nişte cuvinte de felul acesta: „V-aţi prins voi să isprăviţi reparaţia oricărei maşini cu o zi mai devreme... Bun. Dar nu ne lăsăm nici noi mai prejos", riscă să pară copilăroase.

Adevărul este că atunci cînd vorbea aşa, Ion Tălpău era mîndru, fără înfumurare, pentru că băieţii din brigada sa reuşiseră să înfrîngă cîţiva colţi ai mediocrităţii. Iată despre ce e vorba.

Cei de la reparaţii mecanice au hotărît ca fiecare om să predea maşina intrată în reparaţie cu o zi înainte de termen.

— Şi o zi nu e puţin — ne-a spus lăcătuşul Gheorghe Luca. Puse cap la cap înseamnă atîtea zeci de maşini ce-şi vor găsi mai repede locul în secţiile de producţie. La ele ne gîndim totdeauna.

Se întîmplă uneori însă ca o reparaţie oricît de meşteşugită să nu reuşească a pune pe picioare zdravene o maşină sau alta. Bunăoară, aşa s-a întîmplat cu opt maşini de la secţia rectificare. Dădeau inele ovale şi nu prea. „Aşa nu mai merge!" — şi-au spus atunci între ei Ion Tălpău şi Geta Tomescu, Irina Mustaţă şi alţi rectificatori. „Astfel de inele sînt bune pentru copii, să şi le pună la trotinete. Cine ştie la cît ar putea să ajungă rebutul!"...

Cîteva zile cărţile de la bibliotecă nu le-au mai ajuns. Şi nici îngîndurarea aceea, alta decît de obicei, n-a fost în zadar.

Peste două săptămîni, cabinetul tehnic nota laconic frămîntarea colectivului condus de lăcătuşul Ion Tălpău: „Un dispozitiv pentru controlul automat al pieselor ce se execută pe maşina de rectificat".

Tare-i place băiatului ăstuia să-ţi vorbească despre maşini:

— Munca noastră e frumoasă. Noi facem o ultimă operaţie: rectificarea inelelor. O iubesc şi de aceea cunosc fiecare maşină de aici. Cu cele opt nu mai era de trăit, nu mai corespundeau cotelor unor noi inele. O ciocăneală pe ici, pe colo nu dădea decît rezultate mediocre. Or, angajamentul brigăzii noastre este să nu ne oprim la procentajul de rebuturi admis, ci să-l micşorăm cît putem. Tija aceea de care v-am mai spus, acţionată de masa longitudinală a maşinii, ar fi putut-o construi pînă la urmă oricine. Numai că noi ne-am grăbit.

Acum poate că nici acel „dar nu ne lăsăm mai prejos" nu vi se va mai părea atît de copilăros.

Tălpău ne-a vorbit apoi şi despre el. Adică despre cei zece prieteni cu care a terminat şcoala profesională în 1956, despre aceiaşi zece prieteni care s-au bucurat toţi într-o zi de „maturitatea" luată în vara trecută şi care ar dori tare mult să rămînă împreună şi la toamnă, în anul I al Facultăţii de mecanică din Iaşi.

Eu cred că-i vom găsi acolo, în octombrie. Au arătat de atîtea ori că ştiu să viseze precis, în timp şi spaţiu.

★

— Ce-i cu ăştia de la pompe? S-au apucat să fie zgîrciţi tocmai cu rulmenţii? Am auzit că vor să înlocuiască cîte doi rulmenţi la fiecare pompă cu o bucşă. Ca să realizeze economii mai mari, spun ei.

În locul unui răspuns imediat, strungarul Gheorghe Velică a întîlnit atunci cîteva priviri iuţi. Pe tovarăşii săi de muncă îi durea întrebarea aruncată în treacăt. Mai ales că indiferenţa aceasta îl caracteriza pe tînărul strungar. Pînă anul trecut fusese criticat mereu pentru că dădea rebut peste rebut. E drept, băiatul a ascultat de îndemnul colectivului, dar atît cît să fie lăsat în pace. Lucra aşa „ca să meargă". Niţel mai atent, dar tot fără prea multă tragere de inimă. Acum însă, cînd mediocritatea e alungată de peste tot, Gheorghe Velică nu mai putea să treacă neobservat.

— Dar nu e uşor să judeci un om care lucrează de mîntuială — spunea secretarul biroului U.T.M. al secţiei strungărie, tovarăşul Tăzlăoanu. Aici trebuie o muncă nuanţată, alta pentru fiecare om. Noi am observat că pe Velică l-ar interesa concursul „Verificaţi-vă cunoştinţele tehnice", deschis în paginile ziarului de uzină „Rulmentul". L-am ajutat să caute azi un răspuns într-o carte, mîine altul. I s-au deschis astfel mai bine ochii asupra strungăriei. I-a înţeles frumuseţea şi a îndrăgit-o.

L-am cunoscut pe Gheorghe Velică. E foarte tăcut. Am auzit de la el un lucru care mi-a plăcut mult.

— Cu inima lîngă strung şi cu ochii mereu asupra lui iese treabă şi multă, şi bună.

Printre puţinele lui vorbe descoperi cu uşurinţă mîndria de a face parte din secţia strungărie, fruntaşa fabricii. Aici, în prima lună a anului, procentul de rebut scăzuse pînă la 0,68 la sută (cel tolerat e de 1 la sută). Se pare că cei 230 de mii de lei, cît şi-au propus să economisească la materia primă, vor fi nu numai realizaţi, ci şi întrecuţi.

Obişnuiesc unii să-i mai spună lui Velică, aşa în glumă:

— Nu ţi se mai strică bicicleta cînd vii la fabrică? (Înainte asta se întîmpla cam prea des şi, bineînţeles, era un motiv de întîrziere).

— Nu. Port piesele de schimb cu mine.

Dacă vreţi, luaţi răspunsul drept tot o glumă. Dar de fapt e şi o metaforă.

★

Nici o concluzie mediocră nu este tolerată de tinerii noştri din Bîrlad. Chiar dacă ea se sprijină pe un colos de metal. Aşa s-au petrecut lucrurile cu cîteva săptămîni în urmă, cînd ciocanul de 750 kg de la secţia forjă a început să dea semne de oboseală şi în cele din urmă a îndrăznit să se oprească. Atunci s-au încreţit multe frunţi: se defectase o piesă importantă, şapota intermediară. Ca să se urnească iarăşi, îi trebuia un nou lăcaş. Dar asta nu era o treabă uşoară. În fabrică nu se afla nici o maşină cu care să se poată repara o piesă de proporţiile şapotei cu pricina.

— Ce să facem? S-o demontăm şi s-o trimitem frumuşel la o uzină care se ocupă cu reparaţii de acest soi! — a fost atunci primul gînd al celor de faţă, mărturisit nu fără strîngere de inimă.

Dar strungarului Gheorghe Bocăneţ şi tovarăşilor săi din brigadă nu le-a fost pe plac concluzia:

— E pripită şi mediocră. Dacă lăsăm piesa să plece de la noi, toată treaba durează nici mai mult, nici mai puţin decît trei luni încheiate. Şi sîntem în întrecere. Cum să dăm rulmenţi de calitate dacă lipsim forja de ciocanul ăsta atîta vreme? Şapota nu va pleca, trebuie să ajungem la o socoteală cu ea la noi acasă. Aici, dacă nu astăzi, mîine, dacă nu mîine, atunci poimîine.

Inovaţia a prins viaţă. Ion Tălpău aşteaptă şi cuvîntul maistrului (dreapta).

Cîteva zile față de trei luni poate să fi părut, la început, o glumă. Dar tînărul comunist Bocăneț s-a ținut de cuvînt. După două zile de colocvii cu cei din brigada sa, a apărut și ideea: cu o raboteză deplasată chiar lîngă piesa bolnavă și cu cîteva dispozitive speciale, se pot face minuni. Apoi a început lupta. O luptă sîcîitoare, în care fiecare înaintare de un centimetru în spațiul șapotei era o cucerire. După o astfel de cursă, care a ținut zece zile, Gheorghe Bocăneț și lăcătușul Dumitru Butuc — mîna sa dreaptă — au ajuns la celălalt capăt al piesei, cu lăcașul confecționat. Inima uriașului ciocan a prins din nou să bată. O reparație „mai acasă" decît asta nici că se putea, a fost părerea tuturor.

Ca să vorbească acum despre cele întîmplate, lui Bocăneț nu i-au trebuit decît cîteva cuvinte liniștite. Nu era însă calmul de după furtună. Lumea spune că așa e el întotdeauna. Potolit, puțin darnic cu vorbele.

— Ce mai faci, Bocăneț?

— Repar.

Și în gînd: „Parcă ei nu știu?"... E adevărat. Îl cunosc toți. Și mai știu ei că dacă pe poarta fabricii au ieșit numai în ianuarie și februarie mai mult de 2 000 de rulmenți peste cei prevăzuți în plan, asta se datorește și unei reparații a lui Bocăneț. Acestui bărbat tînăr și subțiratic în vîrstă de 27 de ani, căruia îi place să spună despre sine doar trei lucruri: că a crescut o dată cu fabrica (a terminat școala profesională în 1953), că e „cam statornic" (nu s-ar despărți de fabrică pentru nimic în lume) și că e „oarecum" — zice el — universal în materie de așchiere a metalelor (stăpînește bine și alte meserii în afară de strungărie: rectificarea și alezarea). Atît.

★

Un reportaj despre tinerii de la Fabrica de rulmenți din Bîrlad îți cere să scrii despre aproape toată fabrica. Despre cei peste 1 400 de băieți și fete care vor din toată inima ca oamenii din jurul lor să simtă că pe ei se poate pune preț. Doar îi crește fabrica. Ea i-a învățat drumul către esența lucrurilor. Așa au ajuns să declare drept dușman personal nu numai treaba proastă, dar și această individă foarte amabilă care este mediocritatea — mulțumirea cu ceva mai mult decît puțin.

Îndîrjirea cu care o urmăresc și siguranța lor bărbătească pot fi întîlnite, printre altele, și în proporția de 101,73% (astfel a fost îndeplinit planul în primele două luni ale anului), și în cifra de 43 000 lei (economii peste plan, numai într-o lună).

De la oameni ca aceștia e greu să auzi un „eh, merge și așa".

Ei chibzuiesc matur și, chiar dacă se încruntă copilărește, vor spune neapărat „da, așa merge".

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

„Rectificarea? E cea mai frumoasă meserie"— ne-a spus Irina Mustață.

TUDOR ARGHEZI

cerbul și țînțarii

(fragment)

„Ce-o mai fi vrînd și ăsta?" întreabă împăratul.
„N-are destule coarne atotîncornoratul?
„De ce veniși la mine? Ce plîngeri ai, ce jalbă?
„N-ai iarbă, n-ai izvoare și stînci de sare albă?
„Nu ești destul de sprinten, de ager și de iute?
„N-ai un harem de ciute?
„Nu ești frumos și falnic? n-ai glezne lungi și iuți?
„Bieții de noi, boierii, n-avem decît virtuți.
„Sau ți se pare, poate, că ți-e prea scurt grumazul,
„Cînd noi dăm în țărînă cu burta și cu nasul?
„Știu, ramurile tale prin crengi nu prea încap,
„Dar ce sînt eu de vină că-ți cresc în sus, din cap?
„Ca să-mi aduci tămîie nu cred c-ai fi venit.
„Nu te-am zărit o dată, și s-ar fi cuvenit
„De două ori pe lună, cînd sînt sărbătorit.
„Vin vulpile, vin șerpii, vin viperile toate
„Și tu visezi în piscuri și vrei singurătate.
„Am întrebat de tine pe dascăli și pe meșteri
„Și mi-au răspuns că Cerbul stă-n văgăuni și peșteri".

Copilăros răspunse: „M-aș plînge de țînțari,
„De muște, viespi tărcate și de muscoi mai mari.
„Unii mi-ar cere stîrvul și ceialalți mă știu
„Că pot să le dau sînge sălbatec și de viu.
„N-am ce lovi prin norul cu care mă încaer,
„De mușiță zburată, văzduh și numai aer".

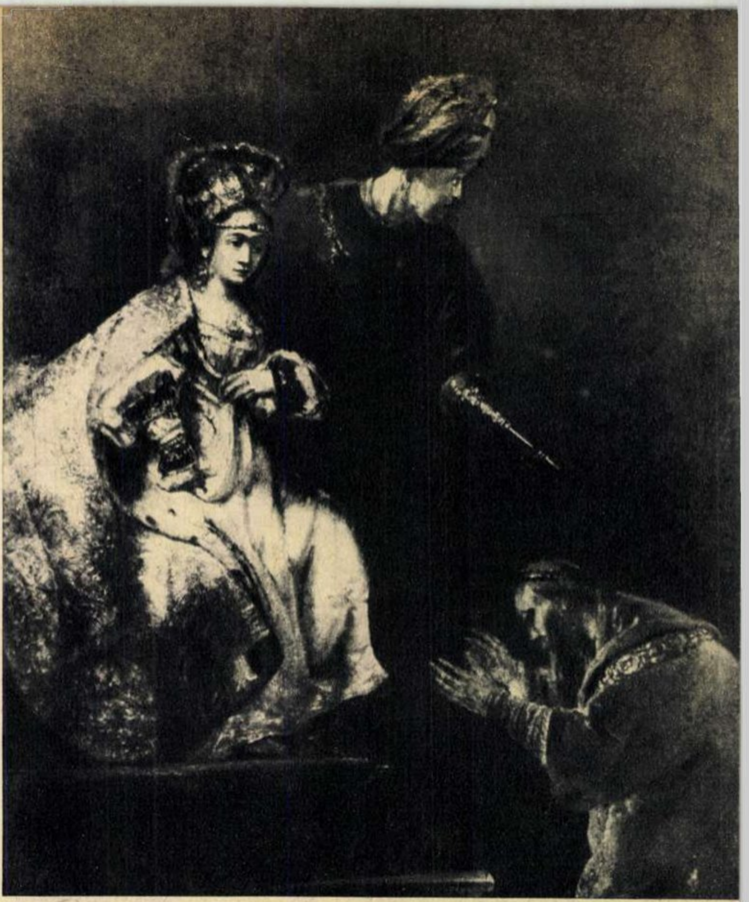

↑ Rembrandt: „Haman implorînd iertare Esterei"

Van Eyck: „Omul cu tichia albastră" ↓

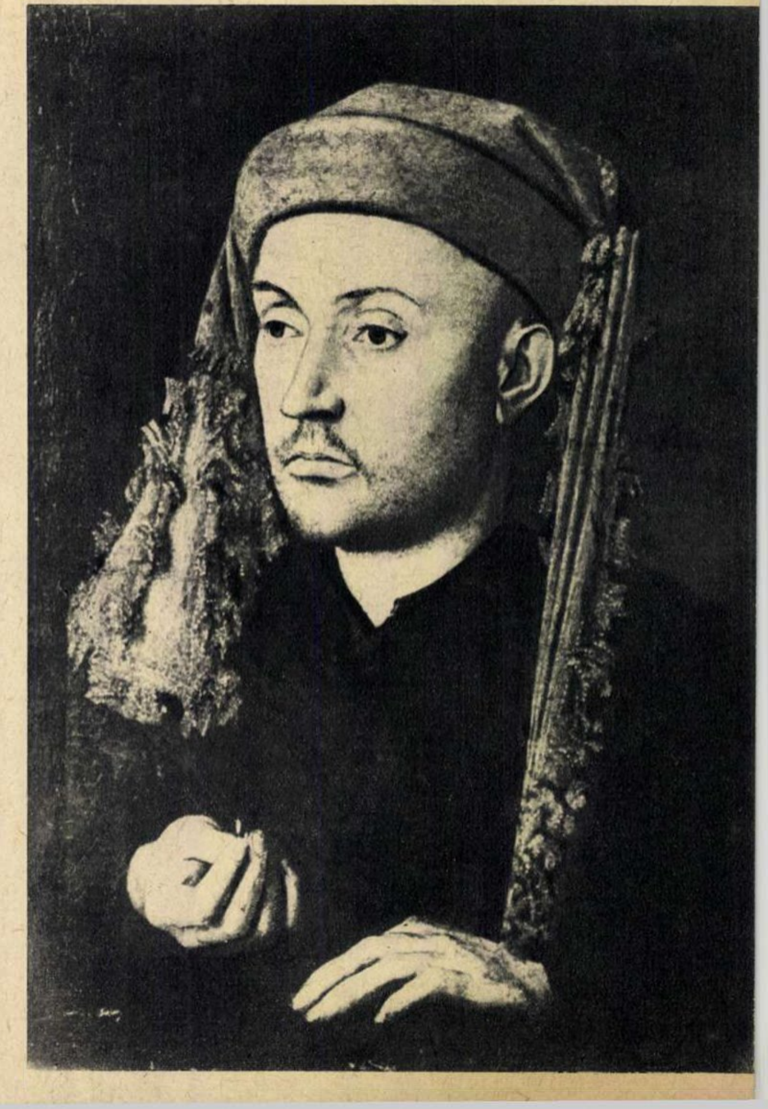

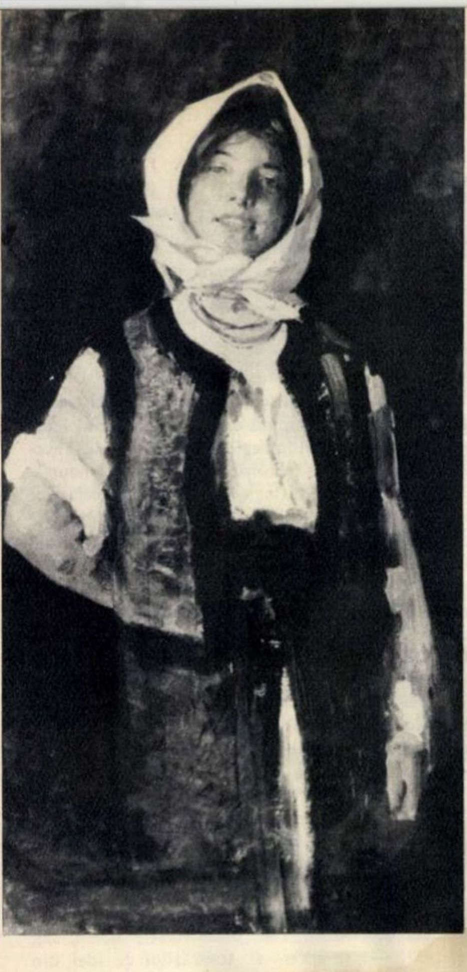

Nicolae Grigorescu: „Țărancă voioasă"

Mai multe scrisori venite la redacție ne cereau lămuriri asupra felului în care trebuie privit și înțeles un tablou. Publicăm acum părerea unui cercetător de la Institutul de istoria artei al Academiei R. P. R., părere care îi va ajuta pe cititorii noștri să pătrundă mai lesne în înțelegerea cîtorva comori ale picturii romînești și universale aflate în muzeele noastre.

arta de a privi un tablou

de Amelia PAVEL

Mă aflam într-una din noile și vastele săli ale Muzeului de Artă al R.P.R. De-a lungul pereților, stînd în așteptare, se aflau lucrările care vor alcătui Galeria Națională în noua ei formă. În același timp, într-o sală alăturată, muncitorii, îndrumătorii și personalul științific al muzeului despachetau tablourile romînești recent sosite din Franța, unde duseseră solia artistică a țării noastre, în cadrul expoziției de la Paris. Una cîte una, lucrările se înfățișau vii și atrăgătoare, fiecare cu personalitatea ei. Potolite unele, pline de foc lăuntric altele, priveliștile, chipurile, obiectele care își trăiau viața în imaginea pictată păreau că așteaptă bucuria unui privitor.

Tocmai se scotea din ladă tabloul „Țărancă voioasă" de Grigorescu. L-am privit din nou. Pentru a cîta oară? Și adînca emoție ce ți-o transmite e parcă inedită. O amintire mi-a țîșnit în minte. Cîndva, am fost întrebată de o școlăriță care vizita muzeul împreună cu clasa ei:

— De ce îmi place oare chipul acesta în care, dacă mă uit de aproape, nu deosebesc nici trăsăturile feței, una cîte una, așa cum le deosebesc pe chipul dumitale sau pe al meu cînd mă uit în oglindă, nici amănuntele hainelor întocmai? Există destule portrete pictate neted și limpede, de ți se pare că citești trăsăturile lor ca literele într-o carte. Și, cu toate acestea, parcă nu au atîta viață și nu-ți spun atîtea ca acest chip de tînără fată, pictat parcă din fărîme de culoare.

— Ai multă dreptate să pui o asemenea întrebare — i-am răspuns atunci. În ea stă de fapt miezul artei de a privi un tablou și de a-l înțelege.

Și i-am vorbit de Luchian. Odată, a fost și el întrebat de un prieten: „De ce nu ai finit tabloul?" — adică de ce nu l-a pictat pînă la capăt, în toate amănuntele. Iar Luchian i-a răspuns: „Mai întîi să ne înțelegem ce-i finit. Ce-i pentru dumneata schițat pentru mine e finit și prea finit... Cu o linie poți să dai un surîs ori să faci o zgîită. Mai bine inegal, cu greșeli, decît corect și uscat... Liniile care se pierd dau suplețe, mișcare".

E lucru știut: în drumul spre cucerirea adevărului prin arta picturii, artiștii au întrebuințat tot felul de metode și mijloace; și nu există o rețetă unică pentru a exprima frumusețea și bogăția vieții. Unii pictori își aștern cu migală imaginile, alții, dimpotrivă, aruncă energic trăsăturile de pensulă și nu urmăresc forma desenată în chip caligrafic, ci o lasă să se nască din culoare. Grigorescu este dintre aceștia. Nu numai chipul țărăncuței voioase, dar și ia, cojocul, brațele, mîna din partea dreaptă a tabloului sînt redate în forme sumare, prescurtate am zice, dar cu atît mai limpezi și de un efect mai puternic. Străbătută de lumină, pasta de culoare întrebuințată aici de Grigorescu pare a fi plămădită și nu așternută.

Am privit apoi prețiosul tablou al marelui pictor și desenator satiric francez Honoré Daumier, „Vagonul de clasa a III-a". Din prima clipă te izbesc figurile expresive, puternice, desprinse din umbră, ale celor patru călători. Conturate parcă de un

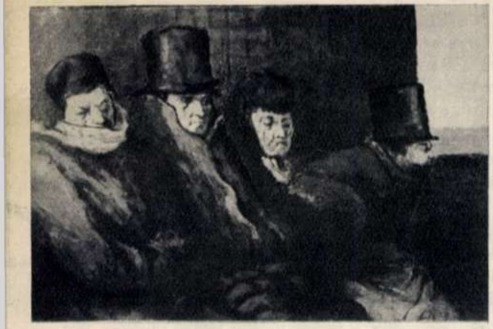

Honoré Daumier: „Vagonul de clasa a III-a"

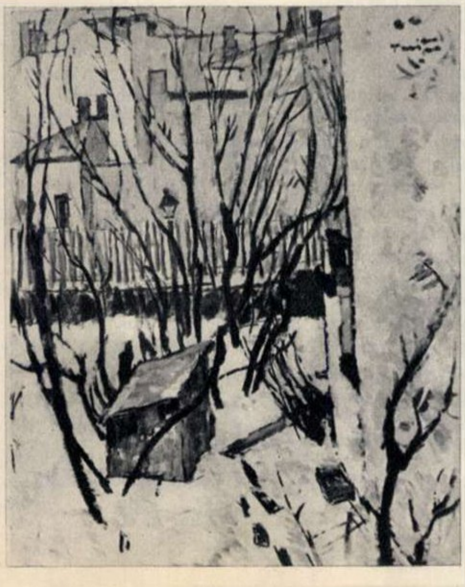

Nicolae Tonitza: „Peisaj de iarnă din București" sculptor pătimaș, figurile acestor personaje ne fac să înțelegem ce urmărea artistul atunci cînd obișnuia, în atelierul lui, să modeleze mici chipuri din ceară, pe care le așeza apoi în raza de lumină a flăcării unei lumînări: voia să surprindă viața în intensitatea ei dramatică, închegîndu-se într-un joc de umbre și lumini pe figura personajului.

Totul este adevărat în ceea ce artistul ne spune despre călătorii acestui compartiment de tren de acum o sută de ani; în jurul lor învie o întreagă lume a epocii. Dar ceea ce el ne dezvăluie despre oamenii timpului o face nu printr-o asemănare migălos obținută cu figurile care i-au slujit drept model. Dimpotrivă, printr-o tratare sumară, liberă, rapidă, foarte spontană, născută din fuga pensulei. Se observă la Honoré Daumier cum vasta sa experiență de caricaturist l-a învățat să recunoască în fiecare trăsătură a chipului omenesc și caracterul individual, și pecetea socială, subliniind, printr-o exagerare voită dar artistică a trăsăturilor, aceste caractere. Același scop îl are și așezarea personajelor într-o zonă de contrast violent dintre umbră și lumină, mijloc prin care unele părți ale tabloului capătă un relief puternic, corespunzînd intenției pictorului de a caracteriza într-un anumit fel personajul.

Acest procedeu al contrastului puternic dintre umbră și lumină, cultivat pentru a face să retrăiască o atmosferă, este și marele secret al artei lui Rembrandt, din a cărui creație muzeul nostru posedă o operă foarte valoroasă: „Haman implorînd iertare Esterei".

Rembrandt, marele artist plastic al Olandei secolului al XVII-lea, unul din cei mai geniali artiști pe care i-a cunoscut cultura universală, a fost în egală măsură gînditor și pictor. El însuflețea materia pe care o întindea pe pînză, dîndu-i o nemaipomenită vibrație și strălucire, iar chipurilor le imprima o adîncă și răscolitoare viață lăuntrică. Caracteristicile artei lui se regăsesc și în lucrarea de dimensiuni impunătoare, puțin stranie la prima vedere, care evocă legenda biblică a lui Haman, năprasnicul împilator, și a Esterei, curajoasă apărătoare a poporului oprimat. Imensa mantie aurie a Esterei, cu fantasticele ei reflexe și jocuri de lumini, ocupînd o treime din suprafața tabloului, pare a fi, la prima vedere, adevăratul subiect al lucrării. Dacă privim îndeaproape un fragment al acestei mantii de brocart, rămînem uluiți de viața pe care o exprimă fiecare părticică de culoare, un univers în miniatură. Pentru a echilibra parcă acest tumult, apare în colțul din dreapta mantia roșie a lui Haman, pictată mult mai liniștit, din trăsături de pensulă domoale și omogene. O dată obișnuiți cu bogăția coloristică desprinsă din umbra adîncă, începem să observăm mai bine interesantele figuri ale personajelor. Pe fețele lor se citesc simțăminte, gînduri. Rembrandt a arătat un deosebit interes pentru portretele de bătrîni sau de alți oameni pe chipul cărora viața și-a pus adînc pecetea. De altfel, în ultima parte a vieții sale, petrecută în sărăcie și părăsire, pictorul a avut de multe ori prilejul să întîlnească asemenea oameni zbuciumați sau resemnați ori, dimpotrivă, tari și neînfrînți de suferința lor și în chipul cărora se regăsea pe sine însuși.

Dar, pentru că frumusețea picturii este de tot atîtea feluri cîți mari maeștri au ilustrat-o, nu putem spune că pictura în trăsături largi și libere, iuți și pline de pastă, e singura frumoasă. Iată de pildă admirabilul portret de Van Eyck „Omul cu tichia albastră". Proprietate a Muzeului Bruckenthal din Sibiu, această lucrare a fost împrumutată colecției Muzeului de Artă al R.P.R. și este una din cele mai de preț picturi pe care le posedă muzeele noastre. Van Eyck a trăit în secolul al XV-lea, în Flandra. El este unul din marii poeți ai picturii exacte și minuțioase care, în acel moment, însemna un pas nou pe drumul apropierii de viață. Să urmărim finețea redării. Trăsătura de pensulă e ca o scriere caligrafică pe conturul precis al adevărului vieții; adevărul acestei redări pare să fi fost grija capitală a pictorului. Van Eyck știa să citească și să pună pe pînză omenescul din om. La fel ca și în scenele sale cu personaje și peisaje, Van Eyck urmărește atent amănuntele pe care i le oferă modelul, pentru a-l cunoaște astfel mai bine. Dar Van Eyck știe să mute adevărurile descoperite într-o lume a poeziei. Albastrul acoperămîntului care înfășoară, după moda timpului, capul personajului, stăpînește într-adevăr, prin puritatea și claritatea sa, ca un acord armonios, întreaga imagine, astfel poetizată.

...Am ajuns din nou în sala unde se aflau lăzile în curs de despachetare și ne-a întîmpinat delicatul „Peisaj de iarnă din București" al lui Nicolae Tonitza. Un colț de stradă din cartierul Popa Soare acum 30 de ani. Ne odihnim acum privirea în plăcutele și liniștitele armonii de alb, negru, cenușiu, din loc în loc înviorate de cîte o pată de culoare.

Cu toate că a reținut din priveliștile orașului de atunci mai cu seamă imaginile pitorești, care atrăgeau, prin jocul formelor și al culorilor, ochiul lui de pictor — peisajele sale urbane au un bogat conținut social și uman. Curțile de mahala, căsuțele strîmbe, obiectele vieții zilnice — un cazan, o sobă, o frînghie cu rufe — capătă sub penelul artistului o intensă viață, ajungînd să deschidă privitorului calea spre înțelegerea unei epoci. Ca și Luchian, de la care a învățat atît, Tonitza știa să evoce în peisajul urban prezența omului. La fel ca marele său predecesor, era pasionat de problemele măiestriei, veșnic urmărit de aspirația către desăvîrșirea îndemînării profesionale.

„În artă—spunea Tonitza—sinceritatea nu poate fi evidentă, fără posedarea meșteșugului respectiv"; și nu o dată, în numeroasele sale scrieri despre artă, și-a mărturisit credința că munca este una din armele de preț ale artistului.

O dată încheiată noua așezare a Galeriei Naționale, vom putea să examinăm în continuare cîte și cîte căi ale frumosului artistic se deschid în fața noastră. Va trebui doar să pornim spre ele.

150 de ani de la nașterea lui HERZEN

Activitatea multilaterală de scriitor, filozof și publicist a lui Alexandr Ivanovici Herzen a fost supusă unui țel unic, unui ideal major care l-a însuflețit de-a lungul întregii sale vieți: idealul revoluționar. Luptei revoluționare i-a închinat Herzen toate gîndurile și toate acțiunile sale. El a intrat în istoria Rusiei ca un continuator al aspirațiilor neîmplinite ale decembriștilor, atît de tragic eșuate la 14 decembrie 1825. Și totodată el a pregătit și a făcut legătura cu cea de-a doua generație de revoluționari ruși, cu democrații revoluționari.

„Decembriștii l-au trezit pe Herzen — scria Lenin. *Iar Herzen a desfășurat o agitație revoluționară. Aceasta a fost reluată, extinsă, întărită, călită de revoluționarii raznocinți, începînd cu Cernîșevski și terminînd cu eroii din organizația Narodnaia Volia"*.

Mort cu puțin înaintea Comunei din Paris, Herzen a avut prilejul să vadă creșterea elanului de luptă al noii clase ivite pe arena istoriei, proletariatul, și a salutat în Internaționala I-a „primele mlădițe ale viitoarei orînduiri economice".

Necesitatea luptei revoluționare, adînc resimțită de Herzen, și conștiința imposibilității de a o desfășura în condițiile din Rusia țaristă determină hotărîrea lui de a emigra în Apus (1847). Herzen se condamnă la emigrație în numele idealului de luptă: *„Rămîn aici... ca să muncesc... n-am aici altă preocupare decît cauza noastră... Sînt glasul vostru liber de cenzură, sînt presa voastră liberă, sînt reprezentantul vostru"* — se adresa el tovarășilor de idei din Rusia țaristă.

Idealul revoluționar a luminat și activitatea de filozof și literat a lui Al. I. Herzen. Lucrările sale filozofice „Diletantismul în știință" și „Scrisori despre studiul naturii" au produs o puternică impresie asupra contemporanilor.

În operele sale literare, Herzen a căutat să afirme mai pe ocolite, într-o formă oarecum camuflată, ideile înaintate pe care cenzura țaristă le urmărea în publicistică sau în scrieri filozofice. Creația lui Herzen este însuflețită de un realism viguros, ea oglindește hidoasa realitate a Rusiei „sufletelor moarte" și critică vehement orînduirea feudală și țarismul. Alături de nuvelele „Doctorul Krupov" și „Coțofana hoață", romanul „Cine-i de vină" ocupă locul principal în prima perioadă din activitatea lui literară, care se situează între 1834-1847, adică în anii petrecuți în Rusia. Ideea de bază a romanului este profund umanistă. Cu sarcasmul și ironia ce-l caracterizează, Herzen demască moșierimea trîndavă, ca și funcționărimea venală și birocrată. În centrul romanului scriitorul așază drama lui Beltov, un „om de prisos" ale cărui talente, inteligență, energie se irosesc într-o lume inertă, conservatoare, respingînd orice spirit de independență, de inovație, orice inițiativă.

Strălucite pagini de polemică, caracterizări viguroase, pregnante, o critică pătrunzătoare a democrației burgheze găsim în scrierile publicistice „Scrisori din Italia și Franța" și „De pe celălalt mal", născute sub impresia primelor luări de contact cu Apusul și a revoluției franceze din 1848.

Alături de lucrări ca „Dezvoltarea ideilor revoluționare în Rusia", „Datoria înainte de orice", „Sfîrșitul și începutul", opera cea mai importantă din anii petrecuți în străinătate o constituie „Amintiri și cugetări", o sinteză a vieții scriitorului, îmbinată cu sinteza vieții istorice a epocii în care a trăit, o enciclopedie nu numai a vieții rusești, dar și o enciclopedie a vieții europene de la mijlocul secolului al XIX-lea. Operă de mare valoare literară și prețios document istoric al unui martor și participant la multe și importante evenimente, „Amintiri și cugetări" este o realizare excepțională a genului memorialistic, o creație străbătută de idealul libertății, de încrederea în biruința oamenilor asupra nedreptăților și asupririlor. *„Cartea dumitale* — îi scria Hugo lui Herzen — *m-a entuziasmat de la început și pînă la sfîrșit. Dumneata respiri ură față de despotism, ajuți la strivirea monstrului, în dumneata s-au întîlnit un luptător neînfricat și un gînditor îndrăzneț"*.

Cinstirea mondială a numelui lui Alexandr Ivanovici Herzen la 150 de ani de la nașterea lui (6 aprilie 1812) aduce omagiul veacului nostru, al omenirii progresiste, celui ce a fost o viață întreagă luptător pentru libertate, lumină și progres.

Tatiana NICOLESCU

Din fauna australiană

Aş vrea să prezint cititorilor „Flacării" cîteva elemente ale faunei australiene. Nu este vorba numai de numărul deosebit de mare de ovine — aduse iniţial aici din alte continente şi care constituie, datorită lînii lor, o importantă sursă de venit pentru ţara mea.

Canguri, cîrtiţe, pisici sălbatice, cîinele dingo (înrudit cu cîinele sălbatic din India), lupul tasmanian, wombat (bursuc care, ca şi cel obişnuit, sapă găuri în pămînt) — iată numai cîteva dintre animalele australiene de uscat. Koala — sau ursul australian — se aseamănă cu „leneşul" din America, fiind foarte încet în mişcări. Dintre păsări trebuie amintit emu, un fel de struţ australian. Mai există şi muscicapida, care se aseamănă oarecum cu coţofana. Are penajul alb-negru şi se remarcă prin curajul său: ea atacă uneori chiar şi oameni.

Iată în această pagină, prezentate în imagini, cîteva exemplare ale faunei australiene.

E. HARWEY
(Australia)

1 Koala, mic marsupial care trăieşte în copaci. E cunoscut şi sub denumirea de urs australian. Blana lui este de culoare alb-gri.

2 Kookaburra face parte dintr-o specie de păsări care se hrănesc cu peşte. Această pasăre scoate sunete asemănătoare rîsului omenesc şi este un aprig duşman al şerpilor.

3 Pasărea-liră are penajul maro, iar aripile şi guşa roşii. Coada masculilor are forma unei lire. Pasărea nu supravieţuieşte captivităţii.

4 Oi merinos australiene, descendente ale celor spaniole încrucişate cu oi provenite din India şi Africa de sud. Numărul lor reprezintă aproximativ o şesime din numărul total al oilor din lume.

1

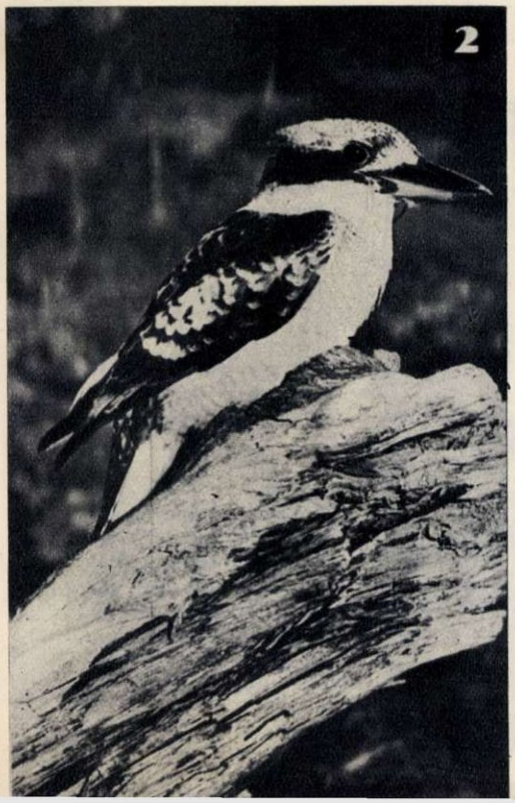
2

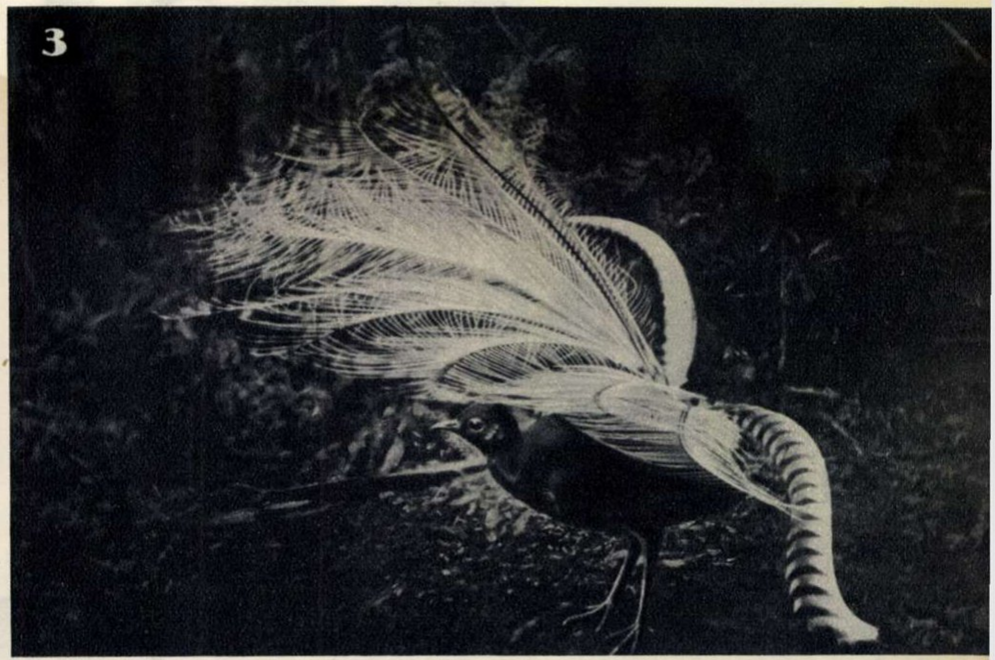
3

4

Nu este exclus ca la sfîrșitul actualului deceniu harta zonei Canalului Mînecii să fie astfel însemnată...

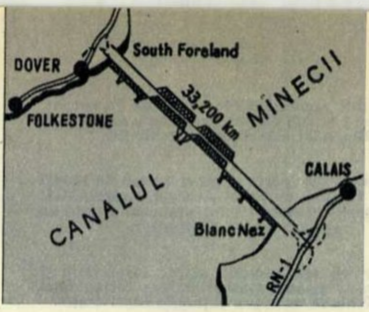
DOVER
South Foreland
FOLKESTONE
33,200 km
MÎNECII
CANALUL
CALAIS
Blanc Nez
RN-1

POD SAU TUNEL?

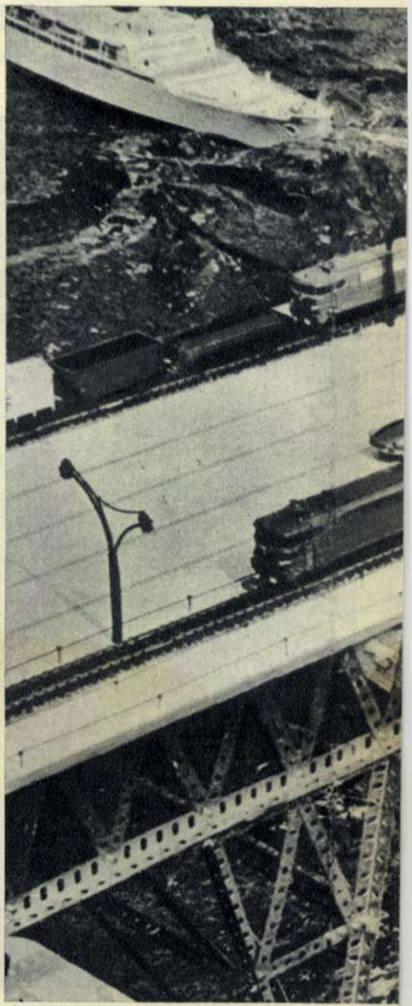

↑ Cel mai mare pachebot francez, „France", în ciuda înălțimii sale, trece cu ușurință sub podul de peste Canalul Mînecii... Cu atît mai ușor cu cît, deocamdată, nu este vorba decît de o machetă.

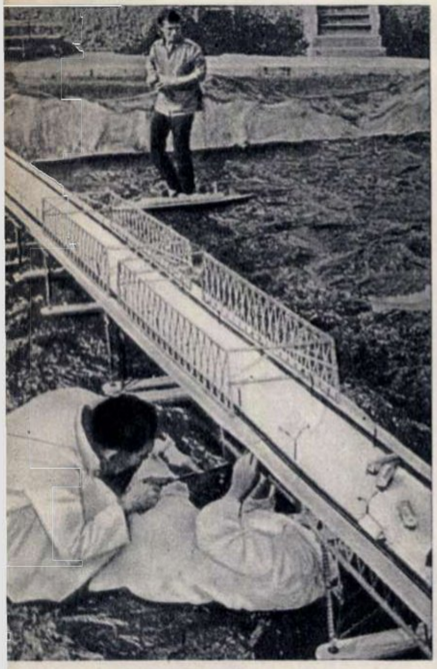

Mici retușuri la o „mare" construcție (fotografia din stînga jos).

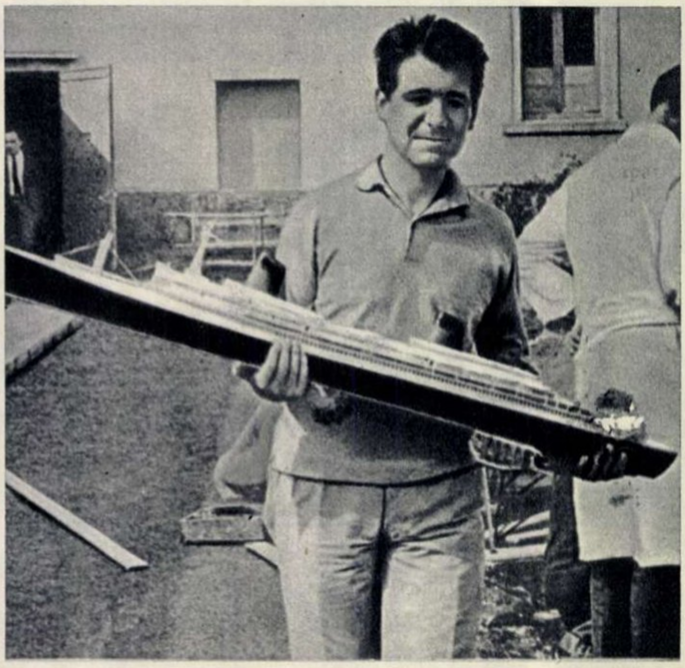

Peste cîteva minute, sub pod va fi instalat acest pachebot. Peste cîțiva ani clipocitul valurilor, dedesubt, și duduitul trenului, deasupra transatlanticului, vor deveni poate realitate. ←

• Cu automobilul peste — sau sub — Canalul Mînecii... • Diligenţei lui Mathieu-Favier îi va lua locul expresul modern? • La bursa din Londra sînt cotate acţiunile unei companii fantomă • Cîteva date tehnice — şi mai puţin tehnice — despre două proiecte îndrăzneţe

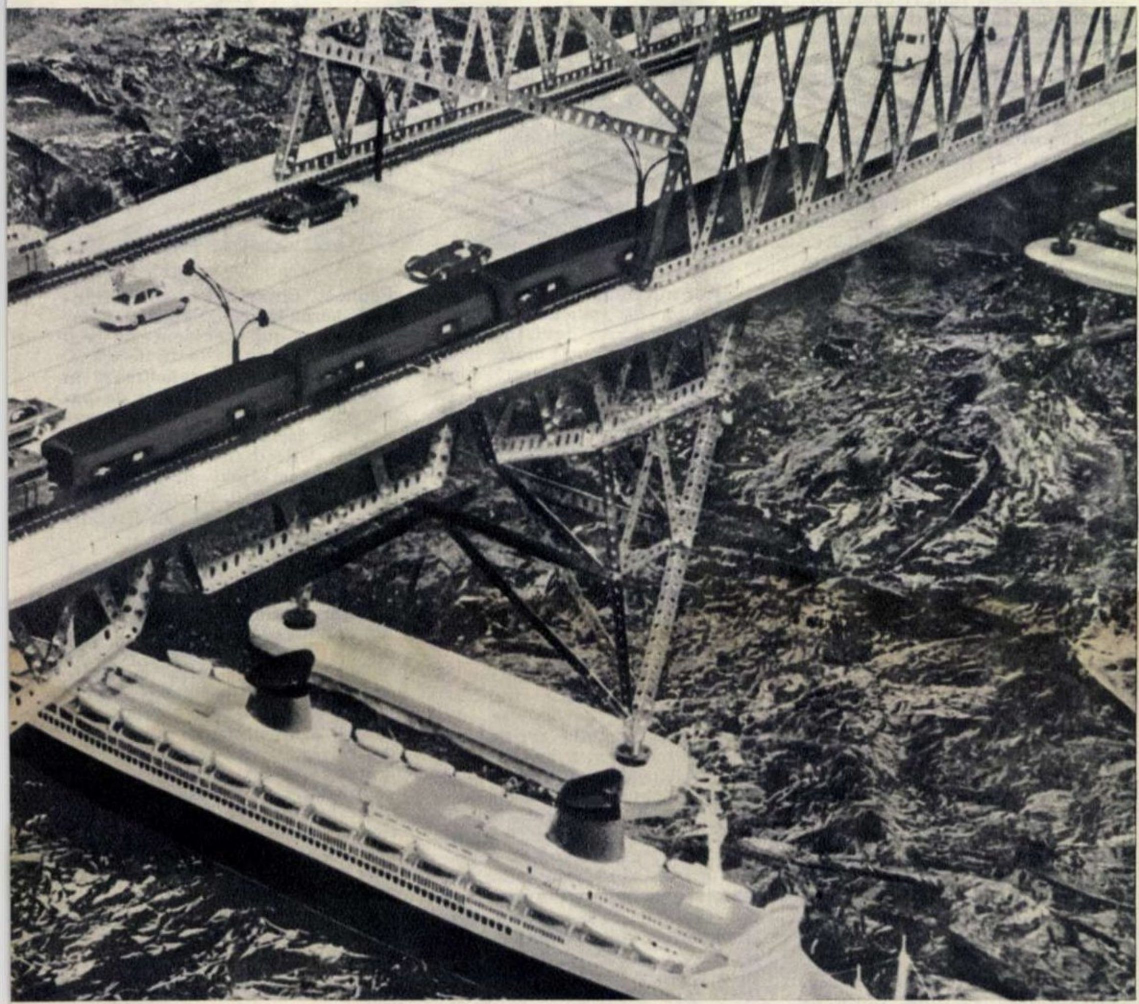

Paris - Londra în diligenţă! Iată la ce visa, acum exact o sută şaizeci de ani, inginerul Mathieu-Favier, care, primul, a elaborat şi supus autorităţilor franceze temerarul proiect al construirii unui tunel sub Canalul Mînecii. Ideea de a traversa Canalul în diligenţă, printr-un tunel pavat, la lumina pîlpîitoare a lămpilor cu ulei, le-a părut însă fantastică contemporanilor, deşi la un moment dat proiectul a fost discutat de însuşi Napoleon şi de premierul englez Fox. Pe atunci, dificultăţile tehnice erau considerabile; pe de altă parte, relaţiile anglo-franceze evoluau de aşa natură încît guvernanţii nu ardeau de dorinţa de a vedea legate cele două ţări printr-un tunel prin care puteau trece nu numai paşnice diligenţe.

Ideea lui Mathieu-Favier a continuat însă să înflăcăreze imaginaţia constructorilor şi a unor oameni de afaceri dornici de îmbogăţire rapidă. În 1834, a fost rîndul inginerului Thomé de Gamond să bombardeze, de altfel fără succes, autorităţile cu şase proiecte succesive. Treizeci şi cinci de ani mai tîrziu, doi experţi englezi au susţinut şi ei că un astfel de tunel poate fi construit. Ba chiar, pe baza afirmaţiilor lor, s-a creat societatea „Channel Tunnel Company", care a început să studieze chestiunea finanţării. Studiul n-a progresat însă prea repede: s-a prelungit pînă în ziua de azi... Nu peste mulţi ani, compania va serba un secol de la înfiinţare, ceea ce va constitui, probabil, singura ei acţiune concretă.

În acelaşi ritm şi cu acelaşi rezultat s-a ocupat de această problemă, în Franţa, aşa-numita „Association pour la construction d'un chemin de fer sous-marin sous la Manche" (Asociaţia pentru construirea unei căi ferate submarine sub Canalul Mînecii), creată în anul 1875.

Anii au trecut şi lucrurile au rămas neschimbate. Trenurile n-au pornit-o „sub" Canalul Mînecii şi între Dover şi Calais n-a dispărut vasul de coastă astfel descris de poetul John Mansfield:

„Vas de coastă, vas britanic, cu coş acoperit de zgură şi de sare,
Croindu-şi drum în apele
Canalului în zilele furtunoase ale lui martie,
Cu o încărcătură de cărbuni din Tyne,
Cu şine şi fontă,
Lemn de foc, fierărie şi ţevi ieftine de tinichea..."

...Doar în zilele noastre vechiul proiect al lui Mathieu-Favier îşi trăieşte o a doua viaţă — desigur într-o formă tehnică corespunzătoare erei noastre.

Şi un alt element nou: a apărut un contraproiect, nu mai puţin îndrăzneţ, care prevede construirea unui pod de 33,2 km între capul Blanc Nez (coasta franceză) şi South Foreland (coasta britanică).

Un meci care nu se poate termina la egalitate

Între .partizanii podului şi apărătorii tunelului se dă o luptă îndîrjită. Ea se desfăşoară în paginile presei şi, bineînţeles, în spatele uşilor capitonate ale cancelariilor de la Paris şi Londra şi birourilor directoriale ale unor mari companii şi bănci de pe ambele părţi ale Canalului. Gazetarii amatori de senzaţie s-au grăbit să asemuiască bătălia cu un meci de box. Învingător în prima rundă: tunelul. În cea de-a doua: podul. Dar cine va fi cîştigătorul?

Adversarii tunelului aduc argumente felurite. Prin tunel — spun ei — nu ar putea circula decît vagoane de cale ferată pe care, conform necesităţilor, ar fi urcate şi automobile, pasagerii rămînînd pe tot parcursul de 53 km la locurile lor. Sistemul ar cauza pierderi de timp automobiliştilor prin „cozile" care s-ar forma la încărcarea şi descărcarea maşinilor în vagoane. Se invocă, de asemenea, dificultăţile de salvare în caz de accident, de deraiere a trenului etc., precum şi greutatea de a se asigura aerisirea unui tunel atît de lung. Astfel de complicaţii nu se ridică în cazul podului. Totodată, acesta ar beneficia de două imense capete de pod naturale, înalte de 70 m — falezele de la Blanc Nez şi de la South Foreland — iar prin faptul că ar fi construit în linie dreaptă, traseul s-ar scurta considerabil: cu 20 km.

O problemă esenţială este aceea a rentabilităţii transportului de mărfuri. De altfel însuşi faptul că în prezent se discută în mod serios cele două proiecte reflectă o necesitate economică ce devine stringentă.

Aci se cuvine să facem o paranteză.

Dacă tunelul nu s-a construit în ultimele decenii — deşi, treptat, dificultăţile tehnice se micşoraseră iar relaţiile politice franco-engleze se îmbunătăţiseră — aceasta s-a datorat îndeosebi unor motive de ordin economic. Anglia se temea de concurenţa sporită a mărfurilor continentale care ar fi fost ieftinite prin transportul prin tunel, şi, în acelaşi timp, dorea să apere profiturile flotei comerciale engleze, ameninţate de un trafic Calais-Dover efectuat... cu trenul.

În prezent situaţia s-a schimbat. Guvernul britanic se pregăteşte să adere la Piaţa Comună. Eliminarea treptată a barierelor vamale între ţările participante şi lărgirea proporţională a pieţei promit monopolurilor vest-europene care vor putea rezista concurenţei sporite beneficii uriaşe. Dezvoltarea schimburilor comerciale dintre Anglia şi Europa continentală cere însă şi îmbunătăţirea radicală a mijloacelor de transport. Or, firmele britanice — ca şi cele de pe continent — sînt interesate ca în crîncenele bătălii de concurenţă care se anunţă să intre cît mai bine pregătite, pentru a-şi nimici rivalii. Am putea spune — pentru a duce mai departe comparaţia folosită de presa din vest — că tunelul sub Canalul Mînecii (sau podul) ar aduce o îmbunătăţire tehnică ringului pe care se vor înfrunta „boxerii" de categoria

Doar patru decenii ne despart de apariția cunoscutului roman al scriitorului german Kellerman, „Tunelul". Pe atunci, ideea părea fantastică. Astăzi, de construirea tunelului sub Canalul Mînecii nu se preocupă romancierii, ci... inginerii. Desenul nostru înfățișează tunelul submarin (după una din variante).

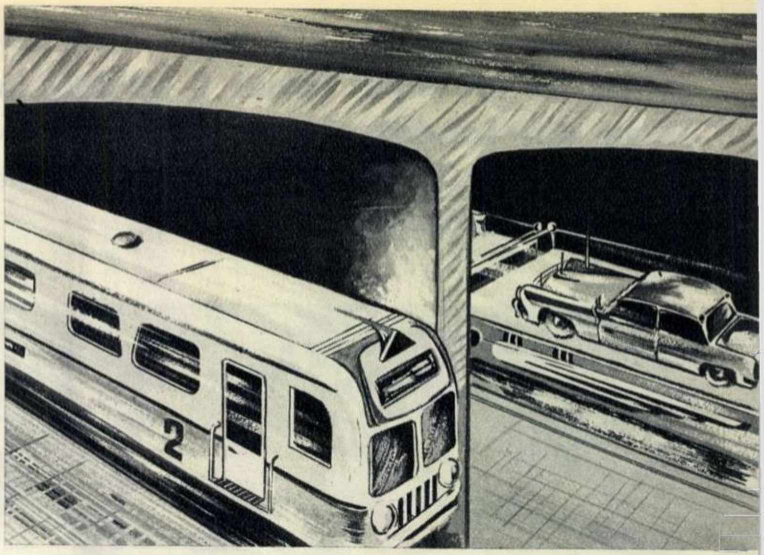

grea: trusturile din țările Pieței Comune.

Revenim deci la punctul de pornire: rentabilitatea transporturilor comerciale pe pod și prin tunel.

Cum ar decurge transportul de mărfuri pe pod? Evident, în mare măsură cu camionul. Partizanii podului — după cum se arăta recent și în revista „Orizonturi" — subliniază că avantajul camionului față de vagon se datorește faptului că primul permite transportul de la „poartă la poartă". Cu alte cuvinte, andivele — de pildă — încărcate într-un camion la o fermă belgiană ar putea fi livrate direct comerciantului londonez, la ușa magazinului.

Promotorii tunelului semnalează că platformele feroviare ar putea transporta și ele camioane (fără a mai vorbi de un alt proiect existent, conform căruia prin tunel ar trece atît căi ferate cît și autostrăzi). Detaliile în această privință sînt însă puțin precise și nu reușesc să clintească hotărîrea partizanilor podului. De altfel, aceștia din urmă subliniază că podul ar asigura în condiții optime atît transporturile rutiere cît și cele feroviare, deoarece ar cuprinde două linii de cale ferată și șapte autostrăzi, cu un trafic maxim de 6 000 de automobile și camioane pe oră.

Argumente, contraargumente și contra-contraargumente

Făcînd aluzii la vechimea proiectului inițial al lui Mathieu-Favier, partizanii podului vorbesc în derîdere despre „Tunelul bunicului", prezentînd în schimb proiectul lor drept „Podul viitorului". Dar nici cei dintîi nu cedează și lansează împotriva celor din urmă trei argumente pe care, pentru a fi în ton cu comparația inițială, am putea să le asemuim cu directe de dreapta. Anume:

1) Cînd se va lăsa ceața groasă pe Canal, circulația pe pod se va împotmoli.

2) Ar trebui convocată o conferință internațională pentru obținerea dreptului de a se crea obstacole în marea deschisă.

3) Construirea podului ar fi prea costisitoare (3 000 000 000 franci francezi, față de 1 500 000 000 franci, tunelul).

La aceste argumente se aduc, desigur, contraargumente, cărora le răspund contra-contraargumente ș. a. m. d. De pildă:

...Cînd se lasă ceața, ea se întinde și de-a lungul coastelor, îngreunînd în general circulația pe șosele și deci limitînd implicit și afluxul vehiculelor spre pod. Pe de altă parte, pe pod se pot instala lămpi speciale de ceață și „deflectoare" de vînt, la adăpostul cărora rafalele de 200 km/h s-ar transforma într-o briză plăcută.

...Este adevărat că pentru construirea podului ar fi necesare trei miliarde de franci, adică de două ori mai mult decît pentru tunel, dar — afirmă partizanii podului — capitaliștii nu numai că și-ar acoperi cheltuielile, ci ar culege profituri însemnate prin taxele de trafic pe care le-ar percepe. Etc. etc.

Astfel se succede rundă după rundă, însă spre deosebire de întrecerile obișnuite între boxeri, în cazul de față nu se cunoaște încă numărul limită al reprizelor.

Fier, beton, dolari, franci, lire sterline

Fără îndoială că problema comportă multiple și complicate aspecte tehnice, însă este clar că, indiferent de varianta adoptată, realizarea ei va cere eforturi deosebite, ingeniozitate și talent ingineresc cu duiumul și că personalul tehnic care-și va lega numele de o construcție de asemenea anvergură va merita toată stima și admirația.

Dar aci nu e vorba numai de fundații, de calculul rezistenței materialelor, de deflectoare, ci și de franci, lire sterline, dolari, de o uriașă afacere care ațîță apetitul a numeroase grupuri capitaliste.

Despre proporțiile acestei afaceri vorbește, de pildă, faptul că la construcția podului ar fi necesare circa 800 000 de tone de oțel, care ar fi furnizate de uzine vest-germane, franceze și din țările Beneluxului. În fabricarea diverselor piese componente ar fi antrenate și numeroase șantiere navale vest-germane.

Realizarea tunelului ar reclama, de asemenea, uriașe mijloace materiale, de aci decurgînd posibilitatea unor tranzacții deosebit de fructuoase pentru anumite companii.

P O D U L

Lungime : 33,2 km.
Înălțime : 70 m deasupra nivelului mării.
Trafic : două linii de cale ferată, șapte autostrăzi.
Cost : 3 000 000 000 franci francezi.
Durata de execuție a construcției : 6 ani.

T U N E L U L

Lungime : 53 km.
Diametru : dublu tunel, cu diametrul de 6,50 m fiecare.
Trafic : două linii de cale ferată.
Cost : 1 500 000 000 franci francezi.
Durata de execuție a construcției : 4 ani.

Este interesant de remarcat aci că înseși calculele făcute pentru elaborarea devizelor învederează, o dată mai mult, monstruozitatea cursei înarmărilor. S-a socotit, astfel, că doar cu costul a 200 de bombardiere grele s-ar putea construi uriașul pod care, după cum am văzut, ar înghiți cantități imense de materii prime și de utilaje, ar oferi de lucru timp de mai mulți ani unui mare număr de muncitori și ar da un impuls vieții economice a mai multor țări.

Dar să răspundem la întrebarea: cine și de ce sprijină unul sau altul din proiecte?

Evident, proiectul tunelului este susținut de societățile de căi ferate britanice și franceze, neliniștite de concurența din partea transportului rutier, care ar fi și mai mult intensificată prin construcția podului peste Canalul Mînecii. De asemenea, pentru tunel se pronunță băncile franceze „Rotschild" și „Uniunea pariziană", prima fiindcă se ocupă, printre altele, de specularea metalelor neferoase pe piața londoneză — și acestea nu sînt transportabile cu camionul — iar cea de-a doua pentru că speră că o parte a lucrărilor va fi încredințată unei filiale a sa, întreprinderea de lucrări publice „Camperon-Bernard". Acestora li se alătură băncile engleze „Erlander" și „Morgan Grenfell", fondatoarele sus-menționatei „Channel Tunnel Company", ale cărei acțiuni-fantomă continuă, de altfel, să fie cotate la bursa londoneză... (Este și acesta un exemplu de conservatorism britanic?) În sfîrșit, proiectul tunelului este sprijinit de băncile americane „Morgan" și „Dillon Read". Însă animatorul nr. 1 se pare că este... „Compania Canalului de Suez". Este drept că, în condițiile cunoscute, Compania a rămas fără canal, dar nu și fără sumele uriașe luate cu japca de la poporul egiptean, cărora caută să le găsească un plasament profitabil.

Proiectul podului corespunde intereselor întreprinderilor și băncilor angajate în transportul rutier. În afara a trei bănci franceze („Creditul lionez", „Banca franceză pentru comerț exterior" și „Banca națională de credit industrial"), trebuie menționat, între altele, grupul Schneider, pe care cantitatea mai suspomenită de 800 000 tone de oțel îl aruncă în extaz, și șantierele navale Penhoet. Chiar și societatea franceză aeronautică „Sud-Aviation" sprijină podul — evident, nu pentru că ar fi entuziasmată de transportul rutier, care concurează în mod serios avioanele sale de pasageri, ci pentru că este interesată în desfacerea unor produse anexe: deflectoarele de vînt. Este lesne de imaginat strîngerea de inimă cu care directorii companiei „Sud-Aviation" au trebuit să opteze pentru tunel...

„Interese... mai prozaice"

Deocamdată, nodurile de interese sînt departe de a fi pe deplin dezlegate. Astfel, se semnalează prezența printre partizanii podului a societății „Compagnie française d'entreprise", filială a „Companiei Canalului de Suez", care, așa cum am arătat, sprijină celălalt proiect. În fine, nu se cunoaște încă cu preciziune poziția trusturilor americane față de pod.

Gîlceava dintre companiile rivale are repercusiuni nu numai pe plan economic, ci și politic. Guvernele britanic și francez studiază proiectele și, după cum anunța recent „Sunday Times", se pare că guvernul englez înclină spre tunel. Oameni politici cunoscuți își manifestă de asemenea preferințele pentru unul sau altul din proiecte. Proiectul podului este susținut de Jules Moch și de lordul Gladwyn-Jebb, în timp ce tunelul își găsește apărători înflăcărați în persoana lui René Massigli și a lui Sir Yvon Kirkpatrick. „Dintre aceste patru personalități — remarca de curînd ziarul „Libération", nu fără ironie — Jules Moch este singurul care se pricepe cît de cît la rezistența materialelor, însă este evident că nu punctele de vedere științifice importă în cazul de față și că disputa dintre susținătorii diferitelor proiecte are în vedere interese de altă natură, mai prozaice".

Acesta este poate elementul cel mai caracteristic al întregii chestiuni. Căci, după cum remarca presa franceză, acest îndrăzneț plan ingineresc — în măsura în care se va realiza, într-una sau alta din variante — nu reprezintă, pentru cercurile economice influente care-l sprijină și de care depinde în ultimă instanță înfăptuirea sa, decît „o afacere cu mulți gologani".

Lionel NIȚESCU

de vorbă cu medicul

ANAFILAXIA

La începutul secolului (1902), doi savanţi francezi — Ch. Richet şi A. Portier — studiind procesele de imunitate, au descoperit în mod întîmplător un fenomen curios şi foarte interesant. O serie de cîini ce fuseseră injectaţi cu o substanţă toxică pentru a fi imunizaţi faţă de ea au prezentat — la repetarea injecţiei — o stare opusă celei aşteptate, respectiv o stare contrară imunităţii. Cercetătorii au numit acest fenomen anafilaxie, adică lipsă de apărare (filaxie — apărare).

Animalele sensibilizate anafilactic prezintă la scurt timp după injectarea substanţei (faţă de care sînt sensibilizate) o serie de tulburări brutale şi foarte grave — în special respiratorii, circulatorii şi nervoase — care le pot provoca chiar moartea. Această stare foarte gravă a fost numită şoc anafilactic.

Natura acestor modificări curioase din organism şi a accidentelor pe care le determină a rămas multă vreme nelămurită. Astăzi se ştie că sursa principală a fenomenelor observate în asemenea împrejurări e reprezentată de o serie de modificări chimice ce se produc în corp, ca urmare a acţiunii diferitelor substanţe capabile să provoace stări de sensibilizare anafilactică. Pe această bază s-au stabilit ulterior diferite metode de tratament medicamentos al fenomenelor anafilactice.

Totodată s-a precizat şi posibilitatea înlăturării stării de sensibilizare anafilactică — proces ce a fost numit desensibilizare — fapt de mare importanţă în prevenirea accidentelor anafilactice. Savantul rus Besredka a descoperit cea mai simplă şi mai eficace metodă de desensibilizare, folosită astăzi în întreaga lume ca mijloc principal de prevenire a fenomenelor anafilactice.

Metoda constă în introducerea serului mai întîi în cantităţi foarte mici încît, după circa o oră, se poate introduce, fără primejdie, întreaga doză de ser.

La oameni, asemenea accidente se produc relativ rar şi în special în cursul unor tratamente cu seruri imune (antidifteric, antitetanic etc.). Modul de manifestare şi gravitatea lor diferă de la un caz la altul: se întîlnesc atît formele grave de şoc anafilactic, cît şi formele uşoare sau moderate (de ex. boala serului, urticarie etc.).

Pentru prevenirea unor asemenea accidente — a căror gravitate nu poate fi prevăzută — este necesar ca orice persoană care a fost supusă unui tratament cu un ser imun să comunice acest fapt medicului ori de cîte ori va fi nevoie să mai facă un tratament cu ser, pentru a fi în prealabil desensibilizată.

În ceea ce priveşte accidentele anafilactice — în special şocul — acestea fac parte din urgenţele medicale şi necesită internarea imediată într-o unitate sanitară unde se va efectua tratamentul corespunzător.

★

Lămurirea fenomenelor ce au loc în organism în cursul anafilaxiei prezintă însă o importanţă mult mai mare pentru medicină, decît ar părea să rezulte din cele de mai sus. Aceasta decurge din faptul că o serie de boli umane, foarte răspîndite, se produc într-un mod analog accidentelor anafilactice — adică pe baza unor stări de hipersensibilitate faţă de diferiţi agenţi chimici. Este vorba despre aşa-numitele boli alergice, ce sînt incomparabil mai frecvente, mai răspîndite şi mai variate decît fenomenele anafilactice. Pe baza cunoştinţelor dobîndite în acest domeniu, medicina a făcut astăzi mari progrese în diagnosticul şi combaterea diferitelor manifestări alergice.

Dr. A. FABIAN

cuvinte încrucişate

TINEREŢE

ORIZONTAL: 1) A scris versurile pentru „Imnul F.M.T.D." — Între şcoala elementară şi universitate. 2) „Tinereţe de comandant" de Bondarev — Notă pentru tinerii studioşi. 3) Acum (pop.) — Autorul mai multor cărţi pentru tineret, ca: „Povestea ceasornicului", „De 100 000 ori de ce?" — Pronume. 4) Interjecţie — Autorul romanului „Inimă de copil" (Cuore) — Nene! 5) Purtată cu drag de tinerii în primăvara vieţii (2 cuv.). 6) Lei! — Şcolari. 7) „... gardă", roman de Fadeev — Marin Cornel. 8) „Tinere, tu eşti nădejdea ţării" de H. Mălineanu — Fiul lui Neptun, care-şi trăgea puterea din contactul cu pămîntul (mit.). 9) Factorii unei probleme, înţeleşi uşor şi rapid cu ajutorul cunoştinţelor teoretice şi observării directe — Personaj în mitologia scandinavă. 10) Neon — A lua examenul — Povestire fabuloasă. 11) Oleg Koşevoi din „Tînăra gardă" (pl.) — Tineri soldaţi. 12) Fata de împărat transformată în ciocîrlie (după „Legenda ciocîrliei" de Alecsandri) — Cum se consideră adolescenţii faţă de fraţii lor mai mici — Bară fixă pentru exerciţii de gimnastică.

VERTICAL: 1) Compozitoare contemporană, autoarea cîntecului „Doi ochi de codană" şi a corului „Voi bravi ostaşi" — Ghicitoare. 2) Alt compozitor contemporan, autorul cîntecului „E roşie cravata mea ca focul" —Îşi numără anii în primăveri. 3) Acum, la Iaşi — Dezmierdare — În floare! 4) Sodiu — Elan tineresc (pl.). 5) Este tînără într-un roman de Asztalos Istvan — Bluză înflorată. 6) Domeniu de creaţie căruia îi aparţin „Căpitan la 15 ani" de Jules Verne, „Anii de ucenicie" de Mihail Sadoveanu ş.a. 7) „Beţia tinereţii întrece pe a vinului" sau „Floarea la floare merge" — „Ostaş", „Carmen", „Balerină" sînt pînze ale acestui cunoscut pictor romîn. 8) Rostul pe care tînărul îl are în viaţă — În acest loc. 9) Cîntec terminat! — Zestrea miresei (reg. pl.). 10) În rînduri strînse — Notă muzicală — „... şi băieţii lui", carte pentru tineret de A. Gaidar. 11) Tînără eroină a unui frumos film din R.P. Bulgaria („Fii fericită...!") — Însuşiri remarcabile. 12) Autorul poeziilor: „Ai noştri tineri", „Atît de fragedă..." ş.a. — ...Nicolae, autorul romanului „Anii tineri".

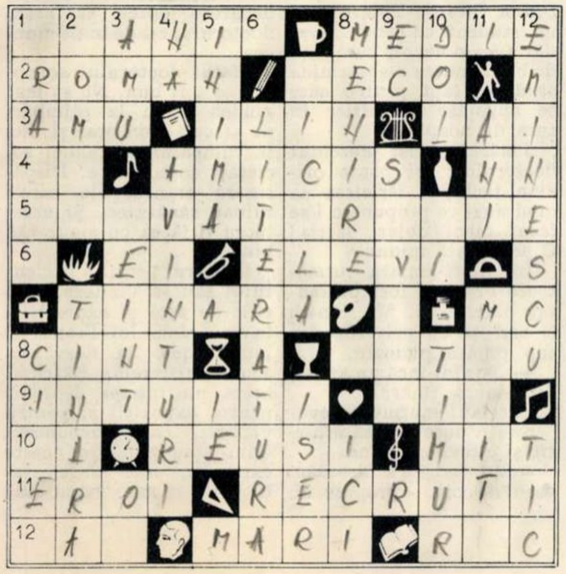

1	2	3 A	4 H	5 I	6	■	8 M	9 E	10 D	11 I	12 E
2 R	O	M	A	N	■		E	C	O	■	N
3 A	M	U	■	I	L	I	N	■	I	A	I
4		■	A	M	I	C	I	S	■	N	N
5			V	A	T		R			I	E
6	■	E	I	■	E	L	E	V	I	■	S
■	T	I	N	A	R	A	■		■	M	C
8 C	I	N	T	■	A	■			T		U
9 I	N	T	U	I	T	I	■		I		■
10	A	■	R	E	U	S	I	■	M	I	T
11 E	R	O	I	■	R	E	C	R	U	T	I
12	A		■	M	A	R	I	■	R		C

Teatru pneumatic

În R.P. Polonă a fost proiectată o clădire extrem de originală, destinată teatrelor care întreprind turnee în diverse localităţi ale ţării. Termenul de „clădire" este de fapt impropriu pentru emisfera cu pereţi dubli din pînză cauciucată despre care este vorba.

Lucrările de montare a acestei „săli de spectacole" durează în total o oră, constînd în umplerea cu aer cald a emisferei, care, după această operaţie, devine o sală în formă de cupolă, cu o capacitate de 400 de locuri.

Handbal aerian

Singurul meci de handbal aerian din istorie a fost disputat nu demult între echipele oraşelor italiene Genua şi Sampdoria. Fiecare echipă, instalată într-un avion, ataca poarta adversă susţinută de două baloane. Din avion jucătorii aruncau pe rînd mingea în poartă. Scorul acestui meci neobişnuit a fost de 4—2 în favoarea echipei oraşului Sampdoria.

Noi apărători ai culturilor

În agricultura R.P. Polone a început să fie aplicată o metodă nouă de apărare a culturilor împotriva ciupercilor dăunătoare. Oamenii de ştiinţă polonezi au descoperit două soiuri de ciuperci microscopice, încă necunoscute pînă acum, în prezenţa cărora ciupercile parazite ale grîului şi orzului nu se mai înmulţesc şi sfîrşesc prin a dispare.

Cele două soiuri — botezate *„Tuberculina cracovne"* şi *„Tuberculina ustilaginum"* — au fost separate, cultivate şi experimentate în condiţii de laborator, de seră şi pe ogor. Înmulţirea şi folosirea noilor culturi de ciuperci este foarte simplă; ele sînt pur şi simplu semănate în pămînt, unde, exercitîndu-şi funcţia de apărători nevăzuţi, curăţă ogoarele de paraziţi, ba chiar previn apariţia acestora.

Dansaţi — vă sfătuieşte fiziologia!

În ce zile lucraţi mai bine? „Desigur, în zilele de luni, cînd sîntem mai odihniţi" — vor răspunde poate unii dintre dv. Şi totuşi nu este aşa. Cercetători sovietici au dovedit prin lucrările lor că la începutul săptămînii omul nu intră imediat într-un ritm susţinut de activitate. Lunea şi marţea sînt zile de aşa-zisă încălzire şi abia joi capacitatea de muncă atinge un nivel maxim. Pe baza acestor date — care arată că plasarea celei de-a doua zile de odihnă în mijlocul săptămînii nu este indicată — în Uniunea Sovietică se va alege în mod ştiinţific această zi liberă, în cadrul trecerii la săptămîna de 5 zile lucrătoare.

Iată şi o altă problemă a muncii şi odihnei. După cum se ştie, pauzele scurte, de cinci sau de zece minute, în cadrul programului de producţie, au menirea de a restabili puterea de muncă. Dar cum să ne petrecem aceste minute libere?

„Dansaţi — spun fiziologii — dacă munciţi stînd jos. Nu croşetaţi, nu citiţi — ci mergeţi, alergaţi, jucaţi volei, ascultaţi muzică bună sau faceţi gimnastică, dacă munca dv. implică un efort vizual".

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE! DA? sau NU?

1) *Aluminiul rezistă la acţiunea corosivă a apei de mare?*

2) *Curcubeul poate fi văzut vreodată spre sud?*

3) *Albinele culeg mierea din flori?*

4) *Păsările sînt animalele cu cea mai ridicată temperatură a corpului?*

5) *Soarele este un corp solid?*

6) *Se cunoaşte starea de „adormire" în care cad unele animale în timpul iernii, stare denumită „hibernare". Există animale cu care se petrece un fenomen asemănător şi în timpul verii?*

Dezlegarea jocului „POEŢII CÎNTĂ PRIMĂVARA", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Primăvara – Baba. 2) Roman – Mărţişor. 3) Iubi – Mama – Acră. 4) Oro – Bănuţă – Hic. 5) Răbuit – Rustic. 6) Toma – Martie – T. 7) C — Cerna — Aur — Vu. 8) Ovid — Ars — Ravel. 9) Sat — Butaşi — Orb. 10) Bravat — Ha — Vidu. 11) Ua —Omizi — Gater. 12) C — Alecsandri — E.

ŞTIAŢI CĂ...

... adîncimea maximă descoperită în Oceanul Pacific atinge 10 960 metri, fiind situată într-o depresiune din apropierea arhipelagului Mariane? Cea mai mare adîncime în Atlantic se găseşte în Marea Antilelor, în apropiere de Porto-Rico, şi atinge 9 199 metri, iar adîncimea maximă în Oceanul Indian a fost descoperită în regiunea insulei Java şi atinge 7 450 metri.

... gomenolul, dezinfectant de efect al orificiilor nazale, se prepară din frunzele arborelui *niauli* care creşte în Noua Caledonie? Arborele niauli, care constituie trăsătura specifică a peisajului insulei, e lipsit de scoarţă şi are însuşirea de a rezista focului.

... în Republica Democrată Germană se prepară sucuri răcoritoare din sfeclă roşie, ţelină, spanac, fasole verde, varză proaspătă şi chiar varză murată? În prezent se experimentează un suc produs din varză proaspătă şi caise şi un alt suc din sfeclă roşie şi zmeură. O cantitate de 200 gr din primul amestec de suc va asigura necesarul zilnic de vitamină C al unui muncitor care efectuează o muncă grea, iar aceeaşi cantitate din al doilea amestec va asigura necesarul zilnic de vitamina C al unui copil între 7 şi 9 ani.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE DE MAI SUS

1) NU! (Aluminiul care în aer nu se corodează, nu rezistă în schimb la acţiunea corosivă a apei de mare).

2) NU! (Pentru a vedea curcubeul trebuie să avem soarele în spate şi aproape de orizont, or soarele nu se află niciodată în acelaşi timp la nord şi la orizont).

3) NU! (În nici o floare nu se găseşte miere, ci doar nectar — o substanţă pe care albina o transformă în miere în stomacul ei, printr-un proces foarte complex).

4) DA! (Temperatura lor medie este de peste 42 grade Celsius).

5) NU! (Soarele este o imensă sferă de gaze fierbinţi).

6) DA! (Acest fenomen asemănător hibernării se numeşte estivaţie. O anumită specie de broască ţestoasă, de pildă, cade vara, în timpul marilor călduri, într-un astfel de „somn de vară").

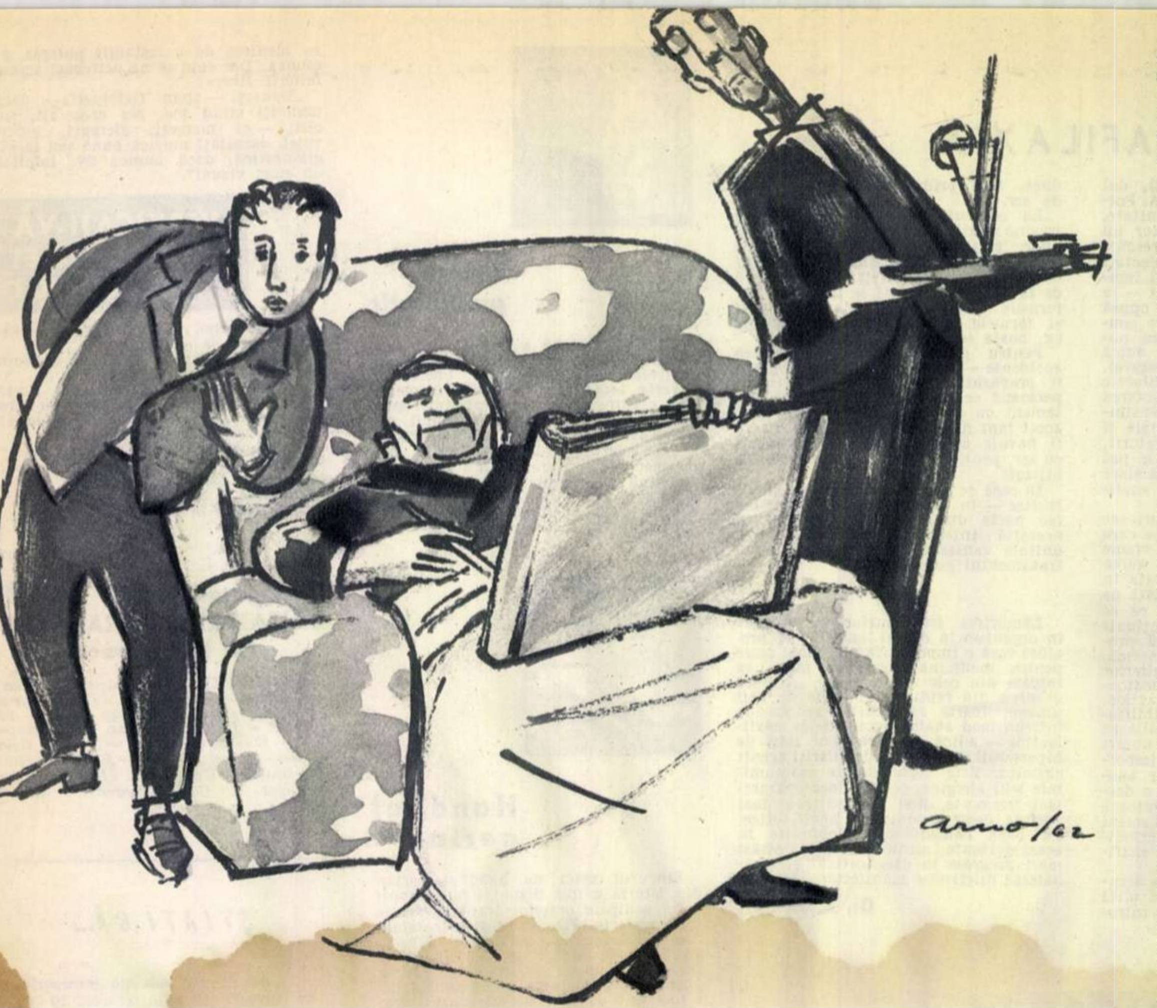

De dragul artei

de R. GOLDBERG — scriitor din S.U.A.

Ilustraţie de E. ARNO

Mister Smith şedea în salon citindu-şi ziarul. Se auzi o ciocănitură în uşă şi după o clipă îşi făcu apariţia Koppel, valetul.

— Doriţi să luaţi sucul de portocale, Sir? — întrebă acesta cu voce scăzută.

— Nu — răspunse Mister Smith.

— Dar vă face bine, Sir.

— Nu...

— Este ordinul domnului doctor.

— Nu...

Tocmai atunci sună clopoţelul de la intrare şi Koppel fu bucuros să părăsească încăperea. Jos, în hol, îl găsi pe doctor.

— Nu-i nimic de făcut cu bătrînul—spuse Koppel. Nu vrea sucul de portocale. Nu vrea nici să-i citesc, nici să asculte radioul... Nu vrea nimic.

Doctorul Jones primi informaţia cu obişnuitul său calm profesional. Se gîndise mult la pacientul său în ultimele zile. Era vorba de un caz puţin obişnuit.

Bătrînul se ţinea destul de bine pentru cei şaptezeci şi şase de ani ai săi. Trebuia însă făcut ceva cu el. Trebuia determinat în primul rînd să nu mai cumpere nimic. Bătrînul suferise mult în ultimul timp de pe urma cumpărăturilor sale.

Ultimul atac de inimă îl avusese după cumpărarea — urmată de efecte dezastruoase — a unei căi ferate într-unul din statele din vest. Un alt atac de inimă urmase falimentului unor magazine de produse alimentare pe care le cumpărase la preţuri foarte ridicate. Tot ce cumpărase în ultimii ani trebuia să fie lichidat acum cu serioase sacrificii atît pentru sănătatea cît şi pentru portofelul său. În timp ce intra în camera pacientului său, doctorul se gîndea la toate aceste lucruri; se apropie totuşi zîmbind de Mister Smith:

— Ei, cum ne mai simţim azi, tinere?

— Hm—se auzi un mormăit venind dinspre fotoliu.

— Am auzit că nu vrei să respecţi ordinele şi prescripţiile medicale.

— Cine îmi mai poate da ordine la vîrsta mea?

Doctorul îşi luă un scaun şi se aşeză lîngă bolnav.

— Am să-ţi fac o propunere — spuse el liniştit.

Bătrînul îl privi bănuitor pe deasupra ochelarilor.

— Despre ce este vorba? Iar doctorii, iar plimbări cu maşina şi alte prostii de astea care să mă împiedice de a mă gîndi la afaceri?!

— N-ai vrea să începi să te ocupi de artă?

— Prostii!

— Nu de-adevăratelea, ci numai aşa, ca o distracţie.

— Prostii!

— Bine — spuse doctorul ridicîndu-se. A fost numai o sugestie şi atîta tot.

— De unde ai mai scos şi ideea asta caraghioasă?

— Ţi-am spus că a fost numai o sugestie.

— Ascultă, Jones, cum crezi că aş putea să încep, admiţînd că aş fi atît de nebun încît să mă apuc de aşa ceva?

— M-am gîndit şi la asta. Putem face rost de un student de pe la vreuna din şcolile de artă. Va veni aici şi-ţi va da cîte o lecţie pe săptămînă. Cînd n-o să-ţi mai placă, poţi să-l dai afară.

Doctorul Jones se duse la un prieten al său care era decanul unui institut de artă şi-i explică situaţia. Acesta găsi repede persoana potrivită: un tînăr de optsprezece ani, pe nume Frank Swain. Tînărul era un student cu perspective, dar avea o nevoie cumplită de bani pentru a-şi termina studiile, fapt pentru care se angajase ca liftier în tura de noapte.

Tînărul a fost prezentat doctorului; îşi poate oricine închipui fericirea sa cînd auzi ce propunere i se face: cinci dolari lecţia! O adevărată minune!

În după-amiaza următoare Frank a fost prezentat bătrînului. Mr. Smith îl cercetă cu privirile din cap pînă-n picioare.

— Nu sînt încă un artist, Sir—spuse tînărul.

Bătrînul murmură ceva.

Swain puse pe masă hîrtie şi cîteva creioane.

– Să încercăm să desenăm vasul de colo — propuse el.

— Hm — bătrînul luă creionul şi trase o linie strîmbă, apoi trase încă o linie tot strîmbă şi pe urmă le uni cu alte două linii. Cînd termină îşi privi opera cu satisfacţie.

Frank era răbdător. Avea nevoie de cei cinci dolari.

— Dacă doriţi să desenaţi, Sir, trebuie să priviţi cu luare-aminte obiectul pe care îl desenaţi. Fiţi bun şi mai priviţi o dată vasul — spuse Frank politicos.

Bătrînul se supuse.

— Vasul e într-adevăr frumos—spuse el. Nu, n-am băgat de seamă pînă acum.

În acea clipă intră valetul, aducînd un pahar cu zeamă de portocale.

— Oh, iar sucul de portocale!—spuse Mister Smith.

Frank îşi luă rămas bun.

Săptămîna următoare, cînd veni din nou, văzu pe masă un desen care avea o oarecare asemănare cu vasul.

Bătrînul întrebă:

— Ei, ia spune, cum ţi se pare?

— Nu e rău, Sir—răspunse Swain—dar e puţin cam strîmb.

— Da, cele două jumătăţi nu sînt la fel — căzu de acord bătrînul. Mai trase cîteva linii şi începu să coloreze cu un creion albastru locurile libere. Apoi privi spre uşă.

— Ascultă, tinere—şopti el — vreau să-ţi spun ceva înainte de a veni domnul „suc de portocale".

— Da, Sir — răspunse respectuos Frank.

— Poţi veni de acum înainte de cîte două sau chiar de trei ori pe săptămînă?

— Desigur, Mister Smith.

— Bine, să spunem luni, miercuri şi vineri, la ora patru.

Cînd intră, valetul rămase surprins văzînd că stăpînul său acceptă cu bunăvoinţă sucul.

În săptămînile care urmară, vizitele lui Swain deveniră mai dese. Aduse bătrînului o mulţime de acuarele şi tuburi de culori de ulei. Acum, cînd venea doctorul să-l vadă, Mr. Smith îi vorbea mereu despre artă. De asemenea, îi arătă cu mîndrie petele de vopsea de pe elegantul său halat de mătase. De fapt nici nu-i dădea voie servitorului să i-l cureţe, deoarece dorea să arate doctorului cît de mult muncea.

Sfatul doctorului se dovedise a fi bun. Nu se mai gîndea acum la plimbări de afaceri prin oraş şi nici la cumpărarea vreunei societăţi costisitoare. Dispăruseră tranzacţiile care-i ruinau sănătatea. Şi acest lucru îi făcea cu siguranţă bine.

Doctorul permise pacientului său să viziteze galeriile de artă şi expoziţiile în tovărăşia lui Frank. O lume nouă îşi dezvăluia acum misterele. Bătrînul arăta un interes deosebit pentru expoziţii şi pentru pictorii care expuneau. Cum erau conduse aceste expoziţii, cine alegea tablourile care se expuneau?

În creierul său se năştea o nouă idee.

Cînd veni primăvara şi copacii dădură în floare, Mr. Smith făcu o pictură pe care o numi „Copaci îmbrăcaţi în alb". Pictura era îngrozitoare. Totuşi, bătrînul anunţă că vrea să o expună la Salonul de vară al Galeriilor Lathrop. Salonul de vară al acestor galerii constituie din punct de vedere calitativ, dacă nu chiar şi ca mărime, cea mai importantă expoziţie a anului. Visul oricărui pictor din Statele Unite era premiul Lathrop. Şi tocmai la această expoziţie voia Mr. Smith să-şi expună „Copacii îmbrăcaţi în alb", care semănau cu nişte foi fleşcăite de salată aruncate la gunoi.

— Dacă va fi remarcat de ziarişti, s-a isprăvit cu el, se face de rîs. Trebuie să-l împiedicăm cu orice preţ—spuse Frank îngrozit.

— Nu — spuse doctorul... Nu trebuie să facem asta. Am strica tot ce am cîştigat pînă acum din punct de vedere medical.

Spre mirarea tuturor şi în special a lui Frank, conducerea Galeriilor Lathrop acceptă „Copacii îmbrăcaţi în alb". „Nu numai Mr. Smith e nebun, ci şi cei de la Lathrop!"—gîndi Frank.

Din fericire, pictura fusese agăţată într-un colţ întunecos, unde cu greu o puteai vedea. Frank se duse la Galerii într-o după-amiază şi roşi pînă în vîrful urechilor văzînd „Copacii îmbrăcaţi în alb" care păreau o împroşcătură oribilă de vopsele pe perete. Cînd doi studenţi se opriră rîzînd în faţa picturii, Frank fugi îngrozit. Nu voia să audă ce spuneau cei doi tineri.

Tot timpul cît dură expoziţia, bătrînul continuă să ia lecţii, pomenind foarte rar de pictura sa. De fiecare dată cînd intra Frank în cameră îl găsea pe Smith chicotind. Poate că bătrînul era nebun cu adevărat. Dar ciudat era faptul că comitetul Lathrop îi acceptase pictura...

Cu două zile înainte de închiderea expoziţiei, în timp ce Frank, Koppel şi doctorul se aflau de faţă, un curier aduse domnului Smith un plic oficial.

— Citiţi-mi-o — ceru bătrînul. Mi-s ochii obosiţi din cauza picturii.

Scrisoarea anunţa:

„Galeriile Lathrop au plăcerea să anunţe că Premiul I de 1 000 de dolari a fost acordat lui Collis P. Smith pentru lucrarea sa «Copaci îmbrăcaţi în alb»".

Frank şi Koppel rămaseră trăsniţi. Păstrîndu-şi calmul profesional, doctorul spuse:

— Felicitările mele, Mr. Smith! Splendid, splendid... Fireşte nu mă aşteptam la veşti atît de mari. Dar, dar... în sfîrşit, acum va trebui să admiţi că arta îţi dă mai multe satisfacţii decît afacerile.

— Arta e vax!—spuse bătrînul. Am cumpărat Galeriile Lathrop luna trecută!

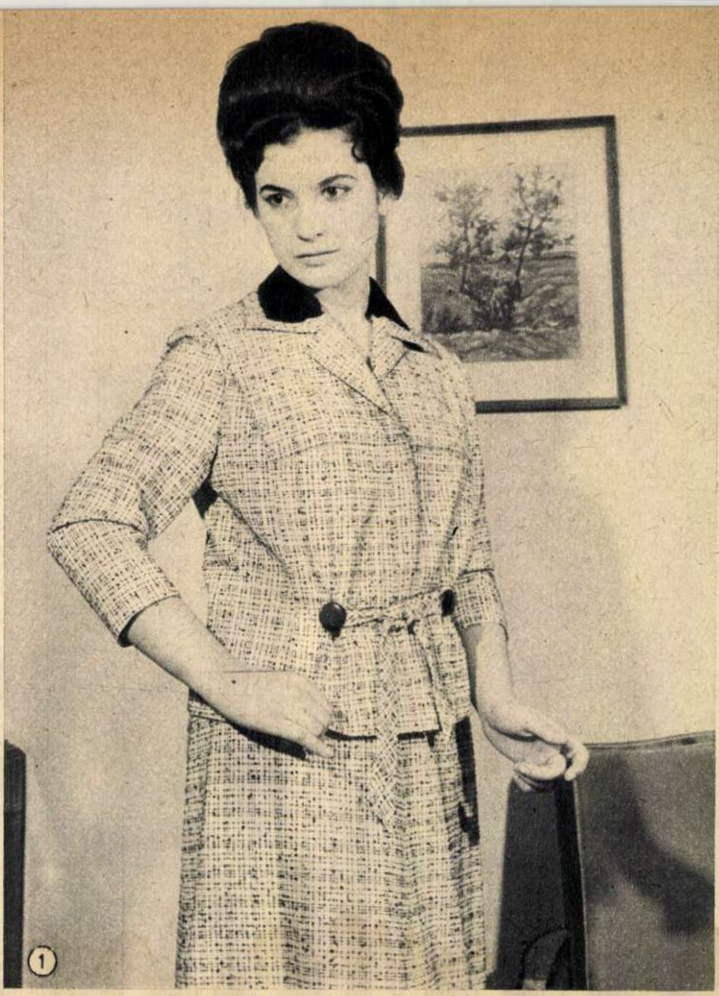

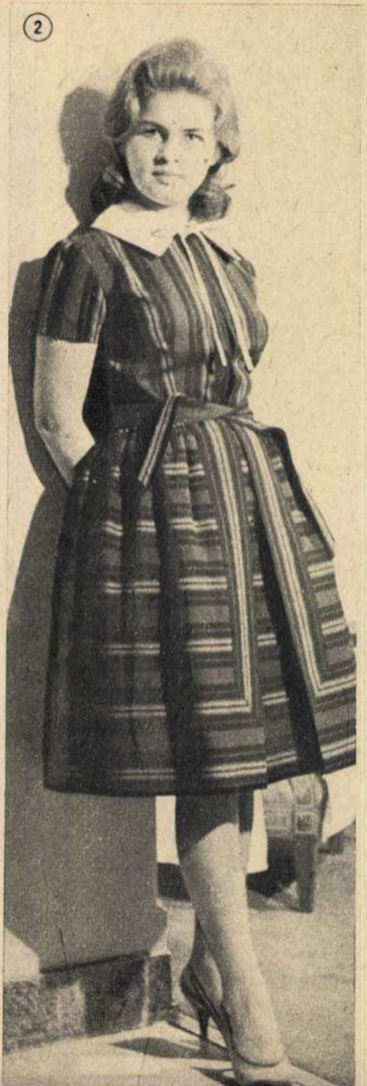

MODA

ROCHIA PENTRU TOATE ORELE

— Am astăzi o zi încărcată: dimineaţa la birou, după-amiază la audiţia muzicală de la club şi seara mă duc la colega mea care s-a instalat într-o casă nouă... Cînd mai trec pe acasă să mă schimb?!...

De cîte ori n-am auzit asemenea întrebări? Şi totuşi soluţia există. De altfel, majoritatea femeilor au adoptat-o sub forma rochiei semi-sport, a rochiei „pentru toate orele".

Sobră şi confortabilă, nici prea ajustată şi nici prea „juponată", fără multe zorzoane dar cu un amănunt original care o singularizează, rochia pentru toate orele nu oboseşte niciodată.

O siluetă mai puţin desăvîrşită e avantajată de croiala mai suplă a acestui costum din două piese (foto 1) lucrat dintr-o ţesătură mărunt cadrilată, alb cu negru, care are drept garnitură o bandă de catifea neagră la guler.

Fetele tinere vor purta cu succes, de dimineaţă pînă seara, o asemenea rochie din lenaj în dungi în tonuri închise (foto 2). O înviorează jocul de dungi de pe fustă şi gulerul de pichet alb cu fundă.

AGENDA

● În Italia, „Editori riuniti" a tipărit o culegere de lucrări dramatice intitulată „Teatrul contemporan sovietic", în care au fost incluse piese de Alexei Arbuzov, A. Volodin, Viktor Rozov şi A. Hmelik. De asemenea, editura „Feltrinelli" a editat povestirea lui P. Nilin „Cruzime", iar „Editore Milano" a tipărit „Jurnalul din Spania" de Mihail Koltov.

● Ture Yunttu, conducătorul Teatrului Muncitoresc Popular din Helsinki, a descoperit printre operele postume ale scriitorului revoluţionar finlandez Mayo Lassila, împuşcat de gărzile albe în 1918, manuscrisul comediei „Perpetuum mobile". Spectacolul cu această piesă, plină de autentic umor popular, a fost întîmpinat cu deosebită căldură. În fotografie: o scenă din piesă.

● Regizorul şi scenaristul indonezian Bahtiar Siaghian, creatorul filmului „Turang", a terminat în ultimul timp o nouă producţie intitulată „Oţelul călit", care zugrăveşte lupta rezistenţei indoneziene împotriva ocupanţilor japonezi. Filmul a fost întîmpinat cu interes de către spectatorii indonezieni.

● Opt tineri artişti americani au prezentat la Chicago revista „Din oraşul doi" (Chicago este socotit al doilea oraş din S.U.A., ca importanţă şi mărime, după New York). Această grupare actoricească a luat hotărîrea să monteze spectacole improvizate (fără să mai aştepte texte din partea dramaturgilor), satirizînd cu virulenţă aspecte negative ale actualităţii americane. Acţiunea lor a atras atenţia publicului american. În fotografie: artista Barbara Harris, care apare în spectacolul „Din oraşul doi".

● „Săptămîna patimilor", cunoscutul roman al lui Louis Aragon, a apărut în traducere engleză la New York. Într-un articol publicat în „New York Herald Tribune" se remarcă, printre altele, că din punct de vedere al calităţilor literare această operă se află cu mult deasupra oricăruia dintre romanele editate în S.U.A. în ultimul timp.

● Cea mai mare bibliotecă ştiinţifică şi tehnică din lume este acum în construcţie la Novosibirsk, urmînd a adăposti 10 milioane de cărţi şi avînd 16 săli de lectură pentru 3 000 de cititori.

RADIOGRAFIA
UNUI MOD
DE VIAȚĂ
III

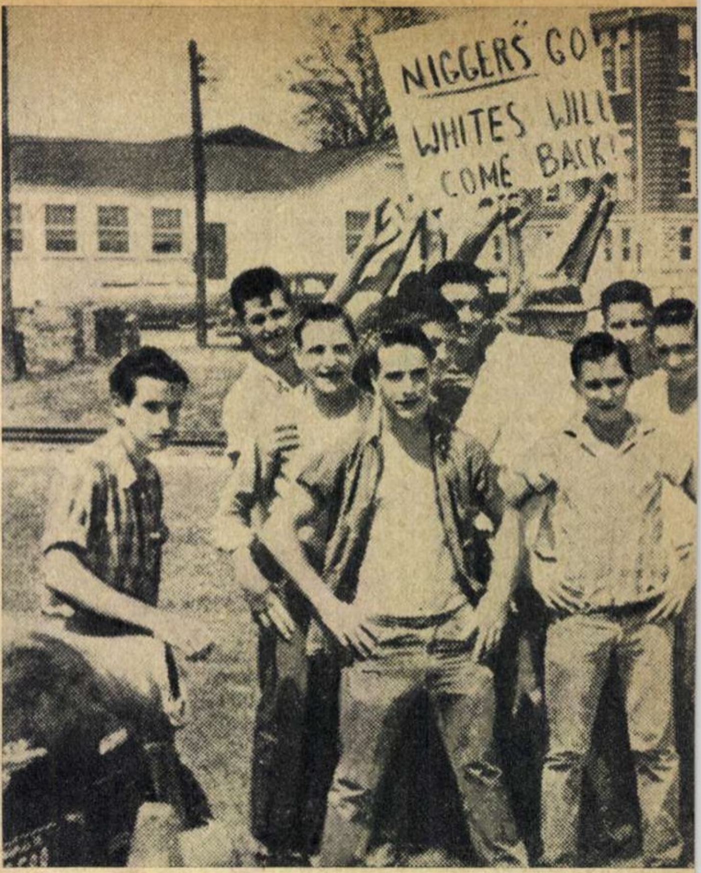

Fotografie apărută într-un ziar din sudul S.U.A.: la Van Buren, orășel din statul Arkansas, huligani albi blochează intrarea unei școli, pentru a împiedica accesul elevilor de culoare.

CA ÎNTR-UN ROMAN DE GROAZĂ

Mr. American-way-of-life se află în continuare în spatele ecranului radiologic. A început să obosească — și e firesc: îl dor punctele nevralgice care s-au ivit pînă acum sub formă de pete pe clișeul nostru. Iată-l că se strîmbă din nou. Ne apropiem de o altă zonă sensibilă?

Ciudat! Pe dinafară, lucrurile arată foarte bine. *„America* — spune președintele Kennedy — *este un măreț model de pace între diferite naționalități, de toleranță reciprocă între religii, de lipsă de discriminare rasială“.* Atunci de ce această dureroasă grimasă la pacientul nostru, în clipa în care razele Roentgen se îndreaptă tocmai spre acel loc al organismului său care constituie „mărețul model“?

> „Semeața Americă obligă pe negri să-i lustruiască pantofii și apoi demonstrează inferioritatea negrului prin faptul că este lustragiu“.
>
> **(G. B. Shaw)**

În 1842, făcînd prima sa călătorie în S.U.A., Charles Dickens găsea în ziare anunțuri de felul acesta:

„Fugit femeie neagră. Cu cîteva zile în urmă, i-am ars obrazul stîng cu fierul roșu. Semnul seamănă cu litera M“.

„50 dolari recompensă pentru negrul Jim Blake. Din ambele urechi îi lipsește cîte o bucată“.

„25 dolari recompensă pentru sclavul meu John. Îi lipsește vîrful nasului“.

Au trecut de atunci 120 de ani. Și — de ce să nu recunoaștem? — asemenea anunțuri nu mai apar. În schimb, problema negrilor nu lasă ziarele să șomeze. Cu o înspăimîntătoare regularitate se publică știri despre odioase linșaje, despre crime ale Ku-Klux-Klanului, despre negri condamnați la moarte pe baza unor simple bănuieli lipsite de orice dovezi, despre imposibilitatea în care se află negrii de a frecventa școli, de a ocupa posturi de răspundere, de a căpăta la muncă egală un salariu egal cu albii, de a mînca în aceleași restaurante, de a dormi în aceleași hoteluri și de a se ruga în aceleași biserici cu albii.

Toate acestea se întîmplă la lumina zilei și cititorii nu au nevoie de radiografia noastră pentru a lua cunoștință de ele[1]). Dar iată că ea ne arată și fapte mai puțin cunoscute.

Media de viață a unui negru este cu șase ani mai mică decît a unui alb, iar mortalitatea infantilă este de trei ori și ceva mai mare la negri.

Socotite pe locuitor, sumele alocate din bugetul statului pentru negri sînt de cinci ori mai mici decît pentru albi.

În fabrici și uzine domnește regula ca negrii să capete muncile cele mai grele și mai prost plătite și să fie primii concediați în caz de restrîngere a producției.

Cele 18 milioane de negri din Statele Unite nu au nici măcar un singur reprezentant în Senat[2]).

Numărul cetățenilor lipsiți de drept de vot este de peste 14 ori mai mare printre negri decît printre albi. Acest lucru se realizează pe diferite căi. În Mississippi, de pildă, taxa electorală este de 36 dolari, iar salariul mediu al unui argat negru pe o plantație e de 20 de dolari pe lună. În Alabama nu au drept de vot decît cetățenii cu un domiciliu stabil de minimum doi ani; dar dijmașii negri sînt nevoiți să se mute în fiecare sezon agricol după bunul plac al latifundiarilor albi... Și totuși revista „Newsweek“ se miră, cu o puerilă candoare, că *„senatorul Walter F. George a fost ales în statul Georgia de strivitoarea majoritate a... 14% din numărul cetățenilor adulți!“* Ca și cum „Newsweek“ nu ar ști că din restul de 86%, cea mai mare parte erau negri care nu au fost lăsați să voteze.

În covîrșitoarea majoritate a linșajelor care au avut loc din 1945 încoace au căzut victime fie foști soldați negri, care luptaseră pe front, fie membri ai familiilor celor morți în război.

Radiografia noastră dă la iveală și cazuri concrete. Ne vom mărgini să menționăm cîteva care demonstrează, după expresia lui Walter Lippmann, că *„cea mai sigură metodă de a comite o crimă fără să fii pedepsit este ca victima ta să fie un negru“.*

Polițistul Lynwood E. Shull din Batesbûrg (statul Carolina de sud) a arestat pe negrul Isaac Woodard sub motiv că acesta insultase un alb. La închisoare, Shull *i-a scos ochii* lui Woodard cu ajutorul bastonului său de cauciuc. Ca urmare a vehementelor proteste ale opiniei publice progresiste, autoritățile l-au arestat pe Shull și l-au judecat. Două detalii suplimentare: arestarea s-a produs la un an și jumătate de la orbirea lui Woodard, iar procesul a ținut jumătate de oră (mai precis: 28 de minute) și s-a

---

[1]) Și pentru că a venit vorba de lucruri cunoscute, să-l citām din nou pe John Gunther: „Statele Unite sînt o țară în care 10% din populație este de culoare neagră; acest adevăr este știut de toată lumea și ignorat de toată lumea — cu excepția celor zece la sută“.

[2]) În aceste condiții, se mai poate mira cineva că, pînă în ziua de azi, Senatul S.U.A. a respins categoric orice lege care să condamne linșajul?

încheiat — evident! — cu achitarea inculpatului.

Lîngă Lexington (statul Mississippi), dijmaşul negru Leon McAttec a fost ucis în bătaie (*cu biciull*) de cinci albi, pentru că ar fi furat o şa. Judecarea şi achitarea asasinilor a durat şi mai puţin decît în cazul Shull: zece minute. Relatînd acest proces, ziarul „Lexington Daily" subliniază un amănunt pe care-l găseşte „picant": doi din cei cinci criminali au recunoscut *rîzînd* că *ei* furaseră şaua.

În oraşul Monroe (statul Virginia) douăzeci de albi au împuşcat în plină stradă doi negri şi pe soţiile lor. Cu acest prilej, toate recordurile au fost bătute: nici unul dintre ucigaşi nu a fost nici măcar dat în judecată. Aşa cum justiţia nu i-a deranjat cu nimic pe cei trei albi din Minden (statul Louisiana) care i-au tăiat mîinile negrului John C. Jones — în vîrstă de 17 ani — şi l-au omorît, aplicîndu-i pe gît flacăra unui aparat de sudură autogenă.

Cazurile de mai sus — alături de multe altele peste care ne vedem siliţi să trecem din lipsă de spaţiu — sînt citate de sociologul suedez Gunnar Myrdal în lucrarea sa „O dilemă americană". Cartea are 1 483 de pagini, pline cu exemple ale celor mai revoltătoare crime, samavolnicii şi abuzuri comise împotriva negrilor. După cum recunoaşte revista „Time", *„lectura ei are un efect mai înfricoşător decît a celui mai izbutit roman de groază"*.

> „Cei pe care i-a găsit Columb și pe care i-au măcelărit yankeii..."
>
> **(H. G. Wells)**

Într-una din cele mai sîngeroase bătălii ale frontului din Pacific, din cel de-al doilea război mondial, un matroz american, Ira H. Hayes, a înfipt steagul Statelor Unite pe insula Iwo Jima, în ciuda focului nimicitor dezlănţuit de artileria japoneză. Despre fapta de arme a lui Hayes s-au scris peste 500 de reportaje, vreo douăzeci de nuvele şi schiţe şi s-a turnat un film. Dar eroul mult elogiat nu are nici pînă în ziua de azi drept de vot.

Căci Ira Hayes este indian (sau, dacă preferaţi, piele-roşie). Asemenea tuturor celor de acelaşi neam cu el — stăpînii de pe vremuri ai Americii — Hayes aparţine acum unei minorităţi condamnate. În trecut indienii au fost exterminaţi prin mijloacele cele mai violente. Astăzi, ei sînt lăsaţi să se stingă cu încetul, măcinaţi de foame şi mizerie.

La începutul secolului trecut mai erau în Statele Unite peste trei milioane şi jumătate de piei-roşii. Astăzi nu a rămas nici a zecea parte. Restul a pierit, aşa cum au pierit bizonii americani, care de altfel constituiau principala lor hrană şi care au fost ucişi cu milioanele şi lăsaţi să putrezească în preerii tocmai pentru a-i înfometa pe indieni. Un singur exemplu: în California, în 1850 erau 120 000 de piei-roşii, în 1880 rămăseseră 20 000, iar azi numărul lor nu trece de 1 500.

„Indienii au fost întotdeauna consideraţi o plagă — scrie John Collier — *şi singura politică faţă de ei a fost exterminarea în masă"*.

Cine este John Collier? Omul care timp de zece ani a fost comisar al guvernului în Biroul pentru problemele indienilor. Într-o serie de articole intitulate „Cel mai mare jaf al istoriei", Collier citează nenumărate metode tîlhăreşti prin care pieile roşii au fost spoliate de toate bunurile lor şi, în primul rînd, de pămînt.

Deportaţi cu forţa din statele din sud-estul S.U.A., în care locuiau de milenii, indienii au fost „colonizaţi" în statul Oklahoma. Drumul pe care l-au parcurs convoaiele lor a rămas cunoscut sub numele de „Calea lacrimilor": abia un sfert din cei plecaţi au ajuns la destinaţie. Dar în ciuda tratatelor solemne care le dădeau în stăpînire teritoriul Oklahomei „atît cît se întinde iarba şi cît curge apa", peste cîţiva ani capitaliştii americani le-au răpit pămînturile. Indienii din Oklahoma (unde trăieşte peste jumătate din populaţia „arămie" a Statelor Unite) au fost parcaţi şi ei în celebrele rezervaţii — adevărate lagăre de concentrare — ca şi fraţii lor risipiţi în restul ţării.

După cum recunoaşte Collier, Biroul pentru problemele indienilor ar fi trebuit să fie răsbotezat cu numele de Biroul pentru problemele antiindiene. Sarcina acestui organism a fost de a lichida pe ultimii supravieţuitori ai pieilor roşii. În rezervaţia tribului Navajos, de exemplu, iarba păşunilor a fost de mult epuizată, dar indienii nu au dreptul să-şi trimită nici măcar o singură vită, un singur cal, o singură oaie dincolo de ţarcul care le este fixat. Milioane de tone de pămînt cultivabil s-au degradat şi au fost cărate de torente în Rio Grande, fără ca statul să ia nici o măsură pentru ameliorarea terenurilor, deoarece ele aparţin comunităţii indiene.

În nordul Oklahomei, într-o regiune locuită de tribul Osagilor şi considerată fără nici o valoare economică, s-au descoperit la un moment dat zăcăminte de petrol. Pieile roşii au fost silite, prin cele mai tipice metode gangstereşti, să cedeze capitaliştilor albi proprietăţile lor. Cei care au îndrăznit să reziste au fost pur şi simplu asasinaţi. În ale sale „Fapte diverse", Henri Barbusse istoriseşte o întîmplare autentică: un grup de indieni, care refuza să-şi vîndă pămînturile unei societăţi petroliere, a fost angajat să facă figuraţie într-un film. După turnarea scenei principale, care înfăţişa o luptă între coloniştii albi şi pieile roşii, figuranţii nu s-au mai ridicat de pe locurile unde căzuseră: în loc de cartuşe oarbe, se trăsese în ei cu gloanţe veritabile.

Poliţia americană priveşte cu părintească bunăvoinţă la huliganii cu zvastică. Publicînd această fotografie, revista vest-germană „Der Stern" (care se pricepe în materie) foloseşte ca legendă lozinca: „Cale liberă pentru batalioanele brune!"

În cinci state din S.U.A. — Colorado, New Mexico, Utah, Washington şi Arizona — este interzisă participarea la vot chiar şi a acelor cetăţeni care au o optime de sînge indian în vinele lor. În celelalte state, piedicile puse în calea exercitării drepturilor lor politice sînt similare cu cele pe care le au de înfruntat negrii.

50% din copiii indieni mor înainte de a împlini vîrsta de cinci ani, spun statisticile oficiale. Numărul cazurilor de tuberculoză este de 16 ori mai mare decît media generală din S.U.A. Analfabetismul atinge proporţii de 80%, iar 40 000 de indieni nu ştiu nici măcar să vorbească englezeşte. Numai în tribul Papagos, din 20 000 de copii de vîrstă şcolară 14 000 nu au la dispoziţie o singură şcoală.

Şi, pentru a termina, un ultim amănunt: nici un indian din S.U.A. nu are dreptul să dea în judecată un alb, indiferent de prejudiciul pe care i l-a cauzat acesta. Pentru ca un indian să se poată adresa justiţiei, e necesar ca Congresul Statelor Unite să adopte o lege specială, pentru fiecare caz în parte. Cîte legi din acestea au fost votate de Congres? Nici una!

> „Egalitatea în drepturi a națiunilor care compun poporul american este o afirmație goală, nu o realitate".
>
> **(Franklin Delano Roosevelt)**

Şi petele de pe placa noastră radiografică se înmulţesc. În statele Texas, New Mexico şi California, discriminarea rasială se exercită cu precădere împotriva mexicanilor (în treacăt fie spus, aceste trei state au fost teritorii care au aparţinut Mexicului şi care, în secolul trecut, au fost anexate de S.U.A. cu forţa armelor).

Pentru nivelul de trai extrem de scăzut, lipsa de drepturi politice şi civile, analfabetism, mizerie de masă etc., cele spuse cu privire la negri şi indieni se aplică integral şi cetăţenilor americani de origine mexicană. O categorie specială o constituie aşa-numitele „spinări ude". E vorba de imigranţii mexicani care pătrund în S.U.A. traversînd noaptea, şi de cele mai multe ori înot, fluviul Rio Grande. Aceştia sînt exploataţi cu o deosebită ferocitate de către proprietarii plantaţiilor de bumbac, citrice, legume etc. din sudul Statelor Unite. „New York Times" apreciază că *„condiţiile în care muncesc aceşti oameni sînt mai rele decît ale şerbilor de pe vremuri"*. Salariul mediu al unei „spinări ude" este de un sfert de dolar pe zi (adică exact preţul unui pachet din cele mai ieftine ţigări). Aceşti muncitori nu se bucură de absolut nici un drept. Pentru a face pe placul proprietarilor de plantaţii, autorităţile tolerează prezenţa lor pe teritoriul S.U.A. În clipa în care unul din ei îndrăzneşte însă să se plîngă de felul în care este exploatat, mîna legii se abate asupra lui şi e aruncat în închisoare, în calitate de „imigrant clandestin". Tot „New York Times" a făcut socoteala că aproximativ 140 000 de „spinări ude" mor de foame în fiecare an, în cel mai propriu sens al cuvîntului.

La celălalt capăt al ţării, în statul New York, imigranţii din Porto-Rico lucrează cu precădere în munci necalificate din industria uşoară, fiind plătiţi cu o treime sau un sfert din salariul pe care îl primeşte — pentru aceeaşi muncă — un american. „*Aceasta înseamnă nu numai exploatarea portoricanilor* — arată ziarul sindical de dreapta „American Federationist" — *ci şi un mijloc puternic de presiune pentru coborîrea nivelului general al salariilor. Portoricanii trăiesc mizerabil şi, o dată cu ei, trăiesc tot mai prost şi muncitorii noştri*".

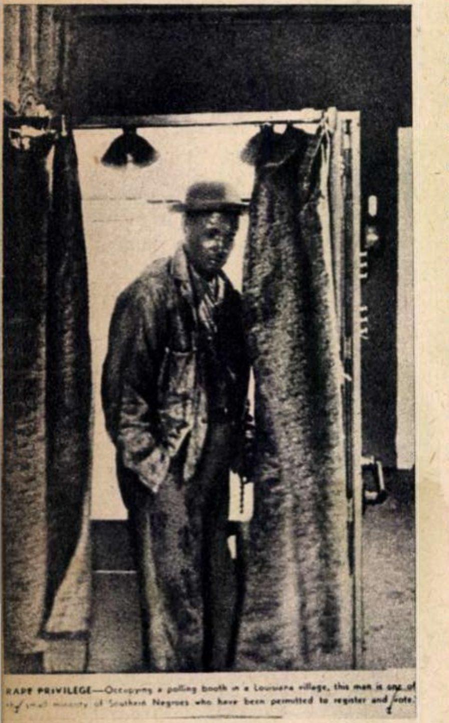
RARE PRIVILEGE—Occupying a polling booth in a Louisiana village, this man is one of the small minority of Southern Negroes who have been permitted to register and vote.

„Rar privilegiu" — un negru într-o cabină de vot din statul Louisiana (S.U.A.). „Acest om aparţine unei mici minorităţi a negrilor din sud cărora li s-a permis să se înscrie în listele de alegători şi să voteze". Comentariul şi fotografia le reproducem din „New York Times Magazine".

Modul de viaţă american se dovedeşte un admirabil mediu de cultură şi pentru alţi microbi ai naţionalismului şovin. Antisemitismul este extrem de răspîndit în această ţară. La nici o şcoală superioară din sud şi la multe din cele din nord nu sînt primiţi studenţi evrei. Pe străzile celebrei localităţi balneare Miami, nenumărate restaurante şi hoteluri poartă pancarte pe care scrie: „Evreii sînt indezirabili". Organizaţii ca „Legiunea americană", „America înainte de toate", „Columbienii", „Fiicele revoluţiei", „Frăţia creştină" şi altele au un program antisemit care i-ar face pe teoreticienii nazismului să pălească de invidie. Un bătrîn de 70 de ani la Boston şi doi băieţi de 12 ani la New Orleans au fost asasinaţi pentru vina de a fi fost evrei, iar criminalii au rămas nepedepsiţi. Pe zidurile care înconjoară cimitirele evreieşti din 79 de oraşe americane, a apărut în aceeaşi noapte inscripţia: „Aici este singurul loc în care vă tolerăm".

În statele Massachussets, Connecticut, Vermont, New-Hampshire, Maine şi Rhode-Island, obiectul persecuţiilor îl formează cetăţenii de origine irlandeză. „*87% din ei* — arată sociologul Oscar Handlin — *sînt obligaţi să-şi cîştige existenţa ca măturători de stradă, spălători de geamuri, vînzători de ziare şi alte asemenea ocupaţii pe care sudul le rezervă de obicei negrilor*". După cum a constatat Handlin în cursul studiului pe care l-a efectuat, pentru un „irlandez obişnuit" (adică pentru unul care nu e putred de bogat) este practic imposibil — în oricare din cele şase state susmenţionate — să devină medic, avocat sau membru al unui consiliu comunal.

Tot aşa — sau şi mai rău — stau lucrurile cu cei care aparţin altor naţionalităţi. Urmaşii imigranţilor italieni — în estul S.U.A. — ai imigranţilor polonezi şi cehi — în centrul ţării — şi ai celor japonezi şi chinezi — pe coasta de apus — sînt trataţi, după expresia publicaţiei „Atlantic Monthly", ca nişte „*minorităţi neprivilegiate, cărora li se pretinde mai mult şi li se dă incomparabil mai puţin*".

Discriminarea rasială şi naţională, şovinismul sălbatic şi persecuţiile sistematice, huliganismul şi munca de tip sclavagist, lagărele de concentrare şi marşurile morţii, genocidul şi ghetourile — iată cîteva din capitolele scrise cu lacrimi şi sînge ale „celui mai izbutit roman de groază".

...A sosit însă momentul să dăm satisfacţie şi pacientului nostru... Pe ecran apare o excrescenţă voluminoasă care colectează tot sîngele pompat de organele bolnave. Dl. Mod-de-viaţă-american îşi are şi dînsul protejaţii lui. Acestora le vom consacra ultimul nostru clişeu radiografic.

Nicolae MINEI

---

educaţie pentru toate vîrstele

MEZINUL

Ştiţi cum a început „cariera" de educator a lui Mirel? Să vă spun eu. Într-o bună zi, după o lipsă de mai multe zile, Scumpa (aşa îi spun „bărbaţii" din familie mamei lui Mirel) s-a întors de la „policlinică" cu un pachet alb. Era însă un pachet deosebit de toate celelalte, plîngăreţ nevoie mare. Misterul a fost dezlegat cînd Scumpa a pus pachetul cu grijă pe pat şi l-a desfăcut: dintre scutece a ieşit la iveală o fiinţă tare caraghioasă, micuţă cît un ursuleţ de catifea, cu o feţişoară roşie, şi care dădea din picioruşe ţipînd de parcă era un regiment de fetiţe cărora li se luaseră păpuşile. Şi fiinţa asta sonoră avea şi un nume: Liviu.

Aşa a intrat în viaţa lui Mirel, luîndu-şi locul alături de Scumpa şi de Ticuţu, această fiinţă ciudată care, atunci cînd nu plînge doarme şi cînd nu doarme, mănîncă. Şi, o dată cu venirea ei, Mirel a aflat ce lucru serios este să creşti un copil.

— Uite la el — spune Scumpa — e micuţ că poţi să-i faci căsuţă în ghiozdanul lui Mirel.

— Mîine, poimîine, îl vezi cît Mirel — răspunde Ticuţu..

— Ei, Ticuţule, nu-i chiar aşa uşor cum zici tu. Să creşti un copil e răspundere mare. Dar dacă o să avem toţi grijă de el, sigur că o să se facă mare — se învoieşte Scumpa.

Sigur că aşa este! În primul rînd că aşa zice Scumpa şi ce zice ea este sfînt! În al doilea rînd pentru că Liviu trebuie într-adevăr să crească mare. Ce s-ar face Mirel dacă ar avea totdeauna un frate aşa de mic? Şi în al treilea rînd pentru că lui Mirel îi plac foarte mult „treburile serioase". A ştiut ea Scumpa cui îi cere ajutor. Parcă Mirel n-a înţeles că Scumpa a vorbit pentru el?

Dacă Liviu doarme, Mirel umblă în vîrful picioarelor. Seara, cînd Liviu face baie, în timp ce Scumpa ţine copilul şi Ticuţu toarnă apă, numai Mirel deţine privilegiul de a măsura temperatura apei cu termometrul, ceea ce-i conferă dreptul de a da lui Ticuţu indicaţii ştiinţifice: „Mai toarnă caldă! Mai toarnă rece!" În ceasurile de plimbare, Mirel împinge căruciorul cel puţin un sfert din drum, iar cînd a adus acasă trei de zece în aceeaşi zi, a avut voie să împingă căruciorul tot drumul.

El, Mirel, a condus primii paşi ai lui Liviu cînd acesta a devenit pieton; el i-a arătat cum să folosească jucăriile şi l-a învăţat primele poezii; el l-a învăţat să-şi strîngă lucrurile, să asculte de Scumpa şi, cînd a fost nevoie, l-a certat. El l-a introdus în relaţiile simple şi totodată complicate ale societăţii infantile de pe stradă şi i-a arătat cum se umblă cu tricicleta. A devenit poet, pictor, actor, constructor, mecanic, şofer, aviator, magician, prestidigitator şi mai ales născocitor de poveşti, iar mai tîrziu lector în slujba mezinului; şi cînd Liviu a răcit, Mirel s-a simţit personal vinovat de treaba asta.

Aşa stînd lucrurile, nu este de mirare că Liviu nu doarme pînă nu-i spune „bună seala şi noptilică bună" lui „Luluţu" şi că nu i-ar trece prin cap să pună la îndoială vreun adevăr sau vreo hotărîre emise de această autoritate atotştiutoare.

Un psihanalist din Occident, reprezentant fidel al mentalităţii de cavernă a societăţii burgheze, a emis „teoria" (cităm) că „un copil care capătă un frăţior sau o surioară reacţionează cu o gelozie fără măsură, în totul animală, care subzistă apoi în stare latentă, mai mult sau mai puţin bine reprimată". Şi psihanalistul cu pricina, numind această „fatală" şi „eternă" rivalitate între fraţi „complexul Cain", afirmă fără să roşească că acest „complex" nu este o excepţie, ci o regulă. Aşa este natura omenească şi trebuie să ne închinăm în faţa ei). Mirel n-a auzit de psihanalişti. Dar nu şi-ar putea închipui viaţa lui fără Liviu, aşa cum nu şi-ar putea-o închipui fără Scumpa sau fără Ticuţu. Cum spune măicuţa lui prietenilor care vin în vizită: „Vedeţi ce mare s-a făcut Liviu? Şi ştiţi de ce? Pentru că l-am crescut noi toţi: şi Ticuţu, şi Mirel, şi eu!"*

Complexul Cain? Ha! Ha! Ha! Ha! (Ar rîde chiar şi Mirel).

Sen ALEXANDRU

---

*) Ch. Baudouin — „L'âme enfantile et la psychanalyse".

GIMNASTICA ÎN AJUTORUL SUPLEŢEI CORPULUI

Vă recomandăm cîteva exerciţii simple care, practicate cu conştiinciozitate în fiecare dimineaţă, dau siluetei supleţe:

Începeţi prin mişcări de inspiraţie şi expiraţie repetate de 3-4 ori. Apoi executaţi următoarele exerciţii:

Pentru subţierea taliei. În poziţie verticală, cu picioarele depărtate şi bine întinse, cu mîinile ridicate lateral pînă la înălţimea umerilor, executaţi cîte o jumătate de întoarcere din talie la stînga şi la dreapta. Repetaţi de 15-20 de ori.

Pentru îndreptarea spatelui. Stînd jos, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile ridicate, aplecaţi-vă înainte pînă atingeţi podeaua cu palmele, apoi reveniţi. Repetaţi de 10 ori.

Pentru întărirea muşchilor abdominali. Culcaţi-vă pe spate cu mîinile sub ceafă. Apoi, foarte încet, ridicaţi picioarele, cu genunchii şi vîrfurile bine întinse, la vertical şi reveniţi tot atît de încet. Repetaţi exerciţiul nr. 1.

Toate aceste exerciţii nu vă răpesc mai mult de 10-15 minute. Pe vreme frumoasă este recomandabil să le executaţi în faţa unei ferestre deschise.

SPORT

GÎNDURI DE PRIMĂVARĂ

de Constantin CHIRIȚĂ

Vom vorbi astăzi tot despre fotbal dar, pentru că îl concurează primăvara, vom începe cu aceasta — căci cea de-a treia duminică a sezonului fotbalistic a obligat primăvara să-și facă apariția pe stadioane. A venit cu lumină, cu căldură, cu mulți spectatori. În sfîrșit ne-a îmbrățișat ca o veche cunoștință și parcă ne-a șoptit la ureche cu o adiere încă răcoroasă: „E adevărat că toamna se numără bobocii. Nu sînt geloasă pe ea din această cauză. Dar dacă vrem ca bobocii să fie și mulți, și frumoși, și puternici, e bine să-i îngrijim din primăvară“. Și ne-am gîndit că, urmîndu-i sfatul, chiar dacă vreo cloșcă își va ascuți clonțul, vom avea alături de noi primăvara.

Iată-ne deci în lumea lucrurilor concrete, poate prozaice, poate banale.

Au trecut trei etape. Se pot face primele constatări. Dacă s-ar da un raport, el ar suna cam așa: Lupta e dîrză pe tot frontul. Meciuri extrem de echilibrate. Se joacă de la egal la egal. Cine-și închipuie că are victoria în buzunar poate descoperi cu surpriză că buzunarul e rupt. „Victimele sigure“ de pe hîrtiile de calcul ale pronosportiștilor (chiar cînd calculul conține precizia eclatantă a unei ecuații și dorința discretă a unui permis de șofer) răstoarnă adesea toate socotelile de acasă. Se joacă dîrz, ceea ce e bine. Uneori însă prea dîrz, ceea ce nu e bine. Uneori arbitrii țin jocul în mînă (bravo!). Alteori îl scapă din mînă (…: punctele reprezintă intervenția spectatorilor).

Și se mai pot adăuga multe: dispute dramatice cu scoruri care parcă scapă regulilor matematice (Progresul—Steaua); surprize care-ți duc mîna în creștetul capului sau îți apropie umerii de urechi (Știința Cluj—Steaua, Dinamo Bacău—Metalul Tîrgoviște); două goluri într-un minut (Știința Cluj—Steagul Roșu); trei cornere într-un minut (Rapid—Dinamo); doi portari privind jocul de pe tușă, unul eliminat, altul lovit (Steagul Roșu—Petrolul); un gol de o rară frumusețe (Voinea-Progresul); un altul de o cruntă banalitate (apărarea Progresului); un „11“ metri tras impecabil, dar apărat (Niculescu-Dinamo Pitești); un șut de la 6 metri, în fața porții goale, tras cu superbă precizie pe lîngă bară (Dridea-Steagul Roșu—Petrolul); în sfîrșit, nelipsiții și binecunoscuții spectatori înarmați cu pancarte, cu talangă, cu umbrele, cu nerăbdări și regrete; antrenîndu-și mai fidel corzile vocale decît jucătorii picioarele; bucuroși, întristați, pasionați, entuziaști, mulți din ei privind cu două lunete, una bine potrivită pentru echipa proprie (cît de mare și superb pare totul!), alta așezată invers pentru echipa adversă (cît de mic și meschin pare totul!).

Și toate astea, toate se înnoadă, se leagă, se îmbină, se stabilesc (pentru cît timp oare?) în acea sinteză necruțătoare pe care o numim clasament. Grijulii, unele echipe au căutat să-și umple din toamnă ranița cu puncte (Steagul Roșu, Petrolul, Dinamo). Clasamentul e martor. După trei etape de primăvară, ranița, oarecum golită, tremură (darămite inimile susținătorilor!). Martorul e același. Coada, în loc să se subțieze, așa cum se învață la zoologie, se omogenizează, ridicînd niște probleme cu multe necunoscute celor de pe teren (darămite celor din tribune!). Clasamentul, în loc să ia forma unui triunghi, după regulă, tinde spre dreptunghi. Poți să faci în situația aceasta pronosticuri? Cine va cîștiga, cine va părăsi scena?…

Dar oare nu aceasta definește toată frumusețea luptei? Nu această incertitudine îndeamnă la certitudine? Nu aceasta duce la căutarea, la descoperirea, la stabilirea, la folosirea armelor victoriei? E drept, în sport ca și în altele există adevăruri dureroase. Victoria nu poate exista fără înfrîngere, învingătorii nu pot exista fără învinși. E un adevăr dureros, dar în ultimă instanță e un adevăr aparent. Oricine ar învinge, oricine ar fi învins, triumful final aparține sportului, nouă tuturor celor care-l practicăm, care-l privim, care-l îndrăgim. Unii își întrec forțele, energiile, tăriile sufletești, măiestria. Alții se destind, se desfată, se bucură, aclamă. Alții, cei mai tineri, vibrează, tremură de încordare și mai ales visează. Și între vis și terenul pe care se poate realiza visul nu e nici un obstacol.

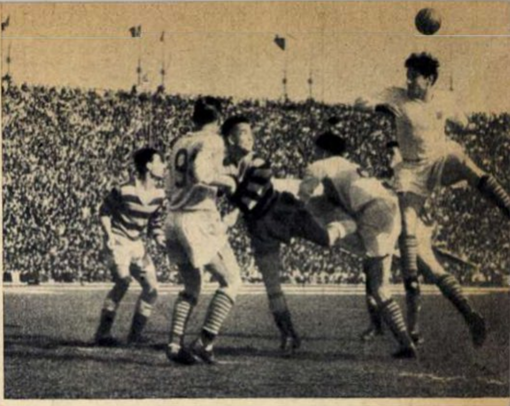

Un instantaneu pe care-l recomandăm spre studiere antrenorului și membrilor echipei Progresul, spre a se documenta asupra felului cum nu trebuie să se utilizeze, la fotbal, mîinile și picioarele.

Dar pentru aceasta, pentru ca sportul să triumfe, e nevoie în primul rînd de încredere, de calm, de voioșie. În atac, în apărare, în ochii arbitrului, în tribunele înțesate. În loc de crispare, în loc de nervozitate, de patimă, de fatalism, de aroganță, de dispreț, de obsesie, în locul tuturor: încredere și calm. În victorie sau în înfrîngere, în tribună sau pe teren. Poți fi energic, dîrz, tenace, impetuos, puternic, dar în același timp poți fi calm, senin, voios. E manifestul primăverii.

P.S. Am promis (nouă înșine și cititorilor) că nu vom face aceeași greșeală pentru care nu de puține ori am criticat conducerile unor cluburi: a ne ocupa numai de fotbal. Și iată că încă o dată ispita stadionului celui mai asaltat duminica ne-a făcut să nu ne ținem promisiunea. Conștiința profesională și sportivă nu ne permite însă să lăsăm din mînă condeiul fără a aminti măcar de trei frumoase succese: la București neașteptata, superba victorie a baschetbalistelor de la Rapid; și tot la București — 4-3 la lupte, în fața redutabilei reprezentative a Suediei; în sfîrșit, la Atena, Grecescu (pentru a treia oară) și echipa feminină a R.P.R. campioni balcanici la cros. Frumoase, primele flori ale primăverii!

… dar căminul dv. va continua să strălucească.

COOPERATIVA METALOCASNICA

prezintă noile modele originale de

LUSTRE, LAMPADARE, APLICE

în magazinele U.C.E.C.O.M. din Calea Victoriei nr. 24 și strada Smirdan nr. 24, unde se primesc și comenzi speciale.

— Alo?… 05?

— Dați-mi urgent adresele sediilor COOPERATIVEI TEHNOMETALICA, unde se repară instalații sanitare!

— TEHNOMETALICA? *Notați:*

Calea Rahovei nr. 292, calea 13 Septembrie nr. 120, bd. 1 Mai nr. 103, bd. Gh. Coșbuc nr. 51.

Micul comentar

Interese reale

de Florica ŞELMARU

Nu demult, cotidianul hamburghez „Die Andere Zeitung“ publica un articol intitulat „Militarismul înghite copiii noştri“. Era un îndurerat şi vehement rechizitoriu împotriva acelor cercuri care *„de două ori în decurs de 50 de ani au provocat... catastrofa germană şi mondială“* şi care *„în prezent... cer pentru a treia oară sacrificii pe altarul militarismului lor nesăţios“*. „Die Andere Zeitung“ conchide: *„Pericolul este total dacă nu se va impune cu toate mijloacele «sacrificiul» pentru pace: tratative cu orice preţ“.*

Îngrijorările pe care ziarul din Hamburg le exprima cu atîta energie, apelul la raţiune pe care îl lansa cu atîta fervoare reflectă o stare de spirit din ce în ce mai răspîndită în opinia publică vest-germană. Aceeaşi stare de spirit care s-a exprimat în memorandumul semnat de 8 intelectuali protestanţi de mare prestigiu — printre care profesorii Heisenberg, von Weiszäcker, Raiser şi Klaus von Bismarck — şi în care se spune, între altele: *„Nu putem cruţa nici unul din partidele politice* (documentul, de bună seamă, nu se referă la Partidul Comunist, interzis în Germania occidentală — n.n.) *de reproşul că au ascuns poporului adevărul, pentru a nu-i spune decît ceea ce, după părerea lor, îi place acestuia să audă... S-a păstrat tăcere asupra caracterului serios al situaţiei noastre în marginea lumii occidentale... Poziţia noastră a fost slăbită, prin cramponarea de nişte revendicări pe care aliaţii noştri nu le aprobă“*. Şi, referindu-se la caracterul nerealist al pretenţiilor de revizuire a frontierelor, de pildă, memorandumul declara că *„cercurile politice responsabile“* pe care autorii documentului le-au consultat *„împărtăşeau acest punct de vedere“*, dar că nu au *„curajul să-l afirme în mod public“*.

Oglindind aceleaşi nelinişti şi aceleaşi preocupări, a izbucnit şi aşa-zisa „afacere Dehler“. Sînt peste 3 săptămîni de cînd Thomas Dehler, fruntaş al partidului liber-democrat şi vicepreşedinte al Bundestagului, a rostit cuvîntarea sa televizată — şi comentariile, polemicile, pe scurt: ceea ce presa occidentală numeşte „afacerea Dehler“, sînt departe de a se fi stins. Pentru că această personalitate a coaliţiei guvernamentale a spus în faţa camerei şi a microfonului televiziunii ceea ce, fără cameră şi fără microfon, gîndesc tot mai mulţi cetăţeni ai republicii federale: că politica înarmărilor intensive nu poate soluţiona nici una din problemele actuale ale poporului german; că drumul pentru rezolvarea acestor probleme trece nu prin depozitele de arme nucleare, ci pe la masa tratativelor; că Republica Federală Germană trebuie să facă la rîndul ei propuneri constructive în vederea încheierii unui tratat de pace; că trupele străine trebuie să părăsească Germania.

Răspunzînd la întrebarea corespondentului lui „Hamburger Morgenpost“, dacă declaraţiile acestea nu contravin coaliţiei guvernamentale — coaliţia uniunii creştin-democrate şi partidului liber-democrat, din care face parte Dehler — acesta a răspuns că, dacă uniunea creştin-democrată nu vrea să discute problema posibilităţii unor negocieri Est-Vest, atunci trebuie ridicată însăşi problema menţinerii în viitor a coaliţiei. În această ordine de idei este de amintit că şi Mende, preşedintele partidului liber-democrat, a cerut la conferinţa din februarie a partidului său ca guvernul Republicii Federale Germane să promoveze o politică de destindere a atmosferei internaţionale şi să dea, în acest sens, dovadă de iniţiativă realistă şi înţeleaptă.

Dacă ţinem seama de faptul că în toamnă, atunci cînd a fost încheiat acordul de coaliţie între cele două partide, liber-democraţii se arătaseră foarte concesivi faţă de partenerul lor, recentele declaraţii ale fruntaşilor acestui partid oglindesc amploarea şi maturitatea pe care — şi în Republica Federală Germană — a cîştigat-o presiunea opiniei publice în favoarea unei politici de negocieri, de înţelegere, de destindere. Mai concret, convingerea că interesele reale ale poporului german coincid cu acelea ale păcii.

fotocronica
FLACARII

La Moscova s-a deschis cel de-al doilea Concurs internaţional de interpretare muzicală „P.I. Ceaikovski“. La această mare manifestare artistică, „chemată — cum a declarat compozitorul Dmitri Şostakovici, preşedintele comitetului de organizare a concursului — să anunţe întregii lumi apariţia unor tinere talente, care prin arta lor trebuie să cucerească inimile oamenilor, să-i facă mai buni, mai nobili şi mai iubitori“, participă 159 de tineri pianişti, violonişti şi violoncelişti din 32 de ţări. În fotografie: un aspect de la conferinţa de presă consacrată concursului; vorbeşte Dmitri Şostakovici.

Un nou val de manifestaţii ţărăneşti a cuprins Italia. Milioane de ţărani au demonstrat în ultima vreme pentru lichidarea sistemului feudal al dijmei şi înfăptuirea reformei agrare. Fotografia înfăţişează o demonstraţie a ţăranilor la San Ferdinando.

Ob Frieden wird, hängt von uns allen ab!

La Hanovra (Germania occidentală) 600 partizani ai păcii s-au constituit într-o conferinţă care s-a desfăşurat sub lozinca: „Pacea depinde de fiecare dintre noi“. Într-o scrisoare adresată de participanţii la conferinţă Comitetului celor 18 state pentru dezarmare se cere încetarea cursei înarmărilor, reglementarea paşnică a problemei germane, renunţarea de către cele două state germane la arma nucleară.

Pe străzile oraşului Bogota — capitala Columbiei. Poliţia ridică baraje de sîrmă ghimpată în jurul pieţei Bolivar, pentru a împiedica o demonstraţie a greviştilor din transporturile publice. →

NO WAR FOR BRANDT OR BERLIN!
BRITAIN WANTS PEACE BRANDT!
SPEAK PEACE

Vizita în capitala Angliei a lui Willy Brandt — inveterat exponent al politicii războiului rece — a stîrnit indignarea şi protestul londonezilor. Apariţia primarului vest-berlinez a fost însoţită de huiduieli şi de strigăte: „Nu vom face război din cauza Berlinului“, „Du-te acasă“. ↑

Aspect din timpul primei parăzi a unităţilor Armatei de eliberare naţională din Algeria, care a avut loc la Ujda (Maroc) în prezenţa lui Ben Bella, vicepreşedinte al guvernului provizoriu al Republicii Algeria, şi a altor trei miniştri algerieni puşi în libertate după încheierea acordurilor de la Evian. →

cititorii ne scriu, noi răspundem

acord și protocol

Întîlnesc adesea în știrile din ziare denumirile de acord *și* protocol. *Aș dori să știu care este deosebirea între aceste două noțiuni.*

Ștefan FLOREA
Mediaș

Răspunde AL. GHEORGHIU, ziarist la Agerpres:

Ambele noțiuni aparțin dreptului internațional. În raporturile dintre două sau mai multe state intervin anumite înțelegeri în ce privește drepturile și obligațiile lor în relațiile reciproce politice, economice sau de altă natură. Aceste înțelegeri sînt exprimate sub forma unui act internațional denumit în genere tratat internațional. Acest act poate avea diferite denumiri ca: tratat, tratat general, pact, acord, convenție, protocol etc.

În sensul propriu al cuvîntului, *acordurile* sînt acele acte dintre state semnate în numele sau din împuternicirea guvernelor respective și care, de obicei, nu sînt supuse ratificării. Dar se pot încheia și acorduri supuse ratificării. Acordurile pot avea ca obiect cele mai variate relații interstatale.

Cele mai frecvente sînt acordurile economice (avînd ca variantă acordurile comerciale) și acordurile culturale. Menționăm apoi acordurile regionale de asistență mutuală, acordurile în probleme juridice, în probleme de frontieră, în problemele agricole și veterinare, în probleme de comunicații (trimiteri poștale, comunicații telefonice, transporturi aeriene și feroviare), în problemele ocrotirii sănătății etc.

Protocolul este o înțelegere anumită între guverne, care consemnează în scris consimțămîntul părților respective referitoare la unele probleme de amănunt ale unui tratat sau acord și cuprinde declarațiile părților asupra unor clauze ale acordului sau tratatului, fie în legătură cu aderarea la tratat, fie în legătură cu prelungirea lui, fie cu privire la transmiterea de drepturi, formularea de diferite rezerve asupra anumitor clauze etc.

Adesea protocolul reprezintă un act auxiliar al unui tratat sau acord. În unele cazuri speciale, protocolul poate fi și un act internațional de sine stătător. Așa de exemplu este protocolul de la Geneva din 1925, care interzice folosirea în război a mijloacelor de exterminare în masă (gaze asfixiante, toxice și mijloace bacteriologice de ducere a războiului).

Prin protocoluri se mai înțeleg și procesele verbale ale conferințelor internaționale, cînd ele sînt semnate de participanții la conferințe.

Trebuie să deosebim noțiunea de protocol, ca una din denumirile actelor internaționale, de cea a protocolului diplomatic, care înseamnă totalitatea regulilor privind ceremonialul și eticheta diplomatică.

Un avion „Tu-114".

cele mai mari și mai rapide avioane

Aș dori să știu care sînt cele mai mari și mai rapide avioane din lume.

Ioan A. BODEA
satul Ruda, comuna Ghelar,
reg. Hunedoara

Răspunde lector universitar ing. FLORIN ZĂGĂNESCU, candidat în științe tehnice:

Datorită perfecționării aerodinamicii — știința legilor zborului — și construirii de motoare reactive foarte puternice, în ultimii ani tehnica aviatică a obținut performanțe deosebite, mai ales în Uniunea Sovietică.

Constructorii sovietici de avioane și de motoare, în frunte cu A.N. Tupolev, Oleg Antonov, Mihail Mill, Artem Mikoian, M.I. Gurevici, au realizat cele mai rapide și mai puternice aparate de zbor din lume.

Astfel, la 28 aprilie 1961, Eroul Uniunii Sovietice Gheorghi Mosolov a stabilit, pe bordul unui avion monoreactor „E-66", recordul mondial de înălțime: 34 200 metri!

La 7 octombrie 1961, în cinstea Congresului al XXII-lea al P.C.U.S., pilotul comunist Aleksandr Fedotov, conducînd un avion reactiv „E-166", a atins pe un circuit închis de 100 km viteza medie de 2 385 km/oră. În unele sectoare ale zborului viteza a atins impresionanta cifră de 2 730 km/oră, adică de peste 2,5 ori viteza de propagare a sunetului la înălțimea respectivă.

Avioanele de vînătoare supersonice sovietice pot să decoleze aproape vertical și să se ridice la 15 000 de metri în mai puțin de un minut și jumătate, datorită folosirii unor acceleratoare de start de tip rachetă.

În prezent cel mai mare avion de pasageri din lume este „TU-114-Rossia" — un monoplan cu aripă și ampenajul în formă de săgeată. El este dotat cu patru motoare turbopropulsoare (turbină plus elice) perfecționate. Acest avion poate transporta pînă la 220 de pasageri, care au la dispoziție trei saloane și cîteva compartimente, dispuse în etajul de sus al fuselajului avionului. Spațioasele încăperi ale etajului inferior permit depozitarea bagajelor și mărfurilor. Cu „TU-114" zborul e liniștit, odihnitor și comod, deși se zboară la peste 9 000 de metri înălțime, cu 800-1 000 km/oră!

În prezent, în Uniunea Sovietică se extinde combinarea motoarelor turboreactoare cu motoare rachetă suplimentare, care ajută la realizarea — în timp scurt — a unor viteze și înălțimi mai mari.

DE LA FOTOCORESPONDENȚI

Temă de cercetare la Institutul de cercetări pentru foraj și extracție din Cîmpina: un aparat electrointegrator pentru studiul proceselor de exploatare a zăcămintelor petrolifere. (*I. Vermont*)

Brigada artistică de agitație a Căminului cultural din comuna Topalu (regiunea Dobrogea) se bucură de un bun renume în satele din raionul Hîrșova. (*Gh. Ciorobea*)

tot despre istoricul strungului...

În „Flacăra" nr. 7 din 1962 am citit o notă despre istoricul strungului, semnată de profesorul universitar Emil Botez — material publicat la cererea cititorului Ionel Dumitrescu din Craiova. Întrucît și eu cunosc o serie de lucruri în legătură cu istoricul strungului, vi le comunic. Dacă le găsiți interesante, le puteți publica.

Cea mai veche dovadă a existenței strungului a fost găsită de arheologi la deschiderea mormîntului unui egiptean, Petorizis, care a trăit acum vreo 3 000 de ani. Sculptura de pe mormînt înfățișează un strung la care lucrau doi oameni. În timp ce unul mînuia cuțitul și prelucra piesa de lemn, celălalt o învîrtea.

Altă piesă edificatoare este un basorelief descoperit pe mormîntul unui meșter roman. Și aici se vede un strung construit din lemn. În jurul capului liber al arborelui principal este înfășurată coarda unui arcuș. Prin acest sistem a fost posibil să se elibereze una din mîinile celui care acționa învîrtirea.

După notațiile lui Plinius cel Bătrîn (23-79 era noastră), inventatorul strungului ar fi un arhitect, Teodor din Samos, care ar fi trăit în anul 530 î.e.n.

În China, un anume inginer Li-Tze se referă, într-o lucrare datînd din 1091 la strung și la lucrări de strungărie.

Leonardo da Vinci (1452-1519) a dat omenirii primul strung al cărui arbore principal se rotea într-un singur sens, aplicînd astfel pentru prima oară în practică un element nou: biela-manivelă. Această inovație a reprezentat o adevărată revoluție în prelucrarea pieselor prin așchiere. Strungul lui Leonardo da Vinci a fost întrebuințat de meșteri timp de trei secole și principiile lui se aplică și azi la instalațiile rudimentare de tocilărie și la mașina de cusut acționată cu pedală.

În 1706 apare un manual despre strungărie al francezului Plumir, tradus în limba rusă din ordinul lui Petru cel Mare, țarul Rusiei, pasionat și priceput tehnician al timpului său. În atelierele țarului lucra un celebru mecanic, Nartov, care în 1712 — deci înaintea lui Maudsley, englezul — a inventat suportul strungului.

Foarte însemnate sînt rezultatele obținute de savanții ruși de la mijlocul și sfîrșitul veacului trecut în domeniul cercetării științifice a fenomenelor de așchiere. Locul de frunte îl ocupă cercetările lui I.A. Time, inginer și profesor, care a stabilit cei mai avantajoși parametri geometrici pentru sculele așchietoare.

Andrei FAY
bibliotecar la cabinetul tehnic
al I.C.S.I.M., București

pe scurt

Mihail Voicu, S.M.T. — Negrești (Iași). Scrisoarea cuprinzînd o analiză a copertelor și paginilor revistei noastre ne-a produs bucurie. Vă rugăm să continuați a ne comunica observațiile și sugestiile dv. În ceea ce privește fotografiile care ajută pe cititori să cunoască locuri interesante din țară, ele vor apare și de acum înainte în „Flacăra". În raport cu posibilitățile tehnice, unele din ele pot fi tipărite și în culori.

Aurel Lică, Bacău. Emblema despre care ne întrebați reprezintă simbolul medicinei. În toate reprezentările antice ale lui Esculap, zeul tămăduirii, apărea și un șarpe, care pentru vechii greci simboliza prudența.

Ioniță Constantin, muncitor la Uzina de superfosfați, Năvodari. Despre tutun și țigări ca și despre data cînd s-a introdus fumatul în Europa, revista noastră a publicat un material în nr. 48 din 2 decembrie 1961.

În ceea ce privește uzina în care lucrați, „Flacăra" a publicat în ultimii ani cîteva reportaje. Aceasta nu înseamnă că nu vom mai scrie în legătură cu dezvoltarea uzinei și a noului oraș muncitoresc Năvodari.

A. Valentin, orașul Eforie. Cînd a fost efectuat primul zbor transatlantic fără escală? În 1927, de către Charles Lindberg care a zburat din America în Europa.

Actriței Silvia Popovici îi puteți scrie pe adresa Teatrului Național „I.L. Caragiale", București, str. 13 Decembrie 3, iar baritonului Nicolae Herlea pe adresa Teatrului de Operă și Balet, București, bd. 6 Martie 70.

Mariana Milha, Hunedoara. Scrima ca disciplină sportivă se practică pe lîngă cluburile și asociațiile sportive din țară. Specializarea în disciplina respectivă se obține în cadrul Institutului de cultură fizică din București, str. Maior Ene 2. Se pot înscrie tineri care au absolvit școala medie. Examenul de admitere se dă toamna.

cititorii către cititori

Antonin Mestan, *Praha 6 — Vokovice, Kladenska, 558, cercetător științific la Institutul de slavistică al Academiei de științe a R.S Cehoslovace, dorește să corespondeze cu un coleg romîn în probleme de cultură și istorie. Dorește să i se scrie în limba romînă și va răspunde în rusă, germană, franceză sau polonă.* Tadeus Biczysko, *Lodz, ul. Zeromskiego 1/21 a — R.P. Polonă, dorește să corespondeze pe teme de sport și filatelie.* Andrzej Frankenberg, *Lodz, ul. Zeromskiego 1 m 17 a, dorește corespondență pe teme de filatelie. Corespondează în limbile germană și rusă.*

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: Gherghina Frățescu, *Bocșa II, str. Maiakovski 322;* G. Popescu, *I.C.P.S.H., Tulcea, str. Gării 1;* Liviu Ciorogaru, *Timișoara, str. B. Delavrancea 9;* Florina Ciorescu și Aurica Zamfir, *Pitești, str. 1 Mai 44;* Mariana Popescu *și un grup de eleve, Pitești, str. Unirii 13 bis;* Coju Ștelică, *elev, Brăila, str. Victoriei 88;* Elena Lilop, *elevă, Brăila, str. Ștefan cel Mare 325;* Gabriela Sprînceană, *elevă, Brăila, str. Griviței 302;* Mariana Ungar, *Brașov, str. Lazăr Grinberg 5.*

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 14 (358)
7 aprilie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Primăvara, bat-o vina!

Bibl. Rep.

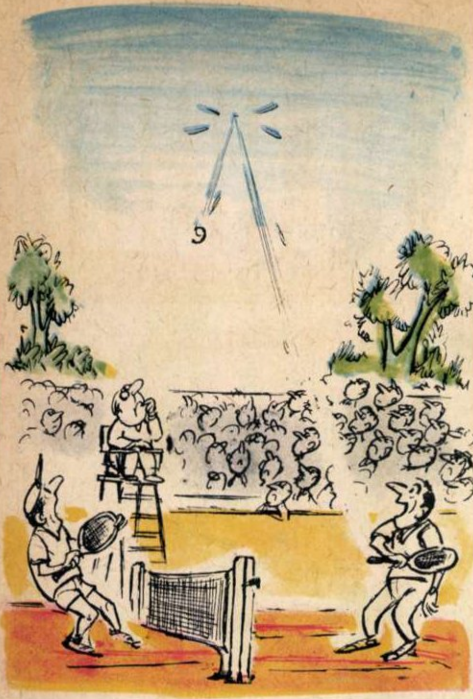

— Asta e! E învățată cu tavanul din sală...

UMOR

Desene de Matty ASLAN

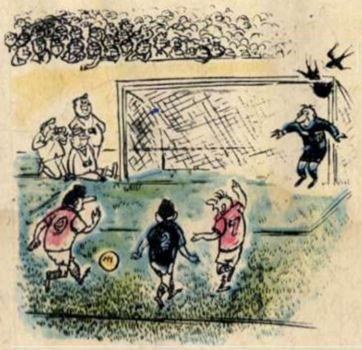

— Fără cuvinte.

— Încă o clipă și sînt gata...

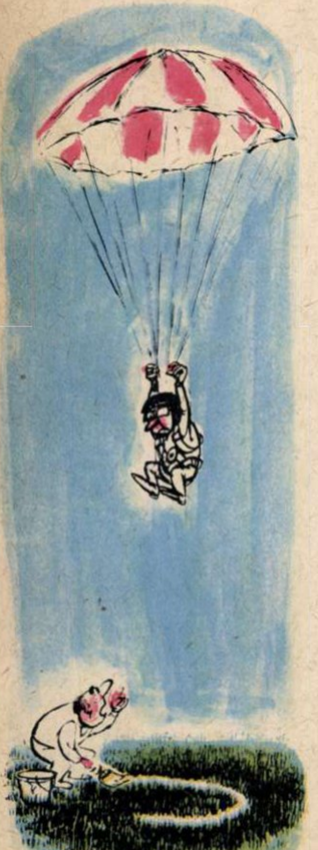

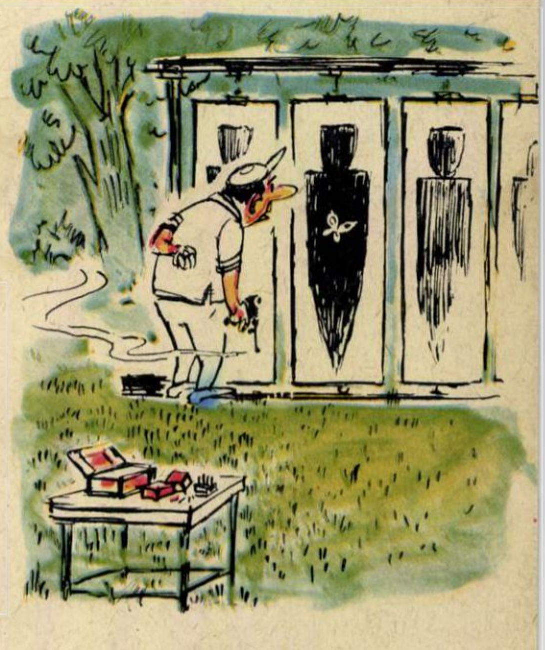

— Mă miram să am și eu o muscă!... E un fluturaș, săracul!

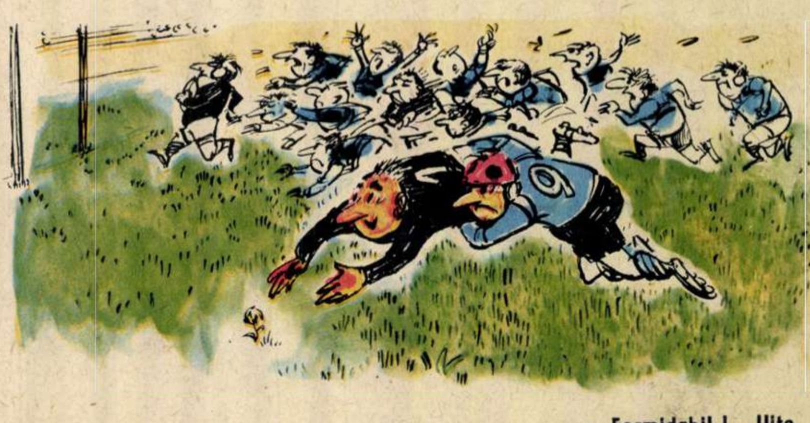

— Formidabil!... Uite o „cluboțica cucului".

05/5 -

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 15 (359) — 14 aprilie 1962

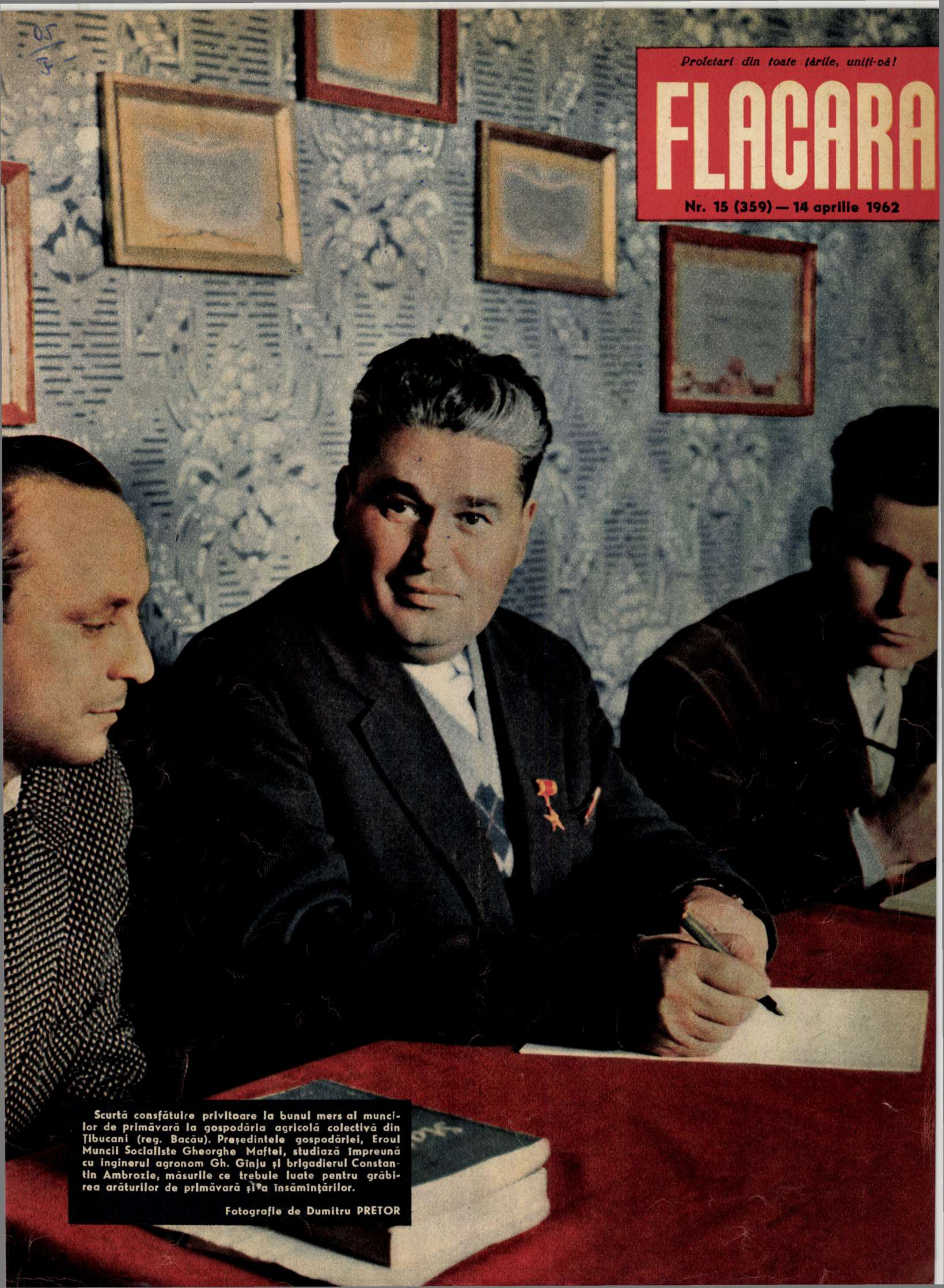

Scurtă consfătuire privitoare la bunul mers al muncilor de primăvară la gospodăria agricolă colectivă din Țibucani (reg. Bacău). Președintele gospodăriei, Eroul Muncii Socialiste Gheorghe Maftei, studiază împreună cu inginerul agronom Gh. Gînju și brigadierul Constantin Ambrozie, măsurile ce trebuie luate pentru grăbirea arăturilor de primăvară și a însămînțărilor.

Fotografie de Dumitru PRETOR

fotocronica FLACARII

CU TOATE FORŢELE LA ARAT ŞI SEMĂNAT

Pe ogoarele patriei se desfăşoară din plin campania agricolă de primăvară. Mecanizatorii din S.M.T., colectiviştii, lucrătorii din gospodăriile agricole de stat depun eforturi susţinute pentru ca — în ciuda capriciilor climatice ale acestei primăveri — să termine la timp şi în bune condiţiuni lucrările de arat şi semănat.

ÎN FOTOGRAFIILE NOASTRE:

① Brigada nr. 2 (brigadă fruntaşă aparţinînd de S.M.T. Cenei) condusă de Alexandru Covaci lucrează pe ogoarele G.A.C din Bobda, regiunea Banat.

② Şi la G.A.C. din Tîrguşorul Vechi, regiunea Ploieşti, lucrările de arat şi semănat se desfăşoară din plin.

③ Pe ogoarele G.A.C. Steaua roşie din Gurbăneşti, raionul Lehliu, sînt avansate lucrările de însămînţare la ovăz, mazăre, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui etc.

PENTRU VIITOARELE RECOLTE ALE VIILOR

Colectiviştii din Crucea, raionul Hîrşova, regiunea Dobrogea, execută lucrări de terasare pentru plantarea viţei de vie pe dealurile neproductive din împrejurimi.

La G.A.C. „16 Februarie" din Jariştea, raionul Focşani, se execută în ritm susţinut tăiatul viei.

INVITAŢI LA SESIUNEA EXTRAORDINARĂ A MARII ADUNĂRI NAŢIONALE

Jurcă Patrichi (al doilea din stînga), preşedintele G.A.C. Opatiţa, raionul Deta, regiunea Banat, face parte dintre invitaţii la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale care se va deschide la 27 aprilie 1962 la Bucureşti (fotografia de sus).

Muncitorii, tehnicienii şi inginerii uzinelor „Semănătoarea" din Bucureşti sînt mîndri că un număr de 15 dintre tovarăşii lor sînt invitaţi să ia parte la lucrările sesiunii Marii Adunări Naţionale. Lăcătuşul Ion Cosma, unul dintre cei 15 invitaţi, îşi exprimă — în adunarea care a avut loc cu acest prilej — recunoştinţa pentru marea cinste ce i s-a făcut.

Inginerul agronom Magdalena Bereţchi, unul dintre miile de specialişti în agricultură care, înţelegînd adevăratul lor rost, a cerut să muncească într-o gospodărie agricolă colectivă. Iat-o la G.A.C. din Nojorid, raionul Oradea, în mijlocul tractoriştilor.

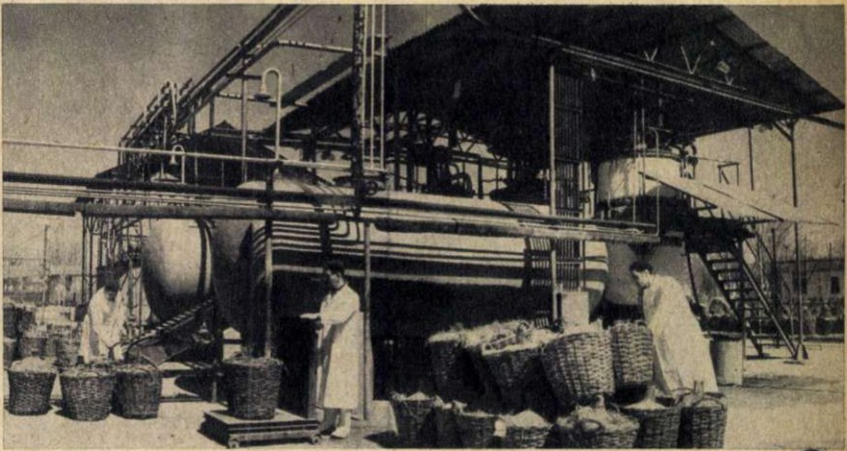

Începînd din această primăvară, uzinele „9 Mai" din Bucureşti livrează produse insecticide emulsionabile pentru combaterea dăunătorilor din agricultură. În fotografia noastră, un aspect din secţia de concentrate emulsionabile.

Între 7 şi 14 aprilie s-a desfăşurat la Timişoara cea de-a IX-a sesiune de comunicări ştiinţifice a cadrelor didactice ale Institutului politehnic din Timişoara. În afară de cadrele didactice timişorene la sesiune au prezentat comunicări şi invitaţi din partea altor institute similare din ţară, precum şi de la Şcoala tehnică superioară din Magdeburg (R.D.G.). În fotografie: aspect din timpul lucrărilor în una din cele zece secţiuni ale sesiunii.

Noaptea orașul marelui combinat rămîne la fel de viu, scăldat în lumină fluorescentă.

ORAȘUL, DUNĂREA ȘI OAMENII

Nu mai știu cîți ani îndărăt, cînd îmi cîștigasem cu sudoarea frunții gradul de caporal de marină, un ofițer m-a întrebat într-o duminică de ce nu profit de biletul de voie să ies în oraș. Preferasem să stau între ierburile grase de la confluența Siretului cu Dunărea și să răsfoiesc, în lipsa altei cărți, „Romînia pitorească“ a lui Vlahuță. Nu puteam pricepe unde văzuse el în Galați similitudini venețiene! Eu la Veneția, e drept, n-am fost, dar pe atunci, la Galați, cartierul Bădălan stătea într-adevăr șase luni pe an cu trei sferturi din altitudinea lui scundă în apă, caselor nefericite putîndu-le bate broasca cu laba în geam, dacă aveau geamuri. M-am dus o dată pe acolo, și, ca marinar ce eram, nu m-am speriat de apă. Mă gîndeam că poate-și va arunca cineva inelul de logodnă în valurile rareori de culoarea albastră cîntată în valsuri de Johann Strauss, pentru a fi de acord cu călătorii străini pe care-i citase autorul „Romîniei pitorești“. Dar nu și l-a aruncat nimeni, căci cred că în Bădălan lumea nu prea avea cu ce să-și cumpere inel.

Războiul a distrus în Galați mai mult de șase mii de locuințe și trei sferturi din ce a mai rămas avea o înfățișare jalnică.

Într-o zi mă aflam în vechiul castru roman de la Barboși, în preajma satului unde azi ciobanii și văcarii gospodăriei de stat joacă la club biliard în timpul liber, iar altminteri s-au angajat să mulgă anul acesta 2.900 litri de lapte de la fiecare vacă. Pe atunci grădinarii de la Barboși încă nu primiseră la Erfurt cele două medalii de argint pentru excelentele lor roșii. Pe atunci regiunea nu era încă colectivizată, nu exista nici vestita gospodărie colectivă de la Pechea, nici alte gospodării colective. În timpul pe care-l evoc, belșugul și confortul erau nuanțe de curcubeu, pe care nimeni din mulțimea obișnuită nu pusese nici privirea, nici mîna.

Întorcîndu-ne atunci spre cartierul Țiglina, pe drum, cîțiva dintre noi ne-am cumpărat de la o căruță niște harbuji (la Galați vreau să numesc lubenițele pe moldovenește), pe care i-am mîncat în devălmășie printre bulgări uscați de pămînt și ciulini (era o vară de secetă), fără să ne treacă prin minte că poate chiar în același loc apropiații noștri urmași aveau să-și urce harbuzul cu liftul la etajul șapte sau zece, ca să-l taie cu grijă în bucătăria cochetă, păzindu-i faianța de stropi și sîmburi. Noi n-aveam atunci grija asta și, săturîndu-ne, repetam tragerile din castrul roman, nici cu arcul, nici cu pușca, ci de astă dată cu sîmburii lunecoși de luberiță, cu care se poate ochi minunat lobul urechii dacă

ştii să-i slobozi la timp dintre degetul arătător şi cel gros.

Mai încoace de castrul roman aşa de bine păstrat, lîngă care bădica Traian întărise şi portul flotei sale imperiale, mai demult grecii avuseseră un puternic antrepozit, şi mă gîndisem nu o dată la nepoţii lui Ulise şi la Ulise însuşi cînd încercam să sar cu barca pragul Siretului, în Dunăre, fără să ştiu că, din peisajul anost iscălit de trecutul timp burghez pe zarea de cărbune a Galaţilor, avea să răsară peste un deceniu şi jumătate ansamblul de siluete multicolore ale blocurilor gălăţene moderne. În oraşul care pînă mai adineauri nu cunoscuse liftul, se făcea numai negoţ; şi hrubele întortocheate, care astăzi dau de lucru constructorilor noştri, mărturisesc avuţiile pritocite prin Dunăre de toţi falsii sori apuşi, de la proprietarii antrepozitului elinesc pînă la modestul cîrciumar care-şi botezase firma de pe linia tramvaiului, cu numele sonor „La pîrjoala ideală“.

Descriindu-şi Moldova pentru Academia din Berlin, Dimitrie Cantemir zicea că „merită să fie însemnat tîrgul Galaţi, desigur nu aşa de remarcabil prin frumuseţea construcţiei şi prin mărime, însă tîrgul de negoţ cel mai vestit pe toată Dunărea“. Obîrşia numelui Galaţilor este incertă, dar se ştie bine de cîte ori oraşul a încetat de a mai fi. Distrugerile şi arderile repetate (faza cea mai grea fiind al doilea război mondial) aproape că ne fac să uităm de suretul de la 23 septembrie 1445 de scutire de vamă a carelor mînăstireşti ce aduceau peşte de la Galaţi, sau de faptul că la 1786, în şantierul portului se construiau fregate.

Cînd m-am dus ultima dată la Galaţi, în februarie anul acesta, oraşul era nins. A doua zi zăpada crescuse mult pe drumuri şi autoturismul cu care înotam prin nămeţi spre Barboşi mi-a dat putinţa să mă opresc din cînd în cînd pentru a privi, între un brînci şi altul dat din spate maşinii ca s-o scoatem din impasul zăpezii, la peisajul Galaţilor noi care creşteau pe orizont din gardul aş zice de nuiele al oraşului vechi, de chiţimii şi cocioabe. Scuturîndu-mi zăpada de pe haine mi-am adus aminte de presimţirea interesantă a lui Costache Negruzzi care scria în 1861 aceste lucruri despre Galaţi: „Aprovizionat de toate cele trebuitoare prin două mari vehicule, Siretul şi Prutul, care îi aduc productele şi lemnul de construcţii, în curînd s-ar face unul din cele mai frumoase oraşe şi nu ar avea nimic de rîvnit Bucureştilor şi Iaşilor“.

O plimbare, seara, pe bulevardul Republicii din Galaţi îţi aminteşte azi de oricare din cele mai frumoase cartiere noi bucureştene. Dar Costache Negruzzi era un naiv. El socotea că Galaţii ar fi putut propăşi devenind capitală a ţării. Capitala a rămas, contrar propunerii lui, tot la Bucureşti, şi tot n-a propăşit cît a ţinut regimul burghezo-moşieresc. Galaţii, nici atît.

Dar plecînd cu vaporul pe Dunăre spre Brăila, unde cîndva arapul buzat din baladă îşi încărca cele nouă galioane, beat de vinul şi de frumuseţea Kirei Kiralina, am văzut embrionul viitorului apropiat, de pe acum imaginabil lesne, şi mi-am adus aminte de ceea ce-mi spusese în ajun unul din constructorii celor două oraşe dunărene:

— Oraşul trebuie să se *vadă* de pe Dunăre. Este important pentru un oraş şi de unde îl priveşti!

Nu sînt mulţi ani de cînd privisem din Galaţi peisajul istric, spre Măcin, din grădina publică, aşezat alături de nişte lăutari ţigani pe un parapet de ciment. Ei făcuseră un popas, după sau înainte de suspinele diblei. Mai era cineva acolo, aşteptîndu-şi pesemne o iubită, căci priveliştea nu-l interesa. Numai ţiganii şi cu mine număram treptele cromatice ale distanţei. Nu pot afirma că, lăsîndu-şi viorile pe parapet, ei revedeau în Dunăre apele Gangelui obîrşiei lor. Poate că nu cunoşteau nici Mahabharata... Dar la o vorbă a cuiva dintre noi, privitorii fermecaţi, cel care-şi aştepta probabil iubita zise cu nostalgie, însă şi cu oarecare regret: „Nu mai pot Galaţii să se facă oraş mare. Dumneata ştii (nu ştiu, mi se pare că politeţea lui mijlocie era mai degrabă impersonală) ce de hrube au făcut negustorii aici? Cum să clădeşti blocuri pe ele?“

Acum, în februarie, unul din constructorii gălăţeni, inginerul Coşoveiu, mi-a spus că acele galerii subpămîntene, uneori late de cîte doi metri şi înalte de aproape doi, foste ascunzători ale averilor jefuite de la oamenii trudei, se umplu cu pămînt stabilizat cu ciment, nemaiconstituind o problemă! Dacă şi-ar fi adus aminte de probabila lor obîrşie, viorîştii ar fi zis pe scripcă proverbul indian: cine nu ştie să danseze, zice că podeaua e strîmbă! — răspunzînd cu o clipă înainte scepticului îndrăgostit care, sînt convins, îşi aşteaptă acum iubita (aceea sau alta) ori pe strada 6 Martie, aproape de Teatrul de Stat, lîngă frumosul bloc cu plăci de albastru ceresc, unde am zărit un balaur lung, care era de fapt şirul unor conducte, fie în centrul vioi de clădiri masive, sub prospeţimea literelor luminoase ale firmelor noi.

Am citit recent în relatarea unei consfătuiri gălăţene despre exigenţele manifestate cu spirit critic ferm de cei care populează azi noul oraş. În cutare blocuri spălătoriile sînt insuficient de bine calculate, altundeva blocul n-are loc special de parcare a motocicletelor... Este firesc. Mîine, poimîine, vom avea nevoie de staţii suprapuse pe blocuri, pentru taxiurile-elicoptere. Critica aceasta exigentă dovedeşte pur şi simplu gustul şi nivelul superior de trai al omului nostru nou, el însuşi constructor, care dărîmă prin munca şi viaţa sa noţiunea, azi din ce în ce mai desuetă, de trai provincial, în oraşul unde erau hrube şi unde ascensorul era literatură exotică.

Ca în oricare loc din ţară şi aici se pot cita sute de nume vrednice de memoria timpului: sînt muncitorii pasionaţi de întinerirea oraşelor noastre. Iată o secundă din viaţa tînărului Vintea Ion, şeful unei brigăzi de zidari, a cărui mînă îndemînatică armonizează prefabricatele de beton ale unui bloc. Sau secunda de zîmbet revărsat de la ochii tăioşi la bărbia puternică pe faţa excavatoristului Aurel Bertea. Sau cine nu ştie la Galaţi numele dulgherului transilvan Mate Tamas, îndrăgostit de oraşul pe care-l clădeşte împreună cu alţii, des fruntaş al întrecerii socialiste!

•

Mă gîndesc şi la recordurile betoniştilor de la Ţiglina din brigada lui Mocanu Alecu. Şi mă gîndesc la atîţia alţii, dăruindu-şi energia în fiecare secundă înnoirii neîncetate a acestui oraş.

Ţiglina, Ţiglina, unde am mîncat harbuzul între ciulini şi bulgări... Cartierul va avea peste 5.800 apartamente!

În 1975 la Galaţi vor fi două sute de mii de locuitori.

Oraşul are azi patru teatre, cartiere cu desăvîrşire noi, bulevarde nevisate, fabrici. Puterea i se va însuti prin energia viitorului combinat siderurgic. Ţiglina...

Am rămas pe puntea vaporului, bătută de vînt amestecat cu soare. Zbaturile mişcau apa lin. N-auzeam valsuri şi apa dunăreană era galbenă după topirea zăpezii. Plecasem pe ultima rămăşiţă de teren, dinspre port, pe care se făceau abia pregătiri de construcţie, din fastuosul bulevard central. De pe punte am revăzut peisajul frumos care creştea înaintînd spre mal. Cerul se făcuse foarte albastru, cerul epocii lui Gagarin. Oraşul venea spre port. Aş fi adus aici fotografia lui Costache Negruzzi, să i-l arăt. Visul lui fusese nesăbuit: vremea lui era inerţie. Dar i-aş fi explicat că fără a fi capitală, Galaţii vor deveni în curînd un mare oraş modern. Noi construim socialismul şi viitorul îl facem aşa cum vrem, pe temeiul planurilor.

Şi cînd am intrat în portul Brăilei, luciul culorilor noi răzbătu pînă în mal. Din centru, oraşul întindea spre vechile case două braţe uşor concave, alcătuite din clădirile noi dispuse pe linii arcuite, ca pentru a le strînge pe cele vechi ca pe nişte mape de dosare şi a le arunca în dulapul arhivei.

Iar Dunărea mi s-a părut că triumfa.

Victor KERNBACH
Fotografii de Tr. PROSAN

Centrul Galaţiului.

Noul cartier al oraşului văzut de la înălţimea blocului-turn. În depărtare se vede Dunărea.

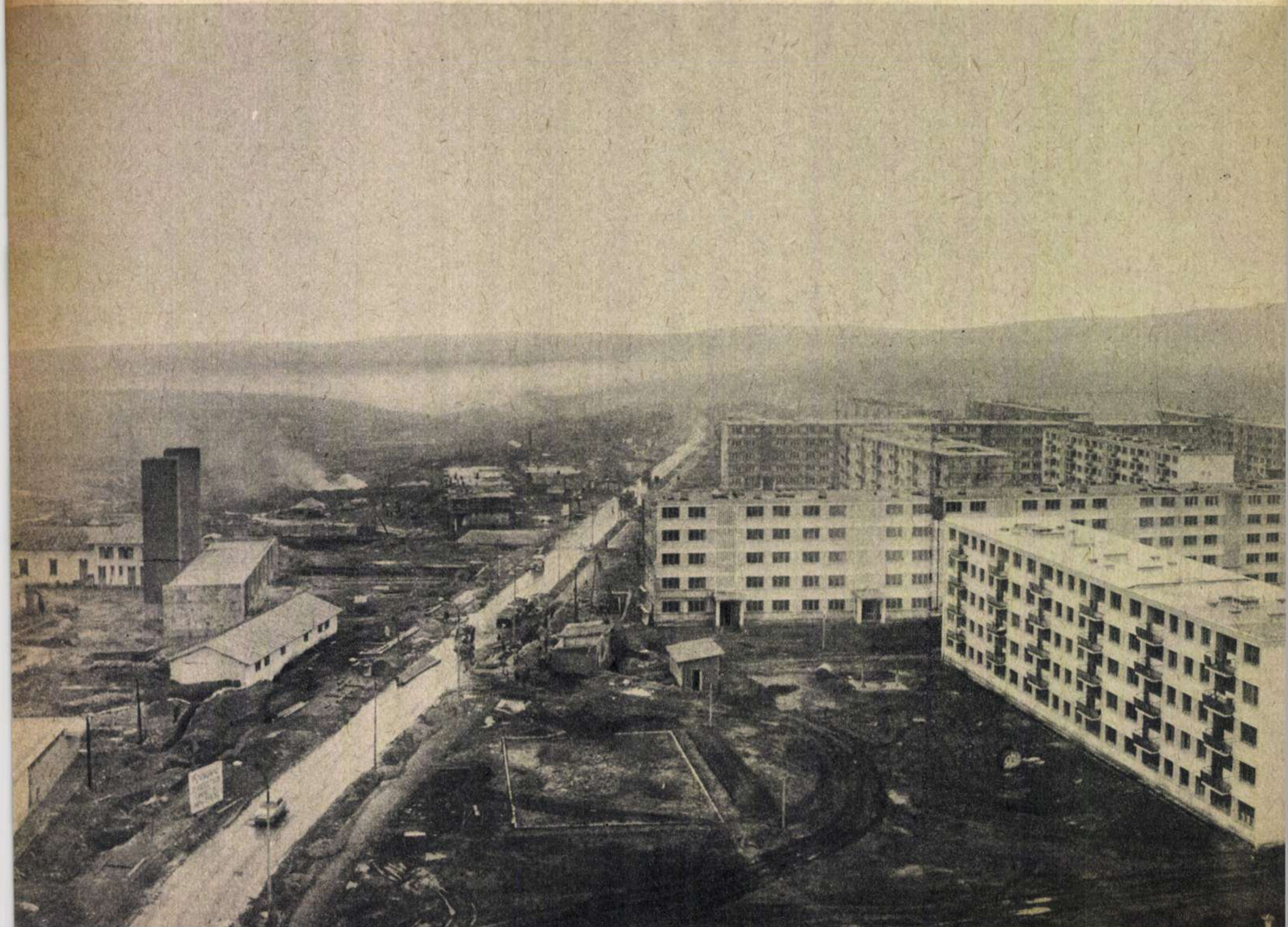

CĂRȚI

H. Rohan: „UŞI DESCHISE"

Povestirile cuprinse în cartea „Uşi deschise" de H. Rohan se inspiră direct din actualitate; eroii povestirilor, ca şi cadrul citadin în care se desfăşoară numeroase dintre acţiunile acestora, poartă semnul distinctiv al realităţii zilelor noastre. Desigur, observaţia nu se referă numai la imaginile de ansamblu, la portretele oamenilor, ci şi la problematica pe care o dezbat aceste povestiri. Fie că se ocupă de personalitatea înaintată a oamenilor muncii, a constructorilor, ca în „Omul care a oprit ploaia" şi „A plîns un băiat", fie că întîlneşte un caracter uman exemplar într-unul din satele Olteniei („Totul e să-ţi placă omul"), H. Rohan reuşeşte să ne reţină interesul prin nervul epic al narării.

Ideea centrală a celor mai multe dintre povestirile volumului constă în faptul că, în zilele noastre, ni se dezvăluie mereu trăsături inedite în profilul moral al constructorului socialismului. În acest sens, sînt semnificative schiţele „A plîns un băiat" şi „Vraja dimineţii", al căror erou e muncitorul metalurgist Lostopan. Prozatorul relevă personalitatea interesantă a unui om care realizează în viaţa de toate zilele „miracolul" muncii inspirate asemenea unei opere de artă. Desigur că în ambele cazuri şi poate mai ales în „A plîns un băiat", un anumit ton demonstrativ şi pericolul alunecării spre livresc nu au fost complet înlăturate de scriitor.

Semnificaţia „Uşilor deschise" constă în aceea că, în condiţiile socialismului, oamenii au în faţa lor deschise toate posibilităţile de afirmare. Pentru comunicarea acestui mesaj, s-ar fi cerut uneori o mai mare atenţie în ce priveşte folosirea faptelor menite a ni-l sugera mai puternic. Găsim, din acest punct de vedere, deficitar finalul nuvelei «Unul care va ajunge „cineva"», în care perspectiva finală, a redresării eroului central, nu este suficient explicată. De asemenea, ne mărturisim rezervele şi în cazul altor povestiri cum ar fi „Ce iubeşte un bărbat", „Destin de cîine" sau „Un frumos profil grec..." în care intenţiile prozatorului nu se realizează pe deplin din cauza neadîncirii situaţiilor definitorii pentru caracterul eroilor.

Apropierea şi cunoaşterea vieţii, realizată prin intermediul reportajului, dă roade bogate în activitatea prozatorului H. Rohan şi cele mai bune pagini din creaţia sa le explicăm prin această legătură directă, fertilă, cu pulsul viu, înviorător al vieţii noastre de azi.

Miron DRAGU

celula nervoasă își dezvăluie tainele

Creierul uman este cea mai perfecționată și mai complexă „construcție" cunoscută. Întregul sistem mondial de comunicații telefonice pare o jucărie în comparație cu un singur creier omenesc, în care există peste 10 miliarde de celule sau unități funcționale numite neuroni și un număr infinit de fibre ramificate care leagă între ele celulele nervoase.

Considerînd, de exemplu, că numai un milion de celule nervoase din creier se leagă între ele două cîte două, numărul căilor de comunicație posibile ajunge la o cifră impresionantă: 1 urmat de 2.783.000 de zerouri. La ce calcul am ajunge dacă am lua în considerație miliarde de celule?...

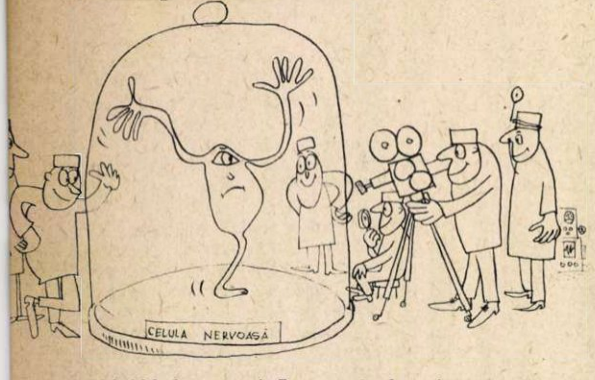

Un sistem de telecomunicații „sui-generis"

În ce privește randamentul creierului uman, el este mult superior celei mai perfecționate mașini electronice. Pentru întreținerea celor 10 miliarde de neuroni el consumă cel mult 100 wați — adică de un milion de ori mai puțin decît „creierul electronic" pe care l-ar construi eventual omul din consumatorii de energie cei mai economici: semiconductorii.

Randamentul excepțional și perfecțiunea activității creierului provine, desigur, nu numai din „arhitectonica" lui complicată. Organizarea specială a fiecărei celule nervoase în parte este un factor tot atît de important pentru realizarea uluitoarelor performanțe ale creierului. De aceea descifrarea secretelor intime ale acestor celule constituie o problemă importantă a științei contemporane, cu implicații nu numai în fiziologie și medicină, dar și în electronică și cibernetică.

Ce este de fapt o celulă nervoasă? Celula-neuron nu reprezintă decît „piesa" elementară a sistemului nervos, alcătuită dintr-un corp și două feluri de prelungiri — dendritele și axonul. Corpul celulelor nervoase se află în substanța cenușie din creier sau din măduva spinării, în timp ce substanța albă a creierului, a măduvei spinării și a nervilor se compune din „pachete" de fibre nervoase.

Corpul celulelor nervoase are forme foarte variate — stelate, rotunde, piramidale, fuziforme etc. — și îndeplinește o dublă funcțiune. Corpul fiecărei celule reprezintă un dispozitiv de recepție a semnalelor nervoase sosite de la celula vecină. În același timp, fiecare celulă este și un emițător al impulsurilor nervoase. Fibrele nervoase — dendritele și axonul — reprezintă canalul de transmisiune. În sfîrșit, ramificațiile periferice ale acestor fibre constituie dispozitivele de ieșire a transmisiunii.

„Televizorul" creierului

Celula nervoasă are o viață intensă. Ea se transformă continuu pentru a se hrăni și pentru a îndeplini sarcinile care îi revin.

Neuronul nu se află niciodată în stare de repaus total, nici chiar cînd omul doarme. Activitatea aceasta permanentă produce o eliberare de energie sub forma unor curenți electrici, așa-numiții biocurenți cerebrali, care pot fi captați cu ajutorul unui mic aparat electronic — electroencefalograful. Denumirea e lungă și complicată, examenul este însă foarte simplu.

Pacientul este așezat confortabil și i se aplică pe cap niște electrozi legați prin fire de un aparat de înregistrare. O dată aparatul pus în funcțiune, „creioanele", care corespund fiecare unui electrod, înscriu un grafic pe o bandă de hîrtie.

Fiecare celulă a creierului este sediul unor fenomene electrice care se transmit prin cutia craniană firelor conductoare prevăzute cu creioane de înscriere grafică. Pe encefalogramă se obțin astfel, unele deasupra altora, înregistrările undelor captate din diferite regiuni ale creierului. Medicul studiază apoi acest lung rulou de hîrtie, compară „liniile" și determină ce este normal și ce nu este normal. El poate trage concluzii precise în ce privește boala și localizarea ei în cazurile de epilepsie, tumori sau alte afecțiuni.

O instalație a unui electroencefalograf, construit în U.R.S.S., este prevăzută cu un ecran. Înregistrarea se efectuează concomitent pe hîrtie și pe un ecran, astfel încît chirurgul poate urmări imaginea activității bioelectrice în timp ce operează pe creier.

Un alt aparat sovietic, electroencefaloscopul, este un fel de televizor al creierului. Dacă encefalograma obișnuită cuprinde un traseu de șase sau opt rînduri — imagine a activității electrice din tot atîtea puncte ale creierului — electroencefaloscopul poate înregistra activitatea cerebrală din o sută de puncte diferite. În prezent se lucrează la un encefaloscop cu 400 de canale care, deci, înregistrează simultan biocurenții cerebrali din 400 de puncte diferite ale creierului.

În interiorul celulei nervoase...

Electroencefalograma a constituit o revoluție în studiul creierului normal, ca și al celui bolnav. Datorită acestei metode se pot diagnostica boli grave ca epilepsia, luîndu-se din vreme măsurile necesare. În acest domeniu savantul romîn acad. A. Kreindler a adus o importantă contribuție.

Totodată encefalograful și encefaloscopul au permis studierea manifestărilor electrice în mecanismul reflexelor condiționate, puse în evidență de marele fiziolog I. P. Pavlov.

Electroencefalografia nu permite totuși decît înregistrarea activității electrice dintr-o masă mare de substanță cerebrală. Este deci o metodă globală, nediferențiată; activitatea propriu-zisă a celulei nervoase scapă acestei tehnici.

În ultimul timp, noi aparate electronice au deschis, pentru prima oară, „poarta" celulelor, dînd posibilitate cercetătorilor să pătrundă în intimitatea lor. O tehnică mai perfecționată — electrocorticografia — se bazează pe folosirea unor electrozi — al căror diametru nu depășește un milimetru — aplicați direct pe scoarța cerebrală. Electrozii, construiți din pipete foarte fine, sînt legați printr-un fir electric de aparatul de înregistrare.

La recentul Congres internațional de neurofiziologie și neurologie de la Roma, electrocorticografia, alături de tehnica și mai nouă a microelectrozilor, a fost apreciată ca o tehnică de cer-

• Creierul omenesc = 10 miliarde de celule • Cum putem afla ce se petrece în creier? •
Activitatea electrică a celulelor nervoase • De la electroencefalografie la electrocorticografie
• Bolile psihice — o „pană de curent" nervos?

cetare care deschide largi perspective în studierea amănunțită a funcțiunilor creierului.

Într-adevăr, tehnica microelectrozilor a început să-și arate de pe acum roadele. Interesante sînt de pildă lucrările binecunoscutului fiziolog sovietic academicianul P. K. Anohin, care studiază de peste 25 de ani biocurenții creierului și legăturile lor cu reflexele condiționate. Microelectrozii folosiți de savantul sovietic sînt ace foarte fine, de ordinul miimilor de milimetru, care pot străbate ușor peretele celulei nervoase.

După ce stabilește celulele care îl interesează, experimentatorul introduce microelectrozii, plasîndu-i drept la „țintă", cu exactitate de o miime de milimetru. Microelectrozii captează apoi impulsurile nervoase ale celulei — serii de descărcări electrice care se succed uneori cu o frecvență pînă la o mie pe secundă. Cu ajutorul acestor „semnale" se realizează, de fapt, multiplele legături dintre celulele nervoase. Amplificate de milioane de ori de aparate electronice, semnalele sînt urmărite pe un ecran special, apoi înregistrate și fotografiate.

În ultimii ani tehnica microelectrozilor a fost mult perfecționată. În prezent se pot introduce într-o singură celulă mai mulți microelectrozi. Unul din aceștia excită celula cu ajutorul unui curent electric, în timp ce ceilalți urmăresc reacția celulei.

Cum acționează unele medicamente asupra celulei nervoase?

Pătrunderea în neuron a arătat că adesea îmbolnăvirea unui număr mic de celule nervoase poate influența întreaga comportare a individului. Se știa mai de mult că setea este produsă de excitarea unor zone mici de pe creier, extrem de sensibile la lipsa apei din organism. Numai cele cîteva celule din acest „centru" sînt deci suficiente pentru a transmite senzația de sete tuturor celor peste 10 miliarde de celule cerebrale.

Tot astfel există uneori un număr foarte mic de celule a căror îmbolnăvire duce la manifestări de epilepsie. Electrofiziologii au construit electrozi minusculi care pot acționa cu succes în asemenea cazuri. După stabilirea „focarului" epileptogen, bolnavului i se face o trepanație craniană. Electrozi alcătuiți din grafit și argint, asigurînd o bună conductibilitate a biocurenților, indică neurochirurgului celulele „vinovate". Acesta trece apoi fie la scoaterea, fie la electrocoagularea lor.

La Institutul de neurologie „I. P. Pavlov" al Academiei R. P. Romîne se studiază cu ajutorul acestei instalații (oscilograful catodic) răspunsurile electrice ale creierului la diverși excitanți ai organelor de simț. Datele de electrofiziologie obținute pe această cale contribuie la înțelegerea mecanismelor psihice.

Datorită tehnicii micro și macroelectrozilor s-au putut cerceta efectele unor medicamente asupra celulei nervoase. Lucrările efectuate în laboratorul acad. P. K. Anohin au arătat că prin caracterele ei chimice o substanță medicamentoasă ca aminazina, de pildă, se „înrudește" cu acele celule nervoase care elaborează și întrețin reflexele nervoase de apărare. Doze oricît de mari de aminazină nu influențează cîtuși de puțin activitatea celorlalte grupe de celule ale creierului. În timpul cît este „îmbibată" cu aminazină, celula nervoasă nu mai emite impulsuri nervoase. Dar microelectrodul deplasat doar cu cîțiva microni — grosimea unui fir de păr — spre celulele vecine, nu constată nici un efect asupra lor.

Se pot „citi" gîndurile?

Înregistrarea activității electrice a creierului poate folosi la culegerea unor informații privind complicatele fenomene psihice. Astfel se poate studia fenomenul „atenției", de pildă, înregistrîndu-se răspunsurile creierului la diferiți excitanți externi (lumină, sunet etc.) și analizînd variațiile acestor răspunsuri.

O serie de cercetări de acest fel efectuate de școala romînească de electrofiziologie de la Institutul de neurologie „I. P. Pavlov" au arătat că reacțiile creierului la diverși excitanți ai simțurilor (văz, auz etc.) depind de starea excitabilității sistemului nervos.

Un colectiv de la acest institut a demonstrat, în acest sens, că „răspunsurile electrice" ale creierului la excitanți veniți pe calea organelor de simț sînt mai ample cînd animalul trece de la starea de somn la cea de veghe. La fel, activitatea electrică este mai mare cînd omul depune o activitate nervoasă susținută, de exemplu în cazul unui efort necesitat de un calcul matematic. Această amplificare a undelor electrice corespunde și unei percepții senzoriale mai intense, deși excitanții fizici externi sînt de egală intensitate. De exemplu, producînd o lumină puternică în fața unei persoane care depune un efort psihic (calcul, gîndire etc.) aceasta vede lumina mult mai puternică decît atunci cînd creierul se află în stare de repaus.

În același mod, prin studiul activității electrice a creierului, s-au putut studia și mecanismele memoriei, unele procese ale gîndirii, modul de formare a unor deprinderi și alte fenomene psihice.

Desigur, prin metodele electrofiziologice nu se pot deocamdată „citi" gîndurile, dar acest lucru, în anumite limite, va fi poate realizabil în viitor.

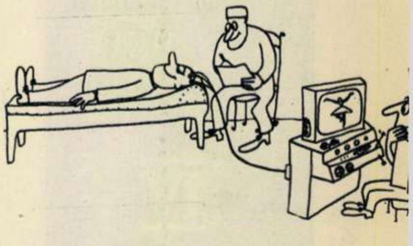

Dirijarea comportamentului

Utilizarea în experiențe pe animale a microelectrozilor și a electrozilor aplicați direct pe scoarța cerebrală a dus la rezultate spectaculoase. Datorită unei tehnici perfecționate, animalele cărora li se introduc electrozi în masa creierului nu sînt de loc deranjate în activitatea lor. S-a constatat însă că electrozii legați de un aparat generator de curent electric pot dirija — într-o anumită măsură — comportarea „spontană" a animalelor sau chiar produce unele stări fiziologice.

Electrozii plasați în zonele respective ale creierului au creat senzația de sete la un animal care a băut suficient sau au „potolit" foamea unui animal flămînd. La animale leneșe s-a reușit stimularea activității, iar la cele nervoase și agitate s-a produs o stare de calm sau de somn. Fantezia cercetătorilor este nesecată în aceste experiențe extraordinare. Pisica poate fi făcută să se joace cu șoarecele, cîinele să fie tandru cu pisica ș.a.m.d.

Activarea localizată a unor zone de celule din creier prin electrozi poate produce animalelor o stare atît de plăcută, încît unele din ele învață singure să și-o declanșeze, apăsînd pe butonul de contact.

Aplicarea electrozilor pe scoarța cerebrală este nedureroasă, deoarece, oricît ar părea de paradoxal, creierul „nu doare", nici cînd e înțepat și nici chiar cînd e tăiat.

Folosită deocamdată doar ca o metodă de diagnostic și investigații, electrocorticografia și tehnica microelectrozilor sînt în viitor chemate să rezolve numeroase probleme spinoase ale bolilor neuropsihice, pornind de la cele mai mici unități funcționale ale sistemului nervos: celulele nervoase.

R. IRIMESCU

Desene de Liliana ROȘIANU

Las Vegas. Ruletă în bazinul ștrandului. Stăpînii sacilor cu dolari nu știu ce să mai inventeze ca să-și omoare spleenul.

RADIOGRAFIA
UNUI MOD
DE VIAȚĂ
IV

INIMA-PORTOFEL

de Nicolae MINEI

Radiografia d-lui Mod-de-viață-american se apropie de sfîrșit. Sub ecranul nostru fluorescent a trecut acum acea parte a organismului său — jumătatea stîngă a toracelui — care, la orice individ normal constituit, adăpostește inima... Atențiune! Nu mișcați, vă rog! Gata... Nu ne mai rămîne decît să developăm clișeul. Cîteva minute în baia de reactivi și...

Dar ce-i asta? Nu cumva s-a produs o greșeală? Unde este umbra în formă de pară a cordului? Ce înseamnă acest contur dreptunghiular? Parcă... Da, da, parcă ar fi... Să punem și stetoscopul ca să verificăm. Într-adevăr, nu se aude nici o bătaie de inimă. În schimb, se distinge foarte limpede un foșnet. Un foșnet asemenea celui pe care îl fac bancnotele sau foile unui carnet de cecuri. Nu mai încape nici o îndoială: în loc de inimă pacientul nostru are un portofel.

Să-l examinăm.

„Acolo unde rapacitatea se găsește într-o concentrație de 100 la sută..."

(Sinclair Lewis)

Strada nu are nici cinci sute de metri. E îngustă și zgomotoasă, iar clădirile care o mărginesc sînt atît de înalte, încît lumina soarelui pătrunde puțină și timidă, ca într-o tranșee adîncă. În 1653, cînd New Yorkul se numea Nieuw Amsterdam, olandezul Peter Stuyvesant, întemeietorul orașului, a înălțat aci un zid împotriva pieilor roșii. Astăzi, la peste 300 de ani distanță, cînd nu numai pieile roșii, ci și olandezii au pierit fără urme din aceste locuri, strada mai poartă încă numele zidului: *Wall Street* (Strada Zidului).

Pentru a o desemna în mod metaforic, Walter Lippmann folosește o imagine împrumutată tot din anatomia umană: plexul solar al sistemului capitalist american. Aci se găsesc sediile principale ale celor mai mari bănci din Statele Unite: Morgan, Chase National City, First National, Guaranty. Aci este și Stock-Exchange-ul — bursa New Yorkului — unde, într-un singur an, se încheie afaceri în valoare de aproape două miliarde de dolari și se negociază un total de peste 700 de milioane de acțiuni. Înainte de 1929, cînd a izbucnit marea criză economică, pentru a putea ocupa un loc în incinta bursei newyorkeze, trebuia să plătești 625.000 de dolari. Astăzi, după cumplita lovitură pe care a dat-o criza „plexului solar al sistemului capitalist american", prețul s-a ieftinit de peste douăsprezece ori, ajungînd la modesta cifră de 49.500 de dolari.

Elliott V. Bell, redactor financiar al ziarului „New York Times", a consacrat Wall Street-ului un studiu care a apărut în antologia „Am văzut cele întîmplate". Din relatările lui, aflăm cîteva date interesante asupra uneia dintre cele mai proeminente figuri ale finanței americane, John Pierpont Morgan Junior, care își avea și el sediul pe această stradă. „Un partener al lui Morgan — spune Bell — avea mai multă putere decît de exemplu secretarul adjunct al Departamentului de Stat... Cît despre Morgan însuși, el se găsea în contact permanent cu guvernul din Washington, căruia îi dădea directive în privința măsurilor pe care le considera necesare. Atunci cînd i se părea potrivit, Morgan făcea aceasta cu multă brutalitate".

John Pierpont Morgan a trăit peste optzeci de ani (ceea ce, în treacăt fie spus, nu l-a împiedicat să-și păstreze supranumele de „Junior" — cel tînăr — pentru a putea fi deosebit de tatăl său, pe care tot John Pierpont îl chema). În existența sa de patru cincimi de veac, el a dat o singură dată socoteală în mod public despre afacerile băncii sale. Aceasta s-a întîmplat cu ocazia unei anchete întreprinse de un subcomitet al Senatului. Iată două din întrebările care i s-au pus, precum și răspunsurile pe care bancherul a găsit de cuviință să le dea.

Întrebare: Nu credeți că băncile particulare ar trebui determinate să publice declarații asupra situației lor financiare?

Răspuns: Nu văd de ce!

Întrebare: Ce siguranță poate avea atunci un depunător în solvabilitatea băncii „Morgan and Company"?

Răspuns: Credința!

Nu, nu e o greșeală de traducere. Morgan a spus *credință*, nu *încredere*. Oprindu-se asupra acestui răspuns, Bell trage o concluzie logică: „John Pierpont Morgan a fost mai mult decît un ministru, mai mult decît un președinte de republică, mai mult decît un rege. În varianta americană a limbii engleze, pe dumnezeu l-a chemat Morgan".

Imperiul terestru al domnului-dumnezeu Morgan cuprindea un total de 89 de corporații, dintre care 15 bănci, 10 companii de căi ferate, 7 organizații de transport, 38 de mari întreprinderi industriale, 13 mari întreprinderi comerciale și 6 societăți de asigurare. Într-un singur deceniu, impozitele pe care ar fi trebuit să le plătească Morgan se ridicau la aproape 50 de milioane de dolari. Ar fi trebuit să le plătească... Dar unde e perceptorul care îndrăznește să-l taxeze pe dumnezeu? Așa că Morgan a plătit de o mie de ori mai puțin: 48.000 de dolari.

Dintre ipoteticele atribute ale divinității, lui Morgan i-a lipsit una singură: imortalitatea. Dar atunci cînd a răposat întru domnul (celălalt!), a lăsat pe lumea asta doi fii: Henry şi Junius. Ei şi-au împărţit frăţeşte moşia bancherească a tăticului lor, pe care o administrează urmînd cu consecvenţă principiile părinteşti. Nu de mult Henry Morgan, preşedintele Consiliului de administraţie al băncii de investiţii „Morgan, Stanley and Company", şi-a exprimat, în cadrul unui interviu acordat revistei „Business Week", punctul său de vedere în problema dezarmării: „În atmosfera lipsită de tensiune pe care ar crea-o dezarmarea, lumea afacerilor ar avea numai de pierdut".

Pentru lumea afacerilor, pe care o reprezintă Henry Morgan, s-ar putea ca pacea să fie o afacere proastă. Lumea însă, lumea care se numără tot cu miliardele, dar nu de dolari, ci de oameni, nu ar avea decît de cîştigat de pe urma dezarmării. Aceasta este însă o problemă care pe Henry Morgan şi pe vecinii săi de pe Wall Street nu îi interesează.

„Marea industrie este mare nu atît prin producţia, cît prin profiturile sale"

(Jack London)

Portofelul care serveşte drept ersatz de inimă d-lui Mod-de-viaţă-american nu se limitează numai la Wall Street şi băncile sale. O statistică alcătuită de senatorul O'Mahoney a stabilit o ierarhie a averilor marilor monopoluri americane. În fruntea listei se găseşte „Metropolitan Life Insurance Company", cu un activ care depăşeşte 6 miliarde de dolari. Pentru a ne da seama de ceea ce reprezintă această sumă, trebuie să avem în vedere că numai şase din cele cincizeci de state care alcătuiesc S.U.A., dispun de un activ mai mare decît „Metropolitan". În teorie, aceasta este o inofensivă societate de asigurări *pe viaţă*. În realitate, s-ar putea spune că „Metropolitan" este cel mai mare trust capitalist de asigurări *pe moarte*, deoarece el finanţează concernul industrial „General Dynamics" care se ocupă cu producţia bombelor atomice şi cu hidrogen. Numai în 1961, „General Dynamics" şi finanţatorul său, „Metropolitan Life Insurance Company", au cîştigat de pe urma acestui business 789.000.000. de dolari.

Marea masă a poporului american e preocupată de cu totul altceva decît de cazinouri. Fiecare al 18-lea locuitor al S.U.A. face parte din marea armată a şomerilor totali sau parţiali. Însuşi preşedintele Kennedy a fost nevoit să recunoască în recenta scrisoare adresată unui comitet al Camerei Reprezentanţilor că „cele două recesiuni economice (astfel sînt numite crizele economice în S.U.A.) din ultimii cinci ani, întrerupte numai printr-o redresare incompletă şi de scurtă durată, au dat naştere unor probleme serioase legate de şomajul de mari proporţii şi durată, precum şi calamităţilor economice în sute de centre populate în rîndurile tuturor păturilor populaţiei ţării". În aceeaşi scrisoare se arată că de 12 luni sau chiar de mai multă vreme, 106 centre populate sînt considerate regiuni cu un şomaj considerabil.

În fotografie, unul din milioanele de americani a căror singură grijă e cu ce-şi poate asigura traiul de azi pe mîine.

Din aceeaşi mănoasă afacere îşi culege principalele profituri şi familia Du Pont de Nemours. Numele Du Pont este cunoscut publicului larg prin ciorapii de nylon pe care îi confecţionează. Dacă ar exploda însă fie uzina producătoare de bombe atomice de la Harford (statul Washington), fie cea producătoare de bombe cu hidrogen din statul Carolina de sud — ambele construite tot de Du Pont — ar rămîne foarte puţine picioare în S.U.A. care să mai încalţe ciorapii purtînd această marcă.

Despre fabrica de moarte de la Harford ştim cu precizie numai că a costat 350 de milioane de dolari. Asupra beneficiilor pe care le-a adus ea familiei Du Pont, se păstrează cel mai strict secret. Revista „New Republic" apreciază, după nişte calcule pe care ea însăşi le socoteşte foarte rezervate, că în numai şapte ani profiturile au fost de un miliard şi jumătate de dolari. Cît de departe sînt vremurile cînd stră-stră-străbunicul Eleuthère Irénée Du Pont, proaspăt imigrant din Franţa, realiza un cîştig anual de 1.500 de dolari! Cu ce se ocupa venerabila rădăcină a acestui„măreţ"arbore genealogic? Cu fabricarea mai întîi a prafului de puşcă, iar apoi a dinamitei. După cum spune Gerald W. Johnson, biograful oficial al familiei: „Explozibilele se schimbă, dar în fruntea lor rămîne mereu un Du Pont".

Influenţa dupontică asupra politicii americane se exercită nu numai mijlocit, prin intermediul dolarilor şi al bombelor atomice şi cu hidrogen, ci în modul cel mai direct cu putinţă, prin participarea membrilor familiei la conducerea treburilor statului. Cu o senină imparţialitate, Pierre Du Pont finanţează partidul republican, în vreme ce Lammot Du Pont oferă subsidii partidului democrat. Asta înseamnă că oricare din cele două partide cîştigă alegerile, la putere se va găsi întotdeauna cel de al treilea partid — al familiei Du Pont.

Ar fi o greşeală să ne imaginăm că numai ceea ce poartă numele Du Pont aparţine familiei Du Pont. Încă din 1921, urmaşii lui Eleuthère Irénée au achiziţionat zece milioane de acţiuni ale trustului „General Motors", pe care le păstrează pînă în ziua de astăzi. Pierre Du Pont este director al altor şase companii. Marele monopol al cauciucului, „United States Rubber", este controlat tot de Du Pont, ca şi „Union Carbide", ca şi „American Viscose", ca şi „Eastman Kodak", ca şi multe, multe altele.

Unul din partenerii preferaţi ai familiei Du Pont este cunoscutul trust de chimicale vest-german „I. G. Farbenindustrie". Amicalele relaţii de afaceri dintre cele două gigantice monopoluri nu au fost întrerupte nici măcar în timpul războiului. Ceea ce a determinat ziarul „The Worker" să pună la un moment dat întrebarea: „Care a fost coeficientul american în gazele care au ucis pe deţinuţii din lagărele de concentrare hitleriste?"

Inima-portofel a d-lui Mod-de-viaţă-american conţine compartimente atît de numeroase, încît inventarierea lor e greu de făcut. Ar trebui să vorbim despre celelalte dinastii ale dolarului, despre dinastiile care se numesc Ford, Rockefeller, Mellon, Guggenheim — celebre în lumea întreagă — sau despre necunoscutul magnat al petrolului care se numeşte Haralson L. Hunt şi care are un venit net săptămînal de peste un milion de dolari. Dar nici timpul, nici spaţiul nu ne mai îngăduie să zăbovim în acest sector.

„Monstruosul alambic care distilează suferinţa umană pentru a extrage din ea profituri"

(Theodore Dreiser)

Miliardele care umflă portofelul examinat pînă acum nu pică din seninul cerului. Ele sînt rezultatul unei crîncene exploatări a oamenilor muncii în general şi a proletariatului în special, al unei exploatări care a căpătat proporţii fără precedent în istoria capitalismului mondial.

Pentru a camufla ferocitatea crescîndă a exploatării, ideologii modului de viaţă american o învăluie în perdeaua de fum a noilor teorii cu privire la „democratizarea capitalului", la caracterul său „popular", la egalizarea veniturilor dintre patroni şi muncitori... Înspăimîntată de combativitatea din ce în ce mai mare a clasei muncitoare, burghezia americană se străduie să elimine din limbajul ei brutalitatea de pe vremea cînd Taylor îl numea pe muncitor „o simplă gorilă dresată". Astăzi se promovează „relaţii umane" între capitalişti şi proletari.

Henry Ford al II-lea declara în această privinţă: „Dacă vom putea rezolva problema relaţiilor umane în producţia industrială, atunci eu consider că în decursul următorilor zece ani vom putea obţine, în domeniul reducerii cheltuielilor de producţie, un succes identic cu cel dobîndit în ultimul sfert de veac prin dezvoltarea mecanismului producţiei de masă".

Institutul american pentru organizarea producţiei preconizează: „În viitor, productivitatea muncii poate fi sporită simţitor numai cu condiţia îmbunătăţirii relaţiilor cu muncitorii".

Cum arată această „îmbunătăţire" pe radiografia noastră? În numeroase întreprinderi, un sistem premial diferenţiat promovează concurenţa dintre muncitori şi urmăreşte împiedicarea formulării de revendicări comune. Se acordă „premii de loialitate" celor care se abţin de la greve sau de la participarea la mişcarea sindicală.

Corporaţia „Western Electric" aplică un alt sistem, cel al „spovedaniilor": o adevărată armată de preoţi şi psihologi, pentru a căror întreţinere se cheltuiesc 250.000 de dolari pe an, au sarcina de a asculta „mărturisirile" muncitorilor nemulţumiţi, de a-i calma în măsura posibilului şi de a recomanda concedierea „celor cărora confesiunea nu le este suficientă".

Indiferent de mijloacele utilizate, scopul rămîne acelaşi: intensificarea exploatării. Cu o cinică sinceritate, revista britanică „The Economist" comentează astfel problema „îmbunătăţirii relaţiilor umane": „Omul este ca şi măgarul care are nevoie fie de un morcov în faţă, fie de un băţ în spate, pentru a-l determina să fie activ. Astăzi este la modă argumentul că morcovul este mai important... Dar este poate mai realist să presupunem că băţul este mai eficace decît morcovul".

N-ar fi şi mai realist dacă am presupune că omul nu este un măgar şi că — aşa cum a dovedit-o istoria — nici beţele, nici morcovii nu-l pot determina la infinit să fie activ în folosul exploatatorilor săi?

În ciuda aroganţei pe care o afişează, în ciuda diversiunilor pe care le încearcă, în ciuda portofelului său hipertrofic, d-lui Mod-de-viaţă-american îi este frică. El se ştie bolnav şi boala lui nu o pot tămădui nici osanalele zgomotoase ale apologeţilor săi, nici luxul privilegiaţilor lui, nici tentativele de a-şi ascunde esenţa exploatatoare.

Referindu-se la încercările unor reprezentanţi ai burgheziei de a înmormînta dezonoratul, compromisul, odiosul cuvînt „capitalism", tovarăşul N. S. Hruşciov arată că „popoarele ţărilor capitaliste vor trage o concluzie proprie, mai justă, şi vor înmormînta nu cuvîntul „capitalism", ci orînduirea capitalistă, putredă pînă în măduva oaselor, cu toate viciile ei".

Tinerețea u

„Nu știu cine pictează imagini pe ecranele memoriei noastre, dar, fără îndoială, tablourile acestea sînt opere de artă".

Rabindranath Tagore

...Uneori însă știm. La Giulvăz, în Banat, mi s-a întîmplat următorul lucru: abia am ajuns acolo, abia am cunoscut cîțiva oameni, abia-abia am început să cunosc cîte ceva din preocupările concrete ale colectiviștilor și am avut senzația că mă aflu între vechi prieteni și că tot ce-mi povesteau sînt vechi amintiri care ne leagă și pe care eu nu le ascult, ci le povestesc. Ecranele memoriei începuseră să și înregistreze...

Așa că uneori știm cine pictează imaginile acestea: oamenii și faptele lor.

Despre tinerețe

La Giulvăz l-am cunoscut pe Eftimie Jebelean. E secretar de partid al colectivei, e brigadier și n-are încă 30 de ani (dar are, în schimb, doi gemeni de toată frumusețea: Ion și Liviu). L-am cunoscut la căminul cultural. Sala de spectacole, o sală mare, luminoasă, cu o scenă foarte frumoasă, era ticsită de lume. Brigada științifică venită de la Timișoara, compusă din cadre universitare, avea de răspuns unor întrebări. Cele puse de Eftimie Jebelean se refereau la: 1) Originea omului pe pămînt. Combaterea prejudecăților religioase prin documentare științifică; 2) Stadiul cercetărilor științifice în menținerea și dezvoltarea embrionului în condiții de laborator. După epuizarea răspunsurilor, Eftimie Jebelean a fost solicitat să spună dacă e mulțumit sau nu.

Era mulțumit. Dar mai avea și alte întrebări...

Apoi, cu trenul de ora 17 brigada științifică a plecat la Timișoara. În fața căminului, Alexandru Cătău, om de peste 60 de ani, l-a luat în primire pe Jebelean:

— Măi Eftimie, nu te saturi niciodată! „De ce" și „cum", „cum" și „de ce"!

— Ce să-i faci, așa-i tinerețea, moșule: însetată!

Vă întreb: e pictor Eftimie? E! Imaginea pe care a pictat-o în după-amiaza aceea, la căminul cultural, e elocventă; e imaginea noului țăran însetat de cunoștințe care a terminat de mult cu ignoranța. Așa stînd lucrurile, veți înțelege sentimentul lui Alexandru Cătău cînd spune:

— Voi o să aveți o bătrînețe tînără — așa cum am eu — dar eu am avut o tinerețe bătrînă — așa cum n-ați avut voi. Ehe! De cîte nu-i capabilă tinerețea voastră — și a noastră! Are și de unde, îi dă mîna!

Mezin e numai unul...

În adevăr, de cîte nu-i capabilă! Povestea lui Nicolae Mezin, alt „pictor" din Giulvăz, vorbește de la sine.

Ne plimbam pe cîmpul înzăpezit. Mezin a izbit cu cizma în zăpadă, răscolind-o:

— Pămîntul nu-i de lemn; dacă știi să-l strunești, faci cu el ce vrei. Dacă nu, deși nemișcat, pune el stăpînire pe tine...

Mezin are aproape 30 de ani (vă rugăm să socotiți – e neapărat necesar — cît avea în 1950). E un tînăr chipeș. Zîmbetul lui molipsitor, e greu de descris.

Ouăle vîndute cooperativei aduc venituri importante colectiviștilor. Ana Ionescu, Lazăr Stoenov și Lia Mezin le sortează cu grijă, de parcă ar umbla cu... ouă.

La cursurile agrotehnice pe care le predă inginerul agronom Constanța Mezin, totdeauna vine lume multă. Mai ales Nicolae Mezin, președintele colectivei și... soțul inginerei.

Nicolae Mezin, președintele G.A.C., e mereu pe teren; iată-l acum la răsadnițe, în compania colectivistului Gheorghe Pavel.

ei gospodării mai vechi

Linia vieţii lui, deşi ascendentă, are cîteva puncte de cotitură. Tatăl lui Nicolae a murit în 1933, zdrobit de copitele cailor, la coarnele plugului. În casă, tată a rămas mama. Viaţa grea a ţăranului sărac n-a dezarmat-o. L-a ţinut pe băiat în şcoală. La 14 ani — după ce şi-a isprăvit cele 7 clase elementare — a trecut să lucreze pămîntul. În '47-'48 Mezin a argăţit pe pămînturile unui oarecare Ştefan Vulpe pînă cînd îndrumările partidului şi activitatea în organizaţia de U.T.M. i-au desluşit sensuri de viaţă pe care nu le cunoştea.

Era prin 1950...

Satul se frămînta mai de mult. În regiune apăruseră primele gospodării şi întovărăşiri. Succesele lor i-au făcut pe 15 oameni din Giulvăz, în mare parte tineri, să depună cereri pentru constituirea unei întovărăşiri agricole. În fruntea lor era Nicolae Mezin. Puţin mai tîrziu, după ce vizitează —la sfatul unui activist de partid — noile gospodării de la Peciul Nou şi Rudna, cei 15 formează un comitet de iniţiativă pentru constituirea unei gospodării colective în satul lor; comitetul de iniţiativă îl alege pe Nicolae Mezin preşedinte. Pentru o bucată de vreme, Mezin pleacă, trimis de organizaţia de tineret, la o şcoală. În acest timp, în sat se continuă munca. Oamenii ascultă cuvîntul partidului şi în '52, 47 de familii îşi exprimă în scris dorinţa de a constitui o gospodărie colectivă. Erau puţini. Cum fiecare în parte, răzleţiţi, însămînţase de cu toamnă grîul, Nicolae — întors de la şcoală — le-a propus să însămînţeze în comun culturile de primăvară, adică porumbul, floarea-soarelui, sfecla de zahăr, ovăzul şi să vadă ce vor culege. Toamna au cules ca niciodată; drept care, celor 47 de familii li s-au mai adăugat 46... Şi astfel gospodăria agricolă colectivă „Flamura roşie" a prins viaţă. Adunarea generală l-a ales atunci preşedinte pe Nicolae Mezin. De bucurie a plîns. Avea numai 19 ani... Mulţi s-au întrebat atunci: preşedinte la 19 ani? Oare nu greşim? Pentru că, să recunoaştem, actul a fost cam temerar. Cei din Giulvăz însă n-au greşit.

Deşi o gospodărie mică, „Flamura roşie" şi-a dobîndit personalitate şi s-a dezvoltat într-un ritm constant. După şase ani de la constituire, în sat s-a încheiat

Şi brigada, tînăra brigadă a căminului cultural, militează pentru 5.000 kg porumb-boabe la hectar.

colectivizarea. La înfiinţare, cei din Giulvăz obţineau o producţie medie de 750 kg grîu şi 1.075 kg porumb la ha, iar azi obţin în medie — deşi pămînturile lor sînt slabe — la grîu 1.806 kg şi la porumb 2.716 kg la ha; atunci, veniturile (din producţia agricolă) abia treceau de 23.000 lei, iar azi sînt de peste 2.000.000 lei!

Valoarea fondului de bază a crescut de la 150.000 lei în 1952, la aproape 2.000.000 lei astăzi. Toate acestea le-am extras de pe nişte grafice. Cînd mi le-a arătat la sediul gospodăriei, unde ocupă aproape un perete, Nicolae Mezin mi-a zis:

— Sînt amintirile noastre la... tinereţe!

Mezin îmi vorbeşte despre alte realizări la care tinerii şi-au adus contribuţia: 16 construcţii (saivane cu o capacitate de cîte 100 oi, tabără de vară pentru 500 capete tineret bovin, remize pentru păsări, grajduri de vaci, grajd pentru caii de muncă, maternităţi pentru 100 scroafe, îngrăşătorie pentru 500 porci, o magazie pentru cereale, ateliere). Şi toate cu cărămidă făcută de colectivişti, cu munca patriotică a tineretului şi cu sprijinul Sfatului.

Tîlcul unor înclinaţii statistice

Saveta Lupu e îngrijitoare de vaci. Cunoaşteţi-o şi dv.: privire senină, halat alb, alură de medic. Am fost prevenit că Saveta sau Veta, cum i se spune, are înclinaţii, să le numesc de ordin statistic — deşi nu e contabil sau socotitor, ci mulgătoare de vaci.

— Cîte vite aţi avut la constituire?

— Păi... puţine. Azi avem 276, din care 184 vaci şi juninci, 4 tauri, 19 tineret de 1 pînă la 2 ani şi 69 tineret pînă la un an.

— Dar ovine?

— La început am avut 15. Azi avem 1.299, din care 860 oi-mame, 25 berbeci, 259 mioare şi 155 tineret.

Aveam de gînd să mă dau bătut în faţa unei asemenea avalanşe de date. Privind pe geam am văzut cum vîntul, care sufla puternic, vînzolea cea de-a treia zăpadă — şi ultima! — din martie!

— Spune, te rog, pe-aici, pe la voi, primăvara e frumoasă?

— Sigur că da! Iar în 1965 vom avea 2.758 oi! Doriţi şi încărcătura la 100 de ha?

Apoi mi-a vorbit de sectorul zootehnic „în general". Sectorul acesta mergea destul de slab. Animalele, nu cele care erau, pentru că erau puţine, ci cele care trebuiau să fie, aveau nevoie de adăposturi. Studiindu-se posibilităţile locale s-a conchis că 80 la sută din necesar poate fi făcut cu forţe proprii. Colectiviştii au lucrat aproape 1.000.000 de cărămizi, iar acolo unde a putut fi înlocuit lemnul pentru acoperiş sau ţigla (la saivanele de oi, la maternităţile de porci, la remizele taberelor de vară) s-a folosit stuful din bălţile dimprejur. Nu construcţii impozante şi costisitoare, ci construcţii economicoase, bune, rentabile —a hotărît consiliul de conducere; iar votul adunării generale a fost unanim. Apoi, lucrătorii din zootehnie, în marea lor majoritate tineri, au început a fi — şi sînt an de an — şcolarizaţi în cadrul cursurilor zootehnice de masă. Iar munca (acum condusă de un inginer zootehnist, Milan Nenadov) a fost organizată ţinîndu-se seama de anumite stări de fapte specifice locului.

— Dar despre cei care muncesc la porcine nu scrieţi nimic?

— Ba da!

— Atunci să vă vorbesc eu despre Petru Langraff de la maternitate (l-am şi cunoscut: aceeaşi privire senină, acelaşi halat, aceeaşi atitudine doctorală), despre preocupările lui: alimentaţia raţională la scroafele gestante sau la purcei, modul în care trebuie alimentaţi pentru ca vitaminele să-şi facă efectul, repartizarea purceilor la mame în mod uniform, alimentarea suplimentară a purceilor mai debili şi altele şi altele.

— În zootehnie au cerut să muncească cei mai buni tineri din agricultură, membri de partid, candidaţi de partid şi utemişti. Dar... ştiţi...

— Nu ştiu... Aştept să-mi dai dumneata cifrele!

— Vai, cu plăcere! În '52 am avut 22 de porcine. Azi avem 436, din care 80 scroafe, 5 vieri, 39 porci la îngrăşat şi 312 purcei. Şi... în '65 vom avea păsări, păsări multe — costă puţin cînd le creşti şi-ţi produc mult; o să avem 6.000! Şi-o să avem şi 50 de familii de albine... Şi acum să te întreb şi eu ceva: ce înţelegi prin întărire economico-organizatorică?

Neaşteptînd răspunsul, Saveta a conchis: tot ce ţi-am povestit eu!

Vă întreb: e şi Saveta Lupu pictor? E!

Operativitatea tinereţii

Mezin a participat la Consfătuirea ţăranilor colectivişti de la Bucureşti. Întors acasă, a stat îndelung de vorbă cu secretarul de partid: cum a fost, ce a fost, ce-ar avea ei de făcut. Apoi s-a discutat îndelung în consiliu şi apoi adunarea generală a adoptat un plan de măsuri care, încetul cu încetul, a şi început să prindă viaţă.

Planul urmăreşte mărirea producţiei prin introducerea şi cultivarea soiurilor de înaltă productivitate (anul acesta, pe o suprafaţă de 200 ha — din 280! — se vor obţine, la porumb, 5.000 kg boabe la ha!). S-au şi pregătit 500 tone de îngrăşăminte organice pe care le vor împrăştia pe teren după recoltarea grîului. Tot în spiritul celor discutate la consfătuire, s-a propus mărirea suprafeţelor arabile prin valorificarea unor terenuri neproductive; s-au şi excavat 7.700 mc de pămînt! Iar însămînţările din urgenţa întîi au fost terminate.

În aceste zile, pe tarlalele colectivei din Giulvăz însămînţările sînt în toi. Ca şi-n celelalte campanii, şi de data aceasta, tinerii se găsesc în primele rînduri ale bătăliei.

Cînd tinereţea e operativă...

★

Un lucru care te izbeşte de cum intri în Giulvăz e curăţenia, prospeţimea şi ordinea. Casele parcă-s noi toate. Trebuie să te interesezi şi numai dacă ţi se spune afli care-i nouă şi care-i

Oile colectivei şi ciobanul lor: Constantin Cenuşă.

veche. Străzile sînt îngrijite (pe strada principală s-au plantat 420 puieţi de castani), s-au reparat aproape 4 km drumuri şi s-a pus la punct restanţa de 2.000 metri liniari de trotuare. În plus, s-a amenajat un cămin cultural dotat după toate cerinţele, s-au construit un magazin universal şi un bufet, iar şcoala, vechea şi neîncăpătoarea şcoală a fost făcută ca nouă şi mărită. Fireşte, toate acestea au fost făcute de sfatul popular, fireşte, întîmpinîndu-se o serie de greutăţi — mai mari sau mai mici. Dar toate acestea au fost realizate prin resurse proprii, fără împrumuturi, fără cheltuieli spectaculoase, fără surle şi trîmbiţe. Toate acestea îşi au izvorul în succesele gospodăriei colective, în întărirea ei economico-organizatorică de la an la an. Şi, bineînţeles, la toate acestea şi-a adus contribuţia tineretul. Toader Sima, Petrică Mezin, Alexandru Jebelean, Nicolae Cirişan, Elena Hoţa sînt numai cîţiva dintre ei.

Să fim sinceri: de la Giulvăz ne-am fi putut întoarce cu un amplu interviu cu tinereţea. Tinereţea o întîlneşti aici la tot pasul. În acareturile noi, albe, mari, ale colectivei; în casele colectiviştilor; în traiul lor, în concepţiile lor, în tot ce-i priveşte. Şi nici nu poate fi altfel, acolo unde preşedintele colectivei e tînăr, consiliul de conducere e format din tineri, acolo unde preşedintele sfatului e tînăr, iar în comitetul executiv tinerii constituie aproape unanimitatea, acolo unde secretarul de partid e tînăr, acolo unde, în ultimul timp, opt utemişti încercaţi au fost primiţi în rîndurile partidului. Şi, în fine, acolo unde moşii ca Alexandru Cătău — şi nu numai moşii, ci şi cei mai puţin moşi — sînt şi ei tineri! De cîte nu-i capabilă tinereţea!

...Aşadar, uneori ştim cine pictează imagini pe ecranele memoriei noastre.

Bazil DUNĂREANU

Fotografiile autorului

Gelozie! (Mărul discordiei dintre Ion şi Liviu — puiul de căprioară sălbatică — se numeşte Doli).

Şi aici, la staţionar, întîlnim tineri: doctoriţele Edita Poenaru şi Stela Lie (prima a fost de curînd primită în rîndurile partidului).

GHANA NOUĂ -țara vechilor ashanți

UN POPOR CU RĂDĂCINI ADÎNCI ÎN ISTORIA STRĂVECHE A AFRICII

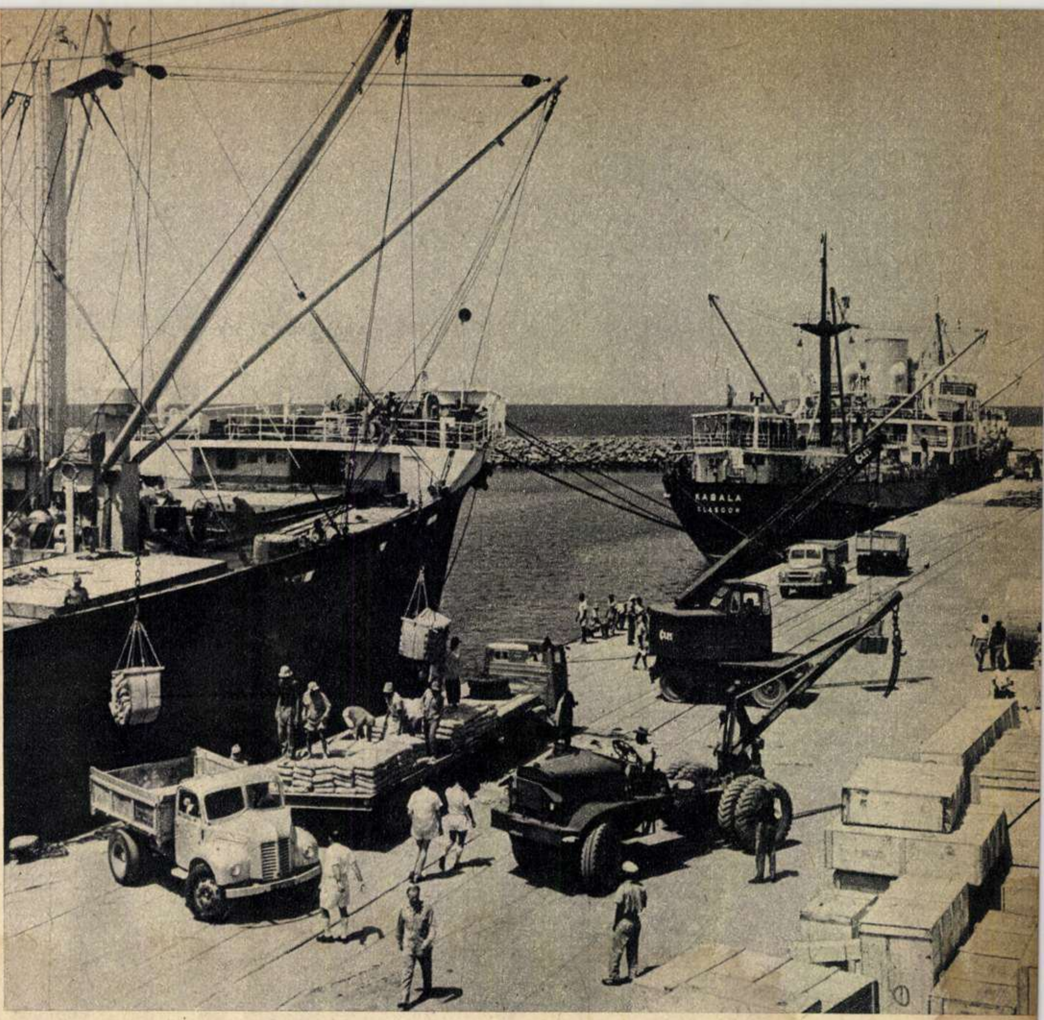

În noul port Tema.

Un țărm cu nisip de aur, un fragment de ocean albastru, cocotieri falnici, mlădiindu-și buchetul de frunze în briza molcomă, iar în prim plan exotice fructe de ananas și un trup sculptural de femeie schițînd mișcările unui dans: „VIZITAȚI GHANA, ȚARA LUMINII ȘI VOIOȘIEI!" E un afiș de turism. Poporul, mîndru de țara lui, invită oaspeții din lumea întreagă să cunoască acest pămînt multimilenar, știut pînă nu de mult doar de conchistadorii mărilor, de aventurieri, de colonialiștii în goană după bogății.

Dar pe nici un prospect de turism nu figurează indicația unor urme de civilizație străveche, așa cum au fost descoperite în R.A.U., Sudan, Etiopia etc.

În cele cinci secole de stăpînire colonialistă s-a șters orișice urmă din străvechea civilizație ce se înjghebase pe aceste bogate teritorii, populate de oameni harnici și ageri la minte.

Demult, foarte demult, geografii arabi dăduseră numele Ghana unui teritoriu vast, cuprins între fluviile Senegal și Niger. Cu mult înainte ca Anglia să fi existat ca națiune, marele imperiu al Ghanei se întindea de la Tumbuktu la Bamako și pînă la Atlantic.

Cronicarii arabi au consemnat faptul că la universitățile și centrele culturale ale Ghanei veneau să studieze filozofia, matematica, medicina și științele juridice tineri din Egipt, Asia și chiar din Europa. Se pare că a existat și un schimb de profesori între universitățile din Santore (Ghana) și Cordova (Spania).

Săpături arheologice foarte recente au scos la iveală urme ale orașului Koumbi Saleh, probabil fosta capitală a imperiului Ghana. Din secolul al XI-lea acest mare imperiu începe să decadă datorită atacurilor continue ale maurilor din nord, sub a căror dominație a căzut în secolul al XIII-lea.

La sfîrșitul secolului al XIV-lea și la începutul secolului al XV-lea Portugalia își începe expedițiile pe mări și oceane. O dată cu cucerirea Ceutei (1415) de pe teritoriul african, portughezii au pornit la făurirea marelui lor imperiu colonial. În anii care au urmat, caravelele portugheze, ocolind coasta de nord-vest a Africii, și-au făcut apariția în dreptul actualului teritoriu al Ghanei. În decurs de cinci secole s-au perindat pe aici portughezi, olandezi, danezi etc., pînă cînd, după terminarea războiului de 30 de ani, Anglia începe să ridice pretenții la supremația mărilor și oceanelor și bineînțeles a pămînturilor întîlnite în cale. În 1667, olandezii sînt obligați să cedeze englezilor unele din teritoriile situate pe țărmul Ghanei de azi. După circa 200 de ani, în 1850, în plină politică anexionistă, Anglia trece în stăpînirea sa Accra și Quelta, iar în 1874 și ultimele contoare ale Olandei.

Dar, în interior, bogății de basm stăteau neexploatate. În 1896 Anglia organizează prima din cele două expediții împotriva populației băștinașe ashante. Apoi pătrunde mai în interior, pînă la paralela 11, acaparînd întregul teritoriu denumit Coasta de Aur — Ghana de astăzi.

Țara întreagă este presărată cu vestigiile dominației colonialiste: cetăți (3 portugheze, 17 engleze, 16 olandeze, 9 daneze) de-a lungul coastei, cazărmi, închisori, forturi, plus analfabetism, boli endemice, mizerie, înapoiere economică și culturală, datorite toate exploatării crunte și distrugătoare a țării.

500 KM DIN COASTELE AFRICII

Ghana este situată în golful Guineea, avînd o suprafață de 237.873 km². Cei 6.700.000 de locuitori ai țării sînt răspîndiți inegal. Cea mai mare densitate e întîlnită pe coasta Atlanticului, în jurul orașelor Accra (capitala), Sekondi, Takoradi, Cape Coast și în regiunea de nord-est.

Regiunea Ashanti, locuită de triburi cu același nume, în plină zonă forestieră, are o veche tradiție istorică. Locuitorii, conștienți de drepturile lor, s-au opus cu dîrzenie cotropirii de către colonialiști. Semn al puterii și simbol al bogățiilor pămîntului, Scaunul de aur (smuls cerului — spune legenda) nu a putut fi răpit poporului; și astăzi el se află la Kumași (capitala regiunii Ashanti).

Numeroase alte triburi formează amalgamata populație a Ghanei — țara în care se vorbește un mare număr de limbi.

Ghana se află la nord de ecuator, iar meridianul Greenwich trece la 16 km de capitala țării — Accra.

Din avion, acest teritoriu de dimensiunile Angliei, arată o configurație variată. De la coasta Guineei septentrionale pornește, prins între fluviile Asini la vest și Volta la est, un țărm dantelat de 500 km, pe care sînt risipite porturile, destul de rudimentare, Axim, Accra, Ada. În ultimii ani s-a construit la Tema un port modern. În mijlocul țării întîlnești o mică mare, un lac — se pare de origine vulcanică.

Sistemul de transport și comunicații este foarte slab dezvoltat pentru o țară cu destule bogății. Rețeaua feroviară, doar circa 850 km, a fost construită numai pentru drumul boabelor de cacao. Din această cauză în ultimii ani s-a dat o deosebită importanță dezvoltării traficului aerian. Pe aeroportul Accra fac escală 6 linii internaționale.

Cu toate că de milenii lipseau căile de comunicații, locuitorii luau cunoștință de tot ce se întîmpla în țară pe calea tam-tamului. Ziua și noaptea călătorul care străbate jungla este însoțit, de departe, de sunetele tobei. Toba (tam-tamul) are o funcție precisă în societatea tribală: cheamă la sărbătoare, la război sau la adunare, anunță primejdia și transmite știri. Poate că este cea mai veche și mai precisă agenție de știri din lume! Pe această rețea veștile ajungeau mai repede chiar decît prin telefon, spre desperarea „înalților" funcționari coloniali, care pînă izbuteau să transmită un ordin, acesta era cunoscut — la sute de km — prin „cablul" de tobe din sate. Multe planuri ale guvernatorului englez au fost dejucate datorită micului trunchi de arbore scobit, la capătul căruia se află o piele de animal sau o ureche de elefant bine întinsă!...

SĂRAC ÎN ȚARĂ BOGATĂ

Pămîntul Ghanei poartă în el străluciri aurii și apele rîurilor rostogolesc și mută de colo-colo nisipuri aurifere. De extras, aurul se extrăgea încă din antichitate. Sînt dovezi că acest metal a constituit cea mai veche marfă de export a Ghanei; fenicienii erau vestiți pentru comerțul pe care-l făceau cu acest aur. În straturile nisipoase din unele regiuni, la o adîncime de cel mult 2 metri, se găsesc zăcămintele diamantifere. Bogate sînt și zăcămintele de mangan (540.000 tone în 1955) și bauxită (100.000 tone anual), ale cărei rezerve se cifrează în prezent la 200 milioane tone. De-a lungul coastei occidentale se fac astăzi prospectări pentru identificarea zăcămintelor petrolifere. În alte regiuni există zăcăminte de fier, mică, cromit etc. Acestea sînt bogății cunoscute. Se presupune că în acest pămînt sînt multe alte comori.

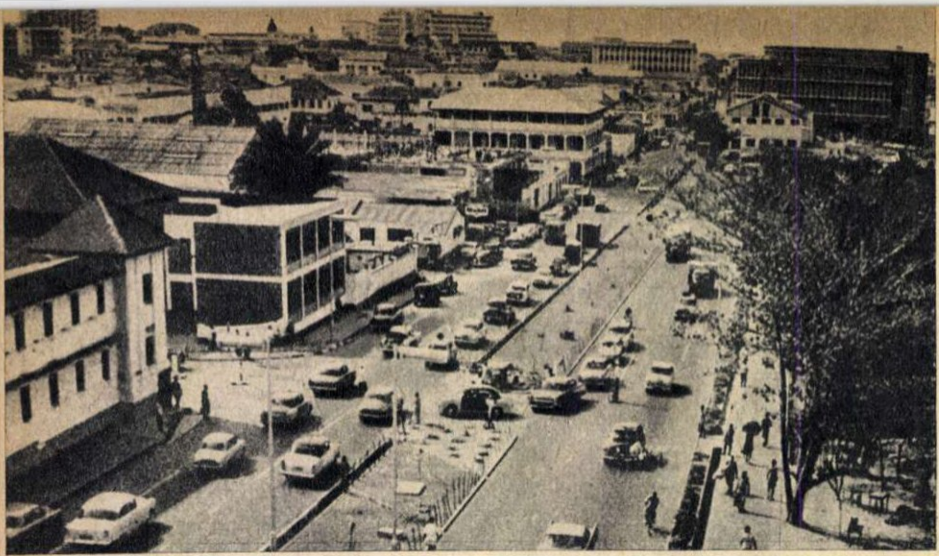

Accra — capitala Republicii Ghana.

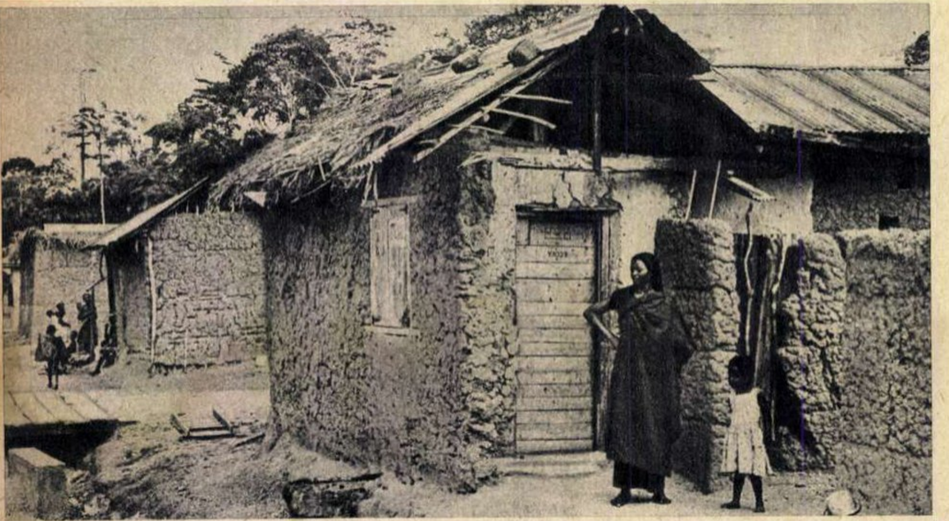

Aşa arată locuinţele ţăranilor ghanezi. Iată „pe viu“ unul din roadele dominaţiei colonialiste.

Anglia a folosit în Ghana aceeaşi tactică pentru acapararea întregii bogăţii a ţării, ca şi în India. Începutul s-a făcut prin intermediul unor companii comerciale cu drept de monopol, care se bazau pe propriile lor forţe armate, fortificaţii şi flotă. În Ghana primii s-au înstăpînit „Aventurierii din Londra“, companie care a primit în 1631 monopolul comerţului pe zeci de ani. În 1662 s-a înfiinţat „Compania aventurierilor regali ai Angliei“; şi tot astfel, din companie în companie, pînă în 1821, cînd întregul teritoriu a trecut în administraţia directă a coroanei britanice. S-a ajuns la situaţia cînd, pentru monedele de aur din Coasta de Aur se... importa aur din Anglia.

Unul dintre actualii miniştri ai Ghanei, în vizită anul trecut în ţara noastră, spunea: „Copiii noştri nu cunosc gustul ciocolatei“. Şi Ghana este cea mai mare producătoare de cacao de pe glob! Exportul de cacao reprezintă 70% din valoarea totală a veniturilor ţării. Însă, organizaţia comercială „Cocoa Marketing Board“, cu sediul la Londra, avea dreptul de monopol asupra comercializării întregii producţii de cacao din Ghana. În schimb, avusese grijă ca să nu fie instalat în ţară nici un utilaj de producere a prafului de cacao sau a ciocolatei. În 1953 — de exemplu — veniturile nete ale acestei societăţi se ridicau la 78.299.158 lire sterline. Dar copiii Ghanei nu cunoşteau gustul ciocolatei!

FRUCTUL DE AUR

Cacao nu a fost dintotdeauna rod al pămîntului ghanez. Pînă prin 1878-1879 nu prea se ştiau în Ghana multe despre acest arbore. În acea epocă, fierarul Tettel Quaxbie, originar din Ghana, a plecat în căutare de lucru în insula Fernando Po, din Oceanul Atlantic. La înapoierea în satul său natal — Mampong — a sădit, la întîmplare, seminţele unui fruct pe care l-a adus din insulă. Fructul, de o formă ovoidală, de circa 14 pînă la 20 cm lungime, creşte direct pe tulpină sau pe ramurile principale ale arborelui. Cînd se coace, fructul devine gălbui, iar recoltarea lui se face între lunile septembrie-ianuarie. Despicat cu un cuţit lasă să se vadă seminţele mari de cacao.

Pentru un fruct, fierarului i se oferea o liră sterlină. Mulţi bani pentru un biet fierar negru, veşnic în căutare de lucru. A început să sădească mai mulţi pomi în jurul casei, în peticul de pămînt unde cultiva hrana necesară lui şi familiei sale. Cei din satul lui i-au urmat pilda. Şi aşa, încet, încet s-a ajuns la situaţia destul de ciudată că în mai puţin de 30 de ani, un întreg teritoriu, pe care nu se văzuse nici un bob de cacao, s-a impus pe piaţa mondială cu acest produs. Dar aceasta a determinat reducerea treptată a celorlalte culturi în favoarea arborelui de cacao. Ţara n-a mai fost în stare să asigure necesităţile de hrană ale populaţiei.

Dominaţia colonială a ţinut în stare de cumplită înapoiere populaţia Ghanei. În satul tipic vest-african, cu case rotunde de lut şi împletituri de nuiele, majoritatea ţăranilor practică încă o agricultură rudimentară. Animale de povară nu sînt. Oamenii ară, sapă etc., cu un cuţit mare şi greu, cu care scormonesc pămîntul, după ce, cu aceeaşi unealtă, l-au desţelenit.

„GHANA, ŢARA CARE NE APARŢINE“

„Ghana, ţara care ne aparţine, este liberă pentru totdeauna“ — a spus Kwame Nkrumah, în noaptea cînd s-a declarat independenţa ţării. Zorii libertăţii s-au ridicat asupra străvechiului pămînt la 6 martie 1957. Steagul roşu-galben-verde cu o stea neagră, a început din acel moment să fluture deasupra Ghanei, vestind ieşirea de sub dominaţia colonialismului.

După referendumul la care a participat întregul popor, în 1960, Ghana a fost proclamată republică.

În primul rînd s-a pus problema organizării întregii economii a ţării, paralel cu măsurile urgente de ridicare a nivelului cultural şi sanitar. Trebuia trecut hotarul dintre o epocă şi alta.

Trebuiau luate măsuri menite să ducă economia ghaneză la emancipare (cu toate că încă în multe sectoare economice capitalurile englezeşti şi americane mai sînt preponderente). Pentru dezvoltarea ulterioară a industriei s-au proiectat şi s-au şi început lucrările unui uriaş baraj pe fluviul Volta care va produce energie electrică — necesară în primul rînd viitorului mare centru de producere a aluminiului şi a obiectelor din aluminiu. În acelaşi timp vor fi irigate mari suprafeţe de terenuri pentru agricultură. Noul port, Tema, a fost dotat cu instalaţii portuare dintre cele mai moderne. La 1 octombrie 1961 societatea ghaneză „Cocoa Marketing Company“ a preluat afacerile societăţii londoneze care acaparase în trecut producţia de cacao.

Deosebită atenţie se dă astăzi agriculturii care, o dată redresată, va trebui să asigure necesităţile de hrană ale populaţiei. În Republica Ghana s-au deschis şcoli de diferite grade şi, încă de pe acum, zeci de mii de oameni au ieşit din bezna analfabetismului.

Probleme mari ridică starea sanitară în care se găseşte ţara. Numeroase boli ca tuberculoza, framboezia (boală tropicală), malaria, boli de nutriţie, boala somnului, lepra etc. bîntuie încă în această ţară care nu are la dispoziţie un sistem sanitar închegat. Dacă adăugăm la aceasta subalimentaţia şi locuinţele lipsite de igienă, avem tabloul „darurilor“ cu care colonialiştii i-au fericit pe ghanezi.

GLORIA STRĂVECHE VA FI ÎNTRECUTĂ

Ca să înlăture pentru totdeauna urmele colonialismului şi pentru a scoate Ghana din rîndurile statelor slab dezvoltate, poporul acestei ţări africane se poate bizui şi pe ajutorul dat de ţările lagărului socialist. Acordurile economice, comerciale şi culturale semnate cu Uniunea Sovietică, cu ţara noastră şi cu alte ţări socialiste contribuie nemijlocit la dezvoltarea economică a Republicii Ghana.

Cu ocazia vizitei făcute de K. Nkrumah în Uniunea Sovietică în anul 1961, la mitingul prieteniei sovieto-ghaneze de la Kremlin, preşedintele Ghanei a spus: „*Dacă n-ar exista Uniunea Sovietică mişcarea anticolonialistă din Africa ar fi fost înăbuşită cu cruzime*“. Acest imens sprijin moral şi politic este dublat de ajutoare materiale, de credite suplimentare pe termen lung, de sprijin în construcţia unor obiective industriale, de crearea unor centre de învăţămînt, de instituirea de burse pentru studenţii ghanezi în universităţile sovietice etc.

Vizita în anul 1961 în ţara noastră a dr. Kwame Nkrumah, preşedintele Republicii Ghana, a fost un prilej de dezvoltare a relaţiilor de prietenie dintre R.P. Romînă şi Republica Ghana, în interesul ambelor ţări. Acordurile de colaborare economică, tehnico-ştiinţifică şi culturală constituie cadrul larg în care se înscriu multilateralele legături dintre popoarele noastre.

În politica sa externă, Republica Ghana militează pentru lichidarea colonialismului, pentru deplina eliberare a Africii, pentru transformarea continentului african într-o zonă fără arme nucleare.

Astăzi, poporul ghanez priveşte cu încredere viitorul, năzuind să întreacă gloria şi măreţia din zilele vechii Ghane din a cărei civilizaţie — dezvoltată cu mult înainte ca în Africa să fi început negoţul cu sclavi şi rivalitatea dintre imperialişti — nu s-au păstrat monumente.

Sanda DUMITRESCU

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

D-ALE TEATRULUI...

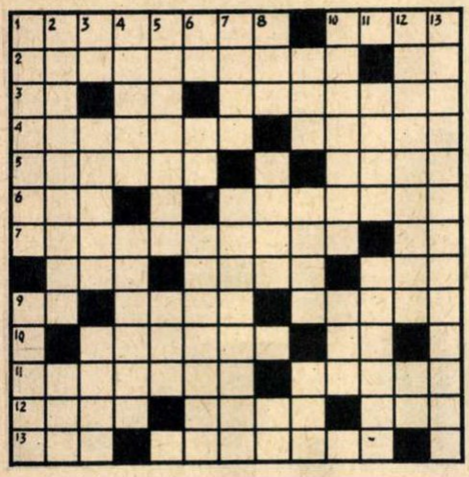

ORIZONTAL: 1) Seara emoțiilor: succes sau cădere, aplauze ori tăcere? (pl.) — Pentru... reparat trăsături. 2) Totalitatea pieselor jucate într-o stagiune — Vitamină. 3) Lucrare (poate fi și dramatică) — Uliana Karpova —Unul din principalele genuri dramatice. 4) Voci — Fără vlagă. 5) Ha-ha-ha-uri și hi-hi-hi-uri — Prefix... absolut. 6) Între două... antracte! — Spectacol cu melodii multe și decoruri puține. 7) A creat nemuritoarele piese satirice „Ploșnița“ și „Baia“ — Iancu Caragiale. 8) Personaj cu coarne pe scena teatrului „Țăndărică“ — Localitate în patria lui Shakespeare —Acum (pop.). 9) Afirmație — Stea — Punct de răscruce. 10) Aleși pentru distribuție — Soare... în „Aida“. 11) O dată ridicată, pătrunzi în lumea plăsmuirilor scenice — Soția lui... 8 orizontal, eroină din basmele lui Creangă. 12) Pe scenă are doar trei pereți (inv.) — A abuza de sufler! — Zahăr pisat. 13) Unul care dă-napoi — Eroină a tragediilor grecești antice, fiica lui Agamemnon și a Clytemnestrei.

VERTICAL: 1) Ți-l plasează... plasatorul — Pereți de carton, cer de pînză, natură din vopsele. 2) Rostită în replică — Imn de slavă. 3) Eugenia Popovici — Aceștia (pop.) — Scuză pentru... bîlbîieli. 4) Rîu în patria lui Molière — A vorbi în taină doar... celor o mie de spectatori. 5) Orașul din povestea lui Arbuzov — Localitate în Uzbekistan. 6) Și (lat.) — „Concert în... hazliu“ — Recentă premieră de A. Stein pe scenele romînești. 7) Tari ca piatra! — Ventilatoare manuale în recuzita de epocă. 8) Eros și-a pierdut... urma — Bis între oi (triverb) — Pecete! 9) Institutul medico-farmaceutic — Rîu în Iugoslavia — Caut un etaj! 10) Palpitante încrucișări de săbii (știrbe...), încheiate cu răniți mortal ce se ridică în final să mulțumească publicului — „Ultima...“ de M. Sebastian. 11) Dăruită într-o anumită zi, lună și an! — A traduce astfel încît autorul să nu-și mai recunoască piesa! 12) Apariție scenică... la un ceas o linguriță! — Literă grecească. 13) Pline de fast și strălucire scenică.

Cuvinte rare: CAIO, ABEN, BII, TKON.

Dezlegarea jocului „TINEREȚE“, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Osanin — Medie. 2) Roman — Zece — M. 3) Acu — Ilin — Săi. 4) So — Amicis — Nn. 5) Cravata roșie. 6) U — Li — Elevi — S. 7) Tînăra — A —MC. 8) Cînt — A — Anteu. 9) Intuiți — Eir. 10) Ne — Reuși — Mit. 11) Eroi — Recruți. 12) Lia — Mari — Rec.

E BINE SĂ ȘTIM

Din nou despre numele de persoane

Așa cum am mai arătat, în ciuda unor aparențe, numele proprii nu sînt împerecheri întîmplătoare de sunete; ele au exprimat cîndva o idee, au avut un înțeles concret. Marea majoritate a numelor sînt foarte vechi, datînd încă din antichitate sau din evul mediu. De aceea e firesc să reflecte mentalitatea oamenilor de atunci, cu credințele și superstițiile lor.

Una din aceste superstiții era că numele are puteri magice, putînd influența destinul copilului. Părinții alegeau ca nume acele cuvinte care se refereau la calitățile fizice și morale de care doreau ca urmașii lor să aibă parte. De exemplu, Ștefan însemna în greaca veche coroană, ceea ce pare cam ciudat. Explicația e următoarea: învingătorii la diferite concursuri, oamenii de seamă, primeau ca răsplată coroane de flori sau de metal cu care își împodobeau capul. Dînd unui copil numele Ștefan (stéfanos) îi urai să fie cît mai des încununat, să ajungă glorios. Numele Anghel, cu femininul Angela, se leagă de cuvîntul grecesc ánghelos, „înger“. Copiii cu aceste nume trebuiau să aibă în viață puritatea morală și fericirea atribuite de religie îngerilor.

Trecînd acum la antichitatea latină, putem cita nume ca Valeriu care însemna „sănătos“ sau August „puternic, bine crescut“. Vechii slavi, care și ei considerau că numele influențează destinul și caracterul copilului, au folosit nume ca Dobre „bun“, Radu „vesel, bucuros“ sau Vladislav „cel slăvit ca stăpînitor“.

Pentru a asigura fericirea urmașilor, părinții alegeau adesea nume prin care invocau ajutorul, protecția divinității. În această categorie intră nume ca Teodor (grecesc) și Bogdan (slav) ambele cu sensul „cel dăruit de zei“, Dumitru (grecesc) „cel ce slujește lui Demeter“ (zeița agriculturii la greci), Diana, adică „divina“. Mai vechi sînt numele de origine ebraică Gabriel „puterea lui dumnezeu“ și Emanuel „dumnezeu e cu noi“.

Superstițiile care stau la baza acestor nume de persoane au fost uitate, dar cuvintele au rămas; cercetarea lor filologică ne dovedește încă o dată cît de strîns e legată limba de istoria societății și de evoluția gîndirii.

Sorin STATI

DE VORBĂ CU MEDICUL

HORMONII

La baza tuturor fenomenelor vieții stau o serie de modificări chimice complexe, ce se desfășoară în permanență în toate celulele corpului nostru. Acest ansamblu de procese poartă numele de metabolism; el stă la baza creșterii și dezvoltării diferitelor manifestări energetice (de mișcare, respirație, vorbire etc.) ca și a tuturor celorlalte funcții ale organismului în general, inclusiv activitatea psihică.

Aceste procese biochimice fundamentale, care reprezintă principala caracteristică a vieții, sînt în permanență alimentate prin substanțele chimice pe care le introducem în corp sub formă de hrană. Metabolismul este deci motorul vieții, iar carburanții săi sînt substanțele alimentare.

Pentru ca aceste fenomene extrem de complicate să se desfășoare în mod corespunzător cu necesitățile foarte variate ale organismului, metabolismul corpului dispune de un sistem foarte perfecționat de autoreglare. O verigă importantă a acestui mecanism este reprezentată de hormoni. Hormonii sînt substanțe chimice produse în glandele cu secreție internă (endocrine) și revărsate în sînge, care îi transportă apoi în întregul corp. Fiecare glandă endocrină (hipofiză, suprarenală, tiroidă, ovar etc.) secretă unul sau mai mulți hormoni. Aceste substanțe sînt deosebit de active, acționînd eficace în cantități extrem de mici (de ordinul miimilor de miligram). Din acest punct de vedere, hormonii se aseamănă cu vitaminele care însă neputînd fi produse în corpul nostru, trebuie obținute pe cale alimentară.

Diverșii hormoni, în funcție de specificul acțiunii lor, influențează și dirijează în anumite direcții procesele metabolice celulare și, pe această cale, activitatea diferitelor țesuturi și organe din corp (creierul, inima, ficatul etc.). La rîndul lor glandele endocrine sînt dirijate în raport cu necesitățile generale și de moment ale organismului de către sistemul nervos.

După cum vedem, acest mecanism presupune un sistem de interrelații în multe privințe analog celor din dispozitivele electronice de autoreglaj.

Progresele chimiei biologice au făcut posibilă nu numai lămurirea structurii chimice a hormonilor, dar și obținerea lor în stare purificată; aceasta a permis pe de o parte precizarea modului lor de acțiune și, pe de altă parte, stabilirea modalităților și condițiilor de utilizare pentru diferite tratamente medicale.

După cum au dovedit-o cercetările efectuate în această direcție, hormonii au o importanță esențială pentru viață. Tulburările de secreție hormonală se însoțesc totdeauna de dereglări în activitatea organismului, ce se deosebesc în raport cu rolul fiecăruia dintre hormoni. Întrucît între modul de acțiune al diferiților hormoni există adesea strînse interrelații, corectarea tulburărilor cu ajutorul tratamentului hormonal cere o cunoaștere exactă și amănunțită a fiecărui caz — indicațiile corecte neputînd fi stabilite decît de medicul specialist.

Dr. A. FABIAN

Piese rare în muzeele din București

ZEIȚA CU PANDANTIV

Printre multele piese din epoca neolitică descoperite de arheologii romîni la București și în împrejurimi se află o foarte originală statuie, făcută din pămînt ars, care o reprezintă pe „Zeița-Mamă“, ținîndu-și mîinile pe piept și avînd trupul împodobit cu ornamente incizate. Statuia datează de aproape 4000 ani, adică de prin anii 2000-1800 înaintea erei noastre.

Din cea mai veche antichitate, Zeița-Mamă a fost adorată în Egipt sub numele de Isis; din această țară cultul său a trecut în Asia Mică (Marea Zeiță a Frygiei), apoi în Grecia (Cybela) și mai tîrziu în Etruria (Rhea), în Galia, în Peninsula Iberică și, în sfîrșit, în întregul Imperiu Roman, unde era cunoscută sub numele de Demeter sau Ceres. Indiferent de numele ce-l avea, zeița era reprezentată purtînd flori și cornuri ale abundenței.

Zeița găsită la Vidra, lîngă București, era în același timp statuie și vas, servind la ceremoniile cultului respectiv; capul, care forma capacul acestei statui antropomorfe, nu a fost găsit, dar la locul de îmbinare cu restul trupului se vede jghiabul în care se îmbuca acest capac. În vas se puneau ofrandele: fructe, cereale și flori aduse de credincioși pentru a cîștiga bunăvoința zeiței care să le asigure roade din belșug.

Ceea ce mărește interesul pentru acest vas este faptul că, atîrnată cu un fir de aur la gîtul zeiței, s-a găsit o mică și fină bijuterie de aur. Această bijuterie este cea mai veche piesă din acest metal găsită în țara noastră și este cunoscută sub denumirea de „Pandantivul de aur“.

Statuia „Zeița-Mamă“, împodobită cu acest pandantiv (care nu se distinge în fotografie) este expusă într-o vitrină specială, aflată în mijlocul sălii a doua de la „Muzeul de istorie a orașului București“.

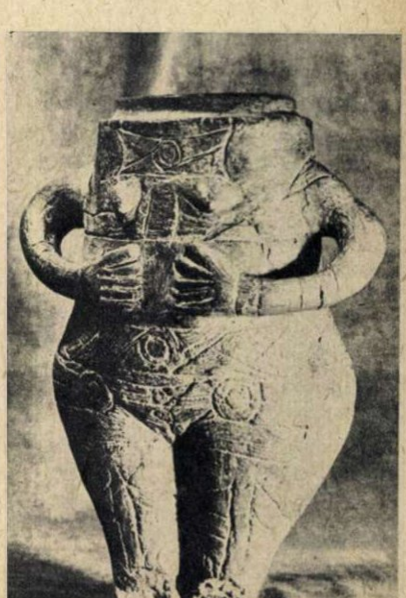

Colțul cosmeticienei

ACNEEA

Acneea, boală ce modifică atît de inestetic pielea obrazului, se prezintă sub formă de mici furunculi, numiți și „coșuri“. Cauza apariției acestora se datorește unei infecții a glandelor sebacee care procură pielii grăsimea necesară menținerii elasticității. Acestor glande le corespund la suprafața pielii orificiile foarte mici numite pori care uneori, din cauza grăsimii abundente sînt foarte dilatați. Grăsimea nefiind întotdeauna suficient de fluidă, astupă porii, formînd, în urma oxidării din cauza aerului, prafului etc., așa-numitele puncte negre (comedoane). Prin astuparea porilor grăsimea secretată de glandele sebacee se depozitează sub piele, formînd coșurile.

Măsuri de combatere. *Acneea se formează numai pe un ten gras, de aceea, în primul rînd trebuie să se ia măsuri pentru limitarea secreției glandelor sebacee, printr-o îngrijire specială a tenului. Acesta se spală zilnic, dimineața și seara, cu săpun pe bază de sulf, ichtiol sau borax și apă caldă. După extragerea punctelor negre și evacuarea depozitelor de grăsimi (operație ce trebuie făcută numai de către cosmetician), locurile afectate vor fi bine dezinfectate cu loțiuni alcoolice conținînd sulf, camfor, rezorcină sau acid salicilic. Iată formula unei astfel de loțiuni: acid boric 3 gr, clorocid 3 gr, apă distilată 100 gr.*

În tratamentul acneei dau un rezultat excelent razele ultraviolete.

Tratamentul extern trebuie combinat cu unul intern; se recomandă un regim alimentar cu suprimarea grăsimilor, sosurilor și făinoaselor. Alimentele proaspete, fructele și legumele au influență binefăcătoare asupra tenului.

Georgeta MĂLIN

POFTĂ BUNĂ la mai multe restaurante !

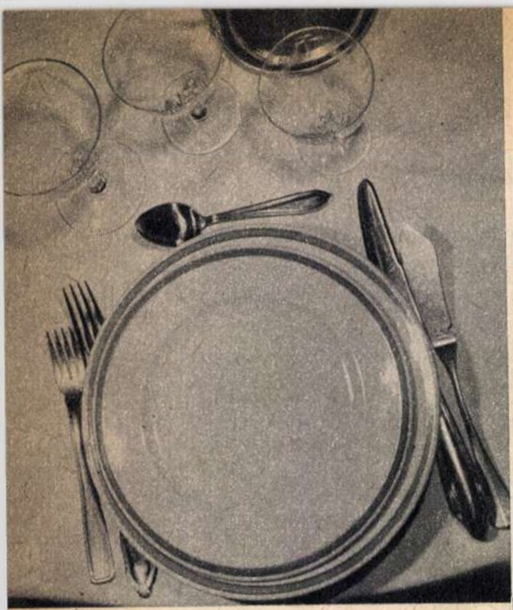

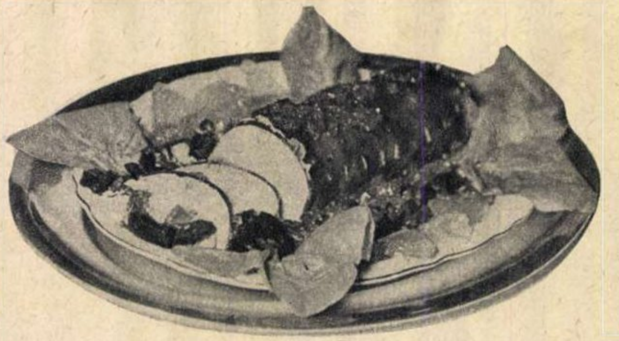

Iau masa în oraş cel puţin o dată pe săptămînă. Din două motive. Mai întîi pentru că sînt celibatar (dar nu prea convins). Şi-apoi pentru că în zilele de duminică nu funcţionează cantina. Aşa că reprezint un autentic şi calificat cunoscător al restaurantelor din jurul spaţiului meu locativ. Pe o rază de minimum doi kilometri.

Astfel am putut constata, cu satisfacţie, creşterea nivelului calitativ de servire în majoritatea restaurantelor. În acelaşi timp — dar cu mai puţină satisfacţie — am constatat şi o creştere a nivelului cantitativ: e vorba de raportul dintre propria mea persoană şi acul de pe cadranul cîntarului...

★

La început am aplaudat pe săturate iniţiativele de propagare a gastronomiei. Primul atac al forţelor restaurantelor a pornit cu „specialitatea zilei". Efectivele culinare unite fabricau cotidian alt fel de mîncare — o specialitate capabilă să lase amintiri. Celelalte feluri de pe listă nu trezeau însă... simpatia. În majoritatea cazurilor, erau servite prin metoda reîncălzirii. Fapt care descalifică o mîncare şi un restaurant. Şi n-am mai aplaudat.

După aceea a apărut pericolul nr. 1 (pentru cei ce trebuie să respecte anumite diete): vitrinele culinare!! Uneori se oprea lumea în stradă. După geam se etala o adevărată expoziţie de „naturi moarte"! La propriu şi la figurat. Compoziţii expresive, convingătoare. Cotlete de purcel, de o frăgezime botticelliană, lîngă gogoşari demni să fie premiaţi la orice expoziţie agricolă. Muşchiuri şi antricoate de vacă „cu floare". Castraveciori de Reşiţa şi crapi de Greaca care literalmente îţi făceau cu ochiul. Un ochi scăpărător de proaspăt. Şi-am aplaudat din nou.

Apoi altă măsură organizatorică de răsunet: introducerea la restaurante a „expoziţiilor cu vînzare". Prin contaminare, cu cele similare, de la textile şi încălţăminte. La vară să ne aşteptăm la o expoziţie cu vînzare... a răcoritoarelor? Nu trebuie trasă concluzia că în rarele cazuri cînd „Izvorul rece" funcţiona fără expoziţie cu vînzare, n-aveai ce mînca. Dimpotrivă, uneori consumai fostele exponate. Mi s-a întîmplat şi la „Mioriţa" să primesc recomandaţiile cele mai calde, recomandaţiile cele mai fierbinţi în favoarea unei fripturi de porc... reci pe motivul că: „Tovarăşe, asta e friptură de la expoziţie!" După ce-am gustat, m-am răzgîndit şi n-am mai aplaudat.

În cele din urmă întărirea „meniurilor". O vreme destul de monotone şi anemice, acestea au fost serios întremate prin introducerea unor feluri apetisante (la lectură). Şi, ceea ce e mai important, prin apariţia a cîte două variante. Dar — lucru curios! — felurile incluse la meniu-fix, chiar şi în cazurile cînd existau cele două variante, nu se aflau pe lista de bucate a zilei respective. Şi viceversa!? Ce să mai aplaud?

★

Cu trecerea timpului mi-au crescut exigenţele gastronomice.

Duminica, încă de pe la douăsprezece, îmi fac planul. Îmi răscolesc memoria.

— Azi trebuie să aibă ciorbă de burtă la „Mioriţa"!

Şi o pornesc pe jos. Face poftă de mîncare.

După douăzeci de minute ajung. În vitrină, tabloul cunoscut. Să-l... mănînci, nu altceva. Înăuntru domneşte un entuziasm general într-o atmosferă de crunte încălcări ale regulamentelor Sanepid. Pluteşte o negură deasă compusă din fum de ţigară, vapori de ciorbă „à la grèque" şi aburi supraîncălziţi de ţuică fiartă. Podeaua de ciment e mîzgoasă. Chiar de cînd intru alunec şi trebuie să mă agăţ în cădere de telefonul public. Noroc că receptorul e legat cu lanţ şi ţine. În orice caz, telefonul e mai totdeauna defect...

Dar nu mai au ciorbă de burtă ca rîndul trecut.

Un ospătar, suspect de binevoitor, mă informează că pe Calea Rahovei se găseşte în permanenţă ciorbă de burtă. E însă cam departe. Şi mie mi-e foame. Element pe care mizează şi ospătarul cînd îmi pune la dispoziţie, cu maliţiozitate, informaţia...

Au însă borş de crap!...

Bineînţeles comand un borş de crap, cu cap... mai matur, mai bine dezvoltat.

Restaurantul e plin. Ca întotdeauna. Lume ca la Moşi. Toţi privesc cu caldă simpatie capetele de crap din farfuriile cu borş.

Lîngă mine, la masă, se află un vecin de apartament, un pensionar. Îşi operează cu artă capul (de crap, bineînţeles) şi tot moşmondeşte pe sub masă. Identific o sticlă şi o aromă de ţuică bătrînă.

Cei nouă meşteri bucătari (mici şi mari) arată prea bine dispuşi ca să nu crezi în alchimia magică a mixturilor şi aromelor de tarhon şi leuştean cu care-şi descîntă cratiţele şi oalele din cuhnia restaurantului „Bucureşti".

— Ce n-o ţii pe masă, nea Iancule?

— Nu se poate. Sînt la regim.

— Păi, cin-te vede aici?

— N-are aface. Acasă fac la fel. Ăsta e un crap ca la mama acasă!...

La felul doi mă poticnesc în listă. Nimic interesant (ăsta-i dezavantajul „specialităţii zilei“!) Poate castraveciorii ăştia cu purcel. Nu par contemporani. Iar ospătarul îşi ţine degetul în sosul din farfurie. Mie-mi plac mîncărurile fierbinţi. Chiar mai fierbinţi decît poate suporta degetul lui.

Renunţ. Deci, repede la bufetul „Bumbeşti“. Pe Calea Rahovei, totuşi. Un bufet model, pentru care se cere să fii un consumator model. Fripturi, mititei, momiţe, măduvioare. Cănuţa de lut cu mujdei pe fiecare masă. Murături, varză acră tocată cu cimbru deasupra. Serviciu extrarapid, extraamabil... serveşte şi responsabilul. Şi deodată, mi se face o foame... încît mi se pare prea departe.

Aşa că-mi zic: „Ce-ar fi s-o întind pînă la restaurantul „Bucureşti“? Azi trebuie să aibă sarmale! Şi e mai la îndemînă...

Fug după troleibuzele 84,85,89. Aglomerate. Dar călătorului îi şade bine cu drumul.

La „Bucureşti“ eşti primit ca acasă. Chiar mai bine. Ţi se acordă şi atenţie. Te vizitează şi directorul de sală. Te îmbie. Îţi recomandă cîteva specialităţi. Şi poţi să fii convins că nu insistă asupra mîncărurilor de ieri, pentru că aici bucatele nu rămîn de pe o zi pe alta.

Îmi oferă lista. O citesc îngîndurat. Feluri din... import? „Şalău bonne femme“, „şalău menier“ (deşi se zice „meunier“);„roti de viţel“, (e clar că nu poate fi vorba de „roţi“), „tournedo“, „muşchi chateaubriand“...

E drept că vin mulţi străini aici. De ce nu li se dă şi lor o listă pe franţuzeşte? Din cea de acum, jumătate pe romîneşte, jumătate pe franţuzeşte, consumatorii nu-şi pot comanda decît cel mult... jumătăţi de porţie.

Dar iată şi specialitatea zilei: sărmăluţe de purcel.

Aici serviciul este atent. Binevoitor. Prietenesc. Ba chiar familiar.

— Să gratinăm sărmăluţele? Să le punem puţin la cuptor să se rumenească?...

Deşi mi s-a făcut din nou foame, aştept.

Merită mai ales ca să admiri prezentarea artistică a unor sărmăluţe servite la restaurantul „Bucureşti“. Un morman de varză. Peste el se tolăneşte o felie de costiţă afumată, prăjită şi rumenită. Alături o jumătate de roşie. Iar dedesubt, se ţin ascunse trei sarmale dolofane. Bine îndopate. Şi mai ales mari. De ce nu s-or fi servind aşa şi-n alte părţi? În definitiv sarmalele se fac tot din varză şi din carne!

Merita s-aştept!!!

★

De multe ori mi se întîmplă să aştept şi-n alte părţi. Dar nu merită. De pildă la „Izvorul rece“ sau la „Zori de zi“. Căci atunci aştept să vină ospătarul. Aştept pînă mi se face lehamite. Aştept pînă mă serveşte. Aştept pînă mi se face nota.

În clipele acestea cînd inspiraţia îţi dă ghes şi tîrcoale, cînd amintiri din folclorul apocrif îţi vin pe buze, mi-am notat cîteva idei pe care le transcriu aici, ca un fel de „meniu-fix“ şi pe care-l recomand celor interesaţi şi vizaţi. Astfel:

a) Toate felurile de pe lista de bucate, căreia deseori i se spune şi „menu“ (sau chiar „meniu“), să fie declarate „specialităţi ale zilei“ şi tratate ca atare, deoarece am tot obosit să alerg de la un restaurant la altul, ca să-mi completez masa cu un al doilea fel preparat la nivelul de „specialitate“ a zilei;

b) ceea ce e în vitrină să fie şi înăuntru. Ţin să spun că la „Mioriţa“ am văzut expuse în vitrină nişte coaste de purcel de o rară frumuseţe, în timp ce în local mi s-a servit friptură de pulpă. Ce-i drept tot de porc, dar cam în etate. Putea fi utilizată în scopuri mai bune şi mai nobile, de exemplu la pîrjoale;

c) să se introducă în toate restaurantele, la toate ospătăriile, un serviciu la nivelul bunului simţ, al inteligenţei artistice şi al bunăvoinţei manifestate ca de pildă la restaurantul „Bucureşti,“ sau la bufetul „Bumbeşti“;

d) să nu se mai facă expoziţii cu vînzare, decît... permanente;

e) să se... traducă listele de bucate în romînă;

Şi aş mai propune un punct, să se creeze un spaţiu mai ferit pentru cei care ţin regim. Ca să nu rîvnească la bunătăţile consumate de ceilalţi. Şi ca să poată comanda, liniştiţi, tot ce le doreşte inima... fără să fie văzuţi.

Vlad MUŞATESCU

Fotografie de S. STEINER

... dar căminul dv. va continua să strălucească.

COOPERATIVA METALO-CASNICA

prezintă noile modele originale de

LUSTRE, LAMPADARE, APLICE

în magazinele U.C.E.C.O.M. din Calea Victoriei nr. 24 şi strada Smîrdan nr. 24, unde se primesc şi comenzi speciale.

REZISTĂ

pentru că a fost reparată la

Cooperativa TEHNO-METALICA

Aveţi ceva de nichelat sau de cromat?

Adresaţi-vă cu încredere unităţilor noastre din: str. Artei nr. 11 şi Calea Rahovei nr. 403-405

Unitatea din str. Vînători nr. 3 este special amenajată pentru repararea seringilor

Micul comentar

10 APRILIE, ACUM 40 DE ANI...

de Florica ŞELMARU

A doua zi după ce Andrei Gromîko a prezentat Comitetului de la Geneva proiectul sovietic pentru un tratat de dezarmare generală şi totală împreună cu memorandumul care însoţeşte proiectul, importantul ziar italian „Il Messaggero" scria: „Gromîko a prezentat un cadru a ceea ce poate să fie o lume fără nici un fel de arme, fără pericole de război total sau limitat". Recunoscînd valoarea propunerilor sovietice „Il Messaggero" nu făcea decît să se încline în faţa evidenţei. Nu era singurul de altminteri. Numeroase organe de presă, din afara lumii socialiste şi din afara cercurilor de stînga, au apreciat de asemeni caracterul realist, practic şi eficace al propunerilor sovietice.

La fel, în ceea ce priveşte propunerile altor ţări socialiste. Acelea, de pildă, referitoare la crearea unor zone fără arme nucleare, fără rachete, fără baze militare străine. Propunerile făcute în acest sens de către guvernul R.P.Polone pentru Europa Centrală, de către guvernul romîn pentru regiunea Balcanilor şi a Adriaticii, au suscitat vii aprobări în opinia publică nu numai a ţărilor direct interesate, dar şi a multor altora. Ceea ce făcea pe corespondentul agenţiei americane United Press International să constate că „propunerile lui Rapacki şi acelea ale lui Mănescu, primite cu răceală de către S.U.A., au atras manifestări de aprobare din partea grupului celor opt ţări neangajate de la masa conferinţei".

În ciuda propagandei foarte active a cercurilor interesate ca războiul rece să continue şi să se agraveze, a pătruns şi se consolidează în opinia publică internaţională convingerea că tratativele Est-Vest sînt posibile şi necesare în toate problemele nerezolvate dintre state; că realizarea unui acord pentru dezarmarea generală şi totală se impune cu urgenţă; că Uniunea Sovietică şi celelalte state socialiste fac tot ce este posibil pentru a netezi calea către un asemenea acord. În schimb, toţi observatorii consemnează — unii mai deschis, alţii în formulări savant şi prudent întortocheate — că poziţiile statelor occidentale reflectă presiunile contradictorii la care sînt supuse guvernele respective.

În ţările socialiste, atitudinea faţă de problema dezarmării nu cunoaşte oscilaţii. Pentru că nimic nu alterează deplinul acord dintre popor şi conducători asupra sarcinii primordiale de apărare a păcii. Acum 40 de ani, Rusia Sovietică, pe atunci singura ţară socialistă a lumii, participa la conferinţa de la Genova. Şi, aşa cum sublinia recent revista „Timpuri Noi", publicînd o serie de documente privitoare la conferinţa genoveză, ziua de 10 aprilie 1922 poate fi socotită ca o dată memorabilă în istoria relaţiilor internaţionale. Atunci a fost rostită prima cuvîntare a unui diplomat sovietic într-un for internaţional — şi această cuvîntare proclama principiul coexistenţei paşnice elaborat de Lenin. „Situîndu-se pe platforma principiilor comunismului, arăta atunci Cicerin, şeful delegaţiei R.S.F.S.R., delegaţia rusă recunoaşte că în actuala epocă istorică, care face posibilă existenţa paralelă a vechii orînduiri sociale şi a noii orînduiri ce se naşte, colaborarea economică dintre statele reprezentînd aceste două sisteme de proprietate este imperios necesară..." Încă de atunci diplomaţia sovietică a militat pentru dezarmare, pentru interzicerea „formelor celor mai barbare" ale războiului, adică a celor îndreptate împotriva populaţiilor paşnice.

Simpla alăturare a documentelor sovietice de acum 40 de ani cu acelea în care se exprimă poziţia actuală a Uniunii Sovietice şi a celorlalte ţări socialiste ilustrează în mod elocvent stăruitoarea, neîntrerupta luptă a statelor socialiste pentru realizarea unei lumi fără arme, fără războaie şi cît mai curînd eliberată de ameninţarea exterminării masive a populaţiilor. Adică pentru o cauză care este a omenirii întregi.

fotocronica FLACARII

S-a împlinit — la 12 aprilie — un an de la primul zbor al omului în Cosmos, întreprins cu succes de cosmonautul sovietic, maiorul Iuri Gagarin. Într-un recent articol apărut în revista „Aviaţia i Kosmonavtika", Iuri Gagarin arată că vor continua zborurile navelor cosmice pe orbite în jurul Pămîntului şi că există motive să presupunem că vor fi de asemenea deschise trasee cosmice spre Lună. Pentru aceasta, cosmonauţii sovietici desfăşoară intense pregătiri. În fotografie: eroul-cosmonaut Iuri Gagarin printre delegaţii la cea de-a 15-a conferinţă orăşenească din Moscova a U.T.C.L.

Aspect de la primul Congres naţional al Asociaţiilor tinerilor insurgenţi din Cuba. La Congres a fost aprobat proiectul de statut potrivit căruia organizaţia revoluţionară de tineret din Cuba va purta denumirea „Uniunea Tinerilor Comunişti". Luînd cuvîntul la mitingul festiv de închidere a Congresului, Fidel Castro a subliniat că „a fi tînăr comunist înseamnă a fi un exemplu în toate privinţele — exemplu în muncă, în învăţămînt, în comportare, în relaţiile cu tovarăşii, a fi hotărît să-ţi sacrifici viaţa pentru patrie şi revoluţie..."

Londra. Una din nenumăratele manifestaţii care au loc în aceste zile în capitala Angliei ca şi în alte oraşe ale ţării, împotriva experienţelor cu arma nucleară. În faţa sediului partidului laburist pichete de demonstranţi au manifestat sub lozinca: „Moartea să nu figureze în programul partidului laburist", condamnînd situarea conducătorilor laburişti pe aceeaşi poziţie cu conservatorii, care aprobă reluarea experienţelor nucleare de către S.U.A. şi Anglia.

SPORT

PASIUNE ŞI SPORTIVITATE

de Constantin CHIRIŢĂ

O minge e trimisă lung înainte. Un atacant porneşte în urmărirea ei. Trei apărători, printre care şi portarul, gonesc s-o întîmpine. Pe linia careului de 16 metri balonul atinge pămîntul. Este clipa în care apărătorii şi atacantul au ajuns, venind din direcţii opuse, cam la un metru de minge. Intră în joc fracţiunile de secundă. Cel care loveşte primul mingea sau, mai bine zis, cel care o atinge, e atacantul. Dar, în loc să urmeze o linie dreaptă, mingea descrie o curbă curioasă, ocolind picioarele din faţa ei şi îndreptîndu-se spre poarta goală. Rostogolirea ei e atît de înceată, încît 22 de jucători şi 15.000 de spectatori o urmăresc imobili. Un apărător încearcă să facă un pas, dar se opreşte. De ce? Oprirea pare a fi efectul acelei rostogoliri lente, înspăimîntător de lente care paralizează... Încet, încet, balonul îşi continuă drumul, atinge bara, mai înaintează cîţiva centimetri şi se opreşte obosit, parcă dezumflat, la două degete dincolo de linia porţii. Gol. Cu toate consecinţele lui. Dezolare într-o parte, entuziasm, îmbrăţişări, felicitări în cealaltă parte...

După mai multe minute, faza se repetă întocmai. De astă dată la cealaltă poartă. Parcă s-ar repeta o scenă de film, în care secretarul de platou, dintr-o eroare, a schimbat tricourile jucătorilor. Mingea se rostogoleşte încet, încet, halucinant de încet... Şi din nou se opreşte dincolo de linia porţii. Dar de astă dată în afara barei. În aut. Aut — cu toate consecinţele lui: dezolare, consternare într-o parte, entuziasm, bucurie în cealaltă parte.

Aşa s-a marcat golul victoriei în partida Metalul Tîrgovişte — Dinamo Piteşti. Aşa s-a ratat egalarea pe care ar fi meritat-o, cu prisosinţă, ultima echipă. Mai fuseseră două goluri înainte, amîndouă dinamice, spectaculoase. Primul în urma unei combinaţii (parcă s-ar fi tras nişte linii precise ca în geometrie) Chiriţă-Mureşan-Chiriţă; al doilea, în urma unei acţiuni personale în care Constantinescu, dansînd graţios şi inteligent printre apărătorii Metalului, a expediat cu un ultim efort mingea în plasă. Rezultatul final: 2-1 pentru echipa din Tîrgovişte. Astfel a luat sfîrşit unul din cele mai „tari" jocuri ale etapei trecute, care a umplut pînă la refuz stadionul, acoperişurile, balcoanele, ferestrele locuinţelor din apropierea arenei tîrgoviştene. Spectatorii din vechea capitală a Ţării Romîneşti sînt teribil de dornici să-şi vadă echipa lor jucînd mai departe în „A". La fel ca şi spectatorii din Piteşti. De aceea au venit pe stadion cu miile şi dintr-un oraş şi din altul. De aceea jucătorii şi-au aruncat toate energiile în luptă. Şi cu toate acestea jocul n-a degenerat în acel „infern" fotbalistic pe care-l aşteptau unii. De ce?... Nu ştim de pe acum dacă Metalul va rămîne sau nu în prima categorie de fotbal a ţării. Spectatorii însă, dacă se vor comporta la fel ca duminică, vor rămîne, în mod sigur, în prima categorie a oraşelor noastre sportive. Pentru că înainte de joc şi în timpul pauzei, staţia de radioamplificare de pe stadion, în cadrul unui program frumos, inteligent şi judicios alcătuit, s-a adresat de cîteva ori spectatorilor, cerîndu-le atitudine sportivă, cerîndu-le respect pentru joc, pentru jucătorii ambelor tabere, pentru conducătorul jocului. Pentru că spectatorii, urmînd îndemnul care li s-a adresat, timp de 90 de minute nu şi-au transformat pasiunea în patimă, preferînd îndemnul, huiduielii şi aplauzele, fluierăturii. Pentru că s-au dovedit obiectivi şi în timpul jocului şi după joc, pentru că, neprotestînd la deciziile arbitrului (autoritar, competent, în sfîrşit la înălţimea sarcinii sale) i-au influenţat şi pe jucători să nu protesteze. Pentru că au demonstrat o lecţie de sportivitate într-un meci pe care nu l-a cîştigat echipa lor (cum bine au comentat la terminarea jocului), ci l-a pierdut echipa din Piteşti. Ne-a plăcut această apreciere lucidă, pentru că jocul în aparenţele lui putea să înşele. Există însă — se pare — o prejudecată şi o teamă în ce priveşte rezultatul unui meci în deplasare şi echipa din Piteşti — deşi mai sigură, mai echilibrată, mai bine pusă la punct — a transformat prejudecata şi teama într-un adversar în plus, cu toate că oraşul-gazdă (bravo!) a demonstrat o frumoasă ţinută sportivă. Organizînd un astfel de climat, mi s-a părut că oraşul Tîrgovişte adresează tuturor oraşelor ţării o chemare la întrecere cu deviza: sportivitate, corectitudine.

Nu încercăm altceva decît să dăm glas acestei impresii.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Primele sindicate în țara noastră

Știu că primele sindicate, ca organizații cuprinzătoare, bazate pe principiul luptei de clasă și internaționalismului proletar, au luat ființă în țara noastră la începutul anului 1905. Aș dori să știu ce forme și ce caracter aveau organizațiile profesionale pînă la această dată.

Melania STANCIU
linotipistă, București

Răspunde N.G. MUNTEANU,
cercetător științific

Pînă în 1905 muncitorimea din Romînia acumulase o anumită experiență. În a doua jumătate a veacului al XIX-lea au activat diferite case și asociații de ajutor reciproc, apoi în ultimele decenii ale aceluiași secol au luat ființă asociații profesionale de luptă și apărare a intereselor muncitorești. Pentru a bara calea spre organizare a muncitorilor în sindicate, în primii ani ai veacului al XX-lea burghezia a creat așa-numitele corporații. Legea Misir, prin care au fost create în 1902 corporațiile, prevedea obligativitatea ca în acestea să intre atît patronii, cît și muncitorii și să colaboreze. Burghezia a încercat prin corporații să împace pe proletari cu exploatatorii lor, să-i înșele astfel pe muncitori, împiedicîndu-i să se unească în organizații proprii de clasă. În focul luptei împotriva sistemului corporațiilor au apărut și s-au dezvoltat sindicatele din Romînia.

Condițiile istorice în care au apărut la noi sindicatele, anume intrarea capitalismului în faza sa imperialistă, în care exploatarea capitalistă se intensifică, iar contradicțiile dintre proletariat și burghezie se ascut, au constituit factori favorabili atît rapidei dezvoltări a mișcării de organizare a muncitorilor în sindicate, cît și întăririi caracterului revoluționar al activității acestora. Izbucnirea revoluției din 1905 în Rusia a dat un puternic imbold luptei proletariatului de la noi. Este semnificativ faptul că primele sindicate au luat ființă în timpul cînd mișcarea muncitorească din Romînia își manifesta simpatia și solidaritatea cu revoluția din Rusia.

Primele sindicate din Romînia au luat ființă în capitala țării. Aici au fost create, în februarie 1905, primele două sindicate: al muncitorilor tîmplari (23 februarie) și cel al muncitorilor strungari în fier (27 februarie). A urmat apoi o activitate intensă și susținută de organizare a sindicatelor în întreaga țară. De la 17 sindicate cîte se creaseră în anul 1905, s-a ajuns la 90 sindicate în 1906. În august 1906 a avut loc prima Conferință pe țară a sindicatelor și cercurilor „Romînia Muncitoare", care a centralizat mișcarea sindicală, a ales Comisia Generală a Sindicatelor din Romînia și a elaborat Statutul General al Sindicatelor. În 1907, cînd Romînia a fost cuprinsă de vîlvătaia marilor răscoale țărănești, organizațiile muncitorești locale și militanții revoluționari din mișcarea socialistă au sprijinit lupta dreaptă a țărănimii. Sindicatele, așa cum ne arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, au jucat „un rol important în reconstituirea în 1910 a Partidului social-democrat din Romînia".

De la fotocorespondenți

① Așa arată seara Casa de cultură a studenților din Cluj.
(Mircea ALBU)

② Iarna în parcul Trivale din Pitești.
(Petre JINGA, maistru strungar la uzinele Colibaș)

Cititorii către cititori

Victoria Blumiental, studentă, Baku, R.S.S. Azerbaidjană, str. Kirov, 9 (U.R.S.S.), dorește să facă schimb de cărți poștale ilustrate și fotografii de artiști; *Alia Aciusovaia*, Baku 27, R.S.S. Azerbaidjană, căminul nr. 2, camera 32, (U.R.S.S.) și *Valentina Zaharova*, Baku 27, R.S.S. Azerbaidjană (U.R.S.S.), căminul nr. 1, camera 2, doresc să corespondeze pe teme de sport, muzică, cinema și să facă schimb de vederi. *Witald Sobierojski*, student, Varșovia 32 (R.P. Polonă), Pl. Henkla 6-12, dorește să corespondeze pe teme de muzică, foto, turism, sport. Corespondează în limbile rusă, engleză, italiană.

Doresc să corespondeze pe diverse teme (literatură, muzică, prietenie) și să facă schimb de ilustrate, următorii: *Magdalena Dornik* — funcționară, ocolul silvic, Hunedoara; *Ovidiu Oporanu* și *Ilie Chivu*, școala T.R.C., Pitești, str. 1 Mai nr. 23; *Olga Baltă*, Sighișoara, str. Podei nr. 8; *Carolina Cioc*, com. Recaș, str. Principatele Unite nr. 135, raionul Timișoara; *Melinton Munteanu*, Cugir, raionul Orăștie, str. 23 August nr. 18; *Octav Vlad*, muncitor, Brăila, str. Negru Vodă nr. 37 A; *Georgeta Moldoveanu*, elevă, Buzău, str. Unirii nr. 53; *Ion Orășanu*, elev, com. Viziru, reg. Galați.

Pe scurt

VASILE PROCA, profesor de desen, com. Căbești (Adjud). Puteți să ne trimiteți spre publicare desene satirice. Important este ca în afară de buna calitate, desenele să aibă tematică interesantă, actuală și, bineînțeles, umor.

FLORICA GEORGETA ALEXANDROAIE, elevă, Huși. Artista Silvia Popovici joacă la Teatrul Național „Ion Luca Caragiale". Puteți să-i scrieți pe adresa teatrului: București, str. 30 Decembrie nr. 3.

ILIE JENESCU, Bacău. Ne scrieți că revista „Flacăra" la care sînteți abonat vi se predă de către factorul poștal, luni și nu duminică dimineața, cînd se pune în vînzare la chioșcuri. Este bine să sesizați de îndată centrul de difuzare a presei din Bacău (Oficiul central P.T.T.R.), întrucît exemplarele destinate abonaților sosesc la Bacău o dată cu cele pentru vînzarea cu bucata. În ce ne privește am sesizat și noi organele difuzării.

AUREL GHERMAN, Satu-Mare. Un curs de ziaristică ființează în prezent la Universitatea din București. Cursanți sînt acei studenți de la facultățile de filologie și filozofie (începînd din anul III) care doresc să se specializeze în această direcție. O condiție esențială este ca studentul care urmează cursul respectiv să dovedească vocație pentru profesiunea de ziarist. Pentru a afla condițiile de admitere la facultatea de filozofie sau de filologie, adresați-vă Universității din București, bd. 6 Martie nr. 64.

IOAN BREDICEAN — Sîntana. Margaretei Pîslaru îi puteți scrie pe adresa Studioului de Televiziune, București, str. Molière nr. 4. Adresa lui Gică Petrescu: Teatrul Satiric Muzical „C. Tănase", București, Calea Victoriei nr. 33.

OLGA T. POPA, Sulina. Modele de pardesie și rochii de primăvară au apărut la rubrica „modă" în numărul 9, din 3 martie al revistei noastre.

PENTRU CITITORII CARE NE SCRIU: rugăm ca în scrisorile adresate redacției să fie trecute, pe lîngă adresa exactă a expeditorului, profesia și locul de muncă.

O sugestie

Sînt student și în orele libere colecționez cărți poștale ilustrate. În trei ani, colecția mea a ajuns la 4.900 de vederi. Ca mine sînt și alți colecționari — mii. În legătură cu această activitate instructivă, îmi permit să fac prin „Flacăra" cîteva propuneri care ar interesa poate și pe alți colecționari. Ar fi bine să fie editate mici albume cuprinzînd 10-12 ilustrate pe cîte o temă centrală. De pildă: „De-a lungul Dunării", „Pe litoral", „În Munții Apuseni", un oraș etc. De asemenea, s-ar putea edita mici colecții de fotografii ale unor piese arheologice sau istorice dintre cele mai valoroase din diferite muzee sau colecții de reproduceri în format de carte poștală ale pictorilor noștri clasici și contemporani. Ar fi interesant să apară și o serie de reproduceri după fotografiile premiate la saloanele internaționale de fotografii ale R.P.R.

Sugestiile de mai sus sînt adresate în mod special editurii „Meridiane" care editează cărțile poștale ilustrate.

Ștefan ANDRONACHE,
student, Galați,
Căminul studențesc nr. 1

Ce este fotografia de gen?

Sînt fotograf amator și citind unele materiale legate de tehnica fotografică, am dat de noțiunea „fotografia de gen". Aș dori să-mi explicați despre ce este vorba.

Ion CAUC
București, str. Ceaikovski nr. 15

Răspunde ing. SILVIU COMĂNESCU, membru al Asociației artiștilor fotografi din R.P.R.

Fotografia de gen, ramură a fotografiei artistice, este denumirea a ceea ce corespunde pe plan fotografic picturii de gen, în care sînt redate scene tipice din viața de toate zilele contemporană cu pictorul.

Ea s-a născut nu în studioul fotografic, ci în miezul vieții.

Fotografia de gen reflectă manifestări complexe ale realității, oglindite artistic prin intermediul artei fotografice. În ziua de azi fotografia de gen tinde să devină, din ce în ce mai mult, fotografie de reportaj de calitate, fie că este un instantaneu „surprins pe viu", sau o fotografie bine regizată. Pentru a fi realizată, fotograful trebuie să cunoască bine în primul rînd însăși esența faptului pe care caută să-l surprindă. Fiindcă fotografia de gen este reflectarea unei întîmplări caracteristice, a unei atitudini, a unei mișcări, a unei acțiuni etc.

Subiectul fotografiei de gen se găsește pretutindeni. Trebuie numai ca fotograful să-l descopere, să-l studieze și, în momentul cel mai propice, să declanșeze.

Fotografia de gen poate prezenta o deosebită valoare artistică și documentară, datorită în primul rînd autenticității sale și capacității fotografului de a descoperi și vedea ceea ce este tipic în desfășurarea vieții de toate zilele.

Televizor portabil

Cititorul nostru Florea Ștefan din Mediaș ne cere să scriem despre realizările noi în construcția aparatelor cu tranzistori. Îi comunicăm că vom publica un articol mai amplu despre această problemă. Pînă atunci îi răspundem cu o informație privitoare la televizorul portabil de care a auzit vorbindu-se:

Un grup de ingineri din Moscova au construit un televizor portabil „Moskva" cu puțin mai mare decît o cutie de pantofi.

De asemenea la Institutul de cercetări pentru tehnica transmisiilor din Praga, a fost construit recent un televizor portabil, cu douăsprezece canale, prevăzut cu tranzistori. Aparatul cîntărește numai 7 kg.

Pustiul Sahara „stă pe loc"...

Este adevărat că pustiul Sahara crește anual cu aproximativ 3.000 km p?

M. IONICIOIU
student la Institutul pedagogic, Craiova

Răspunde prof. univ. IANCU MIHAI de la Facultatea de geologie-geografie a Universității din București.

Rezultatele observațiilor efectuate de diferiți cercetători arată că limitele pustiului Sahara pot să varieze, să se întindă în unele părți și în unii ani datorită secetei. În alte părți însă, unde este umezeală mai multă, ele se retrag. În orice caz, asemenea fluctuații nu se înregistrează pe mii de kilometri pătrați.

Deci... Sahara stă pe loc!

Agregat pentru culesul merelor

„Zilnic citesc în ziare știri despre construirea unor noi mașini și agregate ce ușurează munca oamenilor. Există oare și pentru culesul fructelor asemenea mașini sau agregate?" — ne întreabă tov. Veronica Leșanu, elevă în clasa XI-a a școlii medii „Gh. Lazăr" din Sibiu.

În R.D. Germană s-a construit un agregat pentru culesul merelor. Agregatul se compune din patru platforme așezate în trepte, la înălțimi diferite, de pe care lucrează culegătorii. Lăzile pline sînt coborîte la nivelul solului cu ajutorul unui dispozitiv cu macara. Într-o altă variantă, culegătorii așază fructele pe o bandă transportoare de unde sînt puse în lăzi.

Prin introducerea acestor agregate mișcările culegătorului sînt mult ușurate.

Agregatul poate fi folosit pentru pomi cu o înălțime pînă la cinci metri.

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistică

Anul XI — Nr. 15 (359)
14 aprilie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI
PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

Întrebări inutile...

de Nell COBAR

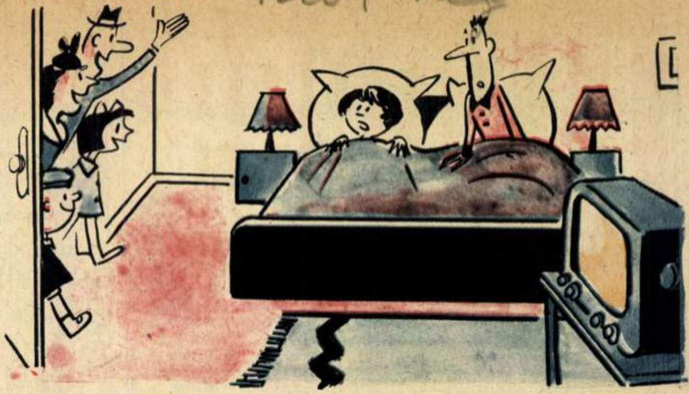

— Deranjăm?

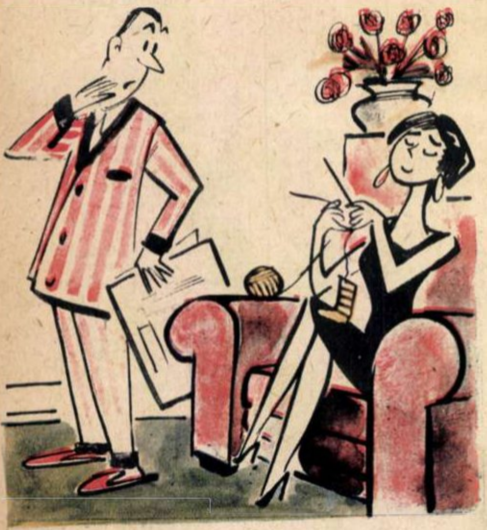

— Un ciorăpel de copil? Ce să înțeleg?

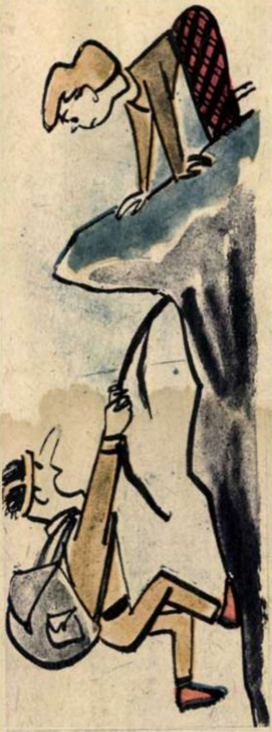

— Ai spus ceva iubitule?

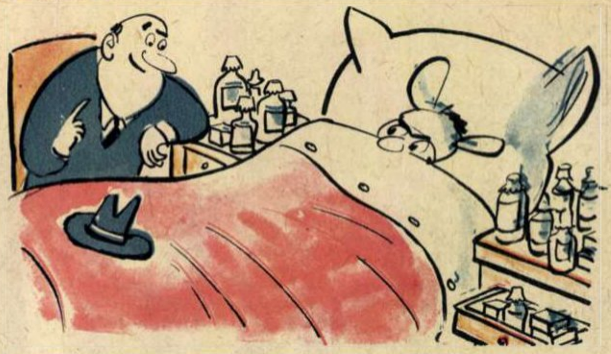

— Şi cum te mai lauzi cu sănătatea?

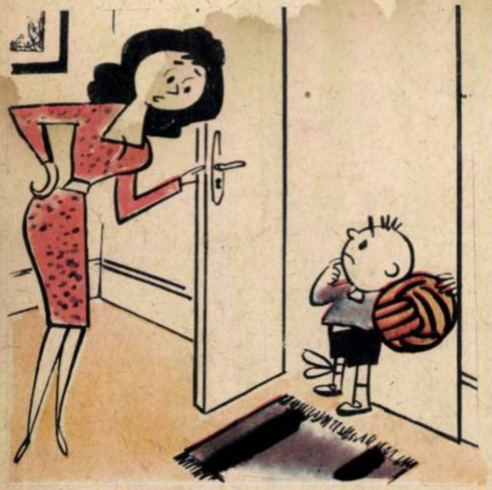

— Ce-ai făcut toată după-amiaza?

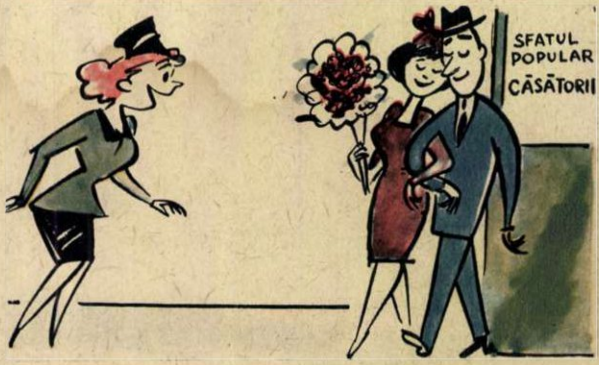

SFATUL POPULAR CĂSĂTORII

— Te-al căsătorit, Maraa? Si cine e fericitul?

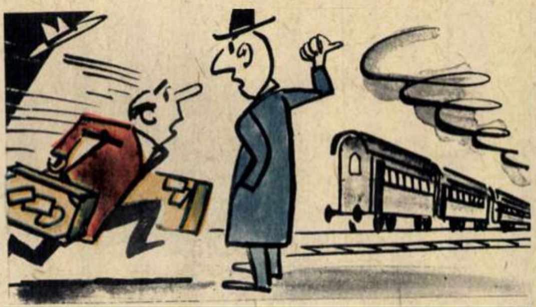

— Aţi scăpat trenul?

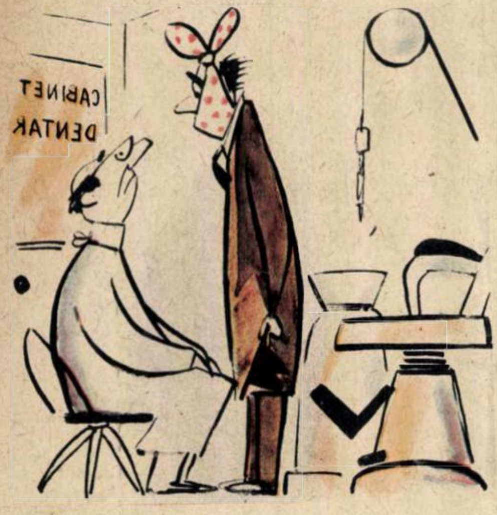

CABINET DENTAR

— Ce vă aduce la mine?

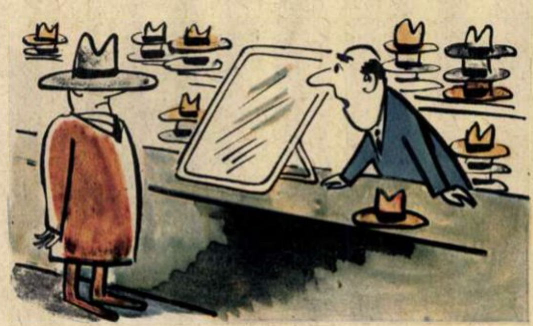

— Vă strînge?

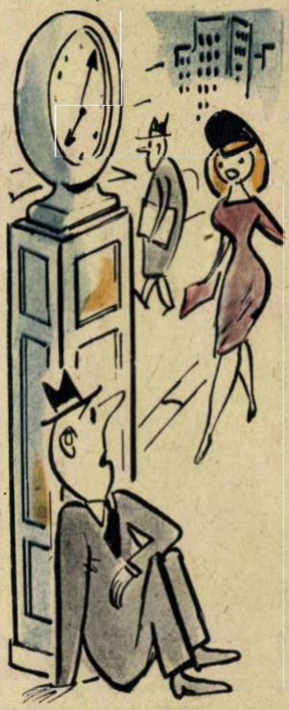

— Am întîrziat mult?

05.
I

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 16 (360) — 21 aprilie 1962

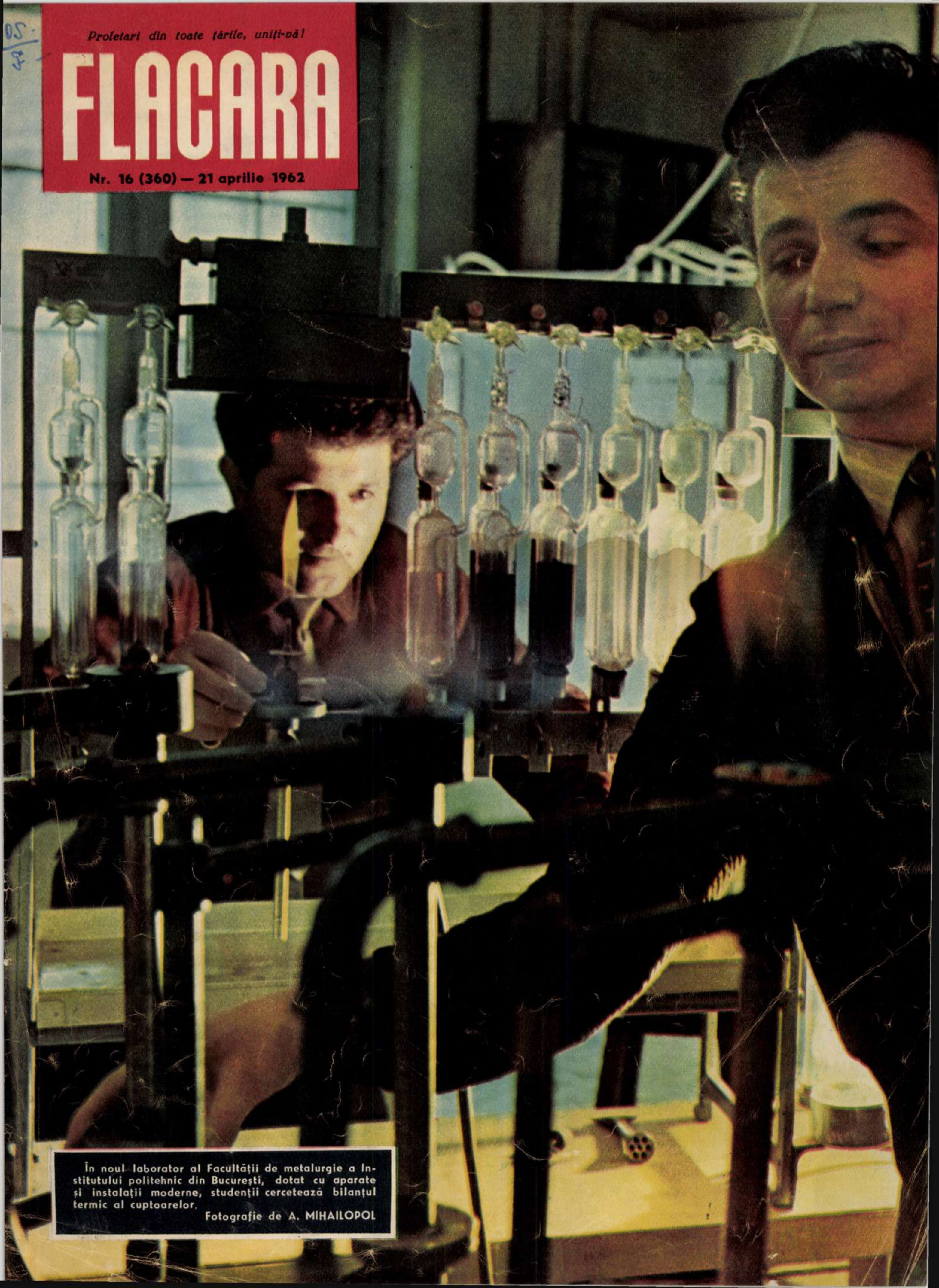

În noul laborator al Facultății de metalurgie a Institutului politehnic din București, dotat cu aparate și instalații moderne, studenții cercetează bilanțul termic al cuptoarelor.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

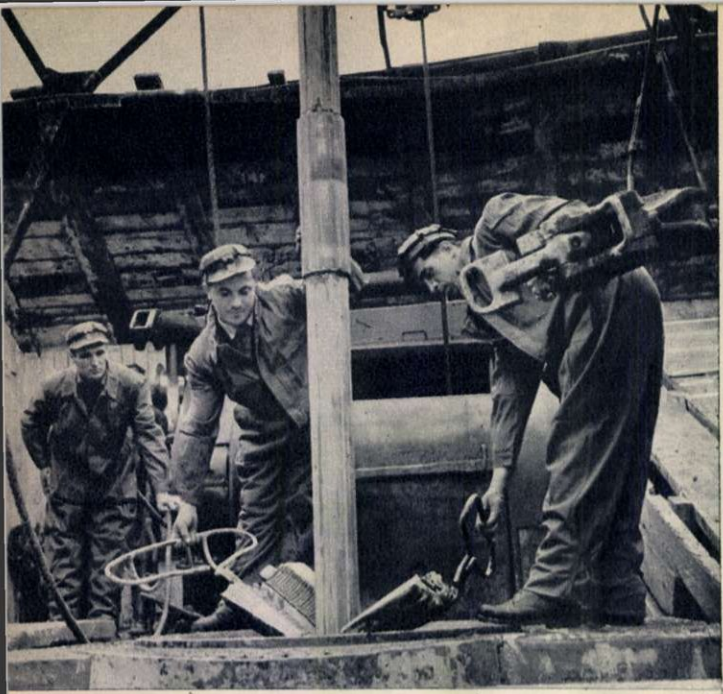

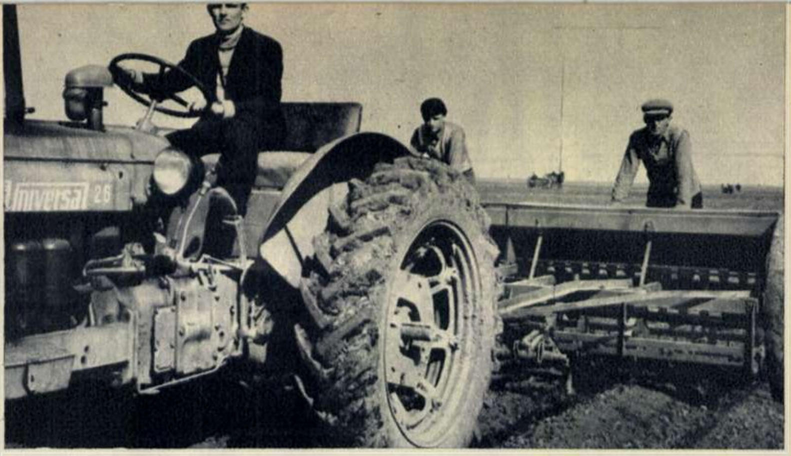

Colectiviştii şi mecanizatorii din Variaş, regiunea Banat, s-au angajat ca pînă la 27 aprilie, data deschiderii sesiunii extraordinare a Marii Adunări Naţionale, să termine, o dată cu celelalte lucrări planificate, însămînţarea porumbului pe cele 1 300 hectare prevăzute în plan.

Brigada de sondori condusă de comunistul Petre Lazăr de la Trustul de foraj Moineşti a obţinut, în întîmpinarea zilei de 1 Mai, importante succese în producţie; printre altele, membrii brigăzii au redus timpul neproductiv de la 17% cît este planificat la 6%, realizînd şi economii peste plan de 150 000 lei. ←

↑ G.A.C. „1 Mai" din Cernele, regiunea Oltenia, comună situată în apropierea oraşului Craiova. A. Amzolini (în dreapta), preşedintele colectivei, invitat la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale, controlează împreună cu inginera agronomă şi cei doi grădinari ai gospodăriei starea răsadurilor de legume timpurii, gata de a fi transplantate.

Un nou lot de pompe pentru irigări sînt gata să fie expediate beneficiarilor de către Uzina de pompe şi maşini agricole din Bucureşti. ↑

fotocronica FLACARII

Inginerul Sofronie Rusu (dreapta) şi strungarul Niţă Aramă de la uzina de utilaj greu „Progresul" din Brăila sînt invitaţi la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale. Printre alte merite în producţie care au justificat cinstea ce li s-a acordat, cei doi sînt cunoscuţi şi pentru eforturile lor în obţinerea unor produse cu înalţi indici calitativi. ←

La G.A.C. „Dezrobirea" din Vităneşti, raionul Alexandria, lucrările pentru însămînţatul porumbului sînt în toi. Colectiviştii sînt convinşi că unul din principalele lor obiective — obţinerea unei producţii de 5 000 kg porumb boabe la hectar pe suprafeţe mari, neirigate — va fi îndeplinit. Eforturile colectiviştilor sînt sprijinite de inginerul agronom Vladimir Popescu (în fotografie la mijloc), de curînd venit să lucreze în această gospodărie. ↓

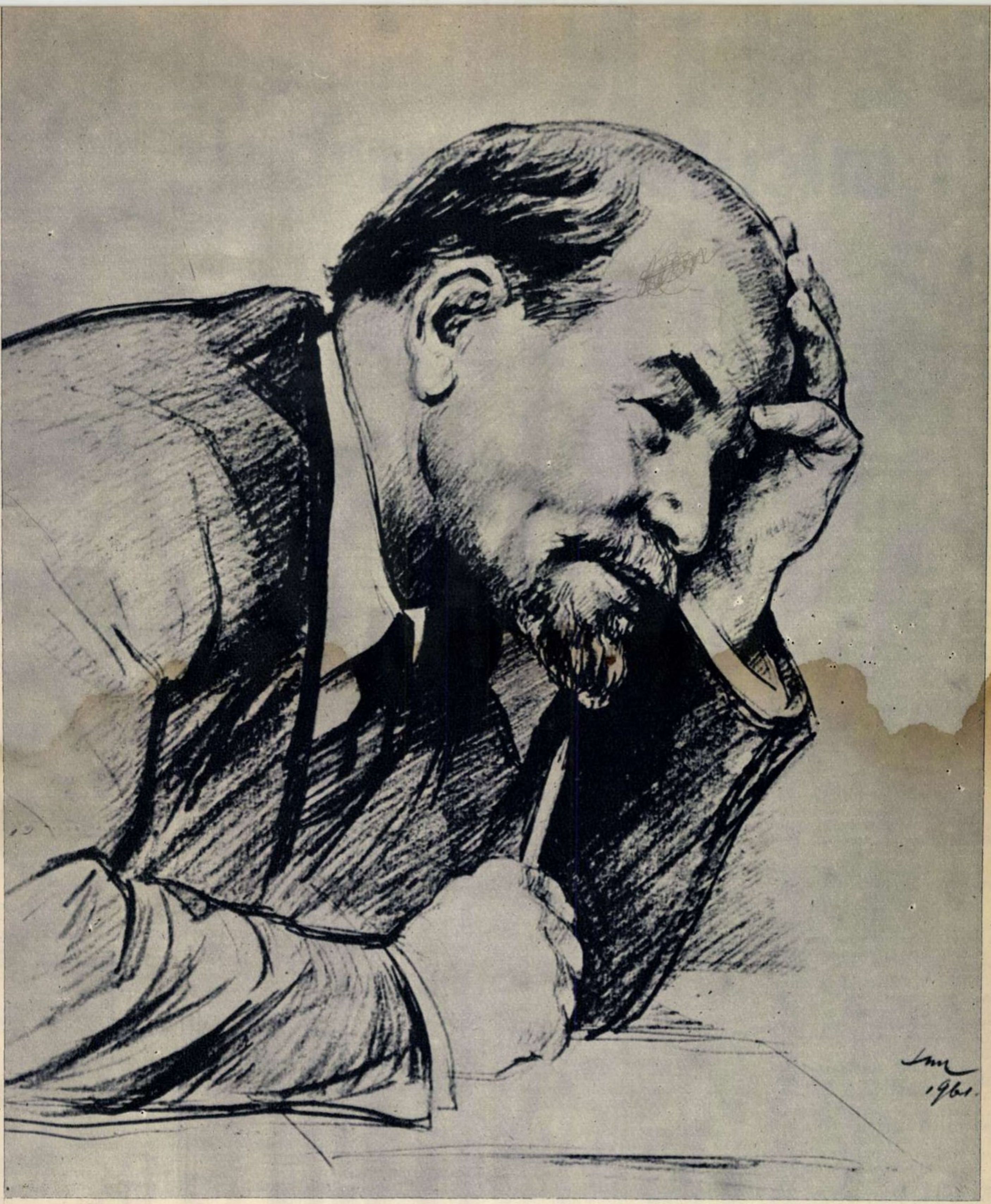

„V. I. Lenin" — desen de N. JUKOV

La 22 aprilie se împlinesc 92 de ani de la naşterea lui Vladimir Ilici Lenin

Povestirea Sofiei Vinogradskaia, pe care o publicăm cu acest prilej în paginile ce urmează, redă cîteva emoţionante episoade din timpul Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie şi din anii imediat următori instaurării Puterii Sovietice.

LENIN și micul „arhivar“

Povestire

de Sofia VINOGRADSKAIA

Băiețașul cu ochi albaștri și ochelari locuia la Petersburg, pe Znamenskaia. Tatăl său, revoluționar polonez din Vilno, fusese deportat în Siberia, iar mama îl urmase. Micul Veslav rămase în capitală, la mătușa Iulia, o femeie care ca înfățișare aducea mult cu cel deportat. Atît doar că nu era revoluționară. La nevoie însă, putea fi la fel de dîrză și curajoasă ca și tatăl băiețașului.

Mătușa Iulia era dentistă. În cabinetul ei veneau tot felul de oameni.

...Într-o zi, în antreu apăru un om ținîndu-se cu mîna de falcă și văitîndu-se. Mătușa îl invită în cabinet. Fu ultimul pacient în ziua aceea, căci mătușa refuză să mai primească pe cineva.

A doua zi Veslav descoperi că pacientul dormise peste noapte pe divanul din spatele dulapului.

După micul dejun, în timp ce Veslav își aranja cărțile în ghiozdan, mătușa Iulia îi spuse:

— Veslav, n-a dormit nimeni la noi, nu-i așa? Nimeni, nici un străin nu doarme la noi. Ai înțeles? Și ochii ei mari și blînzi prinseră să scînteieze ca oțelul.

— Dar bineînțeles, mătușico— răspunse el hotărît, grăbindu-se să plece la școală.

Sub ochelari, ochii albaștri căpătară nuanțe plumburii, asemenea cerului de deasupra orașului în care se scurgea copilăria grea a lui Veslav.

Uneori băiețașul era trimis pe neașteptate în stradă, unde rămînea un timp lîngă scară. Cînd revenea în casă, mătușa nu-i spunea nimic. Nici el nu întreba.

Așa se scurseră vreo trei ani.

Într-o bună zi însă toate luară sfîrșit.

În primăvară, țarul fu detronat. Pe străzile largi și drepte ale capitalei începu să se reverse puhoiul de oameni entuziaști. Întocmai ca atunci cînd se sparge gheața, tot imperiul se puse în mișcare. Tatăl se întoarse din Siberia și o dată cu el și mama. Familia era din nou întregită.

Închiriară o locuință în apropierea celei a mătușii Iulia. Aci puteau veni tovarăși de-ai tatălui, fără să se mai teamă.

Veslav întreba plin de curiozitate cum arată Siberia, cum trăiesc acolo oamenii; asista la discuții înflăcărate, se amesteca printre oameni la mitinguri și cînta laolaltă cu mulțimea „Furtuni vrăjmașe se abat asupra noastră“.

Uimit de transformarea petrecută în fiul său în anii de despărțire, tatăl spuse într-o zi:

— Veslav e un băiat precoce; a citit mult. Se vede că a stat cu mătușa Iulia...

— Nu, Mecislav, nu eu l-am făcut așa — răspunse mătușa —ci viața, viața închisă într-o casă conspirativă.

Va să zică, asta fusese! Mătușa Iulia avusese o casă conspirativă. Revoluționarii veneau la ea în chip de pacienți.

... În felul acesta, începu cea de-a doua viață a lui Veslav, fiul revoluționarului. Și, o dată cu ea, alte ocupații noi și importante și-apoi, din nou, pe neașteptate, alte taine.

La trei zile după întoarcerea din deportare, tatăl îi spuse:

— Slava, mîine să dai o fugă pe Nevski și să-mi aduci de la chioșc „Pravda“. De mîine apare iar ziarul partidului nostru.

În zori, cînd toți dormeau încă, Veslav era pe Nevski, în colț, unde se vindeau ziare.

— Dați-mi „Pravda“. Aveți ziarul acesta?

Plăti cinci copeici și porni în fugă cu ziarul în mînă spre casă.

— Am adus, tată!— strigă el, dînd buzna în cameră. Ia te uită: „Pravda“. Primul număr!

Tatăl despături ziarul cu litere mărunte și citi cu glas tare: „Proletariatul din Petersburg și din Rusia n-a uitat ziarul «Pravda», care timp de doi ani a ținut sus drapelul proletar“.

Toți se strînseră în jurul tatălui, ascultînd glasul „Pravdei“.

Începînd cu acea memorabilă duminică, Veslav alerga în fiecare dimineață să cumpere ziarul. Dacă nu-l găsea pe Nevski, pornea să-l caute în altă parte, pe la barierele îndepărtate, unde ziarul muncitoresc era mai ușor de găsit decît în centrul locuit de bogătași. Uneori zăbovea prin librăria „Priboi“, unde se găseau cărți de literatură politică.

... După ce citea ziarul, tatăl pleca la Sovietul din Petrograd. Foaia trecea în mîna lui Veslav. O parcurgea de la un capăt la altul și apoi o așeza pe etajera de bambus.

În acel prim an al revoluției, lui Veslav i se păru că timpul zboară cu aripi de vultur.

Într-o seară de aprilie, în casă se strînseră toți tovarășii tatălui. Erau în mare fierbere. Își prindeau în piept cocarde roșii. Mama și mătușa căutară pretutindeni flori roșii. Neapărat roșii. Veslav primi și el o cocardă. Mătușa îi mai dădu și o garoafă roșie.

Băiatul era în culmea agitației: meșterea o torță făcută din vată și fețe de tifon înfășurate pe un băț.

Cînd toate pregătirile fură încheiate, ieșiră. Străzile erau întesate de oameni încolonați, purtînd făclii aprinse. Cu cît se apropiau de gară, drumul devenea mai anevoios; mulțimile revărsate ale orașului formau o mare de capete. Veniseră muncitorii uzinelor. Veniseră soldați, regimente întregi. Mărșăluiau echipele de gardă. Petrogradul îl întîmpina pe Lenin.

Acolo, în piața Gării Finlandeze, a fost un moment unic, care se întipări pentru toată viața în mintea băiatului. Ca niște santinele, lîngă gară stăteau două mașini blindate. O scurtă comandă: „Prezentați arm'!“, apoi un formidabil „Uraa-a-a!“, în timp ce alămurile fanfarei intonară un imn revoluționar. Peste șirurile de marinari și oceanul de oameni țîșniră deodată fasciculele unui proiector. Iar în mijlocul acestui ocean de capete, pe o mașină blindată, un om asupra căruia erau ațintite toate privirile...

★

Ce primăvară de neuitat fusese aceea!

Dar cu cît se apropia vara, neliniștea pătrundea în casă. Textele „Pravdei“ erau din ce în ce mai alarmante.

Într-o zi Veslav se întoarse acasă abătut:

— Tată, nu se mai găsește „Pravda“. Nici măcar un număr.

— Știu, „Pravda“ n-a apărut. Ai alergat în zadar. Iuncherii ne-au devastat redacția.

În clipa aceea, în mintea copilului se făcură înțelese multe lucruri: demonstrația recentă la care nu fusese lăsat să participe, amenințarea că va fi eliminat dacă va mai citi ziarul bolșevic și cîte altele încă.

Către seară sosi tovarășul Felix, care împreună cu tatăl începu să distrugă niște hîrtii. Felix telefona într-una, repetînd aproape mașinal aceeași frază: „Acum! Acum, cît nu e prea tîrziu!“

... După ce terminară cu hîrtiile, tatăl dădu mamei un pachet:

— Păstrează asta ca ochii din cap — îi spuse.

Veslav privea îngrozit la toate cele ce se petreceau: semănau atît de mult cu cele ce mai văzuse cîndva, atunci cînd tatăl fusese arestat la Vilno.

Mama înfășură pachetul într-un prosop.

— Am să-l duc în pod... De altfel, acolo sînt și rufele.

— Mămico, lasă-mă să-l duc eu—se rugă Veslav... Dar „Pravda“? „Pravda“ mea? Doar acolo au devastat totul?

Înainte ca vîrstnicii să-i poată răspunde, Veslav înșfăcă întreaga colecție, o vîrî într-o față de pernă și urcă grăbit spre podul casei.

La coborîre, auzi scrîșnetul frînelor unui autocamion care se opri în fața casei lor. Cîțiva inși îmbrăcați în uniforme năvăliră înăuntru și în timp ce unii cotrobăiau, răsturnînd de-a valma lucrurile, alții puneau întrebări și luau note. Nu găsiră nimic, dar la plecare îi luară pe tatăl băiatului și pe tovarășul Felix.

Ceea ce n-ai fi crezut să se mai întîmple vreodată se întîmplase.

— Dar bine, mamă, cum se poate? Nu e revoluție? Mai există jandarmi? Cine au fost ăștia?

Multă vreme, mama, cu capul în palme, nu răspunse; în cele din urmă, ca și cum urmărea un gînd, spuse:

— N-au mai apucat să se ascundă! N-au mai apucat! Nici tata, nici Felix... Dar Lenin?

Și se repezi îngrijorată la telefon.

★

A doua zi de dimineață, în timp ce Veslav făcu o coadă lungă la un magazin ca să cumpere două pachete de ciocolată, mama frămîntă pîinea. Porniră apoi spre închisoare. După ce predară tatălui coletul, Veslav ceru voie mamei să-l lase să treacă pe la librăria „Priboi“. Poate că totuși a venit „Pravda“...

Se întoarse triumfător. Scoase din sîn „Listok Pravdî“ și începu să citească cu glas tare:

„Neavînd posibilitatea de a scoate numărul de azi al «Pravdei», oferim cititorilor «Listok Pravdî». Sperăm că mîine «Pravda» va apare“..., apoi, după ce relata evenimentele, ziarul încheia: *„Tovarăși muncitori, soldați!... Nu vă lăsați provocați!“*

Veslav împături cu grijă ziarul și-l ascunse în sacul cu făină. Ziua următoare fu din nou la post. Dar, oricît alergă de la o barieră la alta a orașului, nu găsi ceea ce căuta. „Pravda“ nu mai apărea.

Cîțiva vînzători care-l cunoșteau îi oferiră o altă foaie, care nici pe departe nu semăna cu „Pravda“ atît de bine cunoscută lui Veslav. Băiatul rămase o clipă nehotărît, apoi, cînd vînzătorul îi făcu cu ochiul, smulse ziarul și-o zbughi acasă. Da, nu era „Pravda“ cunoscută, ci una care se ascunsese sub alt titlu „Rabocii i soldat“.

După cîteva zile dispăru și acesta, dar apăru „Proletarii“. Nici „Proletarii“ nu trăi însă mult — o săptămînă-două — și Veslav era din nou abătut. Pînă ce auzi pe vînzători strigînd: „A apărut «Rabocii»! Luați «Rabocii»!“

Și Veslav constată cu bucurie că e tot „Pravda“.

Așa trecu vara și veni toamna.

În schimbul unei cauțiuni de 2 000 de ruble — monedă Kerenski — tatăl lui Veslav și tovarășul Felix fură eliberați din închisoare. Scăpară și alți bolșevici.

Ziarul „Rabocii puti“ apăru fără întrerupere timp de două luni.

Ai fi zis că a revenit primăvara, că din nou s-a spart gheața, că au pornit iar șuvoaiele, că se rup zăgazurile și totul se pune în mișcare. De astă dată însă nu imperiul Romanovilor se prăbușea, ci însăși puterea burgheziei.

— Lenin e la Smolnîi!— îi anunță telefonic tatăl, care-și petrecea tot timpul la Sovietul din Petrograd.

— A fost arestat guvernul provizoriu — vesti el în zori.

Veslav sări din pat, se îmbrăcă la repezeală și porni în fugă pe Nevski. Era în dimineața de 7 Noiembrie. Cumpără „Rabocii puti“, unde citi: „S-a deschis cel de-al doilea Congres al Sovietelor“. Era ultimul număr al ziarului. Și, în sfîrșit, apăru din nou „Pravda“. Pe întreaga pagină, un titlu imens: „TRĂIASCĂ GUVERNUL REVOLUȚIONAR AL SOVIETELOR“. Iar dedesubt: *„Muncitori, soldați, țărani, toți ca unul, ridicați-vă pentru puterea populară!“*

— S-a înfăptuit — spuse, fericită, mama.

— Dau o fugă în pod — anunță cu emoție Veslav.

Coborînd, începu să sorteze ziarele pe luni, pe titluri.

— Da' știi că ai o adevărată arhivă de partid — îi spuse tatăl, strîngîndu-i bărbătește mîna.

În primăvara lui 1918 guvernul sovietic se mută la Moscova.

Împreună cu tatăl și mama sa, Veslav locuia acum la Corpul cavalerilor din Kremlin, la etajul al treilea, unde erau instalați și comisari ai poporului, membri ai colegiilor, lucrători ai secretariatului lui Lenin.

Tatăl lui Veslav era membru în Colegiul comisariatului poporului pentru justiție, mama lucra într-o redacție, iar el urma cursurile Școlii experimentale-model „Panteleimon Lepeșinski".

Pasiunea de colecționar de documente rare ale revoluției nu-l părăsi pe Veslav. Adesea tovarășii tatălui său veneau să studieze colecția, își făceau însemnări și se minunau văzînd atîtea numere rare de ziar, salvate și păstrate într-o ordine perfectă.

Arhiva aceasta i-a adus lui Veslav una din cele mai mari emoții din viața sa.

Lucrurile s-au întîmplat așa. Într-o zi Lenin a avut nevoie de numerele ziarului „Pravda" apărute înainte de octombrie. Ele însă nu existau nicăieri, nici măcar la biblioteca „Rumeanțev". La o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului, Lenin întrebă:

— Tovarăși, nu cumva aveți vreunul „Pravda" din 1917? Aș avea mare nevoie de ea pentru o lucrare.

Nici un răspuns. Deodată, comisarul poporului pentru justiție exclamă din sală:

— Vladimir Ilici, o astfel de colecție există chiar aici, în Kremlin...

— Aici? — se miră Lenin. Și noi o căutăm de zor... Unde e, Piotr Ivanovici?

— La Corpul cavalerilor. O are un băiat.

— Un băiat?!!

— Exact, Vladimir Ilici, fiul lui Ozovski; adesea apelez și eu la arhiva micului meu prieten.

— Dar el de unde o are? — întrebă Lenin.

— A strîns-o pe cînd locuia la Petrograd. O întreagă comoară: ziare, foi volante, manifeste. A păstrat totul și le-a adus cu el aci, la Moscova. Un adevărat arhivar iscusit.

— Extraordinar! Aș putea să i-o cer? O să-mi dea, oare, neprețuita-i comoară?

— De bună seamă, Vladimir Ilici — spuse rîzînd Piotr Ivanovici. Dacă mi-o dă mie, cum să nu v-o dea dumneavoastră?

Lenin își notă adresa băiatului și, în aceeași zi, la locuința tovarășului Ozovski se prezentă Anna Petrovna Kizas, lucrătoare la secretariatul lui Lenin

... Veslav își făcea tocmai lecțiile.

— Pe tine te caut, Slava — spuse Anna Petrovna, fluturînd în fața lui Veslav o foaie împăturită. Citește, „tovarășe Veslav", te roagă un tovarăș...

Și Veslav citi biletul în care Lenin îl ruga să-i împrumute colecția ziarului „Pravda" pe anul 1917, cu promisiunea că-i va fi restituită de îndată.

... În aceeași seară, colecția se afla pe biroul lui Lenin, care o răsfoi imediat, din ce în ce mai entuziasmat. În ciuda întreruperilor și a faptului că ziarul își schimbase de mai multe ori denumirea, nu lipsea nici un număr.

— Chiar dacă ziarul ar fi apărut regulat și încă ar fi fost de admirat atîta perseverență în realizarea unui scop — remarcă Lenin. Și ce vremuri erau pe atunci la Petrograd! O adevărată harababură... Nici eu n-am citit unele numere...

Iar cînd ajunse la edițiile speciale de seară — trei foi tipărite doar pe o parte, în zilele rebeliunii korniloviste — Lenin nu ezită să exclame:

— O adevărată performanță pentru un băiețaș! Lucrul pe care nu l-au făcut tovarășii noștri maturi, cu experiență politică, l-a făcut un copil. Bravo lui!... Ei, dar statul sovietic nu se poate dispensa de o astfel de colecție. Ce-am putea face?

Cineva fu de părere că poate băiatul lui Ozovski va dărui colecția.

— Nu, asta nu! Să-l lipsim de o asemenea comoară? — protestă Lenin. Dacă noi nu ne-am gîndit din timp la acest lucru, n-avem dreptul să-i răpim copilului roadele trudei sale... Ce ați zice de o fotocopie? Muzeul britanic practică fotocopiile în cazul documentelor rare...

Din păcate, în vremurile acelea grele, lucrul era cu neputință de realizat.

— Dar dacă am comanda-o în străinătate?

Soluția fu găsită repede. În Austria trăia un comunist polonez, tovarășul Bronski. Se stabili legătura cu el și i se comunică despre ce e vorba.

— Înainte de a trimite această colecție unică în străinătate trebuie să avem consimțămîntul posesorului — observă Lenin.

Și iată că Veslav se pomeni invitat la comisarul poporului pentru justiție, Piotr Ivanovici Stucika...

— Ce părere ai Slava în legătură cu următoarea chestiune: colecția ta, care se află acum la Vladimir Ilici, urmează să fie trimisă în străinătate, la Viena, ca să se facă fotocopii după ea. Vladimir Ilici m-a întrebat: „Crezi că micul dumitale prieten o să fie de acord?"

... La Viena... Asta înseamnă în Austria burgheză... Oare o voi mai primi-o înapoi? — străfulgeră îndoiala în mintea lui Veslav.

— Da, sînt de acord, Piotr Ivanovici — spuse el.

... Trecură cîteva luni și în cele din urmă colecția reveni la Moscova. Toate edițiile cu denumiri diferite fuseseră fotografiate separat și legate.

— Și-acum, iată un premiu pentru tine — spuse Anna Petrovna restituindu-i colecția: fotocopia celor mai interesante numere. Privește aci o imagine: sosirea lui Lenin la Petrograd...

Veslav citi textul microfotografiat, legat între cartoanele pe care descoperi o etichetă cu inscripția: „Buchbinderei S. Wilsker, Wien VIII, Albertstrasse nr. 26".

Era adresa legătorului. Dar aceea a fotografului? Nu exista. Asta înseamnă că fotografiile au fost făcute în secret, își spuse Veslav, gîndindu-se la tainicul voiaj al „Pravdei" într-o țară capitalistă...

★

Cu acestea, evenimentele remarcabile din viața lui Veslav nu luară sfîrșit. La Moscova avea loc Congresul Internaționalei Comuniste. Riscîndu-și libertatea, folosind pașapoarte pe nume străine, delegații soseau pe căi ocolite în capitala Țării Sovietice.

— Ce n-aș da să-i pot vedea, spuse Veslav tatălui său. Fă-mi rost de o invitație.

— Ești încă prea tînăr. Congresul nu e o paradă în Piața Roșie.

Veslav îl rugă pe tovarășul Stucika:

— Piotr Ivanovici, nu s-ar putea să merg cu dumneavoastră la Congres? Măcar o dată! O singură dată, cînd Lenin va prezenta raportul.

— N-ai crescut îndeajuns, Slava. După ce ai să mai crești, vei intra în partid — chiar eu am să-ți dau o recomandare — și atunci o să te duci și la Congres.

„N-am crescut îndeajuns... Dar cînd strîngeam ziarele și foile volante eram doar și mai mic" — își spunea Veslav obidit, cînd cu mîna înfrigurată înșiră rîndurile scrisorii:

„Scumpe tovarășe Lenin! Vă rog să mă iertați că vă deranjez acum cînd aveți atîta de lucru. Aș dori însă foarte mult să-i văd pe revoluționarii din diferitele țări capitaliste, să ascult raportul dumneavoastră. I-am rugat pe tata și pe tovarășul Stucika să-mi dea o invitație, dar amîndoi mi-au răspuns că nu am crescut de ajuns. Sînt eu vinovat că cresc încet? Vă rog să-mi dați o invitație la Congresul Internaționalei Comuniste.

SLAVA OZOVSKI"

Pe plic scrise: *„Tovarășului Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului și conducătorul Internaționalei a III-a".*

Ieși apoi și bătu la ușa Annei Petrovna Kizas, care după ce citi scrisoarea începu să clipească cu un aer atît de conspirativ, încît Veslav se încrezu în norocul său.

Trecu o zi. Apoi alta. Întins în pat în spatele unui paravan, Veslav încerca zadarnic să adoarmă.

„Oare o să-mi răspundă? Tata zice că Lenin răspunde la toate scrisorile. Poate că nu vrea să-mi dea invitație". Gîndul acesta i se părea de-a dreptul de neconceput. Mîine începe Congresul. E aproape miezul nopții. A sosit și curierul cu plicurile oficiale. De după paravan, fiul urmărea mișcările tatălui.

...Își auzi deodată strigat numele și văzu pășind spre el curierul — o namilă de om cu haină de piele, cu chipul hotărît.

— Slava Ozovski? Semnați, vă rog, aici... Așa...

Și băiatul se pomeni cu un plic conținînd un bilet prin care Lenin îl roagă pe secretarul Congresului Cominternului să elibereze tovarășului Slava Ozovski, de 14 ani, o invitație la ședințele Congresului. În ciuda vîrstei sale, scria Lenin, Slava este matur din punct de vedere politic și-i făcuse un mare serviciu.

— I-ai scris tu lui Lenin? — îl întrebă tatăl.

— Nici nu ne-ai spus nimic! — se miră mama.

Slava tăcea.

A doua zi stătea în fața unei femei înalte, severe, despre care se spunea că evadase din închisori și deportări de tot atîtea ori de cîți ani era în partid.

Femeia citi biletul lui Lenin și, încruntată, îl privi pe tînărul solicitant:

— Nu ți-e rușine să-i răpești timpul lui Lenin cu astfel de prostii? Mai bine ai fi venit la mine și ți-aș fi dat o invitație... În loc să procedeze așa, el scrie... Îi scrie lui Lenin!...

Apoi, către o tînără lucrătoare:

— O invitație nominală la toate ședințele.

Cînd avu în mînă cartonașul cu o dungă oblică, Slava nu se putu stăpîni și spuse tot ce avea pe inimă:

— Vă rog să mă iertați, dar dacă aș fi venit la dumneavoastră să vă cer o invitație, poate că nu mi-ați fi dat-o. Mi-ați fi spus că n-am crescut de ajuns...

— Poate că așa ar fi fost — răspunse izbucnind în rîs femeia cea gravă. Firește că nu ți-aș fi dat-o...

În aceeași seară, Veslav ședea în sala tronului din palatul Kremlinului și asculta raportul lui Lenin. În pauză, în capul scării, proptit de balustradă, privea cum coboară Lenin înconjurat de delegați. Alături de el pășea Krupskaia, cu mîinile vîrîte în buzunarele largi ale jachetei. La lumina de magneziu a fotografului, ochii ei prinseră a străluci. Sfioasă, Krupskaia își întoarse capul.

Lenin însă, cu privirea sa pătrunzătoare, îl și zărise pe băiatul cu ochelari.

— Bănuiesc că dînsul trebuie să fie bravul nostru arhivar — spuse el Nadejdei Konstantinovna — micul posesor al colecției unice a „Pravdei".

În dreptul lui Veslav, Lenin își plecă ușor capul.

— Să trăiești, Slava! Ce face arhiva ta? Aha, strîngi una nouă! Desene? Minunat! Un astfel de interes pentru documente caracterizează pe omul de știință. Ce-ai vrea să fii? Om de știință?

— Vreau să fiu revoluționar!

— Ei, ăsta e cel mai bun lucru! E calea multor oameni minunați — răspunse Lenin, privind cu dragoste pe băiatul cu ochelari. Da, repede se mai maturizează copiii revoluționarilor!

★

Au trecut ani. Nici unul dintre cei despre care a fost vorba aci n-a mai rămas în viață.

Dar după decenii de la cele întîmplate, colaboratorii Muzeului Lenin, pornind pe urmele evenimentelor istorice, au pășit într-o modestă locuință situată pe o străduță întortocheată.

Nepoata revoluționarului Ozovski — o tînără blondă, cu ochi albaștri — deschise în fața noastră o ladă mare din care fură scoase niște relicve: scrisori, însemnări, fotografii...

Pe fundul lăzii se aflau colecțiile ziarelor „Pravda", „Rabocii i soldat", „Proletarii", „Rabocii", „Rabocii puti", strînse de Veslav cu mai bine de patruzeci de ani în urmă.

Separat se păstra volumul de fotocopii cu cele mai de seamă pagini din „Pravda": sosirea lui Lenin la Petrograd, Decretul asupra pămîntului, Decretul asupra păcii. Și s-a mai păstrat și o etichetă: adresa legătorului vienez de pe strada Albert, din cartierul VIII al Vienei...

Toți colaboratorii științifici priveau cu atenție spațiile albe ale paginilor ziarului „Pravda". Nu cumva există însemnări făcute de mîna lui Lenin? Nu. Așa ceva nu s-a descoperit. Probabil că nici nu există. Lenin nu s-ar fi apucat să înnegrească cu însemnările sale spațiile albe ale unei colecții care nu-i aparținea.

Totuși ochiul atent al unui colaborator a descoperit cînd pe o pagină, cînd pe alta, semne abia vizibile făcute cu creionul. Aci o acoladă, dincolo o linioară, colo un punct. Cine le-o fi făcut? Cine o fi folosit un creion atît de subțire? Lenin? Se prea poate...

Text prescurtat din „Ogoniok"

uită-te în grădina vecinului !...

Se însămînțează sfecla de zahăr. Vecinul de la Greci are un sfat bun și pentru treaba asta: „Adîncimea la care trebuie pusă sămînța și distanța dintre rînduri hotărăsc în bună măsură soarta recoltei".

UTOS
27 Universal

La Osica de Sus, lîngă Balş, ziua cea mare a venit în primăvara aceasta. La Greci, satul vecin, a venit mai demult. Colectiva din Osica are două luni. Cea din Greci a împlinit zece ani.

— Da' nici noi nu stăturăm cu mîinile-n sîn — zice Mihai Tutelcă, vicele colectivei din Osica.

— Dar ce făcurăţi? — continuai eu tot la perfectul simplu.

— Păi cît fuserăm individuali ne uitarăm la vecinii din Greci. Puserăm ochii pe ei şi-i urmărirăm pas cu pas.

— Aşa-s oltenii, tovarăşe vice: curioşi ca fata mare.

— Ba nu, aşa-s ţăranii: oameni practici. Compară ceea ce-i bun cu ceea ce-i mai puţin bun. Asta e rău?

— Ba nu: asta e foarte bine.

— Şi cum vă spusei: în toamna trecută eram individuali. Culegeam porumbul. Şi cu toate că, atunci cînd e la muncă, olteanul zice cîntece, noi oftam la culesul porumbului.

— De ce?

— Fiindcă ne-am uitat în grădina vecinului, adică pe tarlalele colectiviştilor din Greci.

— Şi?

Vicele se aprinde în obraz şi închide ochii a mînie.

— Păi la noi nici 1 500 kilograme boabe n-a dat hectarul. La vecini, peste 4 500 kilograme boabe.

— Şi?

— Păi ne oprirăm din cules şi ne duserăm pe tarlaua vecinilor.

— Adică, vorba dumneavoastră: v-aţi dus de v-aţi uitat în grădina vecinului.

— Staţi să vă redau o scenă. Parc-o văd şi acum. Îi zic lui Bulgaru, preşedinte de colectivă la Greci: „Mă, Bulgarule, ce porumb ai pus tu de geme pămîntul de greutatea lui?" El: „Nu din ăla înapoiat din care aţi pus voi, osicanii". Eu: „Da' din care?" El: „Din ăsta modern, H.D. 405 şi H.D. 205". Eu: „Îmi dai şi mie din ăsta modern?" El: „Îţi dau, mă Mihai, da' să ştii că acestui porumb îi trebuie şi om modern, şi muncă modernă".

— V-a zis-o, tovarăşe vice.

— Mie-mi spuneţi? Bine că mi-a zis-o. Da' ce, o dată mi-a... adică ne-a zis-o? Dumnealui, brigadieri din Greci, colectivişti de seamă, cînd ne întîlneau aveau o vorbă: „Mă, voi ăştia din Osica sînteţi cei mai focoşi căluşari şi cei mai buni fotbalişti din satele Olteniei. De ce nu v-aţi hotărît să fiţi şi colectivişti vestiţi?" Ei, iaca, toţi ca un singur om sîntem colectivişti, da' nu vestiţi.

— Deci, nu vă mai uitaţi în grădina vecinului.

— Nici vorbă. Ne uităm şi mai mult. Că vecinul nostru are experienţă.

(Îmi vine o idee. Ce ar fi dacă reportajul de faţă l-aş axa pe problema: ajutorul pe care îl dă o gospodărie colectivă veche unei gospodării tinere. Am găsit şi un titlu: „Uitaţi-vă în grădina vecinului!" Mi l-a dat vicele. Cred că-i un titlu bun).

Încep documentarea. Dar nu deschid bine gura şi dialogul dintre mine şi vicepreşedinte e întrerupt de gura de foc a unei femei. Olteanca, deşi are cred peste 50 de ani, are mişcări de argint viu şi-i merge guriţa ca meliţa. E Maria Petrică a lui Cărbune.

— Tovarăşe vicepreşedinte, vreau să văd cererea mea de intrare în colectivă. Acuma, nu peste un ceas.

— Ce-i, fa Mario? Vorbeşte mai potolit, că sînt şi străini printre noi.

— Să fie! Că-i mai bine.

— Ce s-a întîmplat?

— Un lucru care nu-i frumos. Spune, tovarăşe vicepreşedinte, am zis eu în cererea mea că nu vreau să muncesc?

— Cine zice acest neadevăr?

— Păi nu-l zice nimenea, da' brigadierul aşa mi-a zis: „Tu, Mario, nu mai eşti tînără. Vei munci unde se cere mai puţină bărbăţie, unde e mai uşor".

— Şi ce vrei tu, în fond, Mario? Poate brigadierul vrea să te menajeze.

— Poftim? Uite ce-i, tovarăşe vicepreşedinte: eu am fustă, nu pantaloni, da' nu mă dau pe un bărbat.

— Am să-i zic brigadierului.

— Nu să-i zici, tovarăşe vicepreşedinte, să-i dai sarcină urgentă să mă treacă în rînd cu bărbaţii, că de nu pun problema în adunarea generală.

— Dreptatea-i cu Maria — intervine altă cetăţeancă.

— Dumneaei cine este? — mă interesez eu.

— Dînsa e femeia cu toporul.

— Poftim?!

— Nicoliţa Bodin mă cheamă — răspunde olteanca, fără s-o întreb direct pe ea.

— Dar de ce zice tovarăşul vicepreşedinte că dumneata eşti femeia cu toporul?

— Păi fiindcă fusei.

— Cînd?

— Astă-toamnă. Am umblat pe cîmp şi am dat cu toporul în cap...

— Cui?

— ...Bolovanilor. Ştiţi, voiam ca ogoarele unde am pus grîu să n-aibă bolovani. Aşa-s eu: femeie cu pretenţii. Îmi place munca la vreme şi de calitate.

Notez în memorie: femeile de la Osica au multă bărbăţie.

(Am făcut o digresiune de la documentarea mea. Puteam să nu consemnez atitudinea acestor femei? Nu puteam).

Aici unde mă documentez e un du-te-vino şi o fumăraie în toată legea. E sîmbătă seara. Vin brigadierii cu probleme serioase, care trebuie rezolvate urgent. Campania de primăvară e în toi şi ceasurile de hodină în această perioadă nu pot fi prea multe. Vicepreşedintele ascultă informarea pe care o fac trei brigadieri asupra muncii desfăşurate astăzi. Al patrulea brigadier, Ion Floarea, vine la mine să-şi aprindă ţigara.

— Tot de la cîmp veniţi?

— Nu. De la Greci. Eu sînt cu brigada legumicolă. Fusei la vecini să le văd răsadniţele. Sînt ca nişte picturi. Ei au experienţă în legumicultură. Mă duc des la ei, să capăt calificare mai bună.

— S-a uitat în grădina vecinului — zice vicele, continuîndu-şi treburile cu cei trei brigadieri.

Vine contabilul gospodăriei. Vin alţi brigadieri. Vine lume multă. Pun o întrebare pentru toţi:

— Cum vă ajută vecinii din Greci?

Primesc răspunsurile pe rînd.

— Au venit la noi şi ne-au ajutat la organizarea brigăzilor şi echipelor.

— Au mers pe tarlalele noastre şi au spus: aici merg cartofii timpurii, aici „porumbul 5 000", toate trebuie puse cu cap, la locul lor.

— Au zis vecinii: „Deocamdată, n-aveţi gater. Aduceţi buştenii la gaterul nostru, să vi-i transforme în scînduri".

— Am început construcţia unui grajd. Au venit constructorii lor la noi şi ne-au arătat cum trebuie să procedăm pentru a realiza lucrări trainice şi ieftine.

— Geamuri pentru răsadniţe ne-au împrumutat.

— Colectiva noastră e tînără. N-are camion. O să aibă. Dar vecinii au spus: „Cînd aveţi nevoie mare, vă dăm camionul nostru".

Vicele trage o concluzie despre relaţiile dintre oameni:

— Vecinii noştri sînt fraţii noştri, tovarăşii noştri de muncă şi de viaţă.

Sînt un reporter norocos: Soseşte omul de care am nevoie: Eugen Bulgaru. E cît un munte. Îi cunoaşte pe toţi cei ce sînt de faţă. Pare mulţumit. Cineva i se adresează glumind:

— Cam tîrziu picaşi, tovarăşe preşedinte.

— Fusei pe cîmp să văd cum vă întreceţi în campanie. Îmi place. Măi, da' mulţi bouleni mai aveţi voi!

— Peste 300, tovarăşe preşedinte — precizează contabilul.

— Asta nu e rău, da' e mai bine să creşteţi vaci, că aduc bogăţie mare.

— Păi pornim la cumpărarea lor.

Se dă la vorbă alt oltean, Dumitru Godeanu.

— Atunci o să fie ziua mea.

— Cînd?

— Cînd voi munci în zootehnie. Asta-i slăbiciunea mea: să îngrijesc vacile, să le hrănesc bine, să le mulg, să le ţesal şi să le fac copitele lună.

Bulgaru îl prinde de umăr pe Tutelcă:

— Mihai dragă, auzişi ce vis are tovarăşul Godeanu? Trimite-l să se califice pentru zootehnie.

Începe o scurtă şedinţă de lucru. Între brigadierii din Osica şi preşedintele colectivei din Greci. În legătură cu noi măsuri pentru muncile de primăvară. Unul din brigadieri e nemulţumit de suprafaţa planificată pentru „porumbul 5 000".

— Ziceam s-o mărim, tovarăşe Bulgaru. Avem numai 100 de hectare.

— Nu se poate — intervine vecinul. Rămîneţi deocamdată la cifra asta. Porumbul 5 000 are nevoie de un teren bine pregătit. În primul rînd, se cere arătură adîncă de toamnă. În al doilea rînd, îngrăşare zdravănă cu gunoi de grajd.

Vine un om nou. Dă bună seara şi se îndreaptă spre Bulgaru. Îl îmbrăţişează. Întreb pe cineva:

— Sînt rude?

— Nu. Sînt vecini, sînt tovarăşi. Omul care a venit e Dumitru Mincă. Preşedintele colectivei noastre. E la Caracal, la o şcoală de şase luni.

Tovarăşul care a venit îi zice lui Bulgaru:

— Îmi place, Eugene. Eşti sîrguincios ca un şcolar.

— Păi nu ştii, Mitrule? Sîmbăta nu mai sînt preşedinte la Greci, ci la Osica. Cum merge şcoala?

— Bine. Altfel nu se poate.

— Văzuşi eleşteul pe care l-au amenajat băieţii tăi?

— Nu. Acum venii.

— Ai tineri inimoşi. Cu iniţiativă. Dacă n-ai un corespondent de presă, recrutează-l urgent şi spune-i să-i laude pe băieţi în ziarul „Înainte"... Da' mare e gospodăria voastră, Mitrule.

— Mai mare decît cea din Greci. Dacă ne punem serios pe picioare, în 2-3 ani vă întrecem.

— Mai repede îi întrecem — spune cineva.

— Cine vorbeşte cu atîta siguranţă? — mă interesez eu.

Un oltean vîrstnic şi mucalit dă răspunsul:

— Ştiinţa vorbeşte, tovarăşe.

(Iarăşi mă abat de la documentarea legată de tema pe care mi-am propus-o. N-am încotro).

Insist:

— Vreau să cunosc şi eu această ştiinţă.

Vicele rîde şi-ntinde mîna spre o fată, zicînd:

— Lasă, Ileană, hîrtiile. Poftim, fă cunoştinţă cu presa.

— Inginer agronom Ileana Corbu.

— Cum vă place aici?

— Ca la mama acasă. Sînt fericită. De mult am visat să-mi stabilesc domiciliul aici.

— Nu exageraţi cînd vorbiţi astfel? Vă cred că aţi dorit să munciţi la ţară. Dar de ce spuneţi că aţi visat să vă stabiliţi domiciliul chiar în satul acesta?

— Simplu (rîde toată). Sînt din Osica.

Mucalitul intră din nou pe fir.

— Păi inginera, tovarăşe, pînă nu fu gospodărie la noi, fu la Greci. Acum veni la noi pentru totdeauna.

După spusele mucalitului intervine Bulgaru:

— Cînd te întorci, Mitrule, la Caracal?

— Peste două zile.

— Atunci poftește mîine la Greci. Ai mult de însămînțat și n-ai suficiente semănători. Vino mîine și ți le dau. Poimîine, adică luni, să le bage brigadierii tăi în lucru.

— Mă înființez. Da' să știi că la anu' n-o să mai am nevoie de semănătorile tale.

— Ce, te-ai supărat?

— Nu, dar vreau să-ți spun: în anul acesta ne vom pune serios pe picioare și o să ne procurăm tot ce ne trebuie.

Contabilul stă lîngă mine de două ceasuri.

— Vorbirăți, tovarășe reporter, cu toată lumea, numai cu mine nu.

— Păi de ce nu intrarăți pe fir?

— Eu nu-s meșter la vorbă, de aia tăcui. Da' pot să vă dau cifre. Scrieți dumneavoastră așa: la sfîrșitul lui '62 am planificat venituri frumoase: 980 000 lei din tutun, 304 200 lei din cartofi timpurii, 261 800 din legumicultură.

— Dați-mi și altfel de cifre!

— Anume?

— În legătură cu zootehnia.

— Am și de-astea. La sfîrșitul anului vom avea 40 de vaci și 100 de vițele. Înmulțim porcii pînă la 150, iar păsările la 2 500. Știți, noi nu ne putem compara în ce privește zootehnia cu vecinii de la Greci. Ei au numai taurine 440. Auzii că-n anul ăsta vor avea 10 000 de păsări.

★

A rămas lume puțină la sediul gospodăriei colective. Contabilul și cei doi președinți. E noapte. Dumitru Mincă deschide fereastra să iasă fumul și să intre aer tare, de la Olteț. Pleacă și contabilul. Rămîn numai doi oameni: Eugen Bulgaru și Dumitru Mincă. Doi președinți de gospodărie colectivă. Unul e vechi. Altul e nou.

— Ești obosit, Mitrule? — întreabă grijuliu Bulgaru.

— Nici vorbă.

— Atunci am o propunere.

— S-o aud.

— În noaptea asta nu mai plec la Greci. Rămîn la tine. Cheamă-l și pe Tutelcă, vicepreședintele. Să facem planul de muncă pe săptămîna viitoare. Sîntem în toiul campaniei și trebuie să muncim bine și fără pierderi.

Mincă e mulțumit.

— Mă, Eugene, frați sîntem nu vecini. Frați și tovarăși.

George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA

Eugen Bulgaru: „Sînt frumoase răsadnițele voastre". Mihai Tutelcă: „Păi, dacă le îngrijește Ileana noastră"...

Peste puțină vreme, în acest grajd construit recent, colectiviștii din Osica vor aduce primele vite proprietate obștească.

GOSPODĂRIA AGRICOLĂ COLE
OCTOMBRIE ROȘU
Maria Petrică a lui Cărbune: „S-o știi de la mine, tovarășe președinte: femeile din Osica de Sus sînt albine, nu altceva".

A venit vecinul. A venit Eugen Bulgaru, președintele gospodăriei colective din Greci (cel din mijloc), să ajute consiliul de conducere al colectivei din Osica de Sus.

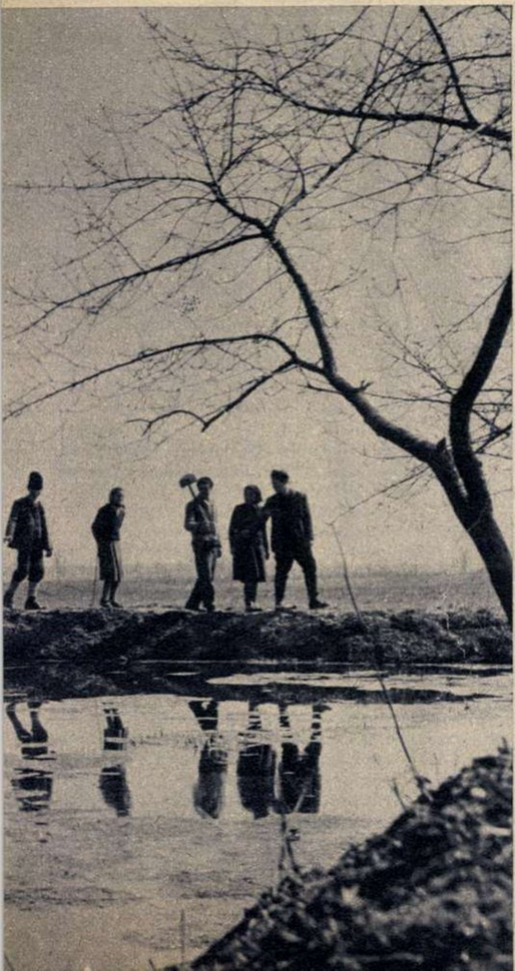

În oglinda apei se răsfrîng chipurile tinerilor din Osica. Fotografia înfățișează una dintre primele realizări ale colectivei recent înființate: amenajarea unui eleșteu.

DE LA APARATUL DE RADIO LA RACHETA COSMICĂ...

SEMICONDUCTORII ADUC UN NEPREȚUIT AJUTOR ÎN CELE MAI VARIATE DOMENII

de conf. univ. Mihai ROSENBERG
candidat în științe fizico-matematice

Cititorul Florea Ștefan, din Mediaș, ne roagă să scriem în paginile revistei despre semiconductori, despre materialele din care sînt fabricați și domeniile de utilizare. Răspundem prin articolul de față.

Atenția oamenilor de știință și a opiniei publice a început să se îndrepte în mai mare măsură asupra semiconductorilor după ce, în anul 1947, s-a realizat primul dispozitiv cu semiconductori, de o valoare tehnică deosebită: tranzistorul. Minusculul tranzistor putea îndeplini funcțiunile unor complicate și de ajuns de voluminoase lămpi de radio, prezentînd în plus o serie de alte avantaje. Dar tranzistorul n-a făcut decît să deschidă seria dispozitivelor moderne cu semiconductori, al căror număr este în continuă creștere și care îndeplinesc funcțiuni din ce în ce mai complexe.

O REZISTENȚĂ ELECTRICĂ DE O MIE DE MILIARDE DE ORI MAI MARE DECÎT A METALELOR... ȘI MAI MICĂ DECÎT A IZOLATOARELOR

Pînă la sfîrșitul secolului trecut se acorda mare atenție studiului proprietăților a două mari categorii de materiale — metalele și izolatoarele — care prezentau și cea mai mare importanță pentru aplicațiile practice ale electricității.

Proprietăți interesante au fost însă descoperite la numeroase corpuri care — datorită caracterului lor intermediar între metalul conductor și izolatorul neconductor — au fost denumite semiconductori. În prezent se consideră semiconductori materialele care au o rezistență electrică de la o mie pînă la o mie de miliarde de ori mai mare decît a unui metal. Dar chiar și în acest ultim caz, rezistența lor este de o mie de miliarde de ori mai mică decît a unui bun izolator...

Între materialele semiconductoare găsim elemente ca germaniul, siliciul, borul, staniul cenușiu, seleniul, telurul, aliaje ca indiu-stibiu, indiu-arsen, galiu-arsen, numeroși compuși (oxizi, sulfuri, seleniuri, telururi metalice) și chiar polimeri organici.

Foarte important pentru înțelegerea fenomenelor fizice ce au loc în semiconductori este faptul că atomii străini, așa-zisele impurități, pot avea o influență extrem de mare asupra proprietăților lor.

FOLOASELE... IMPURITĂȚILOR

Datorită interesului practic pe care-l prezintă, cercetările asupra influenței exercitate de aceste impurități s-au dezvoltat foarte mult, punîndu-se la punct atît metode de obținere a materialelor semiconductoare de extrem de mare puritate, cît și metode pentru introducerea diferitelor tipuri de atomi de impurități în cantități controlabile. Ce rol joacă aceștia?

Semiconductorii au în majoritatea cazurilor o structură cristalină, adică atomii sînt așezați ordonat în nodurile unei rețele de formă geometrică regulată. Dacă legăm la o baterie electrică un cristal semiconductor fără impurități, prin cristal trece un curent electric a cărui intensitate crește cînd ridicăm temperatura. De ce?

Trecerea curentului electric se datorește mișcării ordonate a unei părți din electronii atomilor semiconductorului. Intensitatea curentului depinde de numărul de electroni ce se pot detașa de atomi și mișca prin cristal, ca și de ușurința cu care are loc această mișcare. La un metal, numărul electronilor disponibili pentru curentul electric nu variază, în mod practic, cu temperatura, însă capacitatea electronilor de a se mișca prin cristal *scade* datorită numărului sporit de „ciocniri" cu atomii corpului încălzit. În schimb, la un semiconductor pur numărul electronilor disponibili *crește* rapid o dată cu ridicarea temperaturii. În acest fel se explică faptul că metalul conduce mai prost curentul electric dacă ridicăm temperatura, în timp ce, în aceleași condiții, rezistența semiconductorului scade.

Atomii de impurități în semiconductori au rolul de a *ușura* procesul de creștere a numărului de electroni ce pot participa la trecerea curentului electric.

Astfel, atomii de fosfor introduși într-un cristal de germaniu pot foarte ușor să cedeze cîte un electron capabil să circule prin cristal și să participe la conducerea curentului electric. În schimb, un atom de indiu tinde să capteze un electron de la atomii vecini de germaniu, ușurînd și el, pe această cale, trecerea curentului electric prin germaniu.

NENUMĂRATE APLICAȚII

Principiile de funcționare a dispozitivelor semiconductoare se bazează atît pe faptul că putem varia sub acțiunea a diverși factori, ca lumina, temperatura ș.a., numărul de electroni ce participă la transportul curentului electric, cît și pe fenomenele ce apar în regiunile de contact între semiconductori sau între aceștia și metale.

Din semiconductori se pot realiza rezistențe electrice care să se modifice simțitor la cele mai mici variații de temperatură sau de iluminare (termistori și fotorezistențe), termogeneratori pentru transformarea directă a energiei termice în energie electrică, fotoelemente pentru transformarea directă a energiei luminoase în energie electrică, diode semiconductoare pentru redresarea curentului electric, în fine, tranzistorii care îndeplinesc funcțiunile lămpilor de radio.

Aceste dispozitive găsesc nenumărate aplicații în toate domeniile economiei naționale și în primul rînd la realizarea aparatajului electronic de automatizare. Se poate afirma fără exagerare că marile realizări tehnico-științifice ale ultimilor ani sînt legate și de progresul realizat în domeniul semiconductorilor.

De exemplu, funcționarea ireproșabilă a rachetelor cosmice se datorește în bună măsură faptului că ele au fost echipate cu dispozitive semiconductoare. Acestea permit reducerea simțitoare a dimensiunilor și greutății aparatajului electronic și consumă mai puțină energie, care, în cazul navelor cosmice, poate fi parțial obținută cu ajutorul bateriilor solare cu semiconductori.

În ultimii ani și în țara noastră se dezvoltă rapid cercetările în domeniul semiconductorilor. Congresul al III-lea al P.M.R. a trasat sarcina asimilării producției de dispozitive semiconductoare și în R.P. Romînă. În prezent la Institutul de fizică al Academiei R.P. Romîne se efectuează cercetări susținute privind folosirea practică a acestor nou-veniți în știință, cu aplicații atît de variate: semiconductorii.

STRAUSS-FIBAG

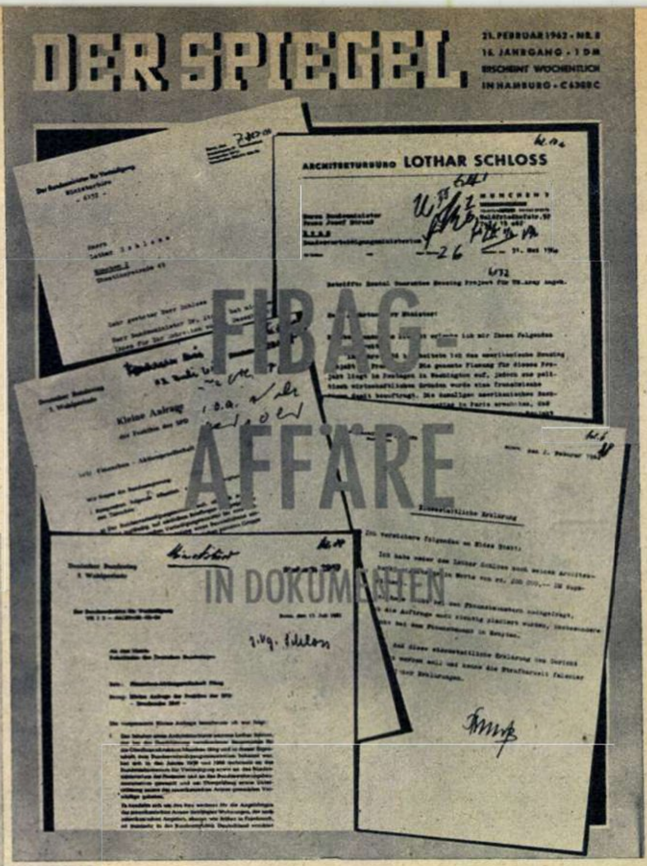

Cînd un ministru de război se ocupă de construcţii...

Documentele compromiţătoare pentru Strauss de care dispune revista „Der Spiegel" sînt multe şi variate. Le-a publicat în cîteva numere consecutive. Iată coperta unuia din aceste numere, pe care e scris cu litere mari „Afacerea Fibag în documente".

Franz Josef Strauss e renumit în Germania occidentală şi peste hotarele ei pentru excesiva sa ambiţie de parvenire, drept care a fost denumit „un geniu al datului din coate". Sînt cunoscute diferitele sale manevre întreprinse pentru a urca tot mai sus pe scara vieţii politice de la Bonn. După cum confirmă şi „afacerea Fibag", nici setea de îmbogăţire nu-i este străină... *(Fotografia a apărut în ziarul norvegian „Dagbladet" şi a fost reprodusă de revista „Der Spiegel").*

←

Cei ce-şi închipuie că, în materie de construcţii, ministrul de Război vest-german Franz Josef Strauss se interesează exclusiv de cazărmi se înşală profund. E drept că de cînd se află la conducerea acestui minister s-au clădit în Germania occidentală mai multe cazărmi decît şcoli şi spitale, totuşi nu cazărmilor le datoreşte Strauss proaspăta sa „celebritate", ci unor locuinţe pentru... militarii americani staţionaţi în R.F.G.

Datorită acestor locuinţe — mai precis datorită încercării de a cîştiga cîteva milioane de mărci de pe urma construirii lor — Herr Strauss a ajuns „eroul" principal al unei afaceri de corupţie fără precedent în istoria Republicii Federale, deşi e notoriu faptul că scandalurile nu sînt o raritate în înaltele sfere politice de la Bonn.

Scandalul sau „afacerea Fibag" — nume sub care e cunoscut pretutindeni în R.F.G. şi departe peste graniţele ei — a devenit public din clipa cînd cunoscuta revistă hamburgheză „Der Spiegel" a dezvăluit, pe baza unor documente de incontestabilă autenticitate aflate în posesia ei, legăturile nu tocmai... dezinteresate ale lui Strauss cu dubioşii fondatori ai tot atît de dubioasei societăţi pe acţiuni „Fibag", cu sediul la München — firmă înfiinţată special pentru a lua în antrepriză construirea unui mare număr de locuinţe destinate militarilor americani din R.F.G. Valoarea totală a acestor construcţii ridicîndu-se la circa 300 milioane de mărci, afacerea promitea un cîştig net de vreo 90 milioane.

O convenţie şi alte documente...

Abstracţie făcînd de unele antecedente nu tocmai lipsite de interes asupra cărora vom reveni, legăturile — aparent indirecte — dintre Strauss şi firma „Fibag" pot fi urmărite chiar din ziua înfiinţării acesteia — 13 aprilie 1960 — cînd a fost semnată o convenţie de către cei trei „stîlpi" ai firmei: aşa-zisul arhitect Lothar Schloss (un escroc de talie internaţională), „inginerul constructor" Karl Willy Braun (un om cu largi resurse financiare, a căror provenienţă nu e prea uşor de identificat) şi foarte intimul amic al domnului ministru, dr. Johann Evangelist Kapfinger — binecunoscut nu numai ca foarte bogat editor şi proprietar al unor fiţuici ultrareacţionare din oraşul bavarez Passau, ci şi ca individ al cărui trecut şi prezent contestă orice legături cu morala (cu numai cîteva zile înainte de izbucnirea scandalului „Fibag", el fusese condamnat pentru orgii sexuale şi mijlociri de „aventuri" extraconjugale).

Ceea ce au discutat cei trei domni cu prilejul întîlnirii lor din 13 aprilie n-a fost consemnat în nici un proces verbal. Dar există unele documente pe baza cărora nu e greu de reconstituit esenţialul. Întîi, însăşi convenţia („Der Spiegel" a reprodus-o în facsimil) din care reiese că, spre deosebire de ceilalţi doi asociaţi, Kapfinger a fost scutit de orice contribuţie bănească la capitalul societăţii „Fibag" (iniţial de 500 000 de mărci), aportul său la firmă constituindu-l prietenia sa cu ministrul Strauss sau, ca să citām din textul convenţiei, obligaţia ce şi-a luat-o de a *„face uz de toate relaţiile sale şi de a promova proiectul în mod ideal"*. Această „contribuţie" — evident, deosebit de preţioasă — îl îndreptăţea la un sfert din acţiunile firmei (în valoare de 125 000 de mărci) şi, fireşte, la cuvenita cotă de 25 la sută din veniturile scontate.

Pe de altă parte sînt edificatoare unele declaraţii date de Schloss şi Braun, sub prestare de jurămînt, în faţa unor instanţe judiciare, documente ce se află, de altfel, în centrul scandalului. Textul lor merită toată atenţia, drept care îl reproducem întocmai: „După semnare (a convenţiei dintre fondatorii firmei —n.a.) — scrie Karl Willy Braun — dl. dr. Kapfinger şi-a exprimat în prezenţa mea şi a lui Schloss satisfacţia pentru înţelegerea realizată şi a afirmat că aceasta constituie pentru el o *afacere-bombă*, fără nici un risc şi investiţii. *El şi-a exprimat, în acelaşi timp, regretul de a fi obligat să împartă ceea ce i se cuvine cu dl. ministru Franz Josef Strauss. Dar, a subliniat el, fără ministrul Strauss tot nu s-ar putea realiza proiectul* (de construcţie a locuinţelor pentru militarii americani), *drept care nu i se poate reţine acestuia partea ce i se cuvine*". (Sublinierile ne aparţin — n.n.). La această declaraţie, datată 12 mai 1961, Schloss adăuga sub semnătură — la 18 mai — cele ce urmează: *„Confirm sub prestare de jurămînt că cele de mai sus sînt în întregime conforme cu adevărul...“*.

„Stimate domnule coleg“...

Documentele despre care va fi vorba mai jos nu se mai referă la cele întîmplate la data de 13 aprilie, ci la fapte ulterioare, care nu sînt însă cu nimic mai puţin interesante şi nici mai puţin compromiţătoare pentru ministrul de Război de la Bonn. Mai ales unul dintre ele, o scrisoare adresată de Strauss colegului său american Thomas S. Gates, pe atunci ministru de Război al S.U.A. „Stimate domnule coleg — se spune în scrisoare. În conformitate cu informaţiile deţinute de ministerul meu, armata americană e interesată în clădirea unui important număr de locuinţe pentru membrii armatei S.U.A. din R.F. Germană. Ministerul federal de Război nu are nici o legătură directă cu această lucrare, dar a examinat proiectele biroului de arhitectură Lothar Schloss din Mŭnchen („proiectele“ — în realitate nişte schiţe rudimentare — constituiau afacerea personală a pretinsului arhitect, iar „Fibag“ urma să le execute — n.n.) care i-au fost prezentate şi i-a eliberat domnului Schloss adeverinţa alăturată în copie... Mă refer la faptul că planurile au fost examinate aici (adică la ministerul condus de Strauss —n.n) şi considerate utilizabile. Dacă sînteţi interesaţi... vă rog predaţi-le experţilor dv. spre examinare şi daţi-le curs...“.

Cît priveşte adeverinţa mai sus pomenită, ea era de fapt o scrisoare de recomandare cu semnătura personală a lui Strauss şi antetul cabinetului său ministerial, în care se spunea nici mai mult nici mai puţin decît că: „Pentru realizarea proiectului amintit (pentru construcţia de locuinţe destinate militarilor americani — n.n.) a fost înfiinţată de către dl. Schloss o societate pe acţiuni („Fibag“ — n.n.) şi au fost înaintate Ministerului (de Război al R.F.G. — n.n.) planurile, devizul şi propunerile de finanţare. *Salut elaborarea şi recomand aplicarea acestor propuneri. Rog să-i fie acordat domnului Schloss tot sprijinul în munca sa ulterioară*“ (sublinierea noastră).

Protejatul lui Strauss

Să întrerupem, pentru un moment, firul propriu-zisei „afaceri Fibag“ şi să ne adresăm cîtorva antecedente ale ei pentru a vedea — măcar în treacăt — cine este cel pe care ministrul de Război de la Bonn îl recomanda cu atîta căldură colegului său american, uzînd de relaţiile oficiale ale guvernului R.F.G. cu principalul aliat din N.A.T.O. — Statele Unite.

Lothar Schloss a lucrat încă din tinereţe în domeniul construcţiilor — ca zidar. A frecventat apoi, dar numai timp de un semestru, şcoala de stat pentru construcţii (singurele sale „studii de specialitate“). Cu toate acestea a început să se dea drept „arhitect“ încă de prin 1945, cînd era un fel de maistru pe un şantier de construcţii din Mŭnchen. Cam prin 1949 şi-a întrerupt cariera de „arhitect“ spre a-şi încerca norocul ca proprietar al unor localuri de noapte, pentru ca apoi, după 1952, să se reîntoarcă la „arhitectură“ într-o perioadă cînd începuseră în Germania occidentală ample lucrări de construcţii militare destinate trupelor americane. „Mirosind“ din timp perspectiva unor combinaţii profitabile, Schloss şi-a făcut diverse legături pe lîngă autorităţile N.A.T.O., întemeindu-şi totodată un birou-fantomă de arhitectură la Paris, în complicitate cu un alt escroc, pe nume Jean Battut. După ce au dat greş tentativele sale de a lua în antrepriză unele lucrări de construcţii destinate americanilor în Franţa şi apoi în Spania, „arhitectul“ Schloss şi-a mutat centrul de operaţii în Orientul Apropiat. Aici a încercat, pe rînd, combinaţii legate de construirea unor căi ferate în Egipt şi Arabia Saudită, de negustorie cu bumbac egiptean şi, în cele din urmă, de proiectul unei conducte petroliere din Arabia Saudită pînă în Bavaria (R.F.G.), unde urma să se construiască o rafinărie.

Nici unul din proiecte n-a fost, fireşte, realizat; în schimb Schloss, escroc versat, s-a îmbogăţit făcîndu-şi în acelaşi timp şi o serie de relaţii preţioase...

Reîntors în R.F.G., l-a cunoscut pe amicul lui Strauss, Kapfinger, prin care a intrat în relaţii directe cu ministrul de Război, mult înainte de înfiinţarea societăţii „Fibag“. Prin intermediul lui Strauss şi prin intervenţia personală a acestuia, Schloss a obţinut de la Direcţia superioară financiară din Mŭnchen comenzi pentru construcţii militare în valoare de peste 2 milioane de mărci, cu onorarii prevăzute prin contract însumînd aproape 50 000 de mărci. De altfel Schloss a fost primul care i-a vorbit lui Strauss despre proiectul de construcţie a locuinţelor destinate militarilor americani, cointeresîndu-l pare-se încă de pe atunci în mult promiţătoarea „afacere Fibag“...

De ce unii sînt daţi în judecată şi alţii nu

Faptul că i l-a recomandat pe „arhitect“ cu atîta căldură colegului său american Gates, nu l-a împiedicat pe Strauss să-l dea în judecată pe Schloss în momentul izbucnirii scandalului. La fel a procedat şi cu Karl Willy Braun, acuzîndu-l ca şi pe Schloss de calomnie pentru declaraţia dată sub prestare de jurămînt cu privire la cele auzite din gura lui Kapfinger în respectiva zi de 13 aprilie. Revista „Der Spiegel“ a fost acţionată şi ea în judecată pentru că a difuzat declaraţiile pretins calomnioase ale celor doi. Singurul din întreg „consorţiul“ pe care Strauss a refuzat categoric să-l dea în judecată e Johann Evangelist Kapfinger, tocmai cel care l-a dat de gol pe ministru (ceilalţi n-au făcut decît să repete afirmaţiile lui). Să-l fi reţinut pe ministru „sentimentele prieteneşti“ faţă de amicul său? Nicidecum. Se pare că acest Kapfinger ştie mult prea multe despre ministrul de Război de la Bonn, pentru ca excelenţa sa să rişte un proces cu bătrînul escroc. Şi nu e vorba doar de matrapazlîcuri ca acelea ieşite la iveală din încîlcitele fire ale „afacerii Fibag“. În procesul care s-a terminat cu condamnarea lui Kapfinger (condamnare cu suspendarea executării pedepsei, fireşte) pentru activitate de proxenet şi orgii amoroase, numele lui Strauss a fost destul de des pomenit. S-a aflat, printre altele, că în posesia lui Kapfinger există şi o fotografie înfăţişîndu-l pe Herr Minister în compania a două doamne complet... dezbrăcate. Or, nu sînt decît cinci ani de cînd s-a pus capăt, cu chiu şi vai, unui alt scandal al cărui erou a fost tot Strauss, un scandal de altă natură decît „afacerea Fibag“, un scandal cu şase logodnice simultane, beţii în localuri de noapte şi portari vorbăreţi ai unor hoteluri cu camere de închiriat cu ... ora.

E clar că Strauss nu vrea să mai rişte. El încearcă acum — avînd concursul colegilor săi de la Bonn — să muşamalizeze şi scandalul „Fibag“. Drept care, a preferat să încheie chiar şi cu revista „Der Spiegel“ o tranzacţie de compromis în faţa tribunalului din Nŭrnberg-Fŭrth, tranzacţie considerată de aproape întreaga presă vest-germană drept cea mai flagrantă dovadă a vinovăţiei sale.

Iţele „afacerii Fibag“ continuă să se încîlcească în jurul „ministrului războiului atomic“, demascîndu-l nu numai pe Strauss, ci şi întregul regim pe care-l reprezintă. Încercările Bonnului de a-l scoate basma curată nu pot înlătura avariile grave ale unui aparat guvernamental nu o dată compromis de afaceri cu... bombe şi de „afaceri-bombă“.

A. STANCIU

---

triptic

de Maria ARSENE

LUNI

Despre moştenirea hitleristă şi cîţiva cetăţeni americani

Timp de şapte zile în senatul statului Virginia — S.U.A., s-a dezbătut un proiect de lege care prevede sterilizarea forţată a „fetelor-mame“, imediat după a doua „eroare“. Permiteţi o explicaţie necesară. „Eroare“, în limbajul senatorilor din Virginia, înseamnă copil. Deci, după al doilea copil nelegitim, imediat şi înainte ca „eroarea“ să poată pronunţa cuvîntul „mamă“, mama însăşi va fi pusă — chirurgical şi forţat — în situaţia de a nu mai putea aduce pe lume vreun frăţior ori vreo surioară acestor „erori“.

O dezbatere similară a avut loc şi în statul Carolina de nord, unde o doctoriţă pe nume Davis — o tînără fecioară în vîrstă de 53 de ani, convinsă de inutilitatea naşterilor şi specialistă în obstetrică — a prezentat avantajele legii sterilizării vinovatelor: fetele-mame.

Proiectul Davis prevede ca după primul păcat (iertaţi-mă că revin: păcat = copil), vinovata să primească o „dojană solemnă“. Adică să fie supusă oprobriului, după care recidiva va atrage sterilizarea.

Să nu vă închipuiţi că autorităţile judiciare ori medicale din S.U.A. au poftit pe propunătorii şi susţinătorii celor două proiecte în vreun cabinet capitonat sau într-o sală de consultaţie prevăzută cu duşuri şi cămăşi de forţă. Nici gînd. Au trebuit zile de-a rîndul de dezbateri furtunoase, a fost nevoie de mii de scrisori ale cetăţenilor indignaţi, pentru ca aceste proiecte să fie în sfîrşit respinse.

Altfel ar fi rămas deschisă problema drepturilor de autor... Căci, să nu uităm, inventarea legii sterilizării cu bisturiul aparţine răposatului Hitler şi colaboratorului său zelos Eichmann.

MIERCURI

Din nou „Zyklon B“

„Zyklon B“, „Tabun“, „E 605“, „Sarim“, „Soman“ etc. Nu sînt denumiri de fire sintetice pentru confecţionatul ciorapilor, rochiţelor şi furourilor. Dimpotrivă. Este vorba — după cum trădează şi faimosul nume din capul suitei — de nişte gaze asfixiante, perfecţionate şi recent brevetate de cunoscuţi savanţi hitlerişti în R.F. Germană.

Scăpaţi — nu printr-o minune — din lanţul spînzurătorii, specialiştii hitlerişti în genocid şi-au reluat vechea meserie. De pildă, dr. inginer Schrader, inventatorul gazului „Zyklon B“ care a fost folosit pe scară largă în camerele de gazare de la Oswieczim (Auschwitz), lucrează acum intens pentru Bundeswehr, în cadrul aşa-numitului departament „Verteidigungswirtschaft“. Ceea ce s-ar traduce cam astfel: „Economia apărării“...

La rîndul său, profesorul Wolfgang Wirth, fost ofiţer superior SS şi farmacolog-şef al Wehrmachtului nazist, lucrează în R.F.G. la mărirea producţiei de gaze toxice.

După reluarea activităţii firmei „Topf & Sohne“, constructoarea cuptoarelor pentru lagărele de exterminare, s-ar putea ca în curînd să înceapă în R.F.G. şi refacerea lagărelor vechi, precum şi construirea altora noi. Cu atît mai mult cu cît prin strădaniile experţilor hitlerişti, cercurile revanşarde de la Bonn dispun de gaze toxice pentru asasinate în masă. Dispun de asemenea de cuptoare pentru calcinat cadavre. Singurul lucru care le lipseşte sînt vremurile... Care între timp s-au schimbat. Şi nu puţin!

VINERI

Problema numărul unu...

Lady Rozelle Beattie, fiica contesei Manvres, a cheltuit douăsprezece mii de livre — o sumă considerabilă — în scopul construirii lîngă Dover a unei clinici neurologice pentru pisici. După cum afirmă lady Rozelle, dumneaei adoră aceste feline mîncătoare de şoareci, care pot căpăta complexe datorită indigestiei...

Cotoii şi pisicuţele vor beneficia de briza mării şi, bineînţeles, de asistenţa celor mai buni psihiatri specializaţi în mentalitatea pisicească şi, desigur, mai mult în aceea a anumitor ladies ori simple soţii de bancheri şi fabricanţi, care vor plăti între 1 şi 10 lire pe săptămînă pentru tratamentul „odraslelor“ adoptate.

O secţie bine utilată pentru maternitate stă la dispoziţia pensionarelor feline, pentru eventualele urmări ale idilelor de pe acoperişul clinicii, amenajat cu parchet, covor şi lună artificială pentru nopţile înnorate.

Vedeţi dar că această problemă numărul unu...

① **Războiul a distrus în Coreea de sud 500 000 de case. Ocupația americană, militarizarea au agravat criza de locuințe. Străinii și funcționarii corupți locuiesc în hoteluri și vile luxoase — „mici Americi". Dar oamenii de rînd? Ei continuă să-și ducă zilele în „locuințe" ca aceea pe care o vedeți în imaginea de mai sus.**

La sud de paralela 38:

cît va mai dura „chungungul"?

② **Aci se văd doar opt. În total ei sînt 4 milioane. 4 000 000 de șomeri care așteaptă. Așteaptă ce? Să lucreze. Să mănînce. Să ducă o viață omenească. Să fie liberi. Să scape de robia americană. Și cum așteptarea nu e o soluție, ei recurg la luptă. Atunci dictatorii se sperie și își cedează locul unul altuia. Dar muncitorii știu: hreanul nu e mai dulce decît ridichea. De aceea lupta continuă. Și va continua pînă la victorie.**

③ **În fiecare primăvară bulevardele marilor orașe se acoperă cu flori. Și la Seul sosește primăvara. Dar în capitala Coreei de sud primăvara nu e ca în alte părți. E „chungung" — primăvara foamei. Iar florile acestei primăveri — iată-le: copii căzuți de foame pe străzi. Nu e o simplă fotografie: e un act de acuzare împotriva unui regim corupt.**

④ **De ce sînt brutalizate aceste femei sud-coreene? Ele au îndrăznit să-și arate nemulțumirea pentru situația din țară. Un ziar japonez scria că din punctul de vedere al S.U.A., nu a mai rămas decît o ultimă șansă de a menține Coreea de sud în rîndul țărilor așa-zis libere. Să fie oare teroarea această ultimă șansă pe care autoritățile o folosesc din plin?**

Nu e, cum s-ar putea crede, numele vreunui arbore exotic. Nu e nici numele vreunui dans cu ritm şi culoare orientală. „Chungung" e un cuvînt trist, generat de o realitate tristă. El înseamnă „foame de primăvară". Din 23 de milioane de sud-coreeni — covîrşitoarea majoritate suferă de chungung. Ei se gîndesc că fraţii lor care trăiesc în nord, în Republica Populară Democrată Coreeană, îşi numesc pe drept cuvînt patria „Ţara dimineţilor liniştite". În timp ce în sud primăvara şi foamea sînt atît de nedespărţite, încît au dat un singur cuvînt — *„chungung"*.

„Chungung"... Asta înseamnă că (după cum scria ziarul coreean „Chosun Ilbo") 1 270 000 de sud-coreeni mor literalmente de foame, în timp ce alte milioane de bărbaţi, femei şi copii mănîncă doar atît cît să nu moară de foame.

„Chungung"... Asta înseamnă că 4 milioane de sud-coreeni şomeri umblă dezolaţi şi înfometaţi pe străzi, căutînd zadarnic de lucru şi de mîncare.

„Chungung"... Asta înseamnă că în Coreea de sud pămîntul dă an de an tot mai puţin orez, că industria stagnează, în timp ce ţăranii din Republica Populară Democrată Coreeană s-au oferit nu o dată să trimită grîne fraţilor lor din sud, în timp ce muncitorii din nord sînt gata oricînd să trimită în sud materii prime pentru fabricile şi uzinele cuprinse de o tăcere de moarte.

Există fireşte şi oameni care nu ştiu ce înseamnă „chungung". Aceştia sînt soldaţii şi ofiţerii americani. Americanii care locuiesc în luxosul hotel Cio Sun din Seul, dispunînd acolo de o „mică Americă", nu cunosc în nici un anotimp foamea, aşa cum nu cunosc foamea nici ofiţerii sud-coreeni care au pus la cale, printre altele, furtul unei nave de război din propria lor armată, pentru a o vinde la fier vechi cu 1,5 miliarde hvani... (Furtul, dacă ne gîndim bine, nu e totuşi decît o simplă găinărie pe lîngă marele furt al întregii Coree de sud şi punerea ei la dispoziţia Statelor Unite ale Americii...).

Nu e de mirare că populaţia sud-coreeană luptă împotriva transformării ţării într-o adevărată colonie americană. În Coreea de sud s-au perindat în ultima vreme mai mulţi dictatori, mai multe guverne. Dar, o dată ce a pus mîna pe putere, fiecare dictator, fiecare guvern a vrut să se asigure că o va păstra cît mai multă vreme. Procese intentate pentru cele mai imaginare vini au transformat Coreea de sud într-o adevărată sală de tribunal, în care judecători sînt arbitrarul şi cruzimea. Numai în cursul anului trecut s-au judecat 371 000 procese politice — ceea ce înseamnă peste 1 000 de procese pe zi...

Sătulă pînă în gît de „primăverile foamei", populaţia sud-coreeană năzuieşte la o viaţă mai bună, la unitatea patriei sale, la o Coree care să fie întreagă „a dimineţilor liniştite".

R. ŢIULESCU

↑

Prostituate în aşteptare de clienţi. Pentru a înţelege de ce multe fete sud-coreene ajung aici, e de ajuns să amintim că femeile, care muncesc 12-16 ore pe zi, primesc jumătate din salariul bărbaţilor. Salariul lunar al unei textiliste, de exemplu, nu reprezintă decît 15-20% din minimul necesar traiului.

←

Scenă obişnuită în Seul şi pe străzile altor oraşe sud-coreene. În urma ciocnirilor, adesea rămîn oameni morţi pe străzi. În imaginea alăturată: un militar american se lasă fotografiat lîngă una din victime.

În ziarul francez „Le Monde" pot fi citite rîndurile scrise de ziaristul Robert Guillain: „Eu mă găseam în Coreea în timpul războiului şi am asistat la semnarea armistiţiului în 1953. Mai aud şi acum lozinca plină de promisiuni pe care o proclamau americanii în numele «lumii libere»: «Vom face din această ţară o vitrină a democraţiei»". Toate fotografiile de mai sus şi încă nenumărate altele ar putea figura la loc de frunte în vitrina „democraţiei sud-coreene". În spatele acestei vitrine se află 23 milioane de oameni suferind de „chungung", teribila foame de primăvară.

lumină în ... întuneric

Peştera de la Izvorul Tăuşoarelor

Înainte de începerea unei noi expediţii în adîncuri, cercetătorii studiază harta peşterii.

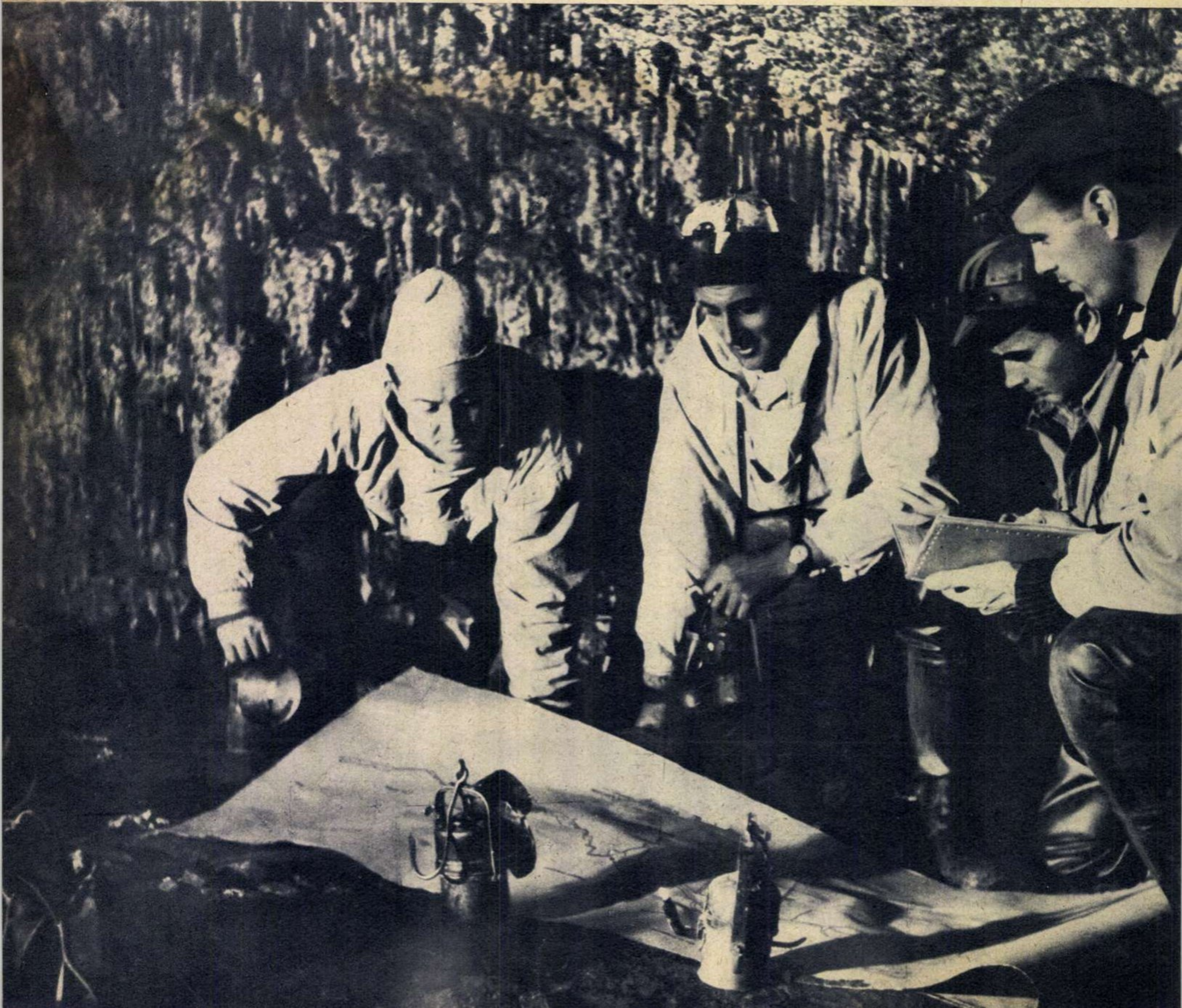

Golurile subterane, care din timpurile cele mai străvechi au înflăcărat imaginaţia oamenilor determinîndu-i să născocească nenumărate basme şi poveşti, formează astăzi obiectul de cercetare al speologiei, ştiinţă ale cărei baze au fost puse de savantul romîn Emil Racoviţă.

Constituind un mediu de conservare prielnic, peşterile au păstrat adesea, pe lîngă resturile unor animale azi dispărute, şi urmele activităţii omului preistoric, căruia i-au dat adăpost. Datorită acestui fapt, studierea multilaterală a peşterilor ancestrale contribuie la descurcarea caierului vremurilor de mult trecute.

Cu timpul, obiectul de cercetare al noii ştiinţe s-a extins şi asupra rocilor în care se formează în general asemenea grote, adică asupra calcarelor care sub acţiunea fizico-chimică şi de eroziune a apei se descompun treptat, dînd naştere unui relief aparte, cu o gamă întreagă de fenomene numite carstice.

Lapiezurile — şănţuleţele ce se formează pe suprafaţa platourilor carstice, dolinele — asemănătoare unor pîlnii ce ciuruiesc în adevăratul sens al cuvîntului regiuni întinse, avenele — fîntîni fără fund, ca şi ponoarele ce înghit cu sete apa cursurilor de suprafaţă completează, alături de izbucuri, peşteri şi chei prăpăstioase, imaginea plină de vigoare şi măreţie a aşa-numitului relief carstic. Descoperite adesea întîmplător, peşterile care străpung masivele muntoase sub forma unor galerii întortocheate, uneori de dimensiuni impresionante, reprezintă însă domeniul cel mai complex, mai atractiv şi mai variat pentru speologi.

În această lume a tăcerii în care totul pare încremenit, apa — modelator neobosit al scoarţei pămîntului — dăltuieşte, transformă şi clădeşte fără răgaz o lume de basm. Aici, de tavanele înalte sau scunde, atîrnă asemenea unor candelabre feerice stalactitele imaculate. Spre acestea, din podeaua umezită a peşterii, se înalţă, întrupate din picăturile ce scapă din boltă, adevărate păduri de stalagmite. Ele sclipesc la lumina lămpii de carbid ca nişte cristale multicolore. Pe alocuri, datorită unei anumite cantităţi de apă şi altor condiţii proprii de formare, ele ajung să se unească în aşa-numite coloane stalagmitice, stîlpi ai cupolelor întunecate.

Alături de „draperiile", scurgerile şi planşeele stalagmitice — rezultate din depunerea carbonatului de calciu conţinut în picăturile de apă ce străbat crăpăturile masivului calcaros — depozitele de nisipuri, prundişuri şi blocuri uriaşe, cascadele şi lacurile subterane întregesc frumuseţea acestor minunate fenomene ale naturii.

În ţara noastră, începînd din Rodna pînă în Mehedinţi, din Banat pînă în Apuseni — unde de altfel culminează în măreţie — fenomenele carstice se întîlnesc la tot pasul, atrăgînd în fiecare an tot mai mulţi drumeţi.

Să cercetăm mai îndeaproape unul din aceste fenomene.

Speologii... în împărăţia zmeilor

Se vorbea de multă vreme de existenţa în Munţii Rodnei a unor peşteri, în jurul cărora localnicii au brodat diferite poveşti cu Feţi-Frumoşi, zmei şi zîne. Legendele retrăiesc în înseşi denumirile date locurilor neumblate din aceste părţi: „Poarta Zînelor", „Peştera Zînelor", „Peştera Zmeilor" etc. Cum însă munţii Rodnei, prin structura geologică, nu lăsau de bănuit prezenţa unor goluri subterane în cuprinsul lor, ele nu au intrat în atenţia cercetătorilor şi nici chiar a turiştilor care se abăteau pe aceste meleaguri.

Iată însă că în toamna anului 1955 învăţătorul Leon Bîrte din cătunul Gersa IV, un pasionat cercetător al naturii, descoperă sub vîrful Bîrlei (1 628 m) peştera de la Izvorul Tăuşoarelor, situată pe pîrîul Tăuşoarelor. Informat de această descoperire, Institutul de speologie „Emil Racoviţă", Filiala Cluj, al Academiei R.P. Romîne a organizat în 1956 prima sa expediţie. Cu acest prilej s-a descoperit nu numai un simplu gol subteran, ci un adevărat labirint de galerii, unul dintre cele mai lungi şi mai adînci din ţara noastră. Din acel moment peştera a intrat în preocupările colectivului de speologi clujeni, care în fiecare deplasare, an de an, au cartat, descris şi studiat noi şi noi galerii, ce totalizează în prezent peste 5 km lungime.

Chiar de la intrare, peştera prezintă o treaptă de 15 m peste care apa se aruncă cu furie, producînd un zgomot asurzitor. Pentru a ajunge la fundul peşterii, la 350 m adîncime faţă de intrare, eşti nevoit să te tîrăşti de-a lungul unor galerii scunde, să te strecori printre blocuri, asemenea unei furnici, sau să escaladezi prăpăstii şi cascade înspumate, atîrnat de o coardă fixată undeva într-un piton.

Cu toată osteneala unui astfel de drum subteran, care niciodată nu durează mai puţin de 10 ore, satisfacţia pe care o simţi la capătul lui este deplină.

Peştera de la Tăuşoare, cu galerii de 150-200 m lungime şi 25-30 m lăţime şi o boltă ogivă, în care lampa de carbid pare mai degrabă un opaiţ, oferă speologilor un vast şi interesant cîmp de cercetare a fenomenelor carstice subterane.

A dispărut... o apă

În cercetările de pînă acum o atenţie deosebită s-a acordat evoluţiei reţelei hidrografice, care în cazul de faţă prezintă o oarecare particularitate. După ce apa pîrîului intră în peşteră la o altitudine de 920 m şi străbate o parte din cei 5 050 m de galerie cartată pînă în prezent, la 350 m adîncime ea se furişează printr-o aglomerare de blocuri, nemaiputînd fi urmărită în restul de peşteră care există cu siguranţă în spatele obstacolului. Dar cercetătorul nu se dă bătut. El trebuie să stabilească, pe lîngă atîtea alte probleme, şi soarta cursului subteran. Şi iată că-i vine în ajutor fluoresceina, o substanţă chimică care, diluată cu amoniac şi aruncată în apă, o colorează într-un verde intens ce persistă timp îndelungat.

Folosindu-se această metodă, la Tăuşoare s-a constatat că apa din fundul peşterii, după ce coteşte spre nord-vest, trece pe sub valea de suprafaţă a Gersei, străpunge cumpăna de ape dintre văile Gersa şi Telcişor, trece pe sub o serie de afluenţi ai acestuia din urmă şi apare, după aproape 6 km, sub forma unui izbuc, la locul numit Izvorul Rece, pe malul stîng al văii Telcişorului.

Această legătură subterană a mărit şi mai mult interesul cercetătorilor.

În speranţa depistării unei posibilităţi de explorare a porţiunii necunoscute dintre Izvorul Rece şi fundul peşterii Tăuşoarelor, s-a organizat o cartare minuţioasă a tuturor fenomenelor carstice de suprafaţă.

Şi iată că în anul 1959 se descoperă peştera de la Jgheabul lui Zalion, ale cărei galerii se orientează perpendicular pe direcţia cursului subteran, necunoscut, ce vine de la Tăuşoare. Din acest moment, în speranţa descoperirii joncţiunii, au început pregătirile pentru explorarea acestei peşteri. Dar cascadele de 30-40 m şi în-

O privelişte de neuitat: în galeria „Doctor Sabin", stalactitele ce coboară din boltă se unesc cu stalagmitele ce se înalţă din podea, formînd parcă o imensă orgă.

Aţi dori să prînziţi la 210 m sub pămînt, în această galerie denumită „Sala de mese"?

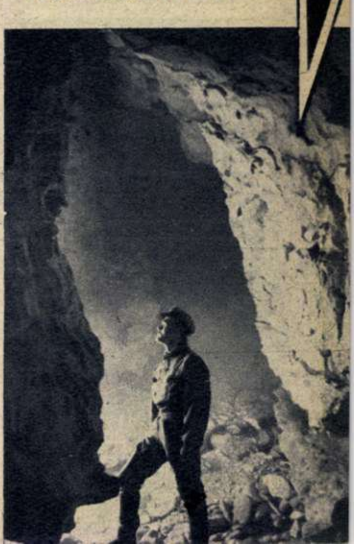

Pereţii par lustruiţi de apă în galeria „Şapte sute".

„Cuibul stalactitelor" în galeria „Sala muntelui".

gustarea galeriilor ce împiedică pe zeci de metri trecerea normală a unui om au oprit echipele de explorare, formate din speologi și alpiniști încercați, la 130 m adîncime. Deocamdată. Căci o nouă expediție este în curs de organizare. La cei 5 500 m cît însumează cele două peșteri, se vor adăuga și cei peste 6 km de galerie presupusă, încheindu-se astfel explorarea unuia dintre cele mai mari goluri subterane din țara noastră.

Cele două peșteri prezintă interes științific din diferite puncte de vedere. Aici au fost descoperite primele cristale de ghips din țara noastră, așa-numitele anthodite („anthos" în grecește înseamnă floare), ale căror dimensiuni ajung pînă la 12-15 cm lungime. Noile specii descoperite în fauna peșterii — reprezentată prin insecte, lilieci și răcușori cavernicoli — crustele de ghips, planșeele și formațiunile stalagmitice, ca și alte procese și fenomene, fac din acest complex carstic un domeniu complet de cercetare speologică. Tocmai pentru aceste considerente, prin grija Comisiei monumentelor naturii de pe lîngă Academia R. P. Romîne, peștera de la Izvorul Tăușoarelor a fost declarată monument al naturii — monument care încîntă, în egală măsură, pe turist și pe omul de știință.

Teodor RUSU
cercetător științific la Institutul de speologie „Emil Racoviță", Filiala Cluj, al Academiei R.P.R.

DISC

Pentru prima oară în țara noastră, casa de discuri „Electrecord" a realizat o înregistrare integrală, pe discuri, a unei opere. Este vorba de „Bărbierul din Sevilla" de Giacchino Rossini, în interpretarea soliștilor Teatrului de Operă și Balet al R.P.R.

Înregistrarea integrală a operei a fost efectuată în decursul iernii 1960-1961, în marea sală a Palatului R.P.R. Calitatea ireproșabilă a înregistrării a fost asigurată, cu gingășie și acuratețe, de către tehnicienii de sunet de la „Electrecord". Cele trei discuri ale acestei ediții redau cu cea mai înaltă fidelitate partidele vocale și cele orchestrale.

Colectivul de soliști ai Teatrului de Operă și Balet al R.P.R., care a depus o muncă perseverentă pentru realizarea acestei „integrale", se compune din artistul poporului baritonul Nicolae Herlea (Figaro), artiștii emeriți soprana Magda Ianculescu (Rosina) și tenorul Valentin Teodorian (Almaviva), basul Valentin Loghin (don Basilio), basul Constantin Gabor (don Bartolo), mezzosoprana Maria Săndulescu (Berta) și baritonul Ștefan Petrescu (Fiorello).

Reușita acestei înregistrări se datorește în bună măsură și artistului emerit dirijorul Mihai Brediceanu, care conduce competent grupul de soliști, corul și orchestra Teatrului de Operă și Balet. Pentru omogenitatea și prezența autentic muzicală a corului trebuie să menționăm pe dirijorul acestui ansamblu, Corneliu Trăilescu.

Cele trei discuri se bucură de o prezentare exterioară practică și interesantă. Ele sînt adăpostite într-o mapă cu trei plicuri, care mai cuprinde și o fasciculă de 32 de pagini cu un studiu introductiv semnat de A. Hoffman, precum și libretul operei în limbile romînă și italiană (în care este cîntată această înregistrare). Pentru reascultarea anumitor pasaje, este foarte fericită ideea „tablei de materii" a operei, cu menționarea tuturor recitativelor, cavatinelor și ariilor, ca și a discurilor pe care se află gravate respectivele bucăți.

Din păcate, la discurile de muzică de operă editate anterior de „Electrecord" nu am avut prilejul de a găsi în mapă o prezentare mai amplă a compozitorilor și a bucăților cîntate și, mai ales, textele acestora în original și în traducere romînească.

Interesanta prezentare grafică a mapei se datorește lui Matty Aslan.

ÎNTREBĂRILE COPIILOR

Cîte întrebări pune un copil pe zi? Tehnica modernă a venit în ajutorul celor care au vrut să găsească un răspuns acestei întrebări.

Cîteva mame au primit microfoane și magnetofoane miniaturale, pe care le-au purtat în permanență asupra lor. Și locuințele lor au fost înzestrate cu asemenea aparate. A reieșit că un copil de patru ani pune în medie 437 întrebări pe zi.

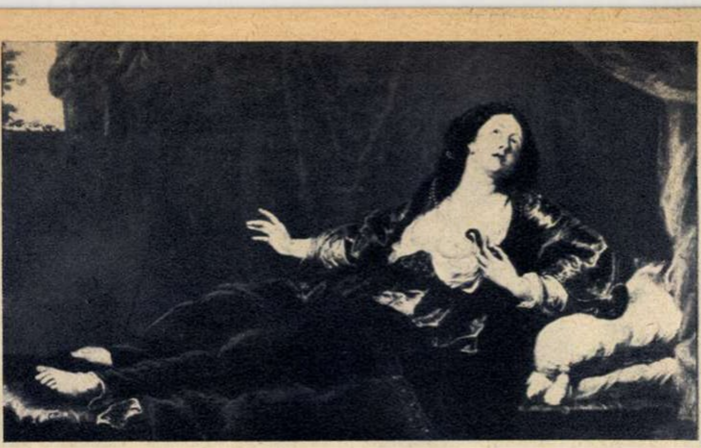

Anthon van Dyck: MOARTEA CLEOPATREI

TABLOURI DE MARI MAEȘTRI DESCOPERITE LA MUZEUL BRUKENTHAL

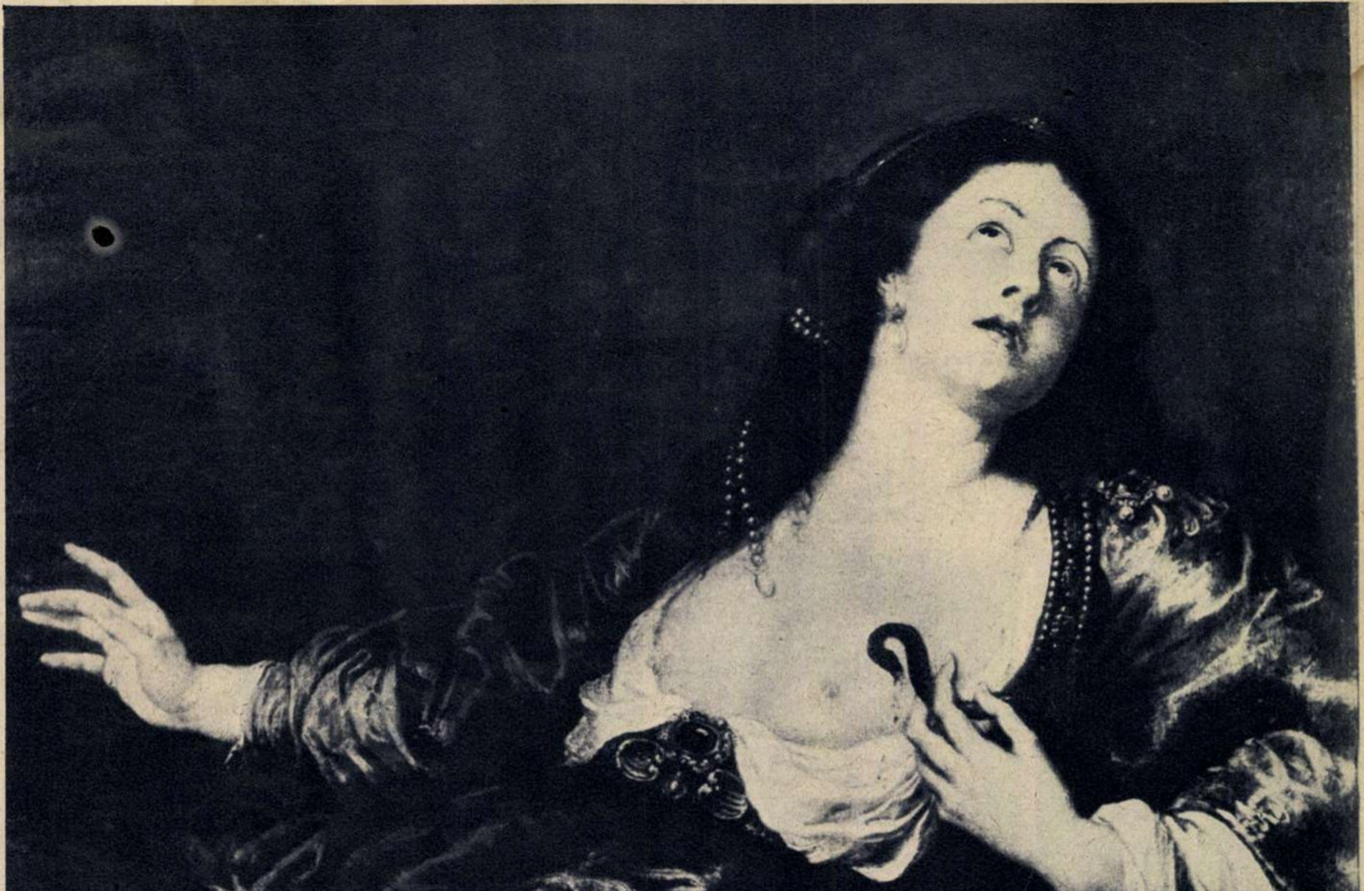

Anthon van Dyck: MOARTEA CLEOPATREI (detaliu)

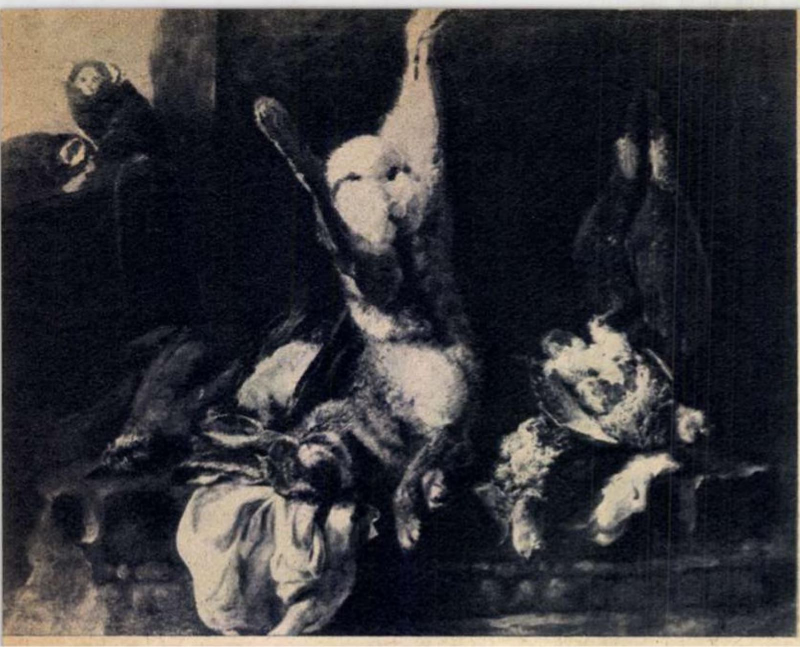

Jan Fyt: IEPURE VÎNAT

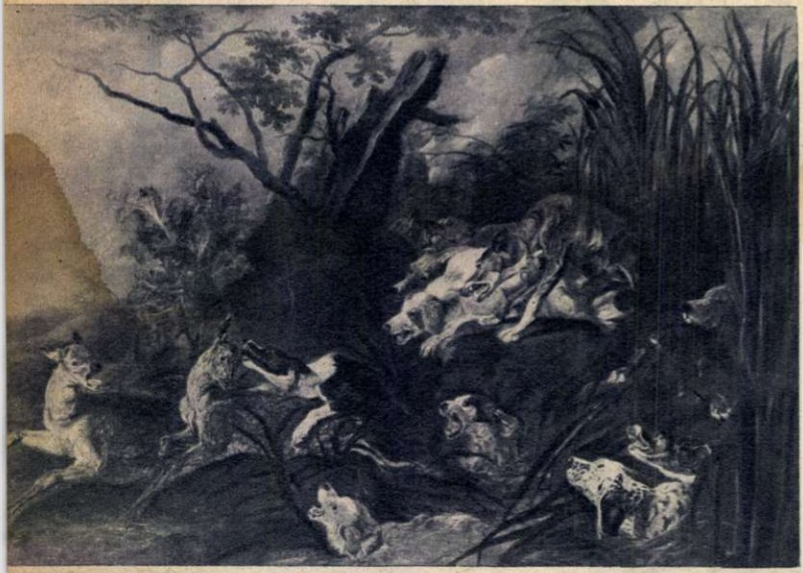

Jan Fyt: VÎNĂTOARE DE CĂPRIOARE

Sebastien Bourdon:
HABACUC ÎN PUSTIU

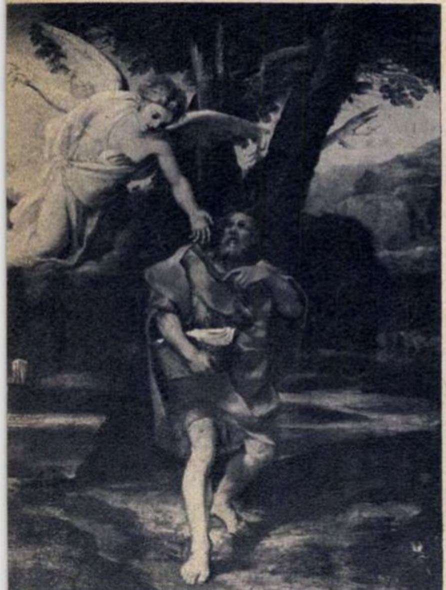

Peter Paul Rubens:
FRANCISC XAVIER

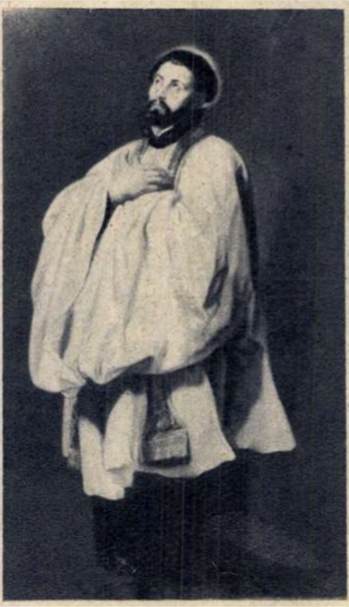

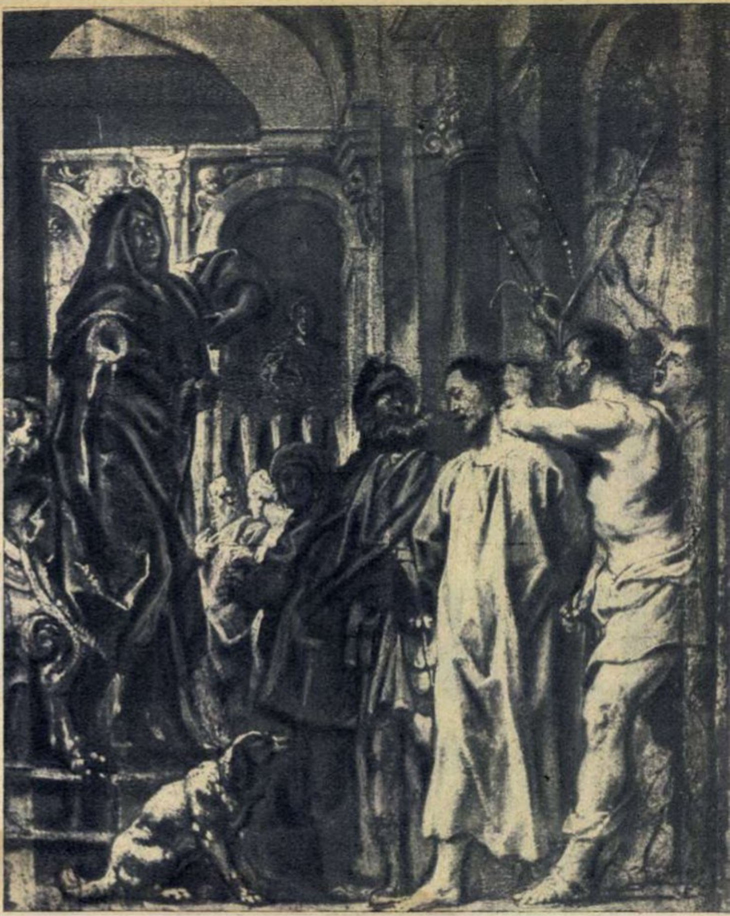

Jacob Jordaens: ISUS LA CAIAFA

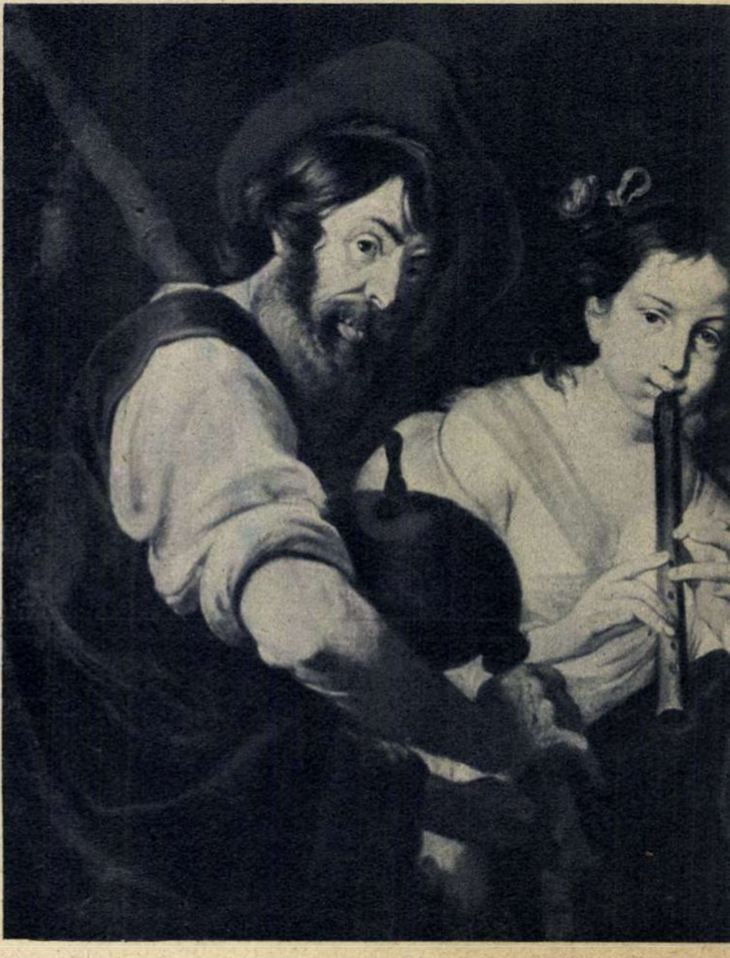

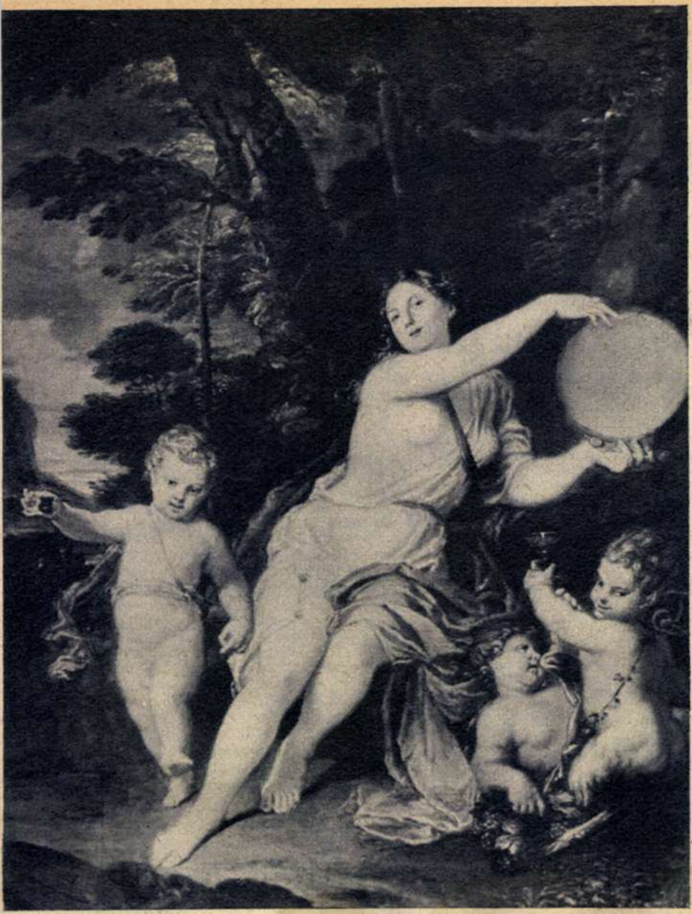

Jean Raoux: EDUCAŢIA LUI BACCHUS

Bernardo Strozzi: CONCERT POPULAR

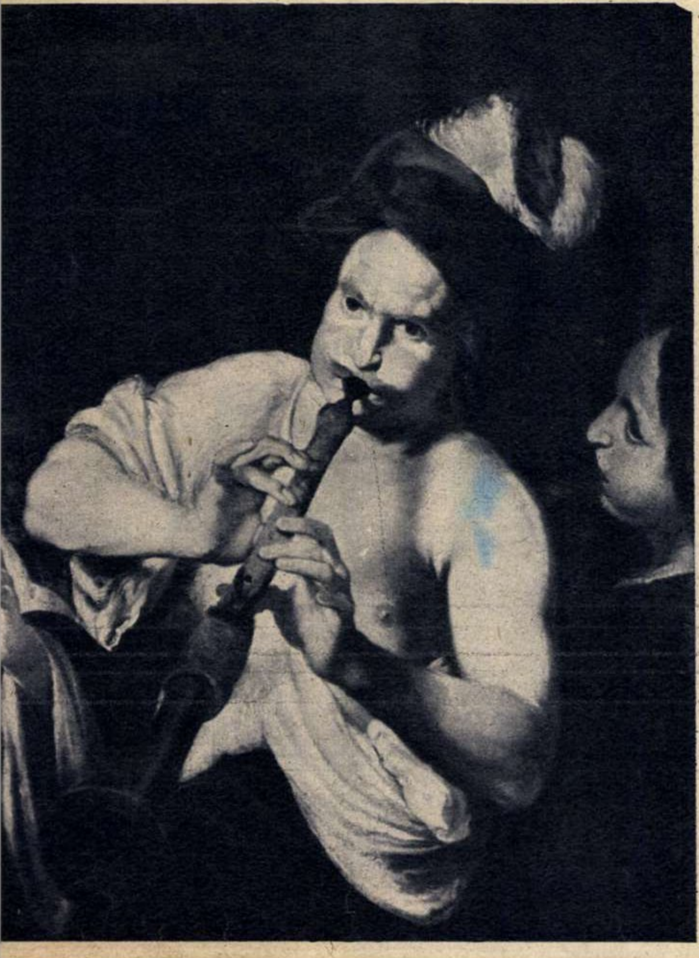

Galeria de artă plastică a Muzeului Brukenthal — existentă în Sibiu încă din 1790 — a fost neglijată tot timpul secolului trecut. Abia după 1900 ea a fost cercetată de cîţiva cunoscători de artă, care au răspîndit apoi în lumea întreagă faima pinacotecii din Sibiu, autentificînd, dintre cele peste 1 000 de tablouri, unele opere de mari maeştri ai picturii europene, ca Jan van Eyck, Hans Memling, Antonello da Messina, Pieter Breughel cel tînăr, Lorenzo Lotto, Lucas Cranach, Jacob Jordaens şi alţii. Ulterior însă, galeria a fost din nou socotită doar un depozit de vechituri sau cel mult de curiozităţi, deşi adăpostea şi alte tablouri de maeştri iluştri — după cum s-a dovedit de curînd — dar care nu fuseseră studiate spre a li se afla paternitatea.

În anii noştri, Muzeul Brukenthal, devenit muzeu de stat, s-a bucurat de o largă dezvoltare în ce priveşte baza tehnico-materială, investindu-se peste 10 000 000 lei în restaurarea palatului şi în reorganizarea expoziţiilor şi depozitelor din cele 126 de camere, care au fost dotate după toate regulile muzeistice moderne. În 1956, după reorganizarea galeriei, s-a pus problema editării unui nou catalog, cel vechi fiind depăşit în cei 50 de ani care au trecut de la tipărirea lui. Colectivul ştiinţific al galeriei a trecut atunci la o muncă sistematică de cercetare şi documentare pentru identificarea tablourilor. Paralel cu restaurarea picturilor, ele au fost minuţios examinate, fie cu lupa sau cu reflectorul, fie cu ajutorul razelor X, ajungîndu-se astfel la descoperirea unor iscălituri ale pictorilor. Dintre acestea, cea mai preţioasă este semnătura vestitului pictor flamand Anthon van Dyck de pe tabloul „Moartea Cleopatrei", catalogat pînă atunci drept opera unui anonim olandez. De asemenea, s-a dovedit că tabloul „Ecce Homo", atribuit în trecut şcolii lui Tizian, este în realitate chiar un original, creat la adînci bătrîneţe de gloriosul maestru veneţian. În secolul al XVII-lea pînza a făcut parte din celebra colecţie de tablouri a lui Leopold Wilhelm din Bruxelles, iar în secolul al XVIII-lea tabloul se afla în colecţia imperială austriacă. Cum a ajuns el la Sibiu? După toate probabilităţile, tabloul i-a fost dăruit lui Brukenthal, guvernatorul Transilvaniei habsburgice, favoritul împărătesei, de către însăşi Maria Theresia. Un alt tablou italian, dar atribuit în mod eronat şcolii spaniole, este „Concert popular", identificat acum ca o lucrare certă a cunoscutului pictor genovez Bernardo Strozzi.

În urma unei intense şi fructuoase documentări prin corespondenţă cu muzeele, institutele de artă şi istoricii de artă cei mai avizaţi din lumea întreagă, colectivul ştiinţific al galeriei Brukenthal a reuşit să identifice peste 150 de tablouri care erau greşit considerate opere ale unor pictori anonimi. Dintre aceste identificări, mai importante sînt două tablouri de Peter Paul Rubens. Ele reprezintă, cu toată pompa barocului iezuit, pe Ignaţiu de Loyola şi pe Francisc Xavier. Tablourile împodobiseră bisericile iezuite din Anvers şi Bruxelles în cursul secolelor al XVII-lea şi al XVIII-lea. În 1770 ele au fost vîndute de către iezuiţi, picturile ajungînd apoi la Viena, de unde le-a achiziţionat Brukenthal. Cu prilejul studierii celor două tablouri, s-a găsit şi contractul lui Rubens referitor la aceste portrete, pentru care primise suma impresionantă pentru acea vreme de 3 000 de florini (de curînd, un tablou de Rubens s-a vîndut cu 750 000 de dolari). Au mai fost identificate şi alte tablouri de diferiţi maeştri fruntaşi ai picturii flamande, ca Jacob Jordaens, Justus Suttermans, Frans Snyders şi Jan Fyt. Din pictura franceză s-a putut preciza paternitatea a două tablouri, pictate de importanţi maeştri ai barocului francez ca Sebastien Bourdon şi Jean Raoux, considerate în trecut drept opere din şcoala italiană.

Ca rezultat al identificării vechilor tablouri existente la Sibiu de peste 150 de ani, Muzeul Brukenthal este acum în măsură să ofere numeroşilor săi vizitatori o mai bogată şi precisă orientare.

Teodor IONESCU

directorul Galeriei de artă plastică
a Muzeului Brukenthal

EDUCAŢIE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Meşterul-strică

— A se slăbi cu teoriile! Înţelegi? A se slă-bi! — îmi silabiseşte ritos meşterul-strică, în timp ce mă străduiam — pentru a cîta oară? — să-l conving că bătaia nu duce la nimic bun în relaţiile dintre oameni şi îndeosebi în educaţie.

Evoluţia meşterului-strică spre utilizarea cu predilecţie a metodelor „tari" a trecut prin mai multe faze. La început, folosirea lor exprima totala sa nepricepere pedagogică, lipsa de experienţă într-o situaţie nouă: aceea de părinte. O vreme Costel îi punea probleme pe care nu izbutea să le rezolve. Într-o zi, scos din sărite, şi-a apucat fiul zdravăn şi a tras. Şi deodată, sub privirile sale uimite, totul a reintrat în ordine. Fulgerat pe neaşteptate de accesul acut de autoritate paternă, fiul a început să păşească smerit pe căile ascultării. *Aşa s-a încheiat prima fază.*

În a doua fază îşi spun cuvîntul particularităţile meşterului-strică: slăbiciunea, lipsa de răbdare, comoditatea. Ceea ce la început fusese o întîmplare deveni acum o practică curentă. Încurajat de „succese", meşterul-strică a socotit că este mai simplu să-şi bată fiul decît să-şi bată capul pentru a aplica metode mai potrivite cu spiritul unei educaţii sănătoase. Cîteva palme aplicate rapid i se păreau a avea acelaşi efect ca şi munca stăruitoare şi susţinută de educare a copilului. De ce să-şi mai piardă timpul? Dar cei din jur n-au rămas nepăsători. Atrăgîndu-i-se adeseori atenţia că nu face bine ce face, meşterul-strică a trebuit să-şi construiască o justificare. El a etichetat metodele pedagogice drept „teorii" şi „utopii", s-a declarat partizanul „papareі, că-i sănătoasă", emitea aforisme ca „unde dă tata creşte" şi afirma că „la Costel al meu fără papară nu merge". *Aceasta a fost faza a III-a*, „faza teoretizării".

Faza a patra a apărut ca un rezultat al celorlalte trei. S-ar cuveni s-o numim: *faza deziluziilor*. Costel nu se făcuse de loc mai cuminte. Dimpotrivă, intervenţia paternă era din ce în ce mai necesară. Obişnuit cu bătaia ca unică sancţiune, Costel o socotea firească şi o calcula de la început în „preţul de cost" al isprăvilor lui. Între tată şi fiu se stabilise un sistem de relaţii „cinstit negustoresc": eu am făcut o poznă, tu m-ai bătut, sîntem chit! Mi-am îndeplinit obligaţiile, am plătit preţul! Ce mai vrei? Şi iată că, drept urmare, acum Costel trebuie reeducat.

Ce este meşterul-strică? La început a fost un părinte fără experienţă. Apoi s-a dovedit un om slab, comod, atras de „succese" rapide, fără să-l preocupe dacă sînt şi trainice, un om lipsit de perspectivă care, în schimbul unei iluzorii „autorităţi" imediate, renunţă să răspundă la întrebarea: ce fel de om va creşte din copilul acesta căruia nimeni nu i-a explicat cu răbdare cum să răspundă cerinţelor vieţii noastre noi? Ştiţi cui îi seamănă meşterul-strică? Mi se pare că acelui personaj din snoave care, avînd de scos dintr-un zid un cui bătut adînc, dărîmă zidul ca să scoată cuiul şi se laudă apoi că nu se află pe lume un cui care să-i stea împotrivă.

Sen ALEXANDRU

automobilul vă așteaptă!

Schiță de O. HENRY

O dată cu lăsarea serii, tînăra fată îmbrăcată în gri își făcu din nou apariția în acel liniștit colțișor al micului parc. Se așeză pe bancă și începu să citească o carte. Era îmbrăcată într-o rochie simplă, dar chipul său era de o mare frumusețe. Văzînd-o, tînărul o recunoscu, căci fata venise aici în ziua trecută și cu o zi mai înainte.

Tînărul se apropie de bancă. În acel moment fata scăpă din mînă cartea. Tînărul o ridică îndată și o dădu fetei cu cîteva cuvinte politicoase. Apoi așteptă.

Fata privi hainele simple și chipul atît de comun al băiatului.

— Așază-te, dacă vrei — îl invită ea cu un glas frumos de contralto. S-a întunecat și nu mai pot citi. Hai să stăm de vorbă.

— Știi — spuse el — ești cea mai frumoasă fată pe care mi-a fost dat s-o văd. Te-am văzut și ieri.

— Oricine ai fi — replică fata cu un ton de gheață — trebuie să știi că sînt o lady.

— Vă cer scuze. Poate că am greșit, dar știți, sînt atîtea fete în parcuri... Dar...nu aveți de unde să știți...

— Să vorbim mai bine despre altceva. Vorbește-mi de pildă despre oamenii aceștia care trec. Unde se duc? De ce se grăbesc așa? Sînt oare fericiți?

Tînărul nu-și prea dădea bine seama ce atitudine ar fi fost potrivit să ia.

— Vin aici — continuă tînăra fată — pentru că aici mă simt mai aproape de oameni, de popor. Știi, doresc să pot vorbi unui om natural, nefalsificat de bani, de avere. Ah! Nici nu-ți poti închipui cît sînt de obosită: bani, bani și iar bani! Și de oamenii care mă înconjoară! Sînt obosită de plăceri, de bijuterii, de călătorii...

— Eu am crezut totdeauna — spuse tînărul — că banii sînt un lucru foarte folositor.

— Dar cînd ai milioane! Plimbări cu automobilul, dineuri, teatre, baluri, supeuri! Mă plictisesc toate.

Tînărul o privi cu un alt interes:

— Mi-a plăcut întotdeauna să citesc și să ascult vorbindu-se despre viața oamenilor bogați.

— Cîteodată îmi spun — continuă fata — că dacă aș iubi vreodată, aș iubi un om simplu. Care este profesiunea dumitale?

— Sînt un om simplu, dar nădăjduiesc să mă ridic. E adevărat ce spuneați adineauri că ați putea iubi un om simplu?

— Absolut adevărat.

— Lucrez la un restaurant — mărturisi el.

Fata tresări.

— Nu ești cumva chelner?

— Sînt casier la restaurantul a cărui firmă strălucește acolo, în fața noastră.

Fata se uită la ceas și se ridică:

— De ce nu ești acum la lucru? — întrebă ea.

— Lucrez în tura de noapte. Mai am o oră pînă să înceapă lucrul. Pot spera să vă mai văd?

— Nu știu. Poate. Dar acum trebuie să plec repede. Am un dineu și un concert în seara asta. Ai văzut automobilul acela alb care așteaptă la colțul parcului?

— Da, l-am văzut — confirmă tînărul.

— Mă așteaptă pe mine. Bună seara.

— Dar s-a făcut întuneric — observă tînărul — și parcul e plin de bădărani. Dați-mi voie să vă însoțesc pînă la mașină.

— Vei rămîne pe această bancă timp de zece minute după plecarea mea.

Fata plecă. El îi urmări silueta elegantă în timp ce se îndrepta spre poarta parcului. Se ridică apoi și începu s-o urmărească. Cînd ajunse la ieșirea din parc, fata își întoarse capul să privească la automobilul care aștepta, apoi trecu mai departe, traversă strada și intră în restaurantul a cărui firmă strălucitoare se vedea de departe. Atunci o fată roșcată coborî de la casă și tînăra în gri îi luă locul.

Tînărul își vîrî mîinile în buzunare și o porni încetișor pe stradă în jos. Cînd ajunse în dreptul automobilului se urcă în el și spuse:

— La club, Henry.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Alimentarea copilului între 1 și 3 ani

La vîrsta de un an, după apariția primilor dinți, copilul trebuie învățat să mestece. Pentru aceasta vom începe să-l hrănim cu alimente solide. Cantitatea de lapte va fi redusă la 600 gr zilnic, în schimb vom introduce în alimentație carnea, sub formă de chiftele fierte, săptămînal 3-4 ouă moi sau gălbenușuri crude, legume fierte și fărîmițate, păsat de griș sau orez, brînză de vaci, fiertură de legume cu carne tocată, unt, pire de legume, suc de mere, cremă de fructe, surogat de cafea cu lapte, chifle, biscuiți și fructe variate. Pînă la vîrsta de 3 ani, copilul va lua cinci mese pe zi. După 3 ani copilul va primi o alimentație foarte apropiată de cea a adulților: supe de carne cu legume, pîrjoale, cartofi prăjiți, papanași, iaurt etc. Condițiile de mediu în care alimentăm copilul trebuie să fie plăcute, iar mîncarea să fie gustoasă. Este cu totul contraindicată sustragerea atenției copilului (prin povești etc.) în timpul hrănirii. Asemenea practici au drept urmare faptul că secreția sucului gastric nu se face normal și, în consecință, digestia va fi tulburată.

Pe ce criterii putem controla noi înșine dacă alimentînd just copilul, el se dezvoltă normal?

Se știe că la a 21-a zi de la naștere, băiatul are cca. 3,200 kg, iar fata 3 kg; la sfîrșitul lunii a doua ei vor trebui să cîntărească cu 750 gr mai mult. În lunile următoare creșterea este cu 50 gr mai mică în fiecare lună. În medie putem considera că în primele 6 luni copilul crește cu 600 gr pe lună, iar în a doua jumătate a anului, cu cîte 500 gr pe lună. Deci el își dublează greutatea la 5-6 luni și o triplează la un an. După un an, copiii vor crește în greutate cu 2 kg anual.

Putem urmări și creșterea normală în lungime a copiilor. În medie copiii au 50 cm la naștere și cresc cu cca. 15 cm în primele 6 luni și cu alți cca. 10 cm pînă la sfîrșitul primului an. După un an, copilul va crește cu cca. 5 cm anual.

Urmărind creșterea în lungime și greutate a copilului, vom putea aprecia dacă modul de hrănire este corespunzător și dacă copilul este în general bine îngrijit. Abaterile mici și de scurtă durată de la cifrele de mai sus nu au importanță; dar dacă acestea sînt persistente, de lungă durată, va trebui să ne adresăm medicului pediatru pentru stabilirea cauzei întîrzierii dezvoltării normale a copilului.

La sfîrșitul primului an din viață, copilul normal va avea 8 dinți incisivi, iar la sfîrșitul celui de-al doilea an — 20 de dinți. Și aici pot interveni unele întîrzieri; dacă apariția dinților însă întîrzie mult, este un semn de rahitism și ne vom adresa medicului pentru a interveni neîntîrziat cu tratamentul corespunzător.

Desigur că la dezvoltarea normală a copilului, în afara alimentației raționale, contribuie în mare măsură și alți factori, ca: igiena generală a copilului, soarele, aerul.

Dr. Silviu GHEREA

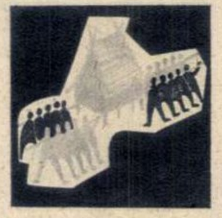

Hai să mutăm... casa

Mutarea caselor dintr-un loc în altul este — în unele regiuni ale Sumatrei — un lucru cît se poate de obișnuit. Această operație nu cere cheltuieli mari sau aparate și mecanisme complicate. Este suficient să se taie piloții, să se introducă sub casă niște grinzi, și cincizeci de oameni o ridică pe umeri fără prea mari eforturi. De obicei casa este transportată, alternativ, de două echipe.

După o oră-două, stăpînii casei se instalează din nou în locuința lor, care în acest interval de timp și-a schimbat doar locul.

O prietenie ciudată în adîncurile oceanului

În sudul Pacificului trăiește o actinie care are tentacule groase, înarmate cu glande ce împroașcă venin. Cu asemenea armă, căreia i se adaugă niște mișcări foarte iuți, această actinie constituie spaima tuturor peștilor, care o ocolesc de la o mare distanță. Totuși există un pește mic, pestriț, numit amfiprion, care trăiește într-o strînsă prietenie cu pomenita actinie, zbenguindu-se fără teamă printre tentaculele ei, fără ca actinia să reacționeze. Cînd este urmărit de dușmani, micul amfiprion își găsește refugiu printre fioroasele tentacule ale actiniei.

Cum au apărut cerbii în Noua Caledonie

Fauna Noii Caledonii este extrem de săracă, liliecii fiind singurele mamifere indigene ale acestei insule. Totuși în pădurile Noii Caledonii trăiesc numeroși cerbi care prezintă o mare importanță economică. Istoria acestor animale este foarte originală. Odinioară, guvernatorul insulei a primit în dar un cerb și o căprioară. Animalele au sărit gardul parcului și au fugit în pădure, unde s-au aclimatizat și s-au înmulțit. În prezent, cerbii constituie principala sursă de aprovizionare cu carne a populației, iar exportul de piei de cerb depășește cifra de 20 000 de bucăți anual.

Dezlegarea jocului „D-ALE TEATRULUI" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Premiere — Dres. 2) Repertoriu — Pp. 3) Op — UK — Comedie. 4) Glasuri — Flasc. 5) Rîsete — O — Atol. 6) Act — S — Estradă. 7) Maiakovski — IC. 8) Țap — Caio — Acu. 9) Da — Aben — Nodal. 10) E — Triați — Ra — O. 11) Cortina — Capra. 12. Odae — Uita — Tos. 13) Rac — Electra — E.

PRIMĂVARĂ

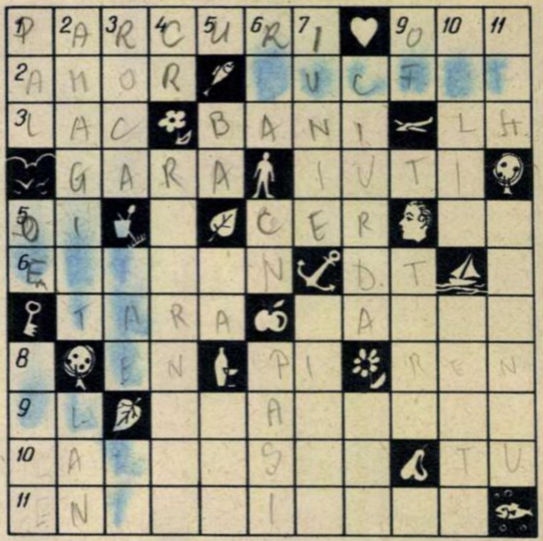

ORIZONTAL: 1) Întîmpină primăvara cu flori și bănci proaspăt vopsite (pl.) — Iese din zăpadă. 2) Zeul dragostei — E numai flori și arome! 3) Oglindă pentru albastrul cerului — Se dau pentru gheață începînd abia din primăvară — Dă tonul. 4) Stație — Repezi. 5) Mari amatoare de iarbă verde — Bolta cea albastră — Petale de nufăr! 6) Prevestește creșterea temperaturii — Dan Toma. 7) Înflorește văzînd cu ochii! — Îți odihnește fruntea obosită. 8) Ene! — 3,14 — Animal asiatic. 9) Vas de lut — Cînd zăpada începe să curgă puhoi la vale... 10) Sosește o dată cu prima zi de primăvară — Dumneata. 11) Prietenie strînsă.

VERTICAL: 1) Palid — Cîntecel de dor și... — Cu brațele încărcate de flori. 2) Iluzii — Cîmp semănat cu același fel de plante. 3) La tot pasul în mijlocul naturii — Curelușe — Curte! 4) Cer! — Cu bujori înfloriți în obraji (pl.). 5) Nu categoric — În schelet — Praf de curățat. 6) Fortăreață lîngă Batna — Cristea Naum — A merge. 7) Prima... vara — Se înalță în slava cerului. 8) Cirezi — Verb de primăvară. 9) Exclamație — Tren (reg.). 10) Vin de primăvară — A crea. 11) Firicel — În primăvara vieții.

Cuvinte rare: RBA.

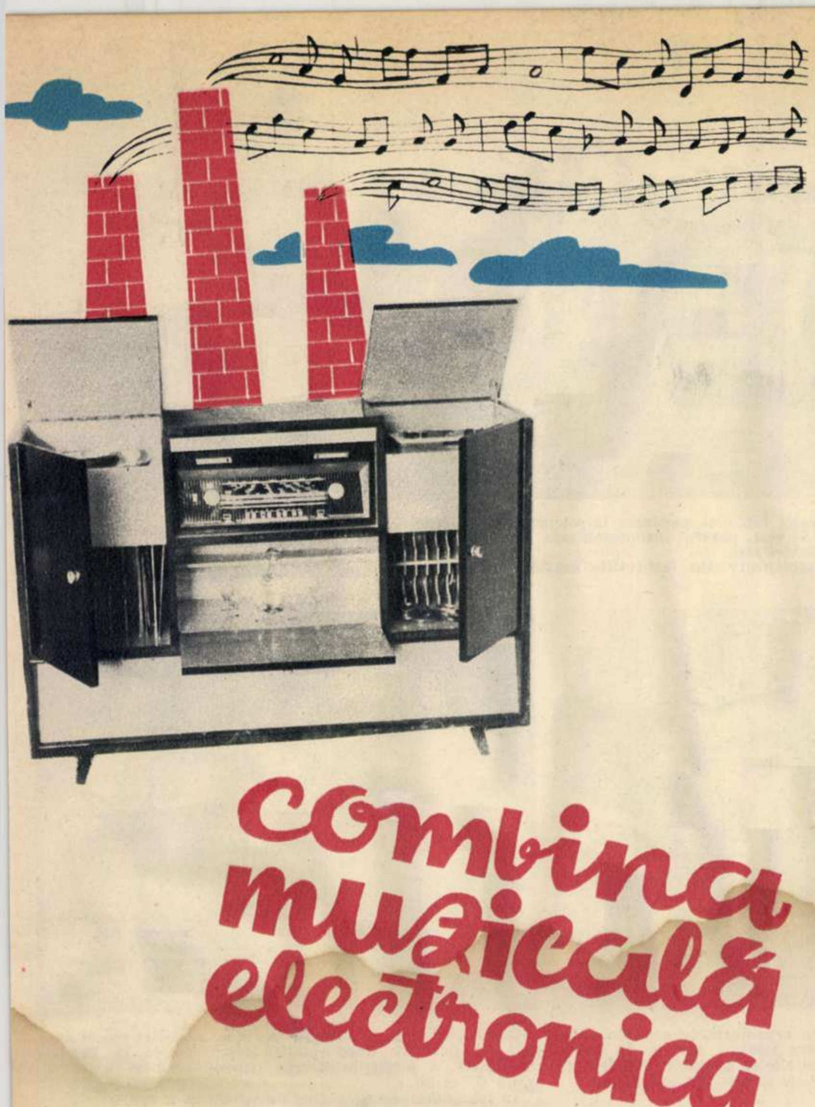

● Vreți să prindeți în bune condiții o emisiune radiofonică?
● Vreți să ascultați în condiții optime ultimele imprimări pe discuri?
● Vreți să înregistrați sau să ascultați pe bandă de magnetofon un concert sau glasul celui ce vă este drag?

Cumpărați-vă combina muzicală

ELECTRONICA S. 606 A

Pentru cei interesați menționăm că ea este prevăzută cu:
— un sistem acustic complex cu cinci difuzoare
— un amplificator audiofrecvență cu calități superioare
— un radio receptor de lux tip „Enescu"
— un magnetofon cu două viteze
— un pick-up semiautomat.

O veste bună pentru salariați și întreprinderi: Combina Electronica S. 606 A se poate cumpăra în rate sau prin virament.

ZECE MINUTE DE GIMNASTIC

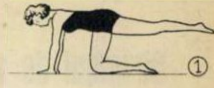
①

Fig. 1. *Pentru un spate drept*: În poziția în genunchi, sprijiniți mîinile pe podea. Întindeți un picior orizontal înspre spate fără să vă cambrați. Aduceți apoi genunchiul la frunte. Coloana vertebrală este solicitată în întregime în acest exercițiu, pe care-l veți face de cîte patru ori cu fiecare picior.

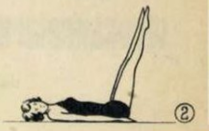
②

Fig. 2. *Pentru a nu avea abdomenul proeminent*: Culcat pe spate, cu brațele de-a lungul corpului, ridicați picioarele vertical; coborîți un picior fără a mișca corpul din poziția inițială și inspirați. Ridicați picioarele și expirați. Se repetă de patru ori.

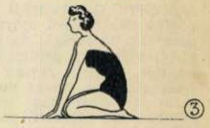
③

Fig. 3. *Pentru menținerea unui bust ferm*: În genunchi, pe covor, cu spatele curbat, stați sprijinite pe călcîie. Împingeți mîinile înainte, întinzînd picioarele pînă ajung la orizontal. Reveniți în poziția inițială. Executați exercițiul de 8 ori.

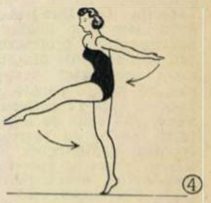
④

Fig. 4. *Pentru a avea brațe și șolduri zvelte*: Sprijiniți-vă pe un picior, celălalt fiind ridicat orizontal înainte. Balansați piciorul înspre spate cît mai sus. Aduceți mîinile la spate, lipind palmele una de alta și strîngînd omoplații. Schimbați piciorul și aduceți mîinile în față.

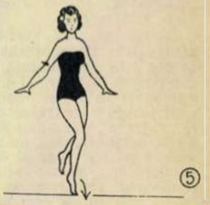
⑤

Fig. 5. *Pentru a dobîndi un mers ușor*: Săriți ca și cum ați avea o coardă.

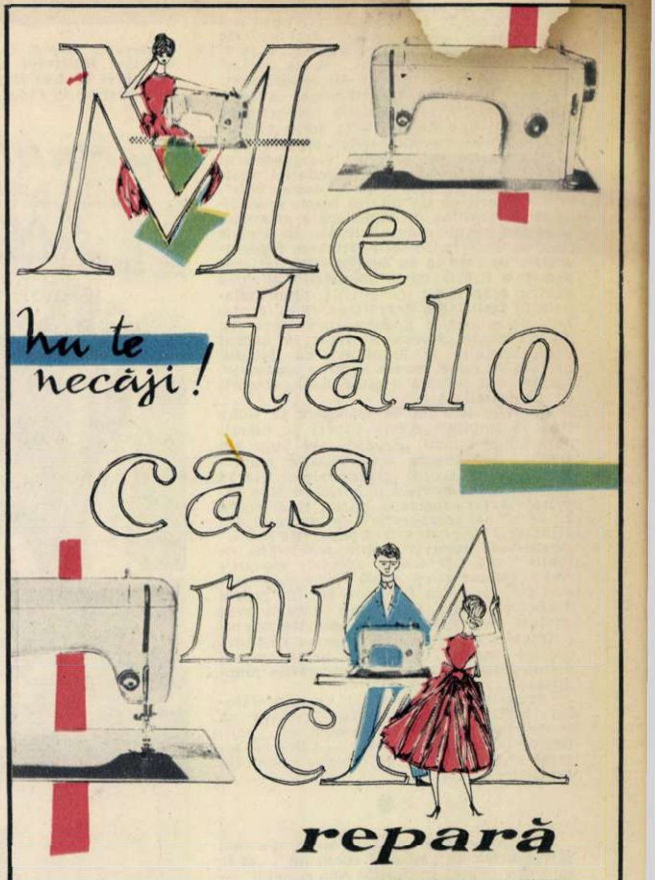

ORICE TIP DE MAȘINI DE CUSUT ÎN CONDIȚII IREPROȘABILE

Notați-vă adresele noastre:
str. Șepcari 10; Calea Moșilor 44, 94 și 362; bd. Coșbuc 4; Calea Griviței 102; str. 30 Decembrie 27 și Șos. Armatei Sovietice 2.

La aceleași centre se pot executa și reparații de cărucioare de copii, sudură electrică și sudură autogenă.

MICUL COMENTAR

Strigătul de alarmă al vicecancelarului Erhard

de Florica ŞELMARU

În ultimele zile ale lunii trecute, vicecancelarul şi ministrul Economiei R.F.G., profesorul Erhard, adresa populaţiei vest-germane un strigăt de alarmă radiodifuzat şi televizat, cu privire la dificultăţile economice în faţa cărora se află Republica Federală. Au trecut de atunci trei săptămîni şi problema continuă să suscite comentarii, discuţii, polemici. Cu atît mai stăruitoare, cu cît le-au alimentat şi dezbaterile din Bundestag asupra situaţiei economice şi a bugetului. De la tribuna parlamentară, profesorul Erhard a afirmat din nou că mult cîntatul în Occident „miracol economic“ vest-german se clatină rău, că ţara a pornit *„pe o pantă care ar putea-o duce la inflaţie“*. Cancelarul Adenauer şi-a spus de asemeni cuvîntul — mai întîi, declarînd într-un interviu acordat ziarului hamburghez „Die Welt“: *„Nu mă tem să afirm că guvernul federal, guvernele laenderelor, municipalităţile... fac şi ele parte din cercul celor vinovaţi“*; apoi, în Bundestag, într-o alocuţiune la care ne vom mai referi.

Despre ce este vorba? În anii imediat postbelici, în schimbul participării sale la coaliţia occidentală, Bonnul a obţinut din partea foştilor săi adversari şi proaspeţi parteneri înlesniri economice, de la amînări privind achitarea datoriilor de război, la variate transfuzii de dolari (de altfel de loc dezinteresate, nu numai din punct de vedere politic, dar şi din punct de vedere economic). Creaţie artificială, „miracolul economic“ vest-german s-a dovedit cu atît mai fragil cu cît politica belicistă a blocului atlantic şi goana înarmărilor pe care o promovează supun unor grele încercări economia tuturor ţărilor membre ale acestei alianţe. În momentul de faţă, statisticile arată că, în 1961, productivitatea n-a înregistrat în R.F.G. decît creşteri modeste (iar pronosticurile pentru anul în curs şi cel viitor sînt pesimiste), că în acelaşi timp preţurile au crescut disproporţionat.

Cînd e vorba de identificarea cauzelor acestei situaţii, oficialităţile vest-germane par a găsi una singură — şi aceea alături de realitate: revendicările muncitoreşti şi majorările de salarii. Vicecancelarul Erhard a reproşat chiar populaţiei vest-germane că *„trăieşte peste mijloacele sale“*. Şi s-a referit cu un interes foarte semnificativ la politica de îngheţare a salariilor adoptată de guvernul britanic. El a omis însă cu desăvîrşire să menţioneze repercusiunile pe care le au asupra situaţiei economice a R.F.G. cursa înarmărilor şi cursa pentru acapararea de poziţii neocolonialiste în ţările slab dezvoltate. (Spre deosebire de ministrul Economiei, colegul său de la Finanţe, Starke, a arătat, în cadrul unei întruniri, la Frankfurt, că *„bugetul pe 1963 ar putea rezerva surprize neplăcute“* tocmai din pricina acestor două categorii de cheltuieli...)

Măsurile în curs de elaborare la Bonn tind să împingă aceste poveri pe umerii oamenilor muncii. Erhard, aşa cum am arătat, desemnează revendicările muncitoreşti drept izvorul tuturor relelor. Starke apreciază că sporirea impozitelor este inevitabilă. Iar cancelarul pare a fi de acord cu ambii săi colaboratori: în interviul din „Die Welt“ se poate citi că populaţia R.F.G. *„ar trebui lămurită asupra seriozităţii situaţiei“*, că *„ar trebui adoptate măsurile care se impun“* şi că *„unele dintre aceste măsuri sînt de ordin fiscal“* — iar în cadrul dezbaterilor din Bundestag, dacă a avut cuvinte de critică pentru anumite cercuri patronale, a fost îndeosebi pentru a imputa acestor cercuri... că nu s-au arătat destul de intransigente faţă de revendicările muncitoreşti.

Strigătul de alarmă al vicecancelarului invită populaţia vest-germană să se restrîngă de dragul aşa-numitei „politici de pe poziţii de forţă“ — adică să accepte noi privaţiuni de dragul cursei înarmărilor.

●

Nici în „vitrina vest-berlineză“ n-a mai rămas urmă de „miracol economic“. *„60 la sută din totalul produselor s-au scumpit“* — scrie publicaţia „Bild Zeitung“ din Berlinul occidental.

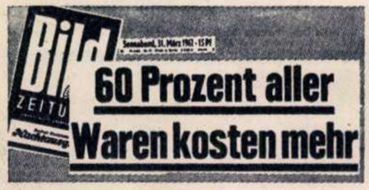
Bild Zeitung
Sonnabend, 31. März 1962 · 15 Pf
60 Prozent aller Waren kosten mehr

În timp ce în Irianul de vest creşte lupta de partizani împotriva colonialiştilor olandezi şi pentru transferarea către Indonezia a administraţiei Irianului de vest, poporul indonezian este gata să răspundă chemării de a porni la eliberarea acestei părţi inalienabile a teritoriului patriei sale.

În fotografie: personalul administrativ din instituţiile oraşului indonezian Makassar participînd la instrucţie militară.

PRODUCCION
CONCIENCIA
DEFENSA

Havana. Aspect de la expoziţia organizată în capitala Cubei de către Institutul naţional pentru reforma agrară. În cadrul expoziţiei au fost prezentate, între altele, maşini şi utilaje agricole produse în Cuba, în U.R.S.S. şi în alte ţări socialiste.

Cunoscutul cineast Vittorio de Sica a vizitat recent capitala R.D.Germane, unde a asistat la prezentarea, la „Berliner Ensemble“, a piesei lui Brecht „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită“.

În fotografie: De Sica dînd autografe unor spectatori.

fotocronica FLACARII

MARCIA DELLA PACE
PER LA FRATELLANZA TRA I PO
CAMUCIA-CORTONA
HIROSCIMA E NAGASAKI

Aspect de la impunătorul „Marş al păcii“ Camucia-Cortona (Italia centrală), la care au luat parte 20 000 persoane. Demonstraţia s-a desfăşurat sub lozincile *„Pentru frăţie între popoare“*, *„Niciodată Hiroşima şi Nagasaki“*, *„Pentru o lume fără războaie“*.

←

La Murmansk (U.R.S.S.) a avut loc cea de-a 18-a întrecere sportivă tradiţională a Nordului.

În fotografie: o sanie cu trei reni în timpul desfăşurării cursei pe 1 600 m.

↓

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Primul film romînesc

Aş dori să ştiu care este primul film romînesc şi ce actori au interpretat rolurile principale.

Florin SNITĂR
Centrul şcolar forestier
Cîmpulung-Moldovenesc

Răspunde MARIUS TEODORESCU, regizor la Studioul cinematografic „Bucureşti“:

Primul film artistic romînesc „Războiul Independenţei“, a fost realizat în anul 1912. Ideea realizării lui a avut-o Grigore Brezeanu, fiul lui Iancu Brezeanu, marele actor al Teatrului Naţional. I-au trebuit însă entuziastului Gr. Brezeanu mult curaj şi mai ales multă perseverenţă şi elocvenţă pentru a putea aduna prin împrumuturi şi donaţii fondurile necesare.

Din banii strînşi cu trudă, el a cumpărat din Franţa aparate şi peliculă, a adus şi un operator şi alţi cîţiva tehnicieni. Apoi, sprijinit de actori de frunte ai Teatrului Naţional (Aristide Demetriad, Constantin Nottara, Aristizza Romanescu, N. Soreanu, Petre Liciu şi alţii) şi cu ajutorul unităţilor militare puse la dispoziţie de Ministerul de Război, Grigore Brezeanu a terminat în scurtă vreme un film care ajungea cam la 2 000 m şi în care spectatorii puteau să vadă cele mai de seamă momente ale războiului pentru independenţă: trecerea Dunării pe un pod de vase, asaltul redutei Griviţa, cucerirea Plevnei şi capitularea lui Osman Paşa etc. Filmul a fost realizat „în culori“—adică fiecare act era filmat pe o peliculă a cărei culoare de fond era alta decît la cea precedentă: brun, albastru, sîngeriu etc.

Premiera a avut loc în septembrie a aceluiaşi an, în sala teatrului „Bulevard“ (fosta sală „Eforia“). Reprezentaţiile au continuat pînă în anul următor; atît în Capitală cît şi în provincie, stîrnind mult interes. Bineînţeles că filmul impresiona mai degrabă prin latura sa patriotică (care în unele momente devenea însă patriotardă), decît prin cea artistică (astfel, figuraţia masivă, formată din ostaşi „nepricepuţi“ în ale cinematografiei, avea mari scăderi de ordin artistic: nu de puţine ori cîte un dorobanţ pornit la asalt se oprea din luptă ca să se uite la operatorul cinematografic sau cîte un „mort“ uita că a căzut pe cîmpul de bătaie şi învia subit). Dar evenimentele descrise în film nu erau prea departe în timp, unii dintre spectatori le trăiseră, aşa că motive de emoţie erau destule. Cu toate lipsurile artistice şi tehnice ale filmului, el rămîne o realizare meritorie a pionierilor cinematografiei romîneşti.

Scenă din filmul romînesc „Războiul Independenţei“, realizat în 1912 de Grigore Brezeanu.

Antoine Gizenga

Zilnic citesc în presă ştiri despre indignarea opiniei publice faţă de deţinerea samavolnică a lui Antoine Gizenga. Aş dori să aflu cît mai multe lucruri despre acest luptător congolez împotriva colonialismului.

Vasile CÎMPEANU
student – Bucureşti

Răspunde GABRIELA DOLGU, redactor la „Contemporanul“:

Născut în 1925, în satul Kandale, districtul Kwilu (provincia Leopoldville), Gizenga a absolvit un colegiu de misionari şi a studiat doi ani la Universitatea din Leopoldville, de unde a fost exmatriculat pentru activitate politică. Apoi a lucrat ca funcţionar la o bancă belgiană. A studiat în acelaşi timp filozofia, istoria, literatura. Era pasionat de sport, pictură şi muzică. Din tinereţe s-a dedicat luptei politice pentru emanciparea şi independenţa Congoului. Împreună cu cîţiva tovarăşi de luptă, Gizenga a întemeiat Partidul solidarităţii africane (P. S. A.), care a cîştigat curînd o largă popularitate. În martie 1959 Antoine Gizenga a fost ales preşedinte al P.S.A. Lozinca principală a partidului său era: prin unitate la independenţă.

În cel dintîi guvern de după proclamarea Republicii Congo, Gizenga a ocupat postul de locţiitor al primului ministru Patrice Lumumba. În august 1960, în timpul discutării problemei congoleze în Consiliul de Securitate, Gizenga a condus delegaţia guvernamentală a Republicii Congo la O.N.U., criticînd cu tărie acţiunile comandamentului trupelor O.N.U. în Congo. După arestarea şi asasinarea lui Lumumba, Antoine Gizenga a trecut în fruntea guvernului central congolez, care s-a mutat în Provincia de Est cu capitala provizorie la Stanleyville, continuînd lupta lui Lumumba pentru apărarea independenţei şi unităţii Republicii Congo, atît de grav ameninţate prin ofensiva coroborată a vechilor şi noilor colonialişti.

Perseverenţa şi lupta activă a forţelor patriotice conduse de Gizenga au permis ca, în ciuda uneltirilor separatiste şi scizioniste, parlamentul Republicii Congo să se întrunească la Leopoldville, în august 1961. Dîndu-şi seama de complexitatea luptei pentru unitatea ţării, pentru aplanarea conflictelor interne, Gizenga a acceptat să intre în noul guvern, deşi pentru el personal, acest fapt reprezenta un risc.

Dar criza n-a putut fi rezolvată. Gizenga a fost izolat, ameninţat, comandamentul O.N.U. nu i-a acordat protecţia cerută de el. Fără a avea aprobarea Parlamentului şi a ministrului de Interne congolez, autorităţile de la Leopoldville îl ţin prizonier de trei luni într-un lagăr militar, pe insula Bolabemba de pe fluviul Congo.

Tratamentul care i se aplică este menit să ducă în cele din urmă la exterminare, deoarece în persoana lui Gizenga colonialiştii şi mercenarii acestora văd un obstacol în calea planurilor lor.

În întreaga lume s-au ridicat proteste împotriva acestei acţiuni samavolnice, opinia publică de pretutindeni cerînd să fie împiedicat un nou asasinat mîrşav în Congo.

Cascada de pe Volga

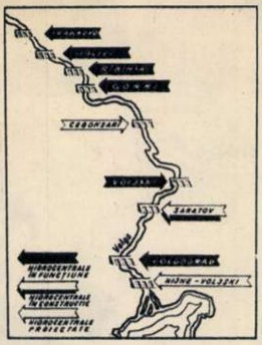

Cîte hidrocentrale sînt în prezent pe Volga?

Gheorghe ARNSTEIN
Arad

Răspunde GHEORGHE POPA, cercetător ştiinţific la Institutul de geologie şi geografie al Academiei R.P. Romîne:

Datorită eforturilor creatoare ale omului sovietic, acest mare fluviu apare azi ca o salbă de lacuri înşirate de la izvor la vărsare. În prezent există şase lacuri de acumulare şi tot atîtea hidrocentrale: Ivankovo, Uglici, Rîbinsk, Gorki, Voljski (Kuibîşev), Volgograd. Ultimele două, cele mai mari din lume (numai hidrocentrala de la Volgograd are o putere instalată de 2 563 000 kW), constituie etape hotărîtoare în cucerirea Volgăi. Ele nu sînt totuşi ultimele trepte ale uriaşei scări de apă. În prezent se află în curs de construcţie hidrocentrala de la Saratov; în curînd vor începe lucrările de construcţie a hidrocentralei de la Ceboksarî, iar mai tîrziu a celei de pe Volga inferioară. Cu aceasta, cascada de hidrocentrale de pe Volga va fi terminată. Atunci Volga va da anual pînă la 40 miliarde kWh energie electrică.

Astronautică şi paleoastronautică

Întîlnesc în ultimii ani denumirea unei ştiinţe noi: paleoastronautica. Doresc să ştiu în ce constă această ştiinţă şi cu ce se deosebeşte ea de astronautică.

Liviu DRĂGAN
Lonea, Hunedoara

Răspunde prof. univ. CĂLIN POPOVICI, de la Observatorul astronomic din Bucureşti al Academiei R.P. Romîne:

Astronautica este o ştiinţă şi o tehnică a timpurilor noastre, a cărei bază teoretică a fost pusă de savantul rus K.E. Ţiolkovski prin lucrarea „Cercetarea spaţiului cosmic cu ajutorul aparatelor cu reacţie“. După cum se ştie, întîia realizare practică în acest domeniu a constituit-o lansarea primului „sputnik“ de către U. R. S. S., la 4 octombrie 1957.

Scriitorii de romane fantastice au răspîndit legenda că Pămîntul a fost vizitat mai demult de astronauţi din alte planete şi că unele rachete cosmice şi-ar fi luat zborul chiar de pe Pămînt, în trecutul îndepărtat. Conform unor afirmaţii cu nimic fondate, vechile oraşe biblice Sodoma şi Gomora ar fi fost distruse într-un bombardament cosmic atomic; din Siria, în trecut, de pe ipotetice rampe de lansare şi-ar fi luat zborul în Cosmos astronauţi; meteoritul siberian „Tungusk“ (1908) ar fi fost o navă cosmică marţiană care a explodat în contact cu Pămîntul sau ar fi fost chiar un proiectil atomic etc.

Toate acestea nu au temei ştiinţific, în ciuda discuţiilor ce s-au purtat în jurul lor. Cunoştinţele noastre actuale arată că pe Marte condiţiile sînt prea aspre ca să se fi dezvoltat viaţa superioară, iar pe Venus, temperatura foarte ridicată la suprafaţă (300°C) reprezintă o piedică pentru apariţia vieţii. Cît despre vizite pe Pămînt din alte sisteme solare, acestea par de domeniul fanteziei şi în orice caz nu au avut loc în timpurile istorice ale umanităţii, cînd ar fi putut fi verificate. Ca atare paleoastronautica, „astronautica veche“, în mod practic, nu este confirmată de fapte.

Astronautica deschide perspective reale pentru viitorii ani. După istoricele zboruri în Cosmos ale lui Gagarin şi Titov, urmează să se realizeze zboruri cu aparate (printre care şi camere de televiziune) şi cu animale în jurul Lunii, cu debarcarea pe Lună a unor aparate lucrînd automat; apoi va avea loc zborul omului în jurul Lunii. Aselenizări cu întoarcerea cosmonauţilor pe Pămînt se crede că se vor realiza pînă în anul 1970. Spre Marte şi Venus se vor trimite deocamdată nave cosmice cu aparatură la bord. Unele din acestea vor evolua în apropiere, altele vor debarca instrumente chiar pe planetele respective, transmiţînd în ambele cazuri informaţii ştiinţifice. Debarcări ale cosmonauţilor pe Marte sau Venus se vor înfăptui într-un viitor mai îndepărtat.

De la fotocorespondenţi

Cum se face alegerea porumbului pentru sămînţă — acesta este subiectul discuţiei dintre ing. Grenada Constantinescu şi colectivista Tudora Stan de la gospodăria agricolă colectivă din Enisală, regiunea Dobrogea. *(Gh. Ciorobea)*

Sînt din Giurgiu, dar într-un sat din regiunea Cluj am zărit această cuşcă originală. Stăpînul cîinelui a făcut-o din trunchiul unui copac. *(Em. Bîrsănescu)*

Pe scurt

M.Vodă şi F. Basica — *studenţi, Craiova. Redacţia noastră consideră interesante aprecierile şi sugestiile dv. în legătură cu conţinutul şi forma revistei. Vă mulţumim şi vă informăm că unele din propunerile făcute vor prinde viaţă. În legătură cu sportul, în ultimele numere aţi avut prilejul de a urmări cu regularitate comentariul semnat de scriitorul Constantin Chiriţă.*

Aurora Ulea, *învăţătoare, Budeşti (Huşi). Despre aproape toţi interpreţii de muzică uşoară citaţi în scrisoarea dv., „Flacăra“ a scris în repetate rînduri. Aşa încît, dacă vreţi să-i cunoaşteţi mai bine, răsfoiţi colecţia revistei noastre. Artistei emerite Dorina Drăghici îi puteţi scrie pe adresa Teatrului satiric muzical „C. Tănase“, Calea Victoriei 33, iar Margaretei Pîslaru pe adresa Studioului de televiziune, str. Molière 4, raionul 30 Decembrie, Bucureşti.*

Sebastian Vasilescu, *Giurgiu. Originea şi înţelesul exact al cuvintelor de care ne întrebaţi le aflaţi fără mare greutate consultînd Dicţionarul de neologisme. Îl puteţi procura la librării sau vi-l poate pune la dispoziţie una din bibliotecile din oraşul dv.*

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

Anul XI — Nr. 16 (360)
21 aprilie 1962

REDACŢIA:
BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rep.

UMOR

DACĂ NECUVÎNTĂTOARELE AR PRINDE GLAS...

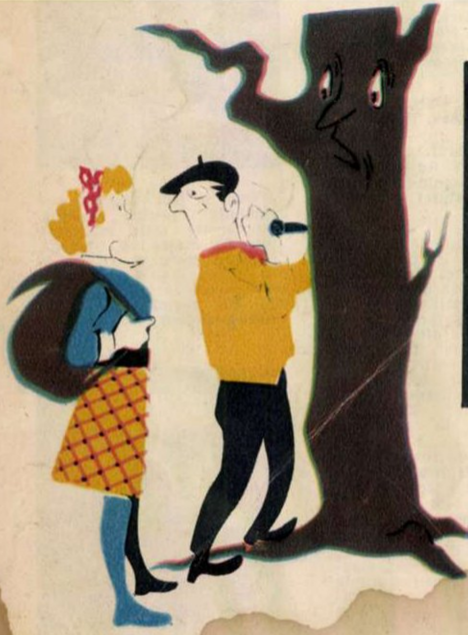

— Cum preferi să-ți scriu numele?
COPACUL: — Pe hîrtie!...

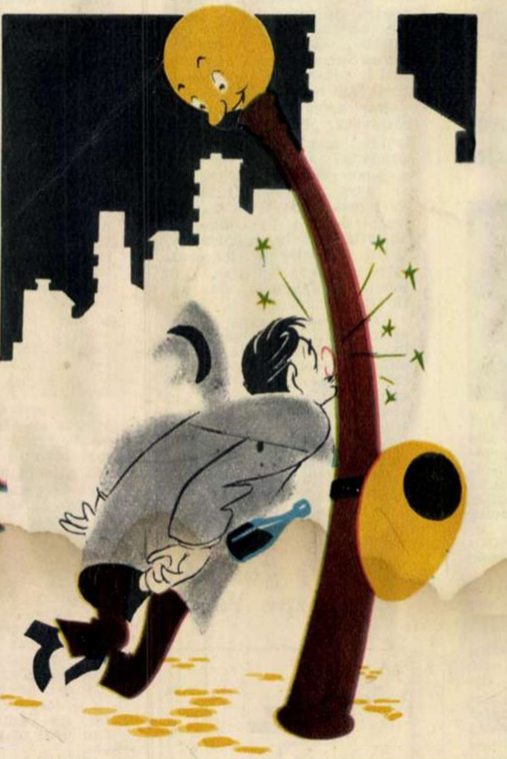

— Hîc!
FELINARUL: — Sîc!...

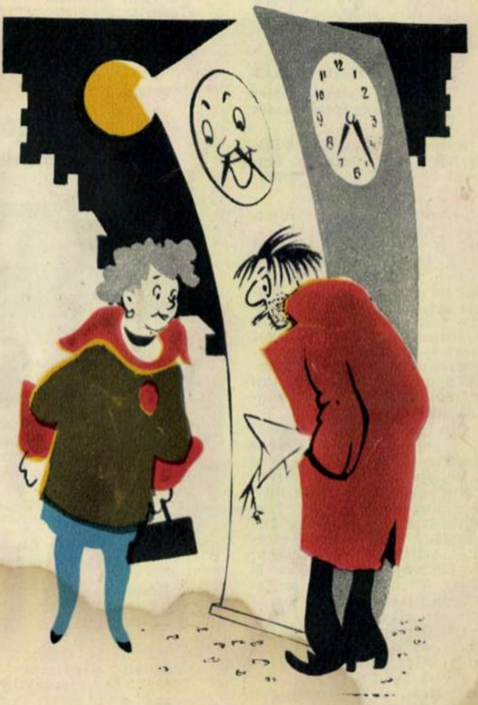

— Ai venit de mult, iubitule?
CEASUL: — Întreabă-mă pe mine!...

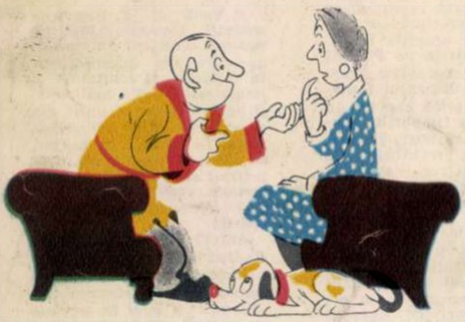

— Cînd am văzut ursul, mi-am luat pușca la ochi..
CÎINELE: — ...Și picioarele la spinare!...

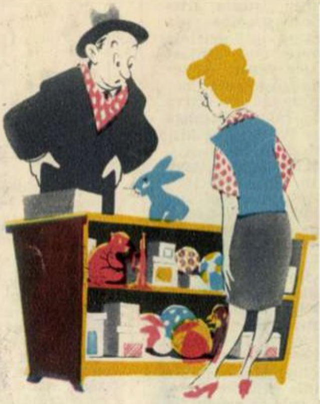

— De ce o fi avînd măgarul ăsta mustăți?!?
MĂGARUL: — Fiindcă sînt iepure...

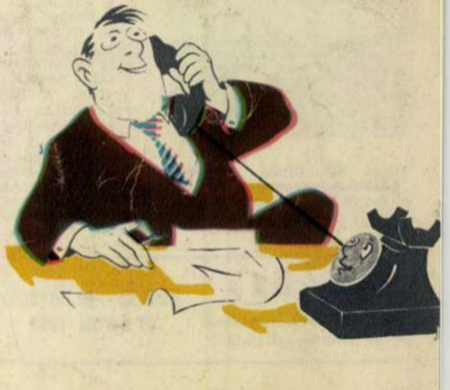

— În ceea ce privește situația pe teren, mă deplasez zilnic!
TELEFONUL: — Mie-mi spui?!?

desene de Rik AUERBACH

RIK AUERBACH

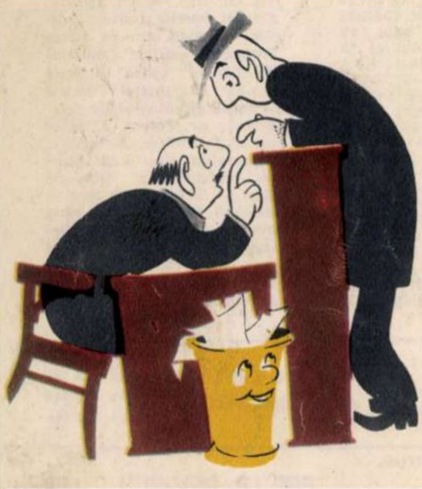

— Da, da, parcă îmi amintesc de cererea dv...
COȘUL: — Da' eu!...

85
F

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 17 (361) — 28 aprilie 1962

Pri[illegible]raioanele care au te[illegible] însămînțarea poru[illegible] se numără și raio[illegible]iceni. În fotografi[illegible]foarele G.A.C. D[illegible]intele gospodăriei, Vasile [illegible]culae (dreapta), împreună cu instructorul raional de partid Traian Bucura, președintele sfatului popular comunal Dumitru Petrescu și inginerul agronom Magdalena Ene controlează calitatea lucrărilor efectuate.

fotocronica FLACARII

Utemiștii din secția sculărie a uzinelor Grivița Roșie pregătesc numărul festi al gazetei de perete închinat zilei de 1 Mai, „Zilei tineretului" și aniversări U.T.C.

Maria Nistor, președinta G.A.C. Plopeni, regiunea Dobrogea, dă ultimele îndrumări îngrijitoarei de la ferma de păsări, înainte de a pleca la București, unde este invitată la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale.

180 de președinți și brigadieri zootehnici din gospodăriile agricole colective ale regiunii Brașov urmează cursurile de îndrumare și perfecționare care se țin pe lîngă centrul agricol Sibiu. În fotografie: cursanții urmăresc o expunere de anatomia și fiziologia animalelor în laboratorul școlii.

La întreprinderea textilă Donca Simo (unitatea II), grij pentru calitatea produselor constituie obiectivul nr. 1 a întrecerii socialiste. În cinstea zilei de 1 Mai s-a obținut în acest sens frumoase succese.

Un remarcabil eveniment artistic: Maia Plisețkaia, celebra balerină sovietică, dansează la București. Cele două spectacole cu „Lacul lebedelor" de la 1 și 3 mai în care ea va interpreta rolul Odette-Odilia sînt așteptate cu firesc interes.

PRIMĂVARĂ 1962

Peste cîteva zile vom sărbători cu toţii 1 Mai. Sărbătoarea Internaţională a oamenilor muncii găseşte în această primăvară ţara noastră mai bogată şi mai frumoasă, datorită hărniciei fiilor ei, datorită politicii înţelepte a partidului.

În paginile care urmează veţi găsi cîteva imagini ale primăverii 1962.

Margareta Avram, muncitoare la Uzina de fire şi fibre sintetice Săvineşti, are toate motivele să fie mulţumită: înainte de 1 Mai au fost instalate în secţia în care munceşte noi utilaje pentru producerea fibrelor supraetilate.

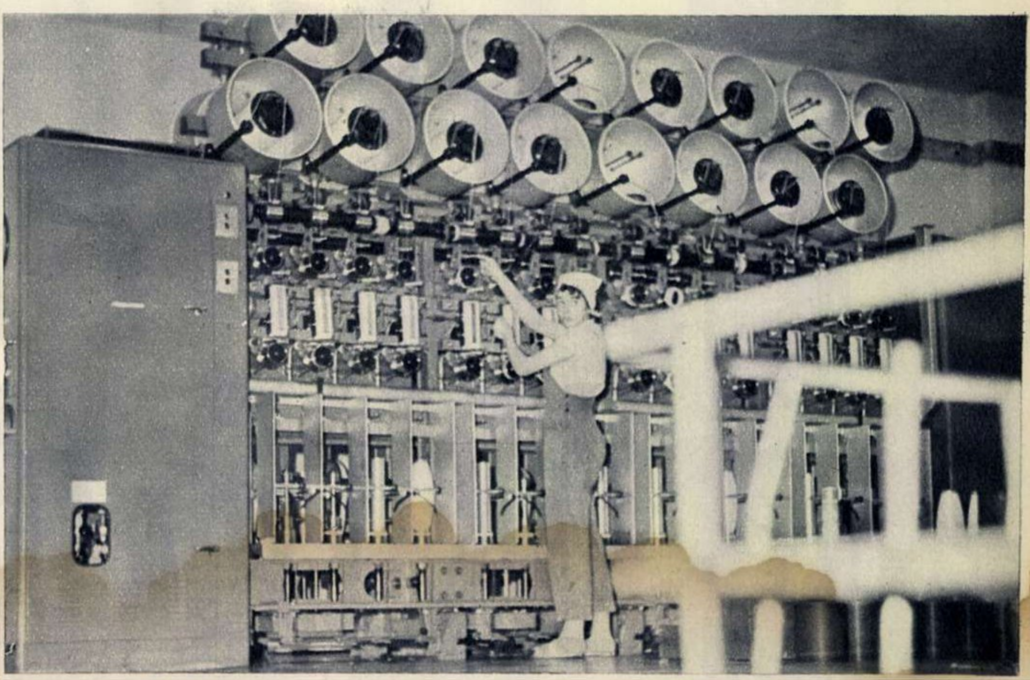

În primăvara aceasta, cînd în întreaga ţară s-a încheiat colectivizarea agriculturii, pe toate ogoarele ţării s-a muncit mai însufleţit pentru asigurarea unei recolte bogate.

G. A. C. din Gurbăneşti, raionul Lehliu. Înainte de a pleca la Bucureşti, la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale, la care a fost invitat, preşedintele colectivei, Ştefan Ivan, controlează starea culturilor.

Construim...

Bucov, raionul Ploieşti. Inginerul agronom Liviu Iordăchescu, care a cerut în această primăvară să fie trimis într-o gospodărie agricolă colectivă, a şi pornit la lucru. Iată-l, împreună cu preşedintele colectivei, la răsadniţele pentru legume timpurii.

Pregătiri comerciale de sezon.

Primăvara văzută de pictori, atrage şi primii... critici de artă.

Valea Călugărească: pentru o recoltă îmbelșugată de struguri, tăiatul viței cere pricepere.

Pe studenții de la Institutul de petrol gaze și geologie din București primele zile însorite i-au chemat la primele măsurători topometrice ale anului...

Și în această primăvară peisajul industrial bucureștean s-a îmbogățit cu noi elemente. Aici e locul unor foste gropi din preajma uzinelor „23 August".

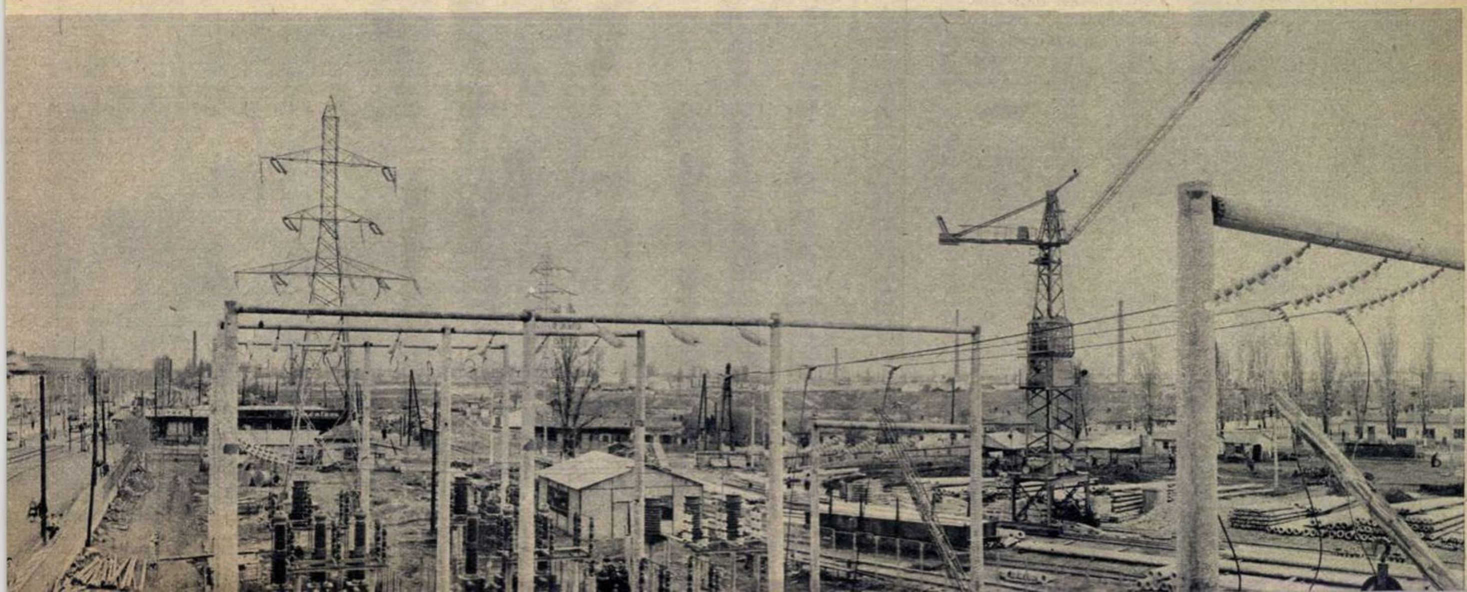

București, șantierul de construcții „Balta Albă". Cartierul va avea proporțiile unui oraș.

Fără explicații...

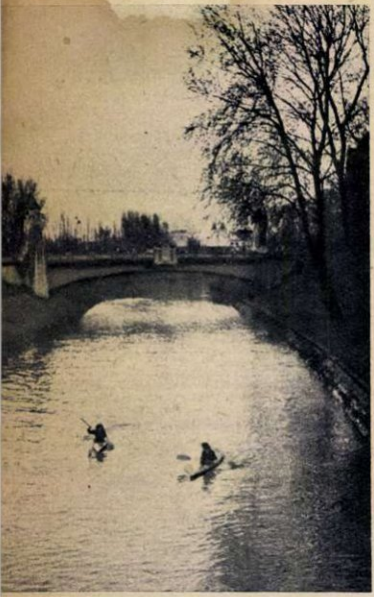

Prima zi de antrenament pe Bega.

Năvodari: nu-i ușor ca mingea să ajungă pînă la înălțimea noilor blocuri.

În primăvara aceasta, cîțiva brazi aduși din îndepărtate păduri din munți au fost răsădiți în preajma „Casei Scînteii".

Întîlnirea *)

de **Al. ȘIPERCO**

În timp ce cobora pe Filantropia înspre Banu-Manta, Andrei se gîndi că, de fapt, în ultimul timp viața lui, sau cel puțin partea ei cea mai importantă, se petrecea pe stradă.

Barbu îi transmisese într-o dimineață, acum o săptămînă, o parolă pentru aceeași seară. Andrei nu întrebase despre ce este vorba și nici Barbu nu-i dăduse nici un fel de explicații; poate că mai mult nu știa nici el.

La întîlnire îi ieși un om de vîrstă mijlocie, îmbrăcat într-un costum corect, bine călcat, deși cam ros și nițeluș strîmt, cu gulerul desfăcut. Mîna care o strînsese pe aceea a lui Andrei era tare, lată, puternică. Se recomandă Ieremia.

— Uite care e situația, tovarășe Caius. Am fost însărcinat de comitetul județean al partidului să stau de vorbă cu d-ta în legătură cu unele lucruri. Ești de acord?

Întrebarea era numai de formă și Andrei se mărgini să dea din cap. Faptul că tovarășul — primul comunist vîrstnic cu care se întîlnea, unul din acei „bătrîni“ despre care îi vorbise Fulger cu o căldură și dragoste cu totul neobișnuite la dînsul — era trimis de partid, îi dădea emoția importanței celor ce aveau să urmeze, intimidîndu-l totodată.

— Bine, uite, am vrea să ne spui care este situația în rîndul studenților, ce probleme ridică munca cu studenții, ce greutăți întîmpinați. Nu trebuie să-mi spui nici un nume sau ceva care ar putea desconspira pe cineva. Nu-ți sînt legătura superioară și nu am nevoie să cunosc nimic din toate acestea — și văzîndu-l puțin nedumerit pe Andrei, necăjit că celălalt nu-l considera destul de copt pentru a înțelege și el singur aceste lucruri — adăugă cu tonul obișnuit de conversație: probabil că știi asta singur, dar am spus-o fiindcă veni vorba.

Andrei simți tactul tovarășului Ieremia și-i fu recunoscător. Începu să povestească despre munca în rîndurile studenților, despre ceea ce i se părea lui că este specificul acestei munci. În timp ce vorbea, nu-l părăsea sentimentul că, într-o anumită măsură, cele ce spune au legătură cu dînsul — în ce fel anume, nu-și putea da seama. Mă intimidează — își repetă Andrei simțind că se cam bîlbîie — și nu înțeleg de ce. Poate conștiința că dincolo de această frunte retezată de linia dreaptă a părului tăiat scurt, pieptănat în sus, este mintea și experiența unui vechi membru de partid...

Cînd a avut timp să-i intre în sînge, în minte, admirația, încrederea, dragostea asta față de partid? Prezența nevăzută dar permanentă a partidului în fiecare idee, în fiecare discuție, în fiecare hotărîre luată de uteciști? Senzația ucenicului care-l imită pe maistru și visează să ajungă într-o zi ca el? N-avu timp să-și răspundă; înregistra doar întrebarea. Și își mai dădu seama de ceva curios din cale-afară: parcă lîngă tovarășul de alături s-ar simți în siguranță, parcă — oricît de necrezut s-ar părea — celălalt l-ar fi putut apăra dacă s-ar fi întîmplat ceva. Era absurd și totuși real. Atît de copleșitor de mare era autoritatea unui membru de partid în ochii unui utecist ca dînsul!

Continuînd să vorbească, se uită dintr-o parte la omul care mergea alături.

În jurul ochilor avea crețuri mărunte ce se prelungeau către tîmplă, cîteva fire cărunte în păr și-și ținea capul puțin aplecat, parcă i-ar fi fost frig sau parcă ar fi fost atent la ecoul stîrnit în el de spusele celui cu care stătea de vorbă. Surprinse privirea lui Andrei și o părere de zîmbet îi lumină fața.

— Și ia spune-mi: ce citesc băieții? Ce materiale ați primit în ultimul timp? De pildă ție, tovarășe, ce materiale ți-au trecut în ultimul timp prin mînă?

— „Scînteia“ din aprilie, numărul 3-4 din martie al „Luptei de clasă“, începu Andrei, „Economia politică“, tradusă de un student de la noi. Apoi își aminti de „Pîinea noastră cea de toate zilele“, de Gala Galaction și nu se putu reține să nu rîdă.

— Da, avem băieți mucaliți printre redactori, care inventează titlurile astea pentru coperte — zîmbi și tovarășul Ieremia. Dar ia spune-mi: ce părere au tovarășii tăi despre articolul cu privire la țelurile urmărite de imperialiști în acest război?

Spre părerea sa de rău, Andrei recunoscu că nu discutase cu alții despre acest material; de altfel, se îndoiește că el însuși ar putea să-i redea sistematic esența. Conținutul în general da, faptele da, ideile generale de asemenea, dar n-ar putea face o sinteză de ansamblu a materialului.

— De ce crezi oare că n-ai putea să o faci?

Întrebarea era pusă cu interes și părea că într-adevăr așteaptă răspunsul cu atenție... Ce era să răspundă? Spuse că limbajul e mai greu și că se referă la probleme care presupun o anumită continuitate în ceea ce privește cunoașterea faptelor expuse.

— E adevărat ce spui, stilul materialelor nu e totdeauna cel mai nimerit — recunoscu tovarășul de alături. Dar trebuie să știi că cei ce scriu sînt în majoritatea lor muncitori și cei ce redactează de asemenea. Nu-i prea ușor să folosești stilul potrivit, cînd n-ai decît puțină școală. Tovarășii pot avea multă experiență în muncă, pot să cunoască bine problemele despre care scriu, dar să se exprime le vine mai greu. Ia să vedem: ce n-ai înțeles în material? Să încercăm să ne lămurim. Timp avem de ajuns. Ai vreo treabă urgentă?

Nu, Andrei nu avea nici o treabă urgentă și chiar dacă ar fi avut, ar fi lăsat totul baltă, ca să rămînă cît mai mult cu acest tovarăș atît de apropiat și în același timp atît de diferit de tovarășii lui de muncă. Ce-l deosebea oare — să zicem de Barbu, care pentru Andrei era vîrful a ceea ce cunoscuse el ca utecist? Inteligent era, pregătit era, experiență avea. Și, totuși, acum, cînd se gîndește mai bine, nu-și amintește să-l fi văzut pe Barbu întrebîndu-se dacă legătura sa inferioară a înțeles toate aspectele unei probleme, dacă a ajuns singur la cea mai bună soluție. Deseori impunea altora prin autoritatea pe care o avea — și știa că o are — prin încrederea pe care le-o inspira în ceea ce spunea dînsul.

Apoi acest echilibru, pondere, tact, la reprezentantul județenei partidului! Nimic din ceea ce ar fi putut jigni pe celălalt, nimic din ghimpii care se făceau simțiți uneori la Barbu sau la Fulger. Pentru prima dată Andrei se întîlnea cu personalitatea îndelung șlefuită a unui vechi comunist.

Treptat, răspunzînd la întrebările celuilalt, ascultîndu-l, Andrei își recăpătă încrederea în sine. Îl ajută căldura tovarășului Ieremia, modestia lui. Profund și precis în aprecieri politice, nu încerca să facă pe atotștiutorul prin amănunte faptice. Nu știa unele lucruri și atunci nu se sfia să o recunoască. La un moment dat Andrei îl corectă într-o problemă de amănunt în legătură cu măsurile antimuncitorești ale guvernului francez.

— Poate că ai dreptate — căzu de acord celălalt. E bine să citești mai des și comentariile bandiților, nu numai știrile. Nu prea am timp însă. Uite: m-ar interesa cum combateți în facultăți propaganda fasciștilor în problema poziției Uniunii Sovietice față de război?

Lui Andrei răspunsul îi părea simplu și clar; discutase doar de atîtea ori această problemă cu colegii lui de an. Încercă s-o expună și tovarășului Ieremia, dar își dădu seama că nu e de loc atît de ușor cum își închipuise. Una e să răspunzi unui adversar și, în cursul discuției, exploatîndu-i slăbiciunile, pe măsură ce-ți vin în minte argumente, să-l convingi — și altceva este să expui de la început pînă la sfîrșit un punct de vedere unitar, închegat, să-ți imaginezi dinainte argumentele adversarului și să i le combați pe rînd, sistematic, ca la examen, căci examen era în fond această întîlnire cu reprezentantul partidului. Ba uita de un lucru esențial, ba — revenind la el — se încurca în amănunte, pierzînd privirea de ansamblu. Argumentele ba îi păreau prea pretențioase, ba uzate și neconvingătoare. Termină cam confuz și profund nemulțumit de el însuși.

Celălalt însă, îl ascultase atent tot timpul și, spre uimirea lui Andrei, păru mulțumit.

— Da, cam așa e, cred că ai atins toate chestiunile esențiale. Poate doar s-ar putea preciza mai bine... Ar trebui insistat ceva mai mult pe... — pe scurt, parcă din maldărul de materiale ce ar zăcea în jurul unei clădiri neterminate, Ieremia ar fi luat cîte o scîndură, cîte o bîrnă, cîte un teanc de cărămizi, făcînd să apară contururile precise ale construcției.

Merseră un timp în tăcere, Ieremia urmărind parcă în minte firul unui gînd.

— Daa — își rezumă el monologul interior. Așa va să zică. Ei, tovarășe, mi-a părut bine că ne-am întîlnit. M-am lămurit în problemele care m-au interesat. Acum trebuie să ne despărțim, mai am o întîlnire și-i cam departe de aici. Tu ia-o înainte și la stînga. Eu voi merge mai departe. Noroc!

Își strînseră mîinile. Mai auzi un timp în spate pasul măsurat al celuilalt, apoi coti. Fără să-și dea seama, poate ca să mai prelungească încă puțin prezența celuilalt alături de dînsul, încercă, călcînd cît mai ușor, să prindă cu urechea zgomotul pașilor lui Ieremia, cînd va traversa strada. Nu auzi însă nimic. Îl înghițise noaptea.

De fapt, tot ce se întîmplase părea fără însemnătate: o întîlnire cu un tovarăș mai în vîrstă, mai pregătit, mai călit. Avusese o discuție, în fond obișnuită, despre problemele de muncă și situația internațională. Și, totuși, întîlnirea aceasta parcă a schimbat ceva înăuntrul lui Andrei, a așezat cele ce stăteau la baza sistemului său de gîndire — mobile în cerdac, glumi cu el însuși — într-o altă ordine, puțin diferită de cea de pînă acum, însă de astă dată o ordine definitivă. Pentru un ceas, Andrei se simți ca o rotiță dintr-una din mașinile unui atelier, pusă față în față cu uriașa roată volan care se rotește fără grabă, dar cu o forță cu neputință de oprit, făcînd să se cutremure întreaga clădire.

Ceva asemănător cu ceea ce ar fi simțit rotița — că se află lîngă însăși sursa forței ce animă totul — simți și Andrei cînd, timp ridicol de scurt față de anii pe care îi trăise, viața îl adusese în apropierea unuia din cei pe umerii cărora apasă răspunderea pentru soarta întregului popor.

---

*) Din romanul în pregătire: „N-a fost în zadar“.

Sir Walter Monckton, fost lider sindical, fost ministru al Muncii în Marea Britanie, a descoperit o cheie: cheia prosperităţii naţionale. „Stabilirea unor relaţii bune în industrie între cele două părţi — declară Monckton — nu este numai un scop dorit în teorie, ci şi o cheie a prosperităţii noastre naţionale“.

Sir Monckton se numără printre aceia care, îndeosebi în ultimul deceniu, s-au întrecut în a propovădui „armonia claselor“ sau „pacea socială“, în a decreta capitalismul drept „popular“, iar pe muncitori — „acţionari“. Dacă s-ar aduna laolaltă toate cărţile scrise pe această temă, toate articolele din ziare şi reviste — s-ar putea alcătui multe trenuri cu maculatură.

„Pacea socială“? Asta înseamnă oare cei peste 60 de milioane de grevişti din ţările capitaliste (un număr de aproape 3 ori mai mare decît în 1957 şi de peste 4 ori decît în 1956)?

Propovăduirea diferitelor teorii despre „împăcarea“ claselor constituie o încercare evidentă a societăţii capitaliste de a stăvili lupta grevistă a oamenilor muncii. Dar cum rezultatele sînt egale cu zero, împotriva grevelor sînt dezlănţuite cele mai variate forme de represiune — de la interdicţia juridică de participare la greve şi declararea lor drept ilegale şi pînă la atacul armat împotriva greviştilor.

În Germania occidentală, spre exemplu, este socotită ilegală greva care este declarată înainte de expirarea contractului dintre conducerea sindicatului şi patron. Corespondentul din Bonn al ziarului englez „Daily Herald“ relata nu de mult că 450 de muncitori vest-germani, care declaraseră o grevă „nelegală“, au fost condamnaţi fiecare la o amendă echivalentă cu 400 lire sterline. Iar dacă nu plătesc în bani, să plătească prin... închisoare.

Împotriva greviştilor guvernul american recurge la faimoasa lege Taft-Hartley, care a intrat în istoria mişcării muncitoreşti americane sub numele de „legea sclaviei“. Potrivit prevederilor acestei legi, atunci cînd o grevă este considerată de autorităţi ca afectînd în mod serios interesele monopolurilor, se poate decreta „amînarea“ ei cu 80 de zile sub pretextul apărării „intereselor vitale“ ale economiei naţionale.

Un alt fapt. Zeci de milioane de şomeri luptă în ţările capitaliste pentru dreptul lor la muncă. Dar, ciudat, autorităţile îşi aduc aminte de acest drept numai cînd e vorba de... spărgători de grevă. Dacă, de pildă, în S.U.A. greviştii îi împiedică pe spărgătorii de grevă să pătrundă în fabrici, ei sînt de îndată condamnaţi pentru încălcarea... dreptului la muncă! În Franţa, împotriva greviştilor din transporturi sînt folosiţi ca spărgători de grevă militarii. Iar cine se ridică împotriva armatei...

Împotriva greviştilor e folosită de asemenea, pe scară largă, practica concedierilor. În Japonia, bunăoară, în luna ianua-

New York. O metodă consacrată, folosită de autorităţile burgheze, pentru a-i „convinge" pe grevişti: represiunile poliţieneşti.

Graficul creşterii luptei greviste în ţările capitaliste (în milioane oameni) — o zdrobitoare dezminţire a flecărelilor despre „pacea socială"...

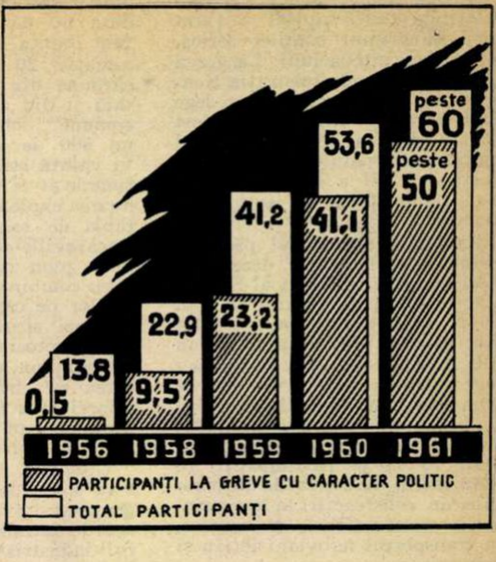

AŞA ARATĂ „PACEA SOCIALĂ"

rie 1962 au fost concediaţi în oraşul Hakodate 111 muncitori din cadrul administraţiei transportului naval, participanţi la lupta grevistă. În oraşul Hokkaido, pentru aceleaşi motive au fost concediaţi sau supuşi altor sancţiuni 86 de lucrători din transportul auto, printre care şi conducătorii sindicatului respectiv.

Un ministru nou şi o politică veche

La începutul anului 1961, într-unul din hotelurile elegante ale New Yorkului, Asociaţia naţională a industriaşilor oferea un banchet în cinstea lui Ralph Cordiner, preşedintele societăţii „General Electric". Prilejul: onorabilul businessman fusese ales „omul anului". În mesajul trimis sărbătoritului, se aminteau „remarcabilul aport la înfăptuirea principiului businessului", „meritele faţă de industrie şi de ţară" etc.

Meritele lui Cordiner constau de fapt în elaborarea unei noi tactici în combaterea luptei duse de sindicate. În faţa atitudinii dîrze a sindicatului progresist al muncitorilor din industria electrotehnică, „General Electric" a dezlănţuit o violentă campanie anticomunistă. Folosind lideri sindicali de dreapta, ca James Carey, de pildă, concernul a izbutit să înjghebeze un sindicat docil. Această tactică — care a permis societăţii să înfrîngă prima grevă a muncitorilor — a devenit repede un curent la modă, industriaşii unindu-se cu liderii de dreapta ai sindicatelor pentru a înăbuşi, cu ajutorul sindicatelor galbene, acţiunile muncitoreşti combative. Scribii monopolurilor exultau; ei pronosticau regresul mişcării greviste, proclamau anul 1961 „anul păcii în industrie", anul înţelegerii între sindicate şi patroni.

Au trecut însă doar cîteva luni din anul 1961 şi optimismul presei burgheze a început să scadă. În iunie, 85.000 de marinari din 30 de porturi mari de pe coastele Atlanticului, Pacificului şi golfului Mexic au încetat lucrul. 500 de nave au fost paralizate în porturi, alte 400 de nave nu puteau acosta. În sprijinul marinarilor grevişti, 25.000 de docheri din New York au declarat o grevă de 24 de ore. Multe uzine şi fabrici şi-au încetat activitatea din lipsă de materie primă, dar muncitorii lor au respins cererea administraţiei de a descărca navele şi s-au solidarizat cu marinarii grevişti.

Cînd, sub administraţia Eisenhower, a fost aplicată legea Taft-Hartley împotriva celor 500.000 de oţelari grevişti, consilierul juridic al AFL-CIO — A. Goldberg — a condamnat folosirea acestei legi, adresînd o întîmpinare Curţii Supreme. Cîteva luni mai tîrziu, acelaşi A. Goldberg devenea ministru al Muncii în administraţia Kennedy. „O echipă guvernamentală tînără, cu o politică nouă" — acesta fusese sloganul electoral al lui Kennedy.

„Politica nouă" în ce priveşte relaţiile muncă-capital a ţinut pînă la primul conflict serios, adică doar cîteva luni. La greva marinarilor, administraţia Kennedy a răspuns cu aceeaşi lege Taft-Hartley. „Nouă" a fost doar poziţia lui Goldberg, unul dintre propovăduitorii „păcii industriale". El a recomandat de astă dată aplicarea legii Taft-Hartley.

Cum a decurs „anul păcii în industrie"? La 29 decembrie 1961 ministrul Muncii al S.U.A. a fost nevoit să admită că, potrivit statisticilor ministerului său, în anul 1961 au avut loc în S.U.A. 3.300 de greve la care au luat parte aproape 1.450.000 de muncitori, faţă de 3.250 de greve şi 1.320.000 grevişti în 1960. Grevele cele mai mari, cu cîte peste 10.000 de participanţi, au avut loc în industria de automobile, de construcţii, în întreprinderile constructoare de maşini, în transportul feroviar, aerian şi maritim.

Lupta grevistă sporeşte în amploare în condiţiile agravării contradicţiilor sociale, în ciuda predicilor despre „pacea industrială". Masele muncitoare îşi manifestă deschis împotrivirea faţă de creşterea şomajului, faţă de ritmurile infernale de muncă, faţă de povara de nesuportat a impozitelor datorite cursei înarmărilor — care aduce profituri de miliarde de dolari monopoliştilor.

La Decazeville ca şi la poalele muntelui Fujiyama

Ultima zi a anului 1961... Prima zi a anului 1962... Prilej de a face bilanţuri şi de a făuri planuri. La revelioanele milionarilor parizieni se ciocneşte cu bună dispoziţie: profiturile au crescut.

Un alt revelion, la cîteva sute de kilometri de Paris. Aci, minerii de la Decazeville au întîmpinat Anul nou încleştaţi într-o luptă eroică pentru dreptul lor la muncă şi pîine. În fundul minei, la 400 de metri sub pămînt, avînd drept culcuş paie umede şi saci, peste 800 de mineri şi-au exprimat, prin refuzul de a părăsi locul lor de muncă, protestul faţă de hotărîrea guvernului de a închide minele. Era a 12-a zi de grevă la Decazeville...

Eroica luptă a minerilor din Decazeville a impresionat profund poporul francez, milioane de oameni din lumea întreagă. Inima Franţei muncitoare a bătut alături de minerii din subteran. Pentru fondul de ajutorare al minerilor grevişti s-au colectat 135 de milioane franci (vechi), precum şi importante cantităţi de alimente, medicamente. Cu minerii — dintre care mulţi au făcut greva foamei pînă la completa epuizare — şi-au manifestat solidaritatea 307 primari din întregul departament Aveyron, ţărani, meseriaşi, funcţionari şi chiar comercianţi interesaţi în continuarea activităţii economice a regiunii. Căci greva din Decazeville, care a durat 64 de zile, n-a fost numai o luptă pentru apărarea propriei existenţe a minerilor.

Guvernul francez a hotărît să închidă minele de la Decazeville sub pretextul că nu sînt rentabile. Care este însă adevărul? În bazin există zăcăminte de cărbune brun a căror exploatare mai poate dura 50 de ani. În acelaşi timp însă Franţa importă anual aproximativ 20 de milioane tone cărbune din Germania occidentală şi din alte ţări ale „Pieţei comune", cheltuind în fiecare an 500 de milioane franci noi în valută străină. Interesele naţionale ar fi cerut aşadar continuarea exploatării cărbunelui. Pe tabla de şah a monopolurilor, Decazeville-ul a jucat însă rolul unui pion sacrificat de dragul altor combinaţii, de dragul avantajelor pe care marii industriaşi francezi speră să le obţină în alte sectoare industriale. Un simplu pion, care înseamnă aruncarea pe drumuri a 5.000 de mineri şi a familiilor lor, încetarea de fapt a activităţii economice în întreaga regiune.

Greviştii de la Decazeville s-au lovit de crîncena intransigenţă a guvernului. Explicaţia acestei intransigenţe a dat-o ziarul industriaşilor francezi „Les Echos": „A ceda astăzi la Decazeville — scria ziarul — înseamnă a ceda mîine la Châtellerault, la La Rochelle sau la Brassac"... Ce se întîmplă în aceste localităţi? La Châtellerault, singura întreprindere e în curs de lichidare, la La Rochelle şantierele navele se închid unul după altul.

Şi totuşi minerii au zdruncinat această intransigenţă, au silit guvernul să accepte să discute revendicările şi propunerile lor.

……

De cealaltă parte a globului, în Japonia, aceleaşi cauze care i-au împins la luptă pe minerii francezi determină lupta minerilor japonezi. Inundarea pieţei japoneze cu petrol şi cărbune american face ca monopolurile nipone să treacă la închiderea minelor. În afară de cei 120.000 mineri concediaţi, se urmăreşte reducerea numărului minerilor cu încă 110.000 în perioada 1962-1967.

Minerii au răspuns acestor intenţii cu un val de greve care au cuprins principalele bazine carbonifere. Totodată zeci de mii de mineri au participat la marşuri şi demonstraţii de protest.

……

Prin greve de lungă durată luptă şi muncitorii din numeroase întreprinderi italiene. Una din cele mai impresionante greve a fost cea a textiliştilor de la cele 11 fabrici ale companiei „Valle di Susa" din provincia Torino, unde lucrează 9.500 muncitori, dintre care 7.000 femei. Numai după o luptă grevistă care a durat 145 de zile, compania a fost silită să satisfacă revendicările textiliştilor.

Timp de peste 50 de zile a durat greva celor 4.000 de muncitori de la uzina de anvelope „Michelin" din Torino. Administraţia uzinei „Fiat" din Milano a acceptat să discute cu muncitorii revendicările lor abia după o lună şi jumătate de grevă. La începutul lunii februarie 1962, după 24 de zile de grevă, cei 11.000 de muncitori ai uzinelor „Lancia" din Torino au smuls patronilor satisfacerea unor revendicări.

Grevelor de lungă durată li se adaugă greve pe un termen limitat ale unor întregi ramuri industriale. Iată deci cum în anul 1961 durata grevelor în Italia a totalizat 55 de milioane de ore-muncă (faţă de 30 milioane în 1960).

Un aspect de la grevele de 24 de ore ale muncitorilor englezi din industria metalurgică şi de construcţii navale. Politicii de „îngheţare a salariilor", cei peste 3 milioane de grevişti i-au răspuns prin oprirea lucrului la 5 februarie şi 5 martie 1962.

Minerii japonezi duc o luptă dîrză pentru apărarea drepturilor lor. 20.000 de mineri au organizat mitinguri şi demonstraţii la Tokio (în fotografie).

În timpul grevei de la Decazeville. Muncitorii n-au părăsit mina nici o clipă... Nici noaptea.

Primul trimestru al anului 1962 a fost marcat de noi şi puternice mişcări greviste. Să amintim doar cîteva dintre ele: cea a 40.000 de muncitori de la uzinele metalurgice şi constructoare de maşini din Milano, a 40.000 de muncitori din industria de mase plastice, a 60.000 de muncitori constructori din Roma, a 50.000 de constructori navali, a 400.000 textilişti, a 150.000 de muncitori din industria de prelucrare a lemnului.

„Greva zelului" şi regulamentul poştei engleze

În lupta grevistă, muncitorii recurg la forme variate de acţiune. Astfel, la 1 ianuarie 1962, 170.000 de funcţionari poştali din Anglia au început o grevă neobişnuită — „greva zelului". Folosind noianul de norme şi reguli elaborate în decurs de zeci de ani, poştaşii englezi au început să lucreze „strict după reguli". Drept urmare, în localurile poştale s-au acumulat munţi de pachete şi scrisori neexpediate. Numai la Birmingham s-au adunat 300.000 de colete nepredate destinatarilor. În multe locuri, direcţiile poştale au fost nevoite să anunţe suspendarea primirii de colete spre expediere. Cu factorii poştali s-au solidarizat şi 76.000 tehnicieni din serviciile poştale, aplicînd aceeaşi tactică. După cum relatau agenţiile de presă, serviciile poştale britanice au fost astfel, în fapt, paralizate.

Prin greva lor, poştaşii britanici au dat o grea lovitură politicii guvernului de „îngheţare a salariilor". La rîndul lor muncitorii de la metroul londonez au hotărît să facă grevă în fiecare zi de luni pînă ce Ministerul Transporturilor va satisface revendicările lor de sporire a salariilor. La 29 ianuarie, prima zi de grevă, din 490 de garnituri de metro au circulat doar 60. Greviştilor de la metro li s-au alăturat numeroşi feroviari de la trenurile suburbane şi şoferi de la liniile de autobuze.

Prin greve de cîte o zi pe lună, luptă împotriva „îngheţării salariilor" şi numeroase alte categorii de salariaţi. La 5 februarie şi 5 martie 1962 s-au aflat în grevă 3 milioane de metalurgişti şi constructori navali din Anglia. Dacă patronii vor persista în a respinge revendicările muncitorilor — relata agenţia Reuter — aceştia intenţionează să declare o grevă generală pe termen nelimitat, care va fi cea mai mare grevă din Anglia după greva generală din 1926.

„Teoria gulerelor albe" şi realitatea

Reformiştii din mişcarea muncitorească, în căutare de argumente pentru a „dovedi" că mişcarea grevistă va slăbi, au elaborat aşa-numita „teorie a gulerelor albe". Despre ce este vorba? Pornind de la faptul că o dată cu dezvoltarea industriei sporeşte, în ansamblul salariaţilor, proporţia muncitorilor cu înaltă calificare şi a tehnicienilor şi inginerilor, ei pretind că aceşti lucrători cu „gulere albe" vor juca un rol de frînă a mişcării greviste, că în general salariaţii cu munci intelectuale se opun mişcării greviste.

Ca şi atîtea alte teorii reformiste, „teoria gulerelor albe" este dezminţită de faptele de zi cu zi ale realităţii. Politica monopolurilor, care loveşte în interesele celor mai largi pături ale populaţiei, face ca în mişcarea grevistă să se înregimenteze noi şi noi detaşamente de oameni ai muncii manuale sau intelectuale.

În Marea Britanie, de pildă, au avut loc în ultima vreme: greva salariaţilor Institutului de cercetări atomice din Aldermaston, încheiată după zece zile cu victoria greviştilor, greva a 100.000 de membri ai sindicatului lucrătorilor din administraţie, cea a tehnicienilor specialişti, a personalului de control şi a proiectanţilor din industria constructoare de maşini şi nave, grevele la care au luat parte 2.000 de actori de la compania „Independent Television" şi aproape 6.000 profesori din Scoţia.

În Italia, în ianuarie 1962, au fost în grevă timp de 48 de ore 450.000 de salariaţi din instituţiile locale de stat.

Pe străzile capitalei japoneze puteau fi întîlniţi, manifestînd, sute de lucrători ai instituţiilor ştiinţifice din Tokio. Pe placardele purtate la demonstraţia lor de protest se putea citi: „*Un om flămînd nu poate lucra bine. Cerem majorarea salariilor*". Tot în Japonia au fost în grevă salariaţii Institutului pentru energie atomică din Tokio.

Duşman comun — acţiuni comune

În lupta împotriva politicii de sălbatică exploatare capitalistă, se întăreşte unitatea de acţiune a clasei muncitoare. În aproape toate marile acţiuni greviste, muncitorii au acţionat în comun indiferent de sindicatele cărora aparţin.

Iar în multe cazuri, chiar lideri sindicali de dreapta au fost constrînşi să se alăture grevelor, ca urmare a presiunii membrilor de rînd ai sindicatelor.

Importante succese în făurirea unităţii de acţiune în luptele greviste s-au înregistrat în Franţa, Italia, Japonia şi numeroase alte ţări. În Chile, Uruguay, unitatea de acţiune a muncitorilor a determinat crearea de centrale sindicale naţionale unice.

Tendinţa crescîndă a oamenilor muncii de diferite convingeri spre unitatea de acţiune, creşterea solidarităţii lor proletare, arată că masele muncitoare înţeleg că duşmanului comun — monopolurile imperialiste — trebuie să-i opună arma încercată a acţiunilor comune.

Sorin STRUJAN

În martie 1944 lucram ca nituitor la Şantierele Navale Galaţi. Fusesem în Capitală numai cu cîteva luni în urmă, pentru a restabili o legătură de partid întreruptă din cauza unei căderi neaşteptate. Îmi terminasem misiunea şi aşteptam noile indicaţii de la tovarăşii din Bucureşti. Căutam să fiu cît mai puţin băgat în seamă; pe şantier îmi îndeplineam conştiincios munca, nu mă angajam în nici un fel de discuţii, iar acasă (locuiam în gazdă la o pensionară în apropierea portului) nu invitam pe nimeni. Poate din cauza aceasta eram socotit cel mai bun chiriaş care trecuse vreodată prin cămăruţa aceea de la mansardă.

Inactivitatea mă făcuse ursuz, priveam ore întregi tavanul proaspăt văruit, perdelele croşetate de mînă cu nişte motive stupide de îngeraşi dolofani cu aripi de gîscă, disproporţionat de mari.

Singurul om din Galaţi cu care aş fi putut lua legătura pe linie de partid era un vînzător la o librărie din centrul oraşului. Îmi interzisese însă orice vizită pînă ce nu va apărea pe stîlpul de telegraf din faţa Căpităniei portului un anunţ cu următorul text: „Dau meditaţii pentru examenul de capacitate. A se adresa strada Bibescu 2“. În Galaţi nu exista nici o stradă cu un asemenea nume.

Cinci săptămîni a trebuit să aştept apariţia anunţului. Textul era conform înţelegerii: nu aveam nici o îndoială că fusese pus pentru mine. Încă în după-amiaza aceea m-am dus la librărie. Omul meu era un cetăţean mărunt, cu părul tuns scurt. Lucra la secţia papetărie. I-am cerut două maculatoare. M-a servit corect şi cînd a găsit momentul potrivit, mi-a şoptit:

— Va trebui să te îmbarci pe un şlep. Apoi cu voce tare: Mai doriţi ceva?

— Două peniţe Redis.

Cînd m-am convins că nu mă poate auzi nimeni, am adăugat:

— Eu nu sînt marinar. N-am fost niciodată pe Dunăre.

— Poftim două peniţe Redis. Te duci la agenţia NFR, la boţmanul Pascu, şi-i spui că ai venit pentru meditaţie. O să-ţi dea acte şi lămuriri. Asta e tot.

A doua zi am lipsit pentru prima oară de la lucru. Gazda, alarmată, mă credea bolnav sau concediat. Abia am reuşit s-o liniştesc, plătindu-i chiria înainte pentru încă o lună.

Boţmanul era un om gras, înalt şi clipea des ca o vrabie. Mă cercetă lung, apoi îmi întinse două legitimaţii.

— Totul este în regulă, domnule Chiriţă.

După felul cum sublinie numele Chiriţă, am înţeles că actele erau completate pe acest nume.

— Va trebui să munceşti conştiincios şi cu abnegaţie. La Orşova o să te întrebe cineva dacă ai cîntat în corul Sulina. Îi spui: Da, am fost tenor. Succes!

Şlepul pe care fusesem repartizat era vechi, avea ferdecul de lemn, dat cu smoală, şi pompele de mînă, tambururile ruginite. Chiar şi un nepriceput în ale marinăriei vedea că şlepul era copt pentru reformă; cîrmaciul, ori luase şlepul în primire de cîteva zile, ori era leneş şi aştepta să-i pice în mînă un marinar pe care să-l înhame la lucru. Pe punte, printre otgoanele de manevră, erau aruncate coji de pepene galben şi deasupra lor muştele roiau cu miile. Cîrmaciul, probabil, nu era pe şlep ori nu se trezise încă. M-am aşezat pe capacele magaziilor umezite de rouă cu gîndul să-l aştept. Ferestrele cabinei de la pupă erau opace, soioase. Pe dinafară se vedeau urmele ploii, iar pe dinăuntru, cele ale fumului lămpii de gaz.

Pe la ora prînzului, apăru cîrmaciul: era desculţ şi-şi ţinea mîinile vîrîte adînc în buzunare. Cînd ieşise din cabină eram convins că poartă un maiou negru cu mîneci lungi. Numai cînd ajunse aproape, mi-am dat seama că era păros ca o maimuţă. Părea plictisit.

— Ce cauţi pe şlep?

— Am fost repartizat ca marinar.

— N-ai lucruri?

— N-am.

M-am ridicat în picioare mai mult din curiozitate. Voiam să văd dacă e mai înalt decît mine. Nu era. Dimpotrivă. Era aproape cu jumătate de cap mai scund. În schimb părea de două ori mai lat. Purta pantaloni de catifea neagră, uleioşi, prinşi cu o centură lată, soldăţească. Am aşteptat să-mi pună alte întrebări, dar cîrmaciul părea mulţumit de cele auzite. Privi Dunărea, mirat parcă de curgerea lentă a apei, scuipă printre dinţi, apoi se aşeză pe nişte traverse şi-şi trase picioarele sub el. M-am aşezat şi eu.

— Dacă credeţi că ar fi bine să tac, pot face şi asta. Ştiu să tac ca nimeni altul. Mă numesc Alexandru Chiriţă.

Cîrmaciul îşi încruntă fruntea şi, pentru o clipă, am avut senzaţia că e nemulţumit de nume. Nu m-am înşelat.

— Ajunge unul singur. Pe care îl alegi?

— Dacă nu ai nimic împotrivă, Chiriţă... Ăsta e mai scurt decît celălalt.

— Aşa m-am gîndit şi eu.

— Şi dumneata cum te numeşti?

Voiam să intru în vorbă, să-mi dau seama cu ce fel de om am de-a face.

Îmi întinse mîna.

— Dima.

Avea o palmă lată cît o tipsie, cu degete butucănoase, parcă fără falange.

În cabina mea de marinar mirosea a mucegai, a transpiraţie şi a ploşniţe. Cînd am coborît, m-au apucat ameţelile. Abia am reuşit să deschid ferestrele. Locul era mic, cu greu mă puteam întoarce în el. Avea un singur pat, îngust, un dulap în perete şi o masă pliantă.

Dima rămase sus în uşa cabinei şi-mi urmărea fiecare mişcare. L-am întrebat îngrijorat.

— Sînt şi păduchi?

— Da. Cred că sînt şi păduchi. Îţi fac un bon şi scoţi sulf de la magazie. Îi dai o ardere şi poţi dormi ca un paşă. Acum eşti liber pînă mîine dimineaţă la patru. La cinci ridicăm ancora. N-am părăsit şlepul: mi-am dedicat tot timpul dezinfectării cabinei. Cîrmaciul mă privi un timp, scuipă de cîteva ori în apă, apoi, plictisit de muţenia mea, se îmbrăcă şi coborî pe chei. Îmi strigă de pe mal:

— Mă întorc dimineaţă.

Văzînd că nu-i răspund, adăugă:

— Îmi aduc nevasta.

Nu ştiam de ce trebuia să-mi comunice acest lucru. Am dat din cap şi mi-am continuat munca. Abia seara, gîndindu-mă la el, mi-am dat seama că aducerea nevesti-si pe şlep nu era un lucru oarecare. Viaţa pe Dunăre era periculoasă, fluviul era minat, şlepurile în ultimul timp transportau numai muniţie.

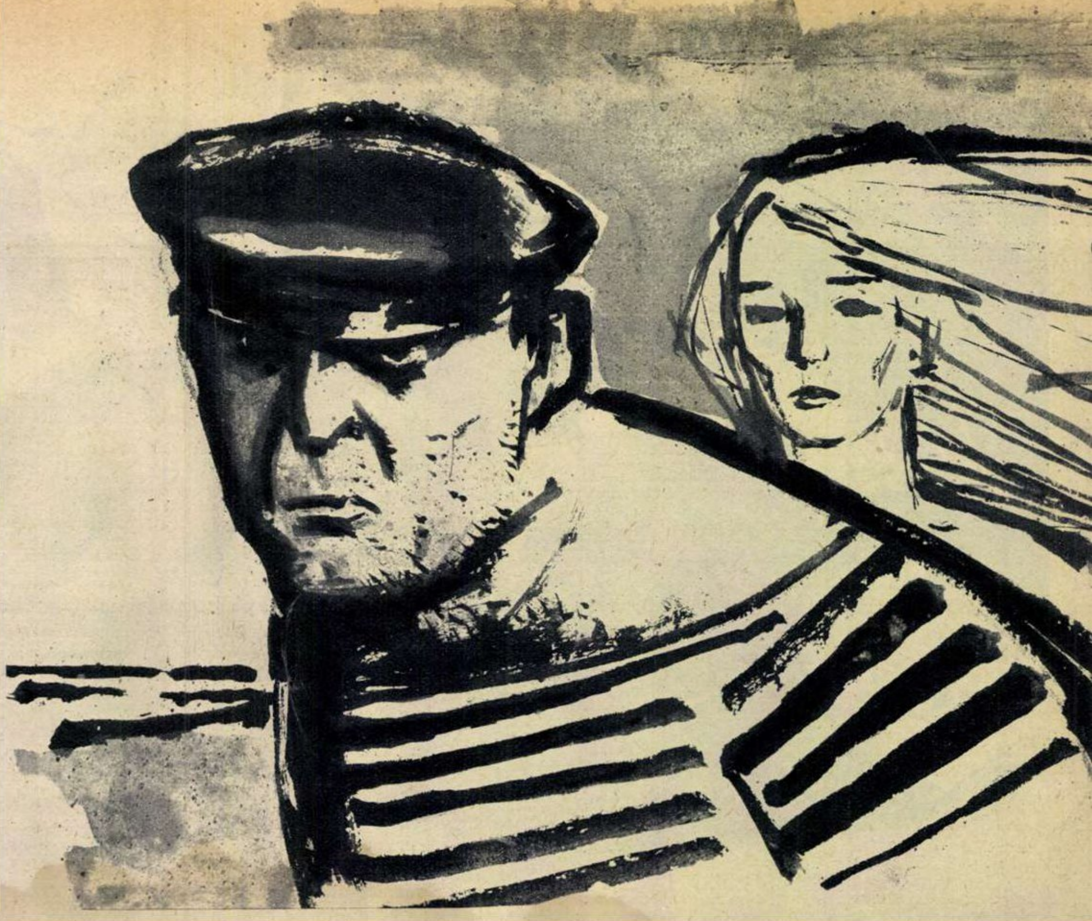

Cîrmaciul a sosit în zori pe la ora patru şi jumătate. L-am cunoscut de departe după mersul lui legănat de gorilă. În spatele lui, cocoţată pe un cărucior cu două roţi, stătea nevastă-sa. Îşi ţinea capul în pămînt, de parcă i-ar fi fost ruşine de oamenii din port.

Cîrmaciul coborî pe pasarelă şi-mi strigă cu vocea lui groasă, hodorogită:

— Hei, ce stai ca un tîmpit?... Du-te şi ajută la bagaje!

La început mi se păru că n-am auzit bine. Pe urmă cîrmaciul mă făcu din nou tîmpit şi, dacă n-ar fi fost oameni pe chei, m-aş fi răstit la el. Mai tîrziu mi-a părut bine că n-am ripostat. Aveam o sarcină de partid, n-avea nici un rost s-o încep cu un pas greşit. Am ieşit pe mal, i-am dat femeii un „bună-ziua“ abia perceptibil şi am apucat o ladă de portocale plină cu cratiţe. Aveau boarfe puţine, ca pentru Dunărea minată. După ce i-am ajutat să se instaleze, m-am dus la proră şi m-am aşezat pe un tambur. Era o dimineaţă călduţă, fără vînt, cu un soare abia răsărit pe cerul incolor, aproape transparent. Umbrele alungite ale clădirilor pe caldarîmul cenuşiu al cheiului păreau violete şi aduceau a ceva inexplicabil de trist.

Femeia nu apăru pe punte decît a doua zi. Atunci am văzut-o pentru prima oară la faţă. Nu era nici urîtă, nici frumoasă. Bujorii din obraji scoteau şi mai mult în evidenţă paloarea feţei şi galbenul buzelor uscate, muncite de febră. Era adusă din spate şi-şi ţinea umerii strînşi ca bolnavii de plămîni.

Cînd o zări, cîrmaciul strigă la ea şi femeia, speriată, coborî repede în cabină. N-am mai văzut-o cîteva săptămîni la rînd; reapăru după un bombardament

TESTAMENTUL

de Francisc MUNTEANU

Ilustraţii de Roni NOEL

de aviaţie în apropierea Vidinului. Flăcările cuprinseseră malurile şi începuseră să joace în oglinda ondulată a Dunării.

Cîrmaciul se dovedi om curajos: în timpul bombardamentului se plimba pe covertă şi-şi înjura nevasta că-şi întrerupsese munca în bucătărie. Ea, buimăcită, se ţinea cu amîndouă mîinile de cabina timonei, privea focul de pe mal şi nu pricepea nimic.

Marinarii care coborau din amonte povesteau lucruri exagerate despre minarea fluviului, cum a sărit în aer remorcherul maghiar „Kerekes“ şi cum s-au scufundat cele trei şlepuri Lloyd în apropierea podului de la Baia. Funcţionarii de la agenţiile de navigaţie, asaltaţi de cei de pe vase, ridicau neputincioşi din umeri.

La destinaţie, înainte de a fi remorcaţi la cheiul militar, am primit vestea că şlepul va fi demagnetizat. Operaţia de demagnetizare dură cîteva zile, dar n-am avut timp să ne plictisim: nemţii ne supravegheau paşii şi ne răscoleau cabinele de două ori pe zi.

Din cauza bombardamentelor, încărcarea cu muniţie a şlepului dură vreo douăsprezece zile. În acest răstimp vasul a fost împînzit de soldaţi, de agenţi. N-o lăsau pe nevasta cîrmaciului nici să aprindă focul pentru a face de mîncare. Ea, neavînd de lucru, stătea tot timpul la umbră, şi privea lăzile de muniţii care se legănau deasupra şlepului şi plîngea. Era într-adevăr bolnavă de plămîni şi-n ochii ei mari şi umezi se oglindea teama. Tuşea sec, într-o batistă mare, colorată, să nu se vadă petele de sînge. Mi-era milă de ea, dar nu ştiam cum s-o îmbărbătez. Dacă o salutam, îmi răspundea cu o scurtă clătinare a capului, ca o mută. N-o auzisem niciodată vorbind tare pe covertă. Cîrmaciul ţipa la ea ca la o servitoare.

La 2 august am primit ordinul de plecare în derivă. Experţii socoteau că în felul acesta şlepul va ajunge cu siguranţă la destinaţie. Cei doi soldaţi care fuseseră repartizaţi ca sentinele erau înarmaţi pînă în dinţi, dar se arătau speriaţi ca nişte iepuri în faţa şerpilor. Mă asaltau cu fel de fel de întrebări: cum şi în ce fel sare în aer un şlep şi dacă există şanse de salvare în caz de accident. Umblau toată ziua cu cordoanele de salvare pe spate, transpirînd ca nişte hamali.

Cîrmaciul, probabil din cauza încărcăturii, era tot timpul agitat, nu rezista 12 ore la cîrmă. La sfîrşitul schimbului era obosit mort, de multe ori adormea chiar în timpul lucrului, şi dacă se întîmpla să bea şi o ceaşcă cu rom, nu putea fi trezit decît cu cîteva găleţi de apă. Cînd era liber, stătea de vorbă cu sentinelele, discuta politică, vorbea despre arma minune anunţată de Hitler, cu mai multă convingere chiar decît nemţii. Unul dintre ei, un căprar de undeva din Austria, era un omuleţ sfrijit, care nu pricepea nimic din cele ce se petreceau în jurul lui. Pînă la izbucnirea războiului fusese contabil la o fermă de găini şi se visa tot timpul acasă, printre găinile albe, undeva pe dealurile însorite ale Carinthiei. Celălalt se socotea intelectual; făcuse doi ani de medicină. Era convins că tot ceea ce îndură se datoreşte profesorului său de pediatrie, care nu-l putea suferi din cauza coşurilor, motiv pentru care l-a şi trîntit la examen.

Ca să nu pierd prea mult timp cu gătitul mîncării şi, bineînţeles, ca să-l pot schimba cît mai repede la cîrmă, Dima încuviinţă să mănînc la el. În aceste ocazii, nevasta cîrmaciului, rezemată de plita caldă, mă privea cu invidie. Mă invidia că am poftă de mîncare, că rîd, că păream un om fără griji. Poate şi pentru că eram singurul om politicos de pe şlep. Pe ceilalţi îi ura, pe mine mă invidia. Nemţii nici n-o băgau în seamă, se temeau să nu se molipsească de boala ei. Într-o zi îmi făcu mărturisiri:

— Eu am să mor foarte curînd, domnule Chiriţă. Poate mai am un an. Din care numai jumătate în picioare. Restul va trebui să stau întinsă în pat.

— De ce crezi asta, doamnă?

— Pentru că am oftică. Mi-au spus-o şi doctorii.

— Şi atunci de ce ai venit pe şlep? Acasă nu oboseai atît.

— Asta e drept, dar aici am aer curat.

Noaptea, cînd lăsam ancora şi valurile se potoleau, liniştea învăluia şlepul. Din cînd în cînd numai, se auzea rîsul fostului student la medicină, care făcea glume cu tovarăşul său; îi punea piedică, contabilul cădea, şi el, fericit de reuşită, rîdea.

La Orşova, vameşul care ne făcu percheziţie îl întrebă pe cîrmaci dacă n-a cîntat în corul Sulina. Am tresărit şi mi-era teamă să nu mă trădez. Cînd am auzit răspunsul negativ al cîrmaciului, am intrat în vorbă.

— Eu am cîntat în corul Sulina. Am fost tenor.

Vameşul, ca şi cum n-ar fi auzit intervenţia mea, îşi văzu de treabă. Completă formularele, apoi încheie procesul verbal. Tot timpul m-am ţinut după vameş, dar el nu-mi dădu nici o atenţie. Seara, cînd m-am culcat, eram convins că nu vameşul era omul pe care trebuia să-l întîlnesc. A doua zi, cînd se dădu avizul de plecare şi sosi pilotul pentru a prelua comanda pe timpul traversării Porţilor de Fier, l-am căutat pe vameş din priviri. Acesta însă nu mai urcase pe şlep. Stătea pe mal şi privea indiferent manevrele de pe şlep. Pe drum, cînd am rămas singur cu pilotul, acesta mă întrebă ca într-o doară:

— Dumneata eşti coristul de la Sulina?

— Eu sînt.

Fără să mă privească, îmi făcu o serie de comunicări:

— Ţine minte: kilometrul 147. Acolo te vor aştepta tovarăşii. Le predai arme. În lăzile D.W.12 sînt grenade, în lăzile lunguieţe — pistoale automate. Nu uita: kilometrul 147. Fă în aşa fel ca să ajungeţi noaptea acolo. Acum du-te pe punte şi lasă-mă singur. Vine cîrmaciul.

Eram copleşit de sarcina primită: nu ştiam cum o să fac rost de arme cu sentinelele pe covertă. Lăzile lunguieţe erau sub prelată, iar cele cu inscripţia D.W.12 — aproape de cabina cîrmaciului. Ziua era imposibil de întreprins ceva, fără a fi văzut, iar noaptea se auzea cel mai mic zgomot.

Pe la mijlocul lui august dispărură norii, cerul deveni sticlos şi zilele semănau între ele: erau calde, lungi, fără vînt, fără strop de ploaie. Nopţile cădeau brusc fără amurguri şi erau luminate de atîtea stele, încît cerul aducea cu un fundal executat de un pictor prost.

Prima măsură luată a fost că nu m-am mai culcat în cabină, ci pe covertă, aproape de lăzile acoperite cu prelată. Mai aveam două sau trei zile pînă la kilometrul indicat şi încă nu făcusem nimic concret. Totuşi am avut noroc. A doua zi apărură nişte nori dinspre malul bulgăresc. Noaptea totul se învălui în întuneric, nu mai lucea decît panglica argintie a apei. Eram hotărît să fac rost de arme. Nemţii îşi făcuseră cafeaua mai devreme ca de obicei şi se trîntiseră pe pătură sub foile de cort. Contabilul ascultă încă un timp muzică-transmisă de la Viena: „Bel ami“ cîntat de Willy Forst, apoi, o dată cu ploaia, începu să sforăie. Celălalt soldat se foi multă vreme; răsuci butoanele aparatului de radio vreo jumătate de oră, ascultă ştirile de pe frontul de la Iaşi, apoi adormi şi el. Am mai aşteptat puţin, sperînd să se stingă lumina şi în cabina cîrmaciului. Acesta însă ori uitase lampa aprinsă, ori îl apucase din senin insomnia. Nu aveam altă alegere: m-am vîrît sub prelată şi am început să forţez lăzile lunguieţe. Numai o dată am auzit zgomot pe covertă, mult după miezul nopţii, dinspre cabina cîrmaciului. Eram convins că e beat şi că ieşise pe punte să se aerisească.

Mi-am îndeplinit sarcina, am predat armele tovarăşilor care m-au aşteptat în dreptul kilometrului 147. Nu mai aveam altceva de făcut decît, o dată întors la Galaţi, să mă prezint la boţmanul Pascu.

Cu o zi înainte de a ajunge la destinaţie, în zori, apăru pe covertă cîrmaciul. Era afumat. Probabil, bucuria că ajunsese teafăr acasă. Stătea pe tambur la bordură şi privea ameţit apa. Abia îi desluşeam trăsăturile; se lăsase ceaţa, şlepul era învăluit într-o pastă albă, lăptoasă. Eram de serviciu la cîrmă, îmi forţam ochii să nu ies din cursul apei. Ca niciodată la ora aceea apăru şi nevasta cîrmaciului. Era în cămaşă de noapte, cu părul răsfirat. Tiptil se apropie de tamburul unde stătea cîrmaciul, căută în toate părţile, încercă să străpungă vălul de ceaţă apoi, deodată, fără să mai pot interveni, îşi îmbrînci soţul în apă. Plescăitul puternic o sperie, îşi strînse cămaşa la gît şi se refugie în cabină. Era evident o crimă, dar nu puteam părăsi timona. Eram convins că înnebunise. Hotărîsem ca, ajuns la Galaţi, să relatez faptul ca să fie internată într-un ospiciu.

N-am apucat s-o fac. Am ajuns la Brăila îndată după 23 August. Gărzile patriotice acţionau în oraş. Am fost primit cu alai; tovarăşii au dezarmat cele două sentinele şi au început să descarce şlepul. Luat de entuziasmul general, chemat apoi să raportez lui Pascu despre misiunea îndeplinită, am uitat de şlep, de nevasta cîrmaciului. Am fost numit într-o brigadă de rechiziţionare a vaselor, apoi am participat la luptele de la Brăiliţa. Nu m-am întors în oraş decît după curăţirea regiunii de dezertorii nemţi, care colindau satele din împrejurimi.

Într-una din zile, după instaurarea ordinei, m-a căutat un curier de la spitalul comunal şi mi-a comunicat că sînt invitat de directorul spitalului. Am încercat să-l descos, dar curierul nu ştia despre ce anume era vorba. Ştia doar atît: că un pacient mi-a lăsat prin testament o moştenire. Eram convins că era o neînţelegere la mijloc: nu aveam nici o rudă bogată. M-am dus la spital mai mult din curiozitate.

— Pacienta a murit — mi-a comunicat directorul spitalului. Era nevasta unui cîrmaci de şlep, pe nume Dima. Înainte de a muri a lăsat un testament scris. Poftim. Mi-a întins un petic de hîrtie. Acesta e. S-ar putea ca pacienta să fi fost smintită. V-a lăsat moştenire un plic. Plicul e depus la notariat. Pe baza acestei scrisori îl puteţi ridica. La plecare mormăi mai mult pentru el: oare cîţi bani pot încăpea într-un plic?

La notariat mi s-a eliberat îndată plicul. Era un plic banal, galben. Înăuntru părea să fie o singură bancnotă sau în orice caz o singură hîrtie. Am rupt plicul. Am găsit în el o foaie liniată exact ca paginile din jurnalul de bord al şlepului. Era chiar o foaie ruptă din jurnal. Am recunoscut scrisul mărunt al cîrmaciului.

„22 august. Kilometrul 131. Azi noapte, marinarul Alexandru Chiriţă a sustras arme, apoi le-a predat unor indivizi care l-au aşteptat cu o barcă. De urgenţă trebuie raportat poliţiei fluviale“. Sub text — iscălitura cîrmaciului: I. Dima.

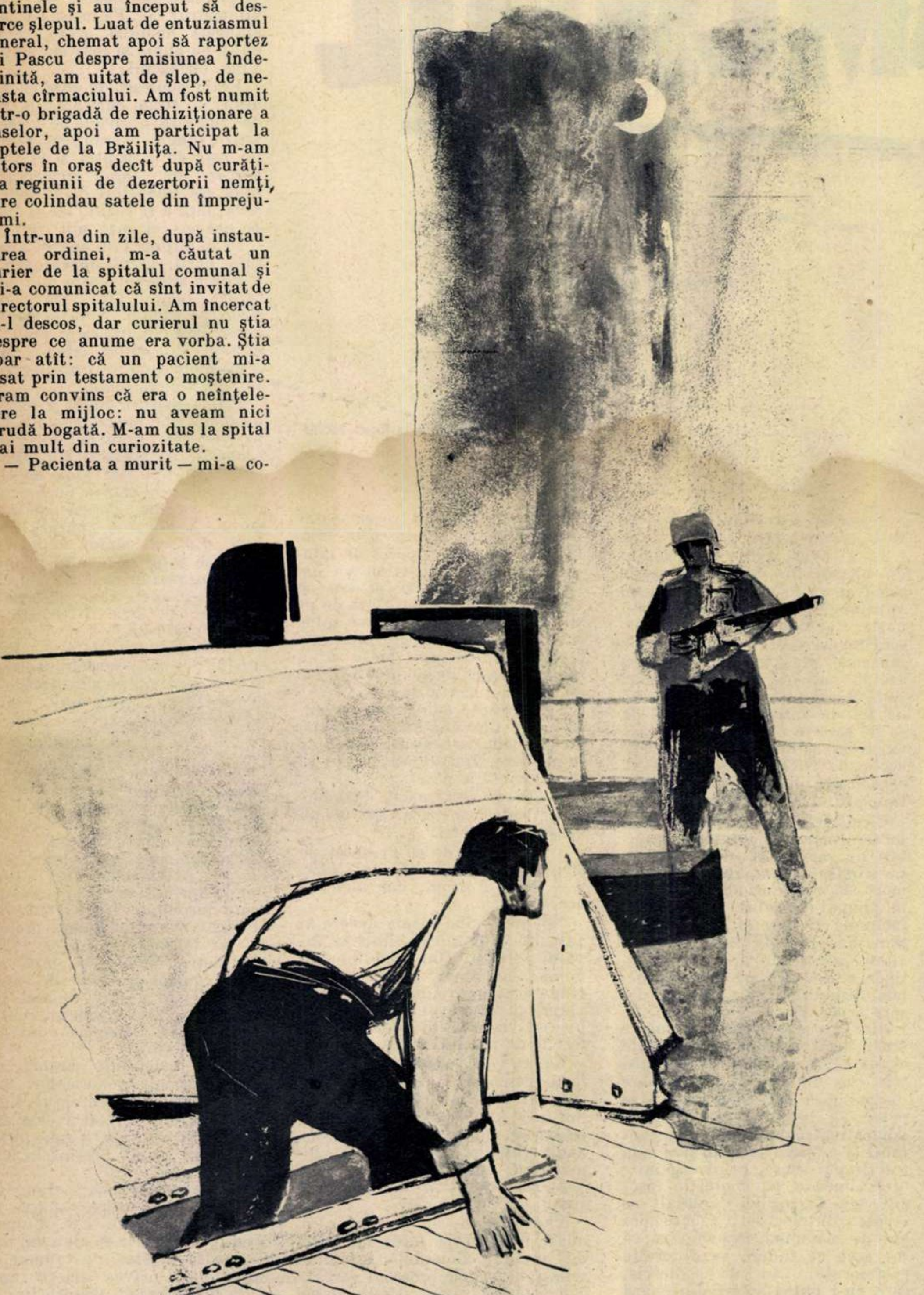

CARTI

Şerban NEDELCU:

„ÎNVĂŢĂTORII“

De obicei figura învăţătorului sătesc, aşa cum o cunoaştem din tradiţia literaturii noastre, trezeşte în mintea cititorului imaginea „apostolului“, a cărturarului modest şi devotat care luptă din răsputeri cu neştiinţa şi cu superstiţiile, cu lipsurile existenţei şi cu nepăsarea „oficialităţilor“. Creînd aceste personaje, scriitorii noştri realişti le-au înconjurat cu o caldă, mărturisită simpatie şi, în acelaşi timp, şi-au afirmat convingerea că nobila lor misiune trebuie să fie fermentul unor transformări structurale în viaţa satului, că prin munca învăţătorului, o dată cu ignoranţa ar putea să dispară din sat mizeria şi împilarea. Dar în ciuda bunelor intenţii ale autorilor, realitatea infirma pe de-a-ntregul credinţa în transformarea socială a satului prin „culturalizare“, iar tagma învăţătorilor care nu era alcătuită numai din „apostoli“, era frămîntată de propriile ei contradicţii.

Romanul „Învăţătorii“ de Şerban Nedelcu, încearcă prima dată o reconstituire veridică a mediului învăţătoresc, cu conştiinţa faptului că printre învăţătorii din sate s-au numărat mulţi luptători antifascişti; în acelaşi timp romanul arată că printre „luminătorii“ satelor n-au existat numai fiinţe animate de nobila rîvnă a „culturalizării“, oameni legaţi de ţărănimea muncitoare prin poziţia lor socială şi prin convingerile lor, ci şi indivizi care, într-un fel sau altul, au făcut jocul partidelor „istorice“ de tristă memorie, devenind trepăduşi ai claselor exploatatoare.

Cartea capătă astfel un evident sens polemic, aluzia la vechea literatură a învăţătorului făcîndu-se undeva fără nici un echivoc: „În romanul său Cezar Petrescu (este vorba de romanul „Apostol“—n.n.) aduce un elogiu îndreptăţit învăţătorului“, reflectă învăţătorul comunist Mircea Coman, adăugînd însă că romancierul greşeşte atunci cînd caută să descopere ce anume stă la baza situaţiei economice dezastruoase în care se afla ţărănimea: „cauzele sărăciei şi mizeriei ţăranului nu sînt înapoierea şi analfabetismul“.

Aceste cuvinte prefigurează, parcă, în chip lapidar ţelurile romanului lui Şerban Nedelcu: să scoată la iveală adevăratele cauze ale prăbuşirii progresive a micii proprietăţi ţărăneşti, ale mizeriei din lumea satelor noastre de odinioară, să determine locul pe care-l ocupau în această lume învăţătorii, să urmărească modul în care aceştia au contribuit sau nu la apropierea schimbărilor, cu adevărat fundamentale în viaţa satului, care aveau să vină după 23 August 1944.

Tabloul satului pe care ni-l înfăţişează prozatorul în paginile cărţii are darul să lumineze, în mare măsură, multe din laturile acestor probleme. Sîntem în anii celei mai negre perioade din istoria ţării noastre — anii dominaţiei legionare şi ai războiului antisovietic. Evenimentele impun hotărîtoare delimitări de atitudine; unii eroi, printre care Mircea Coman de care am pomenit, fac parte din rîndurile comuniştilor, alţii, cum e Gheorghe Diaconu, se refugiază pe poziţiile oportunismului. În sfîrşit, unii, ca Vasile Nisipaş, continuă să se legene în iluziile „democratismului“ burghez.

Romanul nu este terminat, aşa încît evoluţia multor personaje rămîne în suspensie. O dată cu evoluţia personajelor sale în conflicte şi împrejurări noi, scriitorul va putea îndrepta şi acele laturi care, în volumul de faţă, mai constituie carenţele acestei construcţii epice: episoade lungite, dialoguri inexpresive, şi o anume lipsă de adîncime în ceea ce priveşte structura unor personaje. Dar şi din ceea ce am citit pînă acum ne putem da seama că ne aflăm în faţa unei cărţi valoroase şi a unei teme care-şi merită atenţia şi care şi-a găsit autorul în persoana unui scriitor, el însuşi fost învăţător. Este vorba nu atît de o vagă „problemă a învăţătorului“, ci de problema misiunii sale în trecut şi în anii noştri.

Boris BUZILĂ

Contemporanii

Colegi de muncă şi la şcoala serală: Badea Nistor, Dumitru Iosif, Iacob Munteanu, Ion Feticu, Marin Dumitru, Vasile Minoiu, de la secţia tratamente termice.

Cine sînt aceşti tineri care stau în faţa mea şi se uită la mine cu nu mai puţină curiozitate decît îi privesc eu pe dînşii? Nu ştiu despre ei aproape nimic. Am auzit doar cîte ceva vag. Asta mi-a aţîţat curiozitatea, dar pînă îi voi cunoaşte într-adevăr, mai e un drum lung. Aducîndu-mi aminte de Stanislavski, încerc să adopt un experiment recomandat de marele regizor: să ghicesc din înfăţişarea şi comportarea lor cîteva trăsături de caracter.

În biroul redacţiei ziarului de uzină „Steagul roşu“ e linişte. Tăcerea care ne domină va trebui în curînd să se sfîrşească. Omul din fiecare se va destăinui şi răspunsul la întrebarea pe care mi-o pun — „cine sînt ei?“ — va veni de la sine. Profit deci de cele cîteva minute de tăcere impusă, în care se amestecă curiozitatea cu nedumerirea, manifestate pe faţă şi în mişcările discrete, şi-i privesc pe rînd... De cîteva minute, băiatul cel smead, Dreptu Mircea, controlează din ochi cu atenţie şi interes mica încăpere a redacţiei. Manea Gheorghe, strungarul cu care mă întîlnisem în hală cu o zi înainte, parcurge liniştit coloanele unui ziar. Îmi zic în sinea mea: „Iată un om plin de siguranţă!“ În schimb al treilea, utemistul Preotesoiu, nu-şi găseşte locul şi simt în toată atitudinea lui nerăbdarea...

Aşadar cine sînt ei?

SĂ NU RĂMÎI NICIODATĂ ÎN URMĂ

Despre Manea mi-a vorbit secretarul organizaţiei de partid, vrînd să-mi dea un exemplu de muncă tenace şi creatoare, ca urmare a climatului favorabil creat în uzină de către comunişti pentru stimularea iniţiativelor. Cu acest prilej am aflat despre un concurs „Cine ştie cîştigă“ la care a participat şi Manea, dar nu cunoşteam nici un alt amănunt.

— Am auzit că ai luat un premiu...—lansez prima întrebare strungarului Manea. Care a fost tema concursului?

— „Să cunoaştem bine maşina şi meseria".

— Asta înseamnă că toţi concurenţii au fost premiaţi. Nu cred să existe un strungar, în afară doar dacă este începător, să nu-şi cunoască maşina.

— Într-un fel, da. Însă una este să cunoşti maşina şi altceva e ca, utilizîndu-i toate tainele, să obţii randamente mari.

— Cunoscînd aceste... taine, mai există vreo piedică?

— N-ar trebui să existe. Eu pot lucra fără cusur, dar să nu mă ridic niciodată deasupra unei medii generale. Sau pot, îndeplinindu-mi norma lunară,să depun un efort inutil, care cu un minim de gîndire poate fi înlăturat, fără a scădea nimic din cantitatea şi calitatea producţiei. Unde începe propria analiză a muncii pe care o depui, e punctul de depăşire a nivelului obişnuit.

— Dacă am înţeles, dumneata pledezi pentru conştiinciozitate şi iniţiativă.

— Nu. Conştiinciozitatea o subînţeleg. Este media generală. E platforma de lansare, dacă vreţi. Propria analiză a muncii o face conştiinţa înaintată, permanenta nemulţumire care te roade că nu dai mai mult. Dar să vă dau un exemplu. Există un strungar la noi care lucrează la flanşa furcii de la cardan. Nimeni, sau rareori îi putea reproşa cineva că nu munceşte bine. Toţi erau de acord că e conştiincios. Însă nimeni nu bănuia că omul acesta este profund nemulţumit. Cauza era banală şi la prima vedere neîntemeiată. El vedea zi de zi că, nerespectînd indicaţiile cu privire la unghiul de aşchiere, făcea prelucrarea piesei mai uşor şi mai rapid. Ce puteţi găsi rău în asta? Omul avea şi mici neplăceri: cîteodată, din cauza acestei abateri de la cote, cuţitul se rupea în colţurile flanşei. Dar cărui strungar nu i se întîmplă un asemenea accident? Preocupat de toate acestea, omul descoperă treptat că, totuşi, după mai mulţi ani de practică, a rămas un simplu meşteşugar care nu-şi cunoaşte meseria ştiinţific.

— Şi ce-a făcut omul?

— Ar fi putut foarte bine să-l cheme pe maistru să-l ajute la corectarea unghiului buclucaş. Dar asta ar fi fost prea puţin. I-ar fi spus — cum a aflat de altfel singur mai tîrziu — că unghiul alfa trebuie să fie de 40°. Dar el dorea să cunoască mult mai multe lucruri.

MOARTE
SCISTILOR
JOS
VICTORIA
E APROAPE

Premieră la club: „Nila" de Salînski, în interpretarea artiştilor amatori din uzină. Spectacolul a fost vizionat cu sala arhiplină şi s-a bucurat de mult succes.

Nu numai tineretul, dar în primul rînd acesta învaţă. Foştii absolvenţi de la şcoala profesională, astăzi muncitori pricepuţi îşi ridică mereu calificarea, în cazul de faţă cu ajutorul ing. Nicolae Crăciun.

— Şi ce-a făcut?

— A început să înveţe din cărţi, şi ce a învăţat, să experimenteze. Şi din asta şi-a făcut un obicei. Dar nu pot să închei fără să vă destăinuiesc că de mare ajutor i-a fost îndrumarea pe care i-a dat-o maistrul. El i-a recomandat cărţile tehnice care i-au fost de mare folos.

— Ar trebui să-l felicităm, dar omul dumitale e prea abstract.

— N-am inventat nimic. El există.

Am tăcut o clipă şi l-am privit cu suspiciune. Apoi l-am întrebat:

— Nu eşti chiar dumneata?

— Dacă vreţi...

UN TÎNĂR CU IDEI

— Dumneata ai făcut vreo inovaţie?—îl întreb pe presorul Dreptu Mircea.

— Nu...

Nu ştiu bine de ce i-am pus această întrebare. Poate pentru că atunci cînd am întrebat pe un inginer de la forjă: „Spune-mi, dacă ar trebui să indici pe cineva vrednic să fie dat ca exemplu, pe cine ai recomanda?"— mi-a răspuns: „Pe Dreptu..."

Aşadar, tînărul acesta mi-a fost recomandat de un specialist. Şi la tehnicieni de obicei au mare căutare inovatorii. Dar de data aceasta am greşit.

Caut să încheg o discuţie, să aflu şi preocupările tînărului.

— Ce te supără mai mult?

— Pierderea de timp.

— O plimbare e o pierdere de timp?

— Dacă o faci în timpul lucrului... Dar eu mă gîndeam la altceva: la o operaţie care durează prea mult.

— De exemplu?

— Aţi văzut că piesele, înainte de a fi presate, sînt încălzite în cuptor. Ajutorul presorului scoate cîte 3-4 piese o dată şi le azvîrle cu un cîrlig la presă. Şi asta nu e bine. Pentru că o serie de piese se răcesc pînă le vine rîndul să fie presate şi trebuie reîncălzite. La unele cum e la furca NIP (pentru cardanele de combine), această încălzire durează cîte o jumătate de oră. Asta înseamnă pierdere de timp.

— De ani de zile la prese şi la forjă se lucrează aşa. Doar automatizarea ar putea schimba radical acest proces.

— Ar trebui să mai aşteptăm... Pînă atunci ne-am gîndit la soluţii mai practice. Treceam în fiecare zi pe lîngă nişte cuptoare, neutilizate, în care pînă nu de mult se încălzeau foi de arc. Nu le băgam de obicei în seamă, dar într-o zi mi-au atras atenţia: aveau două uşi. Atunci m-am gîndit că dacă am introduce piesele pe o uşă şi le-am scoate pe cealaltă, am realiza un circuit perfect, şi piesele s-ar încălzi treptat. M-am consultat cu muncitorii mai bătrîni, cu mai multă experienţă. Propunerea a fost găsită bună şi a fost introdusă în planul MTO.

— Dar povestea cu cuptorul n-are parcă nici o legătură cu trecerea pieselor la presă.

— Voiam să vă arăt începutul. Cuptorul cu două uşi a mărit productivitatea prin încălzirea

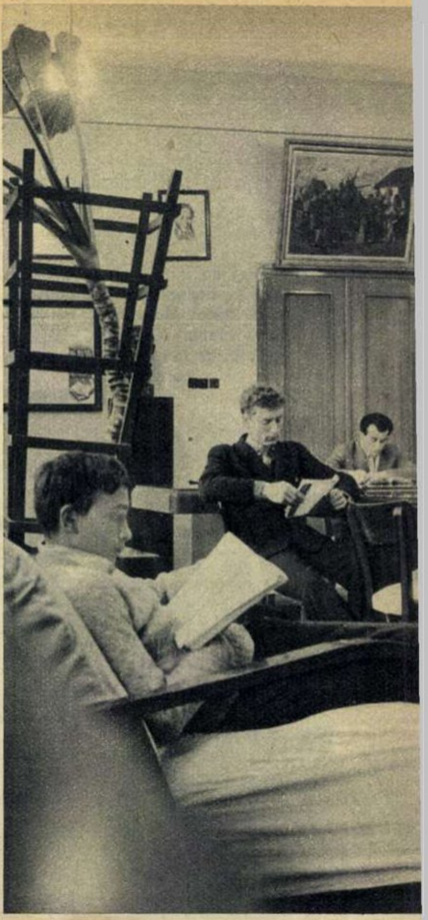

simultană a mai multor piese. Randamentul la presă a rămas însă acelaşi. Brigada era frămîntată că niciodată nu reuşeam să depăşim norma. Proastă situaţie, tovarăşe! Dacă am fi fost nişte nepricepuţi, mai zic. Dar noi ne cunoaştem meseria. Şi iată că după o idee vine alta... Mă gîndeam cu multă plăcere ce bine ar fi dacă piesele încălzite ar curge de la cuptor la presă ca pe o bandă rulantă. Socotind bine, mi-am dat seama că, dacă am face un plan înclinat, ideea şi-ar găsi întruchiparea practică. Am propus-o şi azi s-a realizat. Rezultatul: depăşim în fiecare lună planul...

...A vrut să-mi facă o surpriză inginerul de la forjă—îmi spuneam după ce Dreptu Mircea a plecat. Mi-a recomandat un tînăr cu idei!

CE ÎNSEAMNĂ SĂ N-AI ASTÎMPĂR

Cînd a intrat ca o furtună pe uşă a zîmbit cu toată faţa şi s-a prezentat:

— Eu sînt Preotesoiu.

Mi-a plăcut de la început. Adusese cu el spontaneitatea şi jovialitatea. Şi de obicei, în tovărăşia unor asemenea oameni te simţi tare bine.

Are încă înfăţişarea unui tînăr abia trecut de vîrsta adolescenţei. Are însă 22 de ani şi... Lunile nu mai contează.

— Mi s-a spus că eşti cam încăpăţînat—îi spun în glumă, ca nu cumva viitorul meu erou să se supere. El, firesc:

— Dacă aşa se cheamă, sînt!

— Păi nu-i bine...

— Dar dacă încăpăţînarea mea

Aici e totdeauna linişte, foarte multă linişte: se citeşte, se studiază.

nu face rău nimănui? Ba dimpotrivă?

— Să-i zicem atunci perseverenţă.

— Dacă vreţi... Dar despre ce e vorba? Îmi judecaţi felul meu de a fi sau vreo faptă?

.— Povestea cu camioanele...

— Iar... Orice s-ar zice am avut dreptate.

— A contestat vreodată cineva?

— Hm... E tare neplăcut să scormoneşti printre lucruri care nu merg bine. Se supără unul, se încruntă altul. Dar parcă eu n-am dreptul să mă supăr? Acum ştiu unde vreţi să ajungeţi. Bine. Ascultaţi. Şi la urmă să-mi spuneţi dacă n-am avut dreptate.

Eram şofer şi încercam camioanele înainte de a fi livrate beneficiarilor. Mă urcam la volanul cîte unui camion. Dam o raită cu el şi-i verificam motorul. Datoria mea era să văd dacă funcţionează perfect. Am învăţat de la comuniştii cu care lucram să fiu conştiincios. Puteam să trec cu vederea vreo bagatelă, dar nu mă lăsa conştiinţa. De ce s-o rezolve alţii şi nu eu? Nu trăgea bine motorul? Controlam reglarea carburatorului. Băteau tacheţii? Controlam avansul la aprindere. Şi şoferii beneficiarilor ar fi descoperit aceste defecte, dar dacă eu eram pus anume să fac treaba asta, de ce s-o las pe seama altcuiva? Ei, dar acestea erau bagatele, cum vă spuneam, şi cazuri rare. Ceea ce mă supăra mai cu seamă era faptul că de la o vreme prea multe motoare se supraîncălzeau. Desfăcînd mereu chiulasele am observat că găurile de răcire au un diametru necorespunzător: mai mici de 10 mm. Sesizez secţia 524. Mi se răspunde: noi n-avem nici o vină, toate operaţiile le facem ireproşabil. Puteam să mă dau bătut? Nu! Trebuia să mă conving cu ochii mei. De aceea cer să fiu detaşat la 524. Timp de o lună am urmărit fluxul tehnologic. Asistam la operaţiile de strunjire a blocului, de găurire, filetare etc. Totul perfect. Mi-am concentrat atenţia la bancul de probă. Oricum — aici motorul spune tot ce poate. Dar nici aici nu aveam nimic de reproşat. Mă gîndeam că trebuie să mă dau bătut. Să caut vinovatul în altă parte. Poate la turnătorie. Dar, împotriva unor zîmbete ironice, încă nu voiam să părăsesc această secţie pe care o credeam vinovată de „supraîncălzire".

Nu ştiu ce s-a întîmplat, poate tovarăşii au crezut că m-am convins de calitatea operaţiilor, cînd într-o zi un motor a început să fiarbă pe bancul de probă. Demontez chiulasa, verific diametrul găurilor şi constat vechiul defect: blocul motorului avea găurile de răcire de 7 mm în loc de 10 mm. O simplă neglijenţă. O neglijenţă care se repetă rar, din neatenţie, însă pe care secţia n-a vrut s-o recunoască. Dar în situaţia asta n-au avut încotro. Poate de aceea se zice despre mine că sînt un încăpăţînat. Dar spune dumneata: se putea altfel? Asta-i toată povestea. Am avut sau nu dreptate?

Cornel BOZBICI
Fotografii de Tr. PROSAN

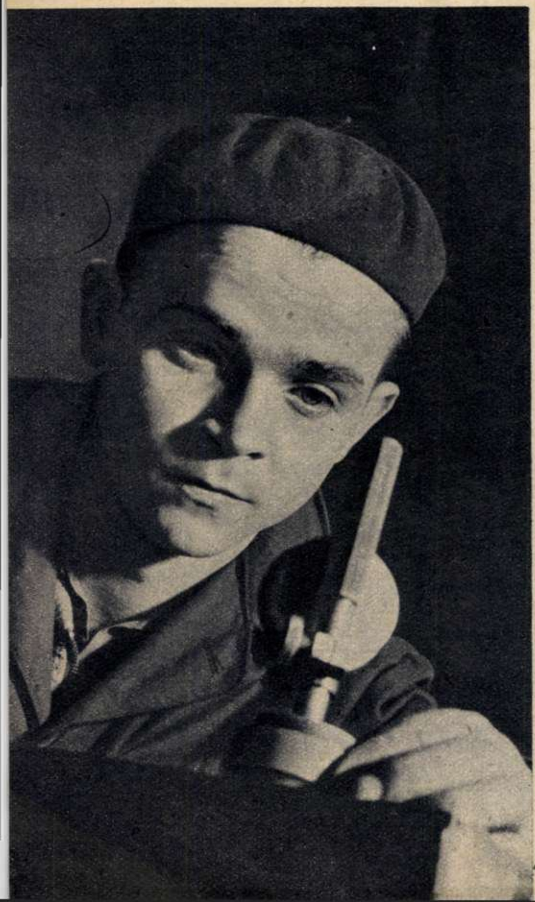

Preotesoiu Lepădat

Dreptu Mircea

Manea Gheorghe

Start prin centrul Pămîntului

— POVESTIRE ŞTIINŢIFICO-FANTASTICĂ —

de A. STERNFELD (U.R.S.S.)

Laureat al Premiului Internaţional pentru stimularea astronauticii

2062... În decursul ultimului veac Cosmosul s-a îmbogăţit cu o mulţime de aştri artificiali creaţi de om. Unii din aceştia mai brăzdează cerurile noastre; noaptea, ei strălucesc ca nişte comete. Alţii călătoresc departe de Pămînt, continuînd să rămînă legaţi de acesta prin firele invizibile ale undelor radiofonice.

Ultimele modele de astronave rivalizează prin confortul pe care îl oferă pasagerilor cu cele mai bune nave atomice transcontinentale. Ele au cabine şi saloane speciale, săli de sport, piscine — de dimensiuni, ce e drept, restrînse — aer condiţionat, blindaje groase care protejează pe călători împotriva meteoriţilor sau a radiaţiilor dăunătoare.

În ultimul timp „corpurile cereşti" artificiale locuite au luat formele cele mai diverse. Modelele cele mai recente constă din convoaie de vagoane masive legate prin tamburi. Mase enorme a căror greutate atinge milioane de tone...

Citind aceste ultime rînduri unii cititori de azi vor zîmbi ironic.

— Daţi-ne voie! — vor obiecta ei. Credeţi că acest lucru va fi posibil chiar şi peste o sută de ani? Trenul orbital nu reprezintă decît încărcătura utilă a rachetei cosmice. Prin urmare, greutatea rachetei purtătoare, la plecare, ar trebui să fie de multe ori superioară. Ce motor ar putea să ridice o asemenea masă de pe suprafaţa planetei noastre?

Argumentele scepticilor par convingătoare.

Dar să ne transpunem din nou în anul 2062. Să răsfoim manualele de istorie a navigaţiei cosmice. Vom găsi povestirea care urmează.

UN MOMENT DE NEUITAT

Cam prin 1980 a fost proiectat un tunel denumit „Centralul", care să străpungă planeta noastră trecînd prin centrul Pămîntului.

Mulţi au considerat acest proiect drept o simplă temă de povestire ştiinţifico-fantastică. Dar articolele pasionante din presă, declaraţiile radiodifuzate ale partizanilor „Centralului", calculele şi devizele specialiştilor au obligat chiar şi pe cei mai neîncrezători să-şi schimbe părerile. Ideea a fost aprobată de imensa majoritate a locuitorilor planetei noastre. Fără îndoială, executarea proiectului depăşea posibilităţile unei singure generaţii. Opera urma să fie terminată abia de nepoţii primilor constructori.

...Timpul a trecut. Elaborarea precisă a proiectului a necesitat eforturile unite a numeroase organizaţii ştiinţifice din lume.

Antipozii pe care tunelul trebuia să-i lege erau situaţi unul în imensele cîmpii ale Asiei, celălalt în America de Sud. În sfîrşit s-a încheiat studierea bogatei documentaţii adunate timp de zeci de ani de către centrele de prospecţiuni geologice; s-au alcătuit hărţi detaliate ale scoarţei terestre în regiunile unde urmau să înceapă lucrările; s-au studiat datele explorărilor geofizice la mari adîncimi. Lucrările începură.

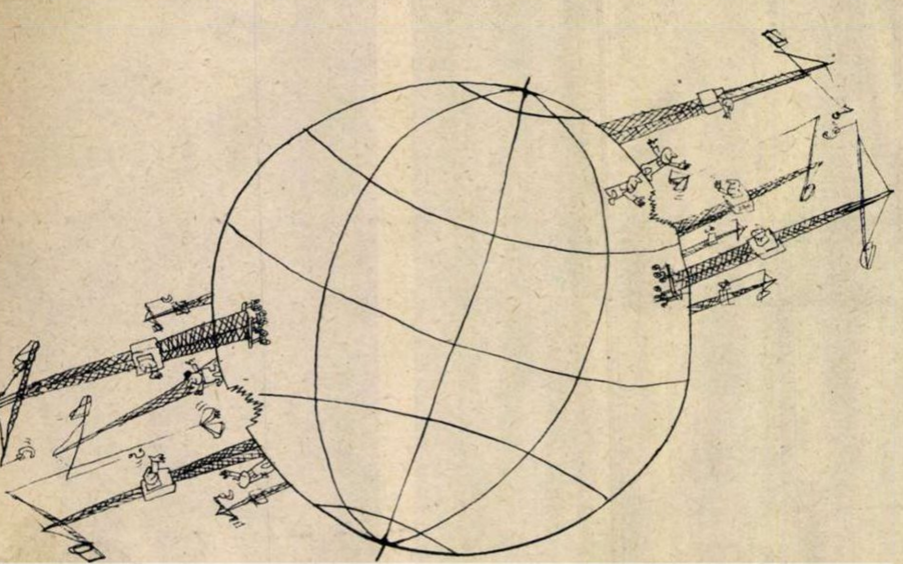

La intrarea „Centralului" apăru un centru industrial important, cu uzine mari şi numeroase întreprinderi auxiliare. În apropiere se construi un oraş înecat în verdeaţă, iar intrarea „Centralului" fu înconjurată de dantela macaralelor uriaşe care îşi îndreptau săgeţile de oţel spre cer.

Ofensiva se ducea concomitent la cele două extremităţi ale tunelului. Straturile superioare nu au adus surprize constructorilor, dar pe măsură ce se pătrundea în interiorul globului greutăţile se înmulţeau: ape subterane, caverne, terenuri mişcătoare, nisip şi roci prea dure. Apoi au apărut mase pe jumătate lichide, iar curba temperaturii creştea cu încăpăţînare.

Curînd constructorii avură de înfruntat inamicul nr. 1: căldura, un adevărat iad.

La început se folosea un torent de lichid pentru răcirea utilajului şi a straturilor de pămînt pînă la o temperatură care să asigure continuarea normală a lucrărilor.

Constructorii au recurs la un moment dat la o măsură extremă pentru răcirea tunelului. Timp de o zi acesta a fost inundat de apele oceanului. Urmările „potopului" subteran au fost apoi înlăturate şi construirea „Centralului" a continuat cu aceeaşi perseverenţă, cu acelaşi entuziasm. După inundaţie, temperatura interioară a scăzut considerabil şi pereţii solidificaţi au devenit şi mai rezistenţi.

Posturile de observaţie de la suprafaţă urmăreau permanent înregistrarea temperaturii „măruntaielor" Pămîntului şi un serviciu special de studii intraterestre emitea comunicate asupra ridicării temperaturii pe măsură ce se pătrundea mai adînc în interiorul globului.

Extracţia masivă de minereuri preţioase justifica pe deplin cheltuielile chiar înainte de terminarea lucrărilor. Şi ce valoare imensă reprezenta pentru savanţi acest torent continuu de minerale care ieşeau din tunel! Ele evocau milioane de ani din istoria Pămîntului, dezvăluind secretul formării şi evoluţiei sale ulterioare.

Deşi forarea a început simultan pe două continente, centrul Pămîntului a fost atins mai întîi de teleforeza din nordul Asiei. Trebuia, aşadar, aşteptat grupul sud-american.

Şi iată că după 53 de ani de muncă, cele două ramuri ale „Centralului" s-au întîlnit. Moment de neuitat.

Lucrările fuseseră executate cu o precizie matematică. Divergenţa axelor celor două segmente ale „Centralului", care aveau un diametru de 20 m, nu atingea decît cîţiva milimetri, iar lungimea tunelului nu se abătea decît cu 17 m faţă de prevederi.

Viteza forajului pentru fiecare grup a atins în medie o treime de km pe zi, aproape 14 m pe oră.

Totuşi, ca urmare a fenomenelor complexe care au loc în interiorul globului, tunelul „Central" nu descria o linie perfect dreaptă. El „tremura" permanent, ca o coardă întinsă, deşi vibraţiile sale nu puteau fi captate şi înregistrate decît de aparate de înaltă precizie.

„Proba" tunelului a fost terminată cu succes şi primele trenuri automate goale au fost urmate curînd de vagoane de călători. Ziarele din lumea întreagă, relatînd solemnităţile organizate cu această ocazie, asemuiau importanţa construcţiei cu aceea a începutului erei cosmice.

STAŢII DE CALE FERATĂ... ÎN INTERIORUL GLOBULUI

Cunoaşteţi acum istoria „Centralului". Să aruncăm o privire în interiorul lui. În tot timpul construcţiei, staţii experimentale create la diferite distanţe de centrul Pămîntului au studiat nucleul planetei, învelişul nucleului şi au întreprins, în condiţiile unei forţe de atracţie diminuate, experienţe interesante pentru astronautică. Staţiile au fost construite la distanţe egale de centrul Pămîntului, în aşa fel ca forţa de atracţie terestră să fie aceeaşi.

La o distanţă de 2.445 km se află, în cele două segmente ale „Centralului", staţiile MM-Sud şi MM-Nord (numite astfel pentru că la această distanţă de centrul Pămîntului forţa de atracţie coincide cu cea existentă pe Marte şi Mercur). Alte două staţii, Luna-Nord şi Luna-Sud, sînt situate la numai 1.050 km de centrul planetei noastre.

Fiecare staţie are atmosfera sa „condiţionată". Staţiile dispun de rezerve nelimitate de energie, de căldură şi de frig, de aer, apă şi lumină necesare activităţii vitale normale a organismului. Ele menţin o legătură strînsă şi permanentă, şi călătoria de la una la alta se efectuează foarte uşor. În interiorul tunelului forţa de atracţie scade pe măsură ce ne apropiem de centrul globului, deoarece, după cum se ştie, ea este direct proporţională cu depărtarea.

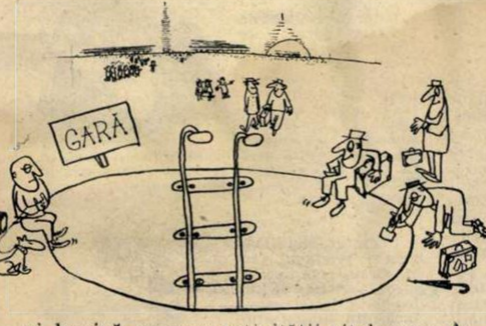

După 21 de minute şi 6,5 secunde, trenul plecat de la una din staţiile „Centralului" aflată la suprafaţa Pămîntului atinge centrul globului. Străbătîndu-l, trenul îşi continuă cursa pentru ca după încă 21 de minute şi 6,5 secunde să ajungă la suprafaţă, la celălalt antipod. Călătoria de la un antipod la celălalt durează 42 de minute şi 13 secunde. Dacă trenul nu este oprit la timp la punctul de sosire, el va reveni singur la punctul de plecare, făcînd naveta prin centrul Pămîntului.

În mijlocul tunelului, unde gravitaţia lipseşte cu desăvîrşire, se află instalată cea mai importantă staţie „Centrul". Aici forţa de atracţie nu împiedică studierea diverselor fenomene fizice. De asemenea, forţa de atracţie a Lunii se face simţită prea puţin.

PRIN PĂMÎNT, DIRECŢIA COSMOS

Se ştie că pentru a învinge forţa de atracţie terestră, aparatului de zbor interplanetar trebuie să i se imprime a doua viteză cosmică, adică 11,2 km/sec.

Dar dacă nava orbitală este lansată nu de la suprafaţa Pămîntului, ci din tunelul „Central", se poate obţine un extraordinar avantaj. În centrul Pămîntului, dacă se imprimă aparatului o viteză întrecînd doar cu 5,8 km/sec. pe cea dezvoltată în căderea liberă, el se va avînta, la ieşirea din „Central", în spaţiul interplanetar.

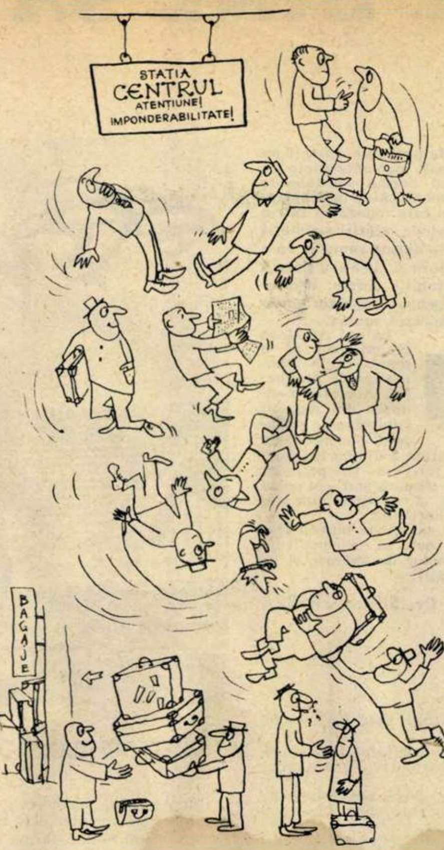

Astfel, datorită tunelului, racheta purtătoare a astronavei poate fi mai puţin puternică şi cheltuiala de combustibil mult mai redusă. Lansarea unei nave orbitale grele şi confortabile sau chiar a unui „tren cosmic", devine astfel posibilă.

Oamenii sînt obişnuiţi cu ideea că forţa de atracţie terestră creează un obstacol serios zborurilor interplanetare. Dar prin crearea tunelului „Central", nava cosmică este eliberată de „lanţurile" atracţiei terestre prin însuşi intermediul acestei forţe.

...Ascensorul s-a oprit. Păşind pe mai multe trepte şi platforme, iată-ne în cabină.

Se aude o voce.

— Plecarea peste trei minute. În cabină!

Ne-am urcat pe o scară specială ţinîndu-ne de balustradă. Semnalul de plecare. Imediat ne trezim cu capul în jos şi ne sprijinim în mîini. Apoi recădem în picioare. Mergem cu o uşurinţă neobişnuită pe podeaua cabinei, avînd impresia că am pierdut jumătate din greutatea corpului.

Din momentul în care motorul nostru se pune în mişcare, ne înfundăm literalmente în Pămînt. Motorul accelerează această cădere, dar suprasarcina asupra organismului nostru este mult mai slabă decît acţiunea gravitaţiei asupra oamenilor care se află la suprafaţa Pămîntului, la intrarea în tunel.

A trecut aproape un sfert de oră. Ne apropiem de centrul Pămîntului.

Pe un ecran apare o inscripţie care ne anunţă: „Aţi parcurs un drum egal cu raza globului terestru". O altă inscripţie informează că viteza noastră în acest moment este de 42.347 km pe oră.

Acum „urcăm" spre suprafaţa planetei noastre. Nu încercăm nici o senzaţie fizică deosebită ca urmare a „schimbării drumului" vehiculului. Ni se pare că nu ne-am deplasat de loc, ci că am stat liniştiţi, suspendaţi în cabina ermetic închisă, pe o planetă unde forţa de atracţie este mai mică decît pe Pămînt.

Forţa de atracţie terestră a accelerat mersul trenului nostru în prima etapă parcursă. Acum mersul este încetinit, în timp ce urcăm din nou spre suprafaţa Pămîntului. Totuşi, viteza creşte, căci motoarele dezvoltă o forţă mai mare ca forţa locală de atracţie terestră. La adîncimea de 2.500 km sub continentul sud-american, forţa de atracţie terestră se dovedeşte mai puternică şi viteza trenului scade întrucîtva.

Am străbătut cea de a doua jumătate a drumului cu o viteză medie de 12.468 m pe secundă. Pe ecran apar din nou cifre: la ieşirea din tunel trenul are o viteză de 12.319 m pe secundă. Aşa cum era de aşteptat, scăderea vitezei în contact cu învelişul aerian al Pămîntului este minimă: 28 m/sec.

Motoarele sînt debranşate. Într-o clipă simţim nevoia de a ne ţine strîns de centurile de siguranţă: corpurile noastre sînt acum mai uşoare ca un fir de pai. Dar iată că senzaţia de greutate reapare: cele 32 vagoane ale trenului nostru formează acum un inel enorm, care se învîrteşte în jurul axului său central.

Iată cum s-a produs aceasta. La ieşirea din atmosfera terestră, vagoanele, legate prin cabluri solide, au zburat mai întîi unul după altul, în linie dreaptă. Apoi, motoarele laterale au intrat în funcţiune şi au schimbat direcţia axelor longitudinale ale vagoanelor şi convoiul a luat forma unui arc. Curbîndu-se din ce în ce mai mult, arcul s-a închis în cele din urmă, formînd un inel enorm. Apoi motoarele i-au imprimat o mişcare de rotaţie.

...Zborul continuă. Din doi în doi ani, după trei mişcări de revoluţie în jurul Soarelui, ne vom apropia de Pămînt. În prezent ne aflăm la o distanţă de 78.600.000 km de Soare, adică la aproape jumătate din distanţa dintre acesta şi planeta noastră natală.

La revedere, Terra!

Ilustraţii de Liliana ROŞIANU

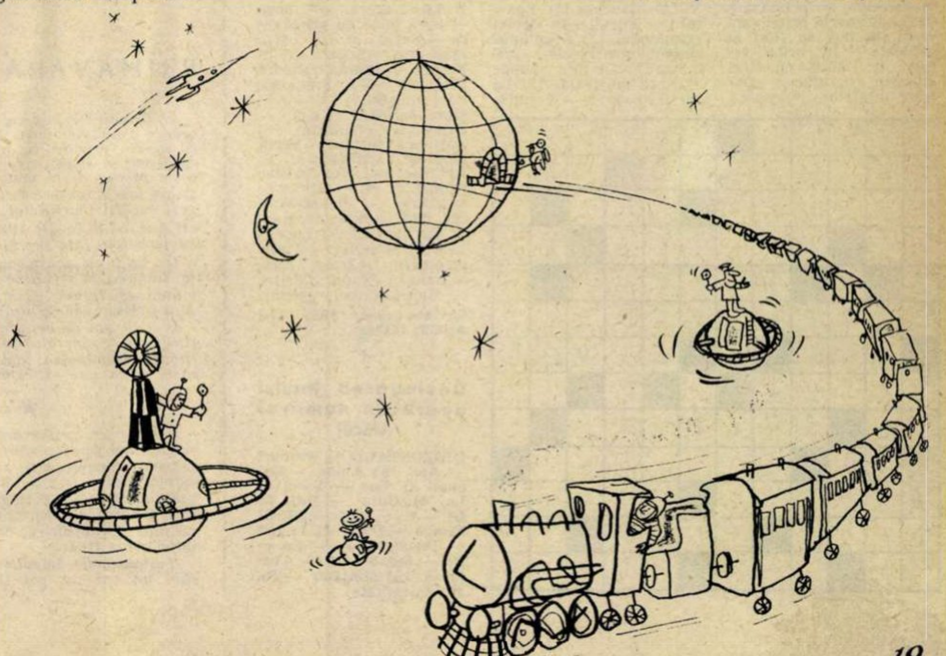

E BINE SĂ ȘTIM...

MUNCA, FACTOR DE SĂNĂTATE

DE VORBĂ CU MEDICUL

Munca — au constatat oamenii de știință — reprezintă un element de bază al dezvoltării multilaterale fizice și intelectuale a omului. Întreg organismul omenesc se perfecționează prin muncă și, dimpotrivă, inactivitatea prelungită provoacă atrofieri și dereglări ale funcțiilor principale. Pentru activitatea biologică normală este necesar ca omul să muncească cu regularitate. În multe boli, munca bine dozată — alături de diversele mijloace terapeutice — constituie un mijloc eficace de favorizare a vindecării. În bolile mintale această metodă, numită ergoterapie, se utilizează pe o scară largă.

Sînt frecvente cazurile în care oamenii și-au păstrat sănătatea fizică pînă la adînci bătrînețe, tocmai prin muncă.

Dar pentru ca munca să fie un factor de sănătate și să ajute la menținerea și întărirea organismului ea trebuie să fie astfel organizată încît să nu depășească puterile de care dispune fiecare om în parte, să fie dozată în timp și să se efectueze în condiții care să asigure menținerea sănătății.

Legile noastre de protecția muncii au avut în vedere toate considerentele de mai sus, stabilind norme speciale de angajare și de muncă. Chiar în momentul angajării omul este repartizat într-o muncă ce corespunde stării sănătății sale. În ce privește durata muncii, ea e stabilită, după natura ei, la 8 sau 7 sau 6 ore pe zi. S-au stabilit norme, respectate cu strictețe, pentru protecția sănătății omului în procesul muncii.

La noi în țară se practică pe o scară largă gimnastica în producție. Aceasta, condusă de oameni competenți, stabilește o armonizare în folosirea mușchilor, a diverselor părți ale corpului care intervin în procesul muncii, făcînd să dispară sau cel puțin atenuînd oboseala și evitînd anumite deformațiuni ale corpului.

Numai în țările socialiste munca este astfel organizată încît ea să constituie cu adevărat un factor de apărare și de întărire a sănătății.

Dr. Silviu GHEREA

Știați că...

...presiunea totală a luminii Soarelui asupra Pămîntului este de 100.000 tone?

...peștii consumă într-o zi o cantitate de apă egală cu greutatea lor? Omul se mulțumește cu 2,5 litri de apă pe zi, ceea ce reprezintă aproximativ 3% din greutatea lui.

...sub influența razelor solare sau ale celor emise de o sursă artificială de lumină, frunzele plantelor emit o radiație luminoasă roșie foarte slabă? Cînd impulsul inițial este înlăturat, luminiscența roșie dispare treptat.

...raza picăturii de apă a ploilor mărunte de toamnă este de 0,1-0,2 mm, pe cînd aceeași rază este în timpul ploilor liniștite de 0,2-1 mm și în cazul averselor de vară poate depăși 3 mm?

...cauza unei catastrofe de cale ferată care a avut loc în 1875 la Lagerlunde (Suedia) a fost daltonismul conducătorului trenului? De atunci, oricine dorește să conducă orice fel de vehicul este supus unui examen ce are drept scop controlul perceperii corecte a culorilor (daltonismul constă în incapacitatea de a deosebi culoarea verde de cea roșie).

...90% din activitățile legate de muncă ale omului se desfășoară cu participarea ochilor? „Ziua de muncă" a ochilor este astfel de 15-18 ore din 24.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

POEȚII CÎNTĂ PRIMĂVARA

ORIZONTAL: 1) Autoarea poeziilor: „Primăvara-n crîng", „Fragment de primăvară" ș.a. — Regretată poetă, autoarea poeziei „Poemul femeii care iubea primăvara". 2) Autorul versurilor: „Și mi-i spune atunci povești /Și minciuni cu-a ta guriță, /Eu pe-un fir de romaniță/ Voi cerca de mă iubești" („Floare albastră") — Muncă agricolă de primăvară (inf.). 3) Poartă primăvara veșminte noi de flori și verdeață — În orice refren. 4) Plantă cu flori albastre sau albe — „Dăruiți iubitelor ...", operetă de O. Sandler — Dor nesfîrșit! 5) Primăvara ară, seamănă, transplantează răsadurile etc. 6) O poartă cu drag micuții din primăvara vieții (2 cuv.). 7) Fir — A aduce trecutul în prezent. 8) A nădăjdui — Literă chirilică. 9) Tese! — Însuflețită. 10) Rouă (reg.) — Fondul aurit pe care apare un „soare dulce" în „Dimineață", de V. Alecsandri. 11) Boare (pl.) — Purtat de femei primăvara. 12) A compus cîntecul pentru cor „Primăvara" — 1 m c lemne —Notă muzicală. 13) La sfîrșit de mai! — Veșmintele purtate de natură primăvara — Ortac (inv.).

VERTICAL: 1) Autorul poeziilor: „Cîntec de primăvară", „O, flori catifelate" ș.a. — „E primăvară iar pe... mea", melodie de Em. Ionescu. 2) A pictat „Ghiocei", „Liliac" ș.a. — „... de primăvară", de Topîrceanu. 3) Cui turtit — Așezări rurale — Localitate în R.S.S. Uzbecă. 4) Cineva — Soră bună cu primăvara — Sufix. 5) Un bal... mai mic — Localitate în Franța. 6) Plantă culinară timpurie — Frumoase flori violete. 7) Unic! — Mare perioadă de timp — Diminutiv feminin. 8) Acțiunea vîntului — Vechi locuitor al Mexicului. 9) Reînnoitoare. 10) Nicolae printre ai săi — Prefix de egalitate — Primăvara-i cel mai frumos anotimp al lor. 11) Sau— Localitate în Brazilia —Nume masculin. 12) A scris romanul „Nada florilor — Manifestarea veseliei.

1 B	2 A	3 N	4 U	5 S	■	7 I	8 S	9 A	10 N	11 O	12 S
2 E	M	I	N	E	S	C	U	■	I	R	A
3 N	A	T	U	R	A	■	F	R	C	■	D
4 I	N	■	L	A	L	E	L	E	■	D	O
5 U	■	S	■	T	A	R	A	N	I	■	V
6 C	R	A	V	A	T	A	R	O	S	I	E
■	A	T	A	■	A	■	E	V	O	C	A
8 S	P	E	R	A	■		■	A	■		N
9 T	S	■	A	N	I	M	A	T	A	■	U
10 R	O	U	■	A				O	N		■
11 A	D	I	E	E	I	■		A	I		R
12 D	I	N		■				R	■		I
13 A	I	■				■		E			S

Cuvinte rare: FRE, AIM ANOR, ICO

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Parcuri — Apa. 2) Amor — Buchet. 3) Lac — Bani — La. 4) Gara — Iuți. 5) Oi — U — Cer — Nf. 6) Frison — DT — L. 7) Iris — Pernă. 8) P — En — Pi — Iac. 9) Ol — Avalanșă. 10) Mărțișor — Tu. 11) Intimitate.

DELFINII DANSATORI

După părerea unor savanți delfinii se numără printre cele mai inteligente viețuitoare de pe glob. Ei au trezit interesul specialiștilor prin memoria lor uluitoare. În afară de asta au o fire neobișnuit de veselă și, mai ales, un excepțional simț muzical.

Doctorul John Lillie, un naturalist american care s-a dedicat de mai mulți ani dresării delfinilor, afirmă că aceștia sînt capabili să cînte în cor, urmărind bagheta unui dirijor sau să imite cu naturalețã glasul și rîsul omenesc. Muzicalitatea delfinilor a fost remarcată și de balerina americană Juliet Prowths. Cu ajutorul exemplarelor din giganticul acvarium „Marineland" din California, balerina a pus în scenă un număr de atracție ieșit din comun, în care dansează alături de acești neobișnuiți parteneri.

După cum relatează Juliet Prowths delfinii s-au dovedit a fi niște excelenți dansatori. Ei au înțeles din primul moment ce anume „pași de balet" li se cere să execute și au urmărit cu multă precizie, în salturile lor armonioase, ritmul și tempo-ul muzicii.

Povestea vorbei...

NUME DE OAMENI ȘI DE FLORI

Este evident pentru oricine că există în limba noastră o legătură între numele florilor și unele nume proprii. Tot atît de evident e și faptul că întîlnim de obicei nume de femei derivate de la nume de flori. FLOAREA (și FLORICA), MARGARETA, MICȘUNICA, VIOLETA, VIORICA vă sînt prea bine cunoscute ca să nu mai fie nevoie să insistăm asupra lor. La acestea mai puteți adăuga ORTANSA — planta corespunzătoare e HORTENSIA — sau ROZA (care înseamnă „trandafir").

Bărbații sînt din acest punct de vedere mai puțin avantajați: cîte prenume asemănătoare cu VIOREL ați mai putea cita? Puține: FLORIN, FLOREA, iar BUJOR și TRANDAFIR se întîlnesc mai ales ca nume de familie.

O cercetare mai atentă a istoriei cuvintelor mai corectează puțin această... nedreptate. Aflăm astfel că se întîmplă cîteodată ca o floare să poarte numele unui bărbat. Narcisele, de pildă, ne amintesc de un personaj mitologic creat de fantezia vechilor greci. NARCYSSUS — era un bărbat deosebit de frumos. Una din legendele legate de acest personaj spune că, murindu-i o soră cu care semăna foarte mult, el se ducea adesea la malul unui rîu și-și contempla chipul în oglinda apei; își crea astfel iluzia că o vede pe sora sa.

De durere, Narcyssus muri și el nu după multă vreme, iar zeii, mișcați de frumoasele lui sentimente, îl preschimbară în floarea care avea să se numească de atunci NARCISĂ.

Minunatele magnolii au un nume mai puțin vechi ca al narciselor, dar legat tot de amintirea unui bărbat. E vorba de data aceasta de un personaj real, botanistul francez PIERRE MAGNOL (1638-1715), în cinstea căruia oamenii de știință au dat florilor amintite numele de MAGNOLII.

Sorin STATI

CURIOZITĂȚI

Peter Petrillo, de profesie paznic de noapte în orașul Connecticut (S.U.A.), a adresat o plîngere comisariatului de poliție local prin care reclama că în timpul somnului i s-a furat... un picior. Care, ce-i drept, era de lemn. Și, în plus mai conținea și toate economiile lui Petrillo, ascunse într-o scobitură a valoroasei proteze.

Doctorul MacKlinnen și prietenul său M. Grant continuă să joace o partidă de șah începută la Glasgow, încă din timpul studenției, acum 34 de ani. MacKlinnen locuiește în prezent la Sidney, iar M. Grant la Glasgow. La fiecare 1 ianuarie, o dată cu felicitările de Anul nou, își comunică alternativ și mișcarea următoare. Părerea celor doi adversari este că partida se va putea termina în următorii cincisprezece ani...

Colțul cosmeticienei

PRIMĂVARA ȘI FRUMUSEȚEA

În timpul iernii tenul capătă de multe ori un aspect îmbîcsit. De aceea, o dată cu sosirea primăverii, trebuie să ajutăm epiderma să-și recîștige prospețimea. Un prim produs de frumusețe este... aerul. După multe ore petrecute iarna în încăperi încălzite artificial, căutați să stați cît mai mult în aer liber sau în camere cu ferestrele larg deschise.

O dată cu schimbarea anotimpului se impune și o alimentație bogată în vitamine: legume, ouă, fructe, lapte. Mai puțină pîine și prăjituri.

O dată sau de două ori pe săptămînă țineți un regim alcătuit din ceaiuri și fructe. Eliminarea toxinelor din organism se va face astfel mult mai repede.

★

Soarele de primăvară poate fi însă și dăunător pentru tenurile delicate. După prima zi petrecută în aer liber, mai cu seamă dacă a fost și vînt, pot să apară pistrui. Dacă nu sînt prea abundenți și prea închiși la culoare, nu constituie un neajuns; dimpotrivă, dau chiar farmec unui obraz tînăr.

Tratamentele împotriva pistruilor în nici un caz nu pot fi definitive, dar tratamentele preventive dau rezultate bune prin aplicarea produselor antisolare și cu o acțiune izolatorie. Dăm mai jos cîteva rețete. Pentru tenurile uscate și normale sînt indicate cremele pe bază de lanolină (de ex. cold-cream) în formula cărora intră substanțe active; iată una dintre acestea:

cold-cream — 30 gr;
subnitrat de bismut — 1 gr;
precipitat alb de mercur — 1 gr.

Pentru tenurile grase se recomandă loțiuni de felul acestora:

1) apă oxigenată 12 volume—200 gr;
  borat de sodiu — 4 gr;
2) apă de roze — 112 gr;
  glicerină neutră — 12 gr;
  borat de sodiu — $1^1/_4$ gr.

Pentru a neutraliza efectul de uscare a pielii și implicit ridarea timpurie, trebuie să se aplice neapărat și o cremă hrănitoare, după ce produsele antisolare au fost păstrate pe față 1-2 ore.

Un machiaj bine aplicat, prin folosirea unui fond de ten sub formă de lapte sau cremă, în culori mai închise, poate să acopere ușor nedoriții pistrui.

Georgeta MĂLIN

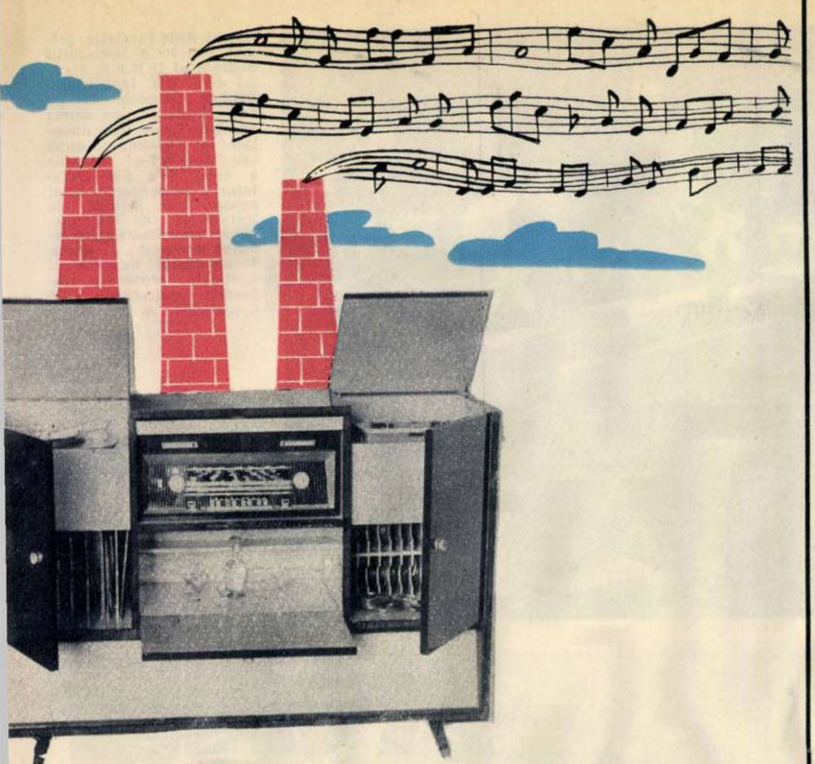

combina muzicală electronica

- Vreți să prindeți în bune condiții o emisiune radiofonică?
- Vreți să ascultați în condiții optime ultimele imprimări pe discuri?
- Vreți să înregistrați sau să ascultați pe bandă de magnetofon un concert sau glasul celui ce vă este drag?

Cumpărați-vă combina muzicală

ELECTRONICA S. 606 A

Pentru cei interesați menționăm că ea este prevăzută cu:
— un sistem acustic complex din cinci difuzoare
— un amplificator audiofrecvență cu calități superioare
— un radio receptor de lux tip „Enescu"
— un magnetofon cu două viteze
— un pick-up semiautomat

O veste bună pentru salariați și întreprinderi: Combina Electronica S. 606 A se poate cumpăra în rate sau prin virament.

LA ORDINEA ZILEI: FOTBALUL

de Constantin CHIRIȚĂ

Ah, ce primăvară! Cam tîrzie, dar dintr-o dată bogată, caldă, superbă. Și culorile ei parcă au evadat din natură.

Ah, cît sport, cîte momente sportive, cîtă primăvară în ele! Țiriac pe cale să devină o rachetă de temut a Europei, Gheorghe Popovici, care se clasează pe locul întîi în turneul de lupte de la Moscova, Fiți Balaș care la București alături de acest fenomenal Vereș mai întrece un record mondial, Vasile Pinciu care cucerește Marele Premiu al Națiunilor la Nisa... Dar mai ales cît fotbal... Vineri, duminică, luni, marți, miercuri și iarăși vineri și iarăși duminică. Și nu cîțiva spectatori de circumstanță, și nu oarecare întîlniri. Stadioane pline: și Republicii și 23 August (și mii, mii de oameni repezindu-se asupra fiecăruia dintre noi cu binecunoscuta întrebare „n-aveți un bilet în plus?"). Și ce dispute sportive! Toată floarea fotbalului european la noi în horă de la blonzii calmi și atletici din nord pînă la meridionalii oacheși și neastîmpărați ca niște spiriduși. Și cîte stiluri, cîte concepții, cîte metode de joc! Parcă un întreg manual s-ar desfășura în imagini în fața noastră. Jocul colectiv, sigur, bărbătesc al germanilor, fantezia și tehnica portughezilor, voința, dîrzenia, tenacitatea romînilor, calmul și rezistența belgienilor, toate acestea înfățișate în faze și momente de-a lungul unor partide pasionante, dramatice. Dar în celelalte orașe? La Brașov, la Cluj, la Constanța, la Ploiești, unde la fel ca în Capitală iubitorii de sport aleargă după bilete, unde la fel ca în Capitală întrecerile pasionante, pline de surprize dezvăluie noutăți, taine, stiluri felurite ale fotbalului european.

Pe cîți spectatori nu i-am auzit duminică sau luni spunînd după un oftat prelung: „Gata! Mîine nu mai vin". Pentru ca marți sau miercuri să-și blesteme momentul de „slăbiciune" în goana lor obositoare după bilete. Nu! Turneul acesta nu-i va sătura pe spectatorii noștri. Dimpotrivă. Îi va lega și mai mult de fotbal. Vor putea ei să-l uite pe Webber, sau pe Ruy, sau pe Dardenne, sau vor putea ei să uite atacul în pase „un-doi" al portughezilor, sau apărarea de beton a germanilor cu acele deschideri lungi care se transformă în contraatac fulgerător, sau ondulatica îndrăzneală a portarului belgian, sau revenirea uluitoare din repriza a II-a (oare o mai spera cineva?) a echipei romîne în partida cu Belgia, sau extraordinara revărsare de energie (ca o furtună neîntreruptă) tot din repriza a II-a a meciului cheie cu echipa R.F.G. ? Parcă de aici s-a inspirat „Steagul roșu" în partida de luni transformînd, în ultimele minute, un joc categoric pierdut într-una din cele mai dramatice întîlniri ale campionatului.

Nu de fotbal se vor sătura spectatorii noștri, ci de acele parodii ale fotbalului care din păcate se mai pot viziona pe terenurile noastre (amintiți-vă de momentele plicticoase, obositoare ca niște somnifere din meciul Progresul-Petrolul). Ne-am săturat și pînă acum de acest sistem de joc la „întîmplare" (închizi ochii și tragi cu sete: în minge, în pămînt, în aer sau în piciorul adversarului), de acest sistem „toate mijloacele pentru a cîștiga" (mijloace sportive și nesportive), de acest mit al hazardului, de această adorație a erorilor (luni, la gol în propria poartă a formației „Steagul roșu" atacanții de la „Dinamo" se îmbrățișau cu bucurie). Ne-am săturat de pseudo-fotbal, de tot ceea ce siluiește acest joc încîntător.

Turneul U.E.F.A. demonstrează marea tinerețe a fotbalului și demonstrează perspectiva și progresul acestui sport și demonstrează calitățile mezinilor noștri poate mai mult fizico-psihice decît tehnice. Dar tehnica e mult mai ușor de însușit decît voința, tenacitatea, energia, puterea. Baza există. Solidă, viguroasă, puternică. Pe ea se poate clădi cea mai înaltă și mai frumoasă construcție. Dacă i se va dărui pasiune, dragoste, căldură. Dacă vom vedea în primul rînd sportul. Dacă nu-l vom confunda cu clasamente, puncte și alte calcule contabile. Victoria poate fi smulsă uneori și printr-un accident. Dar aproape întotdeauna gravitează în jurul înălțimilor.

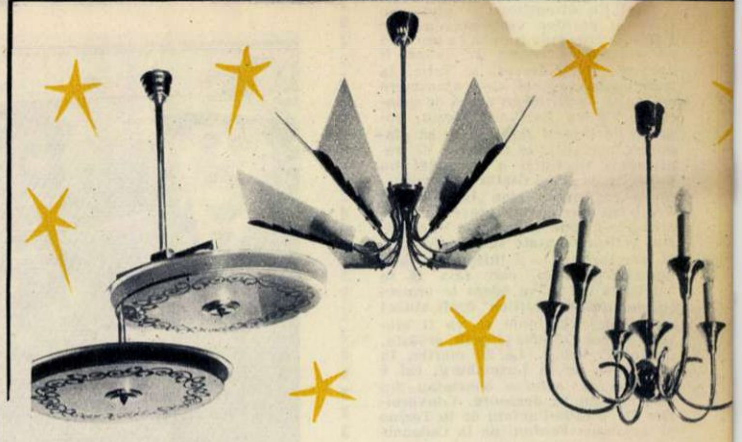

eu mă culc.
...dar căminul dv. va continua să strălucească.

COOPERATIVA METALO-CASNICA
prezintă noile modele originale de
LUSTRE, LAMPADARE, APLICE
în magazinele U.C.E.C.O.M. din Calea Victoriei nr. 24 și strada Smîrdan nr. 24, unde se primesc și comenzi speciale

Micul comentar

CONTRADICŢII OCCIDENTALE

de Florica ŞELMARU

Peste cîteva zile, la 3 mai, miniştrii de externe ai ţărilor din N.A.T.O. se vor întîlni la Atena, în cadrul sesiunii consiliului atlantic. Apoi, o parte dintre ei se vor regăsi, la 8 mai, la Bruxelles, unde vor relua negocierile privitoare la intrarea Marii Britanii în Piaţa Comună. Frecvenţa acestor reuniuni este însă departe de a reflecta o dulce armonie — şi în presa occidentală se pot citi compacte coloane de comentarii consternate despre spasmele în care se zbate solidaritatea occidentală. Cea mai recentă şi deosebit de semnificativă criză de acest fel a avut loc la 17 aprilie...

De la această dată, marii preoţi ai „integrării europene" aşteptau dacă nu realizări hotărîtoare (antecedentele nu îngăduiau iluzii excesive), măcar un sîmbure de satisfacţie: miniştrii de externe ai celor şase ţări membre ale Pieţei Comune se reuneau la Paris pentru a se pune de acord asupra unui tratat de „uniune politică vest-europeană". Miniştrii s-au întîlnit într-adevăr, într-adevăr au avut convorbiri timp de peste cinci ore — ba, tentînd ceea ce agenţia „France Presse" numea „un suprem efort", s-au întîlnit şi după-amiază în formaţie restrînsă. Dar cînd a fost reluată reuniunea plenară, dl. Couve de Murville, care prezida, nu a putut, tot după cum relata agenţia franceză, „decît să constate dezacordul". Şi nu s-a mai dat nici un comunicat la terminarea convorbirilor, şi nu s-a fixat nici o dată pentru acea întîlnire a şefilor de guverne şi de state care în principiu urmează să aibă loc la Roma în momentul în care s-ar ajunge la un acord.

Evoluţia discuţiilor în problema „uniunii politice vest-europene" de altfel nu îngăduie nici să se prevadă că momentul acesta ar putea fi aproape. Anul trecut, în iulie, la Bad-Godesberg, cei şase ajunseseră cu multă trudă la un acord de principiu. Cîteva luni mai tîrziu, comisia de experţi însărcinată să elaboreze modalităţile concrete de realizare a asociaţiei a prezentat un proiect („de altfel destul de anodin", notează ziarul parizian „Le Monde"). Proiectul acesta, care prevedea constituirea a două organisme — consiliul şefilor de state sau de guverne şi secretariatul — a întîmpinat deja opoziţia Olandei, care lăsa să se înţeleagă că nu va adera la proiectul de „uniune politică" decît atunci cînd Marea Britanie se va fi alăturat Pieţei Comune şi, prin aceasta, „uniunii" însăşi. La 20 martie, în reuniunea de la Luxemburg, cei 6 miniştri de externe constatau din nou că sînt în dezacord. Convorbirile De Gaulle-Fanfani de la Torino şi Adenauer-Fanfani de la Cadenabbia au avut drept scop să aplaneze divergenţele şi să netezească terenul în vederea întîlnirii de la 17 aprilie.

În ciuda eforturilor italo-vest-germane de a găsi o formulă de compromis între „Europa patriilor" preconizată de De Gaulle şi exigenţele „integraţioniste" ale celorlaţi parteneri, proiectul de „uniune politică" s-a lovit la Paris de o opoziţie şi mai categorică. Nu numai din partea Olandei, dar şi din aceea a Belgiei.

De unde atîta intransigenţă? E instructiv în această privinţă un comentariu al ziarului elveţian „Neue Zürcher Zeitung" din timpul convorbirilor de la Torino: „Pentru De Gaulle, „Europa patriilor" presupune rolul conducător al Franţei... Se sprijină intrarea Marii Britanii în comunitatea economică europeană, în nădejdea că Londra va face contra-pondere Parisului şi Bonnului..." Şi, fireşte, Londra este dispusă să răspundă acestor solicitări, pentru că şi ea intenţionează, după o declaraţie oficială, „să joace propriul său rol în colaborarea politică şi economică europeană".

În apropiatele noi întîlniri inter-occidentale fără îndoială că jocul de-a „cine comandă" va continua. Cu participarea oficială — cel puţin la 3 mai, cînd reuniunea este nu vest-europeană, ci atlantică — şi a „marelui aliat" de peste ocean.

fotocronica FLACARII

Aspect de la lucrările primei sesiuni a Sovietului Suprem al U.R.S.S. al celei de-a 6-a legislaturi. Printre punctele de pe ordinea de zi s-au aflat: aprobarea decretelor adoptate în perioada de după cea de-a 7-a sesiune a celei de-a 5-a legislaturi; prezentarea unui raport cu privire la tratativele de la Geneva; constituirea Guvernului Sovietic; alegerea Tribunalului Suprem al U.R.S.S.; problema elaborării proiectului noii Constituţii a U.R.S.S.

KILMARNOCK

Imagine din timpul celui de-al 5-lea marş anual Aldermaston — Londra. Celor 8.000 de demonstranţi porniţi din Berkshire, de lîngă centrul britanic de cercetări nucleare de la Aldermaston, li s-au alăturat pe parcurs, mii şi mii de alte persoane. Marşul s-a încheiat printr-un uriaş miting în Hyde Parkul londonez, cu participarea a aproape 150.000 de oameni, care au adresat preşedintelui S.U.A. un mesaj cerîndu-i să renunţe la proiectatele experienţe cu arma nucleară în atmosferă.

Opinia publică franceză a primit cu satisfacţie ştirea arestării fostului general Salan, căpetenia organizaţiei fasciste O.A.S. care a săvîrşit nenumărate acte criminale teroriste pe teritoriul Franţei şi în Algeria. În fotografie: Salan, cu cătuşe la mîini, pe aeroportul din Reghaia (Algeria) înainte de a fi transportat la Paris şi încarcerat la închisoarea Santé.

În numeroase provincii ale Vietnamului de Sud trupele diemiste, conduse de ofiţeri americani şi înzestrate cu material militar american, întreprind atacuri împotriva populaţiei paşnice sub pretextul „luptei împotriva partizanilor". În provincia Kien Tuong, de pildă, au fost rase de pe suprafaţa pămîntului două sate. În fotografie: trupe de mercenari, sprijinite de elicoptere americane la marginea unui sat ce urmează a fi supus unei „operaţii de curăţire".

Moscova. La Casa prieteniei cu popoarele ţărilor străine, a avut loc recent şedinţa Comitetului sovietic pentru organizarea Congresului pentru dezarmare generală şi pace, care-şi va desfăşura lucrările în capitala U.R.S.S. în prima jumătate a lunii iulie.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

ITALIA
GRECIA
SICILIA
Malta
CRETA
LIBIA
LIBIA

Malta

În ultima vreme se vorbește despre „un nou stat“ Malta. Aș dori unele lămuriri în această privință.

Ioana POȘIRCĂ,
profesoară, București, bd. Ilie Pintilie nr. 4

Răspunde ziaristul Gh. IOSUB, de la Radioteleviziune.

Incepînd din luna martie a.c. Commonwealthul britanic numără un nou membru: Malta. În locul statutului de colonie, Malta a căpătat o constituție în care se prevede „acordarea unor puteri depline de autodeterminare“ pentru locuitorii acestei insule. În practică însă, Malta va continua să fie condusă de un guvernator englez — intitulat acum „șef al statului“. În problemele de politică externă și în cele militare, Malta nu va putea decide decît în cadrul unei așa-numite colaborări cu autoritățile britanice, care își rezervă dreptul de a hotărî singure, în cazul cînd vor exista dezacorduri cu privire la măsurile ce trebuie adoptate.

În ceea ce privește „autonomia internă“, Malta are o adunare legislativă aleasă și un guvern format pe baza unei majorități parlamentare. Controlul asupra poliției rămîne însă în atribuția guvernatorului britanic.

Iată de ce nu se poate încă vorbi de o reală independență a Maltei.

Interesul Angliei pentru această mică insulă (316 km pătrați, 330.000 locuitori), așezată în mijlocul Mediteranei,este determinat de poziția sa strategică. Într-un secol și jumătate, de cînd a fost acaparată, Malta a fost transformată într-o fortăreață. În momentul de față această insulă este utilizată — după cum scrie ziarul britanic „Daily Express“ — ca depozit de armament atomic. Insula mai este folosită și ca punct de transbordare a trupelor colonialiste, trimise să înăbușe mișcările de eliberare din Asia și Africa. Pe aici, de pildă, au fost trimiși mercenari în Katanga.

Populația acestei insule este nemulțumită atît de faptul că Malta s-a transformat într-o bază militară cît și de ciuntita independență ce i-a fost acordată. Noua constituție dăruită de Anglia este — după cum recunoaște de altfel și ziarul conservator englez „Daily Telegraph“ — „un costum, așa cum s-a poruncit de sus, iar nu cum a vrut clientul“.

Poporul maltez își continuă lupta pentru ca Malta să devină cu adevărat un stat liber și suveran.

Casa-minune

În numărul 4 din 27 ianuarie al revistei „Flacăra“, a apărut fotografia unei case din Leningrad, construită exclusiv din mase plastice. În această privință doresc să cunosc amănunte.

Oprina COCHINESCU,
șef de echipă la fabrica de medicamente „Galena“ din București

Pentru a răspunde, ne-am adresat Agenției sovietice de presă „Novosti“, care ne-a trimis materialul de mai jos:

Pe liniștita stradă Novotorjkovskaia din Leningrad se observă o animație neobișnuită. Motivul: interesul stîrnit de noua casă experimentală construită în întregime din material plastic.

Clădirea are drept temelie o cameră din blocuri de sticlă, ridicată pe un fundament de beton armat, în care se află diferite instalații de încălzire, de ventilație și electrice.

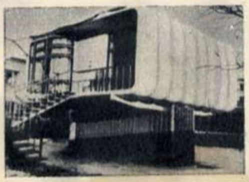

Aspect exterior al casei din material plastic.

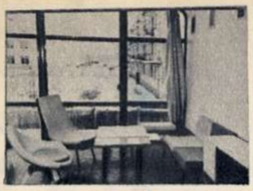

Interiorul unei camere.

Pereții, foarte subțiri, au la mijloc un strat de material sintetic special care asigură o desăvîrșită izolare termică și acustică. Grosimea totală a pereților fiind de numai 10 cm, întreaga casă, cu mobilă cu tot, nu cîntărește decît $4^1/_2$ tone.

O scară din textolit duce la o verandă prin care se intră în casă. Treci pragul și te afli parcă în împărăția chimiei. Te impresionează plăcut coloritul deschis, pastelat al tapetului din policlorură de vinil cu care sînt acoperiți pereții. E frumos și practic — se spală extrem de ușor. Locul parchetului l-a luat linoleumul.

Locuința, cu o suprafață locativă totală de 40 metri pătrați, este compusă dintr-un hol mic, cu dulapuri montate în perete, o bucătărie — mică și ea dar prevăzută cu tot ce-i trebuie unei gospodine — o baie și o cameră de locuit, spațioasă, primitoare, inundată de lumină. Peretele din față este în întregime din sticlă, dar nu o sticlă obișnuită, ci una organică, incasabilă și avînd calitatea de a permite razelor ultraviolete să treacă în voie. Poți să te bronzezi și fără a ieși din casă. Iar cînd vremea e mohorîtă, n-ai decît să intri în baie și să aprinzi niște lămpi speciale ale căror radiații te fac să simți căldura razelor „soarelui de munte“.

Vasta încăpere poate fi ușor transformată, cu ajutorul unor draperii tot din material plastic, într-un apartament din trei camere: dormitor, sufragerie și cameră de lucru. Mobila, fabricată în mare parte din materiale sintetice, are linie modernă, elegantă.

Pe scurt

Ștefan Ceaușescu, Turnu Severin. Rolul scriitorului din filmul romînesc „Străzile au amintiri“ a fost interpretat de Virgil Florescu. În viața de toate zilele, Virgil Florescu este crainic la radioteleviziune. La întrebările dv. în legătură cu filmul panoramic și cu cinerama, vom răspunde într-unul din numerele viitoare ale revistei.

Constantin Tomei, Bîrlad. Ne bucură faptul că ne scrieți și că pregătiți cîteva desene satirice pentru „Flacăra“. Le așteptăm.

Doina Andreescu, Cîmpina. În „Flacăra“ au apărut fotografiile lui Oleg Strijenov, Jean Marais, Yves Montand și ale altor actori care vă interesează. Au apărut de asemenea, fotografii ale unor interpreți romîni de muzică ușoară — printre ei Margareta Pîslaru, Aida Moga. În paginile revistei veți întîlni și în viitor fotografii de artiști, printre care, desigur, și cei preferați de dv.

Cititorii către cititori

Stefan Sypniewski, Lodz, ul. Andzeja Struga 5 m 10 (R.P. Polonă), dorește să corespondeze pe teme filatelice în limbile polonă și rusă. Doresc să corespondeze pe teme de literatură, artă, muzică, film, următorii: **Florica Bucur,** studentă, com. Salcia, raionul Turnu Măgurele; **Marcela Gherasim,** Tulcea, str. Prislov, 30; **Adriana Păunescu,** elevă, Pitești, str. Victoriei, 124; **Niculae Luparu,** Brăila, str. Cristian, 36 B; **Niculae Dragotă,** Reșița, Blocul 23 August (800); **Ștefan Rațiu,** oficiant P.T.T.R., Teiuș, raionul Alba; **Cornelia Gligor,** elevă, Sînicolaul Mare, str. Gh. Barițiu, 18, reg. Banat; **Nicolae Stîncă,** elev, Brașov, str. Petőfi, 17; **Viorel Pompei,** București, Teatrul Național I.L. Caragiale, str. Academiei, 11; **Marian Diricuț,** elev, Roșiori de Vede, str. Tolbuhin, 34; **Marian Stănescu,** maistru electrician, Costești, reg. Argeș; **Justinian Petrescu,** student, Cluj, str. Miko, 5-7, bloc 7; **Iulia Plop,** învățătoare, com. Gorban, raionul Huși. Doresc să facă schimb de ilustrate și fotografii de actori, următorii: **Maria Ioniță,** tehniciană, Ploiești, str. Victoriei, 1; **Liliana Constantinescu,** Fălticeni, str. Rădășeni, 51; **Pompei Pop,** student, Cluj, str. Hașdeu, 45, bloc 2; **Marcelina Scarlat,** elevă, Brăila, str. Rahovei, 180; **Sandu Cucu,** student, Cluj, str. Balzac, 11; **Rodica Angelescu,** elevă, Ploiești, str. Matei Basarab, 55; **Gh. Munteanu,** elev, București, str. Icoanei, 78; **Ionel Corneanu, Nicu Popescu, C. Sîrbu și Horațiu Andrei,** elevi, Hunedoara, bloc 106, ap. 18; **Aura Domițian,** elevă, Pitești, bulevardul R.P.R. nr. 30 A., bloc 1, ap, 6; **Raveica Bolozan,** elevă, Sînicolaul Mare, reg. Banat; **Petru Fara,** Reșița, str. Golului, 17; **Mihai Isărescu, Marian Sainiuc, N. Irizoiu și Constantin Mihăilescu,** Hunedoara, grupul școlar C.S.H., str. 23 August, 1.

De la fotocorespondenți

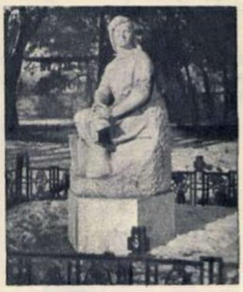

„Mulgătoarea“, o statuie nouă de sculptorul I. Tolan în parcul „M. Eminescu“ din Arad. (Pavel FLORIAN, muncitor - dulgher)

Vă trimit un aspect din portul Constanța. (Gh. CIOROBEA)

Gospodăria colectivă „Înainte“ din satul Ciucea, raionul Brăila, are un sector zootehnic în plină dezvoltare — numărul oilor cu lînă fină și semifină se urcă acum la peste 750. (Ion CONSTANTIN)

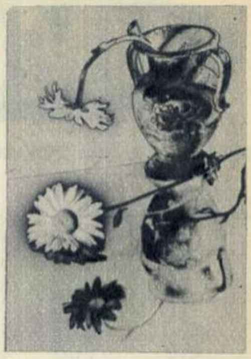

Un exemplu de solarizare. Fotografie de Mircea FARIA

Un fotograf amator întreabă:

Ce este și cum se face o solarizare?

Întîlnesc deseori termenul „solarizare“ atribuit unei tehnici noi în arta fotografică. Aș dori să știu despre ce este vorba.

Pavel MUNTEAN
București, str. Poet Buzdugan, 1

Răspunde ing. A. BUBULAC, membru al Asociației artiștilor fotografi.

„Solarizarea“ este o tehnică de laborator aparținînd domeniului fotografiei interpretative. Datorită acestei tehnici, care constă în expunerea unui clișeu la lumină albă difuză în timpul operației de revelare — înainte ca aceasta să se fi terminat — se poate obține o inversare a tonurilor, parțială sau totală. Această inversare a tonurilor, ca rezultat al solarizării, se va traduce în final — adică copia pozitivă — prin următoarele: a) valorile albe rămîn albe; b) tonurile cenușii deschis rămîn nealterate; c) cenușiul închis devine negru; d) negrul devine alb.

Cum se execută solarizarea: Alegerea subiectului se face ținîndu-se seama de rezultatul final al solarizării; în general se aleg subiecte simple cu contraste puternice: flori albe pe un fond negru sau subiecte întunecate pe un fond alb, figuri blonde pe fond negru, peisaje cu prim plan întunecat, cu fond luminat.

Procedeul de lucru pentru material pancromatic (după R. Servant):

1) Se expune clișeul suficient de mult — fără însă a exagera — astfel ca să se obțină o imagine de o bună intensitate.

2) Se revelează într-un revelator obișnuit un timp inferior celui necesar pentru a se obține un negativ dur.

3) Se expune negativul la lumină albă agitîndu-se baia, eventual se trece negativul din revelator într-o baie de apă și se expune astfel la lumină.

4) Se continuă revelarea — după ce s-a stins lumina — pînă la obținerea negativului dorit, după care se spală și se fixează obișnuit.

Efectul solarizării este variabil, fiind în funcție de: momentul opririi primei revelări, durata expunerii la lumină albă, revelarea finală. Prin modificarea convenabilă a acestor factori, se pot obține solarizări de diferite intensități.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 17 (361)
28 aprilie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

UMOR

DIN „DEMOCRAȚIA" DOLARULUI

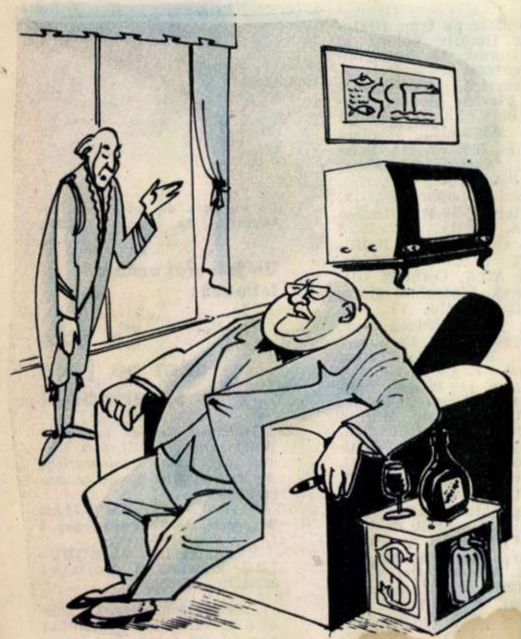

— D-le senator, un alegător din trecutele alegeri întreabă cînd îi puteți primi.
— La... viitoarele alegeri!

Desen de V. TIMOC

„PROBLEMĂ" OCCIDENTALĂ

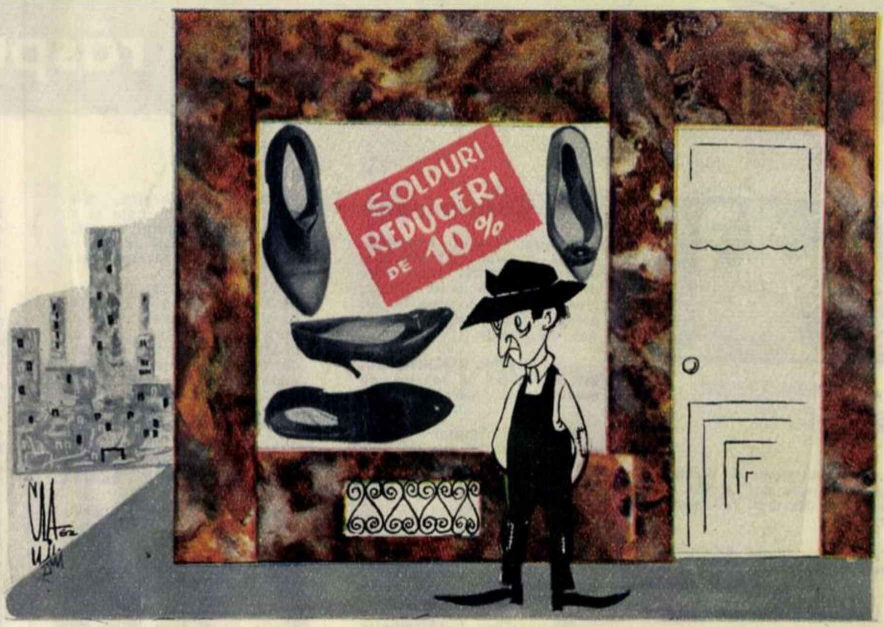
SOLDURI
REDUCERI
DE 10%

— Mie, ăilalți 90% îmi lipsesc!...

Desen de N. CLAUDIU

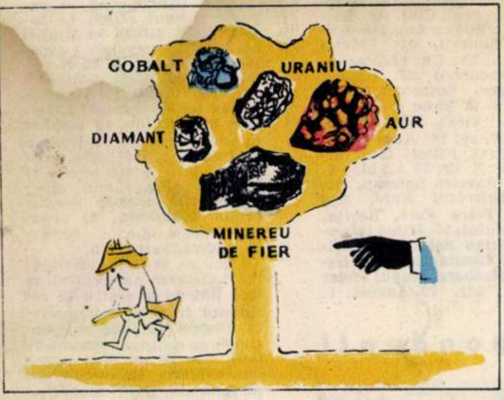
COBALT
URANIU
DIAMANT
AUR
MINEREU
DE FIER

Izgonirea din rai.

Desen de Bohumil STEPAN
(R. S. Cehoslovacă)

DUPĂ DEBARCAREA ÎN PLANETA MARTE

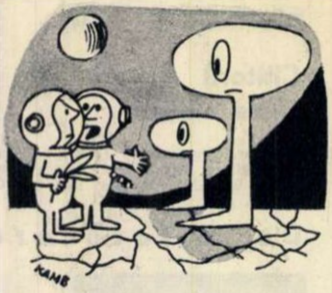

— Nu e de mirare că n-au auzit nimic despre Întîi Mai; ei trăiesc numai în Marte!...

(Din „L'Humanité Dimanche")

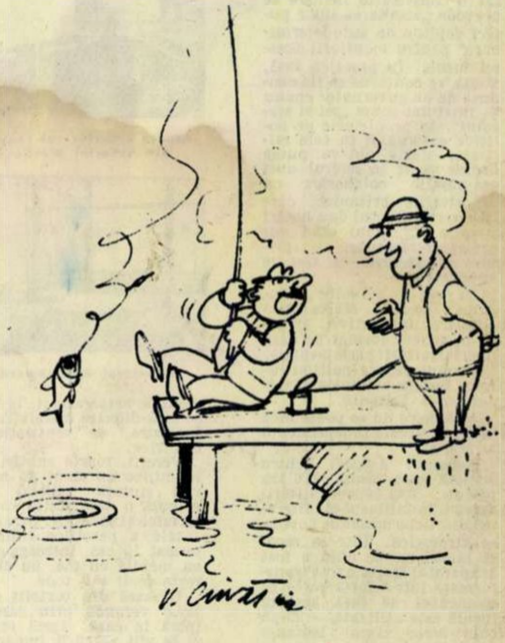

— Ura! Al 5-lea!
— Pe ziua de azi?
— Nu! Din 1925!

Desen de V. CRIVĂȚ

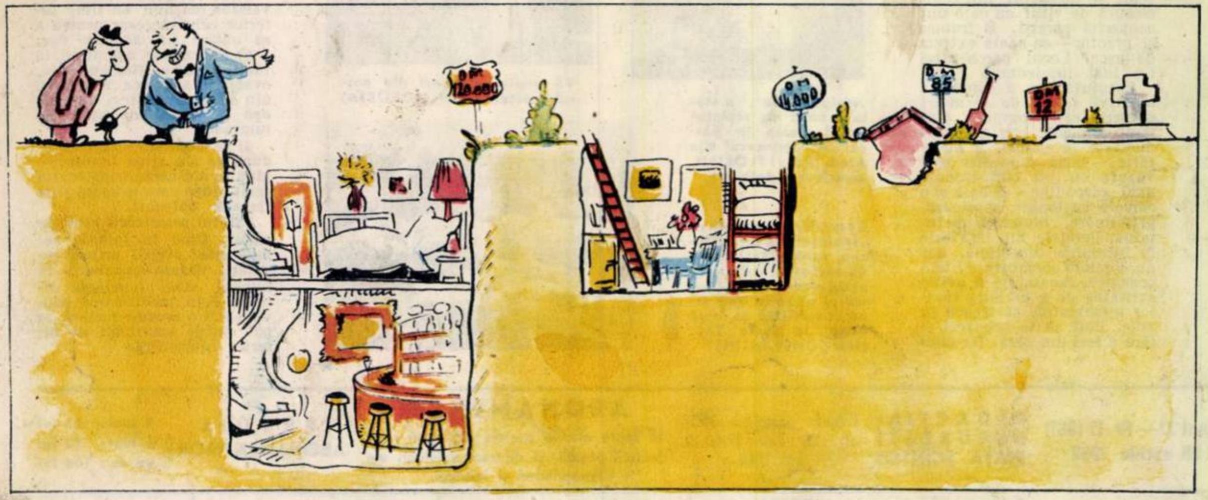
DM 120.000
DM 14.000
DM 85
DM 12

În R.F.G. „Executăm adăposturi antiatomice pentru toate pungile..."

(Din „Westfälische Rundschau")

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACĂRA

Nr. 18 (362) — 5 mai 1962

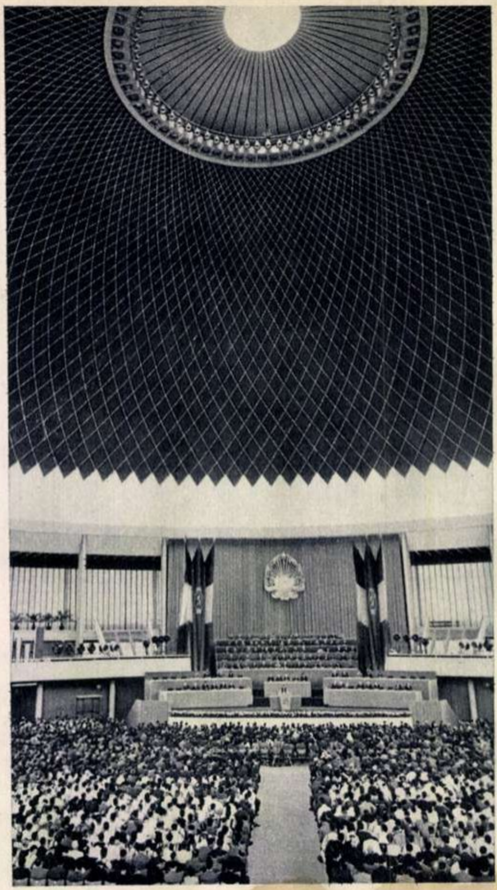

ISTO SESI

Consacrată măreţului eveniment din viaţa poporului nostru - terminarea colectivizării agriculturii - sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale,care a avut loc în Capitală între 27 şi

RICA
UNE

30 aprilie, va rămîne pe veci înscrisă în analele istoriei patriei.

Alături de deputații Marii Adunări Naționale și de cei 11000 de invitați la lucrările sesiunii

– președinții tuturor gospodăriilor agricole colective, specialiști în agricultură, oameni de știință, ingineri și muncitori fruntași, lucrători de partid și de stat – întregul nostru popor a urmărit cu viu interes și emoție raportul cu privire la încheierea colectivizării și reorganizarea conducerii agriculturii, prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Toți cei ce au luat cuvîntul la sesiune, subliniind însemnătatea victoriei obținute de poporul nostru sub conducerea clarvăzătoare a partidului, s-au angajat să consolideze această victorie, luptînd neobosit pentru aplicarea în viață a măsurilor de îmbunătățire a conducerii agriculturii, pentru creșterea continuă a producției agricole.

> "Sesiunea de față va rămîne înscrisă pentru totdeauna în analele istoriei noastre – a spus tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Victoria socialismului la sate va exercita o profundă înrîurire asupra tuturor domeniilor vieții social-economice a țării, va da un puternic avînt muncii creatoare a poporului nostru pentru desăvîrșirea construcției socialismului".

In paginile de față prezentăm cîteva imagini de la lucrările sesiunii.

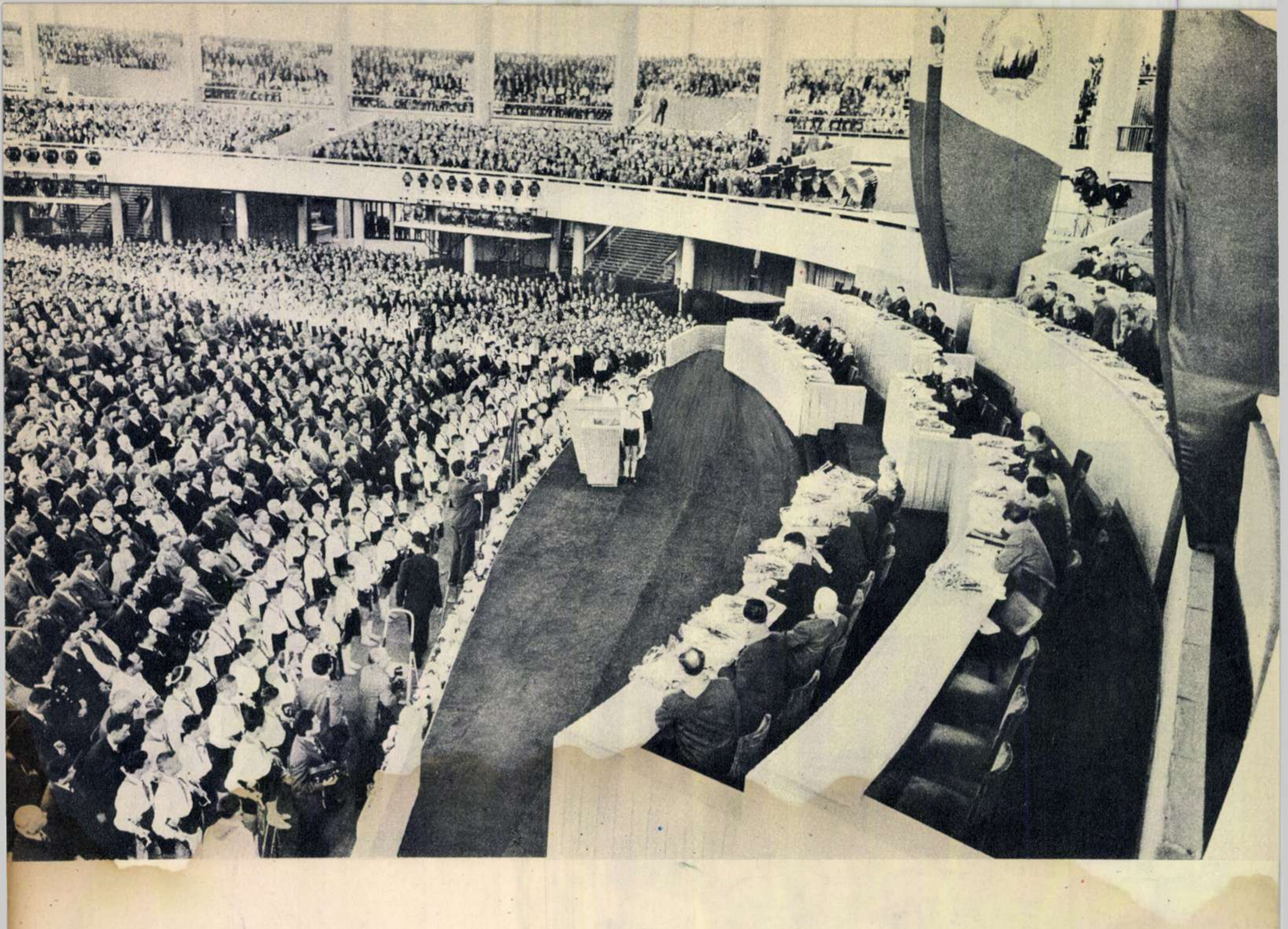

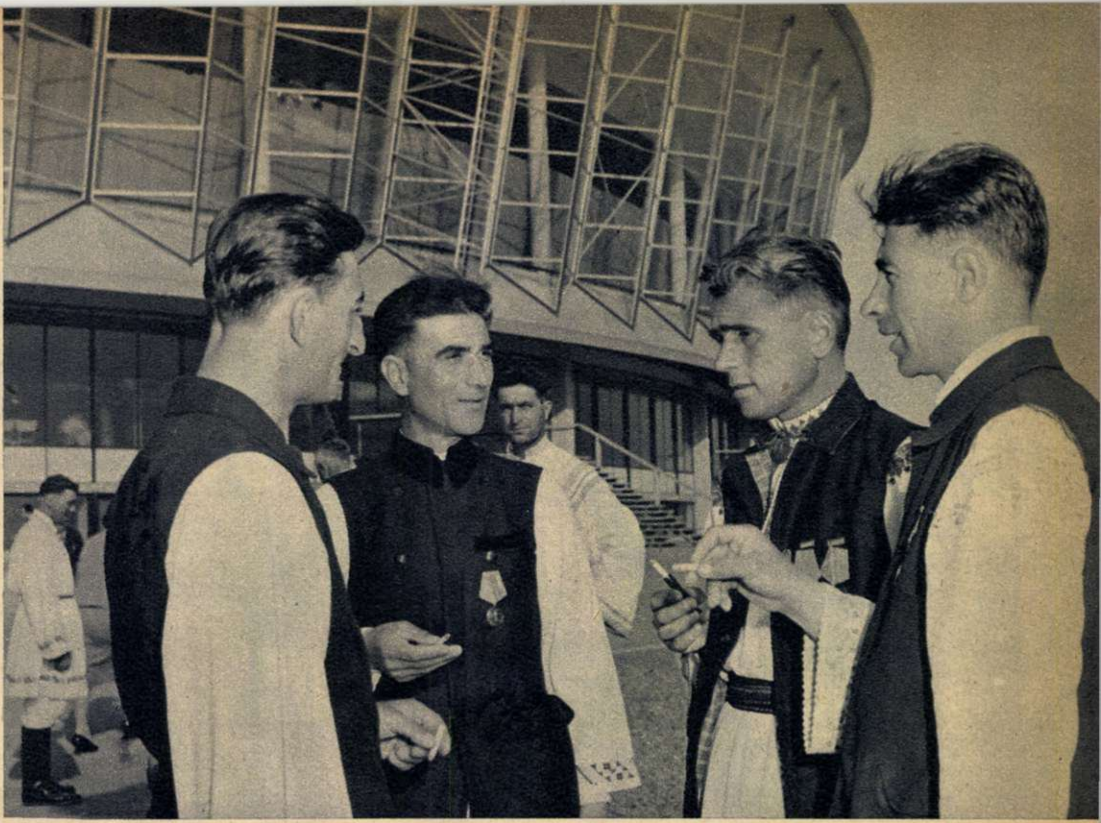

Aspecte de la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale

In unanimitate, într-o atmosferă de puternică însuflețire, cei peste 11000 de participanți la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale aprobă Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Retransmis de toate stațiile noastre de radio și televiziune, Raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost urmărit cu cel mai viu interes în orașele și satele patriei: 1) Muncitori portuari din Constanța. 2) Colectiviști din Săcălaz, regiunea Banat. 3) Pe o stradă din București, în jurul unei mașini cu aparat de radio-recepție. 4) Colectiviști de la G.A.C. "V.I.Lenin" din Coșereni, raionul Urziceni.

1 MAI ÎN CAPITALĂ

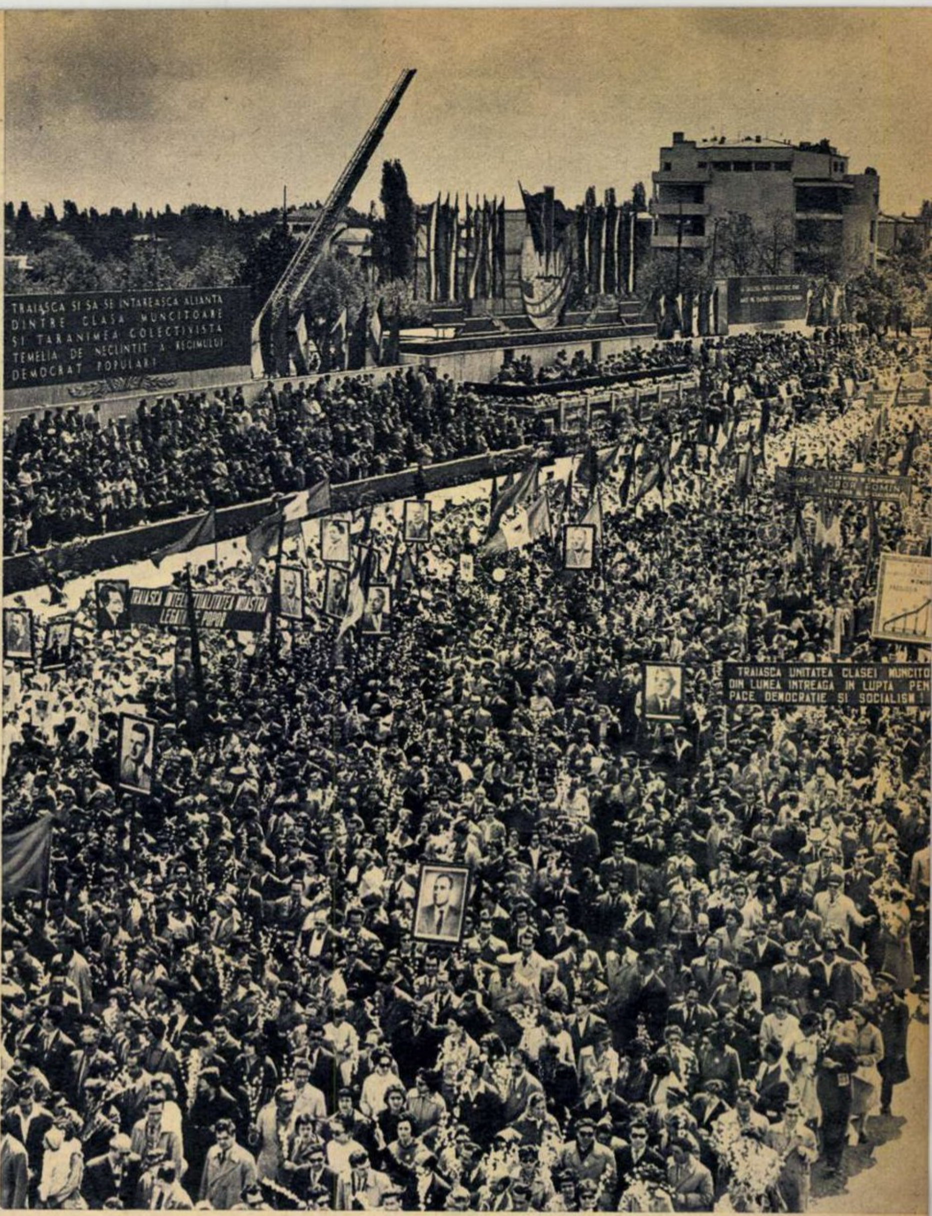
TRAIASCA SI SA SE INTAREASCA ALIANTA
DINTRE CLASA MUNCITOARE
SI TARANIMEA COLECTIVISTA
TEMELIA DE NECLINTIT A REGIMULUI
DEMOCRAT POPULAR!
TRAIASCA INTELECTUALITATEA NOASTRA
LEGATA POPOR
TRAIASCA UNITATEA CLASEI MUNCITO
DIN LUMEA INTREAGA IN LUPTA PEN
PACE, DEMOCRATIE SI SOCIALISM!

FIȘA ȘARJEI
Nr. 9953

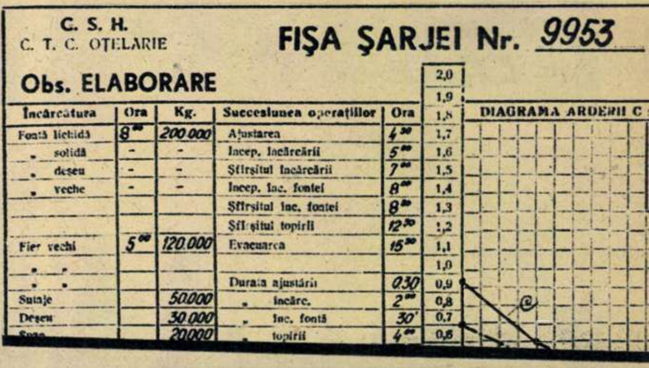

C. S. H.
C. T. C. OȚELARIE

FIȘA ȘARJEI Nr. 9953

Obs. ELABORARE

2,0
1,9

Încărcătura	Ora	Kg.	Succesiunea operațiilor	Ora	1,8
Fontă lichidă	8^{00}	200.000	Ajustarea	4^{30}	1,7
„ solidă	-	-	Încep. încărcării	5^{00}	1,6
„ deșeu	-	-	Sfîrșitul încărcării	7^{00}	1,5
„ veche	-	-	Încep. înc. fontei	8^{00}	1,4
			Sfîrșitul înc. fontei	8^{30}	1,3
			Sfîrșitul topirii	12^{30}	1,2
Fier vechi	5^{00}	120.000	Evacuarea	15^{30}	1,1
„ „					1,0
„ „			Durata ajustării	030	0,9
Șutaje		50.000	„ încărc.	2^{00}	0,8
Deșeu		30.000	„ înc. fontă	30'	0,7
[illegible]		20.000	„ topirii	4^{00}	0,6

Citesc adeseori în ziare despre succesele siderurgiștilor noștri în elaborarea șarjelor de oțel.

Întrucît nu am avut pînă acum prilejul de a vizita o uzină siderurgică, aș dori ca revista dv. să mă ajute să cunosc acest proces.

Valeriu POPA
rihtuitor cizmar la cooperativa meșteșugărească „Dunărea", Oltenița

Fiecare lingou de oțel care părăsește Hunedoara poartă un număr. Acest număr corespunde cu o fișă din arhivele oțelăriei de la Combinatul siderurgic. Din fișă, din limbajul sec al cifrelor și din cel zvelt al graficelor, se poate reface, minut cu minut, povestea șarjei respective. Povestea este cam aridă pentru cel ce cercetează numai cantități, procente, temperaturi și ore. Ea capătă însă un caracter epic, dacă poți întrezări printre cifre și grafice pe oamenii care au luptat cu fiecare minut și procent, cu fiecare greutate neprevăzută, pînă să elibereze din pîntecul uriaș al cuptorului 400 tone de oțel clocotind.

Între munca oțelarului și cea a multor altor muncitori, chiar metalurgiști, ba chiar și siderurgiști, există mari deosebiri. Cînd un strungar, de exemplu, primește o comandă, i se dau toți parametrii și el lucrează de obicei în serie, piesă după piesă în aceleași condiții. La oțelari, lucrurile stau însă cu totul altfel. Fierul vechi, fonta lichidă, celelalte adausuri cu care se încarcă cuptorul nu sînt totdeauna aceleași. Înăuntrul blindajului cuptorului se dezlănțuie forțe, temperaturi și reacții chimice uriașe, care îl fac pe neinițiatul care privește prin ochiul cuptorului să se gîndească la vulcani, la infern, la Cosmos, la toate laolaltă. O șarjă rebut reprezintă multe sute de mii de lei. A obține în aceste condiții cît mai multe tone de oțel de calitate pe metru pătrat de vatră și zi calendaristică nu cere numai tehnică, ci și foarte multă experiență. Cu toate că tehnica modernă vine și la oțelărie cu un aport uriaș — mecanizarea operațiilor grele, automatizarea regimului termic etc. — totuși mai ales în perioada de afinaj și dezoxidare, în faza cea mai grea, calitatea oțelului depinde foarte mult de îndemînarea și experiența oțelarului.

Prim-topitorul cînd privește în cuptor știe după culoarea oțelului dacă este „rece" sau „cald". Cînd ia o probă, el vede după scîntei, în mod aproape exact, conținutul de carbon. După cum

↑ **Pe platforma de elaborare a oțelului, în fața cuptoarelor, întotdeauna este forfotă mare, zgomot și contraste de lumini și umbre.**

Începe elaborarea unei noi șarje. Mai întîi se ajustează cuptorul prin aruncare de dolomită calcinată. ↓

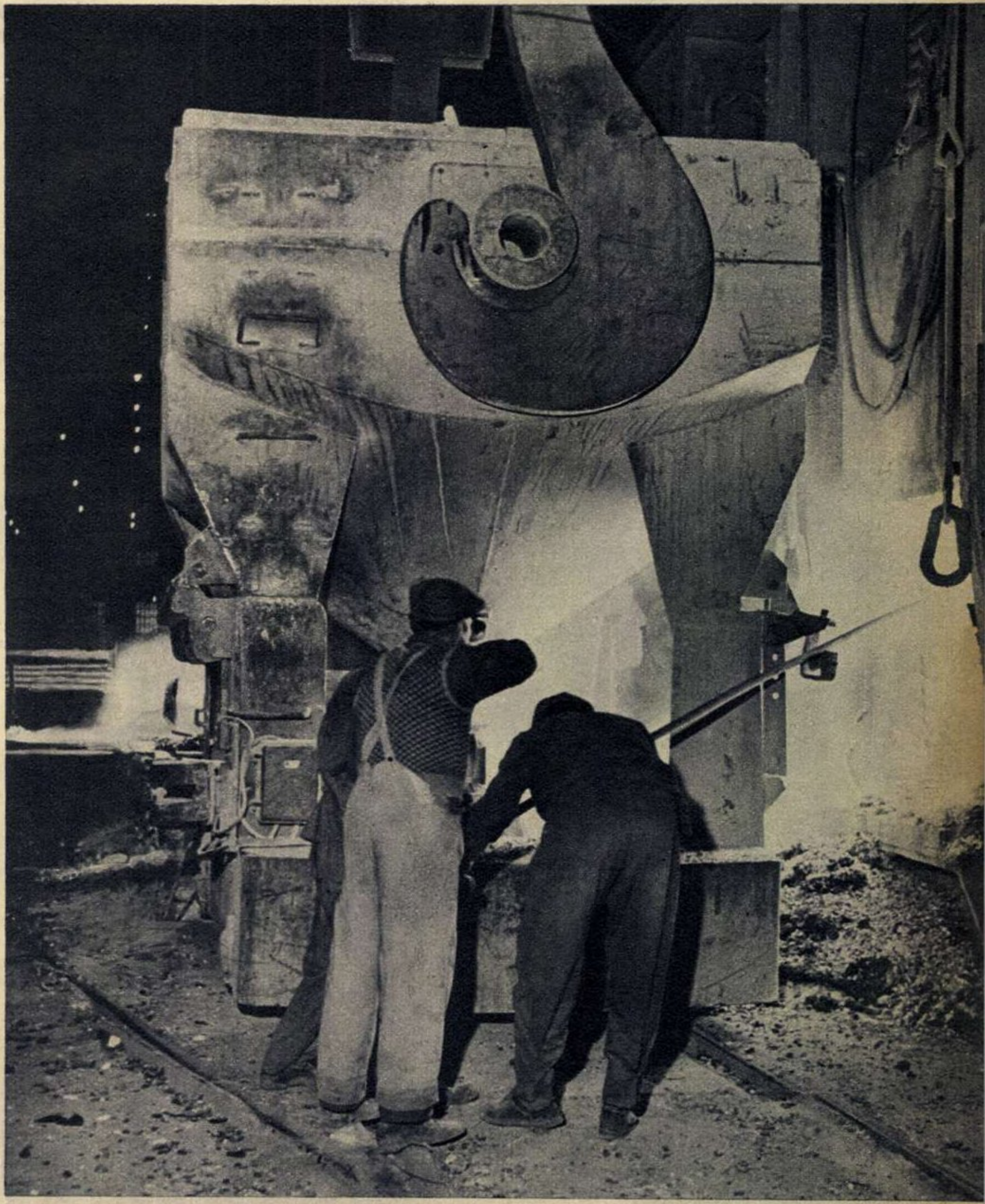

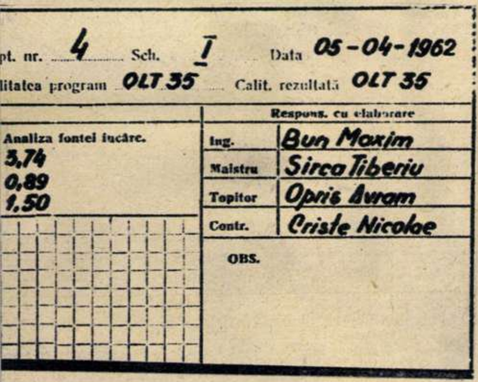

pt. nr. 4 Sch. I Data 05-04-1962
litatea program OLT 35 Calit. rezultată OLT 35

	Respons. cu elaborare	
Analiza fontei încărc. 3,74 0,89 1,50	Ing.	Bun Maxim
	Maistru	Sirca Tiberiu
	Topitor	Opris Avram
	Contr.	Criste Nicolae
	OBS.	

→ **Uriașa mașină de încărcare aruncă fier vechi și fontă pe vatra cuptorului.**

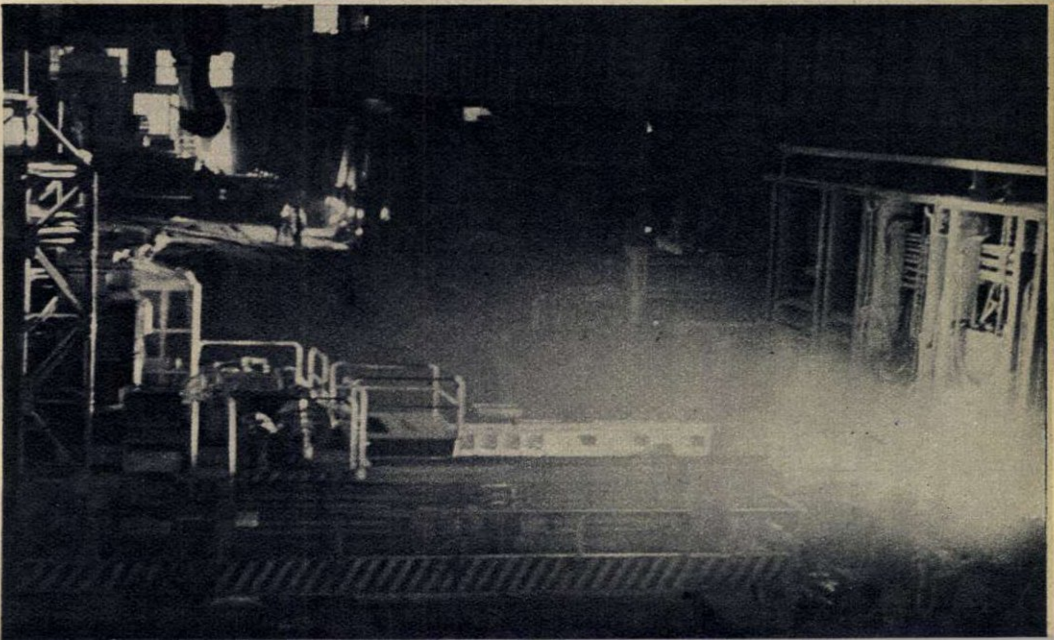

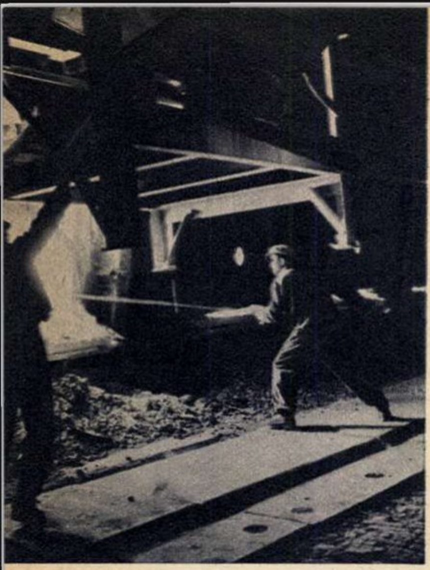

După ce se termină încărcarea cu materiale solide, urmează o fază de încălzire a încărcăturii pînă la aproximativ 1200°. În acest timp se confecționează pragurile false în ușa cuptorului.
←

se manifestă oţelul în lingotiera mică de probă, el îşi dă seama de gradul aproximativ de oxidare, iar după felul cum îi vine proba de la forjă, el poate determina cu aproximaţie cantitatea de carbon şi de sulf.

În oţelărie oamenii învaţă să cunoască oţelul şi, în luptă cu el, oţelul îi învaţă să se desăvîrşească pe ei ca oameni. De aceea, la Hunedoara „oţelar“ are un conţinut deosebit; tocmai pentru că şi şcoala oţelului este şi ea deosebită.

Oţelarul cunoaşte cel mai bine caracteristicile oţelului pe care îl face. El ştie ce trebuie la „Republica“ în Bucureşti, la laminorul de la Roman, la Uzina de tractoare din Braşov şi în cîte alte locuri.

De aceea oţelarul este mai sever cu el însuşi şi cu tovarăşii lui. Prim-topitorul care apare pe fişa şarjei noastre — Avram Opriş — spunea: „În primul rînd să luptăm noi pentru eliminarea tuturor deficienţelor noastre“.

Din 1948 — de cînd Opriş, fiul unor ţărani săraci din părţile Orăştiei, a venit la Hunedoara — şi pînă azi, cînd comunistul Opriş îmblînzeşte oţelul, mult s-a schimbat uzina şi mult s-a schimbat şi el. Două şcoli, şcoala partidului şi şcoala oţelului, i-au dat lui Avram Opriş conştiinţa puterii şi răspunderii lui, care se întind departe, dincolo de graniţele combinatului.

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

Prin rina instalată în ușa cuptorului se deșartă oalele de 80 de tone fontă lichidă.

←
În cuptor oţelul începe să fiarbă. Dînd cel mai potrivit regim termic, prim-topitorul urmărește terminarea fierberilor locale, ca să poată trece la afinarea şarjei cu minereu şi eliminarea impurităţilor o dată cu zgura.

→
Din timp în timp se iau probe cu lingura, pentru a determina conţinutul de carbon, sulf, mangan etc.

→
Sticarul a primit ordinul: „Dă-i drumul!"...

Laboratorul a găsit compoziţia oţelului conformă cu calitatea care trebuie elaborată.

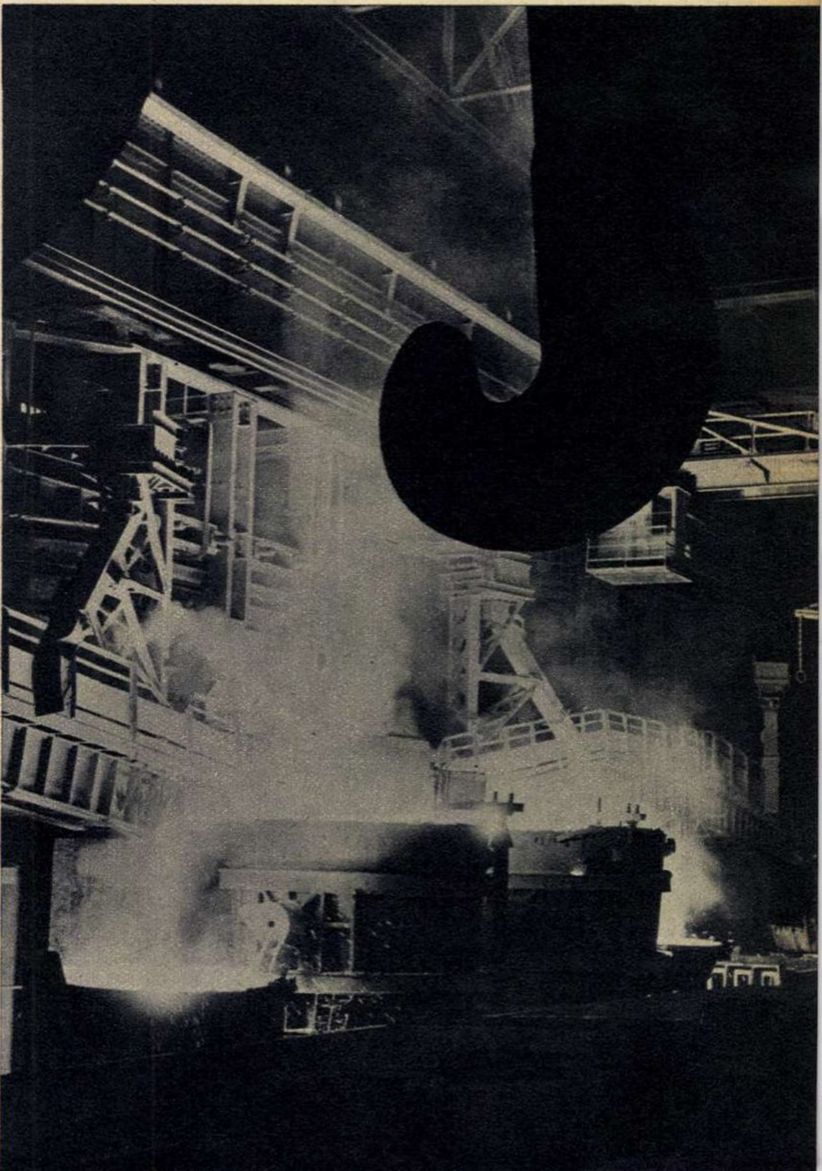

...şi 400 de tone de oţel clocotind se revarsă din cuptor în două oale imense, prilejuind un spectacol feeric de foc, fum şi scîntei.

CE

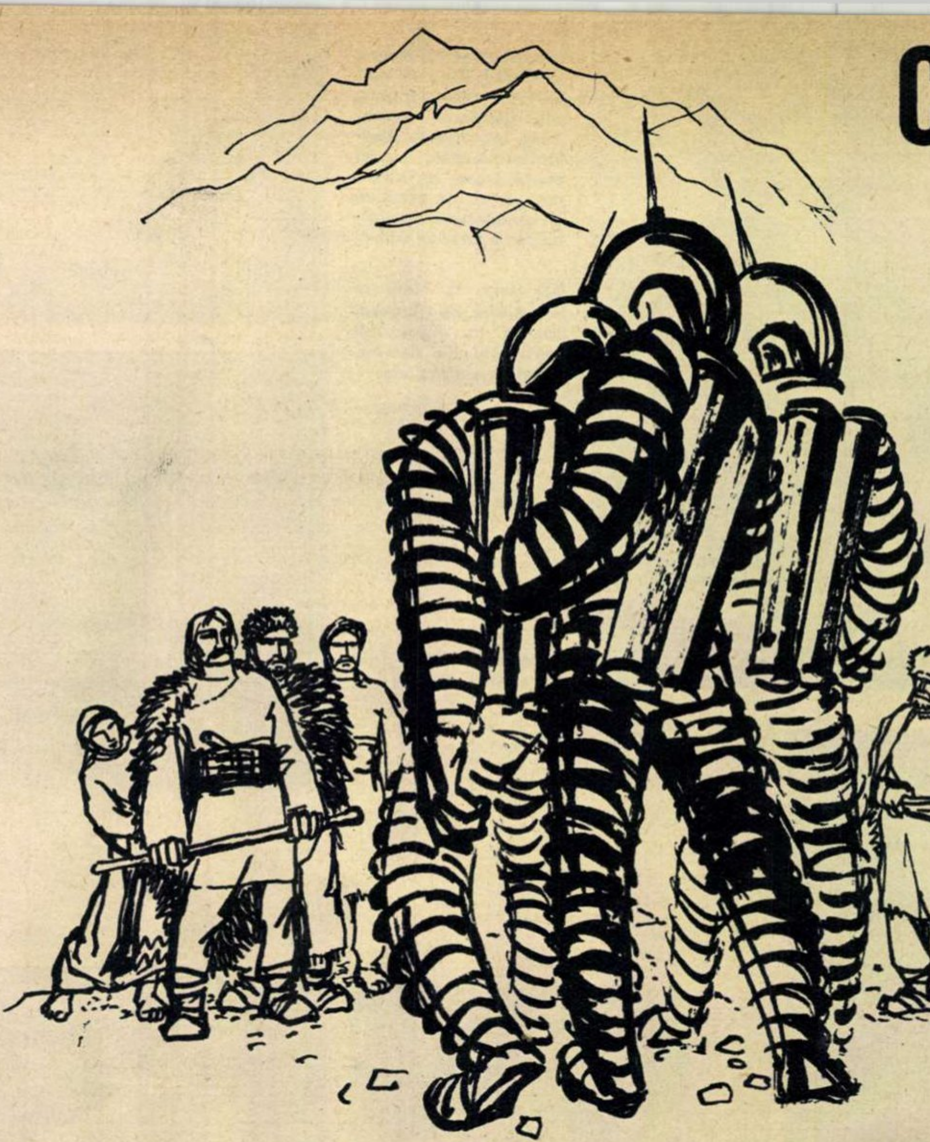

Profesorul Vasiliu făcu o pauză şi-şi turnă un pahar cu apă. După ce bău o înghiţitură spuse:

— Vă voi citi acum traducerea cîtorva din însemnările astronauţilor plecaţi de pe planeta Etermal, care par extrase din jurnalul de bord.

Ţin să vă reamintesc că aceste însemnări le-am găsit imprimate cu biocurenţi pe un cilindru de cristal. Maşinile noastre electronice au putut descifra şi traduce textul şi totodată transforma noţiunile de distanţă, de timp şi altele, folosite de fiinţele de pe Etermal, în noţiuni de-ale noastre, terestre.

Notiţele sînt scurte, aproape identice în formă, conţinînd rezultatele calculelor astronomice, menţiuni despre comportarea sistemului de propulsie şi a aparatajului ştiinţific, observaţii vizuale asupra unor corpuri cereşti. Din cînd în cînd, astronauţii însemnau şi întîmplări mărunte despre felul cum îşi petreceau timpul. Iată un exemplu:

„Am ajuns astăzi la jumătatea drumului. A fost prilejul unei mici festivităţi—Itornal a cîntat, iar eu am recitat din versurile poetului Akintal. Înainte de a ne culca am comunicat cu cei de pe Etermal. Ne-au transmis felicitări şi ne-au urat succes şi de acum înainte. Am fost cu toţii emoţionaţi. Ca de obicei, contactul direct cu patria ne-a dat puteri şi un nou imbold pentru atingerea scopului nostru".

— Felul de a raţiona al etermalienilor nu se deosebeşte cu nimic de cel al oamenilor de pe Pămînt—observă Tudor. Dacă manuscrisul n-ar fi fost redactat în această scriere ciudată, l-am putea atribui unor cosmonauţi din orice regiune a planetei noastre.

— Condiţii asemănătoare pot duce la evoluţii asemănătoare. De bună seamă că pe Etermal noi, oamenii, ne-am simţi la fel ca pe Pămînt—spuse Zarea.

— În linii mari, aveţi dreptate. Profesorul Vasiliu surîse din colţul buzelor şi adăugă: Totuşi nu vă pripiţi. Veţi vedea îndată ce urmări pot avea „micile" deosebiri ale condiţiilor de viaţă. Dar mai bine ascultaţi ce notează Ursabal:

„Marte, planeta pe care au trăit cîndva strămoşii noştri, pare un imens disc crestat de răni adînci, sîngerînde. E mult mai mică decît Etermal şi pe jumătate acoperită cu o pojghiţă subţire de gheaţă. Se zăresc întinse pustiuri presărate de o vegetaţie scundă, de tip inferior, colorată în roşu, singura care a fost în stare să reînvie după marea catastrofă.

Iată şi sateliţii artificiali. Pe cel mai mic, pe Deimos, se afla tezaurul. Ne punem mereu aceeaşi întrebare: vom izbuti oare să ne îndeplinim misiunea? Răspunsul vine ferm, fără şovăire: o vom face, căci sîntem hotărîţi să luptăm pînă la cea din urmă licărire a vieţii".

……

„Sînt îngrijorat. Pînă la Deimos nu au rămas decît 500 000 de kilometri, dar cu sistemul nostru de propulsie se petrece ceva. Din cînd în cînd se aude un zgomot straniu. Am făcut împreună cu Adipal o verificare electronică riguroasă. Rezultatele nu arată nimic deosebit. Totuşi, presimt primejdia!"

……

„Temperatura în camerele de ardere este cu 10-15 la sută mai mare decît cea normală. Astăzi, pentru prima dată, avertizoarele noastre individuale au dat alarmă: radiaţiile au pătruns în cabină. Am controlat de îndată planşeele de protecţie şi instalaţia de dezactivare a deşeurilor. Nu existau fisuri în blindaj şi nici vreo altă avarie. Dar în camera reactoarelor, radioactivitatea a crescut peste limita maximă admisibilă pentru care este calculată etanşeitatea.

Am dispus şi examinarea încăperii care se mărgineşte cu reactorul şi am umplut-o cu absorbon, gazul care reţine radiaţia.

Pentru orice eventualitate, deşi organismul nostru nu este încă ameninţat de boala actinică, am împărţit pastile antiradioactive. Ele previn îmbolnăvirea sau vindecă maladia, chiar dacă este într-un stadiu înaintat".

……

„Temperatura din camera reactoarelor creşte neîncetat! Am încercat să comunic prin radio cu cealaltă astronavă—«Visul»—dar n-am izbutit. Tovarăşii noştri nu ne răspund.

Bănuiesc că avaria se datoreşte unei erori de calcul în stabilirea regimului de funcţionare pe timp îndelungat. În acest caz, şi pe cealaltă rachetă situaţia trebuie să fie aceeaşi, dacă nu şi mai gravă. Poate greşesc! Ce n-aş da să ştiu că mă înşel.

Am vorbit deschis cu Adipal şi cu Itornal şi împreună am hotărît următoarele:

Să ne străduim să stabilim legătura cu «Visul» pînă ce vom ajunge în imediata apropiere a lui Deimos. «Speranţa» nu se va apropia de satelit, deoarece, în situaţia noastră, o aterizare şi o decolare sînt aproape cu neputinţă fiindcă riscăm să contaminăm satelitul.

În ultimele opt ore temperatura a mai crescut! De pe navasoră, nici o veste".

……

„Ne rotim în jurul lui Deimos. Adipal a plecat singur, într-un costum autopropulsat. Va depune pe satelit un mesaj biotelex adresat echipajului «Visului». Dacă tovarăşii noştri sînt teferi, dacă racheta lor e nevătămată, mai degrabă sau mai tîrziu vor ajunge pe satelitul marţian.

Situaţia noastră este critică. Dacă temperatura va continua să crească în acelaşi ritm, peste cel mult 72 de ore reactorul va exploda.

Aşteptăm reîntoarcerea lui Adipal şi apoi ne vom îndrepta cu viteza maximă spre Pămînt. Este singura noastră scăpare!"

……

„Adipal a terminat de povestit despre Deimos, despre minunăţiile de acolo. Aş fi dat jumătate din anii mei de viaţă dacă aş fi putut arunca măcar o privire în sălile muzeului strămoşilor mei. Acum ne îndreptăm către Pămînt. Fără să mă gîndesc la starea reactorului, am imprimat pilotului electronic programul A-6, de accelerare forţată.

«Speranţa» parcă s-a smucit din loc şi, în cîteva zeci de minute, viteza a crescut cu mai bine de o treime.

După calculele mele, avem şanse să atingem Pămîntul.

Adineauri, în difuzorul aparatului de recepţie s-a auzit semnalul de apel. Ne-am repezit ca scoşi din minţi şi ne-am pus căştile. Era într-adevăr «Visul».

Aşa cum am presupus, şi reactorul lor se autodistruge.

Doar că la ei procesul decurge mult mai rapid. Vom ajunge oare la timp pe planeta salvatoare?"

……

„Pămîntul e sub noi, înfăşurat într-un văl diafan, albăstrui. Dar cui îi e acum gîndul să admire frumuseţile peisajului? În cel mult patruzeci şi cinci de minute se va produce explozia. Ţinînd seama de viteza în regim de frînare, ne-ar trebui 63 de minute ca să atingem suprafaţa planetei. Cifrele spun adevărul şi eu o ştiu cel mai bine. Dacă vom coborî la mai puţin de 100 km, vom sări cu baloanele. Ne vom salva

TREI DIN ALTAÏR*)

de Radu NOR

Ilustraţie de Marcel CHIRNOAGĂ

viaţa, dar ce folos? Misiunea tot n-o vom putea îndeplini! Sau poate... cu sprijinul locuitorilor Pămîntului, dacă pe această planetă există fiinţe capabile să ne ajute“.

……

„Racheta nu poate fi oprită şi nici mersul încetinit. De aceea, costumele autopropulsate nu sînt utilizabile. Adipal şi Itornal prepară baloanele de salvare. Sînt nişte saci mari din masă plastică străvezie, în care-ţi strecori trupul.

După părăsirea navei şi o cădere liberă de cîţiva kilometri, dintr-un rezervor pătrunde norpan concentrat, umplînd balonul. În interiorul lui stai ca într-o coajă de ou, pînă cînd ajungi pe sol.

Am înregistrat cu biotelexul un mesaj către locuitorii Pămîntului, pe care l-am expediat cu una din micile noastre rachete-sondă. În cîteva secunde voi declanşa sistemul de catapultare“.

……

„Am ajuns pe Pămînt! Sîntem în viaţă şi teferi! Am părăsit nava în ultimul moment. Mai cădeam liber, iar baloanele încă nu se umflaseră, cînd din trupul «Speranţei» a izbucnit o flacără albă, cu margini purpurii. Apoi nava s-a preschimbat într-un bulgăre inform de jăratic; în cele din urmă, în locul ei pe cer a apărut o ciupercă neagră, stranie la înfăţişare.

N-a rămas nici o urmă! S-au spulberat şi «Speranţa», şi «Visul».

Echipajul celei de-a doua nave a pierit, iar noi nu vom mai revedea niciodată scumpul nostru Etermal“.

……

„Cît de mult seamănă Pămîntul cu planeta noastră! Munţii sînt mai puţin înalţi, apele mai largi şi mai adînci, vegetaţia mai puţin viu colorată, dar peisajul îţi este familiar şi nicidecum apăsător, aşa cum ne aşteptam. Stăm de vorbă şi făurim planuri. Itornal spune că pe-aici trebuie să existe oameni care ne vor putea ajuta. Cred că are dreptate. Am văzut drumuri, poduri de lemn, lanuri cu plante cultivate. Hrană se găseşte din belşug, dar aerul este prea dens pentru plămînii noştri. Trebuie să-l respiri puţin cîte puţin, altfel îţi umple dintr-o dată pieptul şi te ameţeşte.

Ne-am construit o colibă în care ne vom petrece noaptea. Mîine ne vom duce în căutarea oamenilor“.

……

„Nu putem respira în voie. Sîntem obligaţi să purtăm tot timpul globurile, deşi rezerva noastră de aer ajunge pentru cel mult 3-4 zile. Trebuie să întîlnim pe locuitorii Pămîntului, singurii care ne pot ajuta. Am văzut de departe o aşezare omenească şi am vrut să ne ducem acolo. Adipal s-a opus şi m-a convins şi pe mine. Trebuie să fim prevăzători. Nu ştim nimic despre aceste fiinţe, despre gradul lor de civilizaţie, despre firea şi obiceiurile lor“.

……

„În sfîrşit, i-am văzut. Erau doi: un tînăr şi un vîrstnic. Sînt foarte mici de statură şi subţirei, îmbrăcaţi în haine groase de blană. Capetele lor sînt de asemenea acoperite de păr; la cel bătrîn, părul acoperă şi partea de jos a feţei.

N-am putut vorbi cu ei, căci îndată ce ne-au zărit au luat-o la fugă. Bănuiesc că ceea ce i-a speriat sînt globurile noastre. Va trebui să ne apropiem fără ele, deşi respiraţia într-un răstimp mai mare de 2-3 minute e de-a dreptul imposibilă“.

……

„Nu există nici o licărire de speranţă! Nici de a ne întoarce vreodată, nici de a trimite pe Etermal tezaurul de artă şi cultură al vechilor marţieni, aflat pe Deimos. După golirea rezervoarelor de aer ne vom prăpădi şi osemintele noastre vor rămîne pe veci pe această planetă neprimitoare!

Oamenii de pe Pămînt sînt buni şi ne-ar ajuta cu dragă inimă, dar n-o pot face. Ei trăiesc o viaţă cum au trăit-o de mult strămoşii noştri. Nu au descoperit încă forţa aburului şi, fireşte, nici energia electrică sau atomică. Zborul prin atmosferă este socotit vrăjitorie. Cît despre călătoriile cosmice, pentru ei acestea sînt de domeniul basmelor şi al legendelor. Ei spun că trăiesc în anul 1436. Am sosit, din păcate, cu 5-600 de ani prea devreme“.

……

„Presiunea atmosferică este pe planeta aceasta mult mai mare decît pe Etermal. Cînd ne scoatem globurile, aerul ne pătrunde în plămîni cu forţa unui torent. Am încercat să ne obişnuim, rămînînd cu faţa descoperită un timp din ce în ce mai lung. N-am reuşit. Procesul de adaptare cere de bună seamă luni sau poate ani.

Tovarăşii mei o duc mai rău decît mine. Adipal nu suferă numai din pricina respiraţiei; la el presiunea sporită are repercusiuni asupra întregului organism. Umblă încovoiat, ca şi cînd ar căra în spinare o povară grea. Itornal se plînge de dureri de cap, de oboseală; fiecare pas, fiecare mişcare îi cere mari eforturi. Desigur că şi asupra mea atmosfera aceasta densă îşi face încetul cu încetul efectul. Sînt totuşi vioi, lucid şi capabil să judec calm situaţia. În căutarea unei soluţii, mi-am amintit că pe Etermal aerul de munte este mult mai rar decît pe şes. Pe piscurile cele mai înalte, el este de-a dreptul nerespirabil, lucru confirmat de alpinişti, care se văd siliţi să folosească măşti de oxigen. De ce aici lucrurile nu s-ar petrece aidoma? Organismul nostru are nevoie de un aer mai rar, pe care-l vom găsi poate pe creste.

În ciuda stării lor, Adipal şi Itornal au consimţit să mă însoţească. Mîine în zori pornim spre lanţul muntos care se profilează în zare“.

……

„Am mai întîlnit pămînteni. Acum nu se mai tem de noi, cu toată statura şi cu tot echipamentul nostru care, la început, li se păreau înfricoşătoare. Ne înţelegem cu ajutorul biotelexului, aparatul care transmite direct, de la individ la individ, curenţii creierului şi aflăm o seamă de lucruri curioase.

Muncesc din zori şi pînă seară, dar rodul muncii nu le aparţine. Copiii lor nu merg la şcoală şi adesea nu au cu ce să-şi astîmpere foamea. Acest lucru nu-l pot pricepe, căci pretutindeni se văd ogoare, pomi doldora de rod, cirezi de animale.

Urcuşul e anevoios. Simt şi eu o sfîrşeală cumplită. Membrele-mi sînt ca de plumb, ochii cu greu îi ţin deschişi. Din cînd în cînd ne oprim, ne aşezăm pe cîte o piatră şi ne tragem răsuflarea. Adipal e vlăguit. Merge împleticindu-se, se împiedică şi cade la pămînt. Îl ridicăm şi-l ducem în braţe pînă-şi revine. Nici Itornal nu mai rezistă mult, dar şi pe mine mă părăsesc puterile. Trebuie, strîngînd dinţii, să ajung cu orice preţ pe pisc! Nu ţin la viaţa mea, aş da-o bucuros dacă aş şti că-mi pot atinge ţelul!“

……

„Sîntem în sfîrşit pe vîrful celui mai înalt munte din cîţi se văd de jur-împrejur. Şi asta numai datorită pămîntenilor. Ultima parte a drumului ei ne-au purtat pe nişte tărgi făcute din crengi împletite. Ne-au lăsat în vecinătatea unei peşteri, în care de bine de rău ne putem adăposti. Cobori o pantă abruptă şi nimereşti într-o firidă îndeajuns de spaţioasă pentru trei culcuşuri. În imediata apropiere se află o rîpă plină de taine. Dacă n-aş fi atît de slăbit, m-aş duce s-o explorez. Dar în starea mea nici nu poate fi vorba de aşa ceva.

Ne-am întins pe stînca căptuşită cu muşchi ca într-un pat moale şi confortabil şi ne-am odihnit. Trezindu-ne, am făcut prima încercare de a scoate globurile. Am putut respira în voie aproape un minut.

E un lucru îmbucurător care ne dă noi speranţe“.

……

„Decepţia a fost cumplită! După o uşoară ameliorare, totul e la fel ca înainte. Diferenţa neînsemnată de presiune nu are asupra noastră nici un efect. Tovarăşii mei sînt într-o permanentă stare de somnolenţă, incapabili să facă vreo mişcare. Stau culcaţi, cu ochii închişi, cu buzele desfăcute, avizi să soarbă resturile de oxigen din tuburile lor. Ultimele rezerve au fost aproape consumate. Nu ştiu dacă aerul mai ajunge pentru două-trei ceasuri. Apoi va veni sfîrşitul!“

……

„Am rămas singur! Mai întîi a murit Itornal şi, ceva mai tîrziu, Adipal. Nu-mi vine să cred că lîngă mine zac trupurile lor neînsufleţite. Adipal, mereu veselul, exuberantul Adipal, şi Itornal, tînărul cu mintea ageră şi cu judecata matură de om împovărat de ani.

Ştiu că nu mi-a mai rămas mult de trăit. Mă tîrăsc pînă la gura peşterii şi privesc cerul. Undeva, la bilioane şi bilioane de kilometri, e Etermal, sînt fiinţele dragi care se gîndesc la noi şi ne aşteaptă.

Nu ne-am putut duce la capăt misiunea! Poate o vor face într-o zi strănepoţii noştri, cu sprijinul pămîntenilor. Peste veacuri, cînd aceştia îşi vor fi scuturat jugul ce le apasă grumazul, cînd vor trăi liberi cum trăim noi, vor învăţa să-şi făurească aripi. Se vor înălţa mai întîi timid la cîţiva metri deasupra pămîntului, apoi din ce în ce mai sus şi mai departe. Vor ajunge pe Lună, pe celelalte planete ale sistemului solar, apoi în alte sisteme planetare.

În expediţiile lor vor poposi, poate, şi pe Etermal şi vor istorisi acolo despre „primii trei“: despre Adipal, Itornal şi Ursabal, care n-au lăsat nimic neîncercat în dorinţa lor arzătoare de a-şi face datoria.

Ori de cîte ori mă urc spre gura peşterii, simt cum mă părăsesc forţele. Nu mai pot rezista! Presimt că mă voi prăbuşi în adîncul prăpastiei, unde trupul meu se va zdrobi de stînci. Nu vreau, nu trebuie să mor pînă nu isprăvesc aceste rînduri. Ele sînt destinate locuitorilor Pămîntului din secolele următoare. Lor mă adresez cu rugămintea să împlinească ultima dorinţă a unui muribund, ceea ce pe Etermal e o datorie sfîntă.

Pămînteni!

Cînd veţi avea nave cosmice puternice, capabile să străbată zeci de ani lumină, îndreptaţi-vă spre constelaţia Vulturului. În jurul uneia din stelele ei, steaua Altaïr, se roteşte planeta pe care noi o numim Etermal. Coborîţi fără teamă pe suprafaţa ei. Veţi găsi o lume asemănătoare lumii voastre, cu oameni buni şi inimoşi care vă vor întîmpina ca pe fraţii lor.

Spuneţi-le că pe Deimos tezaurul strămoşilor lor stă neatins şi aşteaptă să fie adus în noua patrie a marţienilor. Spuneţi-le să nu se teamă de greutăţi şi de primejdii, să nu se descurajeze din pricina nereuşitei expediţiei noastre.

Ceea ce n-au putut înfăptui primii trei de pe «Speranţa» şi nici cei de pe «Visul» e la îndemîna lor.

Îi chem pe cei cu inimile înflăcărate, pe cei ce-şi iubesc patria, să zboare spre Deimos... Izbînda va fi a lor!“

---

*) Fragment din romanul cu acelaşi titlu, în pregătire la Editura Tineretului.

DRUMUL „PRAVDEI" LENINISTE

un jubileu glorios

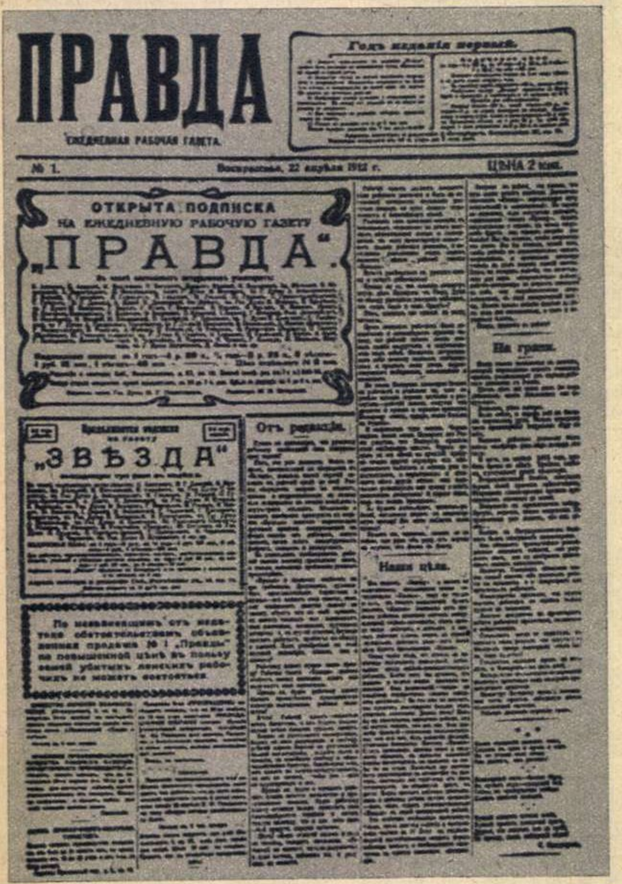

ПРАВДА

Годъ изданія первый.

ЕЖЕДНЕВНАЯ РАБОЧАЯ ГАЗЕТА.

№ 1. Воскресенье, 22 апрѣля 1912 г. ЦѢНА 2 коп.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА ЕЖЕДНЕВНУЮ РАБОЧУЮ ГАЗЕТУ „ПРАВДА".

„ЗВѢЗДА"

Отъ редакціи.

Наши цѣли.

Nr. 1 din 22 aprilie (5 mai) 1912 al ziarului „Pravda".

Am în față cîteva ziare de format mic. Pagini îngălbenite de vreme. Păstrez cu sfințenie, ca pe lucruri dragi, foile acestea. Pe primul ziar stă scris:

„«Pravda»
Cotidian muncitoresc
Nr. 1. Duminică, 22 aprilie 1912.
Prețul 2 cop."

În amintire îmi reînvie acea noapte de 21 spre 22 aprilie petrecută în tipografia inginerului Berezin din strada Ivanovskaia. Se tipărea primul număr al „Pravdei". Sub ochii mei rotativa înghițea hîrtia și scotea foile proaspăt tipărite ale ziarului mult așteptat.

Crearea „Pravdei" a fost precedată de o uriașă muncă organizatorică și agitatorică a partidului nostru. La sfîrșitul anului 1911 și începutul lui 1912, în paginile ziarului săptămînal bolșevic „Zvezda" se dezbătea cu înflăcărare problema fondării unui cotidian muncitoresc de masă. Cei mai mulți sprijineau ideea scoaterii unui ziar muncitoresc legal. Ei susțineau că un astfel de cotidian este necesar clasei muncitoare.

La redacția ziarului „Zvezda" începură să sosească fonduri adunate de muncitori prin subscripții. Șuvoiul subscripțiilor creștea din zi în zi.

Începură să se agite și menșevicii — lichidatori care voiau să culeagă ei roadele campaniei duse cu succes de bolșevici. Camuflîndu-se sub masca imparțialității, ei voiau să creeze, sub steagul unui ziar „în afara fracțiunilor", un organ al partidului liberal, reformist.

... Dar, în ciuda tuturor eforturilor, menșevicii n-au izbutit să taie drumul „Pravdei". În ajutorul ziarului muncitoresc marxist s-au ridicat numeroase comitete sindicale, cluburi și organizații muncitorești legale; acțiunea a găsit și sprijinul biroului ilegal al Uniunilor sindicale din Petersburg.

Și iată că s-a născut „Pravda", primul ziar muncitoresc legal de masă din Rusia țaristă. V.I. Lenin vedea în aceasta o expresie a conștiinței, a energiei și a unității muncitorilor ruși.

În jurul „Pravdei" s-a unit detașamentul membrilor de partid leniniști. Ziarul „Pravda" a educat o armată puternică de corespondenți muncitori, luptători curajoși pentru cauza clasei muncitoare.

Ziarul arăta că și în Rusia autocrată este posibilă lupta împotriva capitaliștilor, că și grevele mici se pot transforma într-o largă mișcare politică.

Aș vrea să amintesc cum răspîndeau muncitorii ziarul lor preferat. La Petersburg, în întreprinderi, de acest lucru se ocupau grupuri de cîte trei-cinci muncitori. În aceste grupuri intrau de obicei membri de partid, corespondenți muncitori. Ei adunau notele și corespondențele muncitorilor pentru „Pravda" și tot ei mergeau la tipografie după ziare.

Difuzorii „Pravdei" dădeau dovadă de multă prezență de spirit și chiar de ingeniozitate. În anul 1913 s-au făcut arestări în masă. În fiecare celulă a secției de poliție Spasski din Petersburg se aflau cîte 15 - 20 de arestați. Și totuși „Pravda" le parvenea. Tovarășii noștri izbuteau să le transmită ziarul, introducîndu-l ghemotoc în pîine. Sau iată cum ajungea ziarul la Kronstadt: cîțiva tineri, dintre care unul cu armonică, plecau cu vaporul. Cui să-i treacă prin minte că în burduful armonicii se afla ascuns un teanc de ziare?

Multe amintiri scumpe inimii sînt legate de „Pravda". Noi, vechii pravdiști, urmărim cu nespusă bucurie înflorirea „Pravdei" leniniste, creșterea fără precedent a întregii prese bolșevice. Într-o jumătate de veac, micul ziar, creat prin eforturile eroice ale clasei muncitoare, a devenit unul dintre cele mai mari ziare din lume, un cotidian al cărui tiraj depășește 6 milioane de exemplare.

Tirajul „Pravdei" a crescut și crește vertiginos. Dacă la 22 aprilie (5 mai) 1912, cînd a apărut primul număr al ziarului, au fost scoase 60 mii de exemplare, în 1917 numărul lor a crescut la 200 mii, în 1931 la peste 1 milion, în 1940 la 2 milioane, iar în 1955 la aproape 5 milioane. Azi pentru tipărirea unui singur număr se consumă pînă la 250 tone de hîrtie.

În afară de Moscova, „Pravda" se tipărește acum în 22 orașe ale Uniunii Sovietice. Matrițele sînt expediate cu avionul de la Moscova spre cele mai îndepărtate puncte ale țării.

„Pravda" este citită azi pe toate continentele, în toate țările lumii.

Din paginile ei răzbat cu tărie ideile înaintate ale epocii, cadența vie a comunismului în marș. Înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XXII-lea al P. C. U. S. se reflectă ca într-o imensă oglindă în „Pravda" leninistă, al cărei glas se face auzit în lumea întreagă.

(Text prescurtat din „Pravda")

B. I. IVANOV
membru al P.C.U.S. din 1906

Zilnic pe adresa redacției „Pravda" sosesc aproximativ 3000 de scrisori.

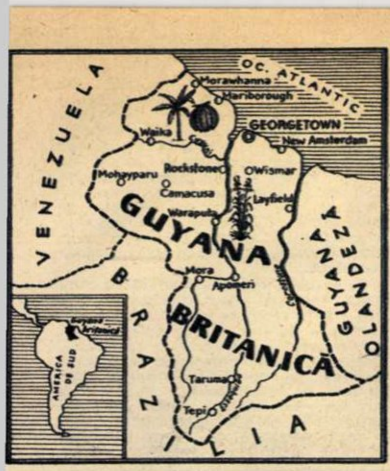

Centrul orașului Georgetown — capitala Guyanei Britanice.

ELDORADO după patru secole

Pe o mică scenă din America de Sud, „Colonial Office"-ul britanic a prezentat, acum cîteva luni, încă o dramă din repertoriul proaspăt al neocolonialismului. Spre marele regret al autorilor și al regiei, nu s-au putut juca însă decît primele două acte; actori neprevăzuți în distribuție au împiedicat continuarea spectacolului, zădărnicind tocmai deznodămîntul minuțios pregătit de organizatori.

SCENA ȘI LOCUL ACȚIUNII se cunosc: Georgetown, capitala Guyanei Britanice — singura colonie engleză de pe continentul sud-american.

REGIZOR: colonialismul (în speță — cel englez, în asociație cu cercuri financiare americane interesate).

INTRIGA: foarte simplă și foarte des uzitată în acest gen de drame. Se pun la cale dezordini care trebuie să dovedească, desigur, că poporul nu este încă destul de matur ca să se poată autoadministra. Puterea colonială intervine prompt și grijuliu pentru restabilirea „ordinii", amînînd sine die acordarea independenței cerute de popor.

ACTORI: marionete gata oricînd să servească interesele metropolei, ca și pe cele ale cercurilor de afaceri americane cu care conlucrează și de la care au o infimă cotă parte la împărțeala marelui profit.

Totul a început — se știe — potrivit caietului de regie. S-a încercat răsturnarea guvernului legal, condus de Cheddi Jagan, liderul Partidului Popular Progresist, care pentru a treia oară în decurs de opt ani a repurtat victoria în alegerile din toamna trecută. Au fost folosiți în acest scop adversarii politici ai lui Cheddi Jagan, după ce un atentat la viața acestuia nu reușise. Tulburările de la Georgetown — soldate cu cîțiva morți, mulți răniți și pagube materiale evaluate la 10 000 000 lire sterline — au atras, potrivit planului, intervenția imediată a trupelor britanice, dar nu au dus la rezultatul scontat — răsturnarea guvernului Jagan. Ceea ce n-a fost însă de natură a-l opri pe guvernatorul englez al coloniei să preconizeze amînarea acordării independenței...

ÎN CĂUTAREA FABULOSULUI ELDORADO

Cu aproape patru secole în urmă, unul din favoriții reginei Elisabeta, în căutare de noi teritorii pentru coroana britanică, organizează o expediție menită a descoperi legendara țară Eldorado, ținutul bogățiilor fabuloase, țara în care — cum spune legenda — fericirea oamenilor n-are margini și nici sfîrșit. Amiralul acestei expediții, Sir Walter Raleigh, debarcă, după multe peripeții, undeva pe coasta de răsărit a Lumii Noi, acolo unde trebuia să se găsească — potrivit legendei și cunoștințelor geografice ale vremii — mult căutatul pămînt. Țărmul atins era al continentului american de sud, iar Eldorado-ul visat era actuala Guyană Britanică.

Sir Walter Raleigh a fost însă dezamăgit. Pămîntul pe care pusese piciorul nu era nici pe departe cel al făgăduinței. Nimic din ceea ce întîlnise nu justifica mirajul legendei. Pentru ca totuși expediția să nu rămînă infructuoasă, favoritul Elisabetei dă ținutului descoperit numele de Virginia și încearcă — fără a reuși — o colonizare pînă în valea Orinocului.

Ceea ce n-a izbutit primul cuceritor încearcă în secolele următoare, cu mai multe șanse de succes, francezii și olandezii, care fac la început „comerț" cu triburile indiene, folosind bineînțeles metode tipic tîlhărești, pentru ca ulterior să le acapareze pămînturile pe care vor crea plantații de trestie de zahăr și tutun. Țara dovedindu-se totuși bogată, cuceritorii și-o smulg unul din mîna celuilalt. La începutul secolului al XIX-lea imperiul britanic ajunge din nou în stăpînirea teritoriului descoperit de Sir Walter Raleigh. Punctul de atracție îl constituie plantațiile de trestie de zahăr, iar mai tîrziu zăcămintele minerale, îndeosebi bauxita. Pentru a stoarce aceste bogății era nevoie de mînă de lucru — multă și ieftină. Sclavajul fiind în floare, corăbiile metropolei aduc fără încetare negri din Africa. Iar cînd sună ceasul desființării sclavajului, locul robilor africani îl iau sclavii „liberi" — coloniști aduși cu zecile de mii, pe bază de contract, din China, și mai ales din India.

ȚARA FRAȚILOR BOOKER ȘI A BANCHERULUI MELLON

Ținutul dintre Amazon și Orinoc, purtînd numele de Guyana, e stăpînit de trei puteri coloniale: Anglia, Olanda și Franța. Guyana Britanică (214 970 km p), pe care Anglia a declarat-o în 1814 drept posesiune a sa, a devenit — în zilele noastre — în formă o posesiune anglo-canadiană și în realitate, una anglo-americană.

După un secol și jumătate de dominație străină, țara are o economie

Cheddi Jagan — prim-ministru al Guyanei Britanice și liderul Partidului Popular Progresist.

tipic colonială, întemeiată pe sistemul monoculturii. Se cultivă aproape exclusiv trestia de zahăr — fiindcă așa cer interesele marilor plantatori. Puținele suprafețe cultivate cu orez reprezintă singurul sacrificiu la care au consimțit colonialiștii, fiindcă și populația trebuie cît de cît hrănită... Agricultura se poate practica doar pe o îngustă fîșie de-a lungul coastei Atlanticului, căci cea mai mare parte a suprafeței țării e ocupată de jungla tropicală.

Plantațiile de trestie de zahăr și întreprinderile prelucrătoare ale acestei avuții aparțin unui singur stăpîn — trustului englez „Booker Brothers" („Frații Booker"), care monopolizează de fapt și întregul comerț exterior al Guyanei Britanice. În schimb, bogățiile subsolului, și în primul rînd zăcămintele de bauxită (Guyana Britanică deține locul al doilea pe piața mondială capitalistă la exportul de bauxită), aparțin capitalului american. „Demarara Bauxite Company", care exploatează bauxita din Guyana Britanică, este o societate canadiană legată de compania „Alcoa", aflată în mîinile grupului financiar Mellon (S.U.A.), și de compania „Reynolds", tot americană.

Guyana Britanică mai posedă și alte comori în subsolul ei bogat: diamante, aur, metale rare. În ultimii ani a început o intensă exploatare a minereului de mangan — încăput de asemenea pe mîna capitalului american.

Pentru monopoliștii englezi și americani, Guyana Britanică nu reprezintă decît o sursă de uriașe profituri. Iată de ce — în ciuda existenței unor mari avuții naturale — țara a rămas slab dezvoltată, iar populația (559 000 locuitori) duce o viață de lipsuri cumplite, consecință a înapoierii economice.

Structura populației este foarte eterogenă. Băștinașii, supuși unor condiții de exterminare de către colonialiști, nu mai reprezintă decît 3 la sută din totalul locuitorilor. Restul populației e alcătuit din descendenții sclavilor africani — negri — și din coloniștii aduși din India. Tocmai această componență etnică servește colonialiștilor pentru a întreține în chip artificial zizania rasială între cele două populații de culoare.

ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA DOMINAȚIEI STRĂINE

În primii ani de după cel de-al doilea război mondial, vîntul de libertate stîrnit de marea mișcare de eliberare a popoarelor a început să sufle și în valea Orinocului. În 1950, patrioți conștienți, îndeosebi indieni, au trecut la organizarea primului partid politic din țară — Partidul Popular Progresist — care se pronunță împotriva dominației străine. Liderul acestei mișcări politice — și el indian de origine — este dr. Cheddi Jagan, căsătorit cu o americană progresistă, Janet Jagan.

În 1953, în fața creșterii presiunii populare, metropola e nevoită să acorde coloniei o constituție. Au loc și primele alegeri pentru parlament. Partidul Popular Progresist, condus de dr. Cheddi Jagan, obține o victorie ce pune pe gînduri cercurile oficiale londoneze. Acest partid constituia prima forță organizată care se opunea puterii coloniale. Londra meditează la consecințele inevitabile și trece, curînd, la contraofensivă.

La mai puțin de cinci luni după victoria în alegeri a Partidului Popular Progresist, guvernul englez decide abrogarea constituției, dizolvarea parlamentului și trimiterea de nave de război și trupe britanice pentru... a face ordine în Guyana Britanică. E lesne de bănuit în ce a constat „ordinea". Stare de asediu, percheziții și arestări, culminînd cu aruncarea în închisoare a liderului politic Jagan și a altor fruntași ai Partidului Popular Progresist.

Lupta poporului n-a putut fi însă stăvilită. În alegerile următoare, din 1957, partidul lui Jagan a obținut din nou o mare victorie, cu toate că de data aceasta a avut de luptat și împotriva unei grupări scizioniste, creată cu sprijinul colonialiștilor și condusă de Forbes Burnham.

Obținînd formal puterea, prin cucerirea majorității în parlament, Partidul Popular Progresist nu o deținea încă efectiv, deoarece, potrivit constituției, puterea reală revenea tot guvernatorului britanic. În 1959, Londra e nevoită însă să cedeze presiunii crescînde a mișcării de eliberare, făcînd unele concesii, printre care și anularea dreptului de veto al guvernatorului față de hotărîrile parlamentului.

PENTRU INDEPENDENȚĂ

August 1961. Pentru a treia oară poporul din Guyana Britanică se prezintă la urne — și pentru a treia oară acordă încredere Partidului Popular Progresist. În lupta politică intervin, de data aceasta, două formații „opoziționiste". E vorba de organizația scizionistă a lui Burnham, „Congresul Național Popular", apărută în 1957, și de o nouă grupare artificială, „Forțele Unite", înființată de un afacerist lipsit de scrupule, Peter Daguair, om de casă al monopoliștilor americani.

În alegerile din august 1961, partidul lui Jagan obține 20 mandate, grupării lui Burnham revenindu-i 11 și celei a lui Daguair — 5.

Atît în campania electorală, cît și ulterior, lupta politică se dă în jurul principalei revendicări a poporului din Guyana Britanică: obținerea independenței.

Către sfîrșitul anului trecut, guvernul britanic consimte, în sfîrșit, să ducă tratative, făgăduind chiar că va acorda independență Guyanei Britanice în mai 1962. Era doar o manevră tactică din partea colonialiștilor britanici. Socotind totuși orientarea engleză o slăbiciune, Washingtonul dădea povețe Londrei în privința imprimării unui alt curs evenimentelor din Guyana Britanică. „Teoreticește — scria «U. S. News and World Report» — Anglia ar putea desigur, ca și în 1953, să recîștige oricînd pozițiile pierdute, dacă autodeterminarea nu se justifică. Nimeni nu o crede însă în mod serios. Dar unele oficialități americane admit că astăzi colonialismul «este un cuvînt mult mai odios ca în 1953 și că Angliei îi va fi aproape imposibil să acționeze ca în urmă cu șapte ani»". Iar pentru a exprima mai clar gîndurile magnaților americani, „New York Times" sugera soluția: șantajul economic. Dat fiind că experții Wall-Streetului calculaseră cam la vreo 110 milioane de dolari fondurile necesare tinerei țări sud-americane pentru a-și pune economia pe picioare, marele ziar scria că s-ar putea oferi lui Jagan un „ajutor" de 10-15 milioane de dolari, dar numai cu condiția „să se oblige a rămîne în afara lagărului comunist".

Nu e nevoie de nici un dicționar politic pentru a tălmăci sensul clar al „condiției" puse de purtătorii de cuvînt ai finanței americane. În declarațiile făcute redactorului șef al „Izvestiei", A. Adjubei, președintele Kennedy declara solemn că guvernul său nu se amestecă în afacerile interne ale țărilor care și-au ales singure orînduirea. Iar ca exemplu dădea... Guyana Britanică. Numai că aici președintele S.U.A. a fost dezmințit de înseși acțiunile cercurilor colonialiste americane care s-au alăturat celor engleze în încercarea nereușită de a răsturna, pe calea unui complot, guvernul legal al Guyanei Britanice. Dezvăluirile oficiale făcute de premierul Jagan arată că cercurile americane interesate au investit o sumă de 45 000 dolari în organizarea tulburărilor de la Georgetown. Iar presa engleză a dezvăluit un secret de mult bănuit: Casa Albă ceruse încă anul trecut Angliei „să nu se grăbească" acordînd Guyanei Britanice independența completă.

Provocarea organizată de liderii celor două formații opoziționiste — dovediți a fi în realitate unelte ale colonialiștilor — nu și-a atins scopul urmărit. Într-o proclamație adresată poporului, premierul Jagan a declarat că Guyana Britanică trebuie să devină independentă încă în cursul acestui an. Cu alte cuvinte, cu sau fără voia „Colonial Office"-ului și a Washingtonului, încă o țară colonială este ferm hotărîtă să rupă definitiv lanțurile robiei, pentru a-și cuceri independența.

Amintind, în cursul campaniei electorale de anul trecut, punctele programatice pentru care cere sufragiile poporului, Cheddi Jagan a pomenit și despre intenția de a schimba în viitor numele Guyanei, prea legat de trista amintire a trecutului de împilare colonială. Țara cea nouă, independentă, a spus el, se va numi Eldorado...

Poporul Guyanei Britanice de azi vrea însă ca acest Eldorado să nu mai fie niciodată țara fraților Booker și a bancherului Mellon, ci țara liberă a unui popor care și-a cîștigat luptînd dreptul la o viață independentă.

M. MIHAIL

Bananele — una din bogățiile jefuite ale Guyanei Britanice.

Un concurs cu peste 10000 de participanți

Corespondență din Praga de Ilona STUKOVA

O inițiativă interesantă a polarizat, în anii trecuți, eforturile conjugate ale creatorilor cehoslovaci din toate domeniile artei. Este vorba de un concurs republican de mari proporții, care punea în competiție versul și pictura monumentală, obiectul de uz casnic și filmul, melodia de muzică ușoară și imprimeul textil, piesa de teatru și jucăria — într-un cuvînt, orice act de creație artistică. Iar tematica acestui concurs a fost stabilită chiar de masele largi de oameni ai muncii, care au fost consultați în prealabil și solicitați să-și ofere sugestiile în ce privește creațiile artistice pe care le-ar dori prezente în viața lor. La termenul fixat pentru predarea lucrărilor, la secretariatul concursului au început să sosească mii și mii de lucrări de artă. Cîteva cifre: în palatul Hradcany se adunaseră la un moment dat 11 115 tablouri, sculpturi, ceramică, textile, porțelanuri, ca și 536 lucrări literare, 368 piese de teatru, 202 filme și scenarii de filme, sute de piese muzicale. Juriul a trebuit să desfășoare o foarte dificilă muncă de selecție, oprindu-se în cele din urmă la circa a zecea parte din creațiile prezentate (și din care reproducem și noi cîteva lucrări plastice). Printre cîștigătorii concursului se află nume reprezentative pentru cultura cehă și slovacă, cum ar fi cel al scriitorului Vladimir Minac, al compozitorului Eugen Suchon, al sculptorului Milos Axman, al pictorului Josef Liesler — dar și tineri artiști de curînd afirmați în viața artistică a Cehoslovaciei. Amintim, dintre aceștia, pe prozatorul Rudolf Cerny, pe creatoarea de textile Vera Bruneova, pe Zdenek Kovar, autorul proiectului caroseriei mașinii Tatra 603. Succesul acestui concurs, ca și experiența organizatorică căpătată cu prilejul lui au făcut atît pe artiști cît și pe forurile artistice îndrumătoare să se gîndească la o viitoare competiție, care să fie instituită în cinstea celei de-a 20-a aniversări a Republicii.

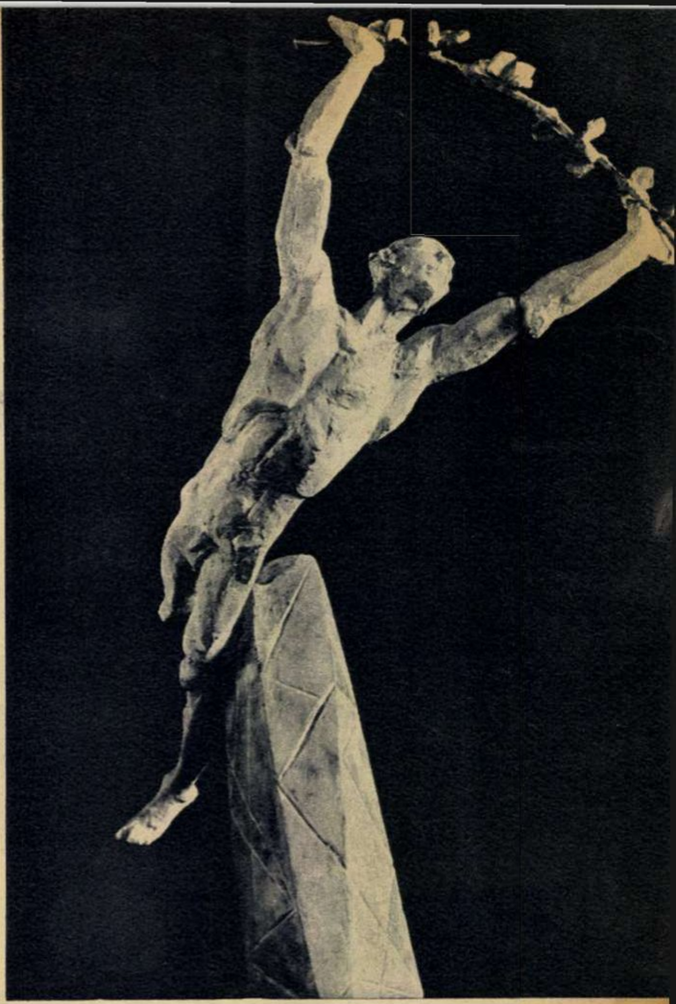
Alexander Trizulják: „Salut țării"

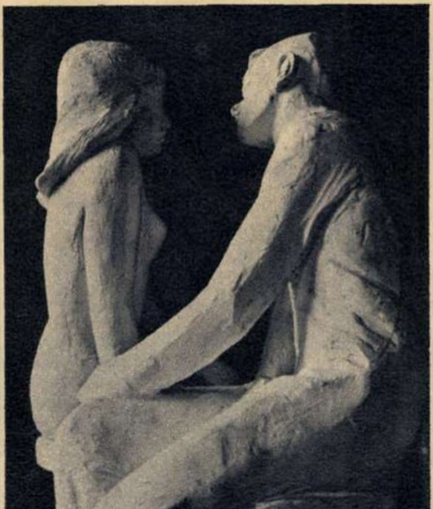
Eva Krsková: „Viață tînără"

Jan Kodet: „Izvorul viu"

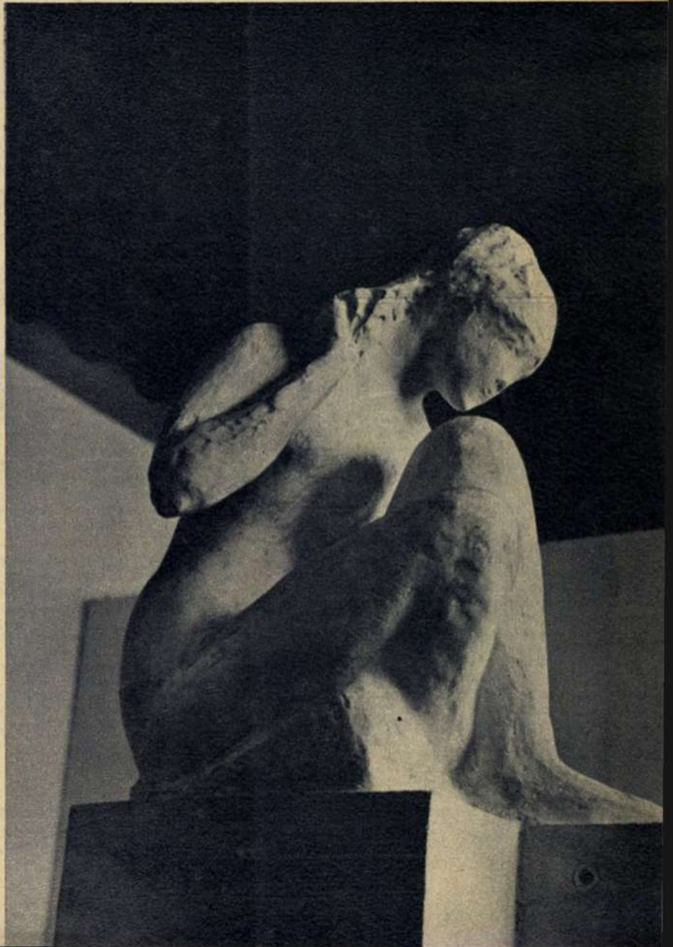

R. Wiesner: „13 septembrie 1959"

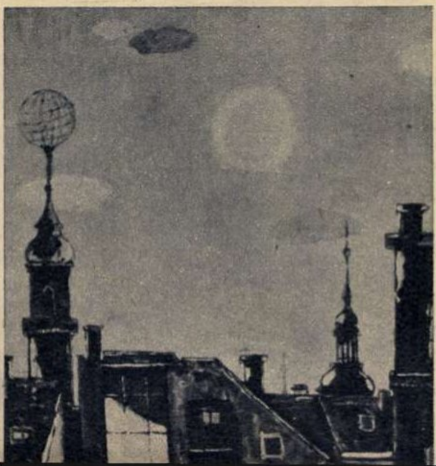

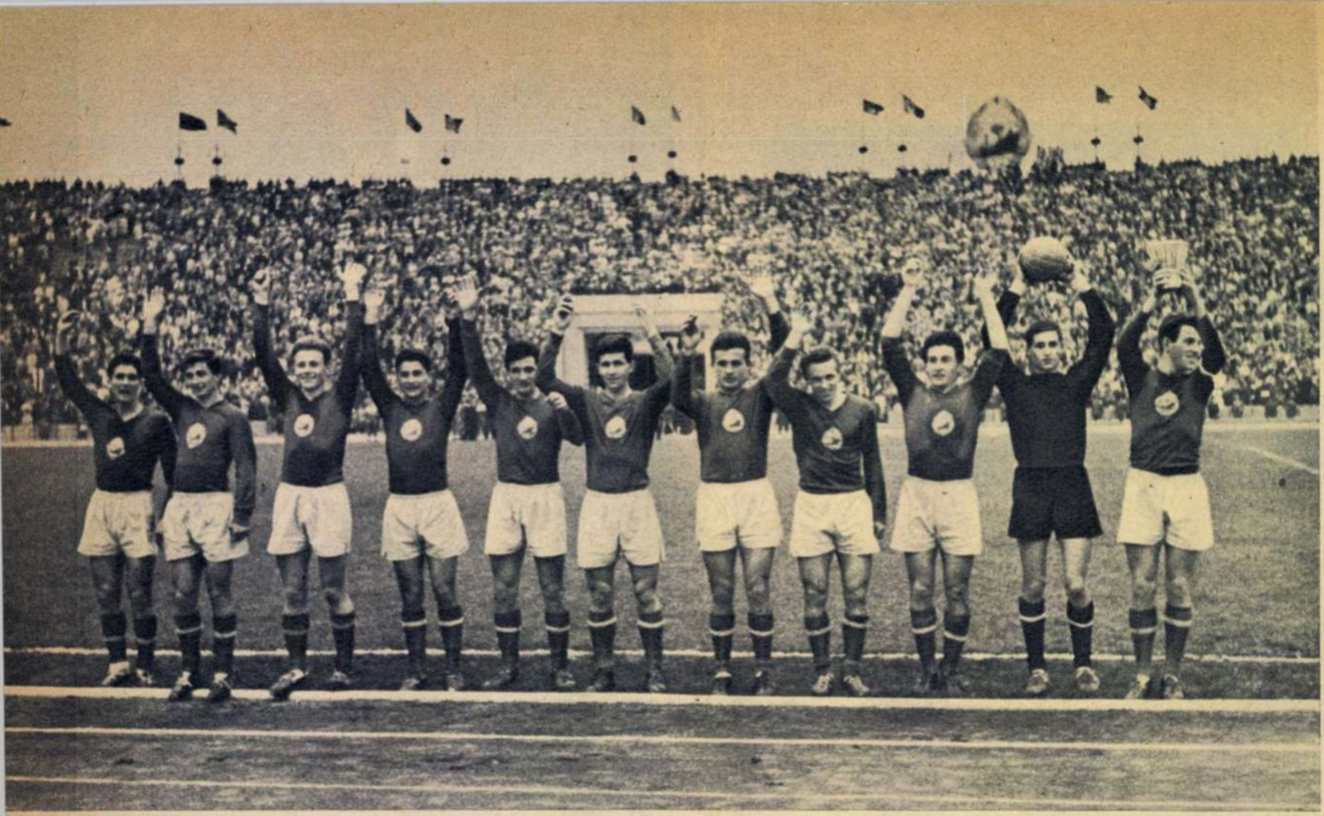

Unsprezecele romîn de juniori cu trofeul victoriei: Cupa Challange a U.E.F.A. pe anul 1962.

DA! AM ÎNVINS!

de Constantin CHIRIȚĂ

Am învins. În sfîrșit am cucerit un trofeu frumos pe care l-am fi meritat, poate, și altă dată. Am învins fără drept de apel, fără bîjbîieli, fără să cochetăm cu hazardul. 3—0 cu masiva echipă a Republicii Federale Germane, 4—0 cu energica echipă a Turciei, 4—1, în finală, cu tehnica echipă a Iugoslaviei. Cu toate acestea tinerii noștri fotbaliști (și o dată cu ei noi toți cei care i-am urmărit) au trecut printr-un moment greu, dramatic, care ne-a umplut de emoții pentru multă vreme. Poate amintirea acelui moment ne-a ținut într-o stare de înaltă tensiune, ne-a biciuit nervii în ultimele întîlniri în care echipa noastră nu mai putea scăpa victoria. Nu cred că e o exagerare afirmația că turneul U.E.F.A. n-a fost cîștigat în finală sau în semifinală de către echipa noastră, ci în primul ei joc, în partida cu Belgia. Atunci am cîștigat turneul.

Da, atunci, în acele minute, echipa noastră și-a început marșul victorios în turneul juniorilor europeni, atunci, evadînd din crispare, dominîndu-și nervii, a făcut primul pas în cucerirea trofeului pe care-l merităm din plin. Atunci echipa noastră a demonstrat că poate mult, mult de tot.

E atît de greu să remarcăm pe cineva, pentru că în momentele cele mai dificile toți, toți s-au contopit într-o furtună în fața căreia se înfricoșau, se pulverizau obstacolele. Cred că și acel Adamache, căruia i se reproșează două goluri și spaima noastră din întîlnirea cu Belgia, vibra acolo pe tușă ca și ceilalți care jucau. Nu victoria ne determină să trecem peste greșelile lui Adamache, ci tinerețea lui, viitorul lui de sportiv. Am văzut portari excepționali, de talie mondială, greșind mai copilărește decît Adamache. (Dar oare apărarea care l-a pus pe acest tînăr în fața unor momente atît de grele, menite să zdruncine calmul și siguranța oricărui jucător, n-are nici o vină?) Adamache e tînăr, și viitorul lui, și virtuțile lui reale îi permit să-l trecem cu încredere, cu bucurie chiar, în rîndurile învingătorilor.

Toate laudele, toate elogiile întregii noastre echipe, dar chiar cu riscul de a părea nedrepți față de alții nu putem să nu subliniem meritul aceluia care prin siguranța, prin calmul, prin tenacitatea și mai ales prin constanța sa a fost stîlpul întregii echipe. E vorba de tînărul care a primit cupa și a arătat-o mîndru și fericit tuturor spectatorilor, căpitanul echipei noastre, Petescu.

N-avem dreptul să fim zgîrciți în laude față de nici unul din cei care au compus și au condus echipa noastră din victorie în victorie. Să dăm frîu liber bucuriei și mîndriei noastre și, dacă simțim ceva iute în colțul ochilor sau sub pleoape, să dăm aceasta pe seama tinereții noastre sufletești. Echipa noastră a arătat atîtea lucruri frumoase, atîta energie, atîta putere, atîta voință! Parcă am văzut în acești sportivi imaginea întregului nostru tineret: sănătate, putere, dîrzenie și mai ales capacitatea de a realiza, de a crea.

Nici nu ne gîndim să spunem că dintr-o dată s-a ridicat nivelul fotbalului nostru sau să folosim o formulă mai puțin pretențioasă, dar foarte riscantă: începem să ne afirmăm serios în fotbal. Nu! Mai avem multe, multe de făcut ca să ne afirmăm în fotbal, ca să ridicăm acest sport atît de plăcut, atît de popular, atît de spectaculos la un nivel înalt. Mai avem multe de făcut și mai ales trebuie să luptăm pentru calitate, pentru a poseda la perfecție tehnica, măiestria, arta jocului de fotbal. Aici, aici, aici trebuie să operăm. Calitățile fizice și psihice ale tinerilor noștri sînt admirabile, uneori chiar ne uimesc pe noi, cei obișnuiți cu sportul.

Cu asemenea calități este cu neputință să nu creăm un fotbal mare, de cel mai înalt nivel. Dar, atenție: să știm cum să lucrăm pentru a nu ajunge iar să regretăm că am pierdut o echipă mare, cum ni s-a mai întîmplat! Unde sînt celebrele noastre echipe de juniori, marile învinse sau învingătoarele morale ale atîtor turnee U.E.F.A.? Am vrut să cucerim neapărat trofeul ca să ne punem pe treabă? Ei bine, l-am cucerit! Laurii nu răsplătesc, obligă!

Succesele reprezentativei noastre de juniori au stîrnit de fiecare dată entuziasmul spectatorilor.

→

Cîteva aspecte de la meciurile susţinute de echipa noastră de juniori:

1) R.P.R.-Belgia (2-2)
2) R.P.R.-Portugalia (0-0)
3) R.P.R.-R.F.G. (3-0)
4) R.P.R.-Turcia (4-0) (semifinală)
5) R.P.R.-R.P.F.Iugoslavia (4-1) (finală)

ACTUALITĂȚI CINEMATOGRAFICE

Silvia Popovici și George Măruță într-o scenă din noul film romînesc „Omul de lîngă tine".

omul de lîngă tine

Nu este de ajuns să-l iubești pe omul de lingă tine; trebuie să-l înțelegi, să crezi în el, să fii alături de el... Această idee, adeseori tratată în artă și parcă cu predilecție în film, stă și la baza unei noi creații a studioului „București", datorată scenaristului Paul Everac și regizorului Horea Popescu. Locul acțiunii este Bicazul, în perioada în care lucrările hidrocentralei erau încă în plină desfășurare; iar eroii filmului, inginerul Ticu Popescu (Ilarion Ciobanu) și soția lui, Corina (Silvia Popovici), sînt oameni din cei mai obișnuiți, cu calități și defecte nu mai mari și nici mai mici decît ale multora dintre semenii noștri. Dacă însă, dincolo de caracterul cotidian al dramei, pe care filmul lui Horea Popescu l-a urmărit anume, ajunge pînă la noi un suflu de voință și noblețe, este pentru că soții Popescu trăiesc din plin realitățile mărețe ale țării noastre. Viața Bicazului a făcut din Ticu Popescu un om al zilelor noastre care, dacă din cînd în cînd comite greșeli (în analiza conflictului dintre soți autorii filmului evită vina unilaterală), găsește resursele morale care să-l reapropie de soția sa.

Citind anul creării filmului — 1961 — sîntem poate impresionați de autenticitatea cu care pelicula reînvie procese de muncă la acea dată de mult încheiate... S-a reconstituit oare întreg șantierul Bicazului? Bineînțeles că nu. Autorii au folosit însă din plin materialul cinematografic documentar și au reușit ca, în scenele filmate de ei, să creeze elemente de racord atît de convingătoare, încît trecerile de la filmările cu actori la imaginile documentare de filmotecă să fie aproape insesizabile. Firește însă că autenticul materialului de viață obligă și la un autentic al expresiei artistice; poate că, în acest sens, cea mai valoroasă dintre intențiile creatorilor filmului este tocmai aceea de a surprinde realitatea complexă și uneori contradictorie, evitînd să se rezume la antiteze simpliste de alb-negru . Nu lipsesc din lumea șantierului nici femeile bîrfitoare, nici fata geloasă care-și apără dragostea zgomotos și nici unele asprimi inerente unor oameni încleștați în lupta cu stînca. Multitudinea detaliilor însă, departe de a contraria înțelegerea spectatorului, relevă în cele din urmă întreaga frumusețe a acestei lumi de muncă căreia i se alătură, după multe șovăieli, și Corina Popescu.

Publicul își va spune desigur părerea asupra calităților jocului actoricesc (de altfel ambii protagoniști au o „carte de vizită" care le face cinste: Ilarion Ciobanu — „Setea", Silvia Popovici — „Darclée") și va aprecia măsura în care regizorul de teatru Horea Popescu s-a adaptat, la primul său film, stilului cinematografic. În orice caz însă, această nouă creație a studioului „București", închinată vieții și problemelor „omului de lîngă tine", va suscita un meritat interes.

I. HRISTEA

a cui va fi

Ziduri sumbre, gratii și uși ferecate de sub care răzbat gemete înăbușite, coridoare înghețate răsunînd sinistru sub pașii unui supraveghetor cu privirea bestială... În umbra lor, prințul Nehliudov descoperă cu înfiorare un univers necunoscut pentru el: lumea temniței, imaginea la scară redusă a cumplitei „închisori a popoarelor", Rusia țaristă, magistral evocată de Lev Tolstoi în romanul „Învierea".

Acestea sînt imaginile cu care începe seria a doua a ecranizării celebrei capodopere tolstoiene.

Mai răsună încă în urechile celor ce au văzut prima serie a filmului sfîșietorul strigăt de desperare al Katiușei Maslova la aflarea sentinței de condamnare. Fetița naivă, pe jumătate slujnică, pe jumătate copil de suflet, care căzuse victimă capriciului boieresc, apoi prostituata pensionară a unei „instituții" create pe măsura orînduirii burgheze și, în cele din urmă, ocnașa ce se zbate în mijlocul brutalităților, promiscuității și deznădejdii au găsit în Tamara Siomina o interpretă remarcabilă. Jocul ei concentrat și nuanțat reînvie pe ecran, cu intensi-

→

Căutînd să o salveze pe Katiușa (Tamara Siomina), prințul Nehliudov (Evgheni Matveev) descoperă în dosul gratiilor un univers tragic, necunoscut pentru el.

vîrsta de aur a comediei

În 1959, arhivistul american Robert Youngston realiza două interesante filme prin montajul cîtorva vechi secvențe jucate de actori comici de odinioară. Primul, „Vîrsta de aur a comediei", deși nu conține fragmente interpretate de cei mai mari actori ai genului (Charlie Chaplin sau Buster Keaton vor apare în schimb în al doilea film produs de Youngston — „Cînd comedia era rege"), a obținut un succes constant peste tot unde a rulat.

„Vîrsta de aur" cuprinde cîteva filme mai puțin cunoscute, în care apar comici din epoca lui Mack Sennett. Temele lor sînt clasice, preluate de la Aristofan sau Molière. Marii burghezi, puternicii zilei, doamnele din societatea înaltă, polițiștii sînt ridiculizați la tot pasul, în vreme ce oamenii simpli (și mulți comici au creat cîte un asemenea personaj pe care l-au îndrăgit și nu l-au mai abandonat) sînt priviți cu înțelegere și multă simpatie. Schițele și povestirile comice reunite în acest film au scenarii sumar schițate, ele bazîndu-se pe puterea de inventivitate și improvizație a actorilor, care imprimă acțiunii lor un ritm îndrăcit, apelînd la resursele unui comic burlesc.

Vedetele „Vîrstei de aur" sînt fără îndoială Laurel și Hardy (Stan și Bran). Formați, ca și Chaplin, la școala circurilor englezești, Laurel și Hardy îmbină cu ușurință comicul absurd cu finețea și nuanțarea interpretării. Revelator în acest sens e momentul fugii lor din închisoare sub înfățișarea unor pictori cînd, pentru a convinge un „copoi" că sînt într-adevăr pictori, execută un întreg balet în plină stradă.

Alături de Laurel și Hardy, remarcăm prezența lui Harry Langdon, care creează tipul americanului stăpînit de complexe; cea a lui Ben Turpin, actorul ce întruchipează cu ușurință zeci de personaje deosebite; sau pe aceea a prea puțin cunoscutului la noi Will Rogers, neîntrecut în imitarea vedetelor de odinioară — Douglas Fairbanks, Tom Mix, Ford Sterling.

Timp de 75 de minute, „Vîrsta de aur" te face nu numai să rîzi în hohote, ci să și privești cu admirație arta unor mari actori comici, pe care filmul sonor a preluat-o, din păcate, doar într-o mică măsură.

M. T.

nvierea ?

tate, acel proces dinamic, acea „dialectică a sufletului“ proprie personajelor tolstoiene.

În interpretarea lui Evgheni Matveev, prințul Nehliudov evocă, la rîndul său, frămîntările sufletești ale aristocratului cu preocupări etico-intelectuale. Tragedia Katiușei îl trezește din egoista indiferență a castei sale, îl silește să deschidă ochii asupra unor strigătoare nedreptăți sociale al căror beneficiar continuă să fie și el. Dar oricît de sinceră i-ar fi căința și în ciuda încercărilor sale de a se apropia de Katiușa, „învierea“ lui Nehliudov se menține în sferele unui misticism confuz, ale unei „renașteri“ declarative.

În schimb, femeia care în final urmărește cu ochi înrourați chibitca prințului ce se pierde în zarea cenușie a nesfîrșitelor întinderi siberiene a învățat multe pe drumul deportării, alături de revoluționari. Ea a trăit de-a lungul filmului un proces de înviere mai adevărat și mai fecund decît acela al prințului Nehliudov. Katiușa a înviat pentru luptă.

Ana ROMAN

Una din dramaticele scene din filmul lui Florestano Vancini, „Lunga noapte a anului '43“.

lunga noapte a anului '43

„Lunga noapte a anului '43“ e un film curajos, angajat, regizat cu talent și simț al autenticității de cineastul italian Florestano Vancini, care acum doi ani a obținut la Festivalul internațional de la Veneția „Premiul pentru prima realizare cinematografică“. Filmul demască ororile fascismului italian, îmbinînd acțiunea concret istorică cu o dramă sentimentală; faptele relatate se desfășoară în toamna anului '43, la Ferrara terorizată de fasciști. Un șef local (interpretat de Gino Cervi) își ucide, prin intermediul unui complice, superiorul care îi stînjenea ascensiunea, punînd crima pe seama luptătorilor antifasciști. După care dezlănțuie o cruntă teroare, ordonînd ca represalii executarea a doisprezece antifasciști. Oamenii sînt smulși seara din case sau pur și simplu de pe stradă și asasinați în aceeași noapte, pe unul din bulevardele principale ale Ferrarei.

Vancini, format la școala filmului documentar, reconstituie cu pricepere atmosfera de spaimă și nesiguranță din orașul stăpînit de fasciști, demascînd nu numai cruzimea „cămășilor negre“, ci și egoismul și lipsa de scrupule, vulgaritatea și cinismul lor. Pe acest fundal dramatic se țese povestea de dragoste dintre o tînără farmacistă (Belinda Lee) și fiul unui cunoscut avocat (Gabriele Farzetti), care se dovedește în cele din urmă a fi un om de nimic. Decepția femeii e dublată de comportarea lașă a soțului ei paralitic (Nerio Bernardi) care, deși îi cunoaște pe adevărații autori ai crimei, preferă să tacă, dovedindu-se astfel pînă la urmă a fi un simpatizant al fasciștilor.

Povestea sentimentală e mai puțin izbutită, fiind melodramatică și stîngaci construită, iar actorii sînt dirijați prea uniform. În schimb, ciocnirea dintre fasciști și masele populare e excelent redată, atingînd accente tragice. Claritatea ideii artistice, autenticitatea în reconstituirea epocii și în conturarea caracterelor, condamnarea fățișă a fascismului — acestea sînt principalele calități ale filmului lui Vancini, care-l apropie de una din operele fundamentale ale neorealismului — „Roma, oraș deschis“. Și dacă ne gîndim că fascismul ridică astăzi din nou capul — și nu numai în Italia — vom înțelege mai limpede în ce constă curajul autorilor „Lungii nopți“, film cu certe calități artistice, care îl vor impune desigur și în fața publicului nostru.

Mihai TOLU

„omul amfibie"

Ecranizarea celebrei povestiri științifico-fantastice a lui Aleksandr Beliaev, filmul „Omul-amfibie“, va rula în curînd în cinematografele noastre. Ihtiandru, tînărul căruia tatăl său, savantul Salvator, i-a creat posibilitatea de a trăi în mediul subacvatic, se va izbi în aspirațiile sale spre fericire de legile nemiloase ale unei societăți bazate pe puterea banului.

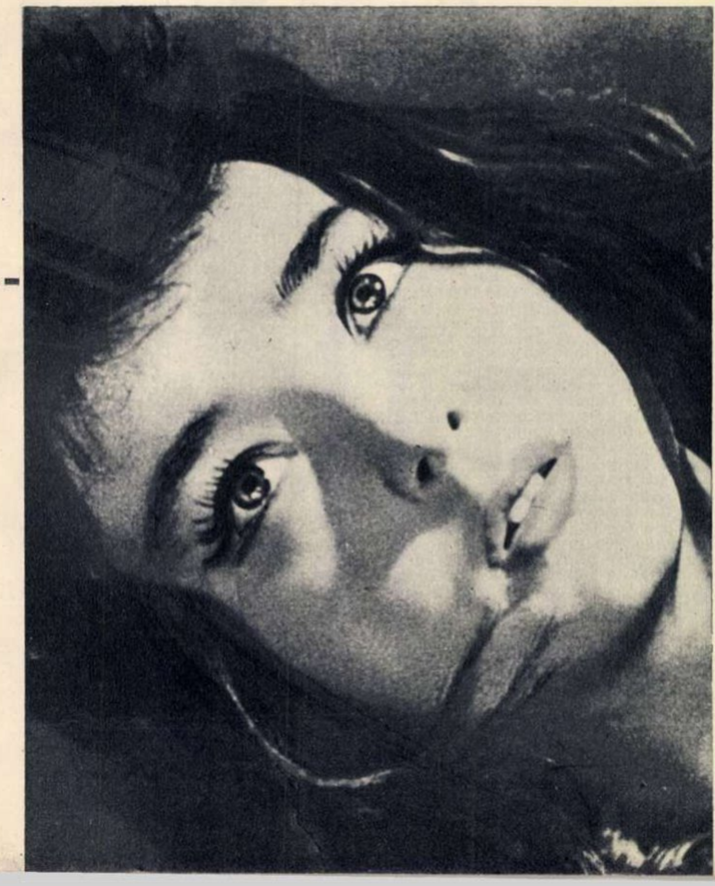

Anastasia Vertinskaia (cunoscută publicului nostru din filmul „Pînze purpurii“), interpreta Guttierei, principalul personaj feminin al filmului sovietic în culori „Omul-amfibie“.

E BINE SĂ ȘTIM

De vorbă cu medicul

La granița dintre sănătate și boală

Adeseori avem tendința de a aprecia cu oarecare ușurință progresele realizate în domeniul medicinei, subestimîndu-le valoarea. Asemenea păreri nu au, evident, nimic comun cu realitatea. Constatînd dificultățile ce persistă încă în lupta anticanceroasă, nu ne este permis să uităm că paralizia infantilă, care pînă încă acum cîțiva ani era obiectul unui permanent coșmar pentru orice părinte, a fost definitiv înfrîntă. Nu putem uita, de asemenea, că astăzi trăim în epoca antibioticelor, a importantelor succese ale chirurgiei cardiace, neurochirurgiei, tratamentului unor boli psihice etc., etc. și că însăși în lupta anticanceroasă de care vorbeam s-au realizat importante progrese.

Multe din realizările medicinei — și în mod special ale medicinei profilactice — au tocmai din acest punct de vedere „dezavantajul“ de a „trece la arhivă“ o serie de preocupări care la timpul lor au fost foarte importante. De cîte ori ne mai gîndim azi, de pildă, că holera sau ciuma, variola sau malaria au reprezentat cîndva cumplite flageluri sociale? De cîte ori ne gîndim — cînd judecăm cu multă severitate medicina în ansamblu pentru un insucces terapeutic oarecare — că media de viață a populației țării noastre a crescut într-o măsură substanțială într-o perioadă surprinzător de scurtă și că la acest succes a avut și medicina aportul ei?

Dar să discutăm acum și o altă latură a problemei. Sîntem oare la fel de exigenți și „obiectivi“ cînd apreciem propria noastră comportare în raport cu diferitele recomandări profilactice și terapeutice pe care le primim? Organismul nostru a cîștigat în cursul dezvoltării sale nenumărate arme, extrem de eficace, în lupta contra bolilor. Dovadă este faptul că numărul îmbolnăvirilor e infim în raport cu multitudinea cauzelor de boală ce acționează în permanență asupra noastră. Aceste mijloace pot fi consolidate și dezvoltate sau, dimpotrivă, degradate — în funcție de felul nostru de viață. De aceea, în condiții aparent asemănătoare, unii se îmbolnăvesc și alții nu, iar modul de manifestare al bolii variază aproape infinit de la un om la altul. O veche expresie bine cunoscută medicilor — „nu există boli, există bolnavi“ — ilustrează acest adevăr. Iar noi trebuie să tragem învățămintele cuvenite.

Iată un singur exemplu. Medicina modernă a stabilit în mod foarte precis că rolul cel mai important în menținerea sănătății îl are sistemul nervos. Să ne gîndim deci cît mai des în ce măsură felul nostru de viață, organizarea timpului de muncă și de odihnă, raportul dintre activitatea fizică și cea intelectuală ajută sau, dimpotrivă, îngreunează funcția sistemului nostru nervos. Astăzi, vechiul dicton latin — mens sana in corpore sano *— își capătă, într-un anume sens, adevărata sa valoare, mai ales prin ceea ce exprimă oarecum reversul său; nu este posibilă sănătatea corpului, fără o activitate normală a creierului, a sistemului nervos. Dar, despre asta vom vorbi cu alt prilej.*

Dr. A. FABIAN

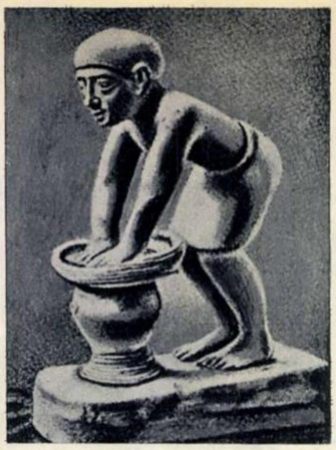

Gambrinus sau... dinastia a V-a memfită?

Cine a inventat berea? Gambrinus, desigur, se vor grăbi mulți să răspundă, amintindu-și de bărbosul rege flamand călare pe butoi și cu o halbă cu „guler“ imens în mînă.

Ei bine nu, nu Gambrinus este inventatorul berei; poate că faima lui se datorește doar apetitului său contagios pentru spumoasa băutură blondă și brună.

Inventatorul berei trebuie însă căutat cu aproape șase... milenii în urmă. Într-un mormînt egiptean descoperit la Sacarah și datînd din epoca dinastiei a V-a memfite (3951-3703 î.e.n.), s-a găsit o statuetă (pe care o reproducem și noi) înfățișînd un meșter berar. Alte documente antice, ebraice și grecești, amintesc de așa-numitul *vin de orz* pe care-l cunoșteau vechii egipteni și care nu este altceva decît berea (precum se știe, berea și astăzi tot din orz se face).

Verificați-vă cunoștințele!

1) Bufnița, cunoscută ca simbol al înțelepciunii, este într-adevăr mai deșteaptă decît celelalte animale? DA? — NU?

2) Este adevărat că ceea ce îl întărîtă pe taur este culoarea roșie? DA? — NU?

3) Două metale maleabile pot da prin aliere un aliaj nemaleabil? DA? — NU?

4) Busola indică direcția nord-sud. Există și excepții? DA? — NU?

5) Apa poate fi răcită sub zero grade? DA? — NU?

6) Cei mai mulți oameni care vorbesc limba portugheză se află în Portugalia? DA? — NU?

7) Există ființe în corpul cărora curge „sînge albastru“? DA? — NU?

★

Răspunsuri

1) NU! (Nu este mai deșteaptă în nici un caz decît cîinele).

2) NU! (Nu culoarea roșie întărîtă taurul, ci faptul că matadorii agită repede prin fața ochilor lui o manta de obicei roșie. O manta verde, neagră sau albastră ar avea același efect).

3) DA! (Aurul și argintul, amîndouă metale maleabile, dau un aliaj care nu este maleabil).

4) DA! (În regiunile bogate în zăcăminte de fier, unde substanțele magnetice deviază acul busolei de la direcția lui normală, busola nu mai poate fi folosită la orientare).

5) DA! (Chiar pînă la 20 de grade sub zero, fără să înghețe totuși. Această „suprarăcire“ poate fi stabilă zile și luni întregi pînă cînd, într-o clipă, fără nici o cauză aparentă, apa îngheață brusc, spărgînd vasul în care se află).

6) NU! (În Brazilia).

7) DA! (Sînt niște viețuitoare marine asemănătoare meduzelor, care trăiesc în mările din apropierea Australiei).

cu dalta și penelul

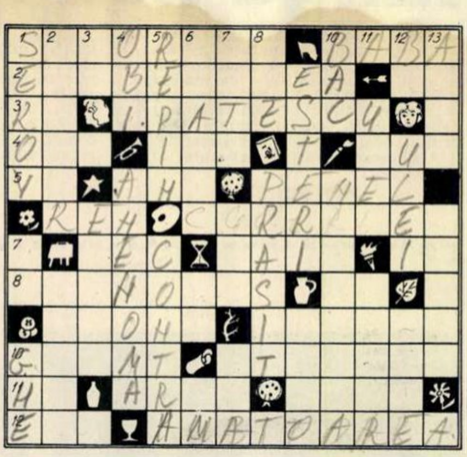

ORIZONTAL: 1) Sculptură în bronz a Leliei Zuaf — Tablourile „Țăranii“ și „Odihnă la cîmp“ aparțin acestui cunoscut pictor romîn. 2) Basorelief executat de sculptorul C. Baraschi — Cap fără cap! 3) Rece! — Vajnică luptătoare în revoluția din 1848, subiectul unui tablou de Al. Ciucurencu. 4) Organizația internațională a ziariștilor — Munți în Creta — Hîrtie sau alt material înfășurat cilindric. 5) Jumătate voce! — O duzină de luni (pl.) — Unealtă a pictorului. 6) Animal nordic — „... Petrogradului“, tablou de pictorul sovietic A. A. Deineka. 7) Interjecție — „Tolstoi la ...“, pînză a pictorului I.E. Repin — Cosmetic moldovenesc. 8) „... rucăreancă“, tablou de N. Grigorescu — Ușile! 9) Avans — Coloane specifice unui stil arhitectonic antic. 10) Grafician romîn contemporan, autorul afișelor „Nu te interesează?“, „Expoziția de artă populară“ ș.a. — Pictor romîn contemporan. 11) Interjecție — Pictura și sculptura, de pildă — Diviziune administrativă în Imperiul roman. 12) Răsărit — „... de absint“, tablou de Picasso.

VERTICAL: 1) Pictor rus, autorul lucrărilor „Fata cu piersici“ și „Portret de femeie“ — Cap de afiș! — Alt pictor rus, autorul tabloului „Petru I și țareviciul Alexei“. 2) „Fata cu...“, tablou de A. Verona (neart.) — „Luminiș de pădure“ (de N. Grigorescu). 3) Interjecție — A instrui. 4) Fluviu siberian — Floare într-o cunoscută pînză de Luchian. 5) Autorul celebrei pînze „Edecarii de pe Volga“ — Împotrivă. 6) A emite raze — Bidiviu — Teme! 7) Părinte — „Primii...“, tablou de Băncilă (sing.) — A sorbi. 8) Posedă — „La...“, alt tablou de O. Băncilă. 9) „Haman implorînd iertare...“, celebru tablou de Rembrandt aflat în colecția Muzeului de artă al R.P.R. (nominativ) — Orășel în Spania. 10) Pod plutitor — Firească. 11) Șeful protocolului domnitorilor moldoveni (arh.) — Neîngrădit. 12) Bea! — Folosit în pictură împreună cu culorile — „Șir de...“, peisaj de Șt. Luchian. 13) Semnarea acestui document pentru pace într-o gospodărie agricolă colectivă face obiectul unui cunoscut tablou al regretatului C. Ressu — Localitate în Franța unde a trăit și a creat nemuritoarele-i opere Van Gogh.

DEZLEGAREA JOCULUI „POEȚII CÎNTĂ PRIMĂVARA“

ORIZONTAL: *1) Banuș — Isanos. 2) Eminescu — Ara. 3) Natura — Fre — D. 4) In — Lalele — Do. 5) U — S — Țărani — V. 6) Cravata roșie. 7) Ață — A — Evoca. 8) Spera — E — A — On. 9) Ts — Animată — U. 10) Roa — Orizont. 11) Adieri — Taior. 12) Dima — Ster — Mi. 13) Ai — Noi — Cetaș.*

Alcoolul și tehnica

Urmările tragice ale influenței alcoolului asupra șoferilor frămîntă de mult opinia publică daneză. Și, pînă la urmă, soluția „salvatoare“ a fost găsită: unele taxiuri au fost înzestrate cu o instalație care, sensibilă la cea mai slabă urmă de vapor alcoolic din respirația șoferului, nu mai permite mașinii să se urnească din loc. Această soluție „salvatoare“ este însă greu aplicabilă, instalația respectivă fiind foarte scumpă.

AGENDA

De curînd a fost proiectat la Londra filmul „Gustul mierii“, realizat după piesa cu același titlu a tinerei scriitoare engleze Sheila Delaney și care a produs multă vîlvă prin abordarea curajoasă a tematicii sociale. Critica londoneză apreciază filmul ca o realizare artistică de sine stătătoare și nu o filmare obișnuită a spectacolului. În fotografia de mai jos dăm un cadru din film,

în care apar eroii principali interpretați de Rita Tashingham și Murray Melvin.

★

Stanley Kramer, fecundul regizor american, s-a făcut cunoscut ca autor al mai multor filme cu problematică socială care au cucerit publicul prin îndrăzneala și ascuțimea criticii lor. „Lanțul“ a fost o demascare convingătoare a rasismului, „Procesul maimuțelor“ — o pledoarie împotriva obscurantismului, iar „Ultimul țărm“ — un energic protest împotriva înarmării atomice. Ultima sa peliculă, „Procesul de la Nürnberg“, este considerată drept unul din cele mai interesante filme ale sale, regizat cu mînă de maestru și străbătut de un puternic umanism. (În fotografie: Spencer Tracy într-o scenă din film).

★

Cum se naște un cîntec? Cunoscutul dirijor și compozitor sovietic de muzică ușoară Eddi Rosner, care se afla în turneu cu orchestra sa în Orientul Îndepărtat, la Petropavlovsk-Kamciatski, a fost solicitat să citească versurile unui tînăr colaborator al gazetei regionale de tineret, Vladimir Vorobiov. Peste cîteva zile un nou cîntec, compus pe versurile debutantului, a fost executat în premieră de către orchestra operativului compozitor.

★

Facultatea de litere din Strasbourg a celebrat centenarul apariției romanului lui Victor Hugo „Mizerabilii“. Au participat profesori universitari din Grenoble, Paris, Cambridge și Londra. Cercetarea amănunțită a celor 20 000 de note și fragmente lăsate de Victor Hugo a dat posibilitatea să se stabilească cronologia acestei capodopere. În 1832 un proiect abandonat, în 1848 reluat, reclasat, remaniat; adîncit în 1853, sub titlul „Misères“, și amplificat pînă la sfîrșitul lui 1861, cînd „Les Miserables“ a fost depus de autor pe biroul editorului Lacroix din Bruxelles.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Cum s-a ajuns la becul de azi?

Doresc să ştiu cum s-a ajuns a becul electric de azi.

Ioan A. BODEA
satul Ruda, comuna Ghelar,
reg. Hunedoara

Răspunde ing. ALEXANDRU TIMOTIN, candidat în tiinţe tehnice, conferenţiar a Institutul politehnic din Bucureşti.

În corpurile bune conducătoare de electricitate există particule electrizate pozitiv sau negativ, zise *libere* — în sensul că se pot deplasa în spaţiile dintre atomi. În lipsa vreunei acţiuni din exterior, aceste particule se mişcă dezordonat, ciocnindu-se la întîmplare între ele şi cu celelalte particule ale corpului. Aceste mişcări haotice se compensează reciproc şi nu au efecte electrice observabile în condiţii obişnuite. Dacă însă se exercită o acţiune sistematică din exterior asupra particulelor electrizate libere din corpurile conductoare — de exemplu, dacă un cîmp de forţe electrice se exercită asupra lor — apare şi o mişcare ordonată cu efecte observabile: curentul electric. Unul dintre efectele trecerii curentului este efectul electrocaloric, care constă în încălzirea conductorului. Încălzirea este o consecinţă a ciocnirilor particulelor libere în mişcarea ordonată de celelalte particule ale corpului, tot aşa cum mişcarea de frecare a unui lichid printr-o ţeavă subţire duce la încălzirea acesteia, ca rezultat al ciocnirii moleculelor lichidului de cele ale materialului ţevii. La curenţi intenşi sau la fire suficient de subţiri, încălzirea e atît de puternică încît firul ajunge incandescent, producînd lumină. Acesta e principiul lămpilor cu incandescenţă, în care firul conductor e situat într-un balon de sticlă transparent, umplut cu un gaz inert care să împiedice oxidarea (arderea) firului şi să-i întîrzie distrugerea prin evaporare. În vorbirea curentă aceste lămpi sînt numite impropriu *becuri electrice* — pentru că au înlocuit becurile cu gaz folosite mai de mult în iluminatul public (numite astfel după forma lor, cuvîntul *bec* însemnînd la origine, în limba franceză, cioc de pasăre).

Deşi efectul electrocaloric a fost cunoscut încă de la începutul secolului trecut, primul cercetător şi inventator care a reuşit să construiască o lampă cu incandescenţă, tehnic şi economic realizabilă, a fost Aleksandr Nikolaievici Lodighin, în 1873. Deşi a lucrat la perfecţionarea ei şi a stîrnit o oarecare vîlvă în Europa, Lodighin nu a avut sprijinul material necesar producerii lămpii lui pe scară industrială, fapt explicabil în condiţiile societăţii ruse de atunci.

Ideea lui Lodighin a fost preluată şi dezvoltată de mulţi alţii. Americanul Edison, susţinut de mijloacele industriale mai puternice ale capitalismului în ascensiune din S.U.A., a reuşit să aducă lampa cu incandescenţă la o formă foarte apropiată celei de azi.

„Noi vînăm sub apă!"

Vă scrie un student. Vara, în timpul liber, mă ocup cu vînătoarea subacvatică. Întrucît sezonul prielnic sportului nostru preferat se apropie, atît eu cît şi alţi tineri cu asemenea preocupări ne pregătim de vînătoare. În legătură cu aceasta întîmpinăm însă unele greutăţi. Este vorba de calitatea slabă a unor materiale din echipamentul necesar vînătorii sub apă. În timp ce arbaletele (puştile subacvatice) sînt foarte bune, măştile şi în special labele puse în vînzare în magazinele cu materiale sportive ne pricinuiesc multe neajunsuri — sînt necorespunzătoare.

Vă rog deci să publicaţi cele relatate de mine, pentru ca magazinele de specialitate să-şi procure în viitor echipament de mai bună calitate. Propun totodată să se pună în vînzare şi costume semietanşe care să ne ferească de răceală, precum şi instalaţii cu aer comprimat cu ajutorul cărora să putem face imersiuni la adîncimi mai mari.

Marin PETREANU
student, anul V
Facultatea de transporturi,
Institutul politehnic, Bucureşti

Care-i situaţia insulelor Azore?

În ultima vreme, problema coloniilor portugheze este la ordinea zilei. În legătură cu aceasta aş vrea să ştiu care este situaţia insulelor Azore.

Ilie POPESCU
student
strada Roma nr. 32, Bucureşti

Răspunde L. RODESCU, redactor la ziarul „Scînteia".

Aristotel, Plutarh şi alţi autori antici pomeneau despre nişte insule dincolo de „coloanele lui Hercule" (Gibraltar). Istoricii presupun că aceste insule ar fi fost descoperite de fenicieni — marii navigatori ai antichităţii — şi că ele ar fi fost cunoscute în evul mediu de normanzi şi de arabi.

După ce în grupul de insule au debarcat la începutul secolului al XV-lea corăbieri italieni necunoscuţi, pe la 1431 au început să le ocupe şi apoi să le colonizeze portughezii, care le-au dat şi numele — Azore (în portugheză, azores înseamnă ereţi — păsări de pradă găsite în număr mare pe aceste insule nelocuite de navigatorul portughez Gonzalo Velho Cabral).

Între 1580 şi 1640, cînd Portugalia se afla sub stăpînirea Spaniei, insulele Azore erau folosite ca escală pentru corăbiile spaniole care cărau din America aurul jefuit de la azteci şi incaşi.

Arhipelagul, format din nouă insule vulcanice, bîntuite de dese cutremure, cu izvoare fierbinţi şi cu o climă plăcută, are o suprafaţă totală de 2 399 km p şi aproximativ 300 000 de locuitori, în majoritatea lor portughezi, restul negri, aduşi ca sclavi pentru cultivarea pămîntului şi supuşi şi astăzi aceluiaşi regim rasist ca în urmă cu secole. Mai există aci mulatri, precum şi un număr mic de imigranţi englezi, scoţieni şi irlandezi.

Datorită aşezării în zona centrală a Atlanticului, în calea liniilor maritime şi aeriene dintre Europa şi America (la circa 1 500 km de Lisabona şi circa 4 700 km de New York), arhipelagul Azore a căpătat o anumită importanţă strategică. În timpul celui de-al doilea război mondial, Anglia a instalat acolo o bază militară navală şi una aeriană, avînd ca principală misiune lupta împotriva submarinelor germane.

În 1946, S.U.A. şi Anglia au obţinut de la Salazar dreptul de a menţine în continuare baze militare în insulele Azore. Cu timpul aceste baze au devenit mai mult americane şi ulterior au fost integrate în sistemul blocului agresiv N.A.T.O., din care face parte şi Portugalia.

Nu demult, preşedintele Kennedy îşi exprima speranţa că Portugalia va consimţi la prelungirea termenului de „închiriere" a bazelor, considerate importante pentru „transporturile" strategice din S.U.A. în Europa. Salazar, făcînd pe supăratul, reproşează „aliaţilor" de la Washington şi Londra că nu i-au dat ajutorul aşteptat, nici cînd a fost izgonit din Goa şi nici în dezbaterea problemei Angolei la O.N.U. Totuşi, după cum scrie presa occidentală, bătrînul dictator, aflat în lamentabilă subordonare faţă de puterile N.A.T.O., nu-şi poate permite să le refuze accesul în Azore.

Pe scurt

Toma Erdős din Brad (regiunea Hunedoara) ne informează că în acest oraş a fost dat de curînd în folosinţă un cinemascop. În legătură cu aceasta, propune ca în cadrul activităţii culturale locale să aibă loc discuţii în jurul filmelor prezentate, în special în jurul filmelor romîneşti, contribuindu-se astfel la dezvoltarea gustului pentru cinematograf al tinerilor din centrul muncitoresc Brad. Supunem propunerea tovarăşului Erdős, Casei de cultură din Brad.

În altă ordine de idei, informăm pe cititorul nostru Toma Erdős că înţelesul şi originea celor 20 de cuvinte de care ne întreabă pot fi aflate fie din Dicţionarul limbii romîne, fie din Dicţionarul de neologisme.

I. Diamant, Galaţi: Fotografiile trimise spre publicare nu corespund cerinţelor rubricii. Ne-ar bucura să ne trimiteţi mai curînd fotografii cu aspecte legate de realizările din oraşul dv.

Virginia Cristea, Corabia: Cîntăreaţa Lucreţia Ciobanu interpretează muzică populară în cadrul concertelor organizate de O.S.T.A. şi uneori în cadrul programelor de muzică populară de la radio. Îi puteţi scrie pe adresa: O.S.T.A., Bucureşti, Calea Victoriei 174.

Gheorghe şi Mişu Hornoiu, Bocşa II, raionul Reşiţa: Pentru a putea cunoaşte condiţiile de admitere la Facultatea de geologie şi geografie, este bine să vă adresaţi direct secretariatului acestei facultăţi: Bucureşti, bd. N. Bălcescu nr. 1. Veţi afla astfel şi ce posibilităţi de specializare există în problemele de oceanografie.

★

Mai mulţi cititori ne roagă să publicăm dezlegările jocurilor „Într-un ceas bun" (Flacăra nr. 8) şi „Idilă de primăvară" (Flacăra nr. 10) care — din lipsă de spaţiu — n-au apărut la timpul cuvenit. Iată aceste dezlegări:

„Într-un ceas bun". Orizontal: 1) Caragiale — B. 2) Arătătoare — A. 3) Lar — Zo — Minut. 4) Eminescu — Era. 5) Na — Ot — Ora — Ai. 6) D — Orar — Arin. 7) Epa — Rod — Club. 8) Oro — Tic — Ise. 9) Energic — En — N. 10) Lt — Ne — Hat — Ui. 11) Bolintineanu. 12) Ar — Ceasornic.

„Idilă de primăvară". Orizontal: 1) Meci — Manii. 2) Adormit — Nn. 3) G — Suiş — Lit. 4) Am — Pronume. 5) Zine — G — Păr. 6) Ina — Vînt — S. 7) Nu — Uen — Ape. 8) Ţintaş — Ac. 9) Catîr — Tort. 10) Protejat — I. 11) Leni — Glume.

Cititorii către cititori

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: *Nic. Raizer*, elev, Timişoara IV, str. Bolintineanu nr. 10; *Doina Croitoru*, învăţătoare, Perişani, raionul R. Vîlcea; *Maria Coligă*, elevă, comuna Viziru, reg. Galaţi; *Mimi Lăcusteanu*, elevă, Internatul de fete Petroşeni; *Gherghina Taflan*, com. Viziru, reg. Galaţi; *Nicoleta Fălticineanu*, Paşcani, str. Cuza Vodă nr. 42; *Cheşil Cohn*, Bucureşti, str. Ramuri-Tei nr. 22, raionul 1 Mai; *Mioara Boncotă*, com. Viziru, reg. Galaţi; *Ion Văduva*, turnător, uzinele C.M.R.-Reşiţa, căminul Lunca 2, nr. 35; *Niculaie Piescu*, elev, com. Bozovici, str. Eminescu nr. 464, reg. Banat; *Mioara Albăstroiu*, elevă, com. Băneasa, reg. Dobrogea; *Ion Racz*, Cluj, str. Passionaria nr. 72; *Lidia Boiangiu*, Buzău, str. V. Golea nr. 26; *Moni Covercă*, biblioteca Schela-Ochiuri, raion Tîrgovişte; *Sofia Zaharia*, elevă, Buzău, str. Ciochinescu nr. 17; *Stela Marin*, elevă, com. Băneasa, reg. Dobrogea; *Leon Nadler*, Roman, str. Şt. Gheorghiu nr. 8; *Ligia Marcu*, Brăila, str.. Eliade Rădulescu nr. 13; *Lola Bozan*, Sibiu, str. Anton Pann nr. 16; *Florica Balaci*, Beiuş, str. 23 August 18, reg. Crişana; *Ion Mircea*, elev, Şcoala petrol-chimie, Tîrgovişte; *Mircea Iclozan, Minel Trokmyer* şi *Mircea Hîrşu*, studenţi, Complexul studenţesc Bucureşti, Splaiul Independenţei 290, bloc E, et.III, cam. 322; *Mariana Frîncu*, contabilă, Braşov, str. Ilie Pintilie nr. 6; *Dumitru Vîrtec*, Cluj, student, str. 23 August 25; *Florin Voia*, electrician, Lupeni, str. Gohodol nr. 14; *Ecaterina Schmidt*, Bocşa II, bloc 4, ap. 26; *Viorica Baicu, Oniţa Zidaru* şi *Viorica Sperneal*, Bocşa II, bd. 23 August 55; *Septimia Oproiu*, Şcoala tehnică sanitară, Tg. Jiu; *Gabriela Stanciu*, elevă, Bucureşti, str. Stînei 24; *Georgeta Constantinescu*, elevă, Buzău, str. Ciochinescu 17; *Ilie Hriţcan* şi *Vasile Mormeci*, frezori, Reşiţa, căminul 23 August, ap. 323; *Teodor Munteanu*, muncitor Galaţi, str. Înfrăţirii 3 B; *Gh. Şchiopescu*, Craiova, str. Şt. Gheorghiu 11.

De la fotocorespondenţi

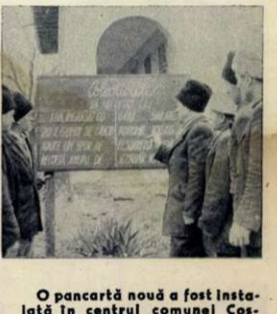

O pancartă nouă a fost instalată în centrul comunei Costeşti, raionul Buzău; textul aminteşte colectiviştilor ce avantaje are folosirea îngrăşămintelor naturale în cultura plantelor. *(V. Isac)*

În comuna Kogălniceanu, raionul Medgidia, au fost organizate recent discuţii pe teme actuale, la care participă tineri colectivişti şi tineri salariaţi din unităţile cooperaţiei de consum. *(C. Gheorghe)*

Aspect dintr-un nou cartier al oraşului Tîrgovişte. *(D. Pan*

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

Anul XI — Nr. 18 (362)
5 mai 1962

REDACŢIA:
BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL
ABONAMENTE

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

Bibl. Ref.

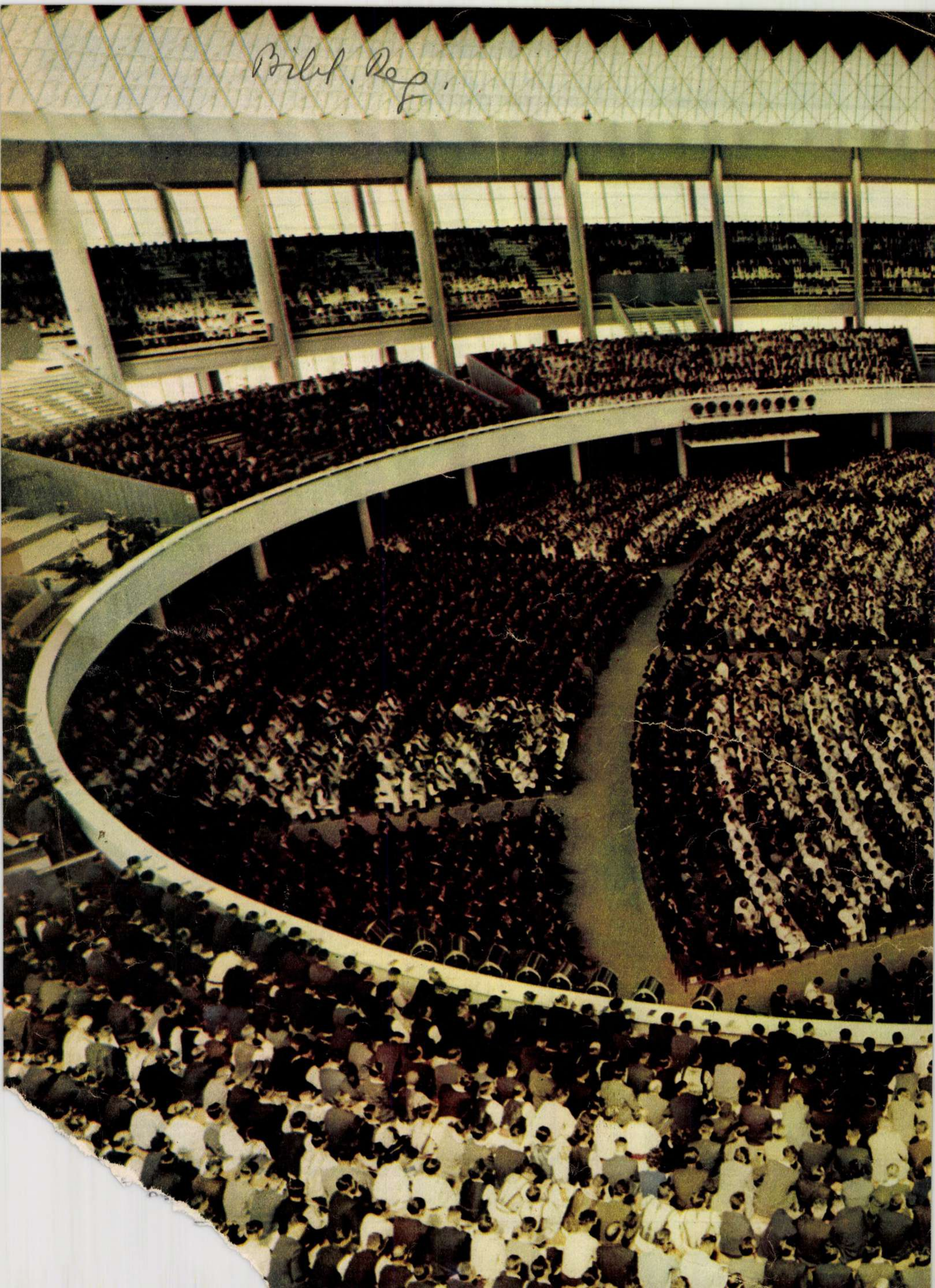

05
F

Popas

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 19 (363) — 12 mai 1962

Un nou lot de rutiere este gata să iasă pe porţile uzinei bucureştene „Tudor Vladimirescu".

La expoziţia industrială a R.S. Cehoslovace, deschisă recent în Capitală.

fotocronica FLACĂRII

Cîteva aspecte de la expoziţia „Victoria socialismului în agricultură" (fotografiile 1-2-3). În fotografia 3 se poate vedea o uriaşă imagine fotografică reprezentînd istorica sesiune extraordinară a Marii Adunări Naţionale care a consfinţit încheierea colectivizării agriculturii.

Duminică dimineaţă, în Parcul de cultură şi odihnă Herăstrău.

Cu plutele pe Dorna. De la reluarea activităţii în actualul sezon, brigada de plutaşi condusă de Ştefan Nedelea a transportat pe apă 3.341 m c de lemn, adică cu circa 500 metri cubi mai mult decît angajamentul brigăzii luat în cinstea zilei de 1 Mai.

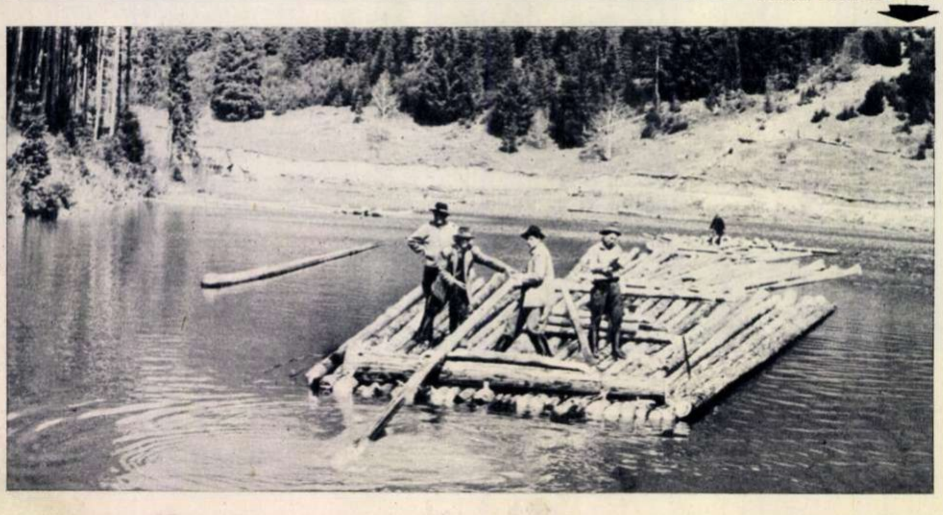

①

②

③

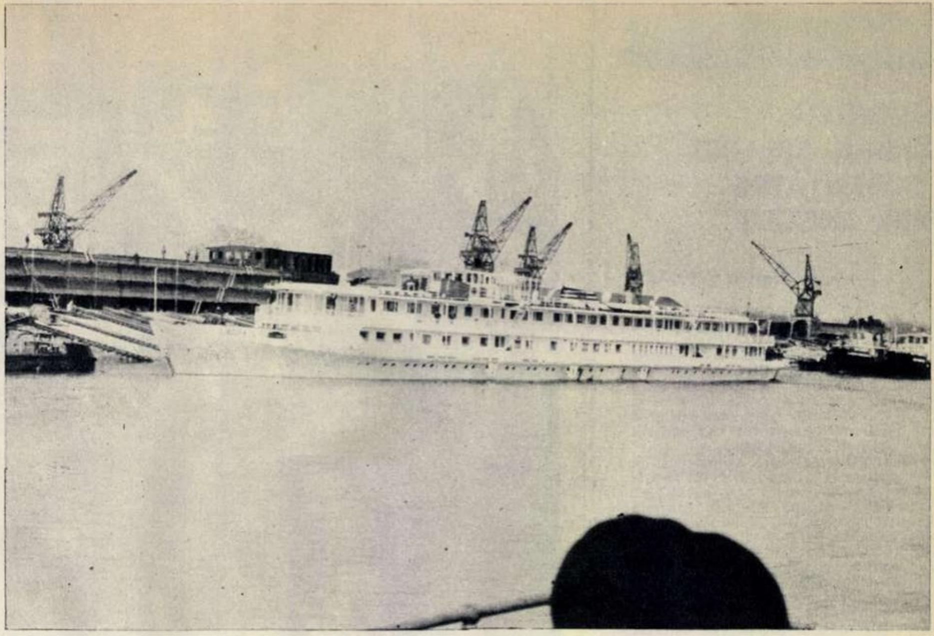

Noul vas fluvial de pasageri „Carpaţi" construit de Şantierele navale din Olteniţa.

Ca urmare a Directivelor Congresului al III-lea al P. M. R., într-o serie de institute de învăţămînt şi cercetări s-au creat laboratoare de biofizică. Asemenea laboratoare au fost date în folosinţă la Institutul medico-farmaceutic din Bucureşti (în fotografie). Ele sînt înzestrate, printre altele, cu aparataj de înaltă tehnicitate realizat de întreprinderea Electrometal din Cluj.

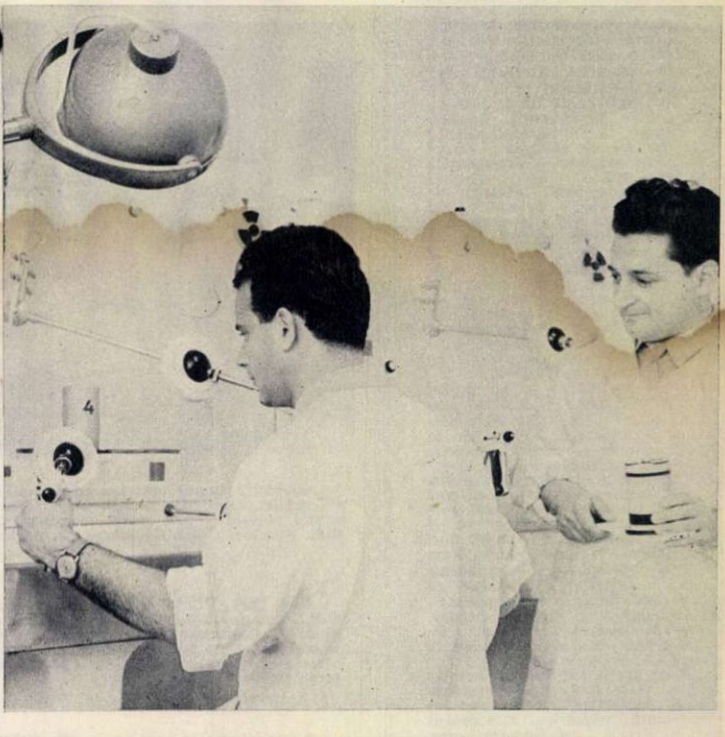

În cinstea colectiviştilor de la G. A. C. „16 Februarie 1933" din comuna Baba Ana, decorată cu Ordinul Muncii cl. I, Filarmonica de stat „Ciprian Porumbescu" din Ploieşti a prezentat un frumos concert în sala căminului cultural din comună.

Micul comentar

ORACOLELE, DOMNUL STRAUSS ŞI SUBTILITĂŢILE LIMBII ENGLEZE

de Florica ŞELMARU

Comentînd comunicatul final al recentei sesiuni de la Atena a Consiliului Pactului Atlantic, agenţia France Presse nota cu un accent de perplexitate: *„Partea din comunicat consacrată politicii nucleare a N.A.T.O. este cît se poate de anodină şi de puţin explicită. Abia dacă cititorul avizat poate recunoaşte un vag indiciu asupra opiniei Consiliului“.*

Să se fi exercitat oare asupra miniştrilor adunaţi la Atena influenţa vechilor şi celebrelor oracole care au fiinţat cîndva pe pămîntul Eladei? Sibilele şi augurii într-adevăr obişnuiau să se exprime în aşa fel încît mesajul lor să poată fi înţeles în mai multe variante, după înclinaţiile interpretului şi necesităţile momentului... Miniştrii atlantici par a fi adoptat această tehnică a formulărilor „anodine“ şi „puţin explicite“ — dar din motive întrucîtva diferite de ale predecesorilor lor intraţi în mitologie. De pildă, pentru că sub presiunea opiniei publice contemporane în favoarea dezarmării, le e din ce în ce mai greu puterilor occidentale să-şi expună nevoalat preocupările de intensificare a cursei înarmărilor (cu atît mai mult cu cît unele din statele reprezentate la sesiunea atlantică sînt membre ale Comitetului celor 18, în care se duc, sub ochii lumii întregi, tratative pentru dezarmare!). De asemenea, pentru că în general alianţa atlantică preferă să ascundă — dacă şi cît se poate ascunde — divergenţele care o zbuciumă.

Numai că zgomotosul ministru de război vest-german, Franz Josef Strauss, a dat încă din ajunul sesiunii o zdravănă lovitură piezişă acestor eforturi de discreţie. D-sa a repudiat tradiţia încercată a oracolelor şi a creat o metodă nouă de a declara ceva, apoi de a declara că nu a declarat ceea ce declarase. În ce constă secretul noii metode? E simplu: dl. Strauss face comunicări într-o limbă străină, apoi precizează că nu stăpîneşte decît cu aproximaţie limba respectivă...

...Chiar la sosirea sa pe aeroportul atenian, Herr Strauss a declarat ziariştilor că sesiunea ce urma să se deschidă *„va fi chemată să aprobe sau să respingă o serie de propuneri cu privire la crearea unei forţe nucleare a N.A.T.O.“* Această manifestare oratorică a ministrului vest-german a tăiat răsuflarea colegilor săi atlantici adunaţi sub soarele primăverii ateniene. Doar nu cu mult înainte ministrul de externe norvegian, Lange, declarase: *„Problema creării unei forţe nucleare independente a N.A.T.O. este categoric exclusă ca subiect de discuţie la actuala sesiune“.* Ministrul belgian al apărării, Segher, se arătase de asemenea rezervat: *„În momentul de faţă nu ştiu dacă vom discuta problema unei forţe nucleare a N.A.T.O.“* Iar după declaraţia lui Strauss, agenţia americană Associated Press considera că această declaraţie *„era în mod vădit îndreptată împotriva ministrului apărării al S.U.A., McNamara, care, sosit puţin timp înainte, s-a mulţumit la aeroport cu o declaraţie neangajantă“.*

Prima preocupare a participanţilor la sesiune a fost să înăbuşe ecoul intempestivei declaraţii a lui Strauss. Pînă şi secretarul general al N.A.T.O., Stîkker, care e departe de a fi un pasionat al destinderii internaţionale, a ţinut să susţină părerea că la Atena nu se va adopta nici o hotărîre asupra unei forţe nucleare a N.A.T.O. Termenii „anodini“ şi „puţin expliciţi“ în care comunicatul final tratează această problemă oglindesc de altfel intenţia autorilor de a ţine seama (în declaraţiile publice) de repulsia pe care o inspiră opiniei publice de pretutindeni (inclusiv din propriile lor ţări) goana înarmărilor nucleare în general şi perspectiva unui Bundeswehr echipat cu asemenea armament în special.

Sub presiunea convergentă a majorităţii colegilor atlantici, Strauss a hotărît să revină asupra spuselor sale de la aeroport. Cu acest prilej a şi apărut originala d-sale metodă de autodezminţire: *„Engleza mea nu este perfectă şi poate să mă fi exprimat în mod necorespunzător“*. Ca să vedeţi ce feste pot juca unui paşnic şi candid ministru de război ca dl. Franz Josef Strauss subtilităţile limbii engleze!

Orice s-ar spune, sibilele şi augurii antichităţii — care din explicabile motive nu cunoşteau nici perfect nici imperfect limba engleză — se descurcau mult mai bine în propria lor limbă cînd voiau să-şi retracteze declaraţiile.

fotocronica FLACĂRII

Prezidiul şedinţei festive de la Moscova, consacrată celei de-a 50-a aniversări a ziarului „Pravda“. Bazele „Pravdei“ — a subliniat tovarăşul N.S. Hruşciov în cuvîntarea rostită cu acest prilej — au fost puse de conducătorul iubit al oamenilor muncii, Vladimir Ilici Lenin, întemeietorul partidului comunist şi al statului sovietic. El a dat „Pravdei“ o măreaţă forţă vitală. Crearea ziarului a fost o operă cu adevărat istorică.

Aspect din timpul lucrărilor celei de-a 17-a sesiuni, de la Geneva, a Comisiei economice O.N.U. pentru Europa. Ca preşedinte al acestei sesiuni a fost reales ministrul Comerţului Exterior al R.P. Romîne, Gogu Rădulescu (în mijloc).

New York. Pilotul cosmonaut Gherman Titov vizitînd sediul O.N.U., la invitaţia lui U Thant, secretarul general provizoriu al O.N.U. Cosmonautul sovietic a sosit în S.U.A. pentru a participa la sesiunea de la Washington a Comitetului internaţional pentru cercetarea spaţiului cosmic. El a fost de asemenea primit de către preşedintele Kennedy.

În faţa ambasadei americane din Tokio a avut loc o mare demonstraţie de masă, în semn de protest faţă de reluarea de către S.U.A. a experienţelor nucleare în atmosferă. După cum relatează agenţia „France Presse“ aceasta a fost „una din cele mai puternice care au avut loc în capitala japoneză de la demonstraţiile din 1960 împotriva intenţiei fostului preşedinte al S.U.A., Eisenhower, de a vizita Japonia“.

Pe peronul gării Lyon din Paris în timpul recentei greve generale a feroviarilor francezi.

Acum un an mai erau încă la Reşiţa, Sibiu, Cluj, Arad, Hunedoara, şi cei mai mulţi lucrau ca electricieni. Acum Ion Urmă, Matei Raţă, Ilie Hristescu şi Dumitru Păunescu învaţă matematica în oraşul de pe Bega.

Cum se învaţă matematica

La Timişoara, în aceste zile, am auzit cuvîntul „acasă" spus altfel decît îl auzim în orice zi, mai cu grijă parcă.

— Vă rog, nu ştiţi, Traian Moţ din anul al V-lea mecanică e în sala de proiecte?

— Nu. Acum e acasă, la Arad, la Uzina de vagoane; îşi termină lucrarea.

— Dar Gheorghe Blîndu?

— Şi el e tot acasă, la Reşiţa.

E greu să-i găseşti acum la facultate pe studenţii din anul V al Institutului politehnic. Proiectele de diplomă se apropie de sfîrşit. Cei mai mulţi sînt la Reşiţa, la Hunedoara sau la Arad. De aici iau materia vie care, alături de matematică, mecanică şi sîrguinţa anilor de studenţie, îşi va spune cuvîntul peste puţină vreme. Pentru unii însă, combinatul siderurgic sau uzina înseamnă şi acel „acasă" spus într-un anume fel: e vorba de cea dintîi serie de absolvenţi — muncitorii care acum cinci ani s-au despărţit de cocserie ori de hala de vagoane, venind în anul I — care nu pot rupe examenele ori camera de la cămin de Reşiţa, Hunedoara, Arad.

Am să mă apropii de cei din anii mai mici şi, poate, prin ei, am să cunosc şi această primă promoţie care la Timişoara sau în alte centre universitare nu pronunţă cuvîntul „acasă" oricum, ci aşa ca să cuprindă în el răspunderea în faţa marii lor familii — colectivul de muncă, fabrica.

Tu trebuie să înveţi

Acum 30 sau 20 de ani, audierea unui curs universitar la Bucureşti, Cluj ori Iaşi costa mai scump decît leafa unui muncitor. Uneori nu ajungea nici preţul înfometării, nici al nopţilor în care atîţia studenţi deveneau hamali, chelneri pentru 10 ore. Nu rareori ziarele aveau prilejul să noteze cu indiferenţă cinică: „Ieri s-au sinucis 3 studenţi"...

De cîţiva ani încoace, în viaţa noastră studenţească s-a statornicit un nume nou: fabrica. Mulţi din cei 21.000 ingineri care vor absolvi institutele pînă în 1965 vin în facultate direct din uzină sau de pe şantier.

Astăzi fabrica iese în întîmpinarea acestei iubiri mari căreia ne-am obişnuit să-i spunem „setea pentru ştiinţă".

Îl privesc pe Leonida Costea cum aplică la tablă regula burghiului. Are mîini frumoase. În rotirea lor calculată, degetele par să aibă mlădieri de pianist. Înainte de începerea seminarului Costea îmi spusese, printre altele, că s-a deprins cu tabla, vrînd să înţeleagă prin asta acomodarea cu viaţa de student. Acum mă gîndesc că poate şi de aceea mîinile sale au nu numai siguranţă, ci şi graţie. S-au deprins cu tabla. Studentul are 30 de ani şi este în anul al II-lea la chimie. E un om în toată firea. Are doi copii. Pînă acum doi ani, în locuinţa lor din Oraşul Victoria, micuţele Iuliana şi Leonora îşi aşteptau uneori cam mult tatăl, tehnician la

Combinatul chimic. După orele de lucru, tehnicianul Leonida Costea întîrzia în faţa ecuaţiilor. Nu peste mult timp — cînd vor mai creşte — şi fetiţele vor şti că anumite ecuaţii reversibile pot fi foarte pretenţioase. Dar atunci, pentru tatăl lor, necunoscutele ecuaţiilor vor fi devenit uşor de descifrat.

Într-o zi, inginerul Ilie Moraru i-a spus lui Leonida Costea:

— Tu trebuie să înveţi.

Aşa cum toţi părinţii şi-au spus totdeauna: copilul ăsta trebuie dat mai departe.

★

Aş vrea să mă împrietenesc cu studenţii cărora Hunedoara sau Reşiţa le-au spus: „Trebuie să înveţi". Acum sînt în preajma examenelor. Poate aflu mai multe lucruri, dacă aduc vorba despre vacanţă.

— Cum a fost prima vacanţă studenţească?

— Dar a dumneavoastră?

— Eu am vrut să văd marea.

— Şi eu.

Ştim cu toţii cum arată amintirile despre tabere, reuniuni, excursii. Nu ştim însă că, în cea dintîi vacanţă, Ion Ionescu din anul II mecanică, înainte de a pleca la odihnă, a ţinut să urmărească neapărat cum se descurcă cei doi strungari tineri pe care-i calificase la Hunedoara, înainte de a pleca la facultate. După cum nu ştim că, în prima vacanţă, Leonida Costea şi-a văzut aplicate la combinat cîteva din măsurile de raţionalizare la care se gîndise de mai multă vreme.

N-am greşit. Vacanţa este un subiect foarte la îndemînă. Ion Urmă din anul I C electrotehnică, băiatul unui învăţător din Andrieşeni, ştie precis cum va arăta prima lui vacanţă şi-i place să vorbească despre ea. Se va însura cu Eli, o studentă al cărei orar l-am văzut trecut pe prima pagină din carnetul lui de însemnări. După aceea vor merge într-o tabără studenţească la munte. Apoi — acasă.

— La Andrieşeni?

— Nu. O să vină părinţii la noi. Mergem la uzina unde am fost electrician. De altfel am mai fost o dată acolo, acum cîteva luni. Un prieten mi-a scris că avea necazuri cu o raboteză la care lucra. M-am dus să-i dau o mînă de ajutor.

O mînă de ajutor. Aşa cum toţi fiii şi fiicele aflaţi departe de familie se duc acasă cînd acolo se întîmplă ceva deosebit.

Cine dă putere pasiunii

Analiza matematică ori chimia anorganică nu aşteaptă pe nimeni cu flori şi urale. Cu atît mai mult nu poate fi uşoară întîlnirea cu ele, cînd timp de trei sau şapte ani ai lăsat deoparte deprinderea de a învăţa zi de zi. „Cum să învăţ?", spus pe tonul căutărilor, este o întrebare firească pentru un student care urăşte examenul luat cu inexpresivul 5. Strungarul Ion Ionescu, tehnicianul Leonida Costea, electricianul Ion Urmă nu s-au gîndit niciodată la un astfel de examen. „Cum să învăţ la matematică?" (se pare că aceasta dă cel mai mult de lucru), i-a scris Costea în primele zile de facultate inginerului Moraru la fabrică. „Cu creionul în mînă, la masă", a fost răspunsul. Prietenul său i-a amintit că matematica înseamnă, pe lîngă o fărîmă de talent, multă pasiune şi cel puţin tot atîta muncă. Mai întîi trebuia însă să existe siguranţa că cele mai importante probleme ale cursului teoretic au fost pe deplin înţelese. Pentru asta s-au născut „consultaţiile generale", o formă nouă în munca studenţească. În felul lor, sînt un colocviu mai complex. Profesorul reliefează încă o dată principalul, iar nelămuririle sînt dezbătute.

Cineva mi-a spus o dată că exista prin 1930 la Universitatea din Bucureşti, un distins profesor care preda matematica ştergînd cu mîna stîngă ceea ce nici cu un minut înainte aşternuse cu dreapta. Materia devenise o chestiune de viteză a copierii celor scrise pe tablă. Un semn care ar fi trădat neînţelegerea era socotit insolenţă. Mi-am amintit de el în timp ce urmăream întrebările studenţilor din anul I C şi explicaţiile conferenţiarului la o consultaţie. Poate că elevii acelui profesor au învăţat în cele din urmă ceva matematică. Dar n-au avut cum să se convingă că o discuţie despre eternul calcul integral poate fi la fel de frumoasă ca un schimb de replici inteligente pe o temă controversată.

Există un an care vine în întregime la aceste colocvii sui-generis: anul I C electrotehnică. Sînt acolo 68 de tineri între 21 şi 34 de ani. Toţi foşti electricieni. Pînă astă-toamnă, la Reşiţa, Arad, Galaţi, Bicaz. Începînd din februarie, după prima sesiune, institutul vorbeşte despre ei ca fiind anul cel mai bun. 68 de muncitori au închegat un colectiv în care, fără nici o exagerare, nimeni n-a cunoscut asaltul din ajun de examene. Ei mi-au spus că un curs şi o consultaţie ascultate cu conştiinciozitate înseamnă asimilarea a jumătate din materia de studiu. Restul este munca personală. Munca aceea stăruitoare cu creionul în mînă, la masă, despre care amintea inginerul Moraru. Aici îşi dovedeşte puterea planificarea timpului. Cu condiţia să te ţii de cuvînt în faţa programului zilnic. Aşa ca Leonida Costea, care neapărat îşi conspectează sîmbăta, între orele 17 şi 20, materia predată joi, ori ca Ion Ionescu, pe care-l găseşti precis miercuri după-amiază la bibliotecă, cu cărţile de economie politică alături. Studiul individual, adică munca serioasă, dă putere pasiunii. Atunci însă cînd nu este redus la individualism. Studentul Ion Urmă încerca să-mi arate că media sa din iarnă, 10, se datoreşte nu numai lui, ci şi colegilor. N-o spunea numai din modestie. Băiatul se simţea dator să nu uite că, în căminul lor, fiecare cameră reprezintă şi o grupă de învăţătură. Întrajutorarea, după numele ei şcolăresc, spiritul de colectiv, după semnificaţia lui adîncă, sporeşte forţa investită în munca individuală. Amîndouă dau putere pasiunii. Prima sesiune, luată de mulţi din studenţii anului I C cu note de la 8 în sus, convinge.

Dimensiunile unei ore

Unui student care se plînge că n-o poate scoate la capăt cu timpul i-aş dori să-i cunoască pe studenţii cu care m-am împrietenit la Timişoara. Ar învăţa poate că, pentru a fi la curent cu actualitatea cinematografică, nu e obligatoriu să vezi toate filmele zilei. Două pe săptămînă ajung.

Sau dacă-i place opera, ar afla că în fiecare duminică dimineaţa se pot găsi două ore pentru concertele-lecţie ale Filarmonicii. Studentul Ion Ionescu împacă foarte bine în aceeaşi zi tema la rezistenţa materialelor cu, să zicem, „Dramatismul în creaţia lui Wagner".

Iubitorilor de operă nu li se prea întîmplă să piardă un spectacol preferat. Ei recunosc însă că aici e şi meritul responsabililor culturali care, chiar cînd au rezerve faţă de operă, nu uită să se intereseze dacă ceilalţi au bilete.

Calculate cu chibzuinţă, dimensiunile orei pot fi uneori mai mari decît le arată ceasul. O chibzuinţă rece însă nu este de ajuns. Ei sînt pătrunşi de conştiinţa că fabrica aşteaptă nu numai un inginer stăpîn pe meserie, ci şi un intelectual cu vederi largi. Altfel ora rămîne de 60 de minute şi n-ai timp să înveţi şi la tehnologie şi să-i faci rost unui coleg de un bilet la Rigoletto.

Prima promoţie

Peste două luni cîteva sute de ingineri se vor întoarce în fabrica de unde au plecat acum cinci ani. Cea dintîi promoţie pentru care repartizarea înseamnă reîntîlnire. Faptul că tovarăşii de muncă îţi sînt prieteni sau cunoscuţi nu slăbeşte cu nimic emoţia primei zile de lucru. Măreşte însă răspunderea pentru zilele care vor veni. Cu atît mai mult cu cît proiectele de diplomă ale acestor studenţi sînt o frîntură din viaţa fabricii. Ion Blăgăilă din anul V mecanică a lucrat înainte la Uzinele de maşini şi unelte din Arad. În proiectul său studiază procesul tehnologic al batiului de strung. Studentul a avut în vedere viitoarele maşini care vor fi introduse în uzină. Şi colegul său Traian Moţ s-a gîndit la perspectivele Uzinei de vagoane din Arad (fostul şi apropiatul său loc de muncă), atunci cînd şi-a ales ca temă de proiect construirea unor vagoane de călători mult mai uşoare decît cele obişnuite.

Fabrica le-a predat cel mai bun curs la tema „Legătura dintre teorie şi practică".

Aş vrea să fiu în august la Reşiţa sau la Arad şi să-i urmăresc pe Gheorghe Blîndu ori pe Traian Moţ în prima zi a reîntîlnirii cu fabrica. Să văd cum sub ochii noştri se naşte o emoţie căreia încă nu ştiu să-i spun pe nume.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Tr. PROSAN

La capătul a cinci ani de studenţie, în faţa ultimei bătălii: proiectul de diplomă. Mîine, Ion Blăgăilă şi Traian Moţ se vor întoarce în uzinele care i-au trimis la studii.

Pînă în toamna trecută Petru Hărţău era montator la Uzinele de vagoane din Arad. Astăzi este student în anul I C al Facultăţii electrotehnică.

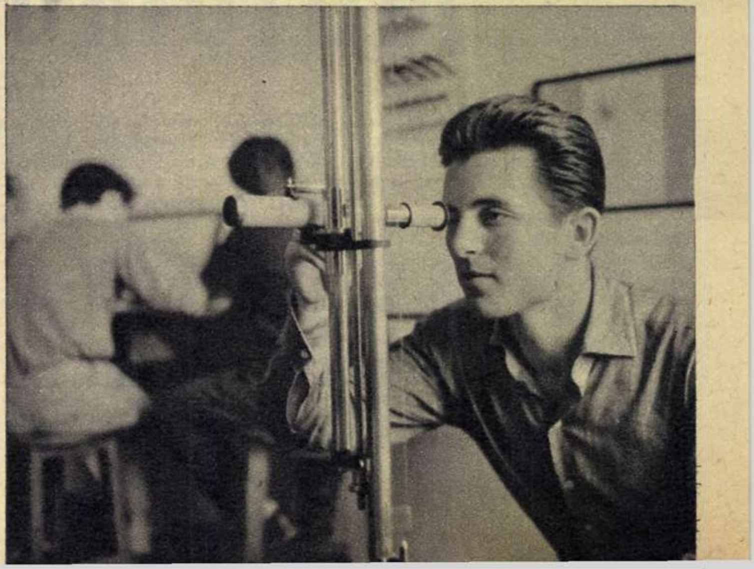

Îi vom revedea

Precum se vede, „Iurocika" (din dansul cu același nume) se hotărăște greu să-și aleagă iubita.

La trei luni după ce și-a sărbătorit jubileul celor 25 de ani de existență, ansamblul condus de Igor Moiseev vine din nou să danseze pentru noi, la noi acasă. Renumiții artiști sovietici, care ne vizitează a doua oară, vor rămîne aici — la București, Constanța, Galați și Iași — două săptămîni întregi.

Romînia se numără printre cele 29 de țări pe al căror pămînt acești soli ai dansului și cîntecului popoarelor sovietice au pus piciorul și au încîntat cu jocurile lor înfocate pe spectatori. Cu acest nou turneu, ansamblul trece primul kilometru peste cei 450.000 pe care i-a parcurs cu avionul, cu trenul sau vaporul pe toate meridianele globului.

Istoria de pe acum scrisă a ansamblului menționează pînă în acest mai 1962: 5.000 de spectacole, 300 de orașe sovietice și cam tot atîtea străine, 10.000.000 de spectatori. Cifre într-adevăr impresionante.

Așadar, îl vom vedea din nou. De bună seamă, la fel de tînăr — ansamblul Moiseev nu poate îmbătrîni — dar mult mai bogat în experiență artistică; din fiecare țară vizitată, dansatorii și-au adus cu ei un suvenir de preț — un dans al poporului respectiv. Vom vedea unele din ele. După cum vom putea prețui din nou marea artă cu care Moiseev știe să valorifice dansurile popoarelor sovietice. Fotografiile de față se străduiesc să prindă ceva din elanul, din săriturile avîntate sau din plutirea lină a acestora. Gîndiți-vă cum vor arăta în mișcare și culoare pe scenă.

Nu e nici un trucaj fotografic: dansatorii lui Moiseev sînt adevăraţi zburători („Dans tătar").

Şi acum, un dans adjar: „Horumi".

În cinstea prietenilor cubani, un tablou coregrafic special: „Viva Cuba".

Suită de dansuri populare mexicane.

Dansurile ruse îşi demonstrează o dată în plus graţia şi farmecul lor deosebit.

„La dracu' cu S.E.A.T.O." — se poate citi pe una din pancarte la o demonstrație în Indonezia împotriva acestui bloc agresiv.

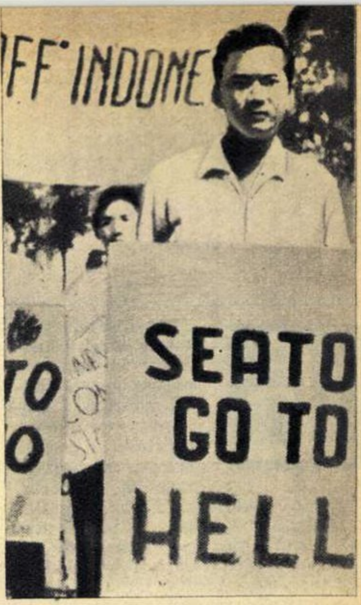

SEATO — FORTĂREAȚA ȘUBREDĂ

în culisele unui pact discreditat

Convocată la Paris pentru începutul lui mai, sesiunea anuală a Consiliului pactului Asiei de sud-est a fost amînată. „Dacă va avea totuși loc" — precizează agențiile de presă occidentale — s-ar putea să se țină peste cîteva luni, la Washington. Ce ascunde oare acest semn de întrebare sub care e pusă sesiunea S.E.A.T.O.? Un alt semn de întrebare, și mai mare încă, asupra însăși existenței acestui bloc militar agresiv.

Blestem împotriva celor ce subminează pacea.

U.S. AIR FORCE
FW-57

...Există diferite versiuni asupra modului în care s-a născut veriga sud-est-asiatică a sistemului de blocuri militare agresive inițiate și organizate de imperialismul american. Fostul premier britanic, Anthony Eden, arată de pildă în memoriile sale că ideea creării S.E.A.T.O. (South-East Asia Treaty Organisation) constituia reacția americană la catastrofala înfrîngere a colonialismului francez în Indochina și totodată o manifestare concretă a „pesimismului americanilor" în ceea ce privește capacitatea Angliei de a-și menține pozițiile în sud-estul continentului asiatic. La rîndul său, cunoscutul comentator american C. Sulzberger atribuie apariția blocului S.E.A.T.O. politicii „celor trei degete" a lui Dulles. Potrivit acestei politici, celor două „fortărețe anticomuniste" reprezentate de Taivan și Coreea de Sud, urma să li se adauge una mai solidă și mai colectivă, toate trei avînd sprijinul... flotei a 7-a americane.

Cert este că, atunci cînd, în primăvara lui 1954, Dulles a sosit la Conferința de la Geneva, el era hotărît să facă totul ca s-o torpileze, urmărind să provoace „internaționalizarea" războiului din Vietnam, în genul „operațiunii Coreea". Cum strădaniile lui Dulles s-au soldat cu un eșec — ceilalți participanți occidentali nevrînd să se compromită fățiș în ochii opiniei publice, care cerea cu insistență încetarea războiului — șeful Departamentului de stat s-a grăbit să se întoarcă la Washington, fără a renunța însă la intențiile sale. Și, scurtă vreme după aceea, el se întîlnea la Paris cu miniștrii de externe ai Angliei și Franței, întocmind în secret actul de naștere al blocului S.E.A.T.O. Așadar, acordul cu privire la încetarea războiului din Indochina nu era încă semnat și iată că și fusese creat un bloc agresiv menit să-i anihileze în fapt cele mai importante clauze. În septembrie 1954 înființarea S.E.A.T.O. era oficializată la conferința organizată la Manila (Filipine) de către S.U.A. și la care au luat parte — în afara organizatorilor — reprezentanții Angliei, Franței, Australiei, Noii Zeelande, Filipinelor, Tailandei și Pakistanului. Trebuie remarcat de la bun început că din cele opt țări participante la acest „pact al Asiei de sud-est", numai trei sînt asiatice. „O alianță în care națiuni europene și țări colonialiste joacă un rol dominant — scrie Christian Roll în „Frankfurter Rundschau" — a provocat gustul amar al colonialismului în rîndurile țărilor neutre ale Asiei, cum ar fi India, Birmania, Indonezia..." Tocmai de aceea aceste țări — cele mai mari din Asia de sud-est — au refuzat să facă parte din S.E.A.T.O., care nu constituie altceva decît o alianță agresivă, expresie a colonialismului colectiv.

PRESIUNI, COMPLOTURI, ATENTATE...

Opoziția unor astfel de țări față de S.E.A.T.O. n-a fost cîtuși de puțin pe placul organizatorilor acestui bloc. „Examinînd problema neutralității — se spunea fără echivoc în comunicatul sesiunii S.E.A.T.O. din 1957 de la Canberra — Consiliul S.E.A.T.O. și-a exprimat regretul că unele guverne au adoptat, cu diferite nuanțe, o linie de opoziție activă față de S.E.A.T.O.... Consiliul și-a exprimat dorința ca țările care în prezent critică S.E.A.T.O. să fie *determinate* (sublinierea noastră) cu timpul să aprecieze valoarea acestui organism..." Și, într-adevăr, o serie întreagă de state au avut curînd prilejul să facă o justă apreciere cu privire la „valoarea acestui organism". Firele loviturilor de stat militare din 1958 din Pakistan și Tailanda (ele însele membre ale S.E.A.T.O.!) au pornit de la așa-numita centrală de informații și luptă anticomunistă a S.E.A.T.O. din Bangkok (capitala Tailandei). În timpul rebeliunii antiguvernamentale din Indonezia, conferința de la Manila a Consiliului S.E.A.T.O. (1958), la care au asistat și lideri ai rebelilor, a avut drept unul din principalele puncte pe ordinea de zi „situația din Indonezia". De altfel conducătorii separatiștilor indonezieni erau în contact permanent cu secția specială secretă a Statului Major al S.E.A.T.O. de la Singapore. Iar desele încălcări ale apelor indoneziene, în timpul manevrelor navale ale S.E.A.T.O. din aprilie-mai 1958, la care au participat 60 de nave și submarine — îndeosebi americane — n-au fost de loc incidentale... Se pare că agenți ai S.E.A.T.O. nu sînt străini nici de atentatul de la începutul acestui an împotriva președintelui Indoneziei, Sukarno — care, cum spunea mai demult cu vădită iritare „New York Times", „nu vrea să încheie alianțe cu Occidentul".

Sînt cunoscute de asemenea desele atentate ale S.E.A.T.O. la adresa neutralității Cambodgiei. Cel mai recent dintre acestea este complotul pus la cale în 1961, cu ajutorul Tailandei, și care a suferit un rușinos și răsunător eșec. Subliniind rolul S.E.A.T.O. în acest complot, premierul cambodgian, prințul Norodom Sianuk, răspundea întrebării provocatoare a unui corespondent american că, dacă a existat un pericol la adresa neutralității Cambodgiei, acesta n-a venit din partea țărilor socialiste, ci doar din partea Vietnamului de Sud, Tailandei și altor țări care fac parte din blocul agresiv S.E.A.T.O!...

Așadar, presiuni, comploturi, atentate — menite toate să ducă la înhămarea țărilor neutre din Asia la carul agresiv al S.E.A.T.O. Dar, în ciuda acestor mașinațiuni criminale, numărul membrilor pactului Asiei de sud-est n-a crescut nici măcar cu unul...

„PROTECȚIA S.E.A.T.O." ȘI REZULTATELE EI...

Unii comentatori occidentali, ținînd probabil să fie delicați în expresii, afirmă că atît Laosul cît și Vietnamul de Sud „se află sub protecția S.E.A.T.O." — inspirîndu-se probabil din termenii folosiți în protocolul-anexă la tratatul cu privire la crearea S.E.A.T.O. În fapt însă aceasta înseamnă că S.E.A.T.O. și-a fixat ca zonă principală a „activității" sale cele două țări — tocmai pentru a torpila prevederile acordurilor de la Geneva din 1954. Și cu același scop reprezentantul S.U.A., Harriman, nu se sfia să afirme în 1961 la Conferința de la Geneva în problema Laosului că această conferință n-ar avea dreptul „de a priva Laosul de apărarea S.E.A.T.O.". Ce a însemnat această „apărare" a relatat Suvanna Fumma, primul ministru al guvernului regal laoțian, subliniind că războiul civil din această țară, „a izbucnit în urma amestecului unor țări membre ale S.E.A.T.O. în treburile noastre interne". La care ar mai fi poate de concretizat: Statele Unite au prezentat la sesiunea S.E.A.T.O. din martie 1961, de la Bangkok, un plan militar amănunțit care să fie folosit de forțele armate ale S.E.A.T.O. în Laos; că la multe din atacurile rebelilor împotriva forțelor patriotice din această țară au luat parte activă unități armate regulate ale Tailandei și Filipinelor — țări membre ale S.E.A.T.O.; că în februarie 1962, în timp ce Suvanna Fumma se afla la Luang Prabang, unde avea convorbiri cu regele Laosului și cu unul din conducătorii grupului de la Savannaket, generalul Fumi Nosavan — la Bangkok, la cartierul general al S.E.A.T.O., se purtau tratative cu reprezentanți ai grupului rebel, în vederea unui sprijin militar direct; etc., etc.

Cît privește intervenția militară americană și a S.E.A.T.O. în Vietnamul de Sud, lucrurile sînt atît de cunoscute și de recunoscute, încît e de mirare cum „Journal American" a putut scrie cu atîta naivitate foarte de curînd: „Sperăm cu toată tăria că Administrația noastră a fost activă în culise pregătind intrarea în acțiune a trupelor S.E.A.T.O.". Să nu știe oare ziarul american ce „activitate" desfășoară cei peste 5.000 de ofițeri și soldați americani în Vietnamul de Sud? Sau să nu cunoască rostul șirului de turnee la Saigon ale unei întregi serii de personalități politice și militare ale S.U.A.? Nu prea e de crezut!

În ciuda amplei „activități" a S.E.A.T.O. în această direcție,

Instructori americani, armament „made in U.S.A.", mercenari sud-vietnamezi.

experţii săi militari manifestă „prea puţine motive de bucurie…“ — cum scria cu amărăciune „New York Times“ în ajunul întîlnirii de la Bangkok, din toamna trecută, a reprezentanţilor militari ai ţărilor S.E.A.T.O.

Explicaţia îngrijorării lui „New York Times“ e simplă. Despre eşecurile americane în Vietnamul de Sud vorbesc de la sine aceste cuvinte ale lui Harriman, recent reîntors de acolo: „Nu pot fi aşteptate victorii rapide, spectaculoase“. În Laos, imensa majoritate a poporului sprijină eforturile premierului Suvanna Fumma de restabilire a păcii şi unităţii naţionale. Cercuri tot mai largi din Tailanda, Pakistan şi Filipine cer ieşirea din S.E.A.T.O. a ţărilor lor care, datorită acestui bloc agresiv, au ajuns în situaţia de protectorate ale puterilor occidentale.

Presa americană nu scapă nici o ocazie pentru a sublinia rolul „ajutorului“ financiar şi militar al S.U.A. Cum stau lucrurile cu „ajutorul militar“ se ştie: el nu numai că nu constituie un ajutor real, ci dimpotrivă primejduieşte pacea în regiunile pe care le cuprinde, fiind folosit împotriva intereselor vitale ale popoarelor din ţările S.E.A.T.O. Dar aşa-zisul ajutor economic? Despre acesta ziarele americane uită să spună că nu reprezintă altceva decît o bună afacere pentru monopolurile occidentale şi o sursă de îmbogăţire pentru politicienii venali din ţările angrenate în maşinaţiunile S.E.A.T.O. Popoarele nu se împacă însă cu această stare de lucruri. Şi luptă pentru a o schimba.

O DISPARIŢIE FĂRĂ REGRETE

Eşecurile încercărilor de a atrage noi ţări în pactul agresiv al Asiei de sud-est, înfrîngerile suferite de S.E.A.T.O. în cele două ţări aflate sub „protecţia“ sa — Laos şi Vietnamul de Sud — lupta tot mai dîrză a popoarelor din ţările asiatice membre ale S.E.A.T.O. pentru a se elibera din jugul colonialismului colectiv pe care-l reprezintă acest bloc, arată că perspectivele S.E.A.T.O. sînt sumbre. Ca să nu mai vorbim de contradicţiile dintre înşişi partenerii din cadrul S.E.A.T.O.! Anglia şi Franţa — ca răspuns la pătrunderea S.U.A. în această regiune care altă dată constituia o sferă de influenţă a lor — au refuzat să sprijine ideea unei intervenţii făţişe a S.E.A.T.O. în Laos. Filipinele ridică pretenţii asupra teritoriului Borneo de nord, care este o colonie a Angliei.

Toate la un loc — înfrîngeri, contradicţii — au dus S.E.A.T.O. la criza actuală. Ceea ce face ziarul britanic „The Guardian“ să conchidă: „Mulţi oameni, de diferite convingeri politice, au bănuit de multă vreme că Organizaţia tratatului Asiei de sud-est este pe cale de dispariţie“. Iar amînarea sesiunii din mai a Consiliului S.E.A.T.O. este şi ea un indiciu foarte semnificativ în această privinţă. La care se adaugă şi faptul că manevrelor de mare amploare — intitulate „operaţiunea marea diavolului“ — desfăşurate recent în Marea Chinei, li s-a atribuit rolul de infuzie pentru ridicarea moralului ţărilor S.E.A.T.O. … Este pregătit de altfel şi moştenitorul S.E.A.T.O. Căci astfel trebuie interpretată crearea aşa-numitei Asociaţii a statelor Asiei de sud-est (ASAS) — la care participă Tailanda, Filipinele şi Malaya. Punînd în legătură această nouă „asociaţie“ cu nepopularitatea S.E.A.T.O. în Asia şi mai cu seamă cu criza acută care se observă în ultimul timp în activitatea acestuia, comentatorii occidentali sînt nevoiţi să recunoască faptul că opinia publică din ţările aparţinînd acestui bloc cere guvernelor să rupă legăturile cu S.E.A.T.O.

Ceea ce cer, aşadar, popoarele asiatice, nu este schimbarea unui bloc cu altul căci — pe bună dreptate scria ziarul indonezian „Harian Tadjar“ — „oricum şi-ar schimba numele, blocul S.E.A.T.O. nu se va bucura de popularitate în Asia de sud-est, deoarece oricine ştie că este creat pentru întărirea imperialismului în această regiune“.

Şi nu poţi să nu fii de acord cu „The Guardian“ atunci cînd afirmă că *„dispariţia totală a organizaţiei nu va fi o mare pierdere“*. Dimpotrivă, ea va fi o uşurare pentru popoare şi, în primul rînd, pentru cele ale căror ţări mai fac încă parte din S.E.A.T.O.

I. CIOARĂ

Generalul Taylor — fost comandant al trupelor S.U.A. în timpul războiului din Coreea — într-un turneu de inspecţie în Vietnamul de Sud. Ce-ar mai reedita „operaţia Coreea!“…

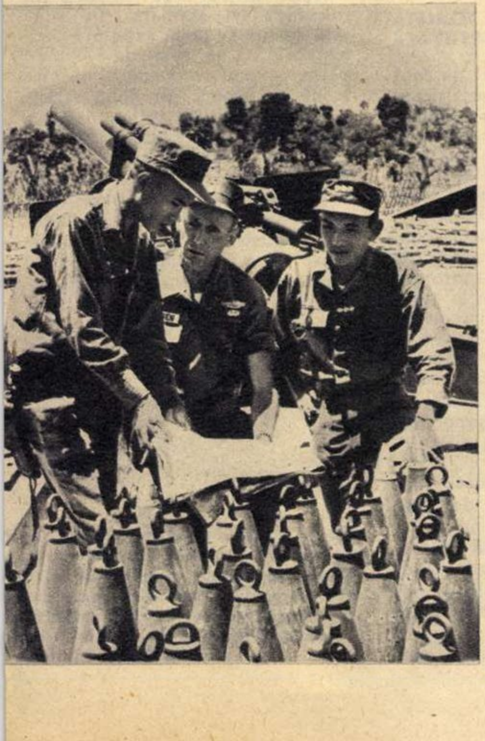

O demascare concretă a amestecului S.U.A., prin intermediul S.E.A.T.O., în Laos: armament pentru clica lui Boun Oum. Dar o bună parte a ajuns în mîinile forţelor patriotice. Şi de cele mai multe ori a fost adus chiar de unităţi ale armatei lui Boun Oum, care au trecut de partea guvernului lui Suvanna Fumma şi forţelor Patet-Lao.

DIN TOAMNĂ PÎNĂ ÎN PRIMĂVARĂ

PE LITO

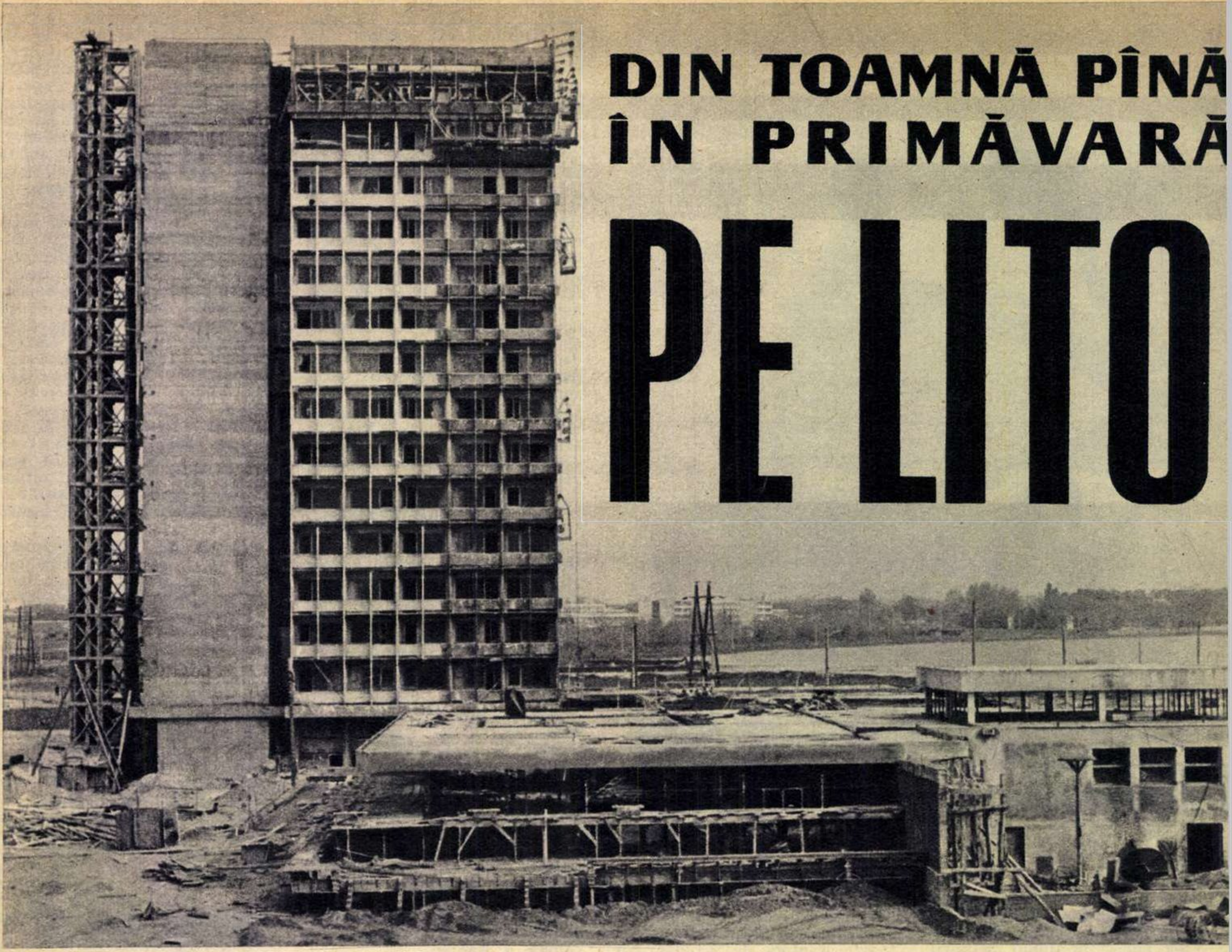

Recunoaşteţi intrarea în Mamaia? Desigur că nu. Anul trecut pe aici nu era decît nisip şi mlaştini. În acest loc s-a ridicat blocul cu 13 etaje pe care-l vedeţi în fotografie. Hotelul „Parc" este acum elementul central al unui ansamblu care mai cuprinde un spaţios restaurant şi un grup comercial adăpostind birouri O. N. T. şi de voiaj, saloane de frizerie şi coafură, magazine. Construcţia, orientată perpendicular pe ţărm, este scăldată toată ziua de soare. Trei lifturi, fiecare de 10 persoane, stau la dispoziţia oaspeţilor.

Nu a venit încă Bampotoc? Cum? Cînd? Cu trenul?

— Dă-mi-l pe A_4 şi pe A_1.

Vizitatorul neavizat care surprinde aceste frînturi de conversaţie în barăcile de la malul lacului Siutghiol este la început intrigat şi se întreabă cine o fi misteriosul Bampotoc, aşteptat cu nerăbdare ca un oaspete de seamă, şi ce se ascunde în spatele cripticelor formule A_4, A_1, A_3 ş.a.m.d., care revin în mai toate conversaţiile de la sediul şantierului. Căci ne aflăm la I.S.C.L.-Mamaia, adică la ceea ce am putea numi cartierul general operativ al Întreprinderii şantier de construcţii-litoral.

Apoi, ruşinat de ignoranţa sa tehnică, vizitatorul află că Bampotoc nu va veni nici cu acceleratul de seară şi nici cu cel de dimineaţă, ci cu un mărfar, pentru simplul motiv că... este un soi de marmură de cea mai bună calitate. Alături de marmura de Ruşchiţa, Moneasa, Tohan, Codru, el va îmbrăca barurile şi saloanele de coafură, restaurantele elegante şi terasele noilor hoteluri care, în decursul ultimelor cîteva luni, au „verticalizat" şi mai mult peisajul Mamaiei, dublînd totodată capacitatea de cazare a staţiunii.

ULTIMA TOALETĂ PRE-ESTIVALĂ

Desigur, în momentul de faţă termenul de şantier nu mai poate fi aplicat Mamaiei în deplina accepţiune a cuvîntului. În aceste zile se lucrează la finisaje, se amenajează cu febrilitate zone verzi, se plantează copaci pitici. Ultima toaletă pre-estivală.

Volumele simple dar armonioase ale construcţiilor înalte, ale noilor hoteluri şi restaurante vor fi înconjurate de peluze şi taluzuri cu flori, de alei şi bazine de agrement. Pe „oglinzile" de apă vor pluti nuferi, iar într-un viitor nu prea depărtat, mari compoziţii sculpturale, fresce şi decoraţii murale vor împodobi, dîndu-le totodată mai mult relief, noile construcţii.

Azi, ansamblurile mai sînt cunoscute — cel puţin de ingineri şi arhitecţi — ca: A_1, A_2, A_3..., dar peste puţină vreme ele vor renunţa la aceste denumiri lipsite de personalitate şi, sub nume ceva mai îmbietoare — hotel „Parc", „Perla", „Aurora"... — îşi vor deschide porţile în faţa miilor de turişti şi vizitatori.

Anul acesta vor fi date în folosinţă la Mamaia, în plus faţă de 1961, nouă hoteluri confortabile cu un total de 5.000 de paturi, patru restaurante de cîte 1.300 de locuri (în două serii), un bufet-braserie, un mare grup de magazine şi o policlinică. Mamaia va dispune de 10.000 de locuri pe serie numai în ansamblul construit în anii 1961-1962.

O asemenea creştere a capacităţii este desigur îmbucurătoare. Dar pe plajă, în aceste condiţii, nu va fi oare „înghesuială"? Fiţi liniştiţi. Natura a fost darnică şi constructorii grijulii. Dezvoltarea staţiunii este

Ce ai spune, slăvită Fortuna, zeiţ
tectoare a vechiului Tomis, şi tu,
Pontos, protector al portului, al na
şi al oraşului, dacă aţi coborî de p
piedestal (instalat de circumstanţă la
regional Dobrogea) şi v-aţi plimb
pe străzile noului Tomis ?

RAL

astfel calculată, încît fiecărui vizitator îi vor reveni cel puțin 10 m^2 pe plajă. Deci, nici un pericol să ne facem umbră unul altuia...

S-a remarcat, pe drept cuvînt, că amenajarea în decurs de numai doi ani a unui ansamblu de odihnă de 10.000 de paturi, pe o întindere de 70 de hectare, constituie o experiență înaintată nu numai pe plan național, ci și internațional. După cum se știe, construirea hotelurilor înalte cu pereți din beton turnat în cofraj glisant a permis ridicarea a cîte unui etaj pe zi. Trebuie spus însă că iarna aceasta nu a fost prea blîndă pentru constructori; că uneori vînturile care suflau dinspre larg țineau cu tot dinadinsul — și din cînd în cînd reușeau — să se transforme în mici uragane; și că primăvara pe litoral, ca și aiurea, s-a lăsat cam mult așteptată.

Condițiile de lucru nu au fost deci prea ușoare. („Uneori trebuia să încălzim betonul ca pe un nou-născut" — spun constructorii). Dar toate dificultățile au fost învinse. Stă mărturie nu numai terminarea la termen a lucrărilor, ci și înalta calitate a finisajului. S-ar putea desigur vorbi, în limbaj tehnic, despre pardoselile de tip linoleum și covoarele din policlorură de vinil, despre finisarea fațadelor cu terasit, dolomit, vinacet, beton spălat și alte materiale de construcție, multe din ele utilizate pentru prima dată la noi în țară, pe litoral. Preferăm însă să lăsăm să vorbească fotografiile din paginile de față.

GARĂ VECHE, GARĂ NOUĂ...

Dacă în lunile care au trecut principalul efort de construcție a fost depus la Mamaia, aceasta nu înseamnă că restul litoralului a fost neglijat. Dimpotrivă, de la Constanța la Mangalia activitatea de construcție și înfrumusețare a continuat în ritm susținut, rezultatele urmînd să fie apreciate de sutele de mii de „sezoniști".

Marea surpriză o va constitui, fără îndoială, centrul Constanței.

Principalul șantier de construcție din oraș poartă titlul sugestiv de „Gară veche — gară nouă". Deși proiectanții Direcției pentru sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor - Constanța s-au călăuzit probabil de

Logiile — ca cele din fotografia noastră — reprezintă una din caracteristicile blocurilor date în folosință anul acesta la Mamaia.

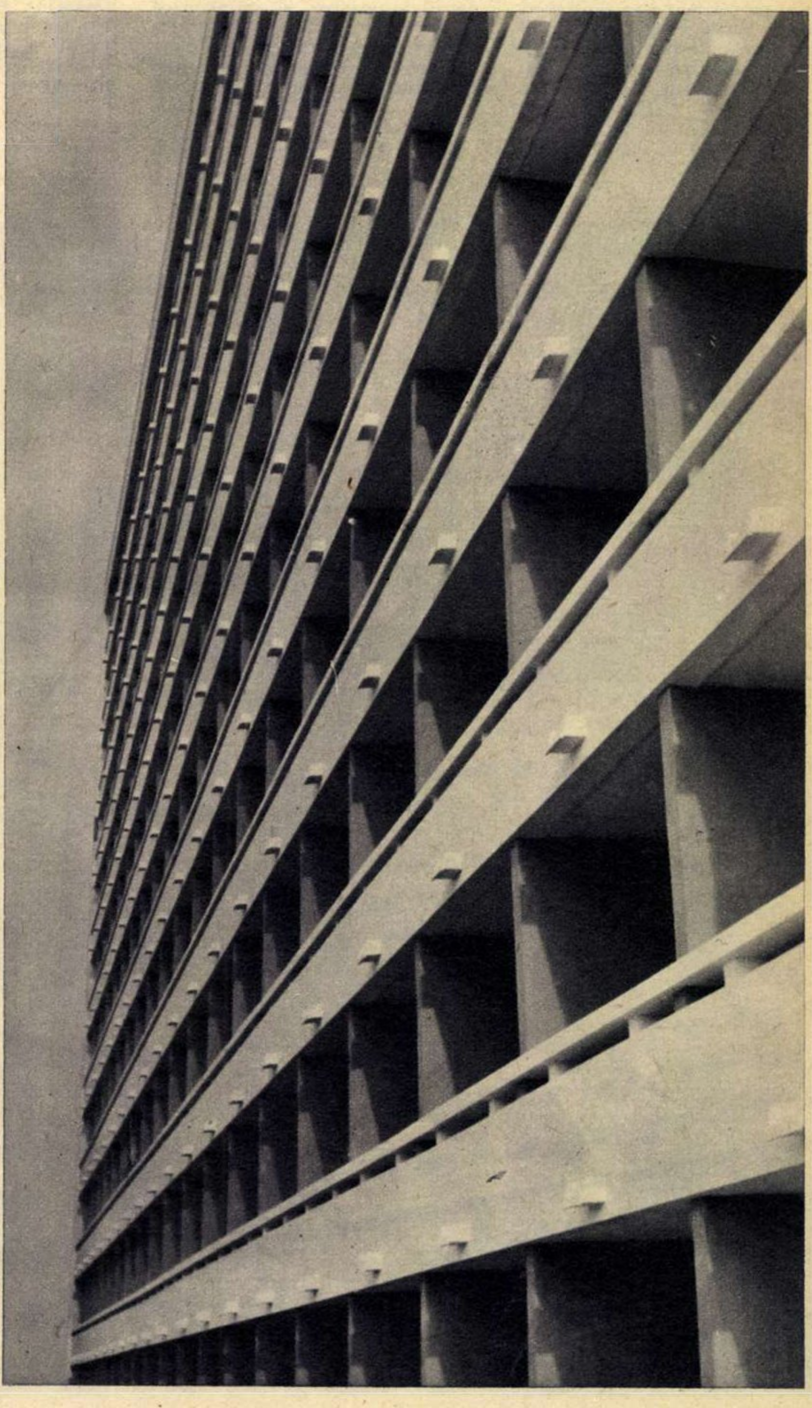

o-
ne
el
st
ul
in

considerente pur practice cînd au dat acest nume șantierului, el a căpătat parcă și o anumită poezie.

Gară veche... gară nouă... Vechiul și noul se împletesc, se înfruntă, cel dintîi cedează celui din urmă.

În iarna și în primăvara aceasta, în plin centrul orașului, pe terenul gării dărăpănate de care ne amintim cu toții, s-au ridicat mai multe blocuri moderne însumînd circa 600 de apartamente. Construite pe principiul microraionului, ele sînt înconjurate de zone verzi, cu circulație interioară. Magazine spațioase, terenuri de joc și de recreație pentru copii, alei pentru pietoni au apărut doar în cîteva luni pe terenurile virane rămase după demolarea vechii gări. Siluetele elegante ale construcțiilor, cu un aspect plastic simplu și modern, se zăresc de departe, dinspre mare. Noua „carte de vizită“ a Constanței.

Este interesant de remarcat că tocmai pe cel mai nou șantier al orașului, urmele vechiului, sau mai bine zis ale străvechiului, se întîlnesc aproape la tot pasul. Se știe că recent, la sesizarea muncitorilor constructori, arheologii au descoperit aici un depozit de 24 de monumente sculpturale romane de o deosebită valoare științifică și artistică. Asemenea descoperiri s-au făcut și anul trecut în aceste părți. Dar poate se știe mai puțin că, din dorința de a proteja, a ocoli zonele de interes arheologic și a permite accesul spre acestea, proiectanții au fost nevoiți să restructureze „în mers“ anumite clădiri, preconizînd de pildă construcția unui bloc „în trepte“ (în zigzag) și nu „în lamă“ (adică în formă de dreptunghi), cum fusese prevăzut inițial. Le vor fi recunoscători arheologii și... bărbosul Pontos — zeul Mării Negre, protectorul portului, al navigației și al orașului Tomis — a cărui statuie a fost de altfel și ea descoperită pe acest șantier.

LA CONSTANȚA, CINEMASCOP ȘI (POATE) CINERAMA

Pentru a reveni mai aproape de zilele noastre, să amintim că în momentul de față la Constanța se termină construcția unui cinematograf cu ecran lat, cu o mie de locuri. Cu dispozitivele sale de sunet stereofonic, cu instalații perfecționate de aer condiționat și încălzire și avînd posibilitatea de a fi adaptată în viitor pentru cinerama (cinematograf panoramic), noua sală de spectacole va fi una din cele mai mari și mai moderne din țară.

Și „căile de acces“ în Constanța se modernizează. Orașul se mîndrește cu o nouă aerogară (era și timpul ca fosta și puțin arătoasa aerogară să urmeze calea vechii gări); progresează în ritm rapid lucrările de amenajare a portului Tomis.

Cu aceasta este departe de a se încheia șirul „surprizelor“ care vă vor întîmpina la vară pe litoral. Să mai pomenim cîteva.

Noul restaurant-cofetărie, în sticlă și piatră, de la Eforie-Sud — a cărui construcție se apropie de sfîrșit — va fi nu numai prima unitate cu autoservire din stațiune, dar și unul din cele mai frumoase și mai încăpătoare restaurante de pe litoral, avînd o capacitate, inclusiv terasele, de o mie de locuri. Un amănunt nelipsit de importanță: iarna, localul va putea fi încălzit. Interiorul va fi ornamentat cu mozaicuri de sticlă și ceramică — adevărate opere de artă, realizate prin intermediul Fondului Plastic — înfățișînd într-o formă decorativă convingătoare bogățiile regiunii Dobrogea.

Noul restaurant-cantină de la Tekirghiol, prevăzut pentru 750 de persoane, privește peste lac spre largul mării. Alegînd ca material de construcție cărămida aparentă și folosind din belșug sticla, proiectanții au imprimat restaurantului o linie simplă și clară.

Noua construcție pentru băile reci de nămol (2.900 de locuri) și cele două vile cu patru etaje (560 de paturi) de la Eforie-Sud, precum și grupul de locuințe recent dat în folosință la Mangalia completează — fără a o epuiza — lista noilor construcții.

An de an admirăm și ne bucurăm de schimbările petrecute peste iarnă pe litoral. Și a devenit aproape un lucru comun constatarea că an de an litoralul se înfrumusețează tot mai mult, se înnoiește, etalîndu-și în soare straiele de beton, sticlă și material plastic.

Lionel NIȚESCU
Fotografii de Elena GHERA

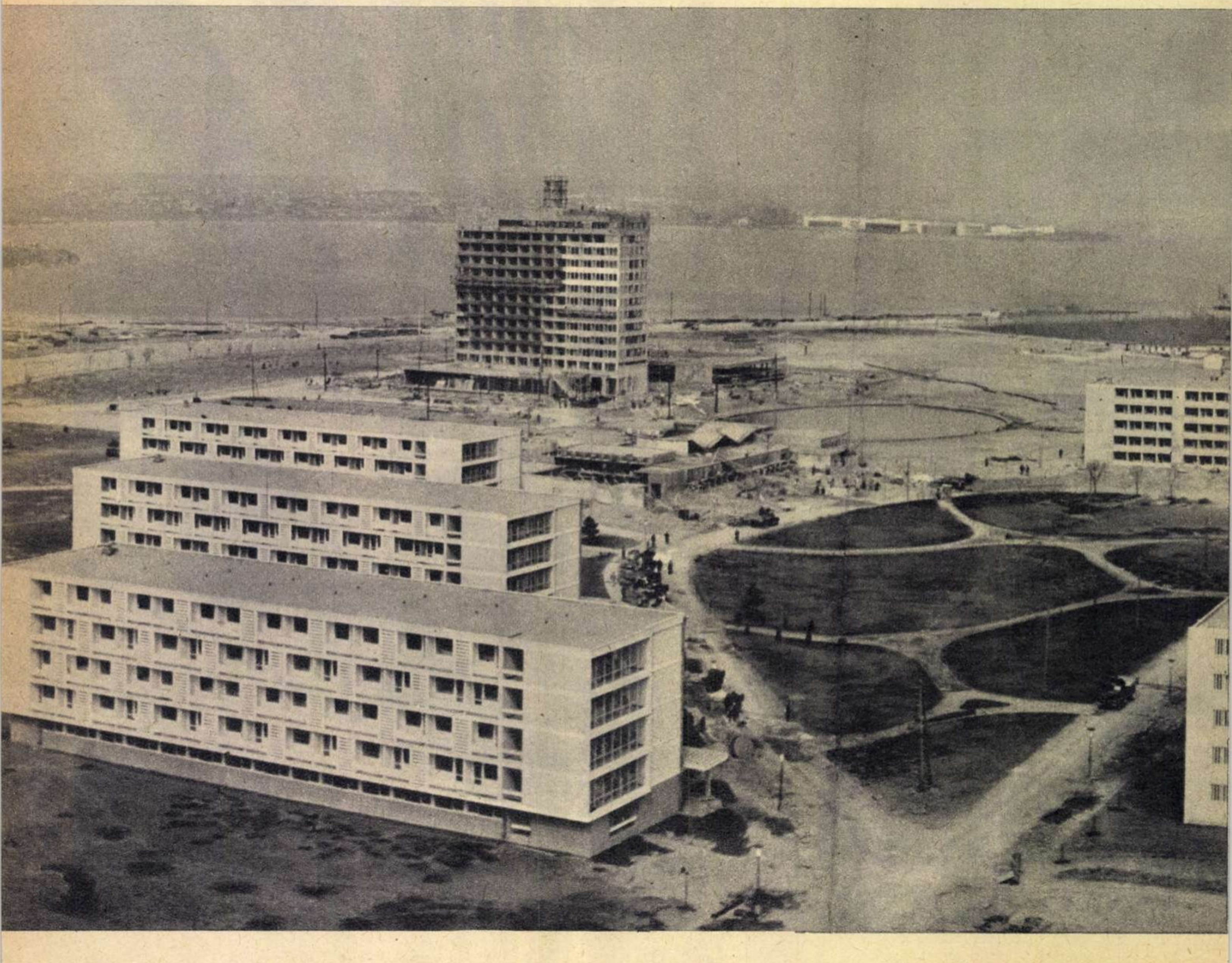

Aici a fost gara veche din Constanța...

Pentru a admira priveliștea Mamaiei „din avion" nu va mai fi necesar să recurgem la serviciile „Tarom"-ului, ci să ne urcăm cu liftul pe terasa hotelului „Parc".

①

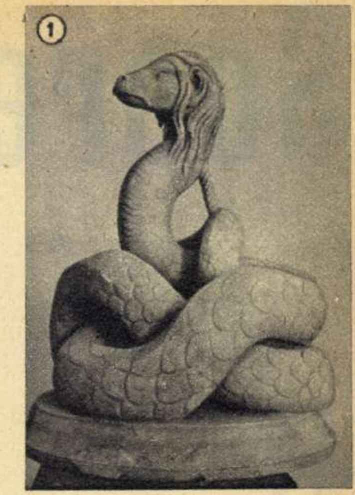

②

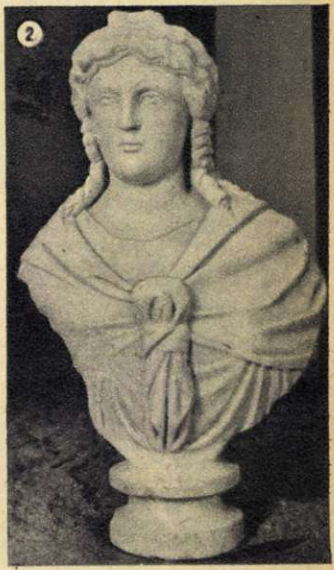

Alte opere romane sculpturale descoperite recent la Constanța. De sus în jos: 1) Imaginea acestui șarpe, cu păr lung și urechi de om, apare și pe efigiile monedelor din Asia Mică. 2) Bustul zeiței Isis. 3) Două zeități ale mării (sau poate două muze) străjuiesc un fronton sprijinit pe două coloane.

③

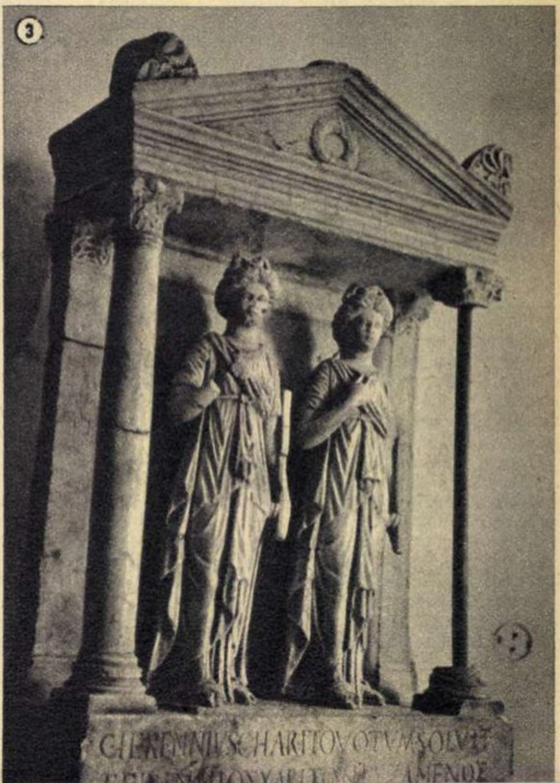

Șoarecele și pisica

în noile lor raporturi psiho-chimice

de Valentin **SILVESTRU**

Ilustrație de Rik **AUERBACH**

Pînă deunăzi, raporturile dintre șoarece și pisică i-au preocupat pe fabuliști, pe scriitorii de basme, pe gospodine și pe responsabilii cu deratizarea din cooperativele de prestații publice. Toate persoanele din categoriile amintite își întemeiau interesul lor pentru problemă pornind de la ideea că pisica este, prin natura ei, ratofagă. Cu cîtva timp în urmă un ofițer american, generalul-maior August Schomburg, a formulat o nouă opinie asupra chestiunii, arătînd că ideea predispoziției naturale a pisicii este o idee eronată; în realitate, un animal îl consumă pe celălalt pentru că e mai curajos. O dată stabilită această nouă explicațiune, pisica și șoarecele au intrat, spre prelucrare, într-un laborator al oștirii yankee. După un răstimp, de trei ani se pare, generalul a reușit a convinge pisica să nu mai atace șoarecele. El a filmat rezultatul acestei experiențe și l-a prezentat ziariștilor. Într-adevăr, pe ecran s-a putut vedea distinct, admirîndu-se reciproc și în tăcere, un cotoi și un guzgan. În comentariul făcut cu viu grai, generalul a afirmat că pisica a devenit „un animal timorat", deoarece inhalase un gaz secret destinat a anihila curajul. Momentul, firesc următor, cînd șoarecele ar trebui să atace pisica, n-a mai fost demonstrat; probabil că există unele greutăți în ceea ce privește inhalarea de către rozătoare a curajului pierdut de cotoi. E posibil însă ca după alți trei ani generalul să izbutească și această performanță, o dată cu descoperirea gazului secret viceversa, adică a aceluia care dă curaj.

După vizionare, prezentatorul a ținut o alocuțiune pentru a-i lămuri pe cei prezenți că n-au fost chemați să-și reamintească poveștile cu animale din copilărie. „Acest gaz — a zis dînsul — poate reprezenta o armă de război". Lămurirea fu primită cu veselie, întrucît mulți bănuiau că oratorul își închipuie un război între șoareci și pisici, ceva în genul bătăliei pisicilor despre care scrisese cîndva, demult, Lope de Vega. Nu: e vorba de al treilea război mondial, a concretizat generalul. Iată cum s-ar proceda: „trupele inamice ar inhala un aerosol care ar diminua în mod temporar voința lor de a lupta și a rezista, sau le-ar provoca o stare de somnolență". O dată adormiți, bineînțeles că inamicii pot fi dezbrăcați de uniforme, echipați în pijamale și instalați direct în paturile suprapuse ale lagărelor de prizonieri unde, cînd se vor trezi, nu vor avea ce face altceva decît să ceară ceaiul.

Unul din gazetari a înțeles mai bine decît ceilalți despre ce e vorba și a explicat la rîndul lui că „în felul acesta armata de uscat caută să ne familiarizeze cu posibilitatea controlării minților omenești..." („New York Herald Tribune"). El s-a interesat la cîțiva psihiatri și chimiști unde i s-a spus că într-adevăr anumite substanțe, cum ar fi acidul lisergic, moscalinul, psilocibinul au proprietatea de a produce tulburări mintale grave. Și și-a pus întrebarea dacă nu cumva pisica generalului a căpătat o cantitate dintr-o asemenea substanță, ceea ce a determinat-o nu numai să nu-l observe pe șoarece, ci „să vadă întreg universul învăluit în flăcări portocalii".

Doctorul James Lieberman din Boston și-a exprimat îndoiala (în „Buletinul oamenilor de știință atomiști") asupra posibilității întrebuințării unui asemenea „gaz secret" de către armata americană. Dacă psiho-chimicalele vor pluti în aer, infectîndu-l, zice doctorul american, atunci nu numai că șoarecii se vor hrăni cu pisici, dar s-ar putea să atace și oamenii, care, de asemenea, ar fi în situația de a deveni la un moment dat prada caprelor, a gîndacilor de bucătărie și a viermilor de mătase. „Vor rezulta — scrie „Buletinul" — o confuzie interpersonală, iresponsabilă și violentă, accidente, psihoze permanente și alte catastrofe".

Printre aceste alte catastrofe, se presupune îndobitocirea comandanților punctelor proprii de lansare a proiectilelor nucleare și stupidizarea trupelor proprii de la gradele inferioare pînă la cele mai înalte. Chiar în cursul fabricării amintitului gaz, drogurile pot acționa rapid și foarte pe neașteptate asupra acelor persoane care supraveghează procesul producerii lor și au avut sau au simptome de dezechilibru — fiind deci apte de contaminare. Iar în cazul cînd gazul ar putea fi adaptat nu numai pentru insuflarea sau dezumflarea curajului, ci și în scopul transmiterii unei doctrine — s-ar putea întîmpla ca grupuri de chimiști care dețin secretul să ia asupra lor sarcina îndoctrinării gazoase a întregii populații, conform cu dorințele lor arbitrare. În sfîrșit, după cum se știe, medicamentele de tipul celor pomenite — definite cu termenul general de deconectante — nu au totdeauna un singur fel de reacție: pe unii indivizi îi calmează, pe alții îi fac agresivi. Ca atare e valabilă și ipoteza după care unul din efectele aerosolilor ar fi împărțirea armatei inamice în două categorii de combatanți: agresivi și placizi. Dacă gazul va fi foarte puternic, cei din prima categorie se vor repezi cu o asemenea forță furioasă asupra vrăjmașului, încît nu numai că îi vor suplini pe placizi dar vor depăși puterea inițială a întregului efectiv.

Generalul-maior August Schomburg și-a strîns în cutia de peliculă animalele filmate, a ridicat din umeri și a refuzat să intre în polemică. El continuă pesemne să lucreze și să viseze la perfecționarea mijloacelor celor mai eficace de omucidere în masă pentru gloria Americii. În tihna laboratorului său secret îi și vede pe inamici așteptînd răbdători și ordonați pe un vast cîmp de luptă să li se facă inhalații cu aerosoli secreți, ba poate și băi fierbinți la tălpi, care slăbesc inima, ori să li se administreze în mod exagerat antinevralgice, pînă la provocarea de indispoziții stomacale; în acest timp el, generalul, le proiectează pe un imens ecran panoramic cotoiul timorat în fața guzganului indiferent și, arătîndu-le cu bățul ce se vede pe pînză, le promite, dacă vor fi cuminți, seria a doua a filmului, în care șoarecele acționează.

Un fabulist talentat și perspicace, pornind de la analogia întreprinsă de însuși generalul-maior cu pricina, l-ar alegoriza drept șobolan — și nu fără temei. Acest șobolan lucrează în vizuina lui și, ca orice dăunător, reprezintă un pericol pentru salubritatea publică. După declarații și intențiile mărturisite, se pare însă că generalul a cam scăpat ceva gaz în laborator. Aceasta l-a făcut să aibă nu numai halucinația unei lumi în flăcări, ci și aceea a unei planete pe care în afară de americani nu se află decît pisici. Ceea ce nu vrea de loc să-și imagineze generalul, e că acestea ar putea să-l zgirie rău de tot, cu foarte mult înainte ca el să apuce a le da pe la nas cu aerosoli.

Într-adevăr, unii au o bătrînețe foarte urîtă — pe lîngă care mai fac și filme psihochimice.

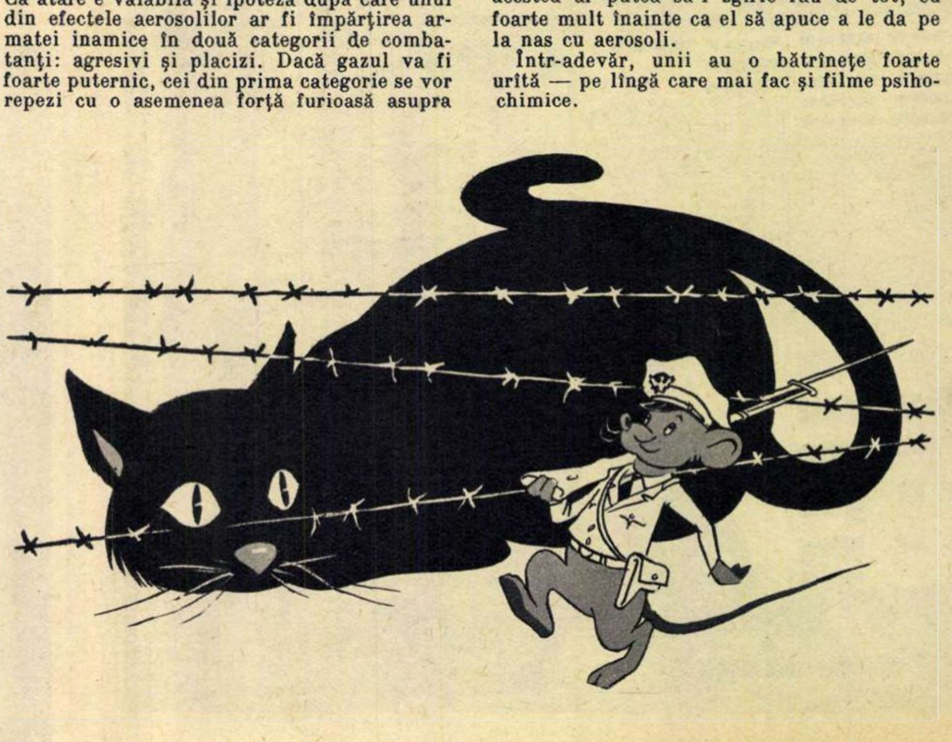

— Ţi-au umblat prin păr toate vînturile. Nu-i nimic...

DE UNDE ÎNCEPE DRAGOSTEA

În rapidul Timişoara-Bucureşti, doi tineri vor să pună ordine în amintiri.

El: Mi se pare că în anul III te-am cunoscut.

Ea: Nu, în anul IV.

El: Nu, în anul III.

Ea (glumind): Mi se pare că eşti certat cu memoria.

El (tot glumind): Vezi cum eşti? N-avem nici o lună de căsătorie şi mă necăjeşti.

Ea: Eşti copil.

El: Spune-mi, te rog, cine a fost primul dintre noi care a zis: „Să nu mai fim funcţionari"?

Ea: Amîndoi.

El (o sărută pe obraz): Vreau soare, vreau livezi întinse de piersici şi ionatan, vreau turme de oi...

Ea: Eşti un romantic, un poet.

El: Romantic da, poet nu. Dar pot să-ţi amintesc ceva din Walt Whitman care se potriveşte de minune meseriei noastre. Ascultă:

Pămîntule, aştepţi ceva de la mine?
Spune, bătrînule, ce vrei?
— Aştept ca fiii mei să mă transforme...

Ea: Deci noi sîntem copiii pămîntului.

El: Nu, noi trebuie să fim (lasă-mă să-l completez pe Whitman) cei mai buni copii ai pămîntului.

Dialogul acesta a avut loc în urmă cu patru luni în rapidul Timişoara-Bucureşti. Cei doi tineri ingineri agronomi ai secţiei agricole regionale Banat n-au mai vrut să fie funcţionari şi au cerut să plece la ţară. Cererea le-a fost aprobată. El, soţul, Mircea Mureşanu (moldovean) a fost repartizat la gospodăria colectivă din Obreja. Ea, soţia, Ştefania Mureşanu (bănăţeancă), la gospodăria colectivă din Glimboca. Ambele gospodării sînt în raionul Caransebeş. Ambele sînt tinere. Ca şi inginerii. Între locul de muncă al acestor ingineri agronomi (nu între inimile lor) e o distanţă de 5 kilometri. O nimica toată.

Se bagă-n toate

Într-adevăr, la Obreja, pe Mircea Mureşanu, ca în poezia lui Whitman, îl aştepta pămîntul. Livezile şi mioarele îl aşteptau. Dar mai presus de orice, îl aşteptau oamenii. Inginerul acesta tînăr venise într-un sat în care, la sfîrşitul anului trecut întovărăşirea se transformase în gospodărie colectivă. Primele zile trăite în gospodăria colectivă i-au dat lui Mircea Mureşanu — după mărturisirea sa — imaginea unui sat în care oamenii au pornit cu dreptul în toate acţiunile.

— Cînd am sosit la Obreja, acum patru luni, gospodăria colectivă avea o vechime de cinci săptămîni. La sediul gospodăriei, oamenii care m-au întîmpinat erau puţini.

— De ce?

— Fiindcă, deşi era toiul iernii, s-au prins într-o importantă acţiune. Sute de oameni împin-

Merilor li se asigură din timp o ţinută frumoasă.

zeau în acele zile cîmpul. Împreună cu omul care mi-a devenit cel mai bun prieten, colaborator şi tovarăş de muncă, Teodor Drăgan, preşedintele gospodăriei, am urcat spre dealuri. „Ce faceţi, oameni buni?“ — i-am întrebat eu, după ce le-am dat bineţe şi m-am prezentat. „Cucerim noi pămînturi, tovarăşe inginer“ — mi-au răspuns colectiviştii. „Ştiţi, la noi suprafaţa arabilă nu e prea mare şi 1.000 de pomi foarte bătrîni, mai mult morţi decît vii, ţin degeaba umbră pămîntului. Nici tu mere, nici tu grîu.

Terminăm cu dumnealor şi mărim arabilul. Dar punem şi livezi noi, la loc potrivit pe dealuri...“

— Frumos v-au vorbit.

— Acţiunea lor era însă mai frumoasă decît vorbele.

Intru mai adînc în documentare:

— Tovarăşe inginer, vorbiţi-mi despre dumneavoastră!

— Voiam să vă spun că sînt deosebit de bucuros că muncesc într-o gospodărie colectivă tînără. Cînd am definitivat planul de producţie pe acest an, colectiviştii mi-au spus: „Fă bine, tovarăşe inginer şi cu ştiinţa dumitale pune planul la punct. Că noi numai meri şi oi am crescut şi nu ni-s multilaterali“.

— Cine v-a cerut acest lucru? Tovarăşii din consiliul de conducere?

— Bineînţeles că în primul rînd conducerea. Dar ceea ce m-a impresionat a fost că simpli colectivişti, oameni care lucrează în diverse sectoare, mi-au cerut acest lucru: Isac Gaşpar şi Petru Moraru, Floarea Hădărău şi Petru Garaş şi mulţi alţii. Atunci m-am felicitat.

— De ce?

— Pentru că am prilejul să muncesc într-o gospodărie unde sarcina fundamentală — întărirea economico-organizatorică — este privită cu toată seriozitatea nu numai de oamenii care conduc, ci de întreaga masă a colectiviştilor.

— Vă rog să-mi vorbiţi şi despre dumneavoastră.

— V-am vorbit.

Fiindcă mă nemulţumeşte ultimul răspuns al inginerului, merg la Teodor Drăgan, preşedintele gospodăriei. Îl iau şi pe dumnealui coautor la reportaj.

— Inginerul n-a vrut să-mi spună nici un cuvînt despre activitatea sa în gospodărie. Vă rog să-mi daţi dumneavoastră o mînă de ajutor în acest sens.

— Să încep cu modestia tovarăşului Mircea.

— Mulţumesc. Am făcut cunoştinţă cu ea. Altceva.

— Se bagă-n toate. Are o vorbă: „Succesul are trei căi: organizare, hărnicie, ştiinţă“. Să-l fi auzit pe tovarăşul la definitivarea planului de producţie. Zicea el: „Cine n-are nevoie de bani să nu cultive legume. Cine n-are nevoie de bani mai mulţi să nu irige culturile de legume. Apa curge degeaba pe lîngă noi“. Am modificat pe loc planul de producţie. După cercetarea terenului şi după un studiu amănunţit, tovarăşul Mircea a propus în şedinţa consiliului de conducere ca, în 1963, cultura legumelor să fie extinsă pe 30 de hectare. Să nu uitaţi: într-o comună premontană să ai 30 de hectare cu legume, e ceva.

A sosit tovarăşul inginer.

GOSPODARIA AGRICOLA COLECTIVA
„DRUMUL BELSUGULUI"
OBREJA RAI.CARANSEBES

— Am notat. Mai departe, vă rog.

— Unii dintre noi, după ce am întemeiat colectiva au zis: să facem construcţii. Asta a fost bine. Dar cîţiva au strigat în adunarea generală: să înălţăm construcţii faine, arătoase ca fetele de măritat, că ne-a dat statul credite pe termen lung şi fără dobîndă.

— Ziceţi mai departe că e interesant.

— Tovarăşul inginer a pus atunci punctul pe i. Zicea dumnealui: „Să nu facem risipă folosind întreg creditul pentru construcţii. La Obreja construcţiile nu sînt o problemă. Le facem urgent şi-o să ne coste foarte puţin. Avem destule resurse locale: şi lemn şi var, şi pietriş. Creditele le vom folosi pentru procurarea vitelor. La noi sectorul zootehnic are mare viitor“ — şi a avut dreptate. La sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale mulţi reprezentanţi ai colectiviştilor au arătat că au procedat ca şi noi: au folosit creditele pentru procurarea de animale, iar construcţiile le-au făcut din resurse proprii.

Trec în fugă pe la toate acareturile gospodăriei. Numeroase construcţii, unele terminate, altele în lucru, îţi dau impresia că te afli într-o colectivă cu stagiu. Le număr: două saivane pentru 2.000 de oi, o puierniţă pentru 1.000 de găini, două remize pentru 100 de căruţe, două tabere pentru tineretul bovin. Toate sînt gata. Un grajd pentru 100 de vaci e în construcţie.

Într-adevăr, colectiviştii din Obreja au pornit cu dreptu' de la început. Oamenii-mi spun că în tot ce e nou şi frumos a pus inimă şi pricepere un tînăr: inginerul Mircea Mureşanu.

Livezi şi mătase

Plec pe cîmp, împreună cu Mircea Mureşanu şi Teodor Drăgan. Se pune porumbul 5000 (pe o suprafaţă destul de mică, întrucît aici sîntem într-o regiune premontană), se seamănă culturi intercalate (cartofi mai cu seamă) în livezile tinere, se fac tăieri globuloase şi piramidale la pomi (depinde de specie) şi pe dealuri se plantează. Întreb:

— Ce plantează colectiviştii?

— Livezi de ionatan şi dublu roşu delicios. Înlocuim toţi merii cu productivitate mică şi calitate nevaloroasă — mă informează Mircea Mureşanu.

— După cîte ştiu, aici la Obreja aveţi o ţuică de „frunce“.

— Da, dar prunii nu-s de soi. Prunului local, roşioarei, i-a venit ceasul din urmă. E inferior. Îl înlocuim cu soiurile anna spath şi bistriţe brumate. Soiurile acestea sînt minunate pentru gem şi compot.

Ajungem pe un platou unde primăvara a izbucnit în toată frumuseţea ei. Aflu că înainte pe locul acesta, unde iarba e ca mătasea, nu creşteau decît mesteceni pitici, spini şi ferigă. Acum aici e păşunea model. Suprainsămînţarea naturală, îngrăşarea prin tîrlire, superfosfaţii şi sarea potasică urcă producţia de masă verde a acestei păşuni la 12.000 kg per hectar.

Inginerul îi spune preşedintelui:

— Trebuie să mărim suprafaţa păşunii model. O păşune cu productivitate mare scade preţul de cost şi la lapte şi la carne.

Oamenii pot să prevadă viitorul

După patru ceasuri de mers revenim la sediul gospodăriei colective. E seară. Şedinţă de lucru cu brigadierii. Se arată ce şi cum s-a lucrat azi. Se dau indicaţii precise pentru mîine. Primăvara aceasta întîrziată şi capricioasă le dă de furcă oamenilor.

— Cîte tractoare ară mîine pe coastă?—se interesează Isac Gaşpar.

— Patru — răspunde Drăgan.

— Scoatem dimineaţa şi atelajele pe deal?

—Nu. Sînt tractoare suficiente. Toate atelajele vor lucra în lunca Bistrei, la grădină.

O asemenea şedinţă are loc în fiecare seară. Fără nici un fel de convocare. Durata: cel mult un sfert de ceas. Uite-o, s-a şi terminat. Pleacă brigadierii. Pleacă şi Isac Gaşpar. Îl cheamă cu ochiul pe inginer. Acesta nu observă. Îl cheamă cu mîna şi cu gura:

— Tovarăşe inginer, te-aş ruga să vii pînă la mine.

— Pentru ce?

— Ştiu eu. Multe m-ai învăţat dumneata. Am o ţuică bătrînă, ţinută în vas de dud şi o brînză ce se topeşte în gură.

— Las-o pe altă dată! — amînă inginerul.

Dar Isac îi spune cu o dulce ameninţare:

— Treaba dumitale. Da' să fiu al dracului dacă ai să scapi de-o gură de ţuică din vasul de dud..

E unsprezece noaptea. La sediul gospodăriei întîrzie doi oameni: preşedintele şi inginerul agronom. Au în faţă harta comunei. O cercetează. Cei doi conducători ai gospodăriei colective sînt oameni care văd lucrurile în largă desfăşurare, în perspectivă. Îmi vorbesc despre viitorul apropiat al gospodăriei. Acum au 1.200 de oi. La sfîrşitul lui '62 vor avea 2.000. În 1965 turma colectivei va număra peste 6.000 de oi. Nici o ţurcană. Numai ţigăi. La sfîrşitul acestui an colectiva din Obreja va avea 75 de bovine. Veţi spune: puţine. A nu se uita: gospodăria e tînără. A nu se uita încă un lucru: în 1965 colectiviştii îşi propun o încărcătură de bovine excelentă: 600, din care 400 vaci de lapte.

Îmi plac nespus oamenii aceştia. Vorbesc cu certitudine şi optimism despre lucrurile ce au de gînd să le facă. Aşadar, cînd oamenii îşi organizează bine munca, pot să prevadă viitorul.

Numai înainte de miezul nopţii

Mă uit la ceas. E unsprezece şi jumătate noaptea. Se aude claxonul unui „Gaz“. Intră în sediul gospodăriei o femeie. Se apropie de Mircea Mureşanu. E nevastă-sa.

Aici se vor adăposti păsările colectivei.

— Mircea, te rog să votezi cu două mîini pentru o iniţiativă.

— A cui este?

— A mea.

— S-o aud.

— Şi gospodăria voastră şi a noastră sînt în vecinătatea unui centru muncitoresc, Oţelul Roşu.

— Spune-mi iniţiativa, te rog.

— În două vorbe: Glimboca şi Obreja să facă la toamnă o seră comună pentru legume extratimpurii.

— Votez pentru ideea asta, Ştefania (îi mîngîie părul), dar văd că ţi-au umblat prin păr toate vînturile. Eşti obosită. Ai cam întîrziat la întîlnire. Parcă era vorba de 11 fix.

— N-am ce să-ţi fac. În primăvara asta am să întîrzii la toate întîlnirile. Campania agricolă...

Dau să plec. Am o întrebare pentru Mircea Mureşanu:

— Totdeauna vă întîlniţi aşa tîrziu?

—În zilele acestea de campanie intensă, totdeauna.

— O ultimă chestiune, tovarăşe inginer: spuneţi-mi de unde începe dragostea?

— Depinde. La noi a început din vremea studenţiei.

— Dar parcă sînteţi, totuşi, la început.

— Aveţi dreptate: sîntem ca atunci, la început. De altfel sîntem şi la începutul meseriei.

George CIUDAN
Fotografii de Gertruda PANTEA

Livezile tinere se împacă foarte bine cu culturile intercalate.

Pentru ca păşunea să fie de mătase, colectiviştii au un aliat de nădejde: îngrăşămintele chimice.

E BINE SĂ ȘTIM...

DISC

Acum cîtva timp casa noastră de discuri „Electrecord" a editat două discuri de muzică ușoară, care credem că vor cunoaște un binemeritat succes (EDC-277, EDC-278) atît datorită popularității unora dintre piesele cuprinse, cît și interpretărilor de bună calitate.

Astfel „Să nu te superi dacă plîng" de Gherase Dendrino (a nu se confunda cu „Nu-ți pare rău cînd vezi că plîng?" de Ion Vasilescu) reprezintă o încercare merituoasă de a adapta un text de inspirație medie la un ritm destul de antrenant. Interpretarea Laviniei Slăveanu, însoțită de un trio bărbătesc anonim (deoarece discul nu-l anunță) și acompaniată de Orchestra Electrecord dirijată de T. Cosma, acordă mult sentiment unor versuri siropoase.

În schimb e imposibil să nu aplauzi melodia „Macarale" de C. Zaharia, A. Grigoriu și R. Iorgulescu, în execuția plină de nerv a fraților Grigoriu. Datorăm o mențiune specială orchestrației originale, care folosește ingenios un grup de patru zugtromboane cîntînd la unison cu vocile și un compartiment ritmic realizat cu ajutorul talgerului și al chitarei puternic marcate. Efectul sonor este de bună calitate.

Roxana Matei și Gică Petrescu formează un potrivit cuplu în „La braț cu tine", o compoziție stenică și originală corespunzător servită de valoarea poetică a textului. Din păcate, bighina lui Vladimir Cosma „Visam o fată cum ești tu", deși cîntată de Nicolae Nițescu plus un octet vocal feminin (tot anonim), nu reușește să se impună. Prea e fără melodie... melodia, prea e fără culoare construcția lucrării, (cu toate eforturile de inventivitate armonică ale orchestrei), pentru ca această tentativă de „șlagăr" să rețină atenția publicului.

Frații Grigoriu interpretează cu vervă și umor cîntecul popular cuban „El bayon". Savoarea acestei înregistrări rezultă și din execuția cîntecului în limba spaniolă. Cu toate că, dacă s-ar fi interpretat cîteva pasaje și în romînă, „El bayon" n-ar fi avut decît de cîștigat.

„Torero" este titlul unei răspîndite melodii a compozitorului și conducătorului de orchestră italian Renato Carosone. Recent, cîntecul său „Gondoli, gondola" a fost distins cu un premiu al Festivalului de la San Remo. În execuția orchestrei „Electrecord" compoziția își păstrează nealterate calitățile sale de ritm și melodie. Aceeași apreciere este valabilă și pentru samba lui Rojas, „Sucu-sucu", care în Roxana Matei și-a găsit o bună interpretă.

ÎN CĂUTAREA COMORILOR „FIILOR SOARELUI"

Studiind vechi pergamente spaniole, cercetătorul suedez Christian Merner a găsit informații din care reiese că în anul 1532, cînd spaniolii au ocupat întinse teritorii din America de Sud, ultimul rege al incașilor — ce se intitulau „fiii soarelui" — a poruncit ca avuțiile acestui popor cu o veche civilizație să fie ascunse de invadatori. 70 de mii de oameni au transportat în peșteri piese de aur și alte obiecte de mare valoare. Merner presupune că, orientîndu-se după elementele furnizate de inscripții, ar putea găsi locurile unde a fost ascuns aurul legendar.

Guvernul Ecuadorului a permis începerea lucrărilor de căutare cu condiția să i se predea o însemnată parte din comoară.

AMINTIRE DE LA „SCOTLAND YARD

Conducerea poliției din Londra a observat că în timpul din urmă polițiștii își „pierd" cam prea des căștile. Sumare investigații au dat la iveală că ele sînt... dăruite turiștilor americani. Americanii — al căror spirit practic este binecunoscut — le-au găsit destinații originale. Astfel, s-a aflat că ei folosesc acest element important al uniformei paznicilor ordinei, ca frapieră pentru sticlele de whisky...

ELECTROCARDIOGRAMĂ PRIN... TELEFON

Tînărul inginer sovietic Antanas Stasiunas, care lucrează în cadrul laboratorului central al Institutului de medicină din Kaunas, a pus la punct o metodă originală pentru transmiterea electrocardiogramei prin... telefon.

El a conceput un sistem care permite transformarea curenților biologici ai inimii — captați și amplificați — în semnale electrice care pot fi transmise prin telefon. Aparatul de recepție primește semnalele și le retransformă în curenți bioelectrici.

Dispozitivul va da posibilitate astfel, să se efectueze consultații medicale la distanță.

MOARĂ CU... AER COMPRIMAT

Măcinarea grîului se face de mii de ani cu ajutorul morilor care funcționează pe baza sfărîmării grîului între două pietre. Un grup de ingineri de la Institutul tehnologic din Moscova a propus recent un prototip care va funcționa pe principii cu totul noi — cu ajutorul aerului comprimat.

Boabele de grîu sînt transportate din direcții opuse de curenți de aer comprimat și, ciocnindu-se cu o forță extraordinară, se pulverizează. Se pot obține, în funcție de viteza curenților (adevărate viteze supersonice: 350-500 m/sec) calități de făină diferite.

De vorbă cu medicul

IGIENA CĂILOR RESPIRATORII (I)

Bolile căilor respiratorii sînt foarte frecvente. Cine nu a suferit de un guturai, de o faringită, de o laringită cu răgușeală sau de o amigdalită? Din fericire, aceste boli se soldează în majoritatea cazurilor cu o vindecare ușoară. Unele din ele însă, repetîndu-se, pot da naștere la complicații grave cu repercusiuni pentru toată viața. Așa stînd lucrurile, este bine să cunoaștem, măcar sumar, mecanismul respirației și cum se apără organismul de îmbolnăvirea căilor respiratorii superioare.

În respirația obișnuită, aerul pătrunde în cavitatea nasului în interiorul căruia se află proeminențele osoase numite cornete. Aerul inspirat se îndreaptă în sus, înconjoară cornetele, după care, coborînd, pătrunde în faringe prin două orificii. Parcurgînd astfel un drum întortocheat, aerul are timpul necesar să se încălzească și să se umezească. Datorită mucozității nasului, o cantitate mare de microbi dăunători sănătății, care se găsesc în firicelele de praf din aer, sînt reținuți și îndepărtați, prin suflarea nasului, o dată cu praful.

Atunci cînd în nas pătrunde aer prea rece sau prea uscat, acesta irită terminațiile din mucoasa nasului, care primesc de la creier impulsul pentru o dilatare a vaselor sanguine sau o creștere a secreției mucoasei nazale. Dacă particulele de praf sînt mai mari, este provocat strănutul care le îndepărtează.

Atît pentru o bună și eficientă funcție respiratorie, cît și pentru protecția funcției mirosului este absolut necesar să ne obișnuim de a respira numai pe nas. Aerul respirat pe gură nu este prelucrat, fapt care poate să influențeze nefavorabil sănătatea noastră. Respirația pe gură poate provoca boli de dinți, ale faringelui și laringelui, ale bronhiilor și ale plămînilor. Atunci cînd sîntem obligați să rămînem vreme mai îndelungată în locuri cu aer viciat sau cu variații mari de temperatură și umiditate, respirația nazală este absolut necesară.

În numărul viitor vom vorbi despre unele boli ale nasului și faringelui — care fac grea sau imposibilă respirația nazală — și despre remedierea lor.

Dr. Silviu GHEREA

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

Da și nu

ORIZONTAL: 1) Începe cu NU precedată fiind de DA — NU categoric. 2) DADA, BABACA, NUNA etc. 3) NU... DA — Cale! 4) NU... DA — Între. 5) Literă slavonă — Unde nu faci foc nu iese fum. 6) Moment critic — Trei din... zeci. 7) Poliția de pe vremea lui Vodă Caragea (pl.) — Poet romîn. 8) Duet — Obraz subțire. 9) DA din cap. 10) BA... BA și DA... NU — BA NU.

VERTICAL: 1) DADA (reg.) — Ape! 2) NU pe dos — NU... ia. 3) NU, NU și iar NU — Marin Costăchescu. 4) Taur (reg.) — Clădit. 5) A iubi (poet.) — Inel — Localitate în Finlanda. 6) Păsări de pradă — Cetate legendară. 7) Munți în R.P.R. — Tei! 8) Dînșii — NU spune nimic. 9) DADA (pl.). 10) DA — Și iar DA.

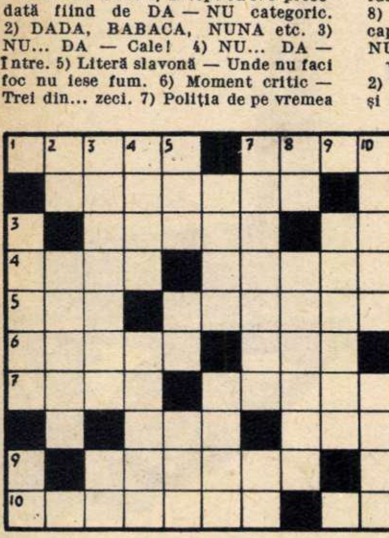

Dezlegarea jocului „CU DALTA ȘI PENELUL", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Sudorița — Baba. 2) Eliberarea — Ap. 3) Rc — Ipătescu — E. 4) Oiz — Ida — T — Sul. 5) Vo — Ani — Penel. 6) Ren — Apărarea. 7) A — Dec — Arat — Ir. 8) Frumoasă — Ul — L. 9) Acont — Dorice. 10) Grant — Barabas. 11) Hi — Arte — Iles. 12) Est—Amatoarea.

NOUTĂȚI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE DIN DEȘEURI INDUSTRIALE

În Uniunea Sovietică au fost puse la punct noi procedee pentru fabricarea unor îngrășăminte chimice din deșeuri industriale. Astfel, din deșeurile de pirită rezultate din producția de acid sulfuric se prepară îngrășăminte conținînd cupru. În Ucraina se utilizează pe scară largă ca îngrășămînt nămolul de mangan, care este un deșeu al înnobilării minereurilor de mangan.

Fabricile de materiale plastice furnizează agriculturii deșeuri bogate în azot, iar cele de sodă amoniacală un îngrășămînt azotat extrem de eficace.

Valorificarea pe această cale a deșeurilor industriale deschide mari perspective agriculturii.

VOPSIREA „ELECTRICĂ" A MOBILEI

Industria sovietică a mobilei folosește din ce în ce mai mult vopsirea „electrică" a produselor. Cum se realizează aceasta?

În cîmpul electric ce se formează între doi electrozi se introduc lacurile sau vopselele. Particulele de vopsea căpătînd o sarcină negativă se îndreaptă spre electrodul încărcat pozitiv — produsul care trebuie vopsit.

Metoda vopsirii în cîmp electric de înaltă tensiune prezintă importante avantaje față de metodele obișnuite: datorită ei se reduce de 3-4 ori consumul de materiale, se îmbunătățește calitatea produsului vopsit și crește productivitatea muncii.

CARNE DIN... FRUNZE

Proteinele se găsesc nu numai în produsele de origine animală, ci și în fructe, tulpini, flori și frunze. După cum se știe însă, frunzele plantelor și copacilor, deși conțin o importantă cantitate de proteine, nu sînt în general folosite.

De curînd, specialistul sovietic A.G. Doiarenko împreună cu un grup de cercetători au studiat posibilitatea utilizării frunzelor în alimentație.

Experiențele au arătat că proteinele din frunze constituie o valoroasă „carne vegetală". Ele se asimilează bine și au un important conținut de vitamine, fiind din acest punct de vedere superioare cărnii.

Utilizarea în viitor a proteinelor din frunze va putea aduce un belșug de produse nutritive în alimentație.

ȘTIAȚI CĂ...

... cel mai înalt continent al globului este Antarctida? Înălțimea ei medie este de 2.200 m — de 2,5 ori mai mare decît cea a Asiei.

... s-a constatat că cel mai puternic vînt de pe glob poate fi întîlnit la capul Denison (Antarctida)? Viteza sa medie anuală este de 19,4 metri pe secundă.

... dacă Pămîntul s-ar roti de 17 ori mai repede, la Ecuator obiectele n-ar mai avea greutate?

... în aer uscat și încălzit treptat, omul poate suporta pentru scurt timp o temperatură de +150° și chiar de +160° C?

... pe Pămînt furtunile au loc cel mai frecvent în a doua jumătate a zilei — între orele 13 și 24? Numărul maxim al furtunilor se situează în timp între orele 15 și 18; durata majorității furtunilor este de o oră. Totuși, la tropice și în munții Caucaz pot ține pînă la 12-13 ore. Cel mai mare număr de zile de furtună — 220 pe an — a fost înregistrat pe insula Iava, unde cifra totală a furtunilor este de 1.400 pe an.

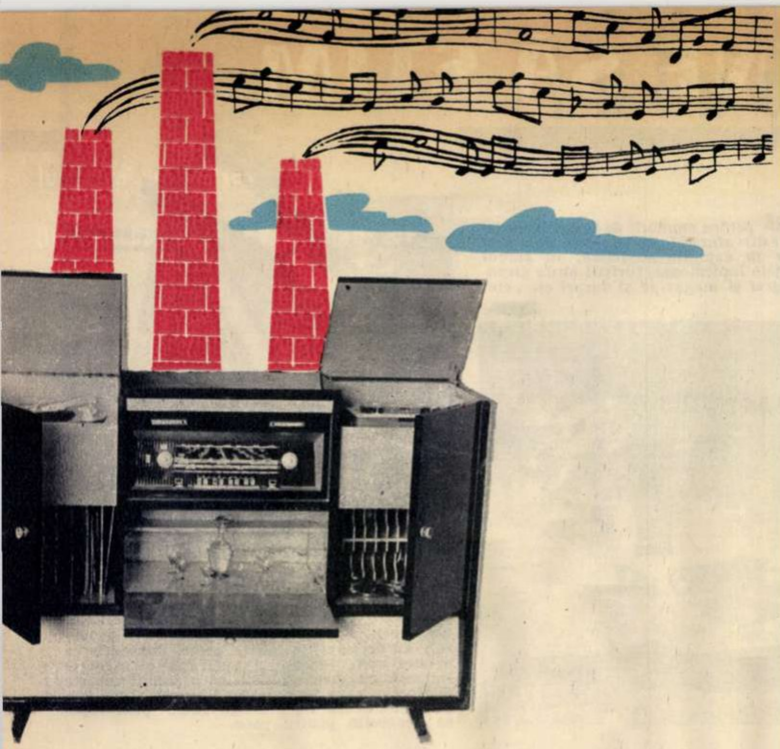

combina muzicală
ELECTRONICA

● Vreţi să prindeţi în bune condiţii o emisiune radiofonică?
● Vreţi să ascultaţi în condiţii optime ultimele imprimări pe discuri?
● Vreţi să înregistraţi sau să ascultaţi pe bandă de magnetofon un concert sau glasul celui ce vă este drag?

Cumpăraţi-vă combina muzicală

ELECTRONICA S. 606 A

Pentru cei interesaţi menţionăm că ea este prevăzută cu:
— un sistem acustic complex cu cinci difuzoare
— un amplificator audiofrecvenţă cu calităţi superioare
— un radio receptor de lux tip „Enescu"
— un magnetofon cu două viteze
— un pick-up semiautomat.

O veste bună pentru salariaţi şi întreprinderi: Combina Electronica S. 606 A se poate cumpăra în rate sau prin virament.

SPORT

DESPRE BALONUL OVAL

de Constantin **CHIRIŢĂ**

Fotbaliştii, dar mai ales „specialiştii" din tribune (ai acestui joc) care-şi afirmă cu atîta ardoare competenţa prin aprobări, negaţii, îndemnuri, „ah"-uri, „of"-uri, aproape numai cuvinte monosilabice (şi ar fi bine să rămînă la ele, pentru că „huo-"ul e mai obositor: are două silabe), invocă hazardul prin binecunoscutul dicton modern: balonul e rotund. Ce ne facem însă cu balonul oval care „of" (nu ne asumăm prin aceasta calitatea de specialişti) e atît de nestatornic şi comite atîtea ghiduşii... (chiar şi pentru unii dintre jucătorii noştri care sînt recunoscuţi ca valori de frunte în rugbiul european) cînd e lovit cu piciorul? O lovitură de picior îl trimite la 20 de metri înainte, dar după ce atinge pămîntul se întoarce ca un bumerang cu vreo zece metri înapoi, mai loveşte o dată pămîntul în faţa unui jucător care-l aşteaptă cu braţele deschise, dar printr-o curbă ingenioasă îl ocoleşte pe îndrăgostitul de circumstanţă, pentru a se aşeza parcă docil în preajma unor glezne puternice gata să-l lovească, să-l trimită într-o direcţie sigură. Dar nu ştiu cum se face că şi de astă dată reuşeşte să se strecoare printre cele cîteva perechi de glezne, cu capriciozitatea unei lăcuste. Iar cînd, în sfîrşit, se hotărăşte să se acuieze undeva pe teren (pentru că de obicei cochetează într-una cu tuşa) zeci de picioare dansează în jurul lui pe pămînt, zeci de braţe se încolăcesc deasupra lui, în aer, iar el stă acolo, chitic, cu siguranţa că o bună bucată de vreme n-o să-l deranjeze nimeni. Pînă cînd o lovitură norocoasă de picior (posesorul piciorului caută bineînţeles balonul în altă parte, cu privirile, pentru că braţele caută să strîngă cu o dragoste cam violentă umerii unui adversar) îi dă o nouă direcţie... şi povestea începe dacapo.

Ce ne facem cu un asemenea balon realizat parcă în urma indicaţiilor celor mai iluştri scamatori? Ce ne facem cu un asemenea balon (cu care rugbiştii noştri şi-au afirmat de atîtea ori măiestria pe plan internaţional), pentru că jocurile din ultimul timp au ridicat serios problema nestatorniciei şi neastîmpărului său? Scene asemeni celei relatate au fost destul de frecvente (chiar şi în partidele de duminica trecută la care au participat trei din cele mai bune echipe, Dinamo, Steaua şi Griviţa Roşie) încît spectatorii se pot întreba la un moment dat: cine cu cine se joacă, jucătorii cu balonul sau balonul cu jucătorii (sau toţi cu spectatorii?).

Răspunsul ni se pare foarte simplu. Pentru a fi cuminţit şi îmblînzit, pentru a accepta docil voinţa celui sau celor care-l posedă, un asemenea balon trebuie jucat în primul şi în primul rînd cu mîna. Şi atunci cîtă fantezie, cît spectacol, cîtă frumuseţe ar însemna un joc de rugbi! Aşa cum ne-au demonstrat uneori, duminica trecută, echipele noastre fruntaşe. Şi atunci am vedea şi noi cîteva încercări spectaculoase (cu tot ceea ce înseamnă ele: şarje, viteză, forţă, spontaneitate, şerpuire, surpriză, inteligenţă), nu să aşteptăm una în 80 de minute ca pe o minune care, bineînţeles ca orice minune, nu se întîmplă, sau dacă se întîmplă o dată într-un joc nu se mai repetă. Şi atunci ar fi mai mulţi spectatori în tribune şi printre ei mulţi tineri care s-ar îndrăgosti mai repede şi mai mult de acest sport. Şi atunci am reedita poate mai uşor acele succese de mare prestigiu ale rugbiului romînesc. (Atenţie, se apropie meciul cu Italia, iar Franţa, care aproape s-a distrat în „Turneul celor 5 naţiuni", a învins-o destul de greu cu 6-3).

Hai, băieţi! Jucaţi-l frumos la mînă, nu daţi cu piciorul balonului oval.

O fază din partida de rugbi Dinamo-Steaua, terminată cu victoria dinamoviştilor: 3-0 (0-0).

Fotografie de Romulus SCURTU

in jurul globului

EXPERIENȚELE NUCLEARE AMERICANE din Pacific — împotriva cărora s-a ridicat glasul de protest al opiniei publice mondiale — amenință să infecteze cu radioactivitate apele oceanului. Pentru a preîntîmpina vînzarea peștelui contaminat, autoritățile japoneze supun controlului fiecare lot de pești prinși în ocean.

UN MINUNAT LOC DE TABĂRĂ pentru amatorii de camping sovietici și străini. Dar nu într-o pădure din afara Moscovei — așa cum s-ar părea din fotografie — ci chiar în capitala sovietică, în parcul Ostankino. După cum arată tăblițele indicatoare, turiștii au la dispoziție și un serviciu de poștă-telegraf și magazine și dușuri etc., etc.

АДМИНИСТРАТОР
MANAGER
ДУШ
SHOWER-BATH
ПОЧТА-ТЕЛЕГРАФ
POST-TELEGRAPH
УМЫВАЛЬНИК
WASHSTAND

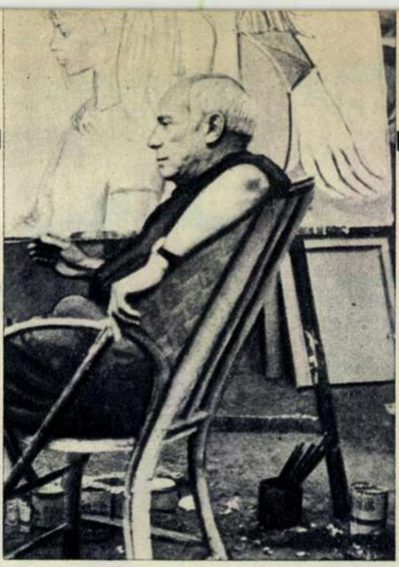

PICTORULUI DE RENUME MONDIAL Pablo Picasso (în fotografie), cunoscut luptător pentru pace, i s-a decernat recent Premiul Internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare". În declarațiile făcute presei după aflarea acestei știri, Picasso a subliniat că e foarte impresionat, foarte fericit că a primit această distincție, care provine din Uniunea Sovietică, țară cunoscută în întreaga lume prin lupta sa neobosită pentru pace.

PENTRU PRIMA OARĂ la grădina zoologică din Frankfurt (R.F.G.) s-a născut, în captivitate, un pui de cimpanzeu.

PE STADIONUL BRADEN DE RANCAGUA (în fotografie, văzut din avion) va avea loc deschiderea celui de-al VIII-lea campionat mondial de fotbal, organizat în acest an de Chile.

ENRICO CARUSO ÎN TINEREȚE? Nu, nu e celebrul tenor napolitan. E un nepot al său, Dick Caruso — cîntăreț american de muzică ușoară și care-i seamănă foarte bine la chip.

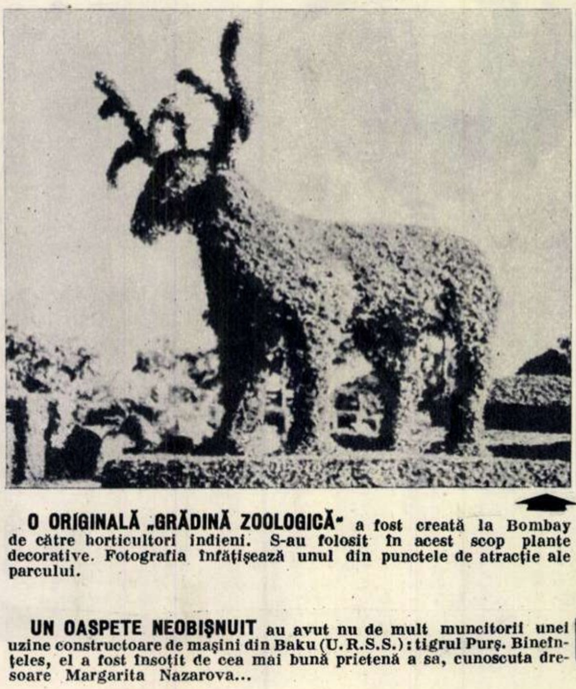

O ORIGINALĂ „GRĂDINĂ ZOOLOGICĂ" a fost creată la Bombay de către horticultori indieni. S-au folosit în acest scop plante decorative. Fotografia înfățișează unul din punctele de atracție ale parcului.

UN OASPETE NEOBIȘNUIT au avut nu de mult muncitorii unei uzine constructoare de mașini din Baku (U.R.S.S.): tigrul Purș. Bineînțeles, el a fost însoțit de cea mai bună prietenă a sa, cunoscuta dresoare Margarita Nazarova...

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Acele nu s-au răspîndit în Cosmos...

Ce au devenit cele 350.000.000 de ace de cupru lansate de americani în Cosmos?

Petre LEBEDI
Năvodari

Răspunde prof. univ. CĂLIN POPOVICI, de la Observatorul astronomic din București al Academiei R. P. R.

Cu toate protestele Uniunii astronomice internaționale și a numeroase societăți științifice din lumea întreagă, guvernul S.U.A. a pus în practică, la 21 octombrie 1961, hotărîrea de a lansa un satelit militar de tipul „Midas", satelit care trebuia să împrăștie un nor de 350.000.000 de mici ace de cupru. Greutatea totală a acelor era de 35 kg și ele formau un pachet compact care urma să fie expulzat de pe bordul satelitului.

Brîul de ace trebuia să folosească la comunicații radio intercontinentale, în special cu caracter militar. Acele o dată răspîndite pe o orbită la înălțimea de 3.000 km ar fi rămas cîțiva ani în spațiu și ar fi putut aduce mari prejudicii astronomiei optice, radioastronomiei și zborurilor cosmice.

Satelitul a fost plasat pe orbită, însă din motive necunoscute pachetul de ace aruncat nu s-a desfăcut, astfel că ele nu s-au răspîndit în Cosmos, cum era prevăzut. Astronomia și astronautica nu au decît să se felicite de acest insucces. Totuși proiectul, cunoscut sub numele de „West Ford", nu a fost abandonat și inițiatorii lui au anunțat că vor încerca încă o dată această experiență provocatoare.

Aici au locuit: Anton Pann G. Topîrceanu

Vă trimit două fotografii evocatoare.

Prima reprezintă casa din Rm. Vîlcea în care a locuit la începutul secolului trecut Anton Pann. Casa prin vechimea ei de peste 200 de ani și prin stilul ei, specific romînesc, constituie un monument valoros.

A doua fotografie, realizată tot de mine, prezintă casa-memorială George Topîrceanu de la Nămăiești, comuna Valea Marea-Pravăț, raionul Muscel. După multe „schimbări de decor", Topîrceanu venea aici în fiecare an, ori de cîte ori timpul îi îngăduia.

Azi, mulți din cei care l-au cunoscut pe Topîrceanu sau i-au îndrăgit versurile, vin să viziteze casa-memorială din Nămăiești.

Ion CRUCEANĂ
Pitești, str. Țepeș Vodă nr. 25

De la fotocorespondenți

La Întreprinderea pentru industrializarea laptelui din Ploiești s-a montat recent o instalație care realizează o producție de 5.000 de litri lapte pasteurizat pe oră. (I. VERMONT)

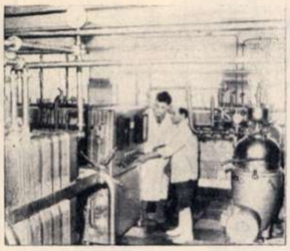

În sala de lectură a căminului cultural din comuna Crucea, raionul Hîrșova. (Gh. CIOROBEA)

Primăvara în orașul nostru... (Traian ONOFREICIUC-Pitești)

Kamciatka, peninsula vulcanilor

Aș dori să cunosc cîte ceva despre peninsula Kamciatka.

Mihai POPESCU,
Craiova, str. Al. Ioan Cuza, 96

Răspunde prof. univ. MIHAI IANCU, de la Facultatea de geologie-geografie a Universității din București.

Kamciatka este una din cele mai interesante unități fizico-geografice din Orientul Îndepărtat al Uniunii Sovietice. Această peninsulă, de formă lunguiață, întinzîndu-se în sensul meridianului pe o distanță de peste o mie de kilometri, este scăldată de apele Mării Ohotsk, ale Oceanului Pacific și ale Mării Bering, și ocupă o suprafață o dată și jumătate mai mare ca a țării noastre — 350.000 km².

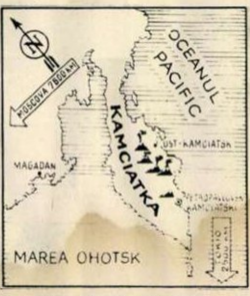

Relieful ei cuprinde tot felul de forme, de la cîmpiile întinse de-a lungul litoralului, pînă la munții înalți de peste 4.800 m (vulcanul Kliucev 4.850 m).

Cîmpia litorală vestică, cu linia țărmului puțin crestată, pe alocuri mlăștinoasă, este alcătuită din depozite neogene și aluviuni continentale și s-a format printr-o mișcare de ridicare a fundului mării. Zona culmilor muntoase mijlocii este formată din depozite vechi (paleozoice, mezozoice) străbătute de intruziuni granitice, dar cea mai mare întindere o ocupă depozitele de roci vulcanice mai noi.

Deosebim două zone vulcanice: una în vest, cu vulcani stinși, de dimensiuni mici, mult fragmentați de ape, alta în est, cu vulcani activi și de mari dimensiuni (Șiveluci, Kliucev, Tolbacik, Kozeak, Avacinsk etc.). În total în Kamciatka există 127 de vulcani; dintre aceștia 38 activi, iar 13 periodic activi, părînd stinși, liniștiți, dar care, după o perioadă îndelungată de timp, încep să erupă.

În legătură cu activitatea vulcanică trebuie pusă și apariția diferitelor izvoare cu ape minerale, majoritatea cu ape fierbinți, a căror temperatură variază mult: de la 30° (Kronoțki) la 80° (Paratunsk).

În rezervația naturală de la Kronoțki izvoarele fierbinți aruncă apa la mari înălțimi. În „Valea gheizerelor", gheizerul Velikan (uriașul) erupe din timp în timp, aruncînd pînă la 50 m înălțime o coloană de apă clocotită, învăluită de aburi, la o temperatură de 100°!

Pe scurt

DUMITRU BOJINCĂ, elev – Turnu Severin. Lucrarea tehnică, de căpetenie, a inginerului romîn Anghel Saligny (1854-1925) este podul de peste Dunăre, de la Cernavodă. În îndelungata sa carieră inginerul Saligny a proiectat sau condus numeroase construcții portuare, de cale ferată, hidraulice etc. A fost profesor la Școala națională de poduri și șosele, iar între anii 1907 și 1916, președinte al Academiei Romîne.

ION I. VOICU — Pitești. Un exemplar din faimoasa lucrare a lui Galileo Galilei, intitulată „Sistema Cosmicum" a fost identificat la sfîrșitul anului 1960 la Satu-Mare. Amănunte în legătură cu acest exemplar și cu împrejurările în care s-a păstrat din 1635, cînd a fost tipărit, și pînă azi, găsiți în nr. 49 din 10 decembrie 1960 al revistei „Flacăra".

VIRGINIA GOIA — Cîmpulung, reg. Suceava. Revista noastră publică frecvent portrete ale actorilor. Dacă în librăriile din Cîmpulung nu găsiți fotografii de actori, adresați-vă Centrului regional de librării și difuzare a cărții din Suceava.

Artistei Silvia Popovici îi puteți scrie pe adresa Teatrului Național „I.L. Caragiale" din București, pasajul „Comedia", iar artistei Liliana Tomescu, pe adresa Teatrului „Constantin Nottara" București, bd. Magheru 20.

SCARLAT BRATU, ofițer mecanic pe vaporul „Mangalia" și Petre Gheorghe, zugrav decorator — Ploiești. Fotografiile trimise de dv. sînt interesante și vor apare în viitoarele numere ale revistei noastre. Așteptăm și altele, însoțite de explicații complete.

MARIANA MARINESCU, elevă — Craiova. Cursurile Facultății de geologie-geografie durează cinci ani, dintre care doi sînt destinați specializării. Examenul de admitere se va da în toamnă la materiile: Botanica, Zoologia (Bazele Darwinismului), Geografia generală, și Geografia fizică a R.P.R.

Tot în legătură cu fațada unor case din Arad

În „Flacăra" nr. 11 din 17 martie 1962, la rubrica „Cititorii ne scriu, noi răspundem" (pag. 23), se vorbește în cadrul unei note critice intitulate „Atenție la fațada casei!" despre aspectul neplăcut al fațadelor unor case din Arad provocat de prezența unor pete de culoare închisă.

Aceste pete nu sînt altceva decît niște pînze ale unui mic păianjen pe care l-am identificat încă în 1956 a fi specia Dictyna civica și care se instalează în locuri ce nu se bucură de o însorire puternică.

Aspectul neplăcut al fațadelor caselor cu petele provocate de pînzele păianjenului Dictyna civica poate fi remediat prin curățirea pereților cu o perie de paie, urmată, după 2-3 zile de stropirea fațadei cu un insecticid. Este necesar ca această operațiune să fie efectuată în aprilie-mai și în iulie-august.

Ion FIRU
biolog, directorul Muzeului regional al Olteniei, Craiova

Un aspect de la o emisiune locală.

Aici, centrul de radioficare Fundeni!

În fiecare seară la ora 19, vocea crainicului de la centrul de radioficare Fundeni, raionul Oltenița, anunță celor peste 8.000 de ascultători începerea emisiunii locale. Muncitori, colectiviști, deputați, agronomi vorbesc în fața microfonului despre cele mai variate probleme legate de activitatea locală.

Vă scriu toate acestea întrucît centrul respectiv de radioficare aduce un sprijin concret în toate sectoarele de activitate din raza comunei noastre. De pildă pentru semnalarea unor lipsuri și desigur pentru propuneri, redacția centrului are o emisiune intitulată: „Atențiune, microfonul e deschis!", emisiune care se bucură de succes. De asemenea, centrul de radioficare sprijină cu cele mai variate programe consolidarea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective din raion. Noi, activiștii din cele șapte cămine culturale de pe raza centrului și un număr de aproape 60 de colaboratori locali sprijinim activitatea centrului de radioficare Fundeni.

Petre GRĂJDEANU,
directorul căminului cultural „Nicolae Bălcescu", comuna Fundeni

Cititorii către cititori

Antonus Palinsis, Kaunas 5, Dzuky 14-4, R.S.S. Lituaniană (U.R.S.S.), dorește schimb de vederi. Corespondează în limbile rusă, engleză, polonă.

Doresc să facă schimb de ilustrate, următorii cititori: *Ileana Stoica*, elevă, Ploiești, str. Bălcescu, 35; *Teodor Arvinte*, miner, Vulcan, Căminul nr. 3, cam. 5, raion Petroșeni; *Petre Daba*, Reșița, str. Petre Maior, bloc 800; *Gh. Schiopescu*, Craiova, str. Șt. Gheorghiu, 11; *Paula Văceanu*, of. P.T.T.R. Ineu; *Lidia Rădulescu*, elevă, Buzău, str. Dobre Chiteș, 28. Doresc schimb de corespondență pe teme de literatură, muzică, artă etc. și schimb de vederi: *Florin Dumitrache*, Tîrgoviște, str. Boerescu Zaharia, 7; *Valerica Mustață*, Craiova, str. Valea Gangelui, 70; *Steliana Tîrîș*, elevă, Craiova, str. Pavlov, 110; *Diana Secheli*, Craiova, str. V. Roaită, 12, ap. 3; *Mariana Mitran*, elevă, Craiova, str. Valea Gangelui, 70; *Nuță Moise*, Ploiești, elevă, str. Elena Pavel, 13; *Vasile Dinu*, Craiova, str. Ștefan cel Mare, 68; *Aurel Ciciu*, învățător, com. Arcani, raion Tg. Jiu; *Eugenia Ioniță*, elevă, Ploiești, str. Pieței, 4; *Silvia Marin*, București, intr. Humulești, 27, raionul Lenin; *Aurel Burtuscu*, învățător, com. Racia, satul Suța Seacă, raionul Tîrgoviște; *Viorel Dragoș* și *Ion Haraș*, lăcătuși, Uzinele U.C.M.M.A Bocșa.

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistică

Anul XI — Nr. 19 (363)
12 mai 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

Gîndurile se pot desena!

de Cik Damadian

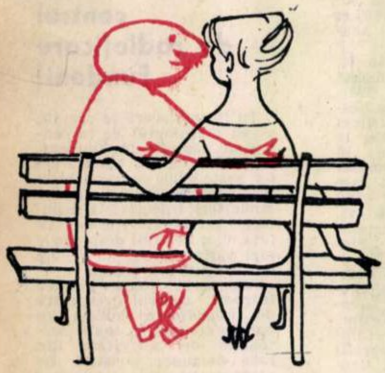

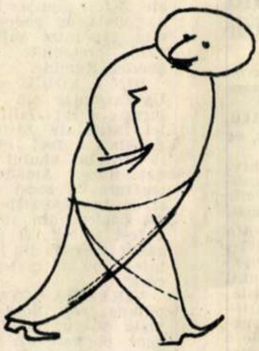

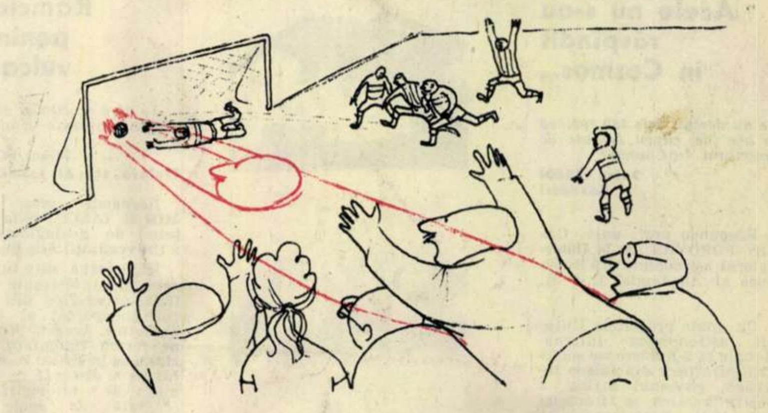

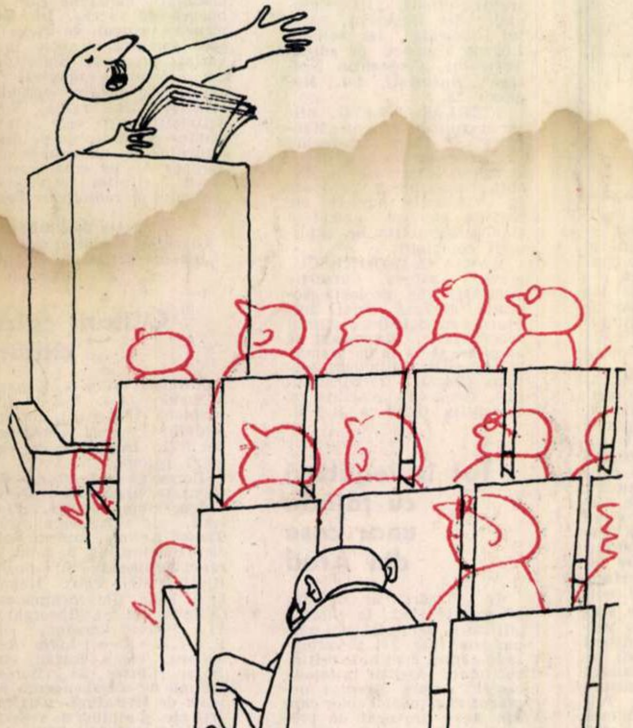

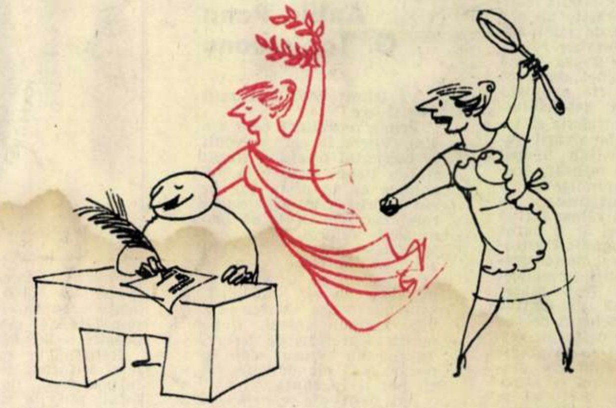

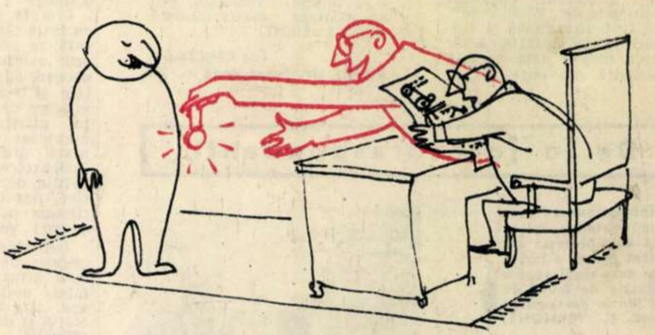

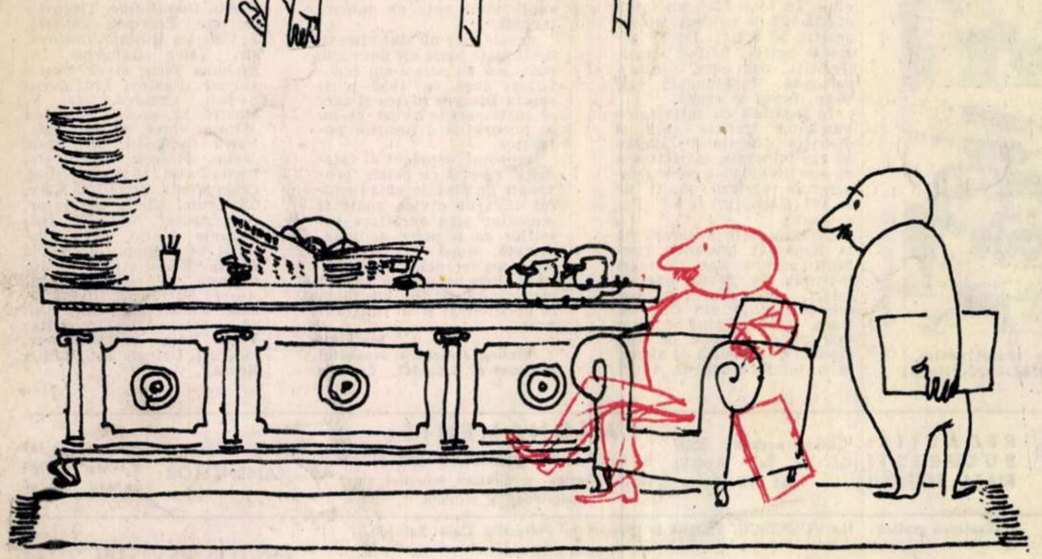

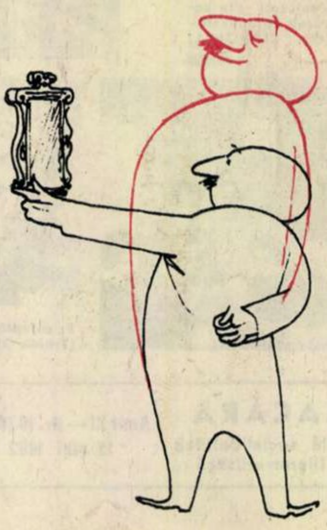

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

FLACARA

Nr. 20 (364) — 19 mai 1962

Liliana Tomescu, de la Teatrul „C. Nottara".
Fotografie de Clara SPITZER

Micul comentar

— Profetul electronic —

de Florica ŞELMARU

Figura astrologului cu tichie conică şi mantie înstelată a intrat de mult în rîndul imaginilor desuete, ca şi aceea a prezicătoarei cu bufniţă pe spătarul scaunului. Prorocii moderni — vorbesc despre cei „cu autoritate“, despre cei ale căror „profeţii“ sînt publicate în fiecare început de an în presa de senzaţie din Occident — poartă costum bine croit, ochelari de savant şi îşi conduc cu pămîntească îndemînare automobilul propriu. Cu toate acestea şi situaţia lor pare serios ameninţată. Din Bedford (Massachusetts, Statele Unite) ne vine următoarea ştire: o firmă din această localitate a construit, la comanda Pentagonului, un creier electronic însărcinat să prevadă... nici mai mult nici mai puţin decît deznodămîntul unui eventual război mondial.

Mă rog, în lipsă de creiere naturale care să poată descifra destinul unei agresiuni imperialiste — deşi nu este ceva prea greu de descifrat — Pentagonul are mijloacele de a-şi cumpăra unul artificial.

Iată cum funcţionează profetul electronic, după descrierea agenţiei France Presse: tehnicienii au redus în factori de ecuaţie toate datele şi incidenţele războiului rece sau cald, pornind de la 30 de mii de date diferite; ţinînd seama de existenţa în lume a trei categorii de state — socialiste, capitaliste şi neangajate — „memoriile“ creierului au înregistrat informaţiile privind puterea militară, producţia, ideologia etc. ale fiecăreia dintre ele; la aceasta se adaugă fişe corespunzînd altor elemente: declaraţii oficiale, documente diplomatice, deplasări de trupe ş.a.m.d. „*După ce miile de fişe au fost introduse*, scrie agenţia franceză, *nu mai e decît de aşteptat rezultatul — care de altfel este foarte rapid*“.

Rapid, poate. Exact, există solide temeiuri de îndoială.

Să presupunem în primul rînd că maşina cu care se mîndreşte firma din Bedford e un creier... să-i spunem „sănătos“, „cinstit“, adică una din acele instalaţii electronice pe care le folosesc cu succes în întreaga lume instituţii ştiinţifice şi întreprinderi economice. Acestea într-adevăr lucrează excelent — dar cu o singură condiţie: să li se furnizeze date de un perfect caracter obiectiv. Dar cine poate crede în caracterul obiectiv, de pildă, al datelor despre principiile marxism-leninismului, elaborate de tehnicienii Pentagonului?

Pe de altă parte nu trebuie exclusă eventualitatea ca profetul electronic să fi fost construit pe înaltul principiu ştiinţific al... ruletelor măsluite. Adică astfel încît, indiferent dacă în el se introduc date economice, ultimul roman poliţist sau reţete culinare, el să răspundă imperturbabil: „Cred în victoria Occidentului... Cred în victoria Occidentului... Cred...“

Mai este posibil şi ca noul născut creier electronic să aibă unele... „tare de familie“, cum se spune. Asemănătoare, de pildă, cu maladia numeroaselor sale verişoare-rachete care, neurastenice, se sinucid în valurile oceanului; sau cu aceea a vărului său, radarul hiperexcitabil, care l-a speriat pe generalul Power şi era cît pe ce să provoace o nenorocire. Dacă din uzinele de la Bedford a ieşit în lume un creier paranoic?

Pentru orice eventualitate, constructorii au modestia — sau prudenţa — de a declara că maşina lor nu pretinde să înlocuiască pe prezicătoarele extralucide, ci doar să „identifice nişte probabilităţi“.

Un creier omenesc sănătos, cinstit şi informat poate cu precizie identifica — nu probabilităţi, ci certitudini în ceea ce priveşte destinul unei agresiuni imperialiste. Se pare că acesta şi este, în ochii Pentagonului, cusurul esenţial al unui creier omenesc, cinstit şi informat. Preferă profetul electronic.

fotocronica FLACARII

La 7 mai s-a deschis la Cannes cel de-al 15-lea Festival Internaţional al filmului. La Festival participă 35 de ţări, printre care şi R.P. Romînă. Delegaţia noastră este formată din: Paul Cornea, director general al Centrului de producţie cinematografică „Bucureşti“, Ion Popescu-Gopo, regizorul filmului „S-a furat o bombă“, şi actorii Lica Gheorghiu şi Iurie Darie. Publicăm alăturat două imagini primite de la Cannes: în fotografia de sus, membrii delegaţiei romîne la Festival; în fotografia de jos, artista franceză Marina Vlady, întreţinîndu-se cu Iurie Darie.

NO NUCLEAR ARMS for Canada
NO NUCLEAR ARMS for Canada
NO NUCLEAR ARMS CANADA

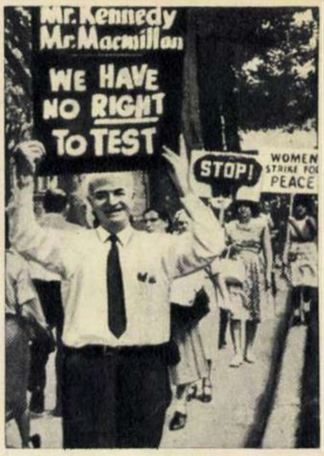

Mişcarea de protest împotriva experienţelor nucleare americane se desfăşoară cu intensitate crescîndă în diferite ţări ale lumii. Iată (în fotografia din stînga) o demonstraţie organizată la Ottawa, în faţa clădirii Parlamentului canadian. În fotografia din dreapta, cunoscutul savant american prof. Linus Pauling, laureat al Premiului Nobel, manifestează în faţa Casei Albe din Washington purtînd o pancartă pe care scrie: „Domnule Kennedy, domnule Macmillan, nu avem dreptul să facem experienţe“.

Noi atacuri teroriste au fost dezlănţuite de bandele O.A.S. în Franţa şi Algeria. În fotografie: intrarea în portul Alger, după o explozie care a provocat moartea a 62 de persoane şi rănirea altor peste 100.

Spasski
U.R.S.S.
Ciocîltea
Romania

În capitala Cubei se desfăşoară turneul internaţional de şah organizat în memoria fostului campion mondial de şah Jose Raul Capablanca. Printre participanţi se află şi maestrul internaţional şi campion al R.P.R. Victor Ciocîltea, pe care fotografia ni-l arată în timpul partidei cu marele maestru internaţional Boris Spasski (U.R.S.S.).

① Colectiviștii de la Poenari-Apostoli, regiunea Ploiești, sînt mulțumiți. În urma lucrărilor de întreținere efectuate pînă în prezent, grîul de pe lanurile colectivei se dezvoltă bine.

② La fabrica de ciment „Victoria socialistă“ din Turda se află în curs de montare o nouă linie de ciment.

③ Printre alte utilaje moderne cu care au fost recent înzestrate uzinele „Timpuri noi“ din București, se află și acest strung de mare capacitate.

④ Constructorii hidrocentralei „Roznov II“ de pe Bistrița se străduiesc să dea cît mai repede în funcțiune această centrală electrică înzestrată cu utilaj și echipament de fabricație romînească.

fotocronica FLACARII

①

②

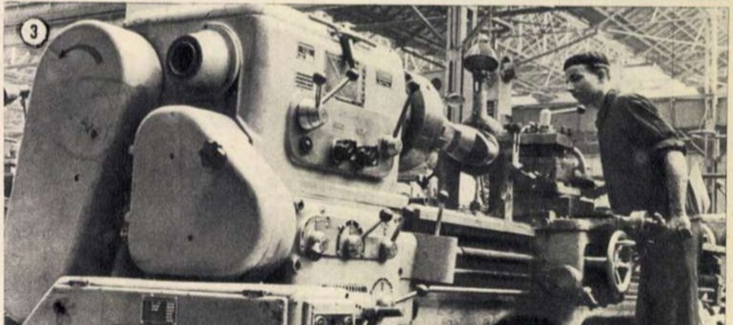
③

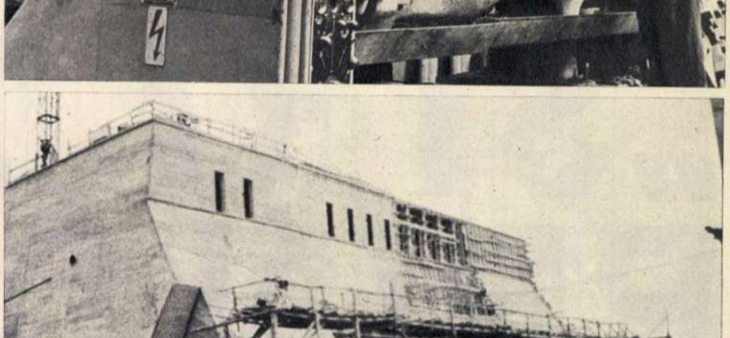
④

„Strada principală"... Dar nu aceea care purta această denumire pînă acum cîţiva ani, ci noua arteră modernă, născută o dată cu industrializarea socialistă a oraşului.

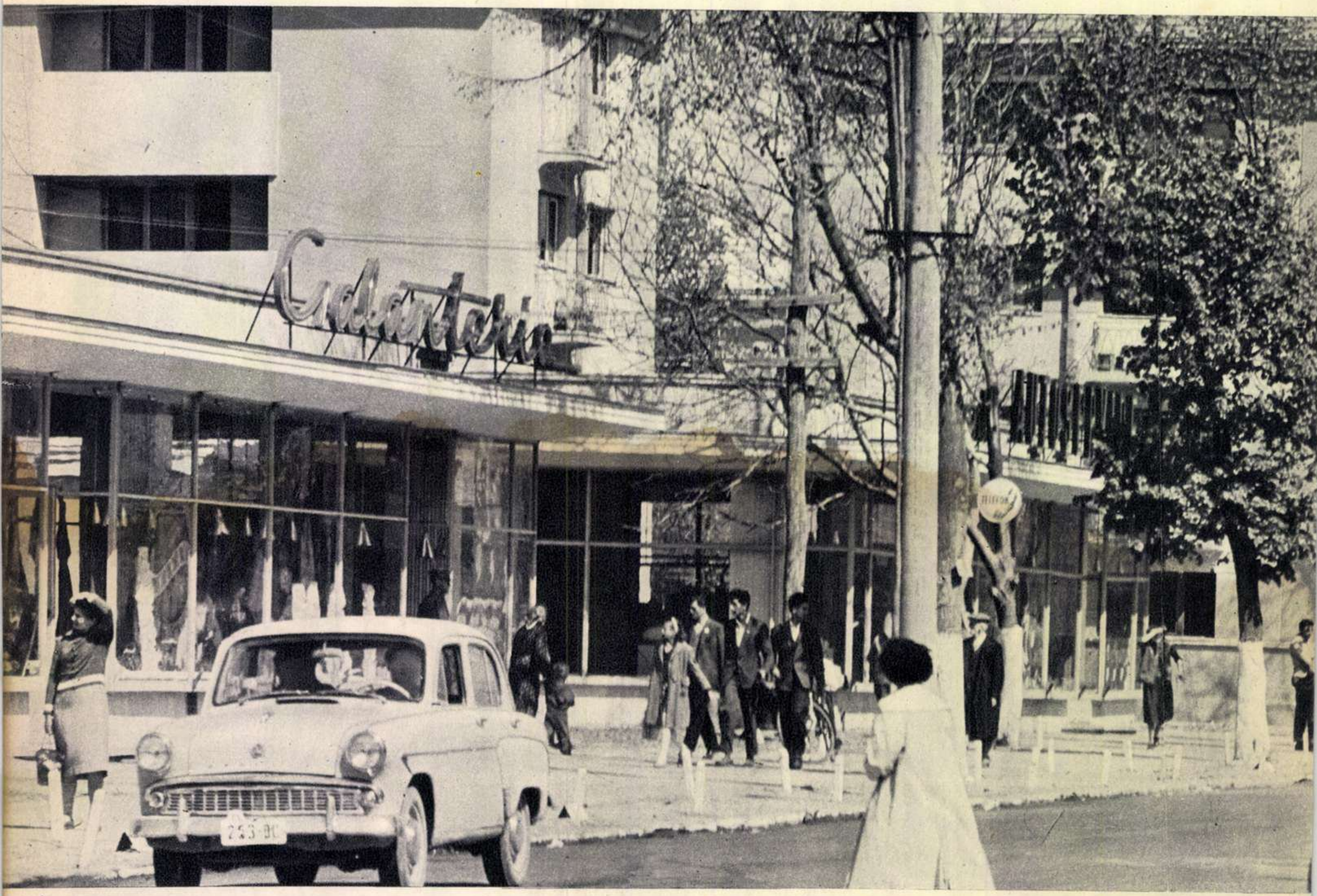

„STRADA PRINCIPALĂ"

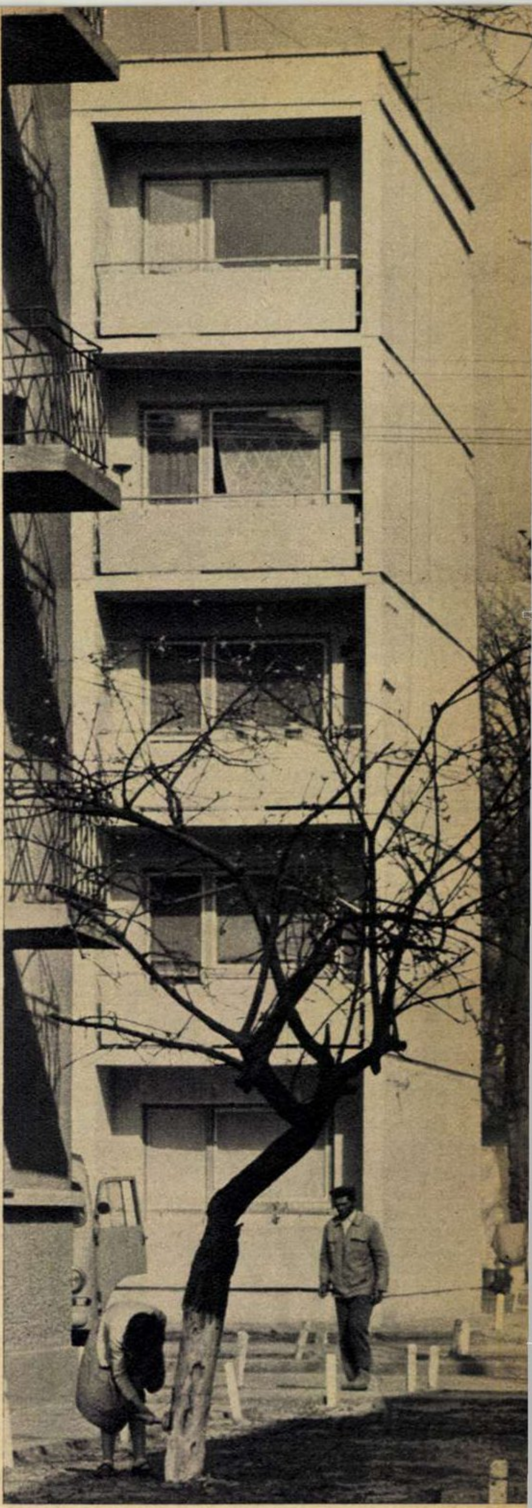

Cei care locuiesc în aceste blocuri sînt în marea lor majoritate proaspeţi cetăţeni ai Romanului. →

De prea multă ştiinţă de carte şi ajutat de către gîdele domnitorului Constantin Cantemir, Miron Costin şi-a pierdut într-o zi capul aici, în tîrgul Romanului. Dacă ar mai fi avut zile, eruditul şi nefericitul cronicar ar fi apucat poate să scrie şi despre această aşezare. Dar aşa, de la Uricul celui de-al doilea Muşatin, dat în secolul al XIV-lea, şi pînă la scriptele funcţionarilor primăriei Roman din 1938, autorul unei eventuale monografii romaşcane nu are la îndemînă decît documente sporadice şi neconcludente.

Cele din 1938 sînt, în schimb, de mare preţ. Ele consemnează, în stilul „colorat" al cronicarilor burghezi: 2.344 case, dintre care numai 5 acoperite cu ţiglă, 7 străzi pavate parţial şi 113 înecate de noroi, 50 la sută dintre copii bolnavi de limfatism şi maladii cronice, un consum zilnic mediu de 2 grame zahăr şi 20 grame carne pe cap de locuitor şi o medie generală a vieţii de 46 de ani.

Cum arăta Romanul în acel an? O stradă principală, mărginită de case mohorîte adăpostind la parter prăvăliile obscure ale nenumăraţilor negustoraşi – piaţa, unicul cinematograf, cîteva case retrase aparţinînd bogătaşilor, iar în rest, la fel ca la ţară, căsuţe scunde cu prispe de lut.

„Strada principală" a rămas pînă astăzi. Blocurile marelui cartier muncitoresc ridicate în ultima vreme, precum şi noul centru modern au făcut-o însă să cadă treptat spre marginea oraşului. În zorii zilei, atunci cînd vizitatorul o găseşte pustie de la un capăt la altul (şi dacă izbuteşte totodată să facă abstracţie de clădirile noi ridicate şi aici, de cele două restaurante moderne şi de vitrinele largi ale magazinelor), ea mai poate aduce pentru scurt timp o palidă imagine a Romanului apus.

Dar pînza subţire a fanteziei se destramă brusc. O zarvă tinerească inundă în cîteva clipe oraşul. Au răsărit ca din pămînt sute, poate chiar mii de cetăţeni. Un şuvoi compact de oameni se revarsă acum peste întreaga suprafaţă a străzii. Şi strada devine dintr-o dată mică, ridicol de mică, şi casele pitice, firave ca într-o iluzie optică. Avem în faţă matca îngustă a unui rîu, care primeşte pe neaşteptate năvala unui torent de munte. Majoritatea sînt tineri. Îmbrăcaţi cu grijă şi gust, ca într-o promenadă duminicală.

Cu toate acestea, întreaga mulţime prezentă la ora aceasta matinală nu reprezintă decît o foarte mică parte din numărul total al celor care lucrează şi locuiesc în Roman, peste 30.000 de cetăţeni, din care o bună parte statorniciţi în oraş abia în ultimul deceniu. Majoritatea lor locuiesc în blocurile cartierelor muncitoreşti şi în clădirile din jurul noului centru. În fiecare dimineaţă străbat vechea stradă principală a oraşului, zorind spre unităţile industriale în care lucrează: Fabrica de ţevi, Întreprinderea mecanică Roman, complexul „Proletarul", Fabrica de mobilă, Întreprinderea de prefabricate, Fabrica de cărămizi, Atelierele electrice şi Fabrica de unt. Toate ridicate şi utilate în ultimii 10-12 ani.

De fapt, oraşul cunoaşte aproape aceeaşi animaţie pînă tîrziu spre miezul nopţii. Au

Laminarea ţevilor mari s-a născut în ţara noastră o dată cu intrarea în funcţiune a Fabricii de ţevi din Roman.

Un colţ al noului magazin cu autoservire, înfiinţat de curînd într-una din clădirile cartierului muncitoresc.

Pentru salariaţii tinerelor unităţi industriale ridicate în Roman, constructorii de locuinţe au înălţat multe blocuri moderne, însumînd un total de 2.000 apartamente.

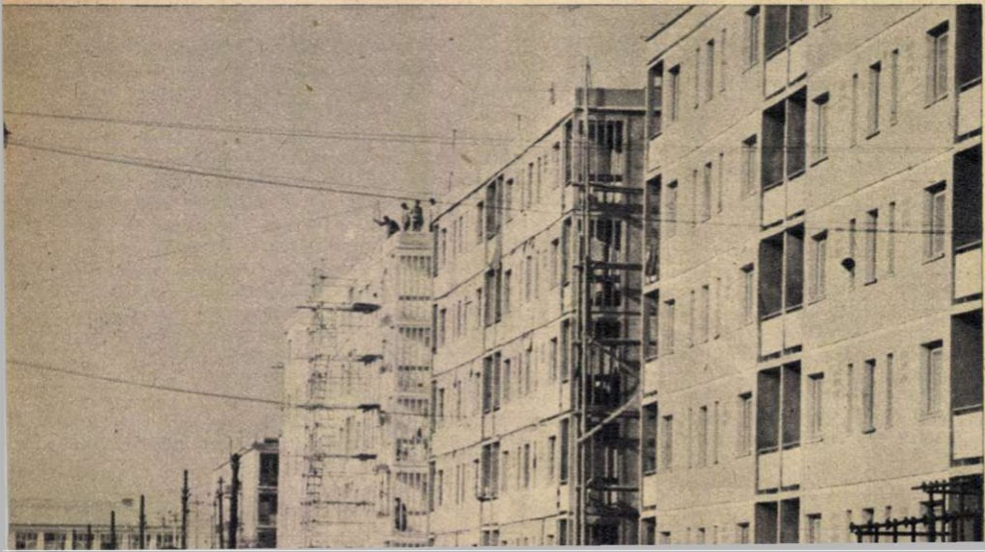

murit pentru totdeauna monotonia şi plictisul provincial, au dispărut, strivite, clevetirile, prejudecăţile, tradiţiile mucegăite; s-au volatilizat fără urmă îndeletnicirile demodate şi figurile „pitoreşti" ale tîrgului.

— Pe unde se mai află Tănase păsărarul, cel care vindea pe strada principală umeraşe şi păsări cîntătoare?

Dar nici tutungiul din colţ, în trecut ochii şi urechile oraşului, nu mai ştie precis:

— Lucra într-o vreme la „Prefabricate".

— Dar Ioan Tenţa, covrigarul?

— La „Laminorul", mi se pare...

Şi numai curiozitatea şi răbdarea reporterului îl descoperă pe acesta din urmă lucrînd în secţia laminor a Fabricii de ţevi. S-a calificat, a ajuns fruntaş în muncă şi de curînd tovarăşii lui l-au primit în rîndurile partidului. Ioan Tenţa zîmbeşte şi spune: „Am ajuns printr-o întîmplare laminorist".

Şi tot printr-o „întîmplare" a devenit laminorist şi Gheorghe Tudor, care, sosind să lucreze cu braţele pe şantierul fabricii, a fost îndemnat de către conducerea întreprinderii să urmeze şcoala de calificare. În prezent munceşte ca lăcătuş de întreţinere în secţia laminoare.

Şi tot „întîmplare" pentru: Gheorghe Goldan, Teodor Mihăiescu, Milu Capşa, care au urmat diferite şcoli de calificare. Primii doi pentru a deveni metalurgişti, ultimul, cu dorinţa de a ajunge strungar.

Şi dacă ar fi să dăm înapoi filmul evenimentelor, am întîlni în destinul fiecăruia din cei peste 2.000 de muncitori ai fabricii aceeaşi „întîmplare" fericită.

Nu e de mirare: tehnologia laminoarelor de ţevi mari s-a născut în ţara noastră pe un teren aproape virgin. La fel ca în atîtea alte ramuri industriale create în anii regimului nostru, muncitorii şi tehnicienii Fabricii de ţevi din Roman au învăţat o meserie nouă; i-au descifrat tainele pas cu pas prin intermediul nucleului de ingineri, maiştri şi muncitori întorşi de la specializarea făcută într-o fabrică cu acelaşi profil din U.R.S.S. Tinerii ingineri, de pildă, au început desluşirea procesului de fabricaţie cu ajutorul inginerului Vasile Savu; maiştrii Gheorghe Goldan şi Petrică Neteş, datorită maistrului Gheorghe Apostoaie; iar muncitorii Teodor Calcan şi Gheorghe Zaharia au învăţat meserie de la alt specialist care a studiat în U.R.S.S., muncitorul Mihai Burlacu.

Nici unul nu s-a gîndit cu ani în urmă că va ajunge laminorist. Pentru toţi, aceeaşi „întîmplare" fericită.

De fapt n-a fost la mijloc nici o întîmplare. Planul de dezvoltare armonioasă a tuturor regiunilor ţării a fost elaborat de partidul şi guvernul nostru, printre altele, şi pentru a se produce în regiunile înapoiate ale ţării asemenea „întîmplări", de loc întîmplătoare.

Azi, după patru ani de zile, e imposibil să mai deosebeşti în colectivul închegat al întreprinderii vechiul grup al iniţiaţilor de cel al începătorilor. Profesorii şi elevii se întrec azi în rezolvarea unor probleme de înaltă tehnicitate, care au depăşit de mult faza începutului. Cei care se străduiau în 1958 să descifreze manevrarea uriaşelor agregate le obligă azi să producă mai mult, studiind şi aplicînd cele mai noi metode tehnico-organizatorice: folosirea concomitentă a celor două cuptoare rotative pentru încălzirea ţaglei, aprovizionarea ritmică cu material a perforatorului I, respectarea disciplinei tehnologice de-a lungul întregului proces de laminare. Pentru ca spre sfîrşitul lunii martie colectivul fabricii să poată din nou anunţa realizarea unui coeficient mărit de utilizare a agregatelor, o sporire a productivităţii muncii orare cu trei tone. Şi totodată realizarea cu zece zile înainte de termen a planului trimestrial.

Iar „elevii" — mulţi dintre ei — şi-au întrecut de mult profesorii.

Comuniştii Milu Capşa şi Teodor Mihăiescu, două cunoştinţe făcute cu şapte... alineate mai sus, au devenit fruntaşi şi tot în acest răstimp şi-au terminat la seral liceul (ale cărui cursuri sînt urmate în prezent de peste 400 de tineri de la Fabrica de ţevi). Primul a fost trimis la şcoala de

Patru membri ai brigăzii „Steaua roşie" cercetînd rezultatele întrecerilor din cadrul secţiei laminor. Ei au putut anunţa tovarăşilor lor o veste îmbucurătoare: brigada „Steaua roşie" s-a clasat şi la finele primului trimestru al anului 1962 pe locul I.

maiştri de la Galaţi, iar Teodor Mihăiescu, împreună cu alţi 25 de colegi, la Institutul politehnic din Bucureşti.

Gheorghe Goldan a ajuns şeful „Brigăzii păcii", pe care a menţinut-o pe locul întîi toată vremea. De curînd el a preluat conducerea unui nou colectiv, devenind şeful şi profesorul celor 110 membri ai brigăzii „Steaua roşie". Ce e drept, noii săi elevi îşi cunoşteau bine meseria, dar se pare nu chiar atît de bine pentru a deveni la rîndul lor fruntaşi. „Ne angajăm să-i întrecem chiar şi pe cei din «Brigada păcii» şi să laminăm pînă la finele lui '62 din material economisit 300 tone ţeavă". Bineînţeles, dacă cei mai pricepuţi se vor ocupa de acum înainte cu mai multă răbdare de cei rămaşi în urmă. Şi mai ales dacă, prin reorganizarea brigăzii, un tînăr codaş ca Demostene Chirilă nu se va simţi jignit dacă de-acum înainte va trebui să dea ascultare colegului său mai priceput Gheorghe Bîrsan.

...Toate acestea însă cu luni în urmă. Fiindcă astăzi „elevul" Chirilă a ajuns tot atît de fruntaş ca şi „profesorul" Bîrsan. Iar brigada „Steaua roşie", prima în întrecerile dintre secţii.

În fabrică... Iar pe stradă e greu de deosebit romaşcanul de baştină de noii cetăţeni ai tîrgului. Fiindcă aceştia din urmă se simt tot atît de romaşcani ca şi primii. Oraşul acesta,care a fost martorul celor mai însemnate evenimente din viaţa lor, a renăscut la rîndu-i sub ochii lor şi datorită lor.

Oraşul a fost înzestrat într-un răstimp de numai patru ani cu mii de construcţii edilitare moderne (cartiere întregi de locuinţe, cinematografe, restaurante, magazine spaţioase), iar prin concursul şi grija gospodărească a cetăţenilor au fost construite un ştrand al tineretului (trei bazine, un restaurant), un stadion cu 10.000 de locuri, au fost plantate peste 10 milioane fire de ulm şi carpen pentru gardurile vii din localitate, iar în clipa de faţă se află în curs de construcţie un parc de agrement.

Teodor Calcan, alt muncitor fruntaş al secţiei laminor, lucrează cu pricepere la perforatorul I.

★

Numai strungarul Ion Todea e cătrănit foc. N-a găsit bilet la spectacolul „Băieţii veseli" al Teatrului „C. Nottara", sosit în turneu la Roman.

— De cîte ori soseşte în localitate un ansamblu artistic, e omor la bilete!

De fapt spectacolele de teatru nu sînt de loc rare: cel puţin de două ori pe săptămînă clădirea rezervată reprezentaţiilor artistice găzduieşte formaţii teatrale sosite în turneu. Dar o dată cu optimismul şi voioşia lor, noii cetăţeni ai tîrgului au dovedit şi un apetit nesăţios pentru reprezentaţiile artistice.

Lui Todea îi trece însă supărarea cînd dă cu ochii de fosta „stradă principală".

— Tare e mică şi caraghioasă, nu?

Cu toate că şi la ora aceasta înaintată e plină de forfota veselă a mulţimii. Mii de cetăţeni o inundă de la un capăt la altul.

Oamenii aceştia care au dat viaţă marilor unităţi industriale create, datorită cărora localitatea şi-a schimbat veşmîntul edilitar, au dăruit o nouă tinereţe oraşului, molipsindu-l cu veselia şi entuziasmul lor creator.

Mîna înnoitoare a constructorilor a schimbat în bună măsură şi înfăţişarea fostei „străzi principale". Cu toate acestea, în recentul plan de sistematizare a oraşului ea este notată cu semnul grafic convenţional al străzilor mici. O simplă arteră secundară a Romanului.

Liviu MAIOR
Fotografii de Elena GHERA

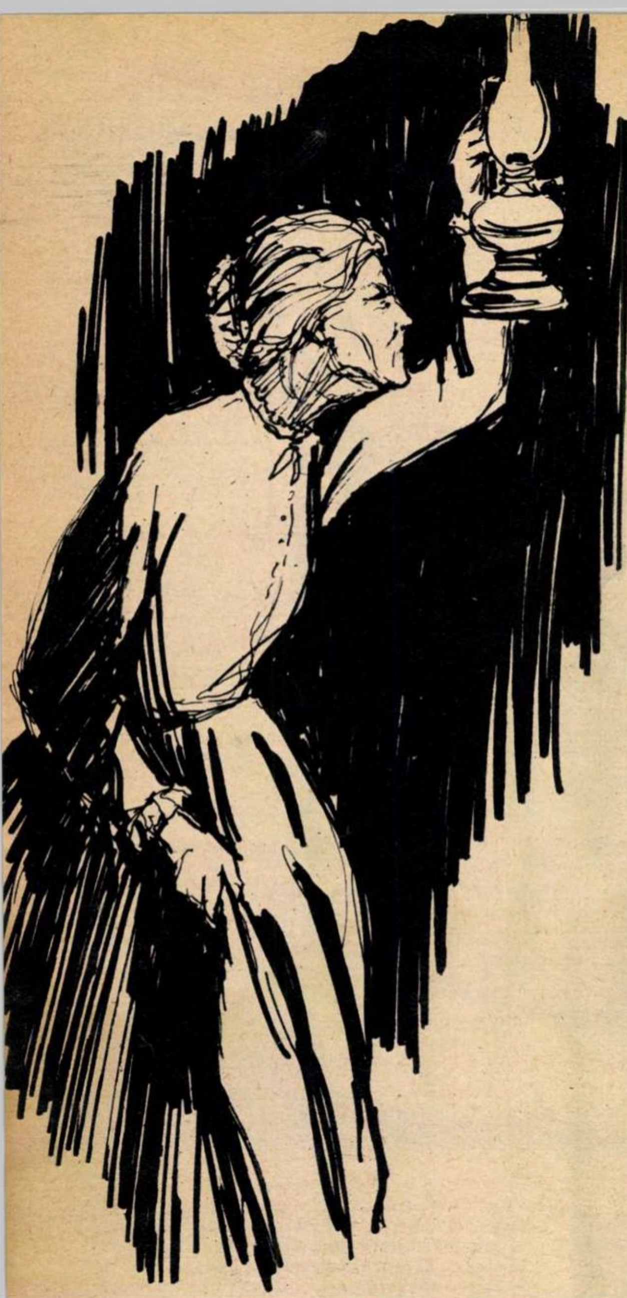

lumina

de Erskine CALDWELL

De curînd, cunoscutul scriitor american Erskine Caldwell a publicat volumul „CÎND TE GÎNDEŞTI LA MINE". Schiţa de faţă reia o temă familiară scriitorului, conflictul dintre speranţă şi cruzimea unei realităţi ostile, apăsătoare.

În amurgul timpuriu, banda de şcolari se strecura alene de-a lungul şoselei. Timpul era destul de călduţ în toamna asta tîrzie, aşa că băieţii porniseră în haimanalîc prin orăşel, cu capetele descoperite, ocolindu-l pe poliţist la o distanţă respectabilă. Lîngă locuinţa doamnei Wilkins se opriră şi începură să arunce cu pietre în căsuţa mică şi coşcovită.

Doamna Wilkins, o bătrînă măruntică, se apropie de uşă şi rămase locului cătînd cu atenţie în întuneric. Copiii aşteptară puţin, apoi unul din ei strigă cu o voce răguşită şi cît putu de tare numele lui Charlie.

Doamna Wilkins fugi în cameră, luă lampa de gaz pe care o ţinea totdeauna aprinsă lîngă fereastră şi ieşi în curticica din faţa casei. Porni să-l caute pe Charlie, în timp ce copiii o priveau din drum cu ochii holbaţi. Ţinea lampa sus, deasupra capului. După ce dădu ocol clădirii, doamna Wilkins se opri. Ascultă. Apoi îşi chemă de cîteva ori băiatul:

— Charlie! O, Charlie! Charlie, copilul meu, unde eşti?

Din senin se stîrni o învolburare care străbătu curtea. Lampa începu să fileze, iar deasupra sticlei se iscă un vîrtej de fum. Copiii plecaseră mai departe pe drum; nu se mai auzeau şi nici nu se mai zăreau. Braţul doamnei Wilkins fu cuprins de un tremur. Se clătină; nu uită să-şi arunce privirea spre lampa pe care o ţinea sus, deasupra capului. Tocmai la timp ca să îndrepte cu mîna liberă sticla ce sta să cadă.

Iscodi cu atenţie curtea din dosul casei, apoi se întoarse şi vreme de o jumătate de ceas rătăci pe cîmp. Se înapoie în casă şi puse lampa pe masa de lîngă fereastră.

Şterse sticla care se afumase şi se aşeză într-un fotoliu de lemn, acoperindu-şi umerii cu un şal de lînă.

Începu să vorbească singură, oprindu-se din cînd în cînd ca să asculte şi să privească afară pe fereastră.

În zadar încercaseră vecinii în ultimii nouă ani să-i explice doamnei Wilkins, cu multe precauţiuni, că Charlie Wilkins nu se va mai întoarce niciodată. Ea era încredinţată că mai curînd sau mai tîrziu, acesta tot va veni acasă.

— S-a prăpădit băiatul, doamnă Wilkins — îi spusese din nou, acum două săptămîni, un vecin.

Aşa cum făcea întotdeauna, doamna Wilkins clătină din cap. Nu putea să creadă ceea ce încercau să-i explice vecinii.

★

Acum unsprezece ani Charlie Wilkins plecase la Acron unde îşi găsise de lucru la fabrica de cauciuc. Nici nu trecuseră doi ani cînd şeful poliţiei din orăşel primise o înştiinţare din Acron în care se arăta că Charlie Wilkins căzuse într-un bac plin de acid. Deoarece nu mai rămăsese nimic din el care să poată fi expediat maică-si, ea nu crezu că murise.

— Charlie avea douăzeci de ani cînd a plecat de acasă — spunea ea la toată lumea — şi dacă s-ar întoarce în seara asta, ar fi de treizeci şi unu de ani. Acum trebuie să arate ca un bărbat zdravăn şi puternic, cu părul des şi negru şi ochii albaştri, ca ai lui taică-su. Cînd a plecat de acasă, Charlie încă nu era bărbat în toată firea, dar cînd se va întoarce, va fi la fel de zdravăn şi de puternic ca şi taică-su la anii lui. Cînd o să vină am să-l recunosc pe Charlie, chiar dacă s-o fi schimbat. Dar se poate schimba el într-atîta încît să nu-l recunosc?

Şedea într-un fotoliu lîngă fereastră, cu mîinile pe genunchi. Din cînd în cînd pleoapele i se închideau timp de cîteva clipe, pentru ca apoi să tresară şi să privească din nou în noapte.

— Nu uită el, copilul meu, să vină — îşi vorbea ea — nu cred o iotă din ce-mi spun ei, oricine ar fi; nu-i cred pentru că Charlie a făgăduit să mă viziteze imediat ce-i va îngădui slujba, iar Charlie n-a minţit niciodată, nici cînd era mititel de-o şchioapă, de fugărea vrăbiile prin curte; de fiecare dată cînd îl întrebam dacă n-a făcut vreo năzbîtie, îmi spunea adevărul, privindu-mă drept în ochi. Charlie a fost totdeauna un băieţel cuminte şi cinstit.

Pendula de pe cămin bătu zece. Doamna Wilkins îi aruncă o privire, dar rămase pe loc. Încă nu era tîrziu. Obişnuia să se culce abia pe la unsprezece; alteori aştepta şi pînă după miezul nopţii.

Dinspre şosea se auzi un automobil. Doamna Wilkins se îndreptă în fotoliu, ascultînd încordată maşina care se apropia. Aceasta ajunse în dreptul casei şi, fără să oprească, trecu mai departe.

— Odată şi odată, tot o să se întoarcă Charlie — spuse doamna Wilkins. Ori cu maşina, ori pe jos. Nu înţeleg de ce stăruiesc cu toţii să mă convingă că n-o să mai vină.

Deodată se ridică şi îşi încleştă mîinile pe braţele fotoliului. I se păruse că aude ceva. Ceva care semăna cu scîrţîitul fotoliului. Dar se auzea de afară. Aşa scîrţîia numai portiţa din curte.

Pînă să înţeleagă ce se petrece, se auzi o bătaie în uşă. Doamna Wilkins îşi strînse puternic pumnii. Niciodată nu venise cineva atît de tîrziu la ea. Nu ştia ce să facă. În timp ce aştepta tremurînd din tot corpul, bătaia se repetă. De astă dată tresări tulburată.

— E Charlie!

Era tot ce putea spune. Alergă în odaia cu vechituri. Acolo, într-o cutie de carton, zăcea rochia ei de sărbătoare. Ochii i se umplură de lacrimi care o orbeau şi pe care încerca în zadar să le reţină. Ieşi din cameră şi începu să-şi scoată rochia de casă.

În clipa aceea se auzi din nou bătaia din uşă. Îşi dădu seama că bătaia asta era aievea. O auzise de trei ori. Nu putea fi confundată cu nimic altceva. În cele din urmă se schimbă, îşi scoase pantofii de casă şi încălţă un singur pantof din perechea de duminică, deoarece în grabă îl pierduse pe celălalt şi nu mai avusese timp să-l caute.

— Vin, vin, vin! — strigă ea, prinzîndu-şi cu o mînă părul în ace, iar cu cealaltă netezindu-şi rochia. Charlie, imediat! Vin, Charlie, băieţelule...

Nu reuşise să-şi găsească celălalt pantof şi se tot învîrtea prin odaie.

— O, Charlie, te-ai întors, nu-i aşa?

În sfîrşit îşi găsi pantoful. Apoi luă lampa şi se repezi spre uşă.

— Charlie! Charlie, copilul meu! Ştiam că ai să vii! Dintotdeauna am ştiut asta.

Cînd ajunse la uşă nu putu răsuci cheia în broască. Mîinile îi tremurau îngrozitor. Puse lampa pe duşumea şi încercă să deschidă cu amîndouă mîinile.

— Mai eşti aici, Charlie? — îl strigă ea.

— Aici, ma!

— O, Charlie, băiatule, ce bucurie mi-ai făcut!

— De ce nu deschizi uşa, ma? De ce nu mă laşi înăuntru?

— O, băiatul meu, băiatul meu! — exclamă ea.

În cele din urmă dovedi să întoarcă cheia în broască şi să deschidă uşa.

— Unde eşti, Charlie?

Bătrînica stătea în pragul ușii, cu lampa în mînă, cercetînd curtea.

Era pustie ca întotdeauna.

— Unde ești, Charlie?— strigă ea deznădăjduită. Charlie, unde ești?

Cînd coborî din pridvor, cineva se iți pe neașteptate de după colțul casei.

— Aicea-s, ma! — Silueta cu gulerul ridicat și șapca trasă pe ochi se apropie. Nu mă recunoști, ma?

— Charlie, copilul meu, tu ești? — întrebă ea tulburată. Apropie-te, lasă-mă să te văd mai bine, băiatule!

Acesta făcu cîțiva pași spre ea. Stătea fără să scoată o vorbă, în bătaia lămpii.

Fața doamnei Wilkins se crispă de durere, o durere bruscă și insuportabilă. Se plecă într-o parte și fu cît pe-aci să cadă.

— Tu nu ești Charlie — spuse ea, mîhnită de moarte.

Copiii cățărați pe zăplaz hohoteau în gura mare.

După ce-și făcuseră de cap pe șleau în sus, răsturnînd căruțele prin ferme și gonind vacile pe islaz, la întoarcere, cînd se apropiaseră de casa doamnei Wilkins, Ben Syers le propusese să asiste la păcăleala pe care o va trage bătrînei. Atunci băieții se ascunseseră după îngrăditură, de unde puteau vedea și asculta totul.

— Tu nu ești Charlie! — repeta doamna Wilkins și lacrimile îi umpleau ochii. Tu nu ești băiatul meu Charlie!

Smulgîndu-și șapca de pe cap, Ben Syers o luă la fugă. Împreună cu ceilalți băiețandri porni la vale pe șosea și peste cîtva timp se topi în beznă.

Doamna Wilkins mai stătu mult timp în curte, ținînd lampa sus, deasupra capului.

— O, Charlie, n-ai fost tu — murmură ea nedeslușit. De ce n-ai fost tu, Charlie? Atît de mult te-am așteptat!...

Traversă agale curtea, pătrunse în casă, încuie ușa și începu să-și scoată rochia de duminică. O pături grijulie în cutia de carton și o duse în camera de vechituri, apoi așeză din nou lampa pe masa de lîngă fereastră. Doamna Wilkins proceda totdeauna în felul acesta: punea lampa la locul obișnuit, pentru ca lumina să bată în curte. Potrivi fitilul pînă obținu o flacără curată și luminoasă, care să nu afume sticla. Convingîndu-se că lampa arde bine și nu filează, vru să străbată odaia spre pat. Ajunse pînă în mijlocul camerei și deodată se prăbuși.

Doamna Wilkins nu mai avu putința să-și dea seama dacă se împiedicase în preș sau o părăsiseră puterile. A doua zi trebuia să se scoale dis-de-dimineață să-i deschidă ușa lui Charlie, cînd se va întoarce acasă.

Acesta fu ultimul ei gînd.

În romînește
de Vlad MUȘATESCU
Ilustrațiile de Beca RIND

ÎN „VENEȚIA TRANSPOLARĂ”

Un amator de artă dintr-un oraș de dincolo de cercul polar organizează o expoziție de reproduceri din plastica romînească.

„Sînt muncitor la uzinele de nichel din Norilsk...“ Așa își începe misiva, sosită pe adresa revistei „Arta în R.P.R.“ (publicație care face cunoscute peste hotare realizările țării noastre în domeniul artei), unul din cei 120.000 de locuitori ai Norilskului: Ivan Varlaamovici Rehlov.

Ați auzit desigur de orașul Norilsk. S-a vorbit mult în ultima vreme despre acest oraș tînăr din nordul Siberiei, situat mai sus de cercul polar, aproape de paralela 70. Studioul nostru de televiziune a transmis și un scurt documentar consacrat acestei Veneții transpolare, cum i se spune. De unde comparația? Dintr-o curiozitate, dacă vreți, demnă de reținut: întocmai ca vestitul oraș italian, Norilskul este construit puțin mai sus decît nivelul pămîntului. Veneția — din cauza apei, Norilskul—din cauza înghețului veșnic care cuprinde solul pe o adîncime de aproape 2 metri.

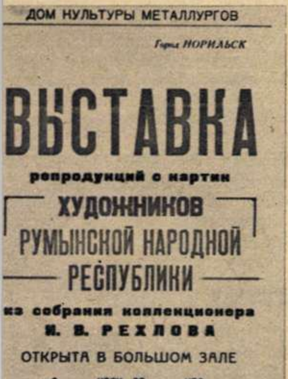
ДОМ КУЛЬТУРЫ МЕТАЛЛУРГОВ

Город НОРИЛЬСК

ВЫСТАВКА

репродукций с картин

ХУДОЖНИКОВ
РУМЫНСКОЙ НАРОДНОЙ
РЕСПУБЛИКИ

из собрания коллекционера
И. В. РЕХЛОВА

ОТКРЫТА В БОЛЬШОМ ЗАЛЕ

о часу до час.

ВХОД СВОБОДНЫЙ

Prin acest afiș au aflat locuitorii Norilskului despre deschiderea expoziției de reproduceri după tablouri de artă romînească. ←

În ciuda înghețului veșnic, a temperaturilor deosebit de coborîte, care ating uneori și 60 de grade sub zero, și în genere a climei aspre, Norilskul este astăzi un oraș modern, cu mari uzine, cu impozante construcții de locuințe, cu splendide săli de teatru sau de sport, cu biblioteci, încăpătoare școli sau elegante magazine, pe scurt un oraș în care viața pulsează din plin; acest lucru ni-l confirmă, printre altele, și mesajul primit.

Dar să revenim la Ivan Varlaamovici.

Ce specialitate are sau ce vîrstă, nu precizează în cele cîteva rînduri în care vorbește despre sine. Poate că e strungar sau topitor; poate că are 40 de ani sau chiar 50. Nu asta are importanță. Ivan Varlaamovici are însă o mare și veche pasiune pe care ne-o mărturisește: arta. De 25 de ani colecționează reproduceri după lucrări de artă. Colecția sa, adunată cu migală, cuprinde sute de reproduceri după picturi, desene sau gravuri ale unor artiști de renume din numeroase țări. Nu lipsesc dintre reproduceri, evident, nici opere semnate de romîni. Doar nu o dată a găsit în revista de artă romînească, pe care o urmărește de la primul număr al apariției, reproduceri interesante. Și cum locuitorii îndepărtatului oraș nordic sînt dornici să cunoască cît mai multe lucruri despre viața și activitatea oamenilor de pe alte paralele (statisticile arată că fiecare al doilea locuitor al Norilskului studiază într-o formă sau alta de învățămînt), Ivan Rehlov s-a gîndit să ofere din cînd în cînd și altora prilejul unor desfătări estetice, deschizînd în diverse săli din oraș și împrejurimi expoziții cu reproduceri din colecția sa.

Cu zeci de ani în urmă, pînzele marelui nostru Grigorescu abia dacă-și croiau drum în rîndul iubitorilor de artă din țara noastră. Cu cîteva luni în urmă, faima lor a ajuns mai sus de cercul polar de nord. Și nu numai a lor, ci și a atîtor alți artiști romîni, ca Iser, Corneliu Baba, Jules Perahim, Ștefan Szönyi, Ștefan Barabaș, Gh. Șaru ș.a. Ivan Varlaamovici Rehlov le-a făcut cunoscute lucrările cu a sa expoziție de artă romînească, deschisă în chiar inima Norilskului: la Casa de cultură a metalurgiștilor. Presa locală, comentînd evenimentul, a semnalat valoarea artistică a multora dintre reproducerile expuse.

Expediind la București afișul tipărit cu ocazia vernisajului expoziției și o tăietură din ziarul care a publicat cronica, Ivan Rehlov a trimis mai mult decît un mesaj al unui iubitor de artă. El a transmis un mesaj de prietenie și, în același timp, ne-a făcut cunoscut ecoul pe care-l trezește astăzi arta romînească în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.

C. DARIE

Presa locală este prezentă cu cronica de specialitate la acest eveniment artistic. O cronică elogioasă.

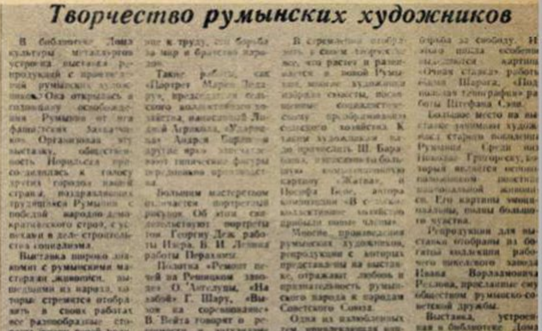
Творчество румынских художников

Cine ar zice că impunătoarele construcții ale orașului sînt ridicate pe niște piloni de beton, mai sus de nivelul pămîntului! ↓

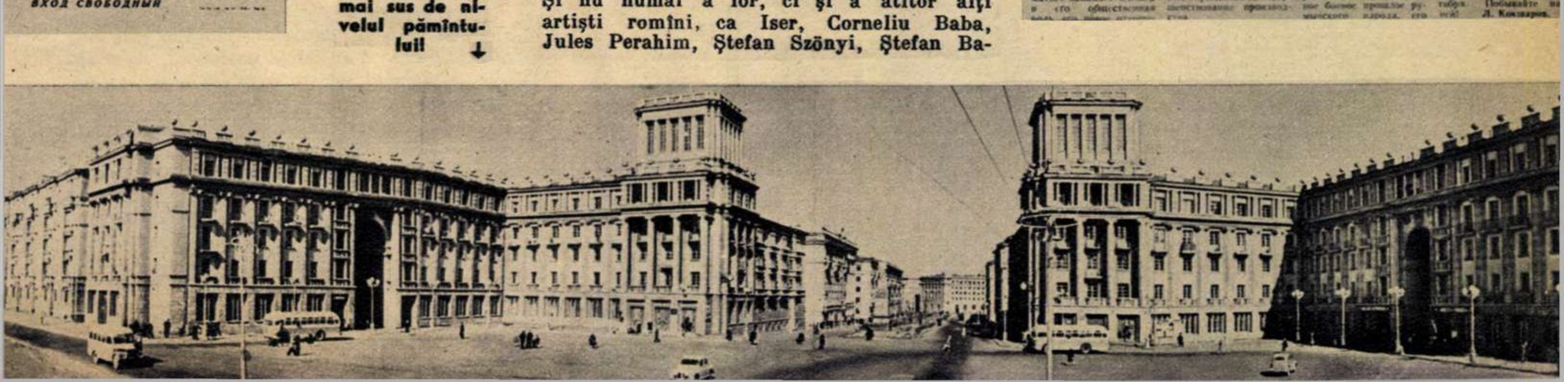

Peisaj vechi și nou în Anglia

Însemnări de călătorie
de acad. prof. Al. GRAUR

↑ Londra. Tamisa, Parlamentul și celebrul turn Big-Ben.

Și aceasta-i Londra: demonstranții s-au așezat pe caldarîm în fața clădirii Parlamentului, în semn de protest față de hotărîrea americano-engleză cu privire la reluarea experiențelor nucleare în atmosferă. ↓

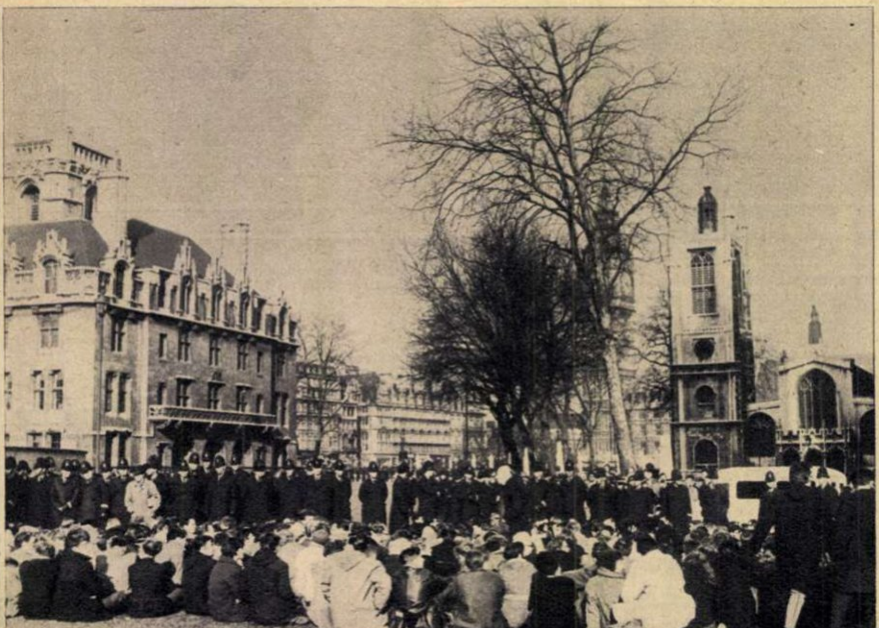

Știu din experiență că pentru a putea vorbi despre o țară străină nu este de ajuns să o vizitezi o singură dată: riști să iei drept permanent ceea ce este un simplu accident și viceversa; nu poți să-ți dai seama dacă un fenomen este în dezvoltare sau în regres; în sfîrșit, se înțelege că un spor de impresii nu poate decît să contribuie la o mai completă și mai corectă prezentare a locurilor și oamenilor.

În februarie și martie am fost, pentru a treia oară în decursul ultimilor șase ani, în Anglia, și s-ar părea astfel că sînt suficient înarmat pentru a putea vorbi cititorilor romîni despre englezi și țara lor. Aceasta cu atît mai mult cu cît delegația noastră — compusă din acad. Andrei Oțetea, prof. Remus Răduleț, prof. Gh. Mihoc și scriitorul acestor rînduri — a avut prilejul să vadă tot ce o interesa, în capitala britanică și în provincie, și să ia contact cu toate personalitățile din domeniul științelor reprezentate de noi. British Council, instituția care se ocupă cu schimburile culturale cu străinătatea, a ştiut să facă şederea noastră în Anglia plăcută şi folositoare.

Dar, fiindcă vorbeam de capacitatea de a distinge ceea ce stă pe loc, de ceea ce se transformă, îmi puneam întrebarea, la plecarea mea din Bucureşti: ce să fie nou într-o ţară cu o tradiţie îndelungată, într-o ţară unde totul datează de multă vreme şi e dominat de atmosfera trecutului? În 1956, preşedintele Societăţii Asiatice îmi spunea numai pe jumătate în glumă: societatea noastră nu este respectabilă, căci nu datează decît de o sută de ani. Mi-am dat repede seama de înţelesul cuvintelor lui, cînd am constatat că la tot pasul te izbeşti de reminiscenţe şi chiar de instituţii mult mai vechi. Mergînd pe şoseaua către Windsor, îţi iese înainte un local cu firma „La Magna Charta": aici, la Staines, s-a semnat în 1215 celebra Magna Charta Libertatum, care limita drepturile regelui. În drum spre Brighton, dai de un indicator care arată direcţia spre Battle (cuvîntul *battle* înseamnă „bătălie"): aici a avut loc, în 1066, lupta de la Hastings, unde saxonii au fost înfrînţi de către normanzi. În oraşele universitare, colegiile care datează din secolul al XV-lea sînt lucruri banale. Examinînd un plan al Londrei de acum o sută de ani, am constatat că ar putea uşor servi şi astăzi pentru orientarea unui pieton.

Această îmbinare intimă a prezentului cu trecutul se face simţită peste tot. În facultăţi, atît studenţii cît şi profesorii sînt îmbrăcaţi permanent în robă. La Cambridge, colegul care m-a primit şi m-a însoţit prin oraş mi-a cerut să-l scuz un moment înainte de a intra în sala unde urma să fie prezentată o comunicare a mea: s-a dus să-şi pună roba, pentru a fi la fel cu toţi ceilalţi ascultători.

Şi totuşi am putut să mă conving repede, încă de la prima vizită, că englezii nu sînt, aşa cum ni-i figurăm adesea, solemni şi glaciali. Am asistat la o şedinţă festivă la Royal Society (principala academie din Marea Britanie) şi m-am îmbrăcat în negru, ca să constat apoi că eram unicul în această ţinută: pînă şi preşedintele era îmbrăcat în gri. La un spectacol de operă la Covent Garden, unde am ascultat *Un ballo in maschera* (cîntat în italieneşte, de cîntăreţi englezi), publicul era îmbrăcat în haine de oraş. „De mult s-a renunţat la îmbrăcămintea de gală", îmi explică Mr. Kenneth Johnstone, director general adjunct al lui British Council, care, împreună cu soţia sa, mi-au făcut cinstea de a mă invita în acea seară. În general, trebuie să o spun, lumea pe care am întîlnit-o, în toate ocaziile, este îmbrăcată decent, ţinuta excentrică fiind un fenomen cu totul izolat.

Vizitînd Camera Comunelor, mi-am dat seama că sala de şedinţe este prea strîmtă ca să poată cuprinde pe toţi membrii ei. Însoţitoarea mea îmi explică: mulţi deputaţi, care nu găsesc loc pe rîndurile de scaune, se aşază pe treptele pe care se coboară spre centru, între rîndurile de scaune. Lipsa de rigiditate îmi apare clar de cîte ori aud un englez vorbind în public: oricare ar fi subiectul, vorbitorul se consideră obligat să introducă măcar un pasaj cu care să înveselească pe ascultători.

În această situaţie mi se pare de înţeles curiozitatea cu care am descins pentru a treia oară pe aeroportul londonez: voi găsi oare lucruri noi faţă de vizitele trecute? Această curiozitate mi-a fost imediat satisfăcută. Chiar de la primul kilometru efectuat cu maşina, constat că oraşul este mai luminat decît ultima dată, şi această impresie se confirmă în continuare. Dificultăţile de circulaţie au crescut mult şi ca urmare s-a extins şi se extinde în fiecare zi sistemul străzilor cu sens unic, spre neplăcerea şoferilor provinciali sau străini, care se descurcă mai greu.

Am găsit o schimbare substanţială şi în ce priveşte construcţiile. Clădirile londoneze erau construite toate cam în acelaşi stil, în oarecare măsură arhaic, şi nu mai înalte de şase sau şapte etaje (multe însă mai mici). Am găsit acum numeroşi „zgîrie-nori", în construcţie sau chiar terminaţi, — mase simetrice de metal şi sticlă — de care trebuie de altfel să spun că londonezii nu sînt de loc încîntaţi, deşi recunosc fără rezervă că sînt impuşi de necesităţile vieţii moderne. Desigur, lipsa de spaţiu locativ nu este supărarea lor cea mai mare, ci chiriile exorbitante, care de altfel se măresc mereu, ajungînd de multe ori pînă la o treime din salariu. Un profesor pe care l-am vizitat în camera lui de colegiu mi-a arătat că îşi ţine acolo biblioteca sa personală, deoarece nu-şi poate permite să-şi încarce, cu preţul unei camere în plus, chiria pe care o plăteşte acasă.

Un element nou este şi dezvoltarea largă a televiziunii: pe orice acoperiş, la Londra sau în provincie, se zbîrleşte o pădure de antene. Rezultatul este că sălile de spectacole nu se mai pot umple. Soluţia pare că s-a găsit: la televiziune se dau numai fragmente din piese, ceea ce îndeamnă pe abonaţi să se ducă să vadă şi restul în sălile de spectacole.

Dar aceste schimbări sînt nimic pe lîngă una care se pregăteşte: trecerea la sistemul zecimal. În Anglia se cîntăreşte cu livra (*pound*), care are 454 de grame, se măsoară cu *yardul*, care are 91 de centimetri, şi se plăteşte cu *lire*, care se împart în 20 de *şilingi*, iar şilingul în 12 *pence*. E uşor de închipuit ce dificultăţi ridică în faţa unui elev cea mai simplă problemă de aritmetică. Tradiţia a reţinut totuşi neştirbit acest sistem. Încadrarea în piaţa comună va obliga acum Marea Britanie să introducă sistemul zecimal şi de pe acum se studiază reforma unităţilor de măsură. Publicul englez socoteşte acest lucru ca o adevărată revoluţie. Într-un punct schimbarea este deja în curs: temperatura nu se mai anunţă numai în grade Fahrenheit (unde apa îngheaţă la 32 de grade şi fierbe la 212), ci şi în grade Celsius.

Iată şi o schimbare de mai mică anvergură, dar totuşi, după cît mi se pare, interesantă. Plecînd cu trenul din Oxford, am sperat că am să reuşesc să mă descurc la gara Paddington pentru a găsi peronul necesar. Care nu mi-a fost mirarea cînd am văzut că şoferul mă duce cu maşina în interiorul gării, chiar pe peron, alături de vagonul în care trebuia să mă urc. Pe timp de ploaie, cred că această rînduială trebuie să fie deosebit de gustată.

Şi fiindcă am vorbit de tren, nu mă pot împiedica de a relata o mică întîmplare. Pentru Oxford am avut bilet de dus şi întors. Ajuns acolo, mi s-a reţinut din eroare tichetul de întoarcere şi mi s-a lăsat cel de ducere. A doua zi, pornind înapoi la Londra, am fost îndrumat spre altă poartă şi am dat de alt funcţionar, care văzîndu-mi tichetul, mi-a atras atenţia că nu e cel bun, apoi m-a lăsat să trec. După un minut, am revenit ca să întreb dacă nu voi avea neplăceri în tren sau la sosire. „Nu, mi-a răspuns funcţionarul, pentru că v-am înlocuit biletul greşit cu cel bun, care mi-a fost trimis de la poarta pe care aţi ieşit".

Totuşi trenurile au dificultăţi, din cauza concurenţei pe care le-o face aviaţia. Societatea de aviaţie British European Airways a obţinut aprobarea de a reduce tarifele la unele curse. Imediat s-a produs protestul căilor ferate: trenurile vor avea pierderi, care vor trebui acoperite de contribuabili.

Iată în sfîrşit două întîmplări care nu reprezintă inovaţii în felul general de comportare al englezilor, dar care sînt totuşi exemple concludente pentru mentalitatea actuală a publicului. Cam în acelaşi timp ziarele au expus ambele ştiri. Prima ştire. Nişte vînători urmăreau cu cîinii o vulpe (englezul s-ar considera dezonorat dacă ar împuşca vulpea: un gentleman trebuie să o prindă). Animalul a ajuns la vizuina sa şi s-a ascuns acolo, de aceea vînătorii au început să sape ca s-o scoată. Imediat a apărut o femeie din localitate, care s-a aşezat în groapa începută şi, în numele societăţii pentru combaterea cruzimii, a oprit pe vînători de a mai săpa. Astfel în Anglia este garantată libertatea vulpii de a mînca găini.

A doua ştire. Un număr mare de englezi s-au instalat în faţa bazei militare americane de la Wethersfield, protestînd împotriva pregătirilor pentru un război atomic. Şase dintre ei au fost daţi în judecată şi condamnaţi la ani de închisoare. Şi totuşi mişcarea împotriva armelor nucleare se dezvoltă rapid, cum mi-au dovedit între altele numeroasele inscripţii de pe ziduri.

O ultimă schimbare despre care vreau să vorbesc este creşterea simţitoare a interesului lingviştilor englezi faţă de limba romînă. Atît în marea bibliotecă de la British Museum, cît şi în cea a Şcolii de limbi slave şi est-europene, am putut constata buna aprovizionare cu cărţi romîneşti: ultimul număr de revistă, ultimele ediţii ale ziarelor noastre sînt la îndemîna celor interesaţi. Şi interesaţi există. Am discutat cu mai mulţi tineri, care pregătesc lucrări privitoare la limba romînă. La aceasta a contribuit în mare măsură înfiinţarea cursurilor de vară de la Sinaia, considerate pe drept cuvînt ca binevenite: cei care au participat la ediţiile trecute continuă să se preocupe de a-şi îmbogăţi cunoştinţele de romînă, iar cei care încă nu au participat aşteaptă cu nerăbdare ocazia de a o face. Atmosfera de colaborare prietenească stabilită în sălile de lucru de la Pelişor se păstrează în continuare, spre marele folos al muncii ştiinţifice pe plan internaţional.

Un element nou în tradiţionalista capitală britanică: o terasă de răcoritoare instalată pe peronul unei gări.

① Londonezul şi aproape nelipsita umbrelă.

② Omul sandviş — omul care parcurge străzile oraşului între două panouri de reclamă, ca o felie de salam între două bucăţi de pîine..

2
UMBRELLAS
SALE OF
AIR TRAVEL CASES
RAILWAY
LOST
PROPERTY
359
OXFORD ST.

„NACHT UND NEBEL" — NOAPTE ŞI CEAŢĂ; AŞA ŞI-A INTITULAT HITLER ORDINUL DAT GESTAPOULUI ŞI UNITĂŢILOR WEHRMACHTULUI CU PRIVIRE LA FELUL ÎN CARE TREBUIAU SĂ ACŢIONEZE INVADATORII PENTRU A INSTAURA, ÎN TOATE ŢĂRILE COTROPITE ALE EUROPEI, „NOUA ORDINE". „NACHT UND NEBEL": SIMBOLICĂ DENUMIRE. PESTE CONTINENTUL EUROPEAN MARTIRIZAT S-A COBORÎT NOAPTEA CEA MAI NEAGRĂ; CEAŢA CEA MAI DEASĂ. ASASINATUL ÎN MASĂ, TEROAREA, BESTIALITATEA — AU REPREZENTAT CÎTEVA DINTRE ATRIBUTELE LUI „NACHT UND NEBEL". ALE UNEI „NOPŢI" ŞI ALE UNEI „CEŢE" CARE NU ERAU DECÎT O FORMĂ A ACELUIAŞI DUŞMAN INVETERAT AL POPOARELOR: MILITARISMUL GERMAN.

„NACHT und

MILITARISMUL GERMAN

pagini din istoria celui mai nedorit oaspete al istoriei

Imaginea a devenit „clasică": rînduri nesfîrşite, aliniate perfect; căştile de oţel bine fixate pe cap; privirea fixă; pasul de gîscă; marşurile intonate răcnit, din fundul pieptului. Toate acestea, luate separat, nu înseamnă nimic. Luate împreună şi asociate altei imagini, a invaziilor, a sîngelui, a prăpădului dezolant — înseamnă militarismul german. Militarismul care a răvăşit Europa de mai multe ori; şi nu numai Europa. Dar şi militarismul care — în ultimul secol — ajuns la formele lui cele mai perfecţionate şi cele mai crude, a terminat războaiele pe care le-a declanşat (şi care s-au soldat, de fiecare dată, cu distrugeri şi jertfe tot mai mari pentru poporul german însuşi) într-un mod plin de semnificaţie: prin propria lui înfrîngere.

Militarismul german are un alaltăieri: agresivitatea prusacă; un ieri: pîrjolul hitlerist; un azi: aventurismul Bonnului. Un mîine? Evoluţia raportului de forţe în lume, schimbarea lui categorică în favoarea forţelor socialismului şi păcii, fixează militarismului un destin implacabil: înlăturarea definitivă din istorie. În vremea noastră, de partea vieţii, a raţiunii, a conservării bunurilor materiale şi morale ale civilizaţiei se află puterea invincibilă a lagărului socialist, polarizînd în jurul ideii coexistenţei paşnice tot ce are umanitatea sănătos şi lucid, îmbărbătînd la luptă popoarele întregii lumi. Existenţa acestei imense şi fără precedent forţe a păcii nu lasă nici un dubiu cu privire la felul în care ar sfîrşi eventualii agresori dacă ar îndrăzni să provoace încă un război. Dar în pofida logicii celei mai elementare, militarismul vest-german, refăcut şi stimulat de marile puteri imperialiste, nu ezită să-şi continue politica revanşardă. Pericolul există şi de el trebuie ţinut seamă. *„A minimaliza primejdia pe care o reprezintă imperialismul agresiv vest-german pentru pace în Europa, aşa cum încearcă să facă unii oameni politici din Occident, ar însemna a desconsidera învăţămintele istoriei şi interesele vitale ale popoarelor, care în decursul unei singure generaţii au îndurat de două ori grele suferinţe din vina militarismului german*" — arăta tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. De strajă cauzei păcii şi coexistenţei paşnice, popoarele, unindu-şi forţele, sînt în măsură să-i facă inofensivi pe amatorii de aventuri războinice. Masele largi de pretutindeni îşi manifestă adeziunea lor la poziţia constructivă a lagărului socialist, statornic militant pentru o rezolvare paş-

NEBEL“

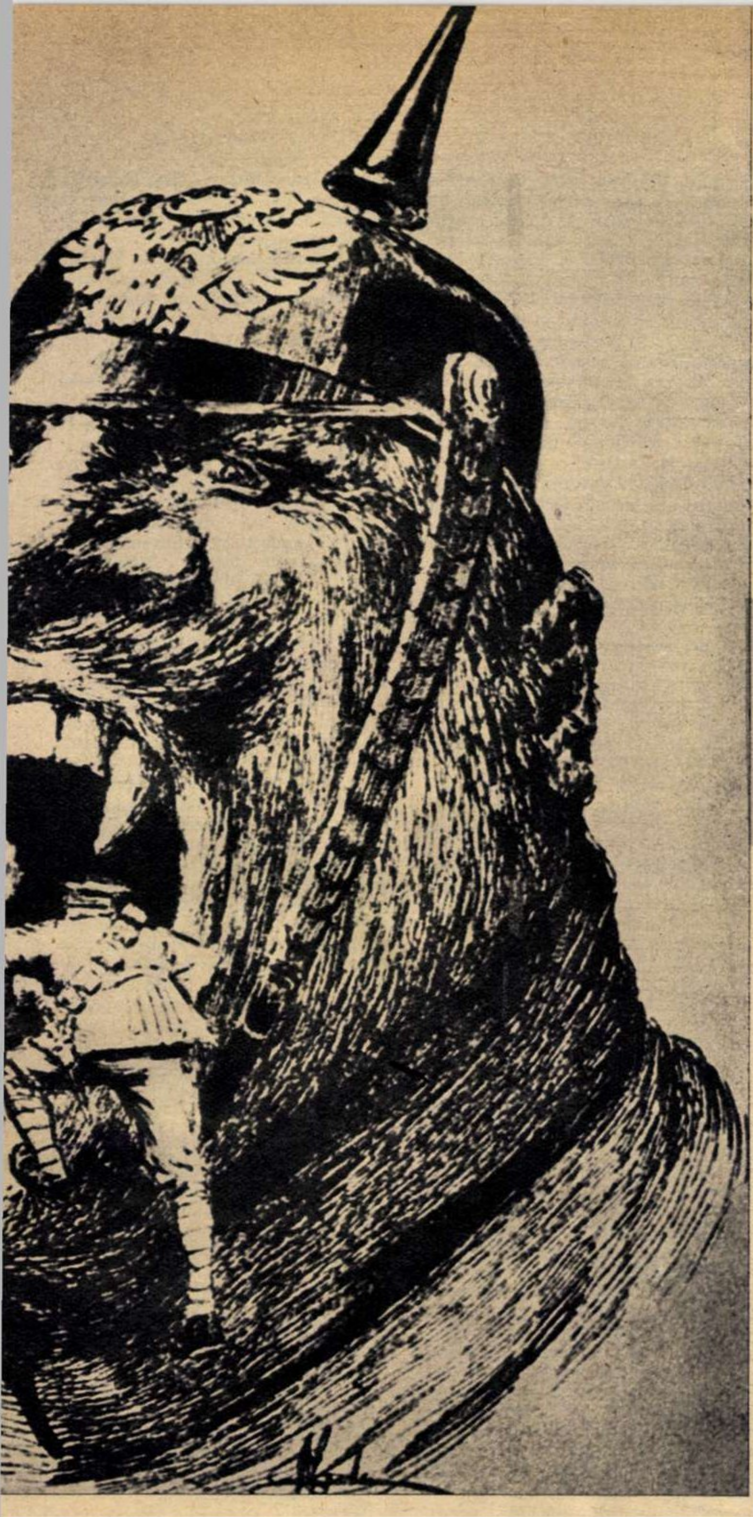

↑ **FIARĂ NESĂŢIOASĂ** Iată cum înfăţişa un placat englez din 1915 militarismul german.

nică a problemei germane, pentru o rezolvare care să lichideze ultimele rămăşiţe ale celui de-al doilea război mondial, contribuind esenţial la făurirea în Europa a unor relaţii internaţionale sănătoase.

Cum s-a născut şi cum s-a manifestat — poticnindu-se la fiecare încercare hotărîtoare — militarismul german?

Defuncţii predecesori ai răposatului Hitler

„Istoria Prusiei este aceea a unui district de frontieră“ — aşa începe un istoric olandez, Hendrik van Loon, capitolul închinat unor evenimente istorice pe care el nu ştie întotdeauna să le definească în legăturile lor cauzale, dar pe care le consemnează cu respect pentru adevărul datelor. E vorba în acest capitol de marca de Brandenburg, creată de Carol cel Mare în cel de-al IX-lea secol al erei noastre, la marginea imperiului său. Timp de sute de ani, diferite familii nobile au exercitat — îndeletnicindu-se îndeosebi cu acţiuni de pradă în teritoriile slave alăturate — funcţia de guvernator imperial al mărcii grănicereşti. În cel de-al XV-lea secol, în fruntea ei ajunge casa de Hohenzollern. Şi dacă cel dintîi membru al acestei familii, Frederic de Hohenzollern — menţionat încă în secolul al XII-lea — nu era decît un umil nobil de ţară, în schimb cel din urmă din ramura conducătoare din Prusia, Wilhelm al II-lea, ajunsese, pînă la alungarea sa în 1918, Kaiserul unui imperiu care dăduse deja de furcă de mai multe ori întregii Europe. Încă de pe vremea lui Frederic al II-lea (secolul al XVIII-lea), Prusia desfăşura atacuri împotriva Austriei *„în numele unor drepturi de succesiune pe cît de vechi, pe atît de îndoielnice“*, cum observă chiar istoriografia burgheză.

Dar este neîndoios că adevărata vreme a afirmării militarismului german apare o dată cu dezvoltarea capitalismului şi *cu nevoile lui de pieţe, în secolul al XIX-lea*.

Atunci devine foarte „la modă“ teoria „Drang“-ului, repetată pînă la obsesie de toate organele de propagandă ale statului născut din coaliţia iuncherilor proprietari de pămînt, cu noii părtaşi la conducere: marii industriaşi şi bancheri. De fapt cuvîntul german *„Drang“* e intraductibil: sfera lui implică ideea de *„impuls“*, de *„necesitate imperioasă“*, de *„aspiraţie“*, ca şi de *„instinct“*. Şi pretextînd *„sufocarea“* naţiunii în limitele teritoriale existente, din cauza natalităţii în creştere, marele capital bancar şi industrial, în fond ahtiat după pieţe de desfacere, a început să clameze: *„Drang!“ „nach Westen!“* (spre vest) *„nach Süden!“* (spre sud), *„nach Osten!“* (spre est). Amestec de fals ştiinţific şi de mistică, teoria „Drang“-ului, ideologia „aspiraţiilor“ spre toate punctele cardinale, avea nevoie şi de un instrument de aplicare: armata.

O seamă de calităţi indiscutabile ale poporului german — spiritul de organizare îndeosebi — au fost folosite de exponenţii capitalismului german, aliaţi cu iuncherii, pentru punerea pe picioare a militarismului pe baza celor mai agresive tradiţii ale feudalilor. Prin 1790, Mirabeau era deja îndreptăţit să remarce: *„Prusia nu este o ţară care posedă o armată, ci o armată care a cucerit o naţiune“*. Şi secolul al XIX-lea debuta sub semnul agresivei ideologii a militarismului german. *„Nimic nu este mai primejdios pentru noi ca o pace îndelungată“*, proclama în 1821 Kronprinz-ul Wilhelm. La rîndul său, Bismarck, „cancelarul de fier“, relua ideea cîteva decenii mai tîrziu într-un aforism ce avea să fie aplicat în modul cel mai sîngeros: *„Pacea eternă este un vis; şi nici măcar unul frumos“*. De la începuturile lor, militariştii şi-au împletit „visele“ agresive cu vise nu mai puţin „frumoase“ de sugrumare a oricărei mişcări progresiste, a oricărei mişcări în favoarea păcii. Acelaşi

→ L-au îndemnat să pornească la luptă pentru „gloria prusacă“. Şi iată ce s-a ales din această glorie...

„NACHT und NEBEL"

cancelar Bismarck stabilea un întreg program politic pentru Germania Kaiserului, şi desigur nu numai pentru ea: *„Democratului îi vine de hac numai soldatul"*.

Industriaşii din Rhein-Westfalia, bancherii şi iuncherii au reuşit să păstreze la rangul de primă putere în Europa timp de mai bine de patru decenii statul pe care-l făuriseră. Aceasta, din septembrie 1870 cînd, la Sedan, capitularea lui Napoleon al III-lea oferea prilejul de a se încununa cu o victorie (prima şi ultima de altfel) ceea ce Consiliul general al Internaţionalei I-a avea să aprecieze drept *„botezul de luptă"* al militariştilor germani. Direcţiile „Drang"-ului s-au multiplicat apoi pe măsura modernizării şi creşterii capitalismului în Germania. Specialistul sovietic V.I. Skopin, autorul unui substanţial studiu consacrat militarismului german, dă date instructive cu privire la creşterea constantă a poftelor agresorilor germani în raport cu sporirea potenţialului lor militar: *„În prima jumătate a guvernării sale, cancelarul Bismarck a îndreptat eforturile militar-diplomatice ale Germaniei numai asupra vecinilor ei apropiaţi, asupra obiectivelor teritoriale din Europa centrală, refuzînd «să jertfească măcar un singur grenadier pomeranian» pentru cuceriri în Balcani şi în colonii. În a doua jumătate a guvernării, cancelarul Bismarck şi mai tîrziu... imperiul Hohenzollernilor, continuînd să-şi dirijeze expansiunea spre apus, o îmbină cu cea îndreptată spre răsărit, în cadrul căreia direcţia deosebit de importantă era Constantinopol-Bagdad"*.

Preluînd şi lărgind această „tradiţie", Hitler avea să declare: *„Susţin necesitatea ca în răsărit să ne extindem dominaţia pînă la Caucaz sau pînă în Iran... În apus avem nevoie de Olanda, Flandra şi litoralul de nord al Franţei"*. Marele stat-major hitlerist avea să prevadă în planurile sale expansiunea concomitentă spre toate direcţiile hărţii, de la Egipt la Elveţia; de la Finlanda la Marea Britanie; de la Norvegia la Grecia. Şi toate acestea sub argumentele unui „Drang" modernizat, devenit *„Lebensraum"* („spaţiu vital"), ca şi sub argumentul *„misiunii pur umanitare"* a naţional-socialismului. Că *„spaţiul vital"* s-a dovedit mortal pentru Hitler şi ai lui, asta se ştie foarte bine. Pe de altă parte, cît de umanitară era *„misiunea"* nazismului o demonstrează însăşi proclamaţia-program a lui Hitler: *„Lumea trebuie să fie un produs al războiului"*, ca să nu mai vorbim de camerele de gazare, de masacrarea populaţiilor civile, de fabricarea obiectelor casnice din piele de om şi de tot ce a însemnat în istoria universală ciuma brună.

Militariştii germani n-au ştiut niciodată istorie...

Formula apocaliptică a lui Hitler — lumea produs al războiului — nu era expresia unei „inspiraţii" de moment a Führerului. Ea sintetiza concepţia celor pe care politica agresivă îi îmbogăţea şi care au calculat dintotdeauna viaţa şi moartea — evident ale altora — în dividende şi acţiuni. Războiul, conceput ca ţel al întregii politici a unui stat, a caracterizat de altfel cercurile conducătoare din toate „Reichurile" militariste.

În preajma primului război mondial, generalul Ludendorff scria: *„Politica trebuie să servească războiul"*. Semnificativ e faptul că, douăzeci de ani mai tîrziu, Foertsch, general al lui Hitler (şi azi unul dintre principalii conducători ai armatei vest-germane), repeta exact vorbele lui Ludendorff. Iar nu demult, cancelarul Adenauer declara: *„Dacă dispui de forţă poţi să promovezi şi politica"*. Că această concepţie este nefastă în zilele noastre, cînd, în condiţiile unei dezvoltări fără precedent a mijloacelor de distrugere în masă, războiul încetează a fi un instrument al politicii — aceasta s-a arătat şi e recunoscut de toate spiritele călăuzite de logică şi realităţi. Dar şi în trecut aplicarea devizelor de tipul „politica trebuie să servească războiul", „dacă dispui de forţă poţi promova şi politica" a însemnat pentru ambiţiosul militarism german înfrîngeri şi — în cazul celui de-al doilea război — de-a dreptul catastrofa. Istoria n-a fost însă nicicînd partea cea mai tare a teoreticienilor şi practicienilor militarismului german. O demonstrează pînă şi amănuntele.

Cu 25 de ani înainte de primul război mondial, feldmareşalul german contele von Schlieffen elabora o teză strict legată de politica pe care o ducea statul servit de el. Era teza *„nimicirii inamicului printr-o singură operaţie generală"*. Cum şi-a numit contele războinic teoria? I-a dat un nume desprins din istorie: *„Cannae"*. El nu vedea nici măcar amănuntul că însuşi numele teoriei nu era de bun augur. Într-adevăr, cu două mii de ani în urmă (216 î.e.n.) cartaginezul Hanibal obţinea în peninsula italică, la Cannae, o victorie care părea decisivă împotriva armatei romane. Şi totuşi războiul nu s-a terminat. După 14 ani, Cartagina era ştearsă de pe faţa pămîntului şi nu avea să se mai ridice niciodată în istorie. În primul război mondial, pornit pe bazele teoretice ale concepţiei *„Cannae"*, armata Kaiserului nu numai că nu reuşea să cîştige de pe urma unei singure operaţii „decisive", dar era învinsă după mai mulţi ani de lupte. După două decenii, Hitler lansa tancurile lui Guderian şi aviaţia lui Goering, tot după formula *„Cannae"*, întinerită sub firma *„Blitzkrieg"* — *„război fulger"*. Şi cînd — în 1945 — ultimul fulger cădea în inima Berlinului ocupat, acelaşi Hitler, adăpostit „eroic" în beciurile Reichstagului, îşi punea capăt zilelor, nemaigăsind nici un petic de pămînt sub care să se ascundă. Visul dement al imperiului nazist desfăşurat de la Atlantic pînă la Pacific se transforma în realitatea necruţătoare a celei mai teribile înfrîngeri care s-a cunoscut vreodată. În lipsa Führerului sinucigaş, feldmareşalul Keitel — care concepuse şi condusese cele mai multe dintre acţiunile „Blitzkriegului" — semna capitularea necondiţionată a Germaniei faţă de U.R.S.S. şi de celelalte ţări din coaliţia antihitleristă. (Condamnat apoi la moarte, criminalul de război, Keitel a fost executat în 1946).

Şi totuşi, în 1957, ministrul de Război al Republicii Federale Germane, Franz Josef Strauss, declara ziaristului german R. Jungk că *„va milita pentru reconstituirea frontierelor germane ale imperiului"*, de îndată ce va considera că a sosit momentul. Iar pentru aceasta, oficialităţile vest-germane nu ostenesc să ceară arma atomică, în timp ce teoreticienii lor militari reiau teza *„atacului prin surprindere"*.

Pe toţi asemenea „teoreticieni" ca şi pe inspiratorii lor, Bertolt Brecht îi avertiza într-un admirabil poem-pamflet:

„Marea Cartagină a purtat trei războaie.
După primul, a fost încă puternică.
După al doilea, mai era locuibilă.
După al treilea, n-a mai putut fi găsită..."

Dar glasul raţiunii nu pare a-şi fi cucerit încă audienţă în cabinetele Bonnului, unde Hanibal n-a lăsat urmaşi ştiutori de istorie. Mai e şi un alt amănunt: Heusinger, pe vremuri şef al direcţiei operative a Statului major al armatei terestre hitleriste, şi-a intitulat planurile de atac împotriva Uniunii Sovietice *„operaţia Barbarossa"*. Şi, ca şi în cazul *„Cannae"*, însăşi titulatura nu prevestea nimic bun pentru autori. Căci Frederic Barbarossa, împăratul germanic din cel de-al XII-lea veac, a avut într-adevăr mai multe victorii pe frontul occidental, „distingîndu-se" chiar prin distrugerea Milanului; în schimb, cînd a pornit în cruciadă spre răsărit, s-a înecat în mlaştinile Ciliciei. Heusinger ştie desigur din proprie experienţă ce a însemnat „cruciada" antisovietică. O ştie toată lumea. Şi totuşi, în zilele noastre, acelaşi Heusinger, vinovat de crime de război, de crime împotriva păcii şi umanităţii, este preşedintele comitetului militar permanent al ţărilor din alianţa nord-atlantică. Iar în această calitate elaborează planuri pentru noi *„operaţii Barbarossa"*. Un singur lucru uită vechiul slujbaş al militariştilor, dispus să-şi ofere serviciile noilor stăpîni, iniţiatori de planuri vechi. Îl uită şi el, îl uită şi cei care l-au luat în slujbă pentru notoriile sale „priceperi" în războiul antisovietic. Anume, că aceşti generali nazişti, folosiţi în zilele noastre de către blocurile agresive, au încasat — *cu toţii* — marea înfrîngere care, pe întinderile ruse, a transformat trufaşul Wehrmacht hitlerist într-o imensitate de fugari, grăbind prăbuşirea totală a planurilor de atac ale lui Heusinger.

Dar despre cum s-a ridicat Hitler şi cum a sfîrşit a doua infamie a militarismului german din secolul nostru — în numărul viitor.

L. SĂRĂŢEANU

Primul război mondial declanşat de militarismul german a început cu surle şi trîmbiţe. Dar s-a terminat cu un dezastru total. Cei ce au însîngerat lumea au trebuit să plătească pînă la urmă ei însişi pentru marea nelegiuire pe care au săvîrşit-o. Fotografia-document redă un cîmp de luptă presărat cu cadavre de soldaţi şi ofiţeri germani.

Artistul emerit Ştefan Dăncinescu (în centru), surprins mai întîi în rolul lui Svejk şi...

celălalt rol

...mai apoi în „celălalt rol", printre membrii echipei de teatru din satul Vînători, cu care a pregătit piesa „Bucuroşi de oaspeţi".

Ecoul ultimelor aplauze s-a stins. În frumoasa sală a Teatrului Naţional din Iaşi cei din urmă spectatori se îndreaptă spre ieşire. Dincolo de cortină, în cabine, actorii se demachiază, îşi scot costumele şi, o dată cu acestea, parcă se dezbracă şi de rolul jucat în piesă.

În cabina actorului Constantin Sava, trei oameni sînt numai ochi şi urechi; tot atît de atenţi cum fuseseră cu cîteva minute înainte în fotoliile sălii de spectacol. Acum, actorul Constantin Sava a intrat în celălalt rol, rolul de îndrumător al echipei de teatru din comuna Tomeşti, din apropierea Iaşului. El le arată în mod practic celor trei colectivişti actori amatori, cum se realizează un machiaj cît mai corespunzător.

„Celălalt rol" este jucat cu multă seriozitate şi mult succes de cea mai mare parte a actorilor celor două teatre ieşene: Teatrul Naţional şi Teatrul Evreiesc de Stat. Pe lîngă propriile lor creaţii artistice, ei se mîndresc cu succesele dobîndite de echipele de amatori din întreprinderile şi unităţile agricole pe care le instruiesc. De pildă, recent, colectivul studenţilor în medicină din Iaşi (instructor, actorul Teofil Vîlcu) a luat premiul I pe ţară la concursul cultural-artistic al formaţiilor studenţeşti.

Din numărul total de 48 actori ai Teatrului Naţional, 38 se ocupă de această frumoasă muncă. Ajutorul pe care actorii Naţionalului îl dau echipelor de teatru de amatori din 39 de puncte ale regiunii Iaşi este multilateral. Echipele de artişti amatori sînt ajutate în

În holul Casei de cultură a tineretului din Iaşi, actorul Teofil Vîlcu dă ultimele indicaţii echipei de studenţi în medicină, care se prezintă cu piesa „Viaţă nouă" de Miroslav Stehlick la concursul cultural artistic pe ţară a formaţiilor studenţeşti.

formarea repertoriului (am fost rugaţi să atragem atenţia autorilor dramatici că este nevoie de mai multe piese într-un act din actualitate şi, dacă se poate, comedii), în alegerea cea mai bună a distribuţiei, în interpretare, în punerea în scenă. De asemenea, ele sînt însoţite în unele spectacole în deplasare.

Actorii Elena Foca, Aurel Vizitiu, Vladimir Jurăscu, Carmen Barbu, Constantin Protopopescu, Virgil Raiciu, Virginica Bălănescu, Al. Radovanschi — ca să cităm numai cîteva din multe nume — au contribuit la succesul pieselor jucate la căminele culturale din Tg. Frumos, Ruginoasa, Leţcani, Paşcani, Hîrlău, Vaslui, Bălceşti, Podul Iloaiei etc.

Adesea între ei şi amatori se creează legături de trainică prietenie. Dacă, de pildă, vreun amator este mutat în altă unitate, în alt oraş, el nu-şi uită „maestrul", îi scrie şi, cînd îl aduc treburile prin Iaşi, neapărat vine să-i facă o vizită. Recent, croitorul Adrian Macovei îi scria din Bucureşti fostului său maestru, Constantin Sava, că îşi continuă activitatea de artist amator, mulţumindu-i în acelaşi timp pentru îndrumările folositoare pe care le primise pe vremea cînd mai era la Iaşi.

Cînd la sfîrşitul vreunui spectacol dat de artiştii amatori, din sală izbucnesc aplauzele, acestea, fără îndoială, se adresează şi instructorului.

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

După alegerea piesei, prima ei lectură făcută de către instructorul însuşi în faţa viitorilor interpreţi este adesea hotărîtoare. De aceea actorul Dorin Varga, instructor la Casa de cultură din Paşcani şi la Politehnica din Iaşi, caută să dea fiecărui personaj din piesă cea mai bună interpretare.

Aneta şi Mihai Miron şi Vasile Bistriceanu, colectivişti din Tomeşti, interpreţi ai piesei „Neamurile“, în cabina actorului Constantin Sava.

Artista Angela Bîrsan, în cadrul muncii ei de instructoare la Căminul cultural din Vaslui, se deplasează adesea pentru a urmări spectacolele date în satele din împrejurimi, de echipele pe care le instruieşte.

„am jucat cu Birlic...“

La redacţie, invitaţia a stîrnit mult interes. Era formulată cam aşa: „Cercul de teatru al Uzinei de tractoare din Braşov vă invită la spectacolele sale din... (şi erau indicate trei date) cu piesa „Oameni care tac“ de Al. Voitin. Rolul lui Zigu va fi interpretat de artistul poporului Gr. Vasiliu-Birlic“.

Invitaţia şi-a căpătat cuvenitul răspuns şi, după cîteva ore de călătorie, iată-ne la Braşov, în holul hotelului „Carpaţi“, martori fără voie la următoarea scenă: un tînăr proaspăt bărbierit şi vizibil emoţionat cerea legătura telefonică cu camera 614, pentru a-l anunţa pe maestrul Birlic că îl aşteaptă jos: vor merge împreună la club, la repetiţie. De partea cealaltă a firului, se auzea pînă la noi un vag hîrîit, întrerupt din cînd în cînd de tusete. Cauza am aflat-o cînd l-am văzut în hol pe artistul poporului: palid, cu vocea stinsă, Birlic se resimţea încă de pe urma unei recente gripe.

L-am urmărit după-amiază, la repetiţie... Nu mai existau nici Birlic, nici oboseala, nici vocea răguşită, ci doar Zigu, cu hazul lui, cu drama lui. Iar Zigu acesta îi spunea comisarului de poliţie (din proprie iniţiativă şi fără vreun amestec al autorului piesei) să nu se sfiască şi să-l zgîlţîie mai cu temei, ba chiar la nevoie să-i tragă şi o palmă. Numai că poliţistul nu prea îndrăznea şi tocmai cînd trebuia să fie mai brutal, se înmuia brusc, iar vocea căpăta inflexiunile de emoţie pe care le mai auzisem noi, în holul hotelului. Cît timp mecanicul de precizie Dumitru Dumitrescu jucase cu un coleg al său, fusese cît se poate de bătăios şi îşi rotise ochii fioros, de băgase spaima în Zigu. Treaba fusese simplă atunci: Zigu nu era altul decît prietenul lui, Vasile Pană, tehnician la forjă. Dar cum să-l apuci de guler şi să-l zgudui pe Birlic, pe artistul poporului? Replicile zburau ca prin farmec din minte, în creier se făcea un gol uriaş. Degeaba mai aştepta, desperat, ajutorul suflerei: fata din cuşcă îşi uitase rostul şi urmărea doar jocul oaspetelui...

Calm, răbdător, Birlic lua scena de la început: „Nu-i nimic, o repetăm pînă iese bine“.

Apoi, maestrul ne-a atras atenţia asupra lui Mihai Corşatea, interpretul inspectorului de siguranţă: se mişca pe scenă stăpîn pe el, dădea replica cu dezinvoltură. „A fost marinar, nu i se clatină puntea sub picioare“ — ne spune cineva. Acum e maistru la sculăria secţiilor calde şi locţiitorul secretarului de U.T.M. al uzinei; şi nu are de loc intenţia să se dedice definitiv teatrului... Am îndrăzni să spunem: păcat!

Seara am văzut spectacolul, în sala clubului. A fost un spectacol bun şi publicul l-a primit cu căldură. Ca de obicei, maestrul stîrnea hohotele de rîs, ca să le stingă apoi brusc, printr-un fior de emoţie transmis în momentele dramatice, de pe scenă în sală. Şi tot timpul s-a străduit să nu-şi „acopere“ partenerii; tinerii artişti amatori au jucat bine, şi-au trăit sincer rolurile şi chiar dacă vreunul s-a mai bîlbîit un pic (căruia dintre actorii profesionişti nu i s-a întîmplat oare?!), spectatorii au trecut cu generozitate peste acest detaliu nesemnificativ.

Un act l-am văzut din culise: e şi acesta un spectacol demn de urmărit. Aici îl poţi vedea pe regizorul spectacolului, al cărui nume este scris cu majuscule pe afiş, transpirat de emoţie şi bătînd el însuşi gongul (se cuvine acum a fi spus că Dan Puican, actor la Teatrul de Stat din Braşov, are merite nu numai în montarea spectacolului cu „Oameni care tac“, ci în întreaga activitate a acestui cerc de amatori pe care îl îndrumă de cinci ani). Tot aici îi poţi vedea pe înfricoşătorul agent de poliţie cu nasul roşu şi muşchi de atlet (în „civilitate“ strungarul Radu Gheorghe), trăgînd docil cortina, şi pe funcţionara Marilena Chilianescu încercînd să adauge celor 21 de ani ai săi — cu ajutorul unei peruci cenuşii şi a creionului negru — încă vreo 20, pentru a o aduce în scenă pe muncitoarea Maria. Şi dacă mai rămîi în culise cîteva clipe după ce s-a tras pentru ultima oară cortina, îl poţi surprinde în acţiune pe fotoreporterul ziarului local: o poză cu Birlic constituie, pentru fiecare din tinerii artişti amatori, o amintire preţioasă: „Ştiţi, atunci, în aprilie 1962, am jucat la cercul nostru de teatru împreună cu artistul poporului Grigore Vasiliu-Birlic...“

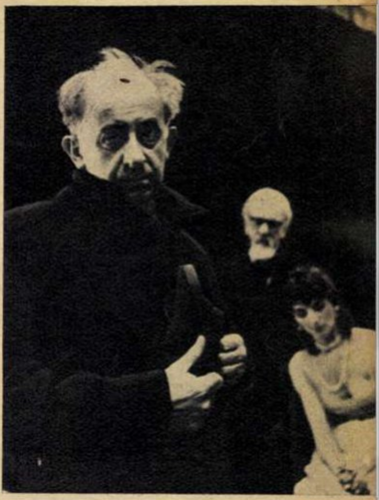

Birlic, jucînd în „Oameni care tac“ cu artiştii amatori Carmen Pojar şi Constantin Popa de la Uzina de tractoare din Braşov.

Sanda FAUR-DIMA

actualități cinematografice

DIN ISTORIA UNEI TINERE CINEMATOGRAFII

S-a născut la Havana, sub semnul revoluției; și, acum, o dată cu tumultuoasa dezvoltare a noii Cube, cinematografia revoluționară cubană crește și se manifestă nestingherită.

Terenul nu era cu totul gol. Havana fusese cîndva leagănul celor dintîi manifestări cinematografice din America Latină. Primul film datează din anul 1897 („Stingerea unui incendiu" de Gabriel Veyre). Dar deceniile de asuprire semicolonială yankee, culminînd cu dictatura marionetei nord-americane Batista, au redus aproape la inexistență cinematografia națională, care a devenit tributară Hollywoodului. Din milioanele de dolari adunați de pe piața cinematografică a Cubei, se mai azvîrlea, din „mila" afaceriștilor, cîte ceva și pentru producerea de filme „cubaneze": mediocre dramolete sentimentale sau reviste cu iz exotic, pe fundalul peisajelor tropicale, al hotelurilor de lux și în ritmul trepidant al rumbei.

Cadru din filmul „Povestiri despre Revoluție", realizat de regizorul cubanez Tomas Gutierez Alea.

Un chip expresiv de luptător din filmul „Povestiri despre Revoluție".

Cu adevărat națională și populară, cinematografia nouă a Cubei își trage seva din lupta de eliberare, din realitățile înnoitoare ale acestei țări. Cei care au participat vara trecută la Festivalul de la Moscova au fost profund impresionați de prima lor întîlnire cu arta cinematografică a noii Cube. Dedicat luptătorilor din Armata Revoluționară a lui Fidel Castro, filmul „Povestiri despre Revoluție" al regizorului Tomas Gutierez Alea evocă, în trei nuvele cinematografice, aspecte din eroica epopee a Eliberării. Prin Havana terorizată de dictatura batistană, un revoluționar rănit se tîrăște hăituit ca o fiară de zbirii poliției. Acesta e pretextul în jurul căruia crește cîntecul de revoltă și mînie pe care-l constituie nuvela „Rănitul". Al doilea episod, intitulat „Rebelii", are drept fundal jungla, sălbatică și primitoare totodată, a Sierrei Maestra. În jurul unui luptător care trage să moară, trei tovarăși veghează; și înainte de a se întoarce la lupta a cărei canonadă se aude în depărtare, oamenii recapitulează în cuvinte puține și lipsite de emfază idealul în numele căruia sînt gata și ei să-și dea viața. Dar mînia populară crește. Armatei Revoluționare i se alătură mereu noi și noi forțe. Epocala ciocnire de la Santa Clara, moment hotărîtor pentru victoria Revoluției cubane, e filmată în cea de-a treia nuvelă, într-un stil aproape documentar, străin de orice grandilocvență dar străbătut de fiorul marilor clipe ale istoriei.

Autenticitate și suflu revoluționar, acestea par să fie de altfel coordonatele pe care se dezvoltă noua cinematografie de la Havana. Ea și-a înfipt adînc rădăcinile în realitate prin mijlocirea unei masive producții de filme documentare, de mare eficiență agitatorică.

„Acest pămînt e al nostru", o altă realizare a regizorului Tomas Gutierez Alea, a jucat un rol efectiv în desăvîrșirea reformei agrare. Au urmat apoi „Locuința" (dezbătînd problema spațiului de locuit) și „A șasea aniversare" (o evocare a legendarului asalt al fortăreței Moncada, la 26 iulie 1953), ambele de Julio Garcia Espinosa.

O decisă orientare a tematicii filmelor spre sarcinile imediate ale Revoluției indică și următoarele filme: „Apa" (un eseu cinematografic despre irigații), „Chinchin" (documentar consacrat mișcării de cooperativizare a agriculturii), „Negrul" (pamflet antirasist), „Pămînt uitat" (un îndemn la valorificarea terenurilor mlăștinoase), „Pe vremea tînărului Marti" (o evocare a poetului erou național).

În dorința de a aduce cît mai curînd arta cinematografică națională la nivelul cerințelor actuale, guvernul revoluționar a invitat în Cuba o seamă de cineaști progresiști din Europa. Activitatea unor oameni de artă ca Cesare Zavattini, Joris Ivens, Roman Karmen, Bruno Sefranka, Kurt Maetzig, Luis Bunuel, Chris Marker etc. și-a arătat roadele atît în recentele realizări ale cineaștilor cubani cu care au colaborat, cît și în filmele semnate de ei înșiși. Documentarul sovietic „Insula în flăcări" (Roman Karmen), cel al regizorului francez Chris Marker, intitulat „Cuba Si!" sau filmul „Scrisoare către Charlie Chaplin" al lui Joris Ivens aduc mărturii cuprinzătoare despre realitățile primului pămînt liber al Americii Latine. În prezent, se află în Cuba o nouă echipă de cineaști sovietici — regizorul Mihail Kalatozov, poetul Evgheni Evtușenko și operatorul Serghei Urusevski — ce pregătesc realizarea unui film-poem avînd drept erou pe făuritorul Revoluției cubane, poporul.

Sprijinul masiv acordat cinematografiei de guvernul revoluționar s-a concretizat în realizările mai recente, dintre care trebuie amintite drept cele mai semnificative filmele: „Cuba dansează" de Julio Garcia Espinosa, o comedie evocînd — pe fundalul parodiei electorale practicate de regimul corupt al lui Batista — necazurile unui mărunt funcționar ros de ambiție; „Realengo 18", numele unei fîșii de pămînt udate de-a lungul anilor de sîngele țăranilor cubani în luptă cu moșierimea și totodată titlul filmului dedicat de regizorul Oscar Torres eroicelor răscoale țărănești din provincia Oriente.

În ritmul unor instrumente improvizate, cubanezii își scandează cu frenezie revolta împotriva corupției regimului criminal al lui Batista (scenă din filmul satiric „Cuba dansează").

Ritmul furtunos, acordat cu acela al întregii vieți a Cubei, pe care și l-a impus Institutul de stat pentru arta și industria cinematografică (I.C.A.I.C.), a dus la realizarea unor numeroase filme, dintre care cele mai importante sînt: „Micul dictator", virulentă satiră la adresa dictatorilor marionetă din țările latino-americane, la a cărui dramaturgie a colaborat scenaristul italian Cesare Zavattini; tot el a participat și la elaborarea scenariului „Tînărul rebel" (regia Julio Garcia Espinosa), povestea unui tînăr care-și făurește în luptele din Sierra Maestra o adevărată conștiință de revoluționar. Sub titlul „Batalionul 1966" vor fi evocate într-un film de lung metraj momente ale luptei ilegale duse de partizanii de sub conducerea lui Fidel Castro în orașul Santiago de Cuba, teatrul vestitului asalt al Moncadei.

Filmul din țările socialiste, care rămăsese pînă acum cîțiva ani complet necunoscut publicului cuban, și-a deschis acum cale largă pe ecranele Cubei și în inima spectatorilor, care văd — de pildă — în eroul „Baladei soldatului" de Ciuhrai, un frate al „Tînărului rebel" din filmul lui Espinosa și sorb din ambele spectacole îndemnul la apărarea Revoluției cubane, care a redat poporului demnitatea și dreptul la o viață liberă.

Ana ROMAN

Un virtuos organist concertează la București în 1539!

Desigur că titlul îl surprinde nu numai pe amatorul de muzică, ci și pe specialist. Dar dacă vom deschide condica socotelilor cetății Brașovului pe anul 1539 și vom vedea că Petrus Sartor a primit 4 florini răsplată fiindcă l-a dus pe organistul Hieronymus Ostermeyer, în ziua de 6 decembrie 1539, cu o trăsură cu trei cai la voievodul Valahiei, lucrurile merită crezare.

Într-adevăr, la curtea lui Radu Paisie, organistul brașovean a concertat timp de 17 zile, uimind cu arta sa pe toți cei care l-au auzit. Este pînă în prezent cel mai vechi *document cunoscut la noi despre un concert de curte în București!*

Cine este acest Hieronymus (cum îl numesc, pe scurt, documentele epocii) și cum a ajuns să cînte la București?

Din puținele date de care dispunem, virtuosul organist brașovean apare pe răbojul istoriei muzicii noastre din anul 1530, cînd senatorii brașoveni l-au angajat cu 40 de florini salariu pe an, fiind „priceput în teoria muzicii". Pînă în 1550, organistul a apărut cu aceeași sumă în actele brașovene.

Nu lipsite de pitoresc sînt datele furnizate de piatra funerară: „A murit dl. Hieronymus Ostermeyer, /Născut în tîrgul Sura-Mare/ A fost organist aici în oraș,/ N-a băut nici vin, nici bere/ A fost învățat, credincios și bun/ Acum cîntă în cer".

Deci, născut într-un sat romînesc de lîngă Sibiu, organist al catedralei luterane din Brașov (azi cunoscută sub numele de Biserica Neagră), Hieronymus a murit în a doua jumătate a veacului al XVI-lea, la Brașov.

La 29 iulie 1545, un ceauș turcesc împreună cu trimișii lui Petru Rareș au fost oaspeții brașovenilor. Cu acel prilej, judele orașului, Vincentius Schneider, a oferit în grădina lui Martin un ospăț în cinstea logofătului Matei, unde organistul Ostermeyer și-a desfășurat din nou întreaga artă. Amănuntul are o deosebită semnificație: Hieronymus cînta deci la un instrument portativ, iar repertoriul său era destul de laic pentru a putea fi prezentat la mese. Acum vom înțelege rostul prezenței virtuosului organist la București în 1539.

Dezvăluirea acestui document aruncă o lumină nouă asupra vieții muzicale romînești din epoca feudală; el vorbește despre relațiile artistice ale celor două voievodate cu Transilvania, despre schimbul cu muzicienii din Sibiu și Brașov. Vizita de aproape trei săptămîni în Valahia și concertele la un instrument pînă atunci necunoscut la noi ale remarcabilului virtuos Hieronymus Ostermeyer rămîn un eveniment artistic demn de consemnat.

Viorel COSMA

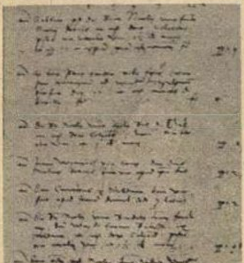

Însemnarea (a doua de sus) din 6 decembrie 1539 a judelui Brașovului în *Condica de socoteli* a orașului, din care rezultă că Petrus Sartor a primit 4 florini fiindcă l-a transportat cu trăsura în Valahia pe organistul Hieronymus Ostermeyer (Arhivele cetății Brașov).

DISC

Trei cunoscute și apreciate formații simfonice din R.S. Cehoslovacă și patru renumiți dirijori cehi și-au dat întîlnire pe un disc microsion de 30 cm, pentru a pune la dispoziția amatorilor de muzică simfonică cîteva din cele mai vestite lucrări orchestrale. Inițiativa casei de discuri cehoslovace „Supraphon" de a edita selecțiuni din cele mai diverse domenii ale muzicii este binevenită și continuă cu succes, prin „Lucrări orchestrale vestite", seria de discuri inaugurată acum cîțiva ani cu foarte cunoscuta înregistrare „Uverturi celebre".

Cea mai spectaculoasă interpretare este cea acordată de Alois Klima, la pupitrul Orchestrei filarmonice cehe, cunoscutei „Rapsodii ungare nr. 2" de Franz Liszt (în instrumentarea lui Karl Müller-Berghans). Deși la sunetele acute înregistrarea pare înecată într-o ceață sonoră care acoperă claritatea timbrurilor, totuși nervul, strălucirea ritmică și melodică a popularei rapsodii reușesc să înfrîngă această enigmatică defecțiune tehnică, cu atît mai neînțeleasă cu cît discurile „Supraphon" reprezintă o garanție de calitate, nu numai muzicală.

„Melodiile elegiace" op. 34 de Edvard Grieg reprezintă de fapt transcripția pentru orchestră de coarde a două din liedurile sale („Rănile inimii" și „Ultima primăvară"), realizată de compozitor în 1881. O notă de lirism discret și reținut caracterizează interpretarea dirijorului Alois Klima, care de astă dată conduce Orchestra de coarde a Radiodifuziunii cehe.

Edvard Grieg a compus în 1870 muzica de scenă pentru piesa lui Bjoernstjerne Bjoernson „Sigurd Jorsalfar". Din această muzică, compozitorul a extras în 1892 o suită („Sigurd Jorsalfar" op. 56, nr. 3), din care cea mai populară bucată— „Marș triumfal"—este executată cu mult brio de Orchestra simfonică din Praga, condusă de Frantisek Skvor.

Vaclav Smetacek, dirijînd Orchestra filarmonică cehă, realizează o impresionantă interpretare a renumitului „Marș turc" (Marcia alla turca) din uvertura „Ruinele Atenei" op. 113, compusă de Ludwig van Beethoven pentru piesa cu același titlu a lui Kotzebue. Înregistrarea, de astă dată bună, permite alămurilor din orchestră să răsune în toată strălucirea lor și să transmită bogata paletă sonoră a acestei viguroase bucăți.

Mai puțin interesantă apare interpretarea dată de dirijorul Smetacek cunoscutului „Dans macabru" op. 40, compus de Camille Saint-Saëns sub influența lui Franz Liszt, ca piesă orchestrală de efect. Tehnica înregistrării folosită la această lucrare n-a reușit să surprindă cu finețe vibrațiile harpei, care trebuiau să sugereze clopotele de la miezul nopții, și nici țipătul oboiului imitînd cîntul de dimineață al cocoșilor, prin care se pune capăt fascinantului dans macabru al morții învinsă de puterea zorilor care se ridică.

Cea de-a doua uvertură compusă de Hector Berlioz pentru opera „Benvenuto Cellini" a fost intitulată de compozitor „Carnavalul roman" op. 9. Execuția dinamică a Orchestrei filarmonice cehe, conduse de Vaclav Jiracek, este străbătută din plin de atmosfera exultantei sărbători populare pe care o exprimă această strălucitoare și zgomotoasă lucrare orchestrală.

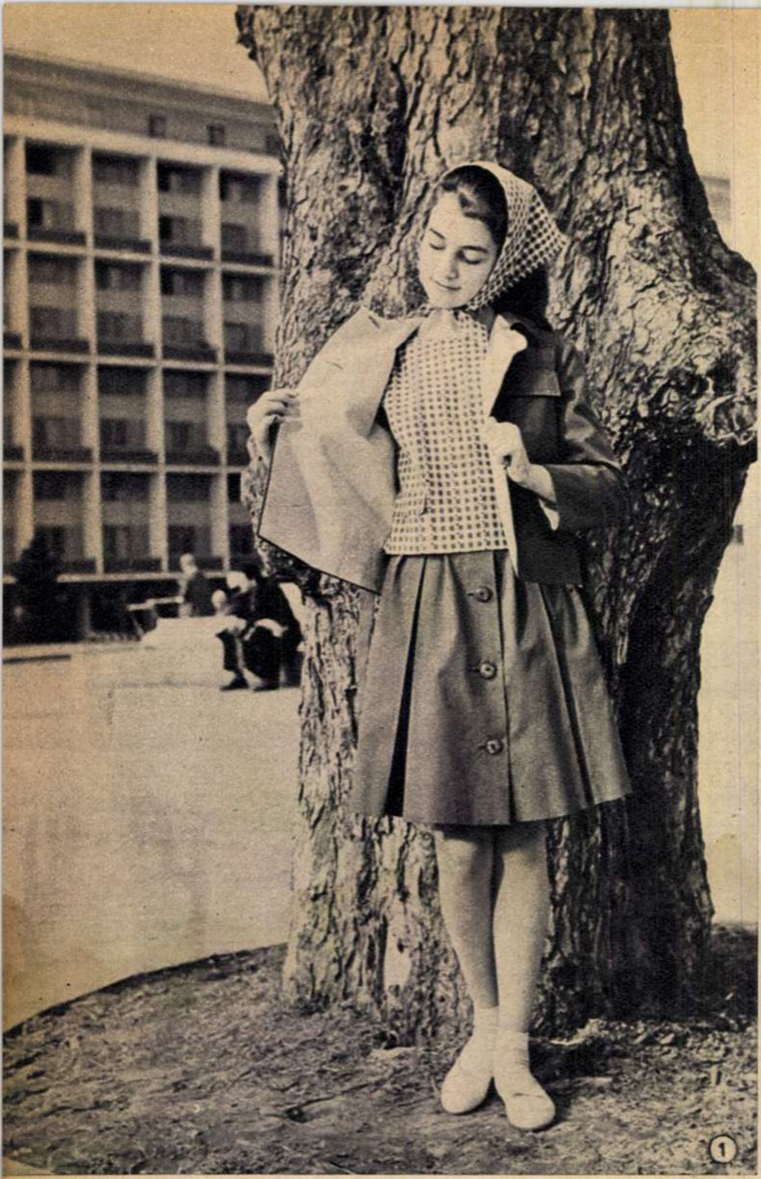
①

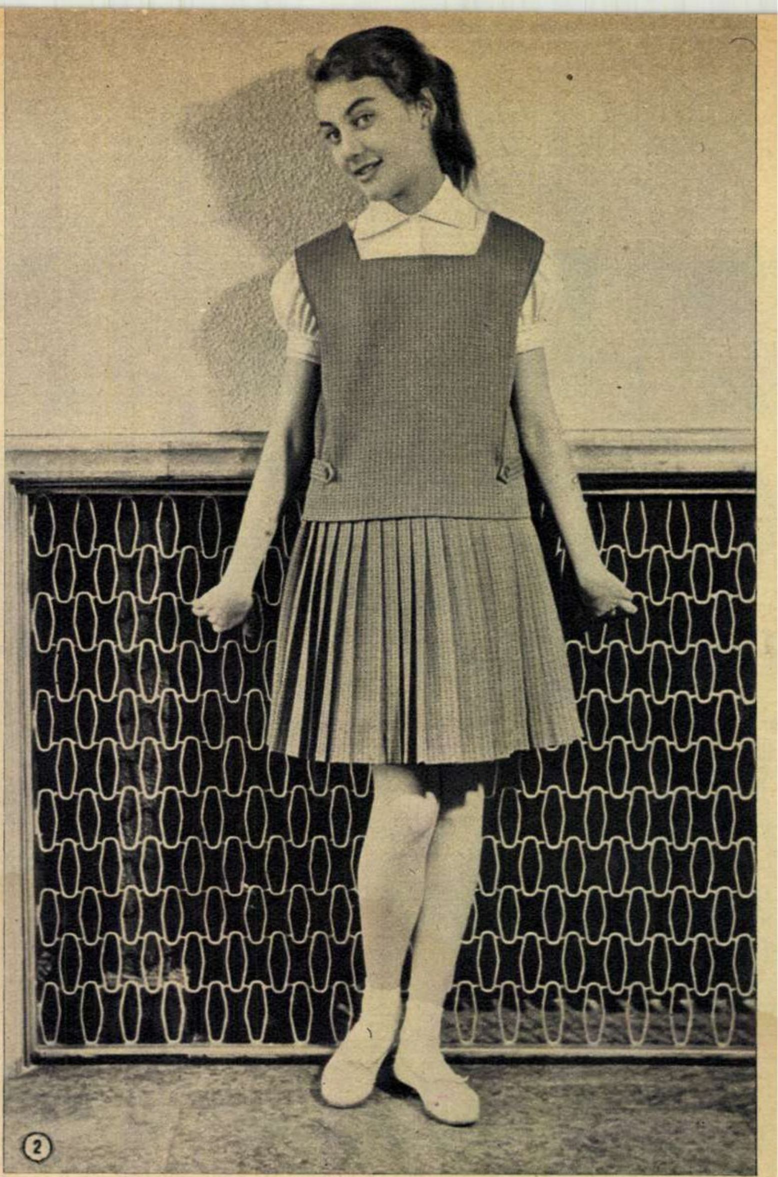
②

Moda

PENTRU ADOLESCENTE

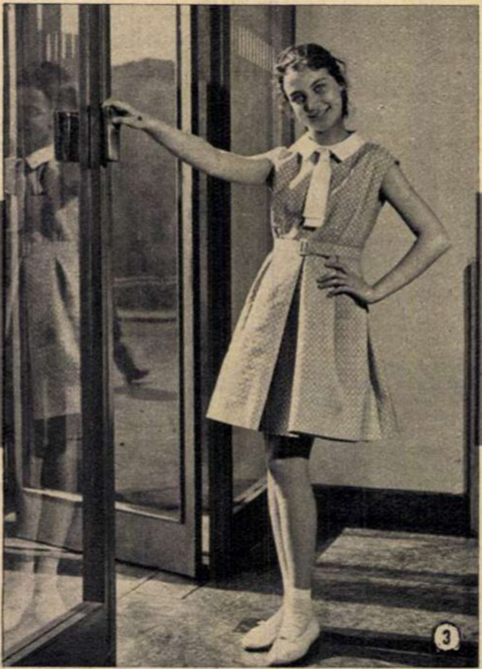
③

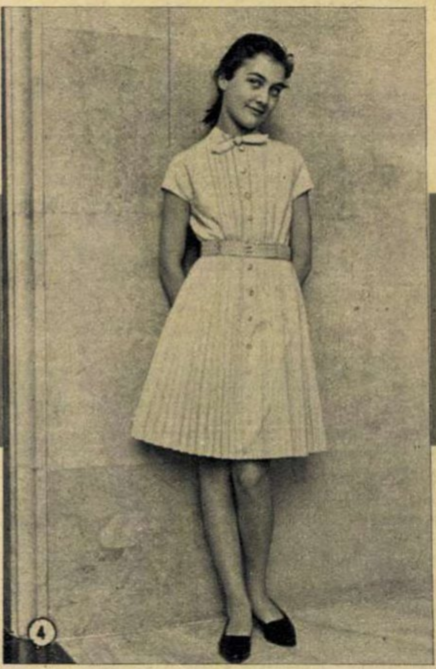
④

Crearea unui stil adecvat îmbrăcăminţii pentru adolescente a devenit — în sfîrşit — o preocupare mai constantă a fabricilor noastre de confecţii. Dovadă şi noua colecţie a fabricii de confecţii şi tricotaje „Bucureşti", din care reproducem cîteva modele.

De la primele excursii ale sezonului şi pînă în cele mai calde zile de vacanţă, ansamblul sportiv (foto 1) este o ţinută foarte potrivită. Din poplin de culoare vie, fusta în pliuri şi încheiată cu nasturi se poartă cu o jachetă asortată, căptuşită cu poplin în culoare contrastantă. Dedesubt, o bluză fără mîneci şi un mic şort din ţesătură de bumbac formează un costum potrivit pentru orele de sport în aer liber.

Ansamblul din lenaj cu desen, purtat aci peste o bluză albă (foto 2), oferă nenumărate avantaje datorită pieselor detaşate din care e compus. Fusta plisată poate fi purtată cu sau fără vestă şi cu cele mai diverse bluze sau pulovere.

Proaspătă şi uşor de întreţinut, rochia de vară din ţesătură de bumbac cu desen (foto 3) are drept unică garnitură un guler şi o cravată din pichet alb.

Şi ţinuta pentru orele festive (foto 4) se remarcă prin amănuntele actuale: pliseuri mărunte pe fustă şi în mijlocul corsajului, nasturii mărunţi din sidef, cordonul lat şi fundiţa de la gît. Un element original: motivele folclorice de pe cordon.

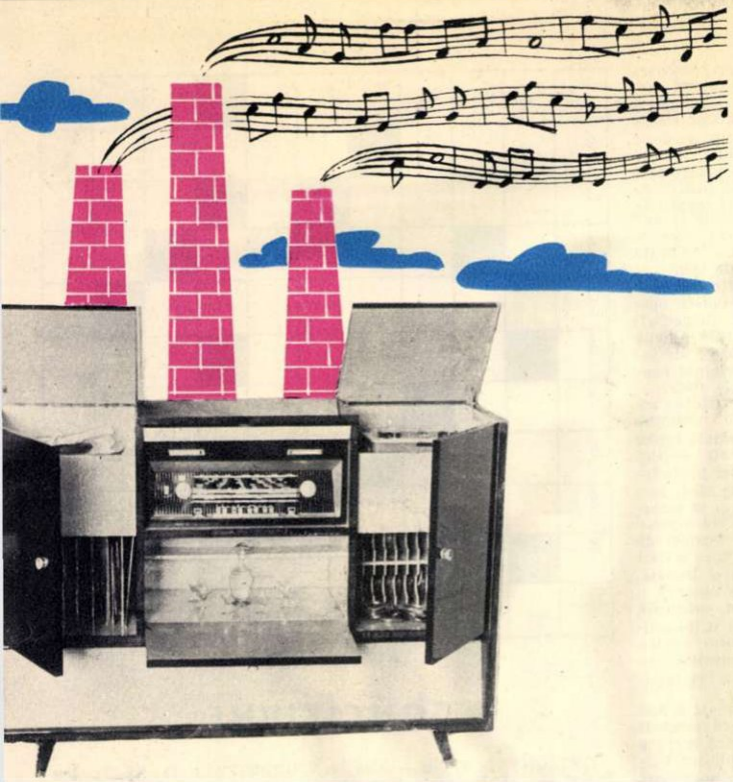

combina muzicală ELECTRONICA

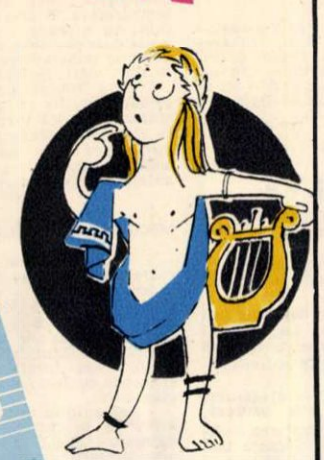

- Vreți să prindeți în bune condiții o emisiune radiofonică?
- Vreți să ascultați în condiții optime ultimele imprimări pe discuri?
- Vreți să înregistrați sau să ascultați pe bandă de magnetofon un concert sau glasul celui ce vă este drag?

Cumpărați-vă combina muzicală

ELECTRONICA S. 606 A

Pentru cei interesați menționăm că ea este prevăzută cu:
— un sistem acustic complex cu cinci difuzoare
— un amplificator audiofrecvență cu calități superioare
— un radio receptor de lux tip „Enescu"
— un magnetofon cu două viteze
— un pick-up semiautomat.

O veste bună pentru salariați și întreprinderi: Combina Electronica S. 606 A se poate cumpăra în rate sau prin virament.

SPORT

MARATONUL DIN SALA FLOREASCA

de Constantin **CHIRIȚĂ**

S-ar putea să existe și păreri opuse. Noi credem însă că hotărîrea unor federații de a mări numărul echipelor participante la campionatele ramurilor respective, de a împărți echipele în grupe și de a organiza (în consecință) turnee finale, are — dar mai ales va avea — un rol deosebit în dezvoltarea sportului nostru. Pentru cei care au asistat la turneele finale de volei feminin și masculin din sala Floreasca lucrurile apar astăzi limpezi. Poate exista oare schimb de experiență mai bogat și mai eficient decît acela în care opt echipe, timp de o săptămînă, luptă zilnic pentru cucerirea titlului? Și văzînd jocul celor mai bune echipe din țară, observîndu-le caracteristicile, metodele, potențialul fizico-psihic, oare nu poți aprecia mai bine, mai judicios, stadiul de dezvoltare a sportului respectiv și mai ales direcția spre care trebuie dezvoltat? Fără să mai vorbim de posibilitatea de a remarca, de a selecționa pe cei mai buni dintre cei mai buni; pentru că aceste turnee-maraton nu relevă, ca de pildă într-un singur meci, pe un jucător accidental bun sau slab, ci relevă constanța lui (pozitivă sau negativă) și mai ales îl relevă în comparație cu ceilalți. Fără să mai vorbim de cotiturile, de îmbunătățirile în marș pe care unii jucători, unele formații le dovedesc.

Ca o consecință, echipa cîștigătoare (prin aceasta reducem cît se poate de mult accidentul, hazardul, fără să-l ignorăm cu desăvîrșire) va fi în mod real echipa cea mai bună, cea mai îndreptățită să poarte titlul de campioană. Așa cum s-a întîmplat la turneul masculin de baschet în care Steaua și-a afirmat cu prisosință (și sperăm că prin asta a împărtășit și altora) virtuțile și calitățile, așa cum s-a întîmplat la turneul feminin de volei care a impus iarăși drept campioană echipa Dinamo-București.

Dar pentru că e vorba de volei să ne oprim la volei, și anume la întîlnirea care a decis campioana feminină a țării noastre: Dinamo-Rapid. Ambele echipe au început meciul cu șanse absolut egale (dar nu și cu aceeași pregătire). Este bine cunoscută valoarea, omogenitatea echipei Dinamo. Turneul final a ridicat însă, pînă la meciul decisiv, la același nivel, și echipa Rapid. Mai mult încă: chiar în întîlnirea la care ne referim, într-unul din seturi, Rapid a demonstrat o înaltă clasă, cel puțin egală cu aceea a campioanelor. De ce a învins Dinamo? Nu pentru că Tinela Pleșoianu a servit puternic (așa cum se știe), nu pentru că Doina Ivănescu a tras necruțător (exact cînd trebuia), nu pentru că Florina Popovici a schimbat surprinzător direcția unor mingi (cînd nimeni nu se aștepta). Nu! Ci pentru că atît Doina Ivănescu, cît și Tinela Pleșoianu, cît și Florina Popovici (ca și toate celelalte) au dovedit, în momentele cele mai grele, cele mai dramatice, ale întîlnirii (ca și în momentele de relaxare) o ținută sportivă exemplară. Credem că dacă și rapidistele și-ar fi adresat mai puține reproșuri, dacă și-ar fi aruncat mai puține priviri furioase, dacă ar fi luat exemplul Soniei Colceriu, care și-a folosit toată energia, toate calitățile — întîlnirea, indiferent de rezultat, ar fi fost și mai frumoasă. Așa cum au făcut jucătorii de la Dinamo în întîlnirea cu Rapid, prilejuind una din marile surprize ale maratonului și punînd oarecum sub semnul întrebării pe cîștigătorul turneului final. În acest meci, Dinamo a jucat foarte bine, iar Rapid, ca să fim indulgenți, sub nivelul la care ne obișnuise.

S-ar părea că înfrîngerea lui Rapid e un accident. Echipa feroviară rămîne aceeași echipă mare, care marchează un stil și constituie un moment în voleiul mondial. Antrenorilor echipei (Gh. Petrescu și St. Roman) le revine un mare merit în modernizarea jocului de volei, în abandonarea tacticilor care-l sclerozau, în transformarea lui într-un spectacol care îmbină sportul cu arta.

Sîntem siguri că Rapidul, în întîlnirile viitoare, mai ales în cele internaționale (în care va fi vorba de supremația europeană și deci mondială în volei), va fi la înălțime, va fi același demn propagandist al celui mai frumos, mai spectaculos, mai artistic joc de volei din lume.

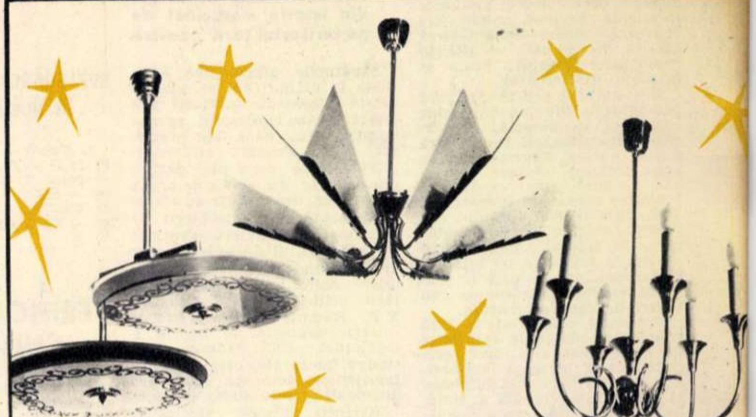

...dar căminul
dv. va continua
să strălucească.

COOPERATIVA METALOCASNICA
prezintă noile modele originale de
LUSTRE, LAMPADARE, APLICE
în magazinele U.C.E.C.O.M. din Calea Victoriei nr. 24 și strada Smîrdan nr. 24, unde se primesc și comenzi speciale.

E BINE SĂ ȘTIM

De vorbă cu medicul

IGIENA CĂILOR RESPIRATORII (II)

Una dintre cauzele care îngreunează respirația nazală este inflamarea cronică a amigdalelor nazo-faringiene. Cavitatea nazală comunică cu rino-faringele prin două orificii. Amigdalele nazo-faringiene se află lîngă aceste orificii. Din cauza unor boli infecțioase, în special la copiii de vîrstă preșcolară, aceste amigdale se inflamează în mod cronic, astupînd orificiile dintre nazo-faringe și cavitatea nazală, făcînd astfel imposibilă respirația nazală. Și, după cum am arătat în articolul precedent, respirația pe gură poate influența în mod nefavorabil starea sănătății.

Vegetațiile adenoide nu sînt altceva decît aceste amigdale inflamate în mod cronic. Ele provoacă adesea îmbolnăvirea urechii medii, care se află în vecinătatea nasului; boala se numește otită cronică.

Respirația repetată pe gură usucă gîtul, aducînd după sine răgușeală și oboseală. Vegetațiile influențează și vocea, care devine nazală. Digestia devine grea, deoarece, obligat să respire pe gură, omul va înghiți mîncarea repede și nemestecată. Din cauza slăbirii simțului mirosului, scade și pofta de mîncare. În timpul nopții survin accese de sufocație, iar tulburările circulatorii pe care le provoacă vegetațiile adenoide dau dureri de cap permanente.

Guturaiul cronic este o altă cauză care obligă la respirația pe gură, mai ales dacă este combinat cu prezența vegetațiilor. Respirația pe gură duce ușor la inflamația cronică a amigdalelor care, din organe de apărare a organismului față de infecții, devin ele însele focare de infecție, provocînd reumatism, boli ale inimii și ale rinichilor.

Din cele enumerate rezultă necesitatea tratării afecțiunilor nazo-faringiene la apariția primelor semne de boală. Medicii de specialitate vor da indicațiile necesare.

Pentru a evita îmbolnăvirile nasului și faringelui este necesară călirea organismului. O bună metodă constă în a face seara, înainte de culcare, băi reci la picioare; la început cu apă la temperatura camerei, trecînd apoi la apă din ce în ce mai rece. De asemenea, sînt recomandabile, dacă există posibilitatea, plimbări de dimineață, prin iarbă cu rouă, timp de 5-20 minute. Băile în lacuri, rîuri și mai cu seamă în mare constituie un mijloc din cele mai bune de călire a organismului.

Este bine ca dimineața și seara să facem exerciții de respirație. Mîinile se țin la ceafă cu coatele înainte. Îndepărtînd lateral coatele, facem în același timp o inspirație profundă și obligatorie pe nas. În timpul expirației readucem coatele în prima poziție. Acest exercițiu se repetă de 10-12 ori.

Dr. Silviu GHEREA

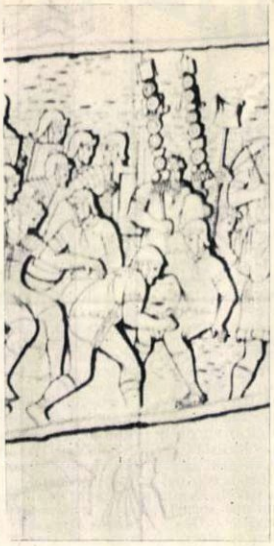

Fragment din Columna lui Traian, reprezentînd acordarea primului ajutor unor soldați romani răniți în cursul luptelor cu dacii.

CÎND DACII SE DUCEAU „LA DOCTOR"...

File mai puțin cunoscute din istoria medicinei de pe teritoriul țării noastre

Săpăturile arheologice efectuate în ultimii ani au scos la iveală interesante mărturii care atestă că pe teritoriul patriei noastre medicina a fost practicată din timpuri străvechi.

Numeroase oseminte datînd din neolitic, din epoca de bronz sau de fier, descoperite de arheologi denotă că vindecătorii de pe atunci acumulaseră experiență în domeniul disciplinei medicale numite azi traumatologie. Astfel, la sediul Societății științelor medicale din R.P. Romînă, unde există o colecție muzeală de istorie a medicinei, sînt expuse oase cîndva fracturate, care în urma îngrijirilor date de „medicii" din neolitic s-au sudat perfect.

Mărturii despre abilitatea chirurgicală a vindecătorilor din epoca comunei primitive ne aduc și craniile trepanate găsite în Ardeal, Muntenia și Moldova. În ciuda faptului că trepanația craniană este una din cele mai dificile operații, patru din aceste cranii prezintă urme certe de vindecare. Rezultatele nu par să se datoreze numai vitalității pacienților din acele timpuri, ci și unor serioase cunoștințe „de specialitate" ale vindecătorilor.

Este cunoscută o relatare a lui Herodot potrivit căreia sciții din estul țării noastre foloseau ca excitant fumul de cînepă. De la alți autori greci aflăm că preoții daci cunoșteau și foloseau cu succes un mare număr de plante tămăduitoare. Experiența lor în acest domeniu era apreciată și se pare că unii medici străini au făcut eforturi pentru a-și însuși tainele deținute de sacerdoții dacilor, despre care se mai spunea că se pricepeau să prepare și cîteva otrăvuri.

Galen, unul dintre cei mai renumiți medici ai antichității, se referă într-una din scrierile sale la cunoștințele toxicologice ale geților. El arată că săgețile lor erau unse cu o otravă care determina paralizia instantanee a victimei.

O trusă chirurgicală descoperită nu demult la Costești (regiunea Hunedoara) aruncă o lumină nouă în problema influenței exercitate la un moment dat asupra medicinei dacice de către înaintata — pentru acele timpuri — practică elenistică. Trusa sus-menționată cuprinde instrumente chirurgicale și medicamente — element specific elenistic. În schimb, anumite instrumente medicale sînt de proveniență categoric dacică (deci existau meșteșugari specializați în acest domeniu), iar o forfecuță reprezintă — după părerea cercetătorilor — un instrument medical original conceput și construit de daci.

Așadar, cucerind Dacia, romanii găsesc aci o medicină relativ evoluată. Medicii legiunilor romane, urmați curînd de doctori civili, liber profesioniști, aduc elemente noi, menite să îmbogățească și să transforme practica medicală a preoților locali, care se ocupau de medicină în cinstea unor zeități ca Dorzos, Zamolxis și Bendis. În noile condiții se observă o specializare în arta medicală (apar primii oculiști) și înlocuirea treptată a cultului pentru zeitățile dacice amintite cu divinizarea Higeei, a lui Esculap și Hercule.

Extinderea noului cult a fost facilitată de faptul că romanii au întreprins o energică acțiune de organizare a stațiunilor balneare și de efectuare a unor mari lucrări de interes edilitar și comunal în orașe. Ei construiesc băi publice și apeducte, amenajează stațiuni balneare ca Herculane (AD MEDIAM), Călan (AQUAE), Geoagiu (GEMISARA) și altele.

Cercetările care se efectuează în prezent vor furniza, fără îndoială, noi date despre modul în care s-a practicat medicina pe teritoriul țării noastre, începînd din cele mai vechi timpuri.

Al. ROGOZ

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

1) Nuntă — Veto. 2) Neamuri — F. 3) D — Goală — Le. 4) Avar — Inter. 5) Iat — Zicală. 6) Criză — Eci. 7) Agii — Tăutu. 8) A — Duo — Ten. 9) A — Mirată — D. 10) Pictori — Da.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE!

1) Se numește sextant: a) regulatorul de viteză la submarine, b) membrul unei secte, c) aparatul pentru determinarea poziției vaselor în larg, d) intervalul de la orice notă pînă la cea de-a șasea, în ordinea gamei diatonice.

2) Termitele sînt: a) cauteri care acționează prin căldură, b) tuburi pentru tratarea bolilor prin căldură, c) plante medicinale, d) gen de insecte tropicale asemănătoare cu furnica, trăind, ca și aceasta, în colonii.

3) Strîmtoarea Mozambic se află: a) între Africa și insula Madagascar, b) între cele două Americi, c) între Africa și Asia, d) în Marea Japoniei.

4) Pe suprafața Lunii: a) nu există vulcani, b) nu există atmosferă, c) nu există piscuri muntoase, d) nu există cîmpii.

5) Cel mai mare fluviu de pe teritoriul Uniunii Sovietice este: a) Niprul, b) Donul, c) Volga, d) Obi.

6) Dintre razele spectrului solar cele mai luminoase sînt: a) razele roșii, b) razele ultraviolete, c) razele galbene, d) razele infraroșii.

Răspunsuri!

1) c; 2) d; 3) a; 4) b; 5) d; 6) c.

1 N	2 E	3 G	4 A	5 T	6 I	7 E	■ 8	9	10	11
2 V	A	N	A	■						
3					■		■			
4		■						■		
5									■	
6	■						■			
7			■							
8				■			■			
9						■				■
10	■		■							
11						■				

CONCIZIUNE

ORIZONTAL: 1) Nu — Cca. 2) Cat — Căi. 3) Jos — Nume. 4) Do — Fir — D-ta. 5) Arid. 6) Iz (pl.) — H_2O. 7) Ori — Rar (dim.). 8) Rid — Ia! — Țepi. 9) U — A (pl.). 10) Vas. 11) Ir (pl.) — Gata.

VERTICAL: 1) X. 2) Ani — Au. 3) H — Ace (fig.). 4) S.O.S.! — '62. 5) Nume — Aci. 6) Ies! — Mal (pl.). 7) Etc. 8) 10! — Fir. 9) Ați — Est. 10) N — Hîd (pl.). 11) Ace — Cal.

NOUTĂȚI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

PLANTE... BOLNAVE

Se știe că plantele suferă de diverse maladii. Dar cum suportă ele bolile, cum luptă împotriva lor?

Cercetările au arătat că în aceste situații plantele au o comportare foarte apropiată de cea a animalelor bolnave. De pildă, cartofii atinși de viroze au „respirația" mai frecventă, le crește temperatura. E drept că „febra" cartofului nu e mare, temperatura ridicîndu-se doar cu cîteva zecimi de grad. Procesul de îmbolnăvire se desfășoară însă, în linii mari, la fel ca la animale.

Cînd frunzele unei plante sînt atacate de o ciupercă parazită, pe suprafața lor se formează o peliculă subțire de țesut care nu lasă ciuperca și nici toxinele secretate de ea să pătrundă mai departe în organismul plantei. S-a dovedit de asemenea că plantele parazitate de ciuperci fabrică anticorpi care luptă împotriva infecției. Existența acestora constituie un exemplu în plus de analogie între reacțiile animalelor și plantelor față de infecții.

MICROBII „FABRICĂ" VITAMINĂ B_{12}

Vitamina B_{12} se poate obține prin extracție din surse naturale, dar procedeul este foarte costisitor. Dintr-o tonă de ficat de bovine, de pildă — cea mai bogată sursă de vitamină B_{12} — se scot abia 25-28 de miligrame de substanță utilă. Oamenii de știință au căutat de aceea „furnizori" mai economici și aceștia au fost găsiți... în persoana microbilor.

Laboratorul de vitamine al Institutului de biochimie al Academiei de științe a U.R.S.S. a încercat să sintetizeze vitamina B_{12} cu ajutorul unor bacterii, folosind ca mediu de cultură reziduurile industriale.

Cercetările efectuate de V.I. Bîhovski și E. S. Panthara au arătat că bacteriile sînt foarte productive dacă sînt cultivate în deșeurile fabricilor de alcool: se poate obține 1 mg de B_{12} la un litru de deșeuri alcoolice.

Noul procedeu va fi folosit în curînd pe scară industrială.

DULCELE... CARE UCIDE

Vești proaste pentru ... nematozi — primejdioși viermi paraziți ai arborilor fructiferi, arbuștilor și plantelor alimentare. A fost găsită o metodă extrem de eficientă pentru distrugerea lor. Este vorba de folosirea în acest scop a... zahărului. Fără a fi vătămător pentru viermii de pămînt, zahărul acționează asupra nematozilor ca o otravă nimicitoare. Spre deosebire de substanțele toxice, el omoară nematozii prin deshidratare, transformîndu-i literalmente în pulbere.

Această proprietate a zahărului a fost descoperită întîmplător, în timpul unor experiențe care cereau introducerea în sol a unor cantități de zahăr de trestie. După 24 de ore s-a constatat că majoritatea nematozilor muriseră. Experiențele au continuat, arătînd că în timp ce soluțiile slabe de zahăr contribuie la dezvoltarea impetuoasă a nematozilor, o soluție conținînd 1% zahăr, în cazul unei umidități de 1-2% a solului, îi nimicește cu desăvîrșire.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Insulele Maldive

M-ar interesa să citesc un scurt documentar despre insulele Maldive.

Elena PAVELESCU
muncitoare, Bucureşti,
str. Şerban Vodă 2

Răspunde Z. FLOREA, redactor la Agerpres.

Situat în Oceanul Indian, la 300 km sud de India şi 650 km sud-vest de Ceylon, arhipelagul insulelor Maldive are o suprafaţă de 300 km² şi o populaţie de aproape 100.000 de locuitori — maldivi, indieni, arabi. Numele arhipelagului provine de la cea mai mare insulă, Male (aproximativ 1,5 km²). Arhipelagul Maldivelor este format din mai multe sute de insule, dintre care doar 300 locuite. Clima este fierbinte şi umedă, cu vînturi musonice.

Majoritatea populaţiei vorbeşte limba maldivă — înrudită cu limba singhaleză (vorbită de majoritatea ceylonezilor).

Din 1887, arhipelagul Maldivelor a devenit un protectorat al Angliei, dar populaţia insulelor nu s-a împăcat cu opresiunea colonialistă. Cu prilejul alegerilor de la 1 ianuarie 1953, locuitorii arhipelagului s-au pronunţat pentru proclamarea unei republici independente. Cu toate că înaltul comisar englez din Ceylon a semnat, la 4 martie 1954, actul de independenţă, relaţiile externe ale insulelor Maldive au rămas mai departe în competenţa guvernului englez.

Poziţia strategică a arhipelagului explică interesul Angliei pentru aceste insule. În scopul de a le transforma într-un punct de sprijin militar, englezii au construit aci baze militare. Astfel, în trei insule — Hitubu, Vilingili şi Huludu — au fost construite aerodroame, pe insula Male — o bază pentru submarine, iar atolul Dunudu a fost transformat într-un depozit de echipament militar şi muniţii.

Împotriva bazelor militare engleze — care de altfel sînt folosite tot mai des de flota şi aviaţia americană — se ridică tot mai vehement populaţia insulelor, care năzuieşte să obţină independenţa reală. Cu toate că în ultimii ani aproape 3.000 de persoane au fost aruncate în închisori, învinuite fiind de „stare de spirit antiengleză", lupta patriotică a populaţiei insulelor Maldive nu poate fi înăbuşită, ea încadrîndu-se în avîntul general al mişcării de eliberare naţională.

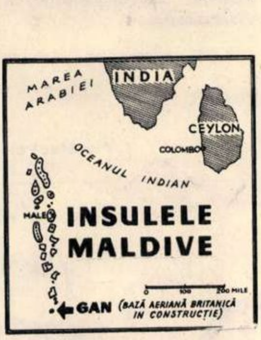

Cum să-l ascultăm pe Mozart

Mi-a plăcut articolul intitulat „Cum să-l ascultăm pe Beethoven", apărut în revista „Flacăra" nr. 11/1961 şi scris la cererea profesorului Florin Iliescu din Tîrgu-Neamţ. Acest material m-a ajutat să înţeleg mai bine „Oda bucuriei" şi „Uvertura Coriolan".

Aş fi bucuros să citesc la aceeaşi rubrică un articol care să mă iniţieze în muzica lui Mozart.

Şt. CEAUŞESCU
str. Adrian, 91 — Tr. Severin

Răspunde GEORGE BĂLAN, critic muzical, lector la Conservatorul „Ciprian Porumbescu".

În muzica lui Mozart este atîta lumină şi simplitate, încît s-ar părea că înţelegerea simfoniilor, a concertelor sau a cvartetelor lui nu este o problemă dificilă. În realitate, lucrurile nu stau tocmai aşa. Formal vorbind, temele muzicii mozartiene se sesizează cu uşurinţă; sîntem tot timpul înclinaţi să comparăm creaţia acestui compozitor cu apele cristaline şi transparente ale unui torent de munte. Muzica lui Mozart are însă şi o dimensiune pe care această comparaţie o omite: aceea a profunzimii. Profunzime de alt gen decît cea proprie tumultuoaselor frămîntări ale muzicii romantice, dar nu mai puţin preţioasă decît aceasta. Muzica lui Mozart nu este numai un divertisment: ea închide şi un adînc sens filozofic. Lovit de vitregiile unei lumi nedrepte şi ale nefericirii personale mai mult decît alţii, Mozart a găsit totuşi în sine puterea de a se ridica la acea linişte şi seninătate care alcătuiesc principalul farmec al muzicii sale. Putem spune că-l înţelegem cu adevărat pe Mozart numai atunci cînd percepem voioşia şi limpezimea muzicii sale nu ca expresie a unei zburdălnicii inocente sau a lipsei de frămîntări interioare, ci ca sublim rezultat al unei lupte eroice cu stihiile suferinţei. Desigur, muzica lui Mozart ne poate produce o mare plăcere chiar şi atunci cînd nu posedăm decît o cultură muzicală elementară. Dar tîlcul ei ajungem a-l asimila în profunzime mai ales după ce ne-am familiarizat cu muzica lui. În bună măsură, înţelegerea lui Mozart este în acelaşi timp şi o chestiune de vîrstă: cu cît este mai bogată şi mai dramatică experienţa de viaţă a ascultătorului, cu atît va preţui el mai mult nobilul echilibru mozartian, cucerit prin eroice eforturi. Începi de obicei prin a-i îndrăgi pe Chopin şi Liszt, Berlioz şi Wagner; afecţiunea matură se îndreaptă mai totdeauna spre Mozart, Bach, Vivaldi şi celelalte valori ale preclasicismului şi clasicismului muzical. În cariera marilor interpreţi se produce de cele mai multe ori un fenomen asemănător: interpretarea lui Mozart ei nu îndrăznesc s-o abordeze din plin decît pe culmile maturităţii.

La poalele Petricicăi...

Noile construcţii, înfrumuseţarea parcurilor, reamenajarea bulevardelor şi străzilor fac ca pitorescul nostru Piatra Neamţ să devină din zi în zi mai frumos. Pe strada Ilie Pintilie primele zece noi blocuri numărînd 420 de apartamente se înşiră ca o salbă la poalele munţilor. Zilele acestea a început construcţia unui bloc-turn cu mai multe nivele, ce va avea peste 100 de apartamente. Magazine frumos amenajate vor ocupa parterul noilor clădiri.

Priveliştea de azi a oraşului de la poalele Petricicăi este redată de fotografia pe care v-am trimis-o. Este un aspect panoramic în care predomină construcţiile noi.

Emil BUCUREŞTEANU
Piatra Neamţ

Pe scurt

IONEL CHIŢULESCU — Uricani. Întrebările dv., legate de problema cutremurelor, îşi vor căpăta răspuns într-un articol ştiinţific care va apare într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre.

ANA NADAI — Baia Mare. Publicăm şi careuri de cuvinte încrucişate primite de la cititori, cu condiţia ca ele să fie cît mai corecte şi întocmite pe teme interesante. Careul dv., în afară de faptul că are unele greşeli, conţine şi un procent prea mare de puncte negre.

Astrobiologia, azi şi mîine

Doresc să ştiu cîte ceva despre astrobiologie, despre lucrările savantului sovietic Tihov şi despre activitatea biologilor romîni în acest domeniu.

Corneliu BĂLOIU
Puchenii-Moşneni, reg. Ploieşti

Răspunde prof. univ. CĂLIN POPOVICI, de la Observatorul astronomic din Bucureşti al Academiei R.P.R.

Termenii de astrobiologie şi de astrobotanică în special au fost încetăţeniţi de astronomul sovietic G.A. Tihov, care a cercetat timp de mai bine de 50 de ani planeta Marte şi care a înfiinţat chiar un sector de astrobotanică la Academia de ştiinţe a R.S.S. Kazahe.

G. A. Tihov (1875-1960) şi-a început cercetările asupra planetei Marte la Observatorul de la Pulkovo, cu ocazia marii apropieri a planetei în 1909, obţinînd fotografii cu ajutorul filtrelor colorate. El a încercat să descopere în anii 1918-1920 banda clorofilei în spectrul planetei, dar n-a reuşit. Tihov a arătat însă că puterea de reflectare a plantelor în diferite regiuni ale spectrului diferă mult de la plantă la plantă şi că, în condiţii climatice aspre, pe Pămînt există plante cu putere de reflexie — în diferite regiuni ale spectrului — asemănătoare cu ipoteticele plante de pe Marte.

Cartea lui Tihov „Astrobiologia" a fost tradusă şi tipărită în limba romînă la Editura Tineretului, în anul 1955.

Astrobiologia se ocupă aşadar de viaţa pe alte corpuri cereşti. O dată cu primele zboruri cosmice s-a încetăţenit însă denumirea ştiinţifică de exobiologie, pentru a desemna ştiinţa care studiază viaţa extraterestră. Şi trebuie spus că în ultimii ani s-au obţinut date tot mai concludente, bazate pe observaţii, despre existenţa acesteia din urmă. Astfel, în spectrul infraroşu al planetei Marte s-au remarcat unele linii spectrale caracteristice tuturor vieţuitoarelor de pe Pămînt. Foarte recent s-au descoperit în unii meteoriţi carbonaţi, hidrocarburi complexe proprii celulelor organice, şi chiar, după unii oameni de ştiinţă, organisme microscopice fosile de origine extraterestră.

Zborurile cosmonauţilor pe planetele mai apropiate au ca scop şi lămurirea problemei vieţii pe aceste tărîmuri. De curînd s-a încercat intrarea în comunicaţie cu eventuale fiinţe inteligente aflate pe planetele unor stele mai apropiate, folosindu-se metodele radioastronomiei, dar, bineînţeles, cel mai mare progres îl promite exobiologiei dezvoltarea astronauticii.

La noi în ţară nu au fost încă iniţiate cercetări sistematice în domeniul exobiologiei, deşi au existat preocupări ale astronomilor în legătură cu condiţiile de viaţă de pe alte planete.

Exobiologia este o ştiinţă cu un mare viitor; de la ea se aşteaptă ca biologia să capete o fundamentare universală, la fel ca astronomia, fizica, chimia etc.

DE LA FOTOAMATORI

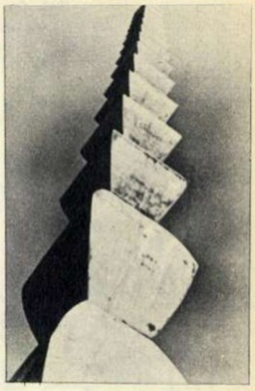

1) „Coloana fără sfîrşit", realizată în lemn de marele sculptor Constantin Brîncuşi. Ea se află la Tg. Jiu, oraş în apropierea căruia se găseşte comuna Pestişan, unde s-a născut sculptorul. (Gheorghe Stoica, regizor tehnic la Teatrul de păpuşi din Craiova)

2) Pe malul Mureşului. (Pavel Florian, muncitor — Arad)

3) Aşa arată noaptea noul centru al oraşului Bacău. (Prof. Valeriu Bogdăneţ)

Cititorii către cititori

Maria Cwiora, Slupiec, ul. W. Wola 1, Pow Nova Ruda (R.P. Polonă), doreşte să corespondeze pe diferite teme şi să facă schimb de ilustrate; *Barbara Sajdak*, Tarnow, ul. Kollgtaja IV/21/12 m voj. Krakow (R.P. Polonă): schimb de ilustrate şi fotografii de actori. Doresc să corespondeze pe teme de literatură, muzică, teatru, următorii: *Gabriela Cioancă*, elevă, Craiova, str. Potboniţa 107; *Iulian Hîrţescu*, Bacău, str. 8 Martie, 20; *Petru Roşca*, com. Ezeriş, str. Principală 256, raionul Reşiţa; *Viorica Burlacu*, com. Chercea, str. Sf. Ana 64, raionul Brăila; *Cornelia Moţoc*, şcoala de 7 ani, Poiana Copăceni, raionul Teleajen; *Iuliu Chiţu*, şcoala tehnică nr. 1 Roman; *Ioana Cărăimăneanu*, elevă, Craiova, str. Pavlov 110; *Felicia Elena Laşniţă*, elevă, Arad, str. 30 Decembrie 12. Doresc să facă schimb de ilustrate: *Jancla Tănăsescu*, elevă, Craiova, str. Pavlov 110; *Nic. Bodoşcan*, *I. Stănescu*, *I. Gheju*, *T. Terhes*, muncitori, Hunedoara, Oraşul Muncitoresc, bloc 45, ap. 1; *Florica Lebădă*, Craiova, str. Pavlov 110.

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XI—Nr. 20 (364)
19 mai 1962

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rep.

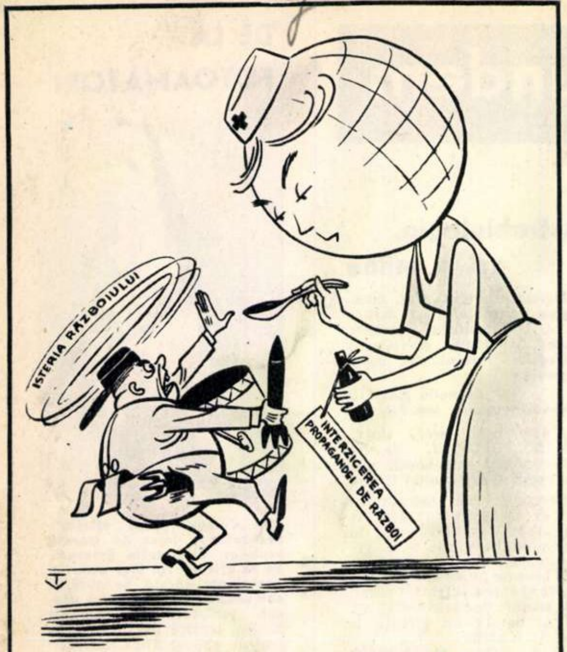
ISTERIA RĂZBOIULUI
INTERZICEREA PROPAGANDEI DE RĂZBOI

— Aveți nevoie de un calmant, Sir!

Desen de V. TIMOC

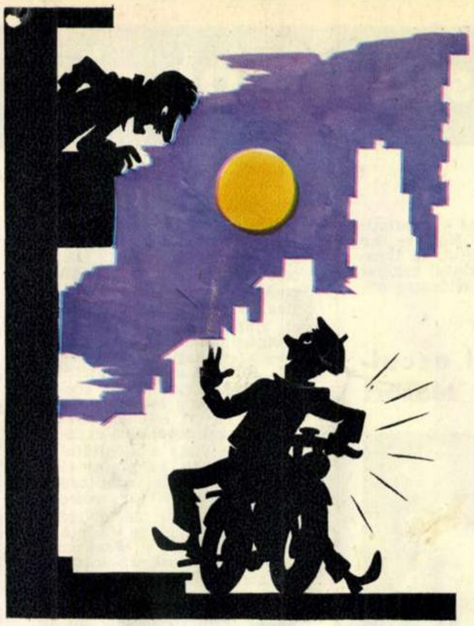

— Păi bine, omule, mă scoli în fiecare noapte la ora asta?!?
— Îmi pare rău, dar cînd claxonez de trei ori, să știți că nu-i pentru dv...

Desen de Rik AUERBACH

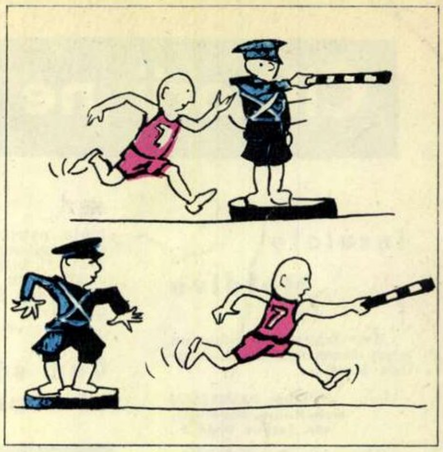

Fără cuvinte.

(„Freie Welt"—Berlin)

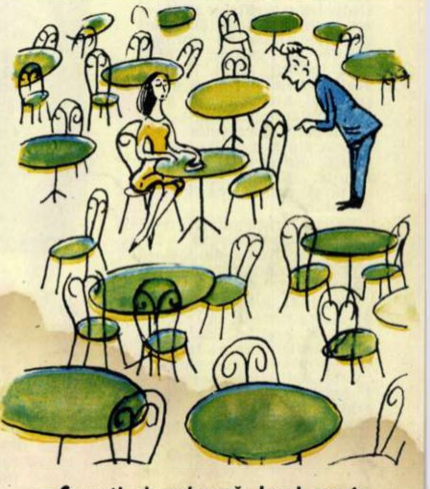

— Scuzați, domnișoară, locul acesta e liber?

(„Neue Berliner Illustrierte")

UMOR

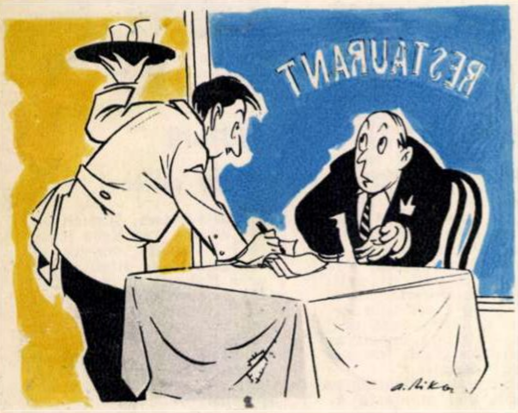
RESTAURANT
a. Rik

CÎND ADUNI ȘI DATA...

— De ce spuneți că v-am încărcat la socoteală?
— Pentru că astăzi sîntem în 2, nu în 22...

Desen de Rik AUERBACH

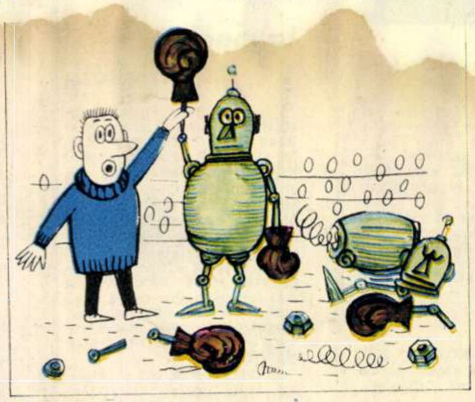

Învingător prin knockout tehnic...

(„Freie Welt"—Berlin)

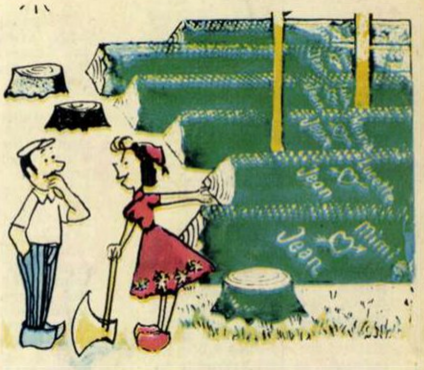
Jean
Mimi
Jean

— Și-acum, dragă Jean, după ce-am tăiat de la rădăcină legăturile tale cu trecutul, ne putem căsători.

(„L'Humanité Dimanche")

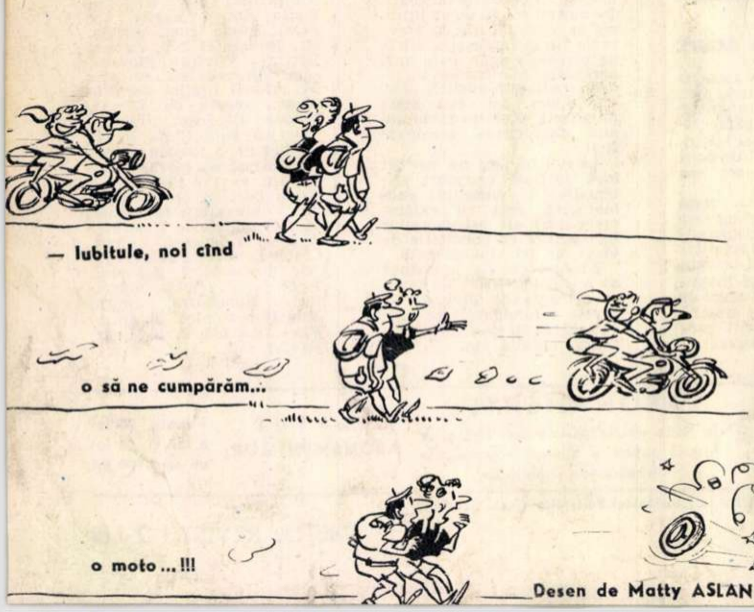

— Iubitule, noi cînd

o să ne cumpărăm...

o moto ...!!!

Desen de Matty ASLAN

Fără cuvinte.

(„Vie Nuove")

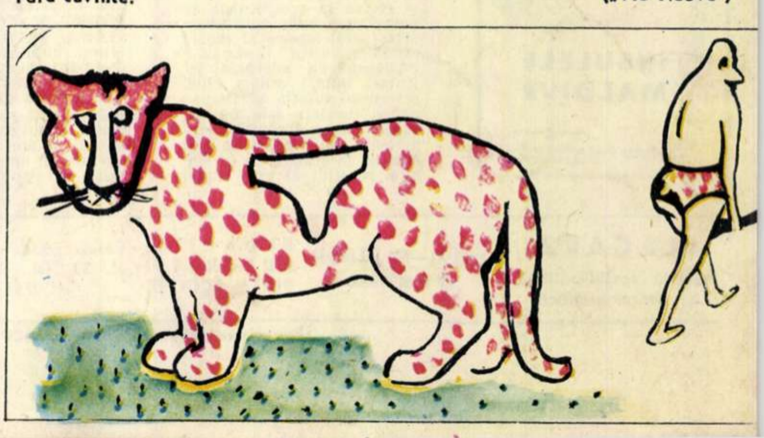

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 21 (365) — 26 mai 1962

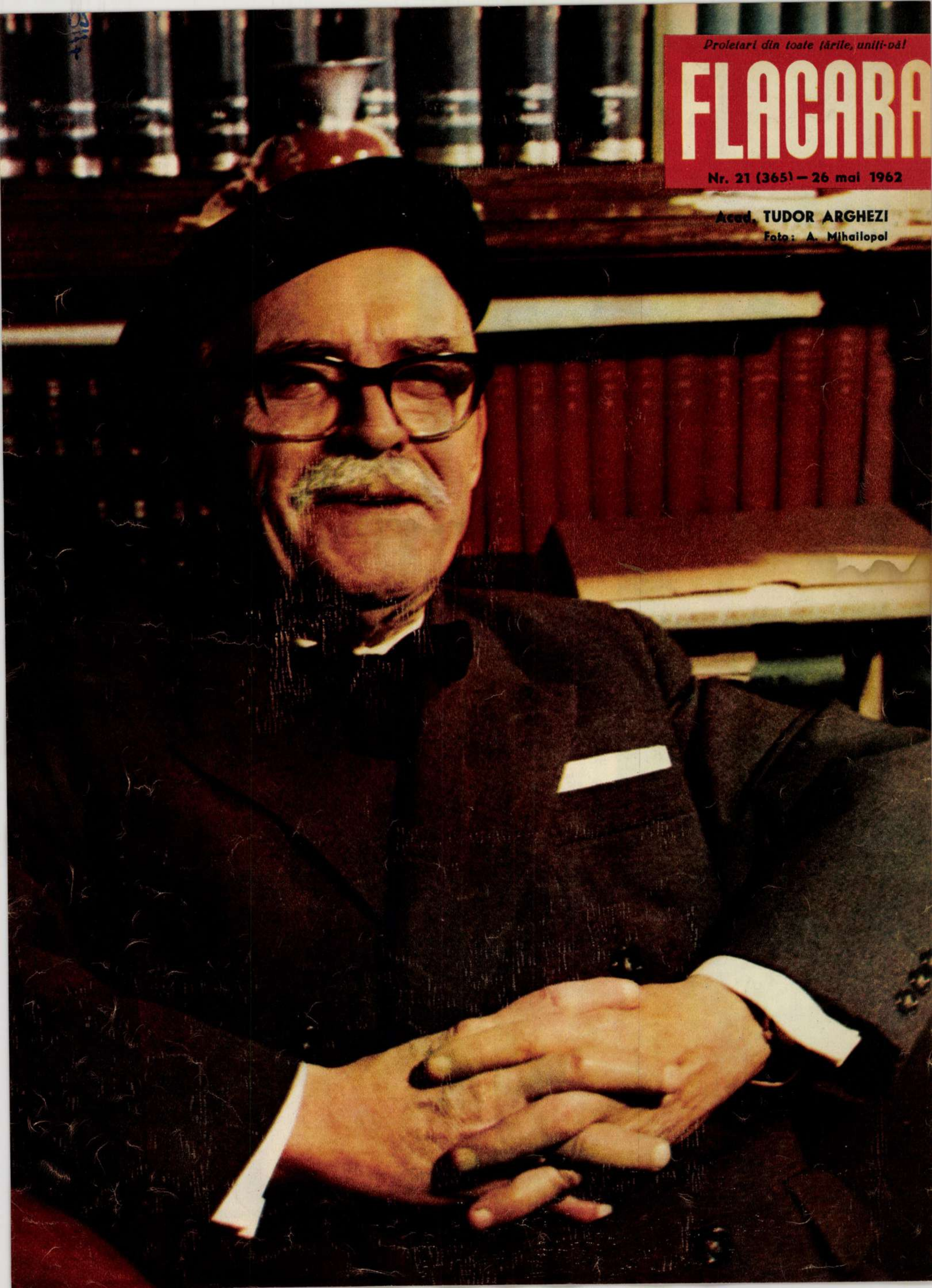

Acad. TUDOR ARGHEZI

Foto: A. Mihailopol

CANNES, 1962

Miercuri seara s-a încheiat, cu prezentarea filmului „Crima nu rentează“ şi cu festivitatea decernării premiilor, cel de-al XV-lea Festival internaţional al filmului de la Cannes.

A fost un veritabil maraton cinematografic, care a pretins celor pasionaţi de film darul ubicuităţii. Într-adevăr, în afara celor patru filme (dintre care două de lung metraj) prezentate zilnic în Palatul festivalului, un „festival paralel“ făcea săli pline în cinematografele de pe strada Antibes, care adăposteau filmele prezentate în afara competiţiei. Anul acesta a mai avut loc şi o „Săptămînă a criticii“, veritabil „Festival al căutărilor“, grupînd 7 opere ale unor tineri autori, puţin sau de loc cunoscuţi, din diferite colţuri ale lumii.

Filmul romînesc „S-a furat o bombă“ a fost salutat pentru suflul optimist ce-l aducea într-o atmosferă depresivă întreţinută de filme ca „Îngerul violenţei“ (S.U.A.), „O lume cîinească“ (Italia), „Nevinovaţii“ (Anglia) etc.

După aprecierile criticilor, festivalul are meritul de a fi revelat cîteva opere cinematografice semnificative, printre care „Cînd copacii erau mari“ (Lev Kulidjanov — U.R.S.S.), „Eclipsa“ (Antonini — Italia), „Făgăduiala“ (Anselmo Duarte — Brazilia) şi „Cleo de la 5 la 7“ (Agnès Varda — Franţa).

Critica şi publicul festivalului sînt unanimi în aprecierea calităţilor inovatoare ale filmului sovietic „Cînd copacii erau mari“ al regizorului Lev Kulidjanov, cu Inna Gulaia şi Iuri Nikulin în rolurile principale.

Pe malul însorit al Mediteranei s-au întîlnit trei tinere vedete: actriţa sovietică Inna Gulaia (mijloc), Marie-José Nat (Franţa) şi Suzette Stellwect (Olanda).

Dansatorii Ludmila Tcherina şi Milenko Banovitch sînt protagoniştii filmului experimental francez „Amanţii din Teruel“, în care regizorul Raymond Rouleau a îmbinat drama cu baletul, poemul vizual cu cel muzical într-o creaţie de un gen nou.

Noile cinematografii ale Africii şi-au trimis şi ele reprezentanţi la festival. În fotografie: Nanette Senghor, interpreta principală a filmului senegalez „Liberté 1“.

Numeroase conferinţe de presă, recepţii, cocteiluri au prilejuit întîlniri între cineaşti din toate ţările. În fotografia noastră actorii francezi Jeanne Moreau şi Jean-Claude Brialy.

Katharine Hepburn are o remarcabilă creaţie în filmul american „Lungă călătorie în noapte“, care adaptează pentru ecran o piesă a dramaturgului Eugene O'Neil.

Filmul romînesc „S-a furat o bombă“ s-a bucurat de atenţie din partea publicului şi a presei franceze care a subliniat mesajul său umanist.

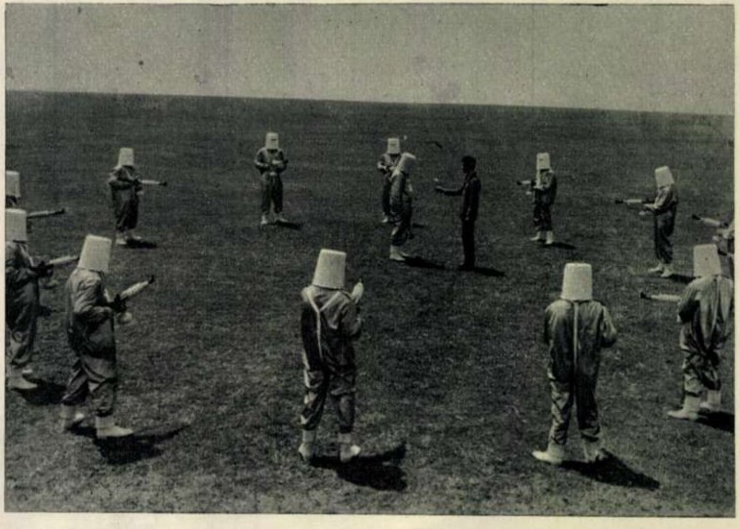

fotocronica FLACARII

În întîmpinarea Adunării reprezentanților mișcării pentru pace din R.P. Romînă au avut loc în București și în unele centre regionale adunări organizate de comitetele de luptă pentru pace. În fotografie: aspect de la adunarea ce a avut loc la București.

La uzinele de relon-rolan de la Săvinești s-a realizat recent un nou și valoros produs textil: firul așa-numit voluminos. El este obținut din firul de relon printr-un procedeu de falsă torsiune și are nu numai o rezistență deosebită, ci și aspectul unui fir de cea mai bună lînă.

După scenariul lui Mihnea Gheorghiu și în regia lui Lucian Bratu, studioul de filme artistice „București“ toarnă în prezent filmul în două serii pentru ecran lat „Tudor Vladimirescu“. În fotografie: se turnează o scenă din film la Preajba, în apropierea Craiovei.

La stațiunea experimentală legumicolă de la Işalnița (regiunea Oltenia) s-au obținut importante cantități de roșii și alte legume timpurii pentru aprovizionarea orașelor.

Excursiile la „Poiana narciselor“ au intrat în tradiția iubitorilor de drumeție. Îmbietoarea pajiște de la poalele Făgărașilor atrage în fiecare duminică mii de excursioniști cărora O.N.T. le asigură o deplasare comodă și plăcută.

Încă „timid“ totuși... s-au deschis ștrandurile. La „Floreasca I“ se pot vedea în fotografie primii „viteji“ care, în ciuda capriciilor climatice, au ținut să onoreze cu prezența lor ziua fixată pentru redeschiderea ștrandurilor bucureștene.

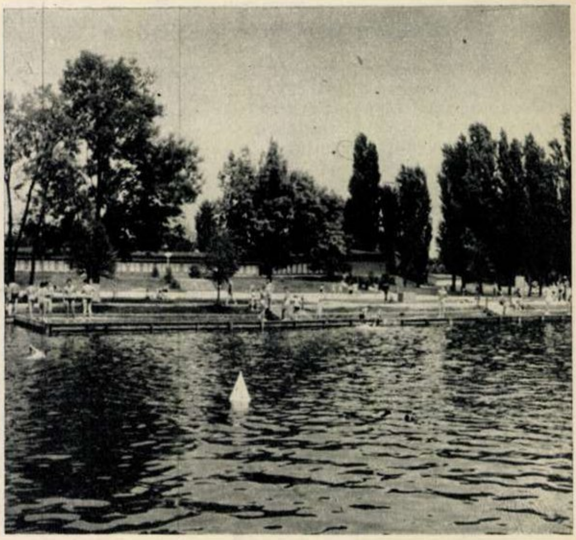

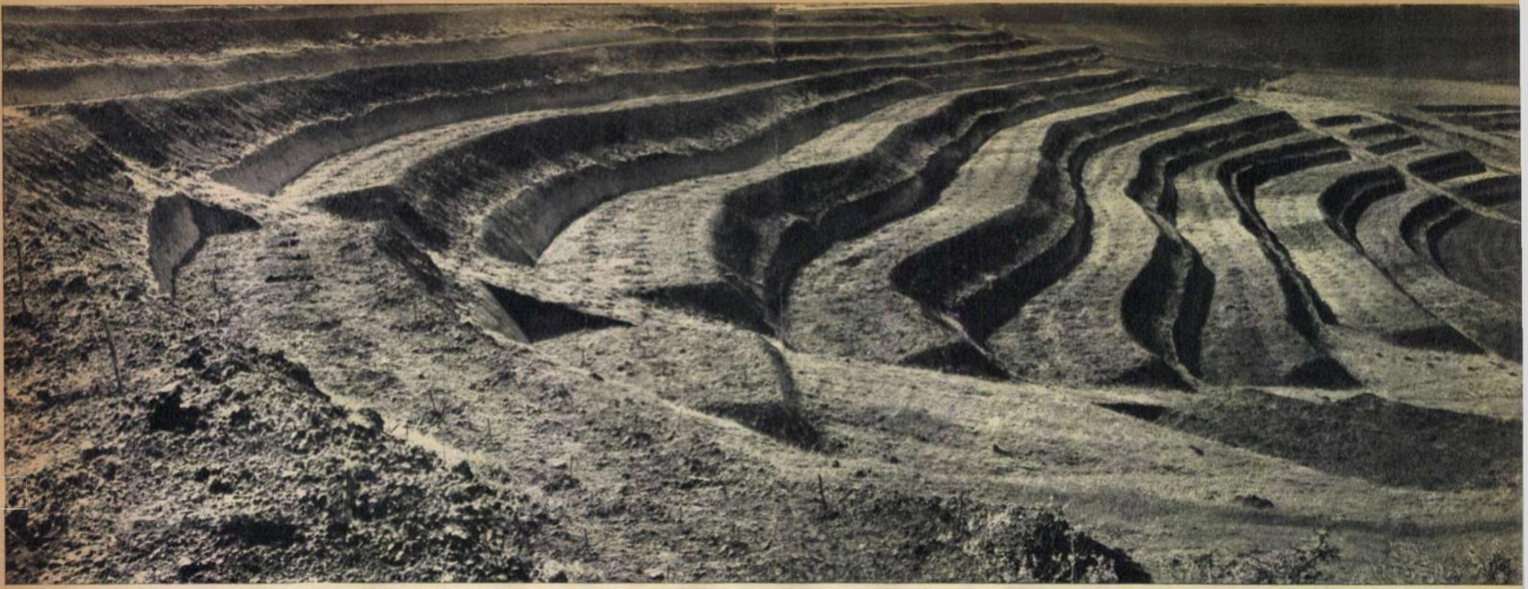

Am

Inginerul agronom ne vorbea cu vădită plăcere despre amfiteatru. Punea atîta pasiune în descrierea lui, încît, fără să-l fi văzut încă, ni-l imaginam urcînd superb, treaptă cu treaptă, spre culmile dealurilor.

Dar unde să fie această construcţie uriaşă? — ne întrebam. Căci în goana căruţei care ne purta pe drumul vicinal nu zăream pînă la orizont decît întinsele ogoare ale colectiviştilor din Băleni: un covor uriaş în două culori, una dată de verdele grîului, cealaltă de ogoarele negre de curînd arate, din care răsăreau timide firele de porumb. Nici un petic de pămînt lăsat la voia întîmplării.

Iată la dreapta o văiugă. Caii urcă iute panta domoală a şleaului. Şi deodată în faţa noastră apare amfiteatrul. Terase lungi cuceresc treaptă cu treaptă pantele abrupte, într-o simetrie care îţi dă într-adevăr senzaţia că te afli pe un stadion uriaş. Şi fără să vrei aştepţi din clipă în clipă să apară atleţii.

— Aici nu creşteau decît aliorul, pirul şi porumbarul care îl foloseau ţăranii la netezirea arăturilor — ne explică inginerul. După cum vedeţi, pămîntul e cernoziom puternic erodat. Noi am făcut din rîpele acestea un amfiteatru. Vă place?

Fără îndoială că am fost impresionaţi şi nu numai de frumuseţea peisajului nou creat, dar şi de amploarea lucrărilor. De aceea ne-am interesat de desfăşurarea şi condiţiile în care au fost executate terasările.

— Zecile de hectare — ni s-a relatat — n-au putut fi redate în circuitul producţiei fără mobilizarea tuturor forţelor de muncă din comună. Colectiviştii celor două gospodării au muncit cot la cot şi datorită acestei întrajutorări s-au realizat pe toate pantele platforme. Preşedintele nostru a vorbit despre această rodnică colaborare şi în cuvîntul său la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale.

Risipirea îndoielii

La început, hotărîrea consiliului de conducere al gospodăriei colective Băleni II a stîrnit îndoieli. Oamenii aveau înaintea ochilor imaginile pantelor sterpe, pe care nici caprele nu se abăteau cu prea multă plăcere. Cum să faci roditor pămîntul acesta roşcat, plin de vizuini de nevăstuică? Dealurile nu le poţi transforma în şes roditor! — murmurau oamenii. N-o să fie păcat de zilele de muncă în care ai trudit pentru un rod zadarnic?

Hotărîrea consiliului avea un ţel precis: punerea în valoare a celor 120 de hectare de terenuri erodate şi neproductive, în pantă, care se aflau pe cuprinsul gospodăriei. Sînt îndoieli? Nici nu se poate altfel, cînd din moşi-strămoşi oamenii l-au apucat aşa! Vorbele prea multe nu conving pe nimeni. Numai încercarea practică poate risipi îndoiala lui alde moş Ioniţă Marin şi a altora de-o seamă cu dînsul, care bat pasul voiniceşte spre optzeci de ani.

Consiliul hotărăşte ca tehnicianul agronom Şerbănescu Niculae să înceapă lucrările. Comuniştii Stoian Frosică, Sîrbu Niculae, Nicu Carp şi mulţi alţii se alătură pe dată. Dar „tradiţiile" funcţionează din plin. În prima zi, la lucrările de terasare n-au venit decît 150 de oameni. Însă chiar acest mănunchi, forţa de şoc, avea să constituie cel mai puternic nucleu mobilizator.

— E adevărat că nici via, nici pomii pe care-i plantăm n-o să dea roade decît peste 3-4 ani. Voi vreţi să aşteptaţi pînă atunci ca să ne daţi dreptate? — întrebau pe cei care murmurau în barbă.

Grea întrebare! S-ar putea să aibă dreptate alde Stoian — îşi ziceau cei neîncrezători. Şi tehnicianul agronom nu-i copil: are doar părul alb; nu se apucă el de o treabă zadarnică! Omul cu părul alb reprezenta ştiinţa. Şi faţă de ea, toţi aveau un tainic respect.

— Fie! Venim pe răspunderea voastră.

A doua dimineaţă şase sute de colectivişti se înşirau de-a lungul coastelor sterpe. Benzile şi terasele apăreau văzînd cu ochii. În cinci zile erau terasate 7 hectare. La sfîrşitul acţiunii — 28 de hectare. Toate acestea se petreceau în anul 1958. De atunci au trecut patru ani. Şi într-o zi, stînd la taclale cu moş Marinoaia, cu un pahar în faţă, îl întrebam:

— Ce vin e ăsta moş Ghiţă?

— Riesling.

— Şi de unde l-ai adus, bre?

— Cum de unde? E de pe terasele noastre.

— Păi ziceai că niciodată...

Dar moş Ghiţă nu vrea să recunoască nici în ruptul capului că a spus cîndva că pe Coasta Mare şi pe Rădiu n-o să crească viţă nobilă.

— Lasă, bre, poveştile astea. Ascultă mai bine ghersurile astea ale marelui nostru poet moldovan Vasile Alecsandri...

Nu puteam să nu-i dau ascultare celui mai mare recitator din comuna Băleni.

Pornind de la 3 kg de struguri

În decurs de patru ani, în G.A.C. Băleni II s-au valorificat 108 ha. Pe unele dealuri, acum terasate, a fost încercat, cu ani în urmă, ovăzul şi porumbul, dar recoltele obţinute s-au dovedit absolut nerentabile: 200-300 kg ovăz şi 300-350 kg porumb la hectar. Şi iată că s-au realizat terasele, care au dat o nouă

După muncă... ➡

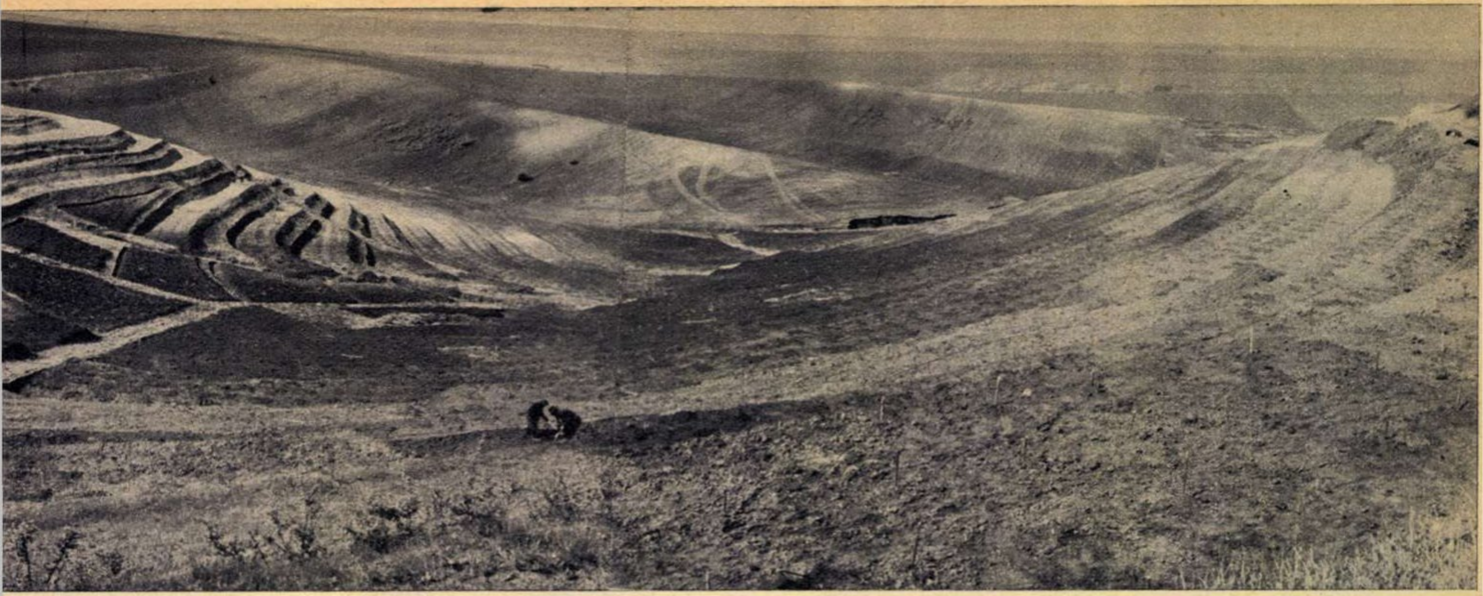

Terasele... Un uriaş amfiteatru plantat cu vii.

fiteatrul

Pe Gherghina Sîrbu am oprit-o o clipă să o fotografiem.

valoare pămînturilor sterpe. Dispărînd ravenele și ogașele, apele nu mai spală straturile de pămînt cu valoare nutritivă.

Alecu Crăciun, care nu este numai harnic președinte de gospodărie, ci și priceput în ale economiei și statisticii, ne-a făcut următoarele calcule: un hectar de platformă are plantați în medie 3.900 de butuci de viță nobilă. În condițiile unei clime normale, și a unei îngrijiri tehnice corespunzătoare, de pe fiecare butuc se pot obține cel puțin 3 kg de struguri. Făcînd o simplă înmulțire, calculul ne arată că de pe un hectar se pot recolta 11.700 kg struguri.

— Cînd m-am întors de la recenta sesiune extraordinară a Marii Adunări Naționale — ne-a relatat tovarășul Crăciun — am povestit tovarășilor colectiviști despre dezbaterile care au avut loc. Noi am tras multe și folositoare învățăminte din istorica sesiune. De un mare imbold în munca noastră au fost prețioasele indicații ale tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej cu privire la dezvoltarea diverselor ramuri în gospodăria colectivă, folosirea cît mai eficientă a pămîntului și, cu deosebire pentru noi, punerea în valoare a terenurilor puternic erodate. Chiar din primele zile după sesiune noi am continuat și cu mai multă însuflețire lucrările de terasare începute. Rezultatele le-ați putut vedea și dumneavoastră. E amfiteatrul, cum îl numește cu mîndrie inginerul nostru agronom.

În 1961 gospodăria Băleni II a obținut pe terasele plantate cu viță nobilă o medie de 8.600 kg struguri la hectar. Începuturile și lipsa de experiență n-au făcut posibilă atingerea unei recolte record. Dar chiar acest început demonstrează eficacitatea economică a plantărilor pe terase bine întreținute. Analiza a arătat că din recolta unui hectar neterasat se obține doar un venit de 300-400 lei. Valoarea ultimei recolte de struguri pe hectar terasat s-a ridicat la 21.500 lei. Adică de 50 de ori mai mult.

Din cele 108 hectare redate în circuitul agricol, 43 sînt plantate cu pomi fructiferi. 23 dintre acestea vor da rod pentru prima oară în acest an. Cum livada a fost bine îngrijită, Alecu Crăciun scontează pe o producție de 30-40 de kg fructe de fiecare pom, ceea ce înseamnă un venit de cel puțin 5.000 lei la hectar.

Bătrînii

Cînd bătrînii au auzit pentru prima oară despre aceste cifre nici nu bănuiau că mulți dintre dînșii vor contribui la realizarea lor. Dar părîndu-li-se prea frumoase ca să fie adevărate, au răspuns printr-o glumă ca nu cumva „tinerii“ să se descurajeze: bine măi copii, numai că noi n-o să apucăm toate roadele astea...

Nu din întîmplare, ci cu bună știință, la întreținerea pomilor și viilor a fost repartizată o brigadă cu mulți bătrîni. Trei ani au arăcit ei primăvara viile și toamna le-au îngrijit; iar gluma aceasta se auzea în fiecare anotimp. Cînd ploile curgeau zile în șir neîntrerupt sau cînd zăpezile se topeau oamenii stînd la taclale se întrebau cu teamă dacă terasele vor rezista la năvala apelor.

— Și-au rezistat moș Ghiță? — îl întrebăm noi pe moș Marinoaia, căruia acum îi face mare plăcere să ne spună tot felul de istorii despre terasare.

— Au rezistat bine! Ce, te pui cu știința agricolă?

Omul cu felinarul

O dată Dumitrache Popa s-a sculat cu noaptea în cap, și a pornit-o de unul singur la terase. După cîteva ore, dimineața, a sosit și grosul brigăzii. Mare le-a fost oamenilor uimirea cînd l-au găsit pe Dumitrache pe platformă și cu felinarul la el.

— De ce l-ai luat, tovarășe Popa?

— Să văd, că astă-noapte n-a fost lună.

— Și ce nevoie aveai matale de lună?

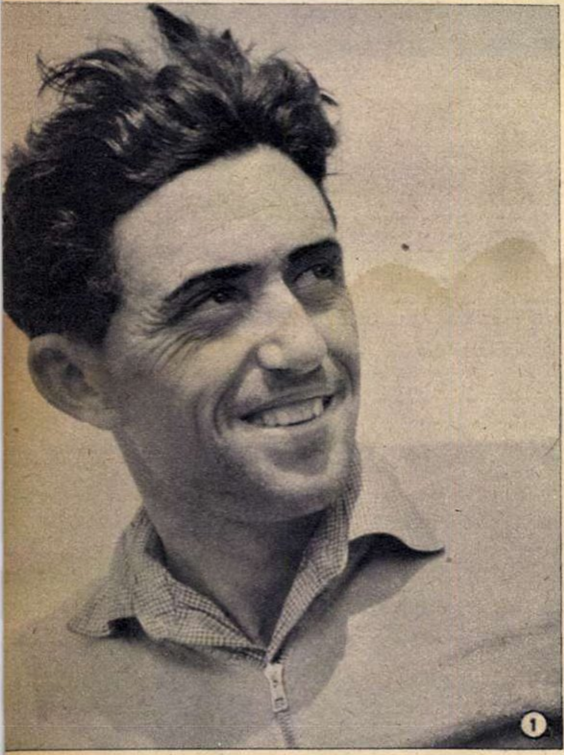

Comunistul Stoian Frosică, unul dintre colectiviștii care au lucrat cu însuflețire la transformarea pantelor aride în platforme roditoare (fotografia 1). Harnicul președinte al gospodăriei colective Băleni II, Alecu Crăciun (fotografia 2).

La arăcitul viei, inginerul agronom Petre Dumitrescu se sfătuiește cu moș Ghiță Marinoaia.

CĂRȚI

Francisc MUNTEANU:

PRIETENUL MEU ADAM

Ne mărturisim, de la bun început, satisfacția că Francisc Munteanu menține prezentă pe șantierul creației sale practica schiței. Autor al unor romane care s-au impus, în genere, prin autenticul vieții evocate, creator al unor interesante scenarii de filme, îmbiat, nu fără bune rezultate, de cineaste îndeletniciri regizorale, prozatorul nostru revine, în activitatea sa, asupra așa-numitului gen scurt, abandonat, din păcate, de unii scriitori care navighează exclusiv numai pe apele întinse ale romanului, mai mult sau mai puțin fluvial. Ne bucură aceste reveniri, pentru că, din cînd în cînd, ne întîmpină printre schițele și povestirile lui Francisc Munteanu lucrări de-a dreptul antologice. Așa cum se întîmplă și cu acest ultim volum: Prietenul meu Adam, care, deși are între copertele sale și o cantitate de balast, conține însă în mod apreciabil narațiuni corespunzătoare talentului recunoscut al autorului. Ne gîndim, de pildă, la schița Ajutorul roșu; aici, în rînduri puține, cu o impresionantă economie a mijloacelor artistice, trăiește, nimbată de o caldă umanitate, figura soției unui ilegalist arestat de autoritățile burgheze; în ciuda luciei sale sărăcii, femeia nu neglijează de a da modesta, dar devotata ei contribuție la fondul ajutorului roșu. Menționăm, în continuare, ca pe o izbutită povestire *Circarul*, unde, cu duioșie de loc melodramatică, se sugerează recăpătarea, în condițiile regimului nostru, a demnității de către o categorie de oameni care altădată își duceau existența la întîmplare, în condiții umilitoare. În povestirea Un om cenușiu ni se relatează, nu fără generalizare de simbol, procesul trezirii conștiinței cetățenești, a multor oameni bucuroși a-și marca prezența, cu ceea ce au ei mai bun, în opera de făurire a vieții noi din țara noastră. De asemenea, considerăm reușite povestirile: Adam, Întoarcerea, Sărutul, Tavanul cu stele.

Ca și în alte lucrări anterioare, Francisc Munteanu ni se prezintă și în Prietenul meu Adam ca un povestitor degajat, adresîndu-se direct cititorului, cu aerul de a relata faptele așa cum le-a perceput el în realitate; în subtextul acestui dialog cu lectorii există parcă intenția subtil conținută a autorului de a nu face literatură, de a prezenta actul vieții ca document strict, fără amestecul prea insistent al scriitorului. E aici doar o modalitate de creație, un procedeu literar; autorul, disimulîndu-și imixtiunea, operează, în fond, o selecție riguroasă a datelor vieții, alegîndu-le pe acelea care-i servesc tendința și scopul urmărit. Acest procedeu contribuie și el la impresia de autenticitate a celor mai multe din scrierile lui Francisc Munteanu. Cîteodată însă procedeul, împins la extrem, duce la înfățișarea neprelucrată artistic a realității; în acest caz, paginile au sunet sec, fără ecou, așa cum îl întîlnim în Inovatorul sau Sfatul care rămîn doar schița unor schițe.

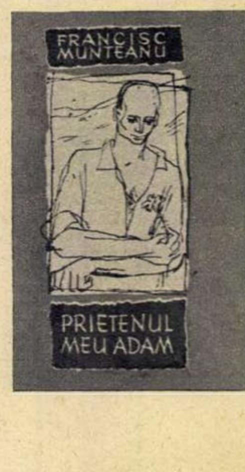

Nu ne îndoim că astfel de deficiențe se vor diminua pe drumul maturizării artistice a scriitorului; artificiul și pripeala nu au ce căuta în opera unui scriitor dotat cu o deosebită capacitate de a pătrunde în miezul vieții și de a comunica cele observate viu și semnificativ.

Traian STOICA

— Să lucrez, tovarăşe.

Toată lumea a făcut haz de hărnicia lui Dumitrache, numai brigadierul Stoian nu.

— Asta e mentalitate învechită — ne argumentează dînsul, relatîndu-ne întîmplarea. Noi trebuie să muncim organizat. Nu putem lăsa pe nimeni să lucreze pînă la epuizare, cum era obişnuit înainte.

O fi avînd dreptate brigadierul Stoian. Argumentul lui nu poate fi contrazis. Dar întîmplarea mai are şi alt tîlc. Şi iată pentru ce: o viaţă întreagă înainte de a fi fost colectivist, Dumitrache a muncit pe brînci, fără a dobîndi cine ştie ce. Şi iată deodată că omul simte că trăieşte mai bine. Îndestularea aceasta e rodul muncii lui în noile condiţii de viaţă. Atunci de ce n-ar fi şi mai harnic? De ce n-ar lucra cu tot atîta rîvnă, ba chiar mai multă, decît atunci cînd era un individual? Asta de fapt înseamnă dragoste şi ataşament faţă de gospodărie.

★

Urmînd indicaţiile partidului cuprinse în Raportul prezentat la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale de către tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej în care se arăta că: „Terminarea colectivizării creează condiţii favorabile pentru o largă acţiune de mobilizare a maselor ţărănimii la executarea lucrărilor de combatere a eroziunilor, de desecare a terenurilor cu exces de apă, de îndiguire a suprafeţelor inundabile, de punere în cultură a terenurilor nisipoase şi a sărăturilor, ridicîndu-se pe toate căile fertilitatea solului“, colectiviştii au hotărît ca, pînă la sfîrşitul anului 1963, toate suprafeţele slab productive şi erodate din perimetrul gospodăriei Băleni II să fie plantate cu viţă de vie şi pomi. Valoarea produselor obţinute pînă acum de pe noile terase s-a ridicat la circa 300.000 lei. Această valoare va creşte în anii viitori cu încă zeci de mii, contribuind nemijlocit la întărirea economică a gospodăriei şi în acelaşi timp la ridicarea nivelului de trai al colectiviştilor.

Cornel BOZBICI
Fotografii de Traian PROSAN

DISC

De curînd a apărut prima înregistrare din noua colecţie editată de casa noastră de discuri „Electrecord“ şi intitulată „Mari cîntăreţi romîni“. Ca un omagiu adus unuia dintre cei mai iubiţi şi mai populari cîntăreţi de operă din ţara noastră, discul inaugural este dedicat lui George Niculescu-Basu. Personalitate artistică puternică, posesor al unei voci neobişnuite, care timp de cîteva decenii a încîntat pe iubitorii muzicii vocale, actor dotat cu bogate resurse scenice, George Niculescu-Basu s-a impus ca remarcabil interpret al rolurilor lui Mefisto şi Don Pasquale. Din păcate el a fost nevoit să efectueze o serie de înregistrări în condiţii tehnice rudimentare; din această cauză multe din neuitatele sale creaţii stau abandonate în cele cîteva discuri de ebonit, uzate şi prăfuite, editate cu decenii în urmă.

Recondiţionarea acestor vechi înregistrări reprezintă un autentic succes al tehnicienilor noştri de sunet, defectele specifice captării electromagnetice fiind reduse la minimum. Datorită lăudabilului lor efort, putem asculta astăzi, în interpretarea lui Niculescu-Basu, celebra „arie a calomniei“ din „Bărbierul din Sevilla“, duetul comic Norina-Don Pasquale din opera lui Donizetti, aria lui Standeker din „Armurierul“ lui Lortzing sau cîntecul lui Varlaam din „Boris Godunov“ de Mussorgski.

George Niculescu-Basu a fost un iubitor şi răspînditor al muzicii populare romîneşti şi un minunat interpret de cîntece satirice populare. „Şapte babe“, „Eu cînd zic: mă duc, mă duc“, „M-a vorbit de rău vecina“ sînt numai cîteva din cele opt piese care acoperă o întreagă faţă a acestui disc de 30 cm.

Am recomanda continuarea popularizării înregistrărilor vechi ale cîntăreţilor noştri care au realizat valoroase interpretări. Aşteptăm cu nerăbdare celelalte apariţii ale acestei colecţii, la a cărei inaugurare s-a păşit „cu dreptul“.

Se cuvine să remarcăm prezentarea grafică a mapei discului, precum şi textul care o însoţeşte, semnat de maestrul George Niculescu-Basu.

Povestea vorbei

CÎTEVA COMPARAŢII UITATE

Am arătat cu alt prilej că, în ciuda aparenţelor, cuvinte ca **muşchi, mandarină** sau **cobra** sînt vechi comparaţii (**muşchi** însemnînd la origine „şoricel“, **mandarină** „fruct care seamănă la culoare cu faţa malaezilor“, **cobra** — „glugă“). Iată acum alte exemple:

De la **semen** „sămînţă“, latinii au format substantivul **seminarium** cu înţelesul de „pepinieră“, adică loc unde seminţele sînt lăsate să încolţească pînă dau naştere unei plante, care urmează să fie transplantată într-o grădină sau livadă. Cuvîntul acesta a căpătat şi un sens figurat: instituţie de educaţie, de creştere a tinerei generaţii, cu un singur cuvînt — şcoală. **Seminarul** nostru este deci asemuit, printr-o comparaţie, cu o pepinieră.

Printre numeroasele dansuri ale băştinaşilor din America există şi unul care a atras luarea aminte a europenilor prin mişcările lui caracteristice, care păreau să imite mersul vulpii. Dansul a primit de aceea numele englezesc **fox-trot**, de la **fox** „vulpe“ şi **trot** „mers grăbit“. Comparaţia aceasta cu „pasul vulpii“ nu credem că e prea sugestivă. Dacă ea vi s-a părut forţată, ce veţi mai spune aflînd că **ţigara** îşi datorează numele comparaţiei cu un... greier? Spaniolii, dînd dovadă de foarte multă imaginaţie, au asemuit forma ţigării cu trupul insectei şi au creat pentru noul obiect un cuvînt aproape identic cu numele greierului. Astăzi, spaniolii numesc ţigara „cigarro“, iar greierul „cigarra“. O dată cu ţigările, numele lor spaniol s-a răspîndit în lumea întreagă, suferind unele mici modificări fonetice.

Sorin STATI

„NACHT UND NEBEL"– militarismul german (II)

„INVINCIBILA ARMATĂ"

În 1914 armatele Kaiserului porneau la război „cu victoria în raniţă". Aşa declarau vocile oficiale. Militarismul german se străduia de decenii întregi să creeze mitul „invincibilităţii" maşinii sale de război. O maşină care aducea automat milioane în casieriile marilor monopoluri, care îmbogăţea fantastic trusturile Reusch-Stinnes, Roechling, pe Fritz Thyssen, Mannesmann şi compania. Ţelurile cu care conducătorii Germaniei intrau în război erau... modeste: crearea unui stat care să includă Austria, Ungaria, Olanda, Elveţia, ţările scandinave; care să anexeze cel puţin coasta septentrională franceză ca şi Polonia, care să permită expansiunea în Ucraina şi să adauge noi cuceriri coloniale imperiului german. „*Armata noastră e de neînfrînt*" — declara generalul Ludendorff în adeziunea totală a superiorului său imediat, feldmareşalul von Hindenburg.

După patru ani de război, la 28 septembrie 1918, acelaşi general Ludendorff transmitea un raport desperat declarîndu-se pentru „*un armistiţiu imediat*". La 2 octombrie, von Hindenburg avertiza la rîndul său că „*armata germană e în situaţia de a nu mai putea aştepta nici 48 de ore*". Puţin mai tîrziu, armistiţiul era semnat la Rethondes, în Franţa. „*Invincibila armată*" depunea supusă armele. Visurile de cuceriri în Europa şi în celelalte continente cedau locul necruţătoarei realităţi a înfrîngerii, cu tot ce implica ea: obligativitatea plăţii datoriilor de război, pierderea tuturor coloniilor, interdicţia de a mai dispune de o putere militară etc., etc. Kaiserul şi imperiul său dispăreau din istorie. Poporul german îşi făcea bilanţul „avantajului" de a fi fost condus de tradiţionala clică a belicoşilor: peste două milioane de morţi şi patru milioane de răniţi; pagube materiale imense; foamete. Ar fi fost firesc ca teoreticienii „invincibilităţii", transformaţi în practicieni ai înfrîngerii, să se decidă la tăcere. Şi totuşi, a doua zi după încheierea păcii, exponenţii marilor trusturi, împreună cu colaboratorii lor din cadrul vechiului stat major german, începeau acţiunea sistematică de instaurare a unui spirit de revanşă. Pentru aceasta ei iniţiau o vastă campanie de răsturnare a adevărului: „*Armata germană n-a fost înfrîntă pe cîmpul de luptă. I s-a dat o lovitură pe la spate. A fost lovită din interior de către defetişti, de pacifişti, de democraţi*". Tema este reluată, amplificată, răspîndită cu bani grei. Sînt puşi să vorbească în acest sens generalii care ştiau mai bine ca oricine că nu e adevărat ce spun. Ludendorff uită peste noapte cele scrise în raportul său în care arăta că nu mai poate ţine piept pe front. Amintindu-şi doar că în cartea „*Războiul total*" lansase formula „Bis zum Messer!" („*dacă va trebui ne vom bate şi cu cuţitele*") el clamează în patru vînturi că armata germană nu a fost înfrîntă pe plan militar, că fără „*lovitura din interior*" această armată ar fi biruit şi, pe această bază, Ludendorff cere pregătirea unui nou război: *total!*

Campania ţintea, între altele, să răstoarne precara „republică de la Weimar". Era jenantă pentru militarişti şi susţinătorii lor chiar şi această republică pseudo-democratică, în al cărei parlament totuşi membrii opoziţiei mai ridicau din cînd în cînd problema marilor trusturi şi a veniturilor lor; acest stat în care se creaseră sindicate şi se formulau revendicări muncitoreşti faţă de patronat, în care se auzeau voci chemînd la o reală politică antimilitaristă şi la efectiva democratizare a Germaniei postbelice,

ŞI ÎNFRÎNGERILE EI

în care — în fine — se petrecea un lucru „îngrozitor": exista un partid comunist.

Cu părinteasca binecuvîntare a învingătorilor...

Bineînţeles, acţiunea militariştilor nu se limitează la tărîmul propagandistic. Imediat după încheierea păcii, cercurile revanşei încep încălcarea clauzelor tratatului de la Versailles, camuflînd în depozite clandestine materialul de război rămas nedistrus în lupte, ascunzînd, sub denumirea de „birouri de studii", continuarea cercetărilor ştiinţifico-militare. E de la sine înţeles că toate aceste „secrete" erau bine cunoscute în cancelariile occidentale. Şi totuşi Washingtonul, Londra, Parisul închid binevoitor ochii. Explicaţia? În 1917 se petrecuse un eveniment care zguduise lumea întreagă: Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie instaurase prima putere a muncitorilor şi ţăranilor. E adevărat că specialiştii exportului de contrarevoluţie desfăşuraseră prompt acţiunea intervenţionistă. Dar tînărul stat sovietic se dovedise de neînfrînt. Mai mult: flacăra revoluţiei se întinsese cu repeziciune în întreaga Europă. Ştirile se adunaseră tot mai „îngrijorătoare" pe mesele cancelariilor occidentale. Ianuarie 1918 — revoluţie proletară în Finlanda; noiembrie 1918 — revoluţie în Germania; 1919 — putere sovietică în Ungaria, în Slovacia, în Bavaria. Între 1918 şi 1921 mişcarea revoluţionară ia tot mai mare avînt în Italia, Franţa, Belgia, Anglia, Polonia, Bulgaria. În Romînia, mişcarea muncitorească cunoaşte un puternic avînt revoluţionar. Pretutindeni lupta maselor pentru eliberarea lor socială se împleteşte cu lupta pentru sprijinirea tînărului stat sovietic, pentru apărarea Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. Astfel, un mare pericol venea să complice existenţa celor ce se obişnuiseră, din tată în fiu, să se considere stăpînii necontestaţi ai popoarelor. *„O stafie bîntuie prin Europa"* — scriseseră Marx şi Engels cu decenii înainte. „Stafia" vîntura acum orînduiri pe care burghezia se străduise continuu să le prezinte drept imuabile, „date de dumnezeu", intrate în temelia de neclintit a vieţii pe pămînt. O problemă de mare acuitate se punea în toate cancelariile occidentale: crearea unei forţe de şoc capabile să realizeze ceea ce nu izbutise intervenţia contrarevoluţionară a coaliţiei imperialiste: zdrobirea Uniunii Sovietice. Militarismul german a ştiut să exploateze cu dibăcie starea de spirit antisovietică a învingătorilor de ieri. Folosind pe de o parte argumentul anticomunismului, iar pe de altă parte contradicţiile dintre foştii aliaţi, conducătorii obsesiei revanşarde au izbutit treptat, treptat, să înlăture toate clauzele restrictive ale Versaillesului. În 1920 guvernele aliate dau oficial autorizarea creării unei noi armate germane: „Reichswehrul". Teoretic, ea trebuia să cuprindă o sută de mii de soldaţi şi patru mii de ofiţeri. În hotărîrea aliaţilor este însă o lacună: nu se precizează numărul... subofiţerilor. Şi această „lacună" — de altfel de loc întîmplătoare — îngăduie numirea a nu mai puţin de patruzeci de mii de subofiţeri. Ei sînt recrutaţi dintre foştii ofiţeri ai Kaiserului, decişi să accepte temporara retrogradare în interesul „superior" al refacerii forţei agresive a militarismului german. Înaltul comandament german acordă în acelaşi timp „solicitudine" deosebită tuturor surselor de cadre pentru sporirea viitoare a efectivelor: poliţiile locale, asociaţiile naţionalist-şovine, diferitele organizaţii paramilitare pentru tineret, care — toate — apar ca ciupercile şi sînt sprijinite financiar cu largheţă de marea industrie şi de bănci. Paralel cu toate acestea se porneşte la realizarea esenţialului: refacerea industriei de război. Marile monopoluri începuseră încă din 1919 să pună în studiu fabricarea armelor interzise prin tratatul de la Versailles. Dar pentru ca lucrurile să poată merge ca pe roate, trebuia neapărat lichidată „plictisitoarea" republică de la Weimar. Era necesară o forţă care s-o dea peste cap. La München, un fost caporal oferea soluţia unui partid „activ" pe tărîmul terorismului şi al aventurii...

Un oarecare Hitler...

„Un ins cu mustaţă à la Charlot, fost vagabond vienez în tinereţe, soldat obscur în primul război mondial, apoi epavă la München, cutreiera berăriile fără nici un rost în viaţă"... Portretul i l-au creionat cei care l-au cunoscut prin anii 1919-1923. Nici unul dintre locuitorii capitalei bavareze nu bănuia în acea vreme că au în faţă pe viitorul „Führer" al „Marelui Reich". N-o bănuia de altfel nici el însuşi...

Se născuse la 20 aprilie 1889 în casa austriacului *Hiedler*, mic funcţionar vamal care nădăjduia ca Adolf — al treilea copil, rezultat din a treia căsătorie — să devină şi el tot funcţionar de stat. Dar, la 16 ani, la colegiul din Linz, odraslei i se anunţa că a rămas repetent (căzut la germană, istorie, geografie). Astfel că viitoarea carieră sperată de părinte se închidea. Rămînea „pasiunea" pentru desen. Două încercări de înscriere la Academia vieneză de arte frumoase se soldează cu acelaşi rezultat: respins la examenul de admitere.

Urmează anii de vagabondaj fără nici o meserie. Recunoscîndu-se „artist", în ciuda încercărilor infructuoase de la Academia de Belle-Arte, se „realizează" desenînd afişe comerciale. S-au păstrat între alte cîteva, două „opere" — o reclamă pentru pudra dezodorantă „Teddy" şi un afiş înfăţişînd catedrala Sf. Ştefan din Viena ridicîndu-se peste un munte de săpunuri. Pare-se că „operele" artistului n-au determinat însă un spor de vînzare al produselor respective. Oricum, alte comenzi n-au mai venit. Şi anonimul, dezamăgit, ratat, se mută la München unde sporeşte cu unul numărul celor fără ocupaţie precisă. Cîteva luni mai tîrziu izbucnind războiul, Adolf Hitler solicită angajarea într-un regiment bavarez. După armistiţiu revine la München, purtînd galonul de caporal. Nu este eliberat imediat din armată. Dimpotrivă, după scurta perioadă de putere revoluţionară din Bavaria, represiunea anticomunistă găseşte în el un element util. Se „distinge" ca informator al comisiei de anchetă a regimentului 2 infanterie, căreia îi dă liste de soldaţi participanţi la revoluţia proletară. Drept recompensă, e numit apoi „Bildungsoffizier" (ofiţer instructor) pe lîngă un regiment din München, cu misiunea de a combate ideile „periculoase" răspîndite în rîndurile trupei: socialism, democraţie, dragoste de pace.

Cînd revine în „civilitate", simte că şi-a găsit în sfîrşit „chemarea". Nu mai face reclame pentru pudre şi săpunuri; are acum o marfă mai „bună" şi mai bine plătită. Merge prin berării şi perorează împotriva „bolşevismului". Se face purtător de cuvînt al teoriei „loviturii pe la spate" dată „neînvinsei armate germane" de către „trădătorii" democraţi. Înjghebează un partid cu detaşamente înarmate şi începe să nutrească un vis: a auzit că în Italia un anume Mussolini a organizat asupra Romei un marş, la capătul căruia şi-a instaurat dictatura personală. De ce n-ar organiza şi el, Hitler, un marş asupra Berlinului? Pentru a-l începe, pătrunde cu cîţiva „adepţi" într-o berărie müncheneză — un „Bürgerbräukeller" — unde conducătorii locali ai Bavariei organizaseră o întrunire. Cu pistolul în mînă, încearcă să intimideze masa băutorilor de halbe înspumate, care ascultau tacticos discursurile. „Putchul" de la berărie ar fi avut în el toate elementele grotescului, dacă fostul caporal nu şi-ar fi asigurat „concursul" generalului Ludendorff. Acesta aprobă ideea „marşului" spre capitală şi porneşte în stradă alături de

La începutul lui aprilie 1945 „Führerul" se strecura ca o stafie printre ruinele bunkerului său. Peste puţină vreme, dîndu-şi seama de dezastru, îşi punea capăt zilelor.

Hitler și ai lui, marcînd prin însăși această participare legătura — în aventură — dintre tradiționalul militarism german și noile „elemente“ care se afirmă. La primul contact cu poliția, „vitejii“ hitleriști se clatină. Și cînd cel dintîi glonte îi șuieră pe la ureche, Hitler, pornit să facă război *„fulger“* și *„total“* capitalei, dispare — total și ca fulgerul — lăsîndu-l pe Ludendorff — teoreticianul luptei duse *„pînă la cuțite“* — să mai ceară o dată armistițiu... Terminată donchișotesc, aventura l-a făcut totuși cunoscut pe caporal în toate cercurile interesate să descopere astfel de „oameni de acțiune“, animați de „principii sănătoase“. Așa se explică faptul că, la procesul unde apare în boxă, Herr Hitler — protejat de oligarhia industrial-bancară — scapă doar cu o pedeapsă de șase luni de închisoare. Și tot așa se explică „misterul“ care transformă „partidul național-socialist“ dintr-o adunătură de inși ducînd o existență de azi pe mîine, într-un organism politic cu solide posibilități financiare. Se știe că numai trustul cărbunelui din Ruhr a donat ani de zile cîte cinci pfeningi de fiecare tonă de cărbune extras, ceea ce, chiar într-un an slab, ca anul 1929, a reprezentat peste șase milioane de mărci. De altfel, Adolf Hitler, devenit dintr-o dată locatarul unei frumoase vile din München și posesorul unei somptuoase limuzine, n-a putut niciodată să-și justifice veniturile. Pînă în momentul cînd — ajuns cancelar — a emis „patriotica“ decizie de a se scuti de plata impozitelor (inclusiv a celor restante), el n-a încetat lupta cu autoritățile fiscale din München, care îi alcătuiseră între anii 1925-1933 un voluminos dosar și-l hărțuiau continuu.

O dată cu intrarea lui Hermann Göring în partidul nazist, legăturile cu marele capital devin și mai strînse. Fostul pilot de război, consilier al marilor companii și uzine de aviație, întreținea relații strînse cu ex-kronprinz-ul, cu ducele de Hessa (căsătorit cu prințesa Mafalda, fiica regelui Italiei), cu Fritz Thyssen și alți magnați. Göring îl introduce pe Hitler la Thyssen, iar în ianuarie 1932, acesta îl invită la clubul miliardarilor din Düsseldorf. Mannesmann, Pferdmenges, von Schröder și compania string satisfăcuți mîna unui „oaspe de seamă“. Vagabondul de odinioară, demagogul de cartier, devenea „Herr Hitler“, persoană „onorabilă“ și intra în marile familii, a căror „nădejde“ era. Și această nădejde se hrănea din „garanții“ sigure. În „programul“ partidului nazist se introdusese un pasaj important: *„Național-socialismul nu va desființa marile uzine, atîta timp cît sînt proprietate particulară și în nici un caz nu va considera că aceste uzine contravin intereselor colectivității“*. La aceasta se adăugau „angajamentele“ de a se lua măsuri drastice contra sindicatelor și tuturor „turbulenților“ ordinei propice capitalului monopolist și mai ales „angajamentul“ politicii de agresiune și deci de masive comenzi militare...

Viitorul lui Hitler era asigurat. Detaliile ascensiunii lui la putere aveau să fie definitivate în cursul întrevederii secrete dintre vulpoiul reacțiunii germane — von Pappen, omul de casă al președintelui supra-octogenar Hindenburg — și baronul von Schröder, marele bancher. Întîlnirea a avut loc la 9 ianuarie 1933 la vila lui Schröder din Colonia. În ziua de 30 ianuarie 1933, cabinetul „Führerului“ era format.

Venirea lui Adolf Hitler la putere este astfel consecința politicii constante a revanșei, politică pe care militarismul german a dus-o din primele zile de la încheierea războiului. Creație a celor mai autorizați exponenți ai „clasicei“ agresivități prusace, a marii industrii, a marelui capital bancar; împins din spate de vechii politicieni sforari, reacționari, Hitler izbutea să se ridice beneficiind totodată de privegherea „binevoitoare“ a marilor monopoluri americano-anglo-franceze, „seduse“ de personajul care aducea în sprijinul politicii anticomuniste în general și antisovietice în special un „dinamism“ plin de făgăduieli.

La Düsseldorf, în saloanele plușate ale clubului miliardarilor, Thyssen, Mannesmann, Pferdmenges, Schröder și compania ridicau, satisfăcuți, cupele de șampanie: *„Heil Hitler!“* În istorie începea genocidul nazist; cea mai tragică pagină care s-a scris în cartea jertfelor și durerilor umanității.

În speranța iluzorie că „Drang“-ul va fi numai „Nach Osten“

Actele politice inițiale ale regimului hitlerist sînt caracteristice. Pe plan intern, Göring incendiază Reichstagul, ceea ce permite lansarea minciunii că focul a fost pus de către comuniști și deci declanșează crunta prigoană împotriva tuturor democraților și patrioților germani. Pe plan politic extern, Germania lui Hitler părăsește, în același an 1933, Societatea Națiunilor și Conferința pentru dezarmare, căreia imperialiștii îi creaseră încă de la început destinul unui eșec inevitabil. Acum toate măsurile legate de pregătirile războiului sînt fățișe. În 1935, „Reichswehrul“ este înlocuit cu „Wehrmachtul“. Hitler decretează serviciul militar obligatoriu. 80 la sută din întreaga producție industrială a țării se transformă în industrie de război. Militarismul german, vechiul și nocivul militarism german, poate fi considerat renăscut. La 7 martie 1936, sub privirile tacit aprobatoare ale puterilor occidentale, cinci regimente ale Wehrmachtului ocupă zona demilitarizată a Renaniei. Între 1936 și 1937 atacul fascist din Spania permite cea dintîi „verificare“ a armamentelor fabricate de industria germană de război renăscută. Apoi, fără a trage un singur glonte, „Führerul“ anexează, la 14 martie 1938, Austria, la 29 septembrie 1938 Sudeții, la 15 martie 1939 Cehoslovacia și Memel-ul. De la început, Hitler demonstra monopoliștilor care-l aduseseră la putere că el e omul care le trebuie. Desigur că toate acestea nu s-ar fi putut întîmpla fără complicitatea puterilor occidentale. Datele istorice, mărturiile, aprecierile specialiștilor demonstrează, toate, unul și același adevăr istoric: puterile occidentale ar fi avut posibilități depline să împiedice rapturile hitleriste. La început Hitler a mizat indiscutabil nu atît pe forța armelor — care în acea epocă era cu mult inferioară forței franco-britanice bunăoară — cît pe faptul că, pe canalele cele mai diferite, era informat de hotărîrea Statelor Unite, Angliei și Franței, de a nu-l „jena“. Halder, fost șef al marelui stat major german hitlerist, scriindu-și memoriile observă: *„Ocuparea Cehoslovaciei a fost, la drept vorbind, un bluf gigantic din partea noastră... Führerul a izbutit să ocupe Polonia numai pentru că în septembrie 1939 cele 110 divizii anglo-franceze au stat pasive în fața slabei acoperiri germane de 33 de divizii pe care le lăsasem pe frontul de vest“*.

Este de altfel un fapt recunoscut și de Winston Churchill. Evocînd în 1949, la Cambridge, vremurile premergătoare izbuc-

Asemenea lui Hitler, Goebbels a ordonat ca, după sinuciderea sa, cadavrul să-i fie ars.

Participînd după 23 August 1944 la războiul antihitlerist, armata romînă și-a adus contribuția, alături de armata sovietică, la victoria asupra fascismului german. În fotografie: ostași romîni escortînd un convoi de prizonieri germani pe străzile Bucureștiului.

nirii celui de-al doilea război, el spunea: „*Popoarele ne cereau să nimicim militarismul fascist, dar guvernele noastre șovăiau și nu se hotărau s-o facă*". Explicația nu trebuie căutată prea mult. Se știe că, încă în 1925, la Locarno, se încheia un pact antisovietic între Anglia, Franța, Germania și Italia. În același spirit, la 29 septembrie 1938, la München premierul britanic Chamberlain și președintele Consiliului de miniștri francez Daladier capitulau în fața lui Hitler și Mussolini. Aceasta, în schimbul vanei speranțe că îi vor vedea acționînd exclusiv împotriva Uniunii Sovietice. Împotriva Uniunii Sovietice care, încă la Societatea Națiunilor, milita pentru un sistem de securitate europeană; care chema neîncetat la încheierea unui pact antifascist, capabil să împiedice o agresiune din partea „Axei Roma-Berlin". Izolarea Uniunii Sovietice și asmuțirea Germaniei naziste și a Italiei fasciste împotriva ei — acesta era țelul politicii occidentale, a cărei încoronare a fost „Münchenul". În vara lui 1938, cînd Hitler perora furibund împotriva Cehoslovaciei, pregătindu-și terenul pentru acțiunea militară agresivă de peste o lună, diplomatul american Bullit scria într-un raport adresat Washingtonului că, „*dacă cehii nu cedează*", războiul este iminent, iar rezultatul lui va fi „*bolșevizarea întregului continent*". Aceeași opinie o exprima și Wilson, principalul sfetnic al lui Chamberlain, care adăuga: „*Trebuie să admitem dreptul germanilor la expansiunea în direcția Sud-Est*". La rîndul său ministrul francez Bonnet promitea să facă totul pentru „*a-i convinge pe cehi să fie cuminți*". E de la sine înțeles că, pe baza unor asemenea concepții, puterile occidentale refuzau să accepte propunerea Uniunii Sovietice de a se apăra în comun integritatea Cehoslovaciei și, implicit, de a-i împiedica pe agresori să-și desfășoare și restul planurilor de dominație în Europa.

Desfășurarea războiului a demonstrat linia militarismului german în varianta sa hitleristă: cele mai moderne mijloace în slujba celor mai bestiale scopuri. Führerul proclamase teza: „*Herrenvolk*" (nație de stăpîni), care are nevoie de „*spațiu vital*". Sub această lozincă militarismul german a atacat aproape toată Europa, dovedind cît de iluzorii erau planurile occidentale, potrivit cărora el trebuia să se repeadă numai spre est. Practicile pe baza cărora Hitler ținea să demonstreze popoarelor Europei că atacatorii naziști sînt „stăpînii", erau inspirate din vechea teză a lui Hans Stegemann, care teoretizase în perioada de după primul război mondial „*caracterul demoniac al războiului*" (Schadenfreude) fără nici un fel de restricții impuse de norme juridice sau morale. Această teză, ca și aceea a „*războiului total*", elaborată de Ludendorff și dezvoltată de Hitler, preluau de fapt ideile enunțate încă în secolul al XV-lea în cartea „*Malleus Maleficarum*" (Maiul vrăjitoarelor), scrisă de doi iezuiți germani, Sprenger și Krämers, care justificau orice fel de torturi fizice sau morale aplicate „ereticilor" și tuturor categoriilor de „răzvrătiți". În acest spirit, Hitler dădea Gestapoului și unităților Wehrmachtului ordinul intitulat semnificativ „*Nacht und Nebel*" — noapte și ceață — și al cărui exemplar original a fost examinat printre alte corpuri delicte de către tribunalul din Nürnberg în 1946. Ce a însemnat acest „*Nacht und Nebel*" se cunoaște. Peste Europa martirizată s-a coborît noaptea cea mai neagră; ceața cea mai deasă. „I.G. Farben" a pregătit gazul „Zyklon B", cu care au fost asfixiați milioane de oameni; din piele de om s-au făcut coperte de cărți și huse de fotolii; din păr de om s-au făcut pensule pentru ras. „Stăpînii" hitleriști au ucis prin inaniție, tortură, asfixie, gazare, „experiențe" așazis medicale etc., peste patru milioane de oameni numai în lagărul de la Auschwitz. Cu o bestialitate nemaipomenită naziștii au anulat orice restricții în ducerea războiului: prizonieri împușcați pe loc, orașe deschise și fără obiective militare bombardate în picaj; pirateria submarină dusă pînă la atacarea oricăror vase, indiferent de pavilion. Pentru a-și soluționa problema desfășurării într-un ritm forțat a producției, naziștii n-au ezitat să reînființeze sclavia abolită în Europa în urmă cu 1500 de ani; chiar și după calculele oficialităților lui Hitler, numărul străinilor tîrîți în Germania cu forța și puși să robească în uzine a atins cifra de douăsprezece milioane. Nesfîrșite au fost suferințele popoarelor Europei. Numărul celor uciși de pe urma flagelului hitlerist n-a putut fi stabilit cu precizie. Se știe doar că e vorba de circa șaizeci de milioane. Poporul nostru, care pierduse în primul război mondial 800.000 de oameni, s-a văzut — în cel de-al doilea — tîrît, cu și mai grele pierderi, în aventura antisovietică. Aceasta, datorită politicii trădătoare a burgheziei și moșierimii, protectoarele coloanei a 5-a hitleriste, promotoarele politicii antinaționale care a transformat Romînia în anexă agraro-petroliferă a mașinii agresive naziste și a provocat țării răni dintre cele mai grele.

Forța de șoc a militarismului german a putut repurta succese pe diferite fronturi. Cînd însă a pornit în marele atac împotriva Uniunii Sovietice, s-a autocondamnat la inevitabila pieire. Cu un eroism epopeic popoarele sovietice s-au ridicat la luptă împotriva năvălitorului. Provocîndu-i pierderi grele, oprindu-i înaintarea (pe care teoreticienii războiului hitlerist o proclamaseră „de nestăvilit") și apoi urmărindu-l pînă în bîrlogul lui, popoarele sovietice rămîn în istorie ca apărătoarele lumii întregi împotriva barbariei fasciste, ca eliberatoarele popoarelor lovite de „noaptea și ceața" hitlerismului.

Loviturile date hitlerismului de către armata sovietică eliberatoare au adîncit și în Romînia criza politică și militară a dictaturii fasciste, au dat un puternic impuls luptei patriotice antifasciste a maselor. Unind în jurul său toate forțele patriotice, P.C.R. a organizat și condus insurecția armată de la 23 August 1944 care a schimbat din temelii destinele țării. Armata romînă a întors armele împotriva nazismului și, însuflețită de cauza dreaptă a războiului antihitlerist, a luptat cot la cot cu armata sovietică pînă la victoria finală asupra fascismului german.

Mai 1945. Steagul roșu flutură biruitor deasupra Berlinului.

Istoria a consemnat contribuțiile aduse de diverse țări la lupta împotriva hitlerismului, dușman al tuturor popoarelor. În legătură cu aceasta nimeni n-a putut niciodată nega deosebirea fundamentală dintre contribuția adusă de U.R.S.S. și aceea a aliaților occidentali. Chiar exponenți de răspundere ai oficialităților occidentale recunoșteau că greul bătăliilor a fost intenționat lăsat în seama popoarelor sovietice. „*Nu se poate nega că numeroase mari grupuri de trupe* (occidentale—n.n.) *se află în sectoare de front pasive, inactive*", declara în plin război, în Camera Comunelor, premierul britanic Winston Churchill. Iar generalul George Marshall, pe atunci șef al marelui stat major al armatei americane avea să recunoască mai tîrziu: „*423.000 dintre soldații noștri erau ocupați în permanență cu paza și deservirea statelor noastre majore, iar o cantitate incomparabil mai mare de trupe era mereu transferată de pe un teatru de război pe altul, fără ca aceasta să aducă un folos cît de mic operațiunilor militare*". Cel mai fără echivoc a precizat poziția aliaților, dînd și explicația acestei poziții — generalul De Gaulle. În memoriile sale de război, el notează: „*Grupurile noastre guvernante se gîndeau mai puțin la lupta împotriva hitlerismului și mai mult cum să lovească U.R.S.S.*"

Dar calculele s-au dovedit și de data aceasta greșite. Hitlerismul a fost zdrobit. Jandarmul anticomunist pus pe picioare de reacțiunea imperialistă mondială a terminat lamentabil, prin capitulare necondiționată. U.R.S.S. a ieșit din război nu numai cu un prestigiu uriaș, dar și cu o forță materială care, în ciuda distrugerilor și pierderilor, era mai mare decît în 1941. Pentru imperialismul care sperase că războiul va înăbuși toate forțele progresiste și în primul rînd țara socialismului au venit — una după alta — zile tot mai grele.

În lume a apărut sistemul mondial socialist, a cărui creștere impetuoasă a schimbat radical raportul de forțe pe scară internațională și care a devenit factorul hotărîtor al dezvoltării mondiale. Procesul de destrămare a colonialismului a căpătat proporții care indică inevitabila lui prăbușire totală. Mișcarea popoarelor în favoarea coexistenței pașnice, a colaborării, ia mereu amploare. Contradicțiile, dificultățile de tot felul macină din ce în ce mai adînc lumea capitalismului.

Militarismul german, născut din astfel de contradicții, crescut în speranța că ar putea ajuta la rezolvarea lor, la sprijinirea reacțiunii mondiale, și-a dovedit ineficacitatea. Făurit și asmuțit împotriva popoarelor cu concursul celor mai întunecate forțe, în spiritul și în practica celor mai sumbre tradiții de teroare și bestialitate din istorie, el n-a rezistat în fața celor mai progresiste, mai umane și mai luminoase forțe ale ei.

Aceasta e lecția cea mai importantă pe care istoria a oferit-o lumii, la capătul unei epoci greu încercate de agresivitatea militarismului german. A fost înțeleasă această lecție în toate semnificațiile și aplicațiile ei pentru epoca noastră? Iată despre ce vom discuta în numărul viitor.

L. SĂRĂȚEANU

AVIAŢIA VIITORULUI SE NAŞTE AZI

de Ing. Florin ZĂGĂNESCU
candidat în ştiinţe tehnice

Avionul atomic pentru zborurile interplanetare, avioanele gigantice fără aripi, cu zeci de motoare turboreactoare, rachetoplanele şi cosmoplanele — despre care este vorba în încheierea acestui articol — nu reprezintă, în momentul de faţă, decît proiecte îndrăzneţe. Dar aceste aparate ale viitorului vor prinde viaţă din realizările prezentului — realizări care şi ele, doar cu zece ani în urmă, ar fi părut poate fantastice.

Care sînt liniile actuale de dezvoltare a aviaţiei, deschizătoare de perspective grandioase pentru aviaţia de mîine? Înainte de a răspunde la această întrebare, rugăm pe cititorii noştri să participe la zborul inaugural al primului expres aerian „Convert-У-1".

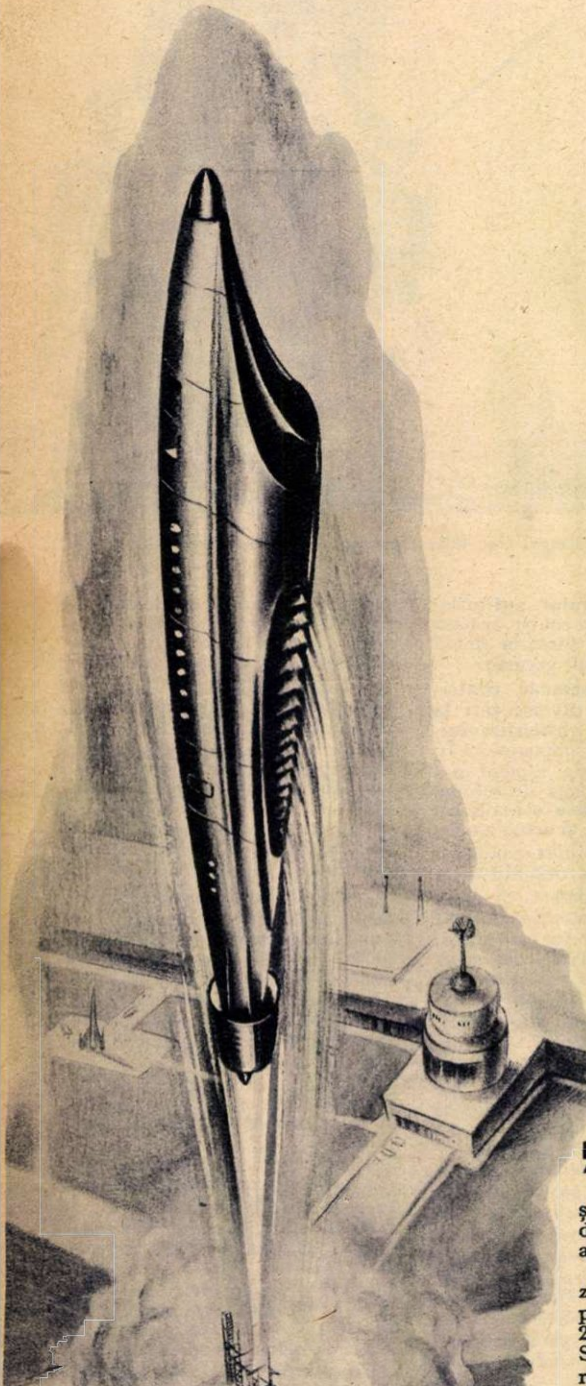

Această aeronavă a viitorului — care decolează vertical datorită numeroaselor motoare reactive dispuse în fuselaj — va transporta o mie de pasageri cu 2.000 km/h.

„Atenţiune, atenţiune... La orele 24 primul expres aerian „Convert-Y-1" va decola. Călătorii sînt invitaţi în cabine. Atenţiune, atenţiune..."

În timp ce megafoanele repetă înştiinţarea, în jurul aeronavei se desfăşoară o activitate febrilă. Operatori de film şi televiziune, ingineri şi mecanici verificatori, pasageri şi o mulţime de spectatori se îngrămădesc în apropierea argintiului aparat de zbor.

De o construcţie impunătoare, aşezat în poziţie verticală, acesta aşteaptă pe cei 50 de pasageri pe care-i va transporta cu peste 2.000 km/h în diferite colţuri ale Uniunii Sovietice. Aparatul este primul convertoplan reactiv de pasageri din lume, care poate decola şi ateriza la verticală fără a necesita un aerodrom special amenajat.

La ora fixată, lansînd cu zgomot tunător un jet vertical de gaze incandescente, uriaşa aeronavă se ridică maiestuoasă, urmărită de luminile reflectoarelor. După o uşoară înclinare şi un viraj elegant, ea dispare rapid la orizont: peste cîteva ore, la celălalt capăt al ţării, va ateriza pe un „aerodrom" care nu depăşeşte 100 m p.

★

O filă dintr-o povestire ştiinţifico-fantastică? De loc. Rezultatele obţinute de constructorii de avioane şi elicoptere din U.R.S.S., precum şi măreţele sarcini puse acestora de Programul P.C.U.S. ne îndreptăţesc a crede că în curînd zboruri ca cel mai sus-amintit vor deveni o realitate obişnuită. Mărturie stă şi planul aviaţiei civile sovietice pe anul în curs: 30.000.000 de călători, dintre care cei mai mulţi vor fi transportaţi cu avioane cu reacţie ultrarapide.

Să trecem acum pe scurt în revistă cîteva din realizările actuale ale specialiştilor sovietici. Vom începe prin a prezenta...

Aviaţia fără aerodrom

Avionul-elicopter decolează şi aterizează vertical; în zbor orizontal atinge 600 km/h, iar la sfîrşitul anului 1961 a doborît numeroase recorduri de altitudine, viteză şi încărcătură utilă pentru categoria sa. Construit de un colectiv condus de cunoscutul inginer Nikolai Kamov, aparatul este înzestrat cu două puternice motoare turbopropulsoare (ca cele de pe avionul TU-114) care pun în mişcare două elice şi... două rotoare de elicopter.

Pentru decolare şi aterizare, rotoarele ridică originalul avion ca un elicopter gigantic,

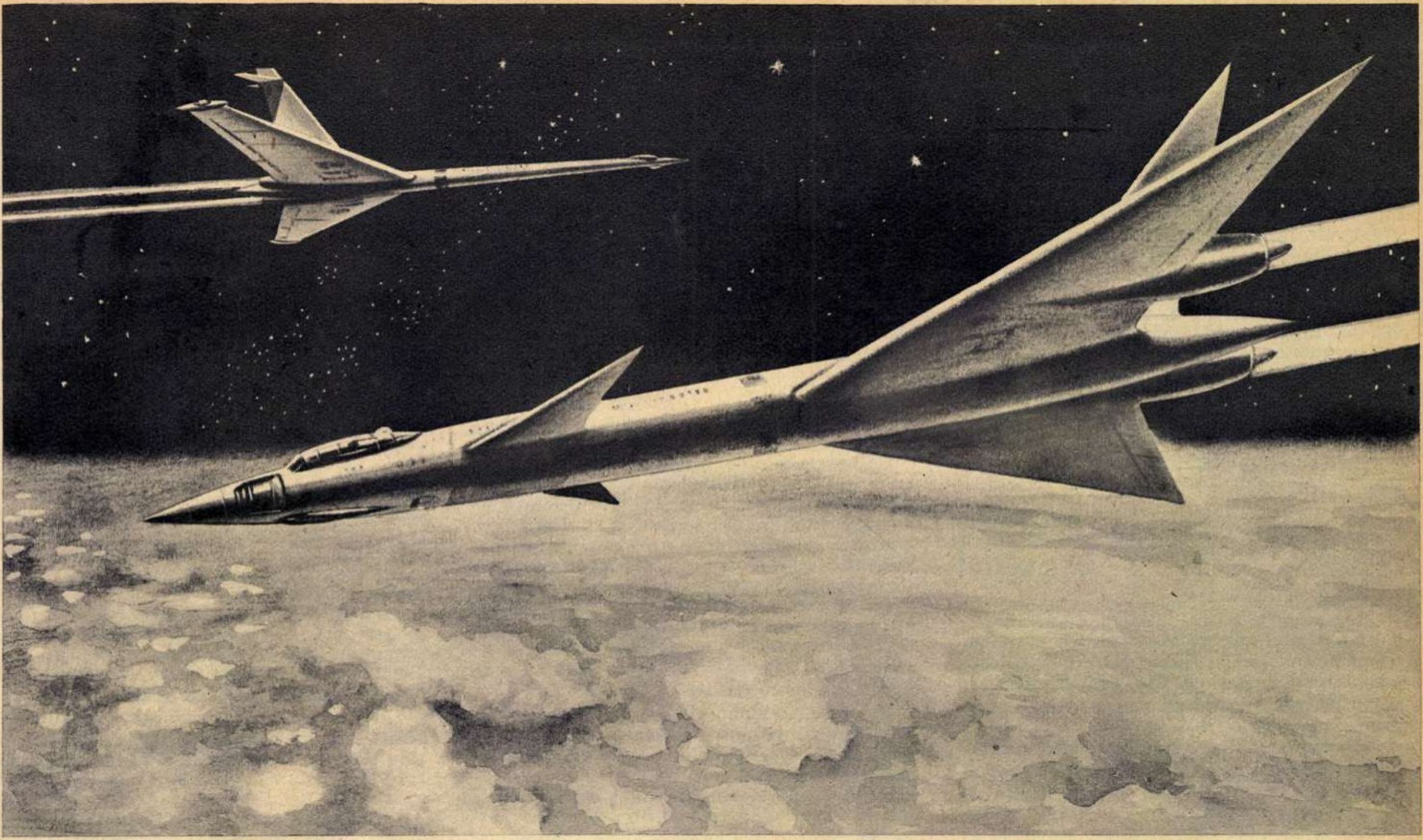

Nu peste mulţi ani avioanele supersonice de pasageri vor zbura prin stratosferă.

însă în zbor orizontal întreaga putere a motoarelor este transmisă elicelor tractive şi astfel aparatul se îndreaptă rapid spre destinaţie, ca un avion obişnuit.

Aceste calităţi fac din avionul-elicopter un mijloc ideal de transport pentru regiunile unde nu există aerodromuri amenajate. Încărcarea şi descărcarea lui se poate efectua oriunde, deservirea este relativ simplă. De aceea se prevede că în viitorul apropiat va fi utilizat pe scară din ce în ce mai largă.

În afara avionului-elicopter, specialiştii sovietici au realizat şi alte tipuri de aparate care nu necesită aerodromuri.

Pornind de la studiul teoretic al posibilităţii decolării la verticală a unor aparate dotate cu motoare reactive, inginerii Matveev şi Rafaelianţ au construit şi experimentat aparatul denumit turbopter. El constă dintr-un turboreactor care se înalţă şi coboară pe verticală. Amintim aici că diferenţa dintre turbopropulsor şi tuboreactor — ambele alcătuite din compresor, camere de ardere şi turbină cu gaze — constă în aceea că primul este folosit la propulsia avioanelor prin elice, iar al doilea la propulsia prin reacţie.

Rezultatele obţinute de Matveev şi Rafaelianţ au permis construirea vertiplanului reactiv.

Imaginaţi-vă un avion cu totul neobişnuit, avînd trei aripi triunghiulare, două motoare reactive montate într-un fuselaj scurt şi a cărui poziţie normală este... în picioare.

Decolarea lui se face asemănător rachetelor. Spre deosebire de acestea, el atinge viteze „doar" pînă la 1.200 km/h, în schimb poate transporta mai mulţi pasageri, fiind foarte indicat în transporturi comerciale rapide.

Specialiştii care lucrează în domeniul aviaţiei fără aerodrom au realizat şi alte aparate de tip vertiplan, spre exemplu, un avion tot cu trei aripi triunghiulare, echipat cu un puternic motor turbopropulsor de 5.500 cai-putere, care pune în mişcare două elice cu sensuri de rotaţie diferite. Aparatul decolează şi aterizează tot la verticală; în zbor orizontal viteza maximă este de 900 km/h.

Ce sînt convertoplanele?

Nici avionul-elicopter, nici vertiplanele nu constituie singurele soluţii pentru „eliminarea" aerodromurilor.

Constructorii sovietici şi din alte ţări au proiectat şi realizat aparate care, deşi au la sol poziţia orizontală normală, pot decola pe verticală. Este vorba de convertoplane. După cum le arată şi numele, aceste aparate se pot transforma — „converti" — din aparate obişnuite într-un fel de elicoptere şi invers.

Forţa de ascensiune verticală la acest tip de aparate se obţine fie prin rotirea motoarelor sau înclinarea în jos — cu ajutorul unor palete (cîrme de gaze) — a jeturilor de reacţie ale motoarelor; fie prin rotirea cu 90 de grade a întregii aripi, astfel încît la decolare şi aterizare motoarele să fie în poziţie verticală.

După experimentarea unui asemenea convertoplan cu aripa rotitoare de 10 tone şi cu două turbopropulsoare de 5.000 C.P., s-a trecut la construirea unui aparat asemănător, dotat de astă dată cu patru puternice turbopropulsoare, care dezvoltă 11.000 C.P. şi poate transporta o mare încărcătură cu o viteză maximă de 600 km/h.

În alte situaţii, motoarele turboreactoare sau cu piston sînt montate la extremităţile aripii: la decolare, automat, ele se rotesc cu 90 de grade pentru ca jeturile reactive, respectiv elicele, să asigure împingerea necesară în sus. După atingerea altitudinii necesare, motoarele revin treptat în poziţie normală şi zborul decurge în mod obişnuit.

Avantajele acestui sistem sînt însă reduse de dificultăţile care apar la sistemele auxiliare motorului precum şi la asigurarea stabilităţii pe durata de tranziţie de la un gen de zbor la altul. Este evident că aceste incon-

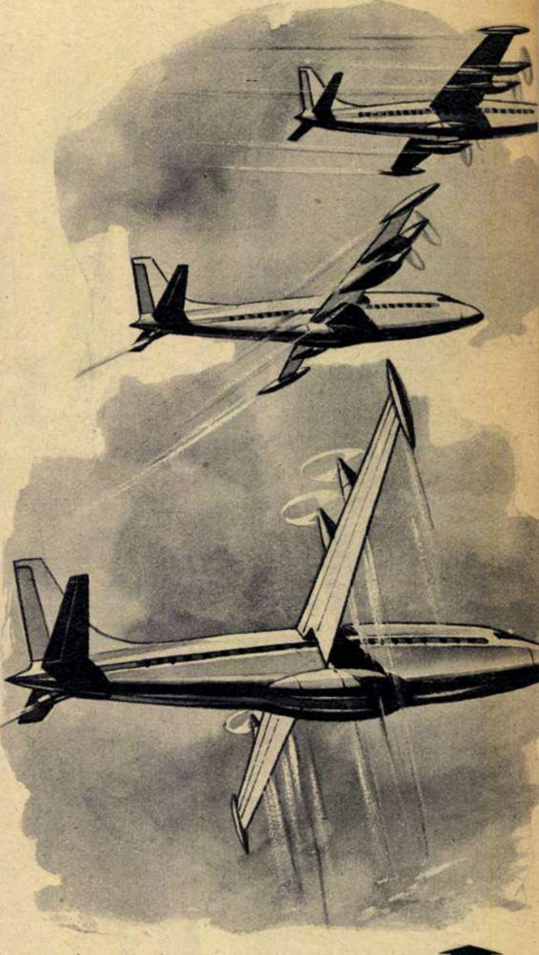

Convertoplanul îşi ia zborul de pe aerodrom... ca un elicopter. (Faze succesive ale decolării) veniente sînt evitate la avionul-elicopter descris mai sus.

Elice montate... în tuburi

Pentru aparatele ușoare, pe care nu se pot monta puternice turbopropulsoare ca cele ale avionului-elicopter, s-a experimentat sistemul de rotire numai a elicelor. În acest caz motoarele sînt așezate la extremitățile aripilor; ele pun în mișcare elice care inițial ridică aparatul ca pe un elicopter, apoi, după 10-15 secunde, la comanda pilotului, revin în poziție normală, antrenînd aparatul cu circa 280-300 km/h în zbor orizontal.

Experiențele au demonstrat că prin introducerea elicelor într-un tub performanțele acestora cresc. Drept urmare, s-au montat elicele în „tuburi“ dispuse la extremitățile aripii. Astfel, atît la decolare cît și la aterizare, forța de împingere este mărită și se obțin performanțe superioare.

Un motor fără nici o piesă în mișcare!

Ce decolează vertical și este supersonic? O ghicitoare aviatică? Pentru nespecialiști, da. Răspunsul este: coleopterul. Denumit astfel prin analogie cu zborul insectelor coleoptere, acest aparat cu decolare și aterizare verticală este capabil să atingă viteze supersonice, de 1.800-2.000 km/h.

Aducînd o soluție principial nouă problemei decolării și aterizării verticale, coleopterul are o aripă originală în formă de tub în interiorul căruia se află fuselajul (adică partea aparatului care conține cabinele) și motoarele. Decolarea, aterizarea și zborul la viteze reduse se efectuează cu ajutorul unui turboreactor montat în fuselaj, însă atingerea vitezelor supersonice se realizează cu un motor special denumit statoreactor. Camera de ardere a acestui motor este cuprinsă între fuselaj și aripa în formă de tub, în care fuselajul se găsește introdus ca un cui.

Acest motor original, care nu are nici o piesă în mișcare, intră în funcțiune numai după ce motorul turboreactor imprimă aparatului o viteză suficientă pentru ca aerul ce pătrunde în statoreactor să fie destul de comprimat și să asigure astfel arderea combustibilului în originala cameră de ardere. Transportul coleopterului pe aerodrom se efectuează cu un autotransportor, iar sprijinirea pe sol, cu ajutorul a patru „picioare“ cu rotițe.

Cu 4.000 km/h la 20 km înălțime

Cu ocazia paradei aeriene de la Tușino din anul trecut s-a evidențiat încă o dată superioritatea aviației sovietice. Constructorii de avioane din Uniunea Sovietică au uimit prin noutatea soluțiilor adoptate, prin performanțele aparatelor de zbor, prin concepțiile revoluționare care au stat la baza acestor realizări.

La această tehnică aviatică perfecționată și-au adus o contribuție deosebită constructorii de motoare reactive și rachetă, pentru viteze supersonice. Considerăm deci necesar a da unele amănunte despre aceste motoare.

Pe anumite tipuri de avioane supersonice au fost montate motoare-rachetă — cu combustibili solizi sau lichizi — care, în calitate de acceleratori de start, permit acestor aparate să decoleze aproape la verticală și să atingă viteze ascensionale uimitoare. De asemenea, au fost elaborate scheme avantajoase de combinare a motoarelor-rachetă și turboreactoare: în timp ce primele asigură zborul supersonic de performanță, ultimele servesc pentru decolare și aterizare.

În prezent se insistă mult pe posibilitatea de a combina motorul statoreactor cu motoare turboreactoare sau rachetă, sub diverse variante. Aceasta va permite atingerea vitezelor de 3.000-4.000 km/h la înălțimi de peste 20 km, contribuind astfel la progresul accelerat al aviației.

Cu rachetoplanul spre gara cosmică

Realizarea unor avioane rapide, puternice și capabile să atingă altitudini tot mai mari, avînd totodată o autonomie de zbor cît mai ridicată, deschide larg calea avioanelor viitorului. Dintre acestea din urmă menționăm avionul atomic — înzestrat cu motoare nucleare — destinat zborului intercontinental.

Suscită interes și aeronavele gigantice fără aripi, cu decolare și aterizare verticală, la care forța de sustentație, adică forța verticală care împinge în sus aerovehiculul, este asigurată de mai multe *zeci de motoare* turboreactoare, ale căror jeturi de reacție sînt lansate în jos.

Dezvoltarea motoarelor-rachetă oferă o garanție pentru viitoarea realizare a rachetoplanelor, care vor asigura legătura dintre Pămînt și sateliți artificiali gigantici, cu rol de gări cosmice spre alte planete.

Un pas mai avansat îl va constitui probabil definitivarea cosmoplanelor, combinație de avion și rachetă cosmică, destinate zborului spre Lună, precum și spre planetele apropiate.

Datorită avîntului nemaiîntîlnit al științei și tehnicii și îndeosebi al cosmonauticii sovietice, aceste proiecte, care azi par fantastice, se apropie de înfăptuire.

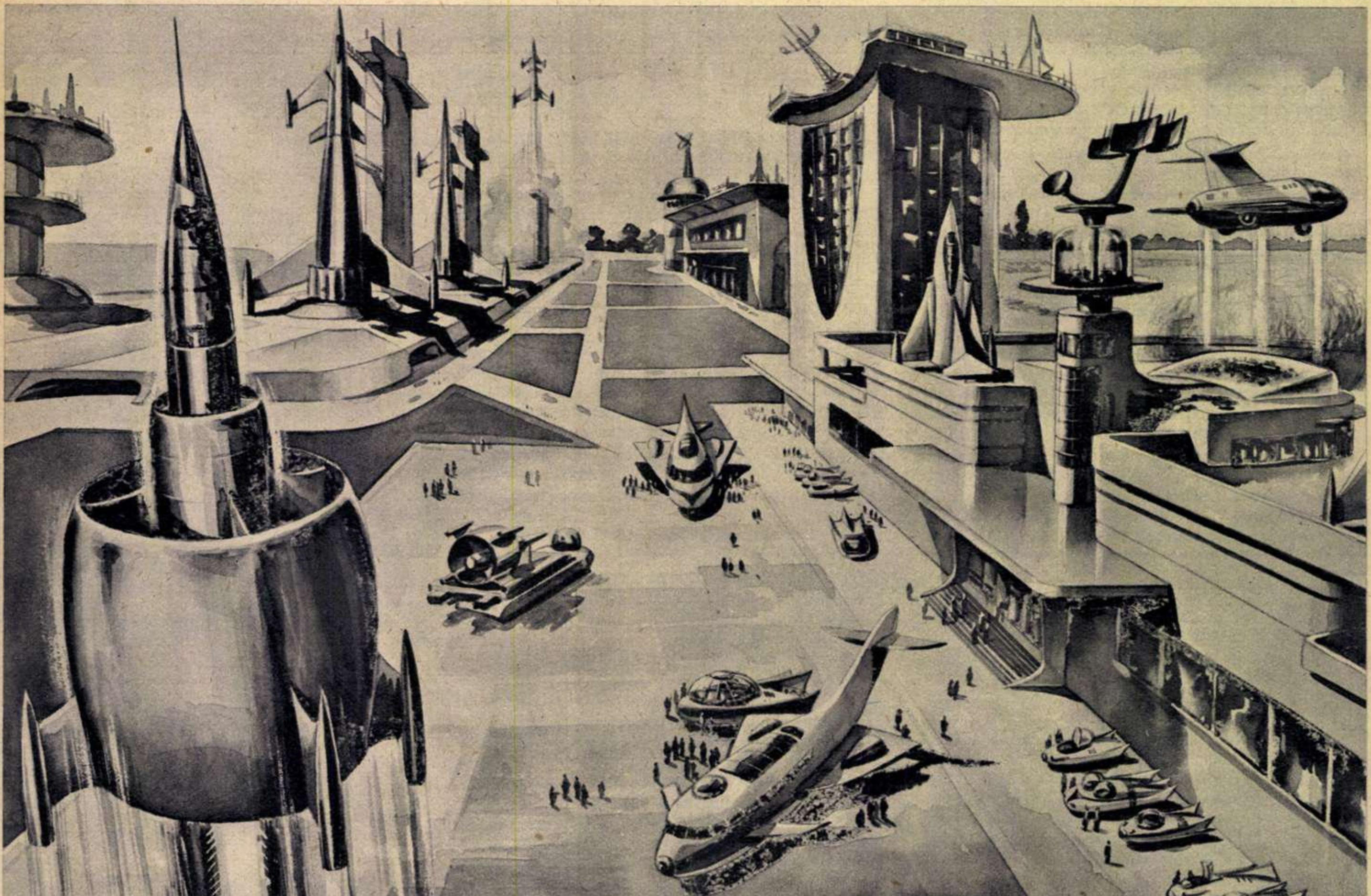

Album CARAGIALE

La 22 iunie a.c. se împlinesc 50 de ani de la moartea lui Ion Luca Caragiale. În întreaga țară se pregătesc manifestări care să marcheze larga prețuire de care se bucură în zilele noastre, în patria noastră socialistă, nemuritorul autor al „Scrisorii pierdute". Pe baza Hotărîrii Consiliului de Miniștri, a fost constituit în vederea comemorării lui Caragiale un Comitet național alcătuit din reprezentanți de seamă ai vieții noastre culturale.

Începînd cu acest număr, revista noastră va prezenta cititorilor imagini din viața și activitatea marelui scriitor realist.

În pagina de față, reproducem și cîteva opinii ale lui I. L. Caragiale cu privire la atitudinea scriitorului față de realitățile sociale.

Caragiale, în perioada „Moftului romîn"

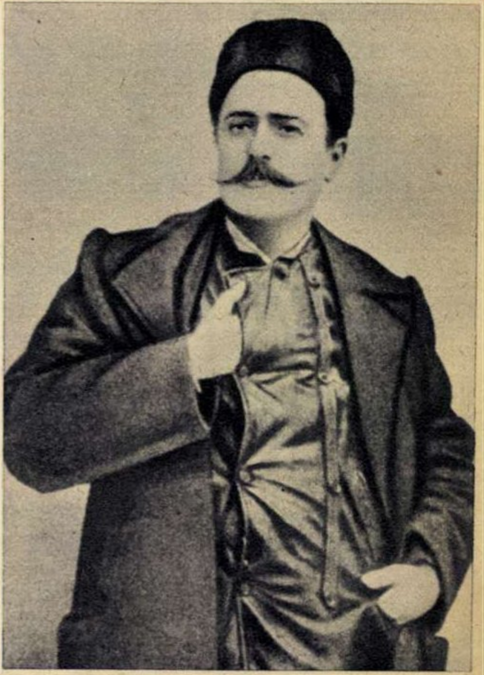

...Pentru ce adică să se depărteze un artist, un poet, pînă-ntr-atîta de patimile care mișcă lumea și vremea lui?... Pentru ce să stea departe numai ca simplu spectator olimpian la frămîntarea societății lui?... Pentru ce, ca un zeu, care privește cu dispreț la muritori, să nu se coboare a lua parte la necazurile lor de toate zilele?...

Dar chiar să presupunem că e justificată această nepăsare a poetului, față cu amănuntele „meschine și triviale" ale vremii și lumii lui, ia, să vedem: Pe toți poeții i-a putut împuțina, ca poeți, amestecul lor în luptele politice?

Eu cred că nu; ba, dimpotrivă; căci putem găsi exemple din care se arată că zbuciumul luptelor politice a ajutat mult pe unii poeți, ca poeți.

Sunete, cuvinte, linii și colori, forme — viața nu consistă în ele chiar, în materialitatea lor, ci în intențiunea de a ne deștepta, prin înfățișarea lor, un înțeles. Intențiunea — aceasta este esența vieții; expresia este numai organismul ei material.

Expresia — adică forma exterioară, organele materiale — nu are rațiune de a fi dacă ea nu face să trăiască o intențiune.

„La Cișmigiu se adună muncitorii ca să serbeze o zi a lor, ziua Muncii și a revendicărilor de clasă..."

„Salutăm dar, pe muncitorii întruniți în Cișmigiu cu toată dragostea ce merită o clasă care, de veacuri întregi, suferă mofturile unei mîini de privilegiați — uneori mofturi sinistre sub care se ascund lacrimi și sînge!"

(1893)

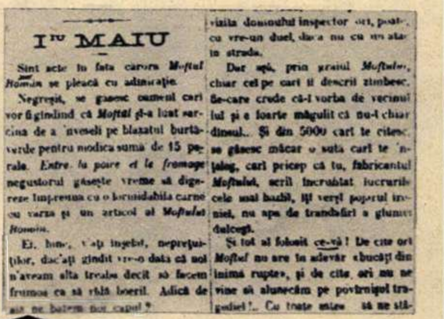

Iiu MAIU

Sînt acte în fața cărora *Moftul Romîn* se pleacă cu admirație.

Negreșit, se găsesc oameni cari vor fi gîndind că *Moftul* și-a luat sarcina de a 'nveseli pe blazatul burtăverde pentru modica sumă de 15 parale. *Entre la poire et le fromage* negustorul găsește vreme să digereze împreună cu o formidabilă carne cu varză și un articol al *Moftului Romîn*.

Ei, bine, v-ați înșelat, neprețuiților, dac'ați gîndit vre-o dată că noi n'aveam altă treabă decît să facem frumos ca să rîdă boerii. Adică de ce să ne batem noi capul? ... vizita domnului inspector ori, poate, cu vre-un duel, dacă nu cu un atac în stradă.

Dar așă, prin graiul *Moftului*, chiar cei pe cari îi descrii zîmbesc, fie-care crede că-i vorba de vecinul lui și e foarte măgulit că nu-i chiar dînsul... Și din 5000 cari te citesc, se găsesc măcar o sută cari te 'nțeleg, cari pricep că tu, fabricantul *Moftului*, scrii încrubiat lucrurile cele mai hazlii, îți verși veninul ironiei, nu apa de trandafiri a glumei dulcegi.

Și tot ai folosit ce-vă! De cîte ori *Moftul* nu are în adevăr «bucăți din inimă rupte», și de cîte ori nu ne vine să alunecăm pe povîrnișul tragediei!.. Cu toate astea să ne stă-

Facsimil din articolul 1 Mai, publicat în „Moftul romîn" nr. 5 din 1893.

Ziarul vienez Die Zeit (Timpul) în care a apărut pentru prima dată pamfletul 1907 sub titlul Rumänien wie es ist (Romînia așa cum este).

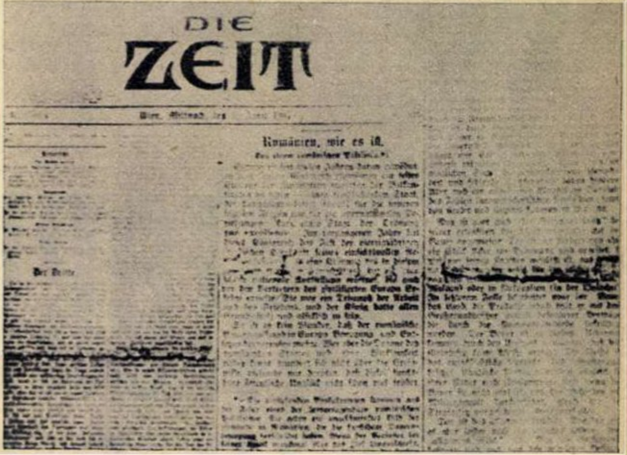

DIE ZEIT
Rumänien, wie es ist.

I. L. Caragiale într-un grup de actori.

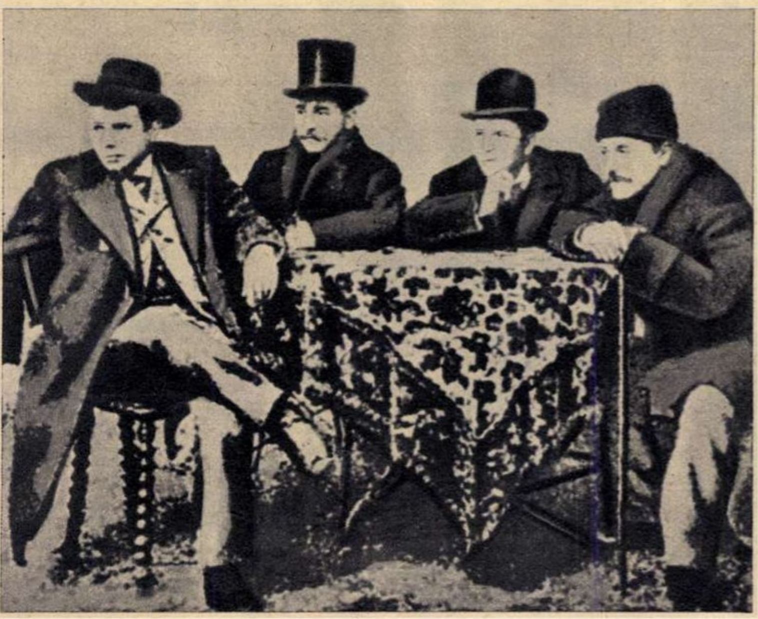

Schiță de decor la Năpasta, desenată de I. L. Caragiale.

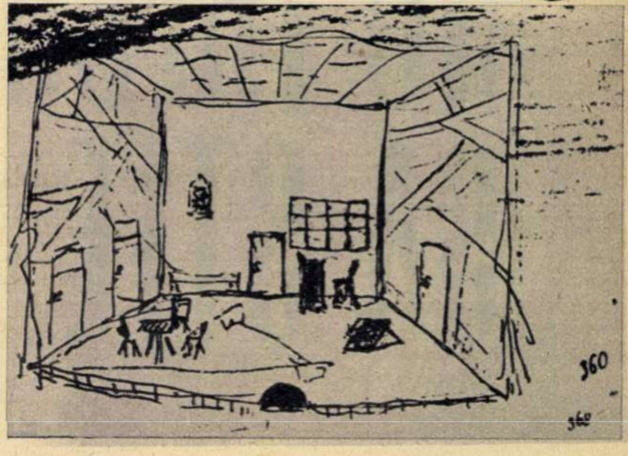

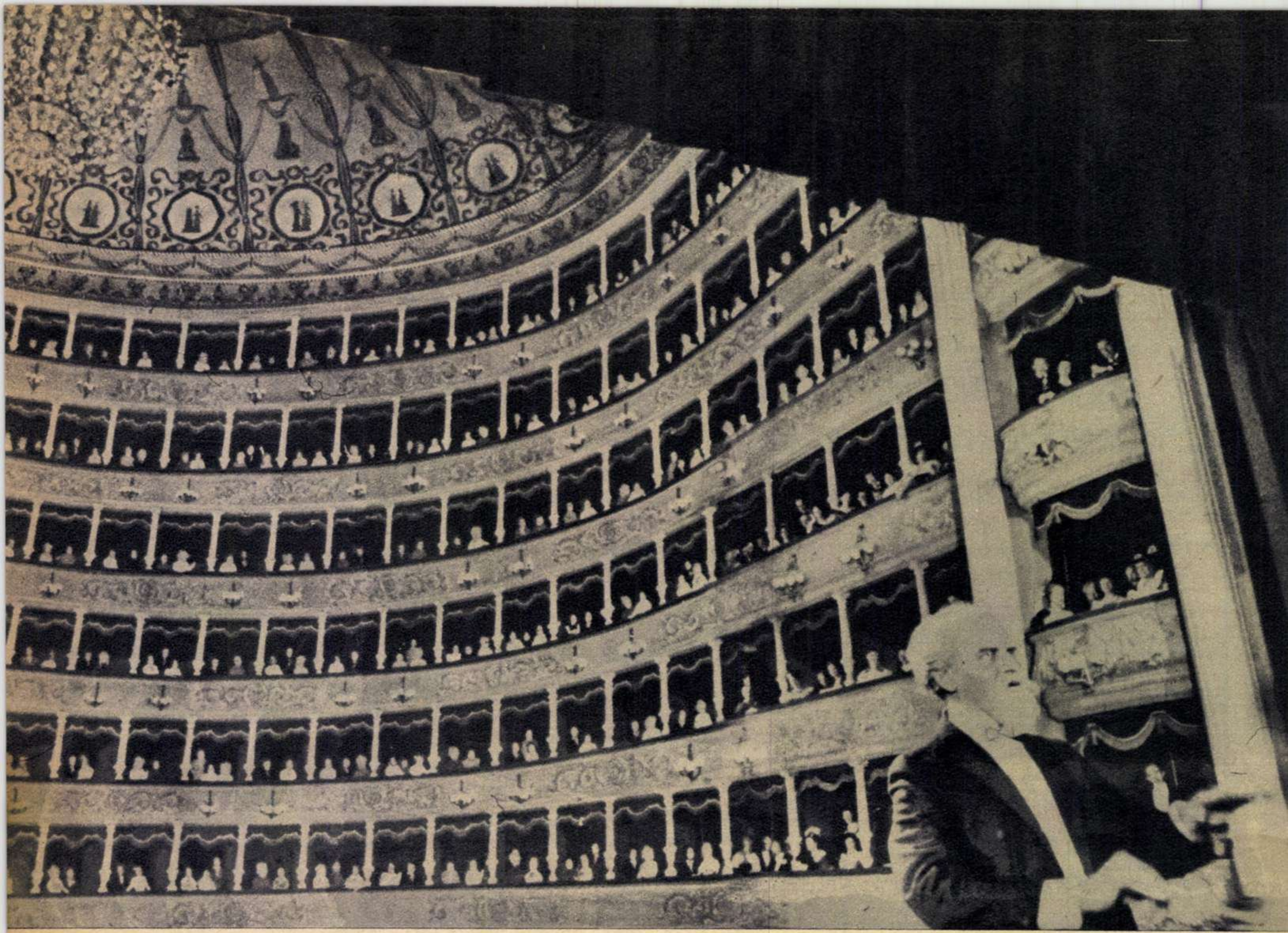

Pe platou n-a existat decît circa o treime din întreg cadrul, restul a fost desenat. Privind cu atenţie, puteţi delimita cu uşurinţă imaginea reală de cea desenată, datorită personajelor şi lămpilor de la loji (dreapta) care au volum în partea „reală" a fotografiei.

SPECTATORUL NU TREBUIE SĂ ŞTIE...

Vajnicul călăreţ din film este cocoţat pe o şa ataşată la maşină. Pe ecran, galopul său va fi ameţitor...

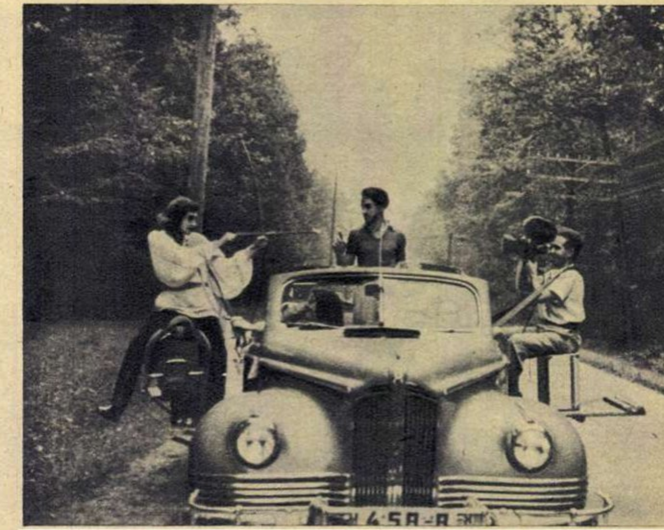

• ILUZIONISM FĂRĂ „ABRACADABRA" • ÎNAPOI ÎN PREISTORIE • CÎND ÎNSUŞI APARATUL DE FILMAT ÎNCHIDE UN OCHI • SE CAUTĂ URGENT UN DESENATOR • V-AŢI UITAT VREODATĂ ÎN OGLINDĂ?

Cînd, pe la 1896, interesul pentru „fotografiile mişcătoare" începuse să scadă în Franţa, neatenţia unui operator a introdus un element nou în evoluţia cinematografului: trucajele. Louis Lumière turnase pînă atunci filme interesante care prevesteau jurnalul de actualităţi, cîştigîndu-şi merite deosebite pentru istoria celei de-a şaptea arte; acum însă îşi bombarda spectatorii cu pelicule cenuşii despre faptele cele mai banale: un om coborînd scara, altul mîncînd, altul plimbîndu-se, un zid care se dărîmă. E uşor de presupus că spectatorii de la „Grand Café" din Paris — unde erau proiectate filmele — nu mai puteau fi emoţionaţi cu asemenea imagini. Într-o zi însă, aceiaşi consumatori au uitat să-şi mai bea cafeaua şi au început să soarbă cu nesaţ imaginile de pe pînză. Vedeau cărămizi desperecheate mînate de o forţă misterioasă, mişcîndu-se şi construind singure un zid. Ce se întîmplase? Pur şi simplu, filmul fusese din greşeală proiectat de la sfîrşit către început, fapt care a dus la naşterea secvenţelor neaşteptat de interesante şi la sfărîmarea ghinionului patronului de cafenea. Anonimul operator care încurcase proiectarea se situa astfel, fără voie şi fără ştire, în fruntea tehnicienilor de trucaje.

După un an, în 1897, Georges Méliès deveni inventatorul „stopurilor de motor", procedeu tehnic care, prin oprirea filmării, creează dispariţia bruscă a unor personaje, schimbarea instantanee a hainelor sau a obiectelor aflate în cadru (e procedeul care i-a permis lui Gopo, în „S-a furat o bombă", lungul şir al schimbărilor Lilianei Tomescu din dansul caricatural cu şeful bandei de gangsteri). În timp ce proiecta o bandă filmată de el mai demult în Place de l'Opéra, Méliès observă cum omnibuzul prins de el pe peliculă s-a transformat brusc într-un... dric. Amintindu-şi momentul, secretul a fost dezlegat: în timpul turnării, pelicula s-a blocat, dar circulaţia a continuat, fireşte, nestingherită. Omnibuzul plecase, iar după deblocarea peliculei, cînd filmarea şi-a reluat cursul normal, artera era străbătută de un cortegiu funebru: iată dezlegată „taina" miraculoasei metamorfoze. Procedeul, o dată descoperit, a uimit ani la rînd publicul gata să se entuziasmeze de apariţiile şi dispariţiile fără formula „abracadabra".

Anii care ne despart de epoca lui Lumière şi Méliès au redus cafenelele la rolul lor iniţial, văduvindu-le de spectacolele cinematografice. Cît priveşte „iluzionismul", care le făcea pe doamnele sensibile să-şi ascundă ochii sub voalul bogatelor pălării cu păsări, flori şi fructe, acesta nu ne smulge astăzi decît un zîmbet de o amuzantă superioritate...

...Să presupunem că, făcînd un salt de decenii, un spectator contemporan cu începuturile filmului a pătruns într-o modernă sală de cinema. Pentru ochiul său totul e uimitor. („Va să zică mai amuză încă jucăria domnului Lumière!"). Uimirea îi creşte cînd priveşte secvenţele filmului. Tom Degeţelul există în carne şi oase la dimensiunile de jucărie. „Cum este posibil?", se revoltă bunul său simţ, dublat de o curiozitate explicabilă.

Foarte simplu! Procedeul a fost stabilit încă din preistorie. Strămoşul nostru a observat că inofensivul motan aflat la şapte poşte, dacă este privit de aproape, e în realitate un tigru fioros. Descoperire nu tocmai plăcută, dar în orice caz folositoare! Imaginînd în locul tigrului depărtat un actor cu dimensiuni normale şi în locul vînătorului la pîndă ochiul mult mai sensibil al aparatului de filmat, s-a obţinut procedeul realizării lui Tom Degeţelul „în carne şi oase". Retroproiecţia l-a introdus printre actorii „mari". În timp ce aceştia jucau, în spatele lor era proiectată pe un ecran banda turnată din punctul de vedere al vînătorului. Aparatul de filmat a fotografiat ambele imagini deodată şi... basmul e gata.

... Pe bulevardul 6 Martie, bătrînul spectator de care aminteam s-a adaptat repede stilului bucureştean. În faţa sălii unde rula filmul lui René Clair „Tot aurul din lume", se interesa: „Dumneavoastră nu dispuneţi de un bilet în plus?" Instalat în sală, imediat după stingerea luminii, însă, a sărit în sus: „Formidabil! Chestia asta o cunosc". Pe ecran, Bourvil în rolul lui Mathieu-fiul discuta cu Bourvil în rolul lui Mathieu-tatăl. Şi pe dată îşi aminti că în tinereţea lui se întîlnise cu acelaşi procedeu în filmele de „mare spectacol" ale lui Georges Méliès, „Omul-orchestră" de pildă.

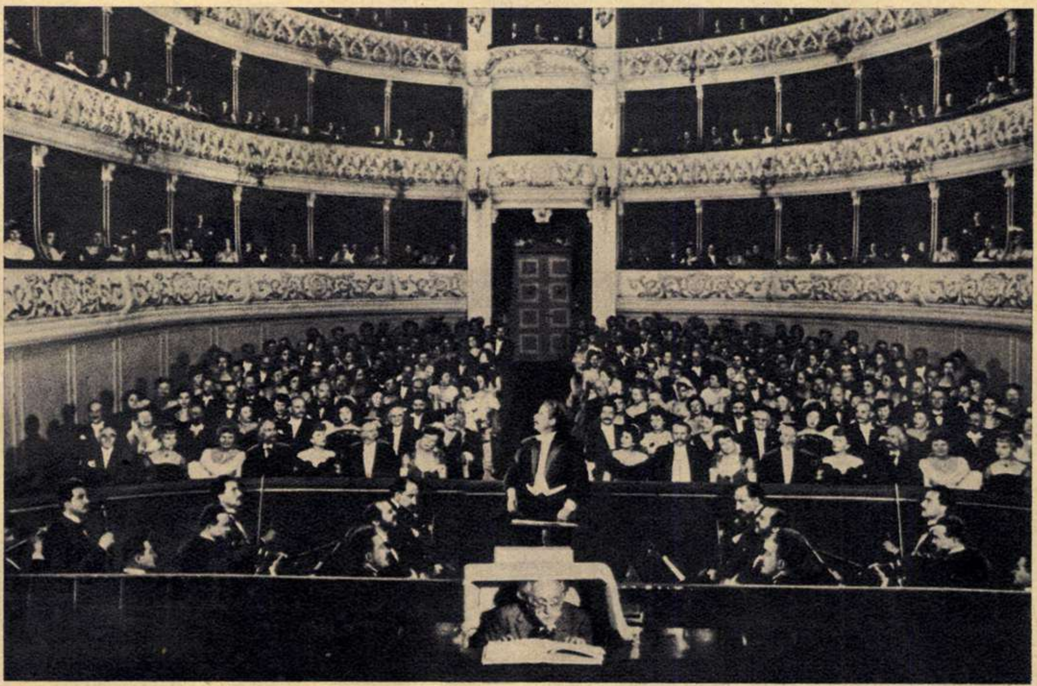

Din nou, puţină atenţie! Sala Naţionalului bucureştean, construită doar pe jumătate, a fost întregită cu ajutorul reflexelor din oglindă. Privind orchestra şi primul rînd al publicului, nu va fi greu să descoperiţi fiecare personaj de două ori în poziţii identice.

Retroproiecţie: pe un ecran în spatele actorului se proiectează imaginea străzii în mişcare. Turnate deodată, cele două imagini au drept rezultat cadrul din film.

Ca și cum i-ar fi închis un ochi aparatului de filmat pentru a nu vedea ce se întîmplă pe jumătate platou, Méliès acoperise atunci o parte din obiectiv cu o catifea neagră, înregistrînd numai o jumătate peliculă. Interpretul celor doi Mathieu, Bourvil, ca și Liubov Orlova în „Primăvara“, poate juca unul dintre roluri, apoi — o dată cu deschiderea celuilalt ochi, adică o dată cu mutarea catifelei, a „caché“-ului — devine în cealaltă jumătate a platoului propriul său partener, jucînd în realitate cu... nimeni, iar pe peliculă cu el însuși. Cinematografia modernă a extins întrebuințarea caché-ului. Cu ajutorul lui, prin fotografierea a două elemente reale aflate în puncte diferite, se poate confecționa un decor cu totul nou, existînd numai pe peliculă. Tot caché-ul a prilejuit amuzantele cadre din „S-a furat o bombă“ cînd din mașina de piață aproape goală ieșea întreaga bandă de peste zece răufăcători. Pur și simplu ei intrau pe o ușă a mașinii și ieșeau pe cealaltă, dar aparatul de filmat a înregistrat întîi numai jumătatea de cadru cu ieșirea. Apoi, pe cealaltă jumătate, pe unde în realitate intrau actorii, a fost fotografiat Iurie Darie citindu-și impasibil jurnalul.

Mînat de curiozitate, spectatorul nostru s-a dus să vadă și „Darclée“, cu nemărturisita intenție de a-i prinde pe cineaști cu ocaua mică („Am ascultat-o și admirat-o de nenumărate ori pe Haricleea, așa că...“). Domnia sa însă își exteriorizează entuziasmul ca pe vremea reprezentațiilor cinematografice de la „Grand Café“. „Nemaipomenit! Scala din Milano! Chiar așa!... Ăsta-i Naționalul vostru bucureștean?“ Și apoi, calculînd: „Ei, s-a cheltuit ceva pentru ridicarea lor din temelii!“

De fapt, nici una din săli n-a existat pe platou așa cum măiestria aparatului le-a prezentat pe ecran. N-ar fi fost nici economic și nici prielnic unei bune fotografii. Niciodată nu poți lumina suficient înălțimea unei săli cu șase rînduri de loji. În timp ce pe platou aparatul fotografiază o parte din viitorul cadru, se caută urgent un desenator. O dată încheiată turnarea, desenatorul intră în funcție. Pensula completează imaginea și — ca într-un desen animat — personajele desenate se pot mișca pe ecran.

— Întotdeauna se construiește atît de puțin? — se auzi glasul decepționat al reînviatului nostru spectator.

— Nu. Uneori platoul găzduiește exact jumătate din decorul de pe ecran.

— Dar cealaltă jumătate?

Răspunsul l-a aflat aruncînd o privire în oglinda plasată în fața jumătății de decor. Încăperea se dublase. A devenit o sală impunătoare și o populează de două ori mai multe persoane. Banala oglindă a contribuit la reînvierea vechiului Național bucureștean, în imaginea căruia, dacă filmul „Darclée“ s-ar fi oprit brusc, am fi putut urmări aceleași figuri apărînd de două ori în poziții și atitudini identice.

Spectatorul încearcă totuși să se convingă de existența reală a altor decoruri: „Sper că această casă n-a fost desenată. Se văd detaliile construcției!“

Dreptatea era de partea lui, dar filmarea combinată, trucul, nu i-a dezvăluit modul în care a existat construcția pe platou. Era încă o festă pe care i-o juca perspectiva descoperită de vînătorul din peșteră. Convingerile neobișnuitului oaspete se aflau departe de adevăr numai în privința dimensiunilor. Casa la care se referea era o machetă liliputană, în genul celor întîlnite deseori prin expoziții. La scară reală era construit un singur detaliu din decor. Restul — să-l bagi în buzunar! — se afla foarte aproape de aparat pentru a apare de cîteva ori mai mare pe ecran. Numai unghiul obiectivului integrează macheta detaliului construit și mărimii actorilor. Foarte economic — calculați repede cît poate costa o astfel de construcție „de buzunar“ comparînd-o cu una de dimensiuni reale, fie ea și din șipci și cartoane! Nici un film nu se poate lipsi de serviciile unor astfel de machete, cu atît mai mult cu cît scenariul cere uneori distrugerea caselor, incendii și catastrofe care astfel nu pun nici un fel de problemă.

Spre surprinderea generală, spectatorul devenit contemporan nouă este un fricos. La „S-a furat o bombă“ și-a lăsat ochii în jos ca să nu vadă explozia atomică și dezastrele ei. A mîrîit „Ce risipă“!, referindu-se la construcțiile distruse și a tăcut pînă în momentul cînd oamenii care dețin puterea nucleară se mișcă „automatizat“. „Ca pe vremea mea — constată. Operatorul a obosit, a mișcat mai încet manivela și, la proiecție, actorii umblă prea repede“.

Dar, deziluzie! Momentul era prevăzut și operatorul nu putea obosi, pur și simplu fiindcă aparatul modern e manevrat automat. Încetinirea i-a dictat-o regizorul, după cum tot el i-a dictat-o și în momentul exploziei. Asta pentru ca — prin accelerarea normală la proiecție — explozia de 30 de centimetri și machetele liliputane distruse să apară ca într-un adevărat cataclism.

—Divulgă-mi numele unui vrăjitor de ăsta tînăr —conchise oaspetele, pe deplin mulțumit de cele aflate.

— Inginerul Al. Popescu. E autorul filmărilor combinate pe care le-ați văzut. De altfel, el ne-a explicat toate acestea, pentru a vi le transmite dumneavoastră, cititorilor.

... Și vremelnicul spectator s-a retras ceremonios într-unul din tomurile groase ale istoriei cinematografiei, trăgînd coperta după el.

Radu RUPEA

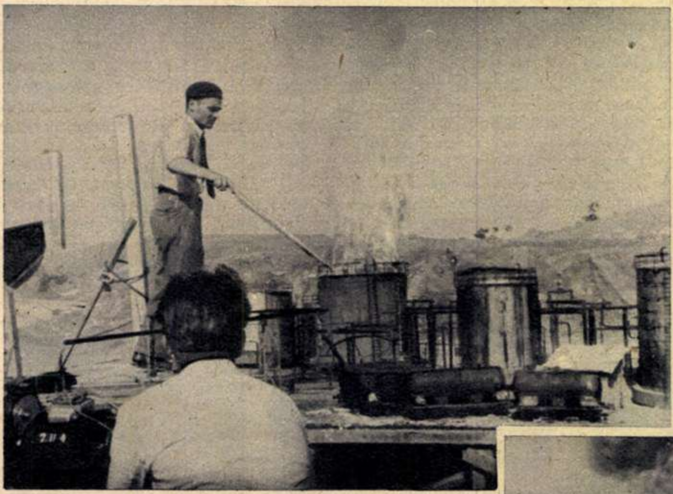

Impresionantul incendiu de pe peliculă n-a fost decît un mic foc într-o machetă.

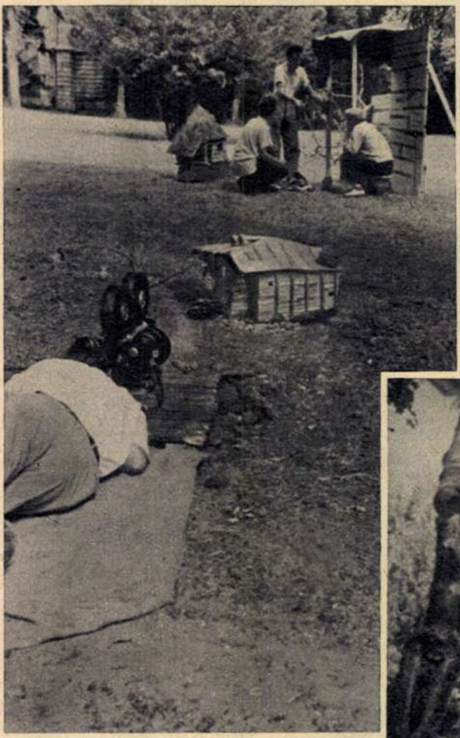

O colibă? Nimic mai simplu... În fața obiectivului n-a existat decît o machetă liliputană, pe care unghiul de turnare a făcut-o parte integrantă a singurului detaliu construit la scară normală.

E BINE SĂ ȘTIM

BĂTRÎNEȚEA

DE VORBĂ CU MEDICUL

O serie de trăsături ale aspectului general și al comportării bătrînilor sînt bine cunoscute tuturor: modificări de înălțime, greutate, forță, aspect al pielii și părului, al fizionomiei și ținutei generale a corpului, a mobilității fizice și psihice etc. De regulă, aceste semne sînt însoțite de diferite alte manifestări, mai puțin evidente la prima vedere, dar tot atît de caracteristice: funcțiile organismului se desfășoară la un nivel mai coborît, capacitatea de regenerare a țesuturilor se reduce, rezistența generală a organismului scade proporțional cu gradul îmbătrînirii. Ritmul general al proceselor vitale și al comportării devine mai lent, iar manifestările de inerție funcțională fizică și psihică, tot mai exprimate și mai frecvente.

Care este vîrsta ce trebuie considerată ca normală pentru apariția acestor manifestări? Problema a suscitat numeroase discuții și e departe de a fi rezolvată. I.P. Pavlov, de pildă, considera că vîrsta de 100 de ani e cea care corespunde posibilităților medii normale de viață ale organismului; alți savanți admit chiar valori mai mari. În orice caz, toată lumea e de acord că actuala limită medie de viață — chiar în țările în care s-au făcut cele mai mari progrese în această direcție, printre care și țara noastră — este încă mult sub posibilitățile naturale ale organismului.

Reducerea decalajului dintre limita reală și cea potențială depinde de o serie de condiții și măsuri de ordin social, dar și personal. Astfel, transformările sociale din țara noastră s-au oglindit într-o măsură substanțială și în realizările din acest domeniu (vîrsta medie actuală a populației este de circa 66 de ani, față de 42 de ani în 1932). Dar sub aspectul contribuției personale la valorificarea maximă a condițiilor sociale existente azi la noi, trebuie spus că mai sînt încă destule de făcut.

Despre ce este vorba? În situația în care condițiile de viață și măsurile de ocrotire a sănătății asigură o limitare din ce în ce mai importantă a factorilor patologici de accelerare a procesului de îmbătrînire, fiecare persoană are obligația de a-și organiza în așa fel viața, încît să reducă la minimum acțiunea acelor factori ce grăbesc procesul „normal" de uzură a organismului. Deși încă nu se știe cu precizie care sînt mecanismele prin care acționează diverșii factori de îmbătrînire, importanța unora dintre ei este astăzi bine precizată. Astfel, un rol foarte important revine alimentației; excesele, ca și lipsa unui regim adecvat atît sub aspect cantitativ cît și calitativ, sînt cauze frecvente de tulburări metabolice ce accelerează procesele de degradare a organismului. S-a stabilit cu precizie, de pildă, importanța includerii în alimentație a unor cantități determinate de proteine; faptul e de altfel ușor de înțeles, dat fiind rolul esențial al acestor substanțe alimentare în metabolism (trebuie deci combătută prejudecata dăunătoare că utilizarea alimentelor de origine animală, principala sursă de proteine a hranei, ar crea dificultăți organismului, subminînd sănătatea).

Tot astfel, abuzurile toxice (alcool, tutun, cafea etc.), programul dezordonat de muncă și odihnă, surmenajul fizic și intelectual, stările de tensiune nervoasă etc. sînt factori ce degradează treptat organismul, grăbind îmbătrînirea.

Deși în ceea ce privește tratamentul bătrîneții premature s-au făcut o serie de progrese (în această direcție, medicina romînească a adus o contribuție importantă), mijlocul principal de luptă rămîne — ca și pentru celelalte domenii ale medicinii — profilaxia.

Dificultatea constă poate în faptul că, pentru a realiza o profilaxie eficace în acest caz, trebuie să începem să ne gîndim la bătrînețe încă din tinerețe, adică de la o vîrstă cînd în mod firesc aceasta e ultima problemă ce ne poate preocupa în mod spontan. Dar, întrucît fenomenele biologice se desfășoară în lungi perioade de timp, o asemenea conduită e indispensabilă.

Dr. A. FABIAN

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

MULT ZGOMOT PENTRU... PUȚIN

- farsă rebusistă -

ÎN LOC DE MOTO: Acolo unde definițiile sînt tipărite cu litere mari, scrieți dezlegarea... mai mică (e „mult zgomot pentru... puțin!"). Și acum, semnificațiile:

ORIZONTAL: 1) ZBOR — ȚIGARĂ. 2) ZECE — DOSAR. 3) RĂCNET — FOAME DE LUP. 4) STÎLP — BULEVARDE. 5) Mese! — CUVÎNT ÎNTREG. 6) ȚAP — CARTE. 7) ENORMĂ — Vas gol! 8) ALFABET — OPERE. 9) Aere — Fabulist grec. 10) TABĂRĂ — A răsuna — TONĂ (od.). 11) Fluviu în Peru — CIOCNIRE. 12) INUNDAȚIE — REGIMENT.

VERTICAL: 1) ÎNTREGI — UNIVERSITATE. 2) MILENII—MARATON. 3) ABIS — LEGE. 4) ȘALVARI — BANCNOTĂ MARE. 5) BUNIC— RECLAMAȚII — Aluminiu. 6) GAMĂ MUZICALĂ — COPAC — FRÎNGHIE. 7) EXECRABILĂ — Anul Geofizic Internațional — COCOȘ. 8) Rușinoasă — Fiica lui Cadmus (mit.). 9) FARURI — Ghes! 10) DUMITRU — GENIAL. 11) PORTAL — CONTRABAS. 12) DULĂU — COVOR PERSAN.

Cuvinte rare: Eni, Ino.

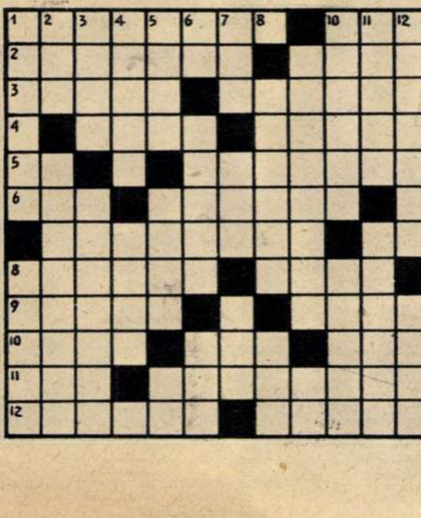

Dezlegarea jocului „Concizlune", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Negație — Cam. 2) Etaj — Străzi. 3) Căzut — C — Ion. 4)Ut — Tulei — Tu. 5) Neroditor — T. 6) O — Arome — Apă. 7) Sau — Rărișor. 8) Cuta — Na — Ace. 9) Uraniu —Ari. 10) T — Cratiță. 11) Alifii — Atît.

PE URMELE UNEI NOI ATLANTIDE

O expediție sovietică în drum spre Antarctida a înregistrat cu ajutorul sondei ultrasonice, o descoperire care a pus în discuție posibilitatea existenței unei noi Atlantide, de data asta în partea de sud a Atlanticului. Astfel, în largul oceanului, în dreptul gurilor fluviului Orange din Republica Sud-Africană, banda sondei ultrasonice a arătat existența, la mică adîncime, a unei terase netede și lungi. Explorările fundului oceanului au dovedit că aceasta nu este de proveniență marină, ci vădit continentală. Ceea ce înseamnă că în acea regiune a existat cîndva un continent înghițit apoi de apele oceanului.

„SINDICATUL" MAGICIENILOR

Zecile de mii de „specialiști în magie neagră" din Italia trec prin momente palpitante. Ei au fost puși în fața unei probleme pe care, cu siguranță, nici horoscoapele, nici descîntecele nu îi vor ajuta să o rezolve. Vrăjitorii profesioniști ar vrea să poată prevedea cum se va solda conflictul dintre „sindicatul" magicienilor fondat de ei și forurile fiscale ale țării. Căci, bineînțeles, prezicătorii nu sînt și nu au fost scutiți de impozite către stat. Elementul nou al problemei este că pînă nu de mult nu fuseseră organizați într-un sindicat, care să le apere interesele.

URLĂTOARELE DE LA 40

Aceasta e denumirea pe care navigatorii au dat-o vînturilor de apus care dezlănțuie uragane în regiunea paralelei 40 din emisfera sudică. De-a lungul acestei paralele oceanele încing întregul glob pămîntesc cu un brîu de apă. Puternicul curent de aer, care nu întîlnește în drum nici un obstacol, bate dinspre vest spre est cu o forță uriașă, provocînd talazuri imense și zgomote infernale.

CINE LUPTĂ MAI BINE

CATOLIC
PROTESTANT

Din ordinul Pentagonului catedra de psihologie a universității americane „George Washington" s-a ocupat de o chestiune „de cea mai mare importanță" și anume: să stabilească cine s-au dovedit a fi soldați mai buni — catolicii sau protestanții? Această problemă a apărut în cursul studierii nivelului general al moralului soldaților americani în timpul agresiunii imperialiste din Coreea.

În urma cercetării tuturor materialelor s-a ajuns la concluzia că soldații de religie catolică „luptă mai bine" decît cei protestanți. Rămîne de văzut acum ce măsuri va lua Pentagonul: va intensifica recrutarea catolicilor sau va ordona preoților protestanți să imprime un elan combativ mai mare enoriașilor lor.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

ANIMALE ȘI... COZI

Dăm mai jos cîteva caracteristici ale cozilor unor animale. Puteți spune care sînt animalele care poartă aceste cozi?

1) Coada acestui animal, împreună cu nasul și cu părul de pe labele dinainte, îi servește la orientare (cîrtița, șopîrla, jderul, rîsul).

2) În coada sa, animalul acumulează o importantă cantitate de grăsime pe care o folosește apoi în perioada cînd nu găsește hrană suficientă (cămila, morsa, șarpele cu ochelari, crocodilul).

3) Coada acestui animal depășește în general lungimea restului corpului. Coada este fragilă și se rupe ușor, fără nici un inconvenient pentru animal, căci ea crește la loc (castorul, liliacul, șopîrla, țiparul).

4) Inelele cozii sale produc un zgomot caracteristic, care sperie animalele care vor să-l atace (șarpele boa, șarpele cu clopoței, șacalul, foca).

5) Coada acestui animal îi servește ca sprijin în timp de repaus și pentru menținerea echilibrului atunci cînd sare (veverița, struțul, opossumul, cangurul).

6) Coada albă este semnul distinctiv al acestui animal, oricare i-ar fi vîrsta. Cînd animalul este cuprins de teamă, coada albă se ridică și „emite" semnale strălucitoare (cerbul lopătar, cerbul de Virginia, antilopa, capra neagră).

RĂSPUNSURI: 1) Cîrtița. 2) Morsa. 3) Șopîrla. 4) Șarpele cu clopoței. 5) Cangurul. 6) Cerbul de Virginia.

Colțul cosmeticienei

CÎTEVA PRODUSE COSMETICE UZUALE

Recomandăm mai jos cîteva produse ale industriei noastre cosmetice, cu utilizările respective:

1) Pentru curățatul tenului *se întrebuințează un lapte artificial sau o emulsie (de ex. laptele „Mimoza"). Cu ajutorul unui tampon de vată îmbibat cu acest lapte se curăță obrazul seara, înainte de culcare. Se poate folosi și în timpul zilei.*

2) Cremele protectoare *(sau de zi) apără tenul împotriva agenților atmosferici ori a prafului și ajută la fixarea pudrei. Sînt creme uscate, saponificate, care, pătrunzînd în piele, dau tenului un aspect mat. Toate categoriile de tenuri suportă bine aceste creme, care se aplică după ce obrazul a fost umezit cu apă rece. O bună cremă de acest fel este* Elida de zi.

3) Coldcream *sînt cremele în compoziția cărora intră ca element de bază albul de balenă, ceara de albine, uleiul de migdale sau parafina. Persoanelor cu tenul uscat și normal li se recomandă să le folosească drept creme de zi.*

4) Cremele hrănitoare. *Din compoziția lor fac parte: lanolina, albul de balenă, untul de cacao, apoi vitaminele uleioase și apoase, hormonii, uleiurile de migdale, alune, parafină și comestibil (cremele* Magnolia *și* Velur). *Se aplică seara pe tenul curat, păstrîndu-se 1-11/2 oră.*

5) Cremele contra pistruilor *fiind preparate cu bismut și precipitat alb de mercur, trebuie folosite cu grijă deoarece sînt toxice și printr-o întrebuințare îndelungată ridează tenul. Dacă totuși se recurge la folosirea lor, trebuie să se întrebuințeze și o cremă hrănitoare, care să diminueze efectul de uscăciune al primelor.*

Cremele cu camfor au un efect mai slab dar nevătămător, în tratamentul împotriva pistruilor. O astfel de cremă este Maria.

6) Cremele pentru slăbit local *reduc depozitările de grăsime, în special pe cele din regiunea gușei și a taliei. Aceste creme se prescriu de către un medic specialist.*

Georgeta MĂLIN

Din sticla cea de toate zilele

MARMURA, BRONZUL, PIATRA ŞI-AU SPUS — DE SECOLE — CUVÎNTUL ÎN DESĂVÎRŞIREA ŢINUTEI ARTISTICE A ORAŞELOR. ŞI ÎL MAI SPUN ÎNCĂ, CU AUTORITATE. DAR LINIA GRAŢIOASĂ A ARHITECTURII NOASTRE MODERNE, COLORITUL DELICAT AL BLOCURILOR CER PARCĂ UN MATERIAL DECORATIV MAI SENSIBIL, MAI PUŢIN MASIV, IAR LUCRUL ACESTA L-AU SIMŢIT ÎN PRIMUL RÎND ARTIŞTII.

Căutînd un asemenea material, sculptoriţa Zoe Băicoianu s-a îndreptat spre virtuţile plastice ale sticlei, ale sticlei obişnuite, folosită îndeobşte ca material industrial de mîna a doua ori cel mult — cu fărîma — în vitralii şi mozaicuri. Şi iată că, în lucrările pe care Zoe Băicoianu le-a realizat împreună cu Dan Parocescu, fragila sticlă a început să devină rivalul de temut al pietrei: inalterabilă ca structură, dură şi puternică atunci cînd e turnată gros, ea aduce în plus vibraţia culorii şi transparenţa. Şi, desigur, ineditul. Combinate savant, nisipul şi soda cele mai banale se dovedesc capabile să înalţe statui, să se modeleze în basoreliefuri monumentale şi graţioase, să vorbească într-o expresie plastică plină de efect. Şi-au dat, pentru aceasta, mîna o tehnică înaintată şi o concepţie artistică inovatoare. O primă încercare şi un prim rezultat: basorelieful monumental decorativ — de 70 metri pătraţi — pentru faţada Institutului botanic din Bucureşti (în lucru încă, şi din care vedeţi, într-una din fotografiile de faţă, doar un fragment).

Sticla colorată era cerută de însăşi tema lucrării, în care e vorba de studiul naturii policrome, de flori şi plante sălbatice pe care tineri cercetători caută să le cîştige de partea omului şi pentru el. În bucăţi de cimenturi colorate, artiştii au încrustat sticla modelată în relief, sticla translucidă şi pastelată ce primeşte lumina pe toată suprafaţa ei şi o reflectă apoi cu nuanţe neaşteptate (de altfel, artiştii se gîndesc — cu îndrăzneala inovatorilor — să creeze statui în sticlă a cărei culoare să se schimbe în funcţie de orele zilei, de lumina acestora: gîndiţi-vă la albastrul amurgului, la trandafiriul dimineţilor păstrat şi mereu împrospătat de statuile străzilor şi parcurilor! Deocamdată e însă doar un proiect şi îl menţionăm ca atare).

Dar sticla îşi dovedeşte utilitatea şi în sculptura ornamentală de interior. În atelierul artistei Zoe Băicoianu pot fi văzute diferite statuete de dimensiuni mijlocii, care sînt de un admirabil efect într-o locuinţă modernă: un clasic tors, imaginea unei mame cu un copil în braţe, îşi relevă, în sticla colorată, noi posibilităţi expresive. Un tors

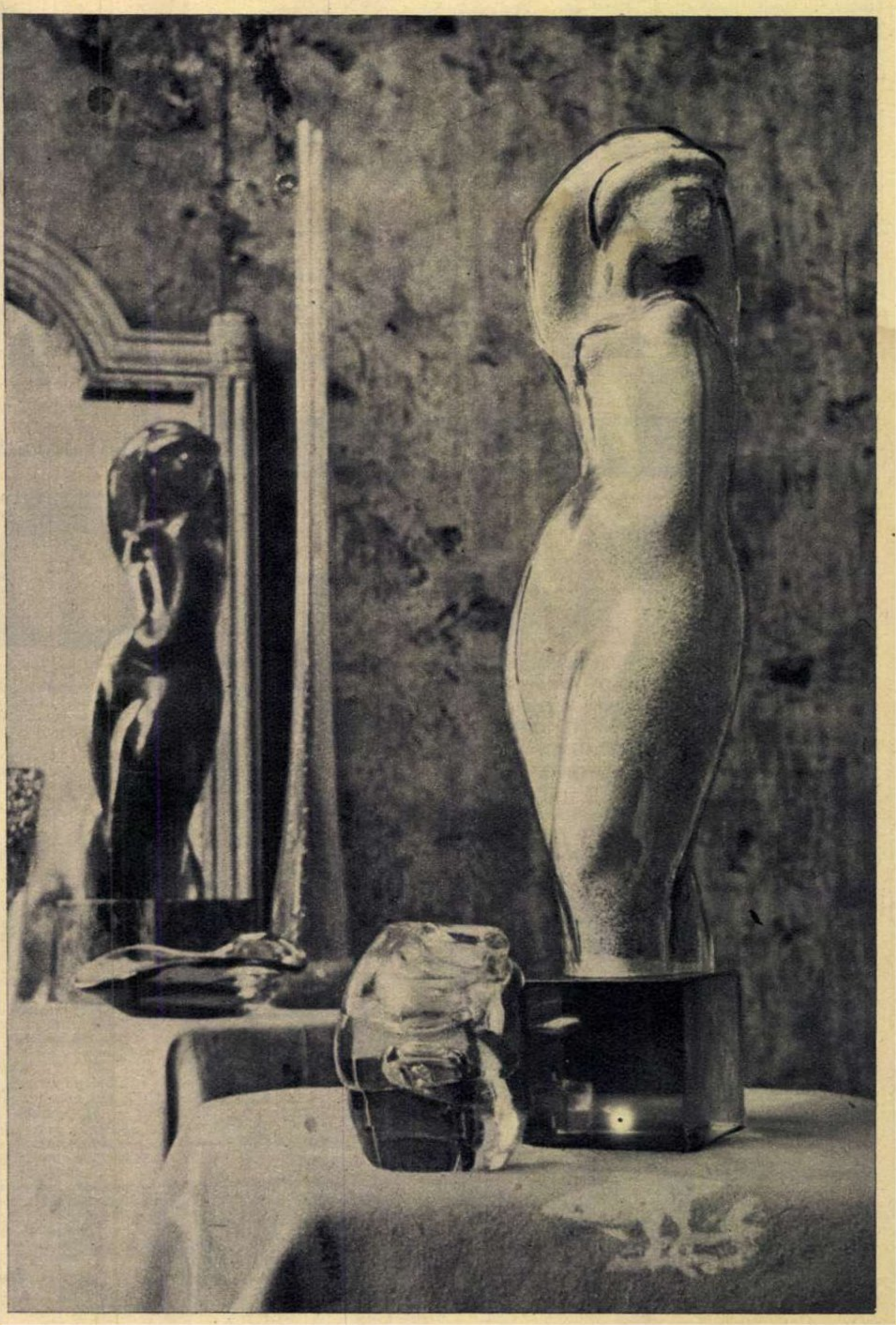

Din sticla cea de toate zilele, artiştii au scos adevărate opere de artă.

e din sticlă albastră turnată gros, masiv, altul e modelat dintr-o foaie subţire din sticlă tot albastră, în care golul a fost umplut cu nisip auriu. Basoreliefurile mai mici, pentru pereţi de interior, proiectele pentru bazine de interior deschid perspective noi decorării clădirilor de utilitate publică — cluburi, săli de teatru, hoteluri.

Dar artiştii au mers mai departe sau, dacă vreţi, mai aproape de nevoia cotidiană de frumos a poporului. Ei au redat sticlei cea mai bătrînă funcţie a ei, cea de a se întruchipa în obiecte de uz casnic. Numai că aceasta s-a petrecut la un înalt nivel artistic. Cu vasele de flori, fructierele şi scrumierele, cu serviciile de vin pe care artiştii le-au creat într-o impresionantă gamă compoziţională şi coloristică, ei au dovedit ce lucruri frumoase se pot face din sticla cea mai obişnuită. Şi demonstraţia este cu atît mai preţioasă cu cît uneori producţia noastră industrială de sticlărie păcătuieşte nu prin calitatea materialului, ci prin formele desuete şi prin decorarea fără de gust a obiectelor. Artiştii şi-au realizat obiectele din pastă groasă de sticlă modelată în masivitate, din sticlă spumoasă şi cu incluziuni de bule de aer, din suprafeţe craclate; iar efectele acestea, căutate în însăşi structura materialului, s-au dovedit inepuizabile. Nici unul din obiectele create de Zoe Băicoianu nu seamănă cu celălalt — şi sînt zeci şi zeci de obiecte. Alta este forma, alta suprapunerea de culori, altul jocul valurilor de nuanţe. Sînt aici nu numai fantezia şi sensibilitatea artistului, ci şi inventivitatea tehnicianului care a studiat meşteşugul sticlăriei în fabrică şi care a găsit noi procedee, pentru fiecare obiect în parte. De altfel, Zoe Băicoianu şi Dan Parocescu vorbesc cu emoţie despre sprijinul real pe care l-au primit din partea muncitorilor sticlari din fabricile Ministerului Industriei Uşoare, intens preocupaţi de orice noutate tehnică sau artistică, dornici să scoată şi din întreprinderile lor produse de valoare. Tocmai de aceea s-ar cuveni ca obiectele de artă realizate de cei doi artişti să nu rămînă în faza de unicate, ci să se analizeze posibilităţile de a deveni prototipuri industriale. În general, o legătură mai strînsă a industriei cu artiştii, o mai susţinută solicitare a acestora ar duce la realizarea acelor obiecte de uz cotidian cu însuşiri estetice pe care le dorim cu toţii.

Sanda FAUR-DIMA

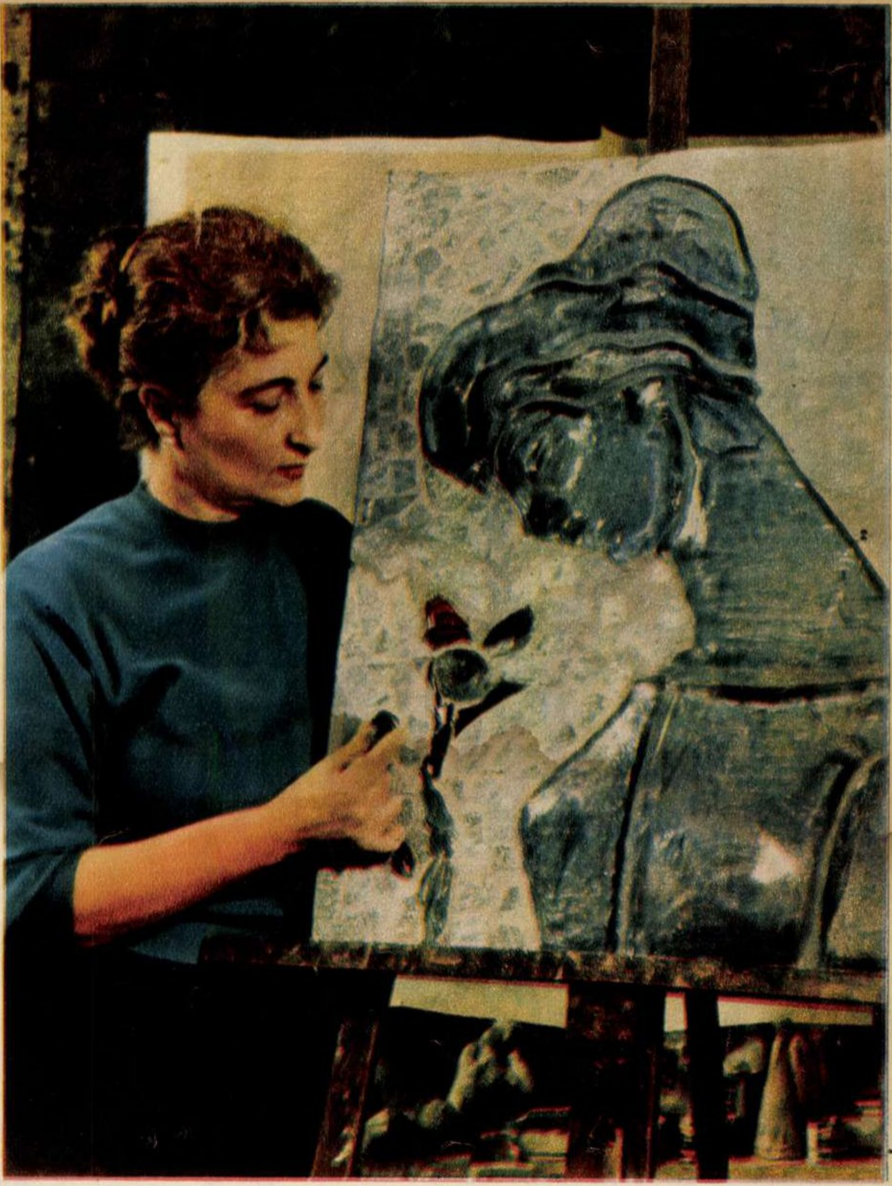

Zoe Băicoianu lucrînd la un fragment din basorelieful de sticlă ce va împodobi Institutul botanic.

PRIMĂVARA LA PRAGA

— corespondenţă specială telefonică —

de Horia LIMAN

În oraşul de pe malurile Vltavei, primăvara începe o dată cu scăpătatul lui april. De aceea luna mai este luna muzicii. Cîntă natura, cîntă şi Praga. Deasupra sălii de concerte Smetana, deasupra Rudolfinum-ului flutură drapelele albastre împodobite cu un „F“ alb — insigna festivalului muzical, care seamănă cu o cheie de sol. Partitura este vastă... În faţa publicului se perindă interpreţi de faimă mondială, pianişti, violonişti, violoncelişti, dirijori, iar sălile devin neîncăpătoare. Li se adaugă galeriile castelelor — cum se întîmplă, de pildă anul acesta, cînd concertele se cîntă în palatul Valdstejn şi între zidurile bătrîne ale castelului din Zbraslav.

Al 17-lea festival şi-a deschis canaturile în seara de 12 mai. Programul cuprinde 40 de concerte şi recitaluri, spectacole ale Operei comice din Berlin şi ale unui buchet strălucit de solişti, de la cei mai prestigioşi, pînă la tineri cari înfruntă de puţină vreme cumpăna rigidă a criticii, de la Benedetti Michel-Angelli şi Henryk Szeryng, la pianista sovietică Bela Davidovici, în vîrstă de 32 de ani. Printre dirijori, maestrul George Georgescu este cel care ocupă capul de afiş.

Anul acesta festivalul „Primăvara la Praga“ este dominat de muzica modernă. Una dintre piesele de rezistenţă a fost Simfonia a XII-a a lui Şostakovici, închinată lui V.I. Lenin. Compoziţie îndrăzneaţă, opera aceasta are o mare forţă evocatoare şi tonuri clare, de un optimism robust, pe care Filarmonica cehă, sub conducerea baghetei impetuoase a tînărului dirijor sovietic Ghenadi Rojdestvenski, le-a subliniat cu măiestrie.

Miniaturile pline de expresivitate din a doua sonată a lui Bártok au găsit o desăvîrşită interpretă în violonista engleză Ida Haendel, care a exprimat cu aceeaşi siguranţă peisajele lui Szimanovski şi Wieniavski.

Fireşte într-un festival al muzicii moderne, Igor Stravinsky ocupă un loc de frunte. În anul cînd devine octogenar, compozitorul este sărbătorit la Praga prin cunoscuta „Petruşka“ şi prin concertul pentru vioară şi orchestră — mai puţin cunoscut aici — şi căruia Ida Haendel i-a dat strălucire.

Dar în sălile de concerte răsună şi acordurile muzicii lui Beethoven şi a lui Mozart, a lui Brahms şi a lui Haydn. Tradiţia dă mîna inovaţiei. Iar Praga celebrează primăvara, aducînd un înalt omagiu geniului creator.

SPORT?

de Constantin CHIRIŢĂ

Am citit, nu de mult, o suită de articole ale lui Maurice Vidal, directorul revistei „Miroir Sprint“, dedicate celui mai mare automobilist de curse din lume, Juan Emanuel Fangio (titlul: „Omul căruia i-au murit toţi prietenii“). De asemenea, recent am citit într-o revistă amănunte despre accidentul suferit de Stirling Moss, alt pilot ilustru, aproape egalul lui Fangio. Şi mai recent am auzit la radio ştirea că Stirling Moss nu va mai apare niciodată într-o cursă de automobile. Nu pentru că va abandona acest sport (sport?) cum a făcut Fangio, ci pentru că un picior şi o mînă îi vor rămîne paralizate, inerte, toată viaţa.

Fără nici o exagerare aceşti doi oameni sînt singurii supravieţuitori din pleiada marilor automobilişti de curse ai ultimilor ani, încît îţi poţi pune cu legitimă justificare întrebarea: e vorba de sport sau de un mijloc sigur de sinucidere? A-ţi imagina că mai poţi stăpîni bolidul pe patru roţi la 300 km pe oră e o iluzie. O simplă crestătură în asfalt apărută din joaca unor copii, un smoc de iarbă scăpat ochilor organizatorilor, un norişor de praf pe care nimeni nu-l poate prevedea înseamnă moarte, moarte sigură. Aşa a murit în 1949 Jean Pierre Vimille, cel mai mare pilot al Franţei. În timp ce se antrena pe circuit, un jandarm călare a traversat şoseaua lăsînd în urmă un mic nor de praf. O fracţiune de secundă de orbire şi maşina s-a zdrobit de copac. Aşa a murit în 1953 unul din marii piloţi ai Italiei, Felice Bonetto. Ploaia unei nopţi a scobit undeva şoseaua. Bolidul s-a sfărîmat de un stîlp. Aşa au murit Eugenio Castellotti, Jean Behra, Peter Collins, Luigi Musso şi alţi piloţi celebri. Cîteva firişoare de iarbă crescute pe neobservate le-au catapultat maşinile la zeci de metri distanţă. Cei care n-au murit în competiţii, au pierit în accidente de circulaţie. (Poţi oare, după ce cursele te-au înnebunit, să te mai opui — chiar atunci cînd nu concurezi — furiei vitezei care clocoteşte în tine?). Aşa a pierit celebrul pilot englez Mike Hawthorne.

Între a concura la o cursă de automobile (pentru a face reclamă unei anumite mărci de maşină) şi a te arunca de la etajul douăzeci (pentru a face reclamă unor tălpi de cauciuc supraelastic) nu cred că este o mare deosebire. Unde sînt destinderea, relaxarea, reconfortarea, reîntinerirea, refacerea, fortificarea organismului — pe care trebuie să le procure sportul? Uneori aceste curse devin un mijloc de asasinat în masă. Într-o competiţie, în Franţa, la 11 iunie 1955, pilotul Levegh, după ce s-a izbit mai întîi de maşina unui concurent, cu şocul care s-a adăugat celor 280 km pe oră a fost proiectat în public: o dată cu pilotul au pierit 85 de spectatori. Cîtva timp mai tîrziu, în cursa de 1.000 de mile, a fost rîndul marchizului de Portago să repete scena.

Probabil că în timpul unei curse la Monaco, miliardarii (poate chiar acţionari ai firmelor de automobile de curse) s-au distrat cînd au văzut Lancia lui Alberto Ascari (după ce a pierdut un viraj), zburînd peste parapetul şoselei cu viteză de avion şi prăbuşindu-se în mare chiar în locul unde erau ancorate iachturile lor. Ca prin minune pilotul a scăpat; a apărut la suprafaţa apei, primind zîmbete şi semne de încurajare de la cei din jur. Dar o săptămînă mai tîrziu, la Monza, în timpul altei curse i s-au blocat roţile şi o dată cu ele viaţa.

E lungă lista... Dar Ferrari, Mercedes, Jaguar, Austin, Maserati lansează noi modele de maşini şi noi invitaţii la moarte. Jumătate de oră s-au chinuit ferăstraiele cu Lotusul V8 în care se afla Stirling Moss, pentru a-l scoate pe acesta din sfărîmături. Cu toate acestea tobele reclamelor bubuie fără contenire: „Ultimul tip de Lancia, nemaipomenitul Lotus V8 etc., etc.“... Ar fi mai bine să se spună: „Ultimul tip de sicriu pe roţi. Sigur. Garantat“.

Manolis Glezos.

GLASUL CONŞTIINŢEI CONTEMPORANE

de Florica ŞELMARU

Era foarte tînăr, încă aproape un adolescent, cînd a smuls de pe Acropole drapelul cu crucea încîrligată care, înfipt printre albele marmuri milenare, profana însăşi gîndirea creatoare a omului. Gestul tînărului atenian striga compatrioţilor săi (pentru că s-a aflat curînd de el în Grecia întreagă), striga celorlalte popoare pe pămîntul cărora tropăia soldăţimea hitleristă (pentru că s-a aflat de el şi dincolo de graniţe) că puterea tiranilor e efemeră, că poate şi trebuie să fie răsturnată. În acel sumbru mai 1941, un tînăr grec înălţa, pe deasupra uruitului de „Panzerdivisionen", pe deasupra şuieratului de „Stukas" — mai puternic decît ele — un imn înalt şi pur de speranţă, de încredere în demnitatea omului, de chemare la luptă. Manolis Glezos a devenit una din acele figuri de eroi în care oamenii regăseau gîndurile lor cele mai curajoase, sentimentele lor cele mai avîntate, glasul conştiinţei contemporane...

Au trecut de atunci 21 de ani. Copiii născuţi în acel 31 mai împlinesc acum vîrsta care în multe ţări este aceea a majoratului. Glezos, pe atunci foarte tînăr, încă aproape un adolescent, e azi un bărbat în puterea vîrstei. Şi continuă să fie una din acele figuri de eroi în care oamenii regăsesc gîndurile lor cele mai curajoase, sentimentele lor cele mai avîntate, glasul conştiinţei contemporane... Continuă să fie, din închisoare. Pentru că nimic nu e mai contrar conştiinţei contemporane decît ceea ce se întîmplă într-o parte a lumii contemporane: goană a înarmărilor de două ori inumană (de două ori, pentru că înseamnă şi virtualitatea unei catastrofe ucigătoare şi realitatea unor poveri economice secătuitoare), alianţă cu militariştii vest-germani, continuatori ai celor ce-şi agăţaseră pe Acropole emblema odioasă. Glezos deţinut e un capitol al politicii atlantice.

Acum 21 de ani Glezos-eroul a smuls steagul cu zvastica de pe Acropole. Astăzi, deasupra acestui monument al unei străvechi civilizaţii, şuieră bombardierele noului ocupant al Greciei: N.A.T.O.

„Să se pună capăt persecuţiilor în Grecia", „Eliberaţi eroul naţional al Greciei", „Eliberaţi pe Manolis Glezos" **— iată ce cer oamenii cinstiţi în Anglia ca şi în întreaga lume.**

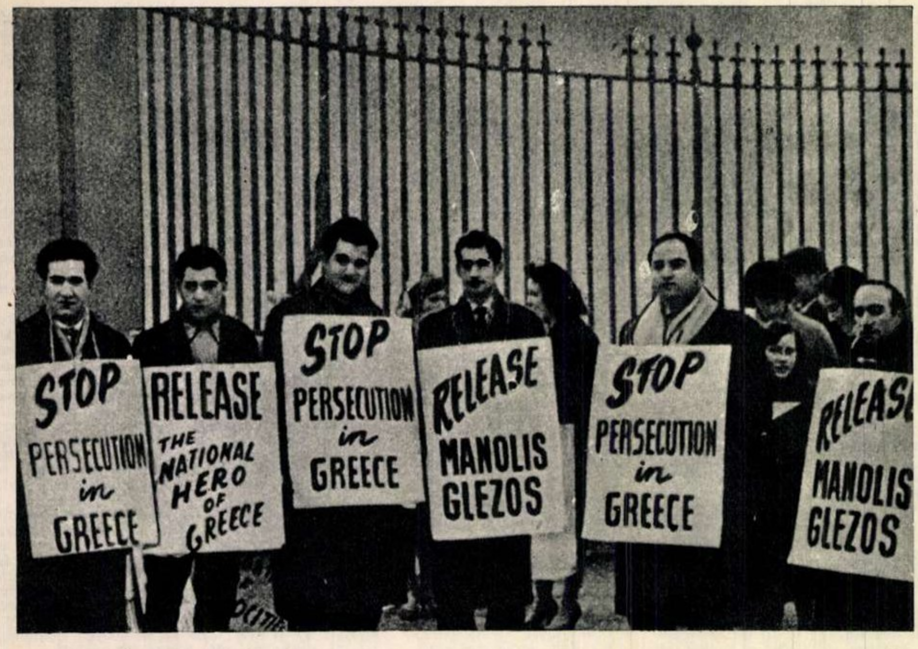
STOP PERSECUTION in GREECE
RELEASE THE NATIONAL HERO OF GREECE
STOP PERSECUTION in GREECE
RELEASE MANOLIS GLEZOS
STOP PERSECUTION in GREECE
RELEASE MANOLIS GLEZOS

Glezos şi — alături de el — alţii, mulţi, ca şi el credincioşi idealurilor poporului lor şi ale omenirii. *„Lupta antifascistă nu s-a terminat pentru noi"*, scriu Glezos, Ambatielos, Papaiannis şi Ţakiris în mesajul pe care l-au adresat din închisoarea Egina „Scînteii" şi „Romîniei libere". *„De 18 ani se strînge rugina pe lanţurile în care sînt ferecate mîinile noastre acoperite de răni în lupta împotriva fascismului. 1.500 de luptători ai Rezistenţei naţionale zac în temniţe pentru că au urît fascismul, au luptat şi continuă să lupte împotriva lui. În numele luptei noastre comune, în numele dragostei voastre pentru om, pentru civilizaţie şi progres, ne adresăm vouă, tovarăşi ai noştri de luptă în cel de-al doilea război mondial, şi cerem ajutorul vostru"*.

Prin mesajul adresat celor două ziare romîneşti de către deţinuţii din închisoarea Egina, glasul lui Glezos se ridică din nou în numele încrederii în oameni, în solidaritatea umană...

Glasul acesta găseşte un vibrant ecou în inimile noastre. Împreună cu toţi cei ce preţuiesc viaţa şi demnitatea umană, cerem eliberarea luptătorilor democraţi din Grecia.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

A înflorit pentru a 120-a oară

Vă trimit o curiozitate din orașul nostru: un păr care în primăvara aceasta a înflorit pentru a 120-a oară. Arborele a supraviețuit multor case din jurul său. Ultima clădire vecină părului — destul de bătrînă și ea — a fost demolată recent, iar pe locul respectiv se construiește acum clădirea unui viitor magazin universal.

Ștefan ALBU, Năsăud, str. Berăriei, 5

Ce este legea McCarran?

Mă număr printre zecile de milioane de oameni de pe glob indignați de represiunile antidemocratice din S.U.A., bazate pe legea McCarran. Aș dori să știu cînd a fost elaborată această lege și care sînt prevederile ei concrete.

Ioan DANCIU
bd. Republicii, 98, București

Răspunde C. RĂDUCANU, redactor la Agerpres.

Se știe că, cel mai adesea, reacțiunea burgheză are nevoie de măsluiri juridice pseudo-legale pentru a-și camufla acțiunile antidemocratice. În S.U.A. paravanul legislativ sub care se desfășoară în ultima vreme noua campanie de tip maccarthist poartă titulatura de „Lege pentru securitatea internă“ sau legea McCarran-Wood.

Inspirîndu-se din faimoasa lege anticomunistă Smith, adoptată în timpul războiului și pe baza căreia zeci de fruntași ai partidului comunist și personalități democratice din S.U.A. au fost aruncați în închisoare, politicienii „democrați“ McCarran și Wood au dezvoltat-o, reușind să-și strecoare „opera“ prin Congresul S.U.A. la 23 septembrie 1950.

Legea McCarran și direcția specială pentru controlul „activității subversive“, înființată în virtutea ei, reclamă înregistrarea obligatorie a „organizațiilor de acțiune comunistă“, a conducătorilor și membrilor acestor organizații, sub sancțiuni de 10.000 dolari și cinci ani închisoare pentru fiecare zi întîrziere.

Formula, aparent neutră, de „înregistrare“ echivalează însă cu recunoașterea culpei de a fi comis acele „infracțiuni“ împotriva statului pe care legea McCarran le atribuie organizațiilor incriminate (alături de Partidul Comunist se înșiruie peste 200 de organizații progresiste). Este vorba de „infracțiuni“ care, bineînțeles, n-au fost comise de aceste organizații și care constau între altele din „sabotaj, spionaj, conspirație în vederea realizării scopurilor mișcării comuniste mondiale...“

Imposibilitatea susținerii juridice a acestei legi monstruoase a împiedicat timp de 11 ani aplicarea ei. Ca urmare a presiunilor Administrației Kennedy, la 5 iunie 1961, Curtea Supremă a S.U.A., printr-un vot la limită de 5 la 4 (însuși președintele Curții, Warren, votînd împotrivă și calificînd-o drept *„o încălcare fățișă a Constituției“*), a considerat-o însă „demnă“ de a intra în acțiune.

De atunci, autoritățile americane au trecut la represiuni fățișe împotriva elementelor democrate. Conducători ai Partidului Comunist, ca Gus Hall și Benjamin Davis, militanți de frunte ai partidului, ca Philip Bart și J. Jackson, au fost arestați și apoi, ca urmare a protestelor din toată lumea, eliberați provizoriu, pe cauțiune. Acum se pregătește simulacrul de proces intentat Partidului Comunist din S.U.A. și fixat inițial pentru 1 februarie iar apoi amînat.

Refuzul comuniștilor, al tuturor oamenilor de bună credință din S.U.A. de a se pleca în fața amenințărilor reacțiunii și a prevederilor de tip fascist ale legii McCarran face parte din lupta pentru apărarea drepturilor elementare ale poporului american și se bucură de solidaritatea întregii lumi.

Cititorii către cititori

Wiktor Horbaczewski, Lodz, ul. Zerawskiego 6 (R.P. Polonă), dorește să facă schimb de corespondență pe teme filatelice.

Doresc schimb de ilustrate următorii: *Geta Mustață*, contabilă, Cooperativa Țigănești, reg. Galați; *Agi Omer Tichiret*, elev, com. Cobadin, reg. Dobrogea; *dr. Gh. Marinescu*, com. Bivolari, reg. Iași; *Rodica Păun*, elevă, Craiova, str. Opanez, 5; *Olga Manuela Zelinescu*, elevă, com. Scăieni, reg. Ploiești; *Ina Pandele*, București, str. Sinaia, 29, raionul 1 Mai; *Paula Pătrău*, Ploiești, str. Ciucaș, 4; *Nicoleta Burmaz*, Craiova, str. Pavlov, 38, bloc B. ap. 11; *Nicu Ghibridic*, com. Nanov, raionul Alexandria; *Aneta Popovici*, Pașcani, str. 30 Decembrie, 94; *Rodica Nicolae*, Craiova, str. George Enescu, 51; *Miron Lazea* și *Aurel Lazea*, muncitori, Hunedoara, bloc 96, ap. 21; *Nicoleta Beraru*, elevă, Ruginoasa (Pașcani); *Mina Dobrescu*, Craiova, str. Pavlov, 91; *Maria Dumitrescu*, elevă, Craiova, str. Pavlov, 91; *Ion Danciu*. Piatra Neamț, str. V.I. Lenin, 77; *Ioan Fota*, turnător, Constanța, str. Belșugului, 6; *Geta Mărin*, elevă, Ploiești, str. Nicovalei, 2; *Un grup de studenți* de la Facultatea de mecanizare a agriculturii, Craiova. Pe adresa: stud. *Bunghez Viorel*, Căminul stud. nr 1, str. Libertății, 31; *Alex. Schian*, student, Cluj, str. Hașdeu, 45 — II; *Gigel Ioniță*, elev, Ploiești, str. Spătari, 60; *Constantin Dincă*, Craiova, bariera Vîlcii, 151; *Cornelia Tomescu*, elevă, Brăila, str. Carantinei, 23; *Stela Petcu*, elevă, Tulcea, str. Bucovinei, 4; *Carmen Minea*, studentă, Timișoara, Complex studențesc, bloc E, str. Cluj, 9; *Dumitru Zimbilski*. muncitor, Tulcea, str. Mihai Viteazu, 57.

De la fotoamatori

Vizitînd recent grădina zoologică din Alexandria (R.A.U.), am fotografiat aceste două foci, cărora în ținuturile călduroase ale Africii li se asigură posibilități de viețuire printr-o permanentă aprovizionare cu gheață. (Bratu Scarlet, ofițer mecanic pe vasul „Mangalia“).

În noul oraș Onești s-a terminat luna trecută construcția unei noi și mari săli de cinematograf. (Prof. V. Bogdăneț, director adjunct al cursului seral al Școlii medii nr. 2, Bacău).

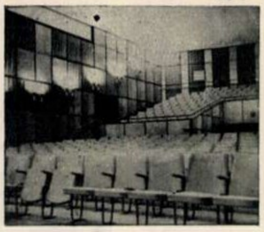

Brăila, 1962. În primăvara aceasta și-a schimbat înfățișarea și o parte din vechiul centru al orașului nostru. (Z. Vlad).

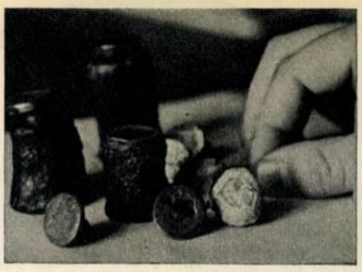

Cîteva din matrițele din bronz cu ajutorul cărora dacii băteau moneda romană.

„Am descoperit o monetărie dacică“

Săpăturile arheologice întreprinse de noi în cetatea dacică de la Tilișca (raionul Sibiu) au scos la iveală, printre altele, piesele unei monetării antice care a funcționat aici cu aproximativ un secol și jumătate înaintea erei noastre. Este vorba de 14 matrițe din bronz, cu ajutorul cărora localnicii băteau monede de argint romane (denari) de tipul celor emise la Roma. Deși romanii nu cuceriseră încă Dacia la acea epocă, totuși moneda lor se bucura de o largă circulație pe teritoriul dacic. Atît matrițele, cît și alte piese din fier, folosite la baterea monedelor, s-au păstrat timp de peste 2000 de ani într-un vas de ceramică îngropat la o adîncime de 65 de centimetri.

Deosebit de interesant este faptul că monedele romane reproduse în Dacia erau perfect identice cu cele bătute în monetăria din Roma. Pe ambele fețe ele reprezentau chipurile diferitelor zeități.

Se pare că avem de-a face cu un atelier care a aparținut unui trib dacic din sudul Transilvaniei, al cărui centru politic îl constituia cetatea de la Tilișca. Tribul a intrat apoi în componența statului dacic organizat de Burebista.

Descoperirea monetăriei aruncă o lumină nouă asupra circulației monetare din Dacia și contribuie în mod substanțial la lămurirea unor probleme de interes economic privind viața străvechii populații autohtone.

Săpăturile arheologice de la Tilișca vor continua și în vara aceasta.

N.P. LUPU, arheolog
directorul muzeului Brukenthal, Sibiu

Pe Atlantic, acum 50 de ani...

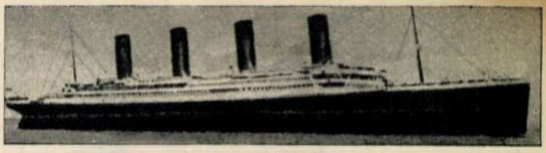

Știu că în 1912 s-a petrecut o catastrofă navală: în urma unei ciocniri cu un ghețar s-a scufundat vaporul „Titanic“. Aș dori să cunosc împrejurările în care s-a produs acest naufragiu.

Gherghina EREMIA,
elevă anul I, grupul școlar poligrafic „D. Marinescu“, București

14 aprilie 1912... „Titanic“ — cel mai mare și luxos vas de pasageri din acea vreme — străbătea liniștit apele Atlanticului în drum spre New York. Se afla în prima sa cursă. În saloane domnea o vie animație, se dansa, se petrecea. La ora 23,40 telefonul de pe punte transmise: „Un aisberg în față“! Din acea clipă începu una din cele mai mari drame din istoria navigației... Din cei 2.200 de pasageri și marinari, 1.500 n-aveau să mai trăiască decît cîteva ore.

Lovită în tribord de ascuțișul muntelui de gheață care a spintecat-o pe o adîncime de peste 90 de metri, nava de 46.500 de tone, minune a perfecțiunii tehnice a acelui timp, avea să se scufunde ca un oarecare vas de pescuit. Timp de trei ceasuri, puțin cîte puțin „Titanic“-ul s-a umplut cu apă: prora s-a cufundat treptat; apoi, acest gigant al mărilor s-a înălțat într-o poziție aproape verticală, dispărînd în adîncurile oceanului împreună cu miliardarii și desculții săi: miliardarul J.J. Astor și emigrantul fără nume ce fugea de mizerie, căpitanul Edward Smith aflat în ultima sa cursă înainte de a ieși la pensie și musul plecat în cea dintîi călătorie...

Totuși soarta n-a fost aceeași pentru toți.

Cei șase copii de la clasa I și 24 de copii de la clasa a II-a au fost salvați. Din 144 de pasageri de la clasa I, 140 au scăpat din catastrofă și 80 din cei 93 de pasageri de la clasa a II-a. Dar sutele de copii îngrămădiți în calele vaporului au pierit aproape toți.

De asemenea, din cei 908 membri ai echipajului, 696 s-au înecat.

În cele trei ore cît a durat această dramă s-au putut vedea gesturi dintre cele mai nobile, ca și dintre cele mai mîrșave. S-au putut vedea bărbați care și-au condus cu calm soțiile și copiii spre bărcile de salvare, i-au îmbrățișat și s-au retras cu zîmbetul pe buze; o fată de 25 de ani și-a cedat locul unei mame. Dar a fost de asemenea un bărbat care s-a deghizat în femeie. O călătoare a preferat să moară cu cîinele său, un dog danez, decît să-și părăsească animalul care n-a fost primit în barca de salvare...

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 21 (365)
26 mai 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

Desene de Eugen TARU

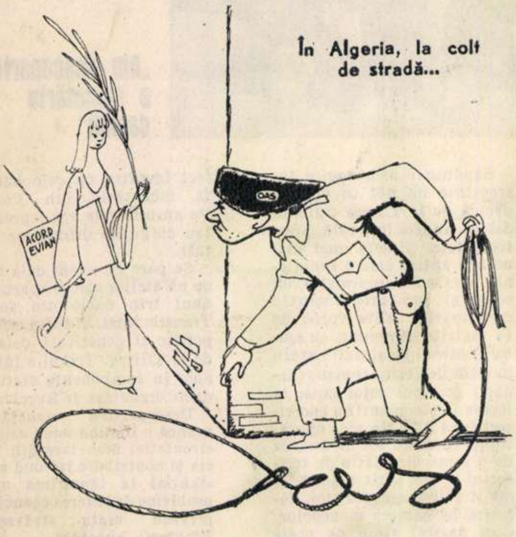

În Algeria, la colţ de stradă...

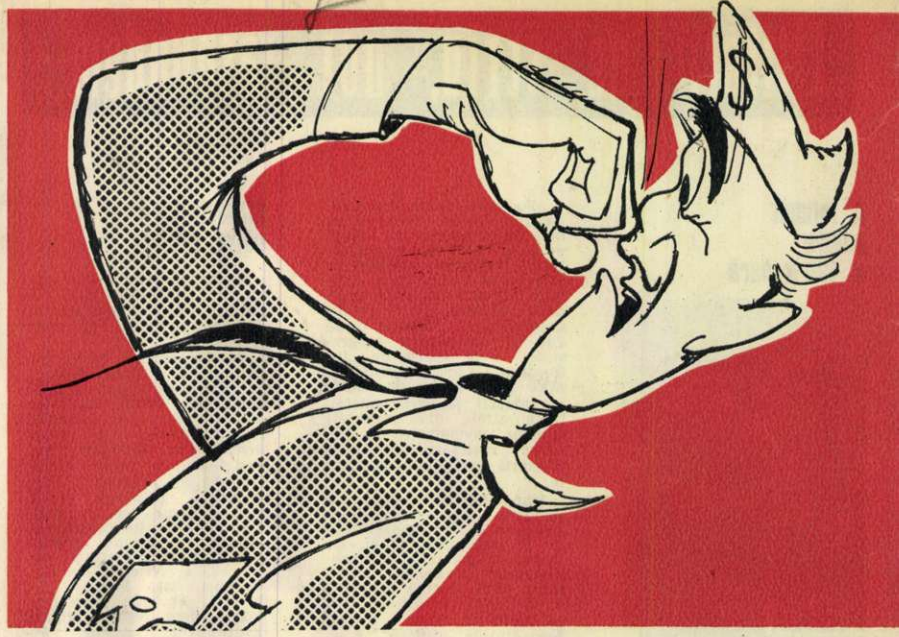

Cum ar arăta în practică, aplicarea doctrinei „primei lovituri”.

ÎN CÎTEVA LINII

În S.U.A. şi groaza est o afacere.

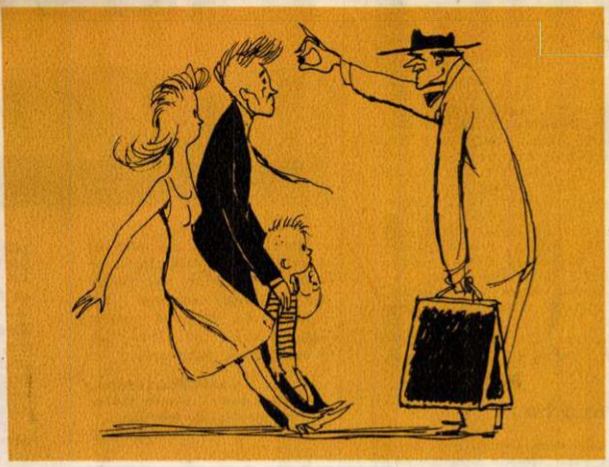

— Pilulele antiatomice ale firmei noastre vă oferă răgazul necesar să vă săpaţi în linişte o groapă confortabilă!

Creşterea curentului mondial în favoarea tratativelor a obligat diplomaţia S.U.A. să rupă contactul cu ambasadorul R. F. G. Grewe, care şi-a manifestat obstrucţia în chip grosolan.

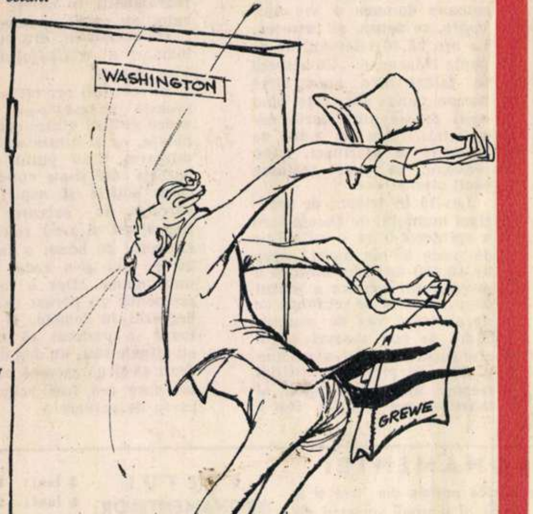

Cînd creşte curentul, nu-i de mirare că se trînteşte uşa!

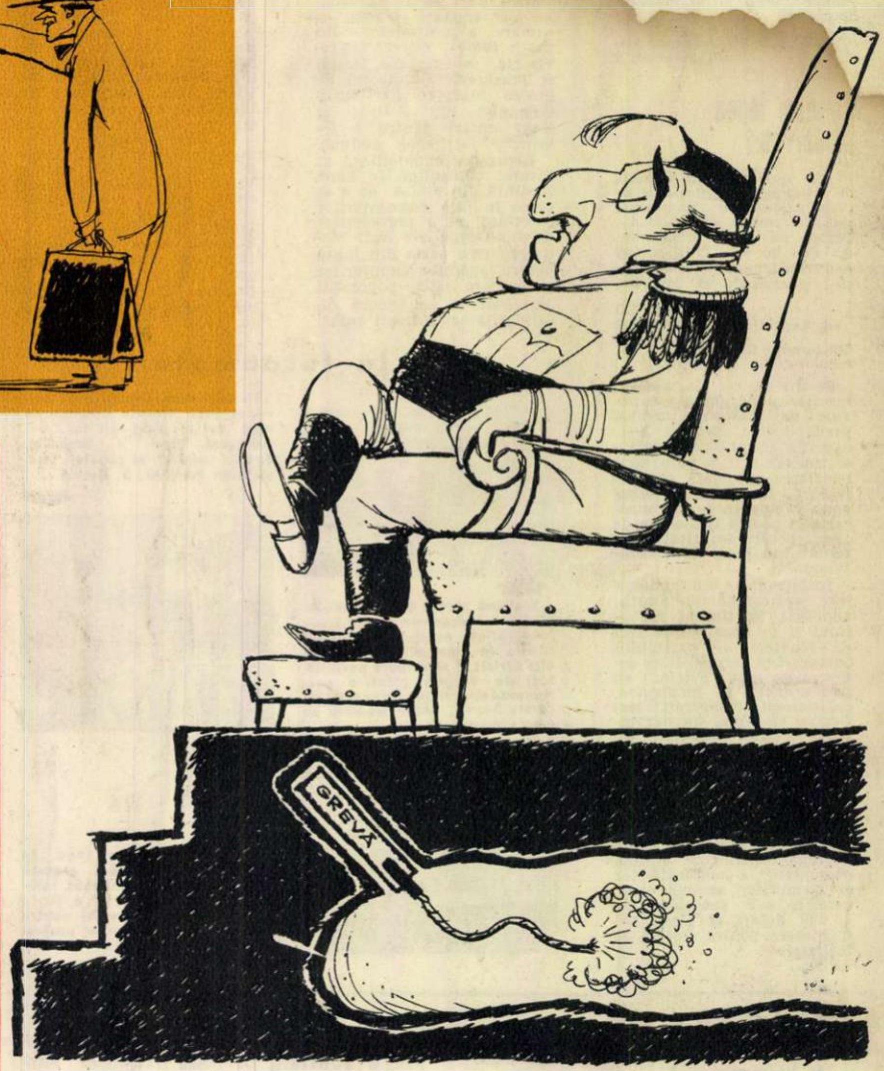

În Spania, greva minerilor — minează!

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 22 (366) — 2 iunie 1962

Lumea văzută de cei mici (paginile 12-13).

Fotografie de S. STEINER

fotocronica FLACĂRII

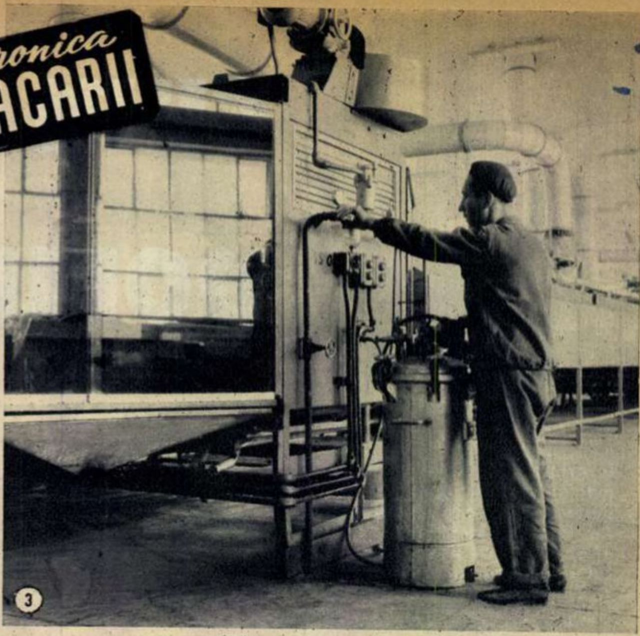

① Colectiviştii din comuna Gheorghe Lazăr (raionul Slobozia) nu scapă nici o clipă prielnică pentru lucrările de întreţinere a „porumbului 5.000".

În fotografie: preşedintele gospodăriei, Andrei Nicolae, Erou al Muncii Socialiste, şi brigadierul Marin Ciobanu urmăresc starea de vegetaţie a porumbului dublu hibrid, în urma praşilei mecanice.

② Pe bulevardul 1 Mai din Capitală se construiesc noi blocuri din panouri mari prefabricate.

③ De curînd a intrat în producţie tăbăcăria minerală a Combinatului de cauciuc Jilava. Aici se va produce zilnic materia primă pentru 25.000 perechi încălţăminte. La această tăbăcărie productivitatea muncii este de două ori mai mare decît în celelalte întreprinderi similare din ţară.

Fotografia noastră îl înfăţişează pe Grigore Stoian la maşina de şpriţat vopseaua.

④ Piaţa Unirii din Iaşi. Blocurile turn, recent înălţate, dau oraşului noi dimensiuni.

⑤ O duminică a schimbului de experienţă înaintată şi a odihnei colective, organizată în comuna Cervenia (Zimnicea). Au participat colectivişti din raioanele Zimnicea, Alexandria şi Drăgăneşti-Vlaşca.

⑥ La gospodăria agricolă colectivă din Stăuceni (Suceava) a început păşunatul în tabăra de vară.

cum îi stă mai bine porumbului

— fișă pentru un erou pozitiv —

În prima decadă a lunii mai au răsărit viguroase noile culturi intercalate. Ca buni prieteni ce se află, porumbul și dovleacul s-au pozat împreună.

Femeia care a vorbit la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale are 39 de ani. Cuvintele ei m-au emoționat: „...eu, o țărancă care în urmă cu 20 de ani abia ridicam ochii din basma, conduc acum o gospodărie colectivă a cărei avuție obștească se numără în milioane". Femeia care a vorbit la istoricul sfat al țării poartă în priviri imaginea uriașă a Bărăganului. O cheamă Dobrița Dima și e președinta colectivei din Platonești (raionul Fetești). Are o biografie bogată, care poate sluji cu folos unui muncitor cu pana și hîrtia. Cîțiva ani a fost simplă colectivistă, apoi brigadieră cu deosebite rezultate în muncă. Oamenii pe care i-a organizat și condus au obținut peste 16.000 kg cartofi la hectar. Eforturile ei lăudabile, concretizate în bune rezultate economice, au fost răsplătite cu „Ordinul Muncii". De cîțiva ani — mai precis: din 1956 — colectiviștii au ales-o președinta lor. Cînd vorbesc despre ea, oamenii zic: „Dobrița noastră a spus că baza furajeră trebuie să fie puternică... Dobrița noastră nu e mulțumită de încărcătura de păsări la hectar... Dobrița noastră..." Îmi place modul acesta de a vorbi. El reflectă dragostea și respectul țărănimii colectiviste pentru cei pe care și i-a ales să-i fie conducători și organizatori ai muncii.

În cuvîntul ei de la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale, Dobrița Dima a insistat, printre altele, asupra unui lucru care a fost subliniat în raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej: însemnătatea economică a culturilor intercalate. Tema e deosebit de importantă.

Punem porumb de cînd ne știm. Fasole, de asemenea. Dovleci, așijderea. Cînd se chinuiau oamenii pe fîșia lor de pămînt, puneau pe același loc și porumb și fasole, și castraveți și dovleci, și pepeni. Știu asta de la

Dobrița Dima.

tata. Și nu ieșea mai nimic. Pentru că pămîntul — adesea sărac — era mai mult zgîriat. Pentru că în vechea Romînie, din vocabularul țăranului lipsea cu desăvîrșire un cuvînt: agrotehnica. Pentru că vechile cîrmuiri n-au mișcat un deget pentru înzestrarea agriculturii. Nu s-a dat nimic și n-a ieșit nimic.

Acum întreg pămîntul țării e cuprins într-o singură și măreață holdă. Anuarele statistice sînt mărturii ale progreselor realizate de agricultura noastră socialistă. Am semănat în primăvara aceasta istorică 3.900.000 hectare cu porumb. E un lucru foarte bun. Din această suprafață, pe multe hectare am pus „porumb 5.000". E un lucru minunat. Dar s-a făcut o socoteală și s-a constatat că dacă numai pe 1.000.000 de hectare semănate cu porumb s-ar cultiva intercalat dovleci și fasole, s-ar obține un venit de 594 milioane lei prin valorificarea cărnii de porc, din producția sporită datorită furajării cu dovleci; 216 milioane lei — valoarea semințelor de dovleci transformate în ulei; și 460 milioane lei pentru fasolea crescută pe același pămînt unde se-ntind vrejii dovlecilor și se înalță cucuruzul. Adunați toate cifrele acestea și faceți socoteala. Dar cifra totală a acestei socoteli poate fi mărită. Pentru că pe un hectar de porumb producțiile culturilor intercalate pot fi mai mari de 3.000 kg la dovleci și 200 kg la fasole. Că lucrurile stau întru totul așa, poftiți dovezile gospodăriei colective din Platonești.

450.000 lei venit suplimentar

La Platonești culturile intercalate au fost primite cu seriozitate încă din 1959. E adevărat că atunci nici producțiile și nici veniturile acestor culturi n-au fost prea mari. În primul rînd, s-a cheltuit prea multă forță de muncă. Întîi s-a pus porumbul cu semănătoarele. Apoi, după ce a răsărit, oamenii au semănat fasolea și dovlecii. Alt necaz: porumbului trebuia să i se dea prima prașilă. Nu se putea. De ce? Fiindcă nu răsăriseră intercalatele. Și nu poți să bagi prășitoarea mecanică pînă nu se ivesc și dumnealor. Încă ceva: s-a cheltuit prea ușor, prea nechibzuit fondul de zile-muncă. Ei, dar toate aceste neajunsuri sînt de domeniul trecutului. Oamenii au căpătat experiență. În 1961, și dovlecii, și fasolea au fost puse o dată cu porumbul. S-a muncit rațional, organizat, s-au cheltuit mai puține zile-muncă și s-au obținut rezultate mai bune: 3.200 kg dovleci la hectar, 240 kg fasole la hectar. Venitul suplimentar pe care l-a obținut gospodăria pe seama culturilor intercalate e edificator: 450.000 lei.

Dobrița Dima îmi spune că în urmă cu doi ani au existat destule împotriviri cînd s-a pus problema practicării culturilor intercalate. Ba că nu se poate face prășitul mecanic nici la primele prașile, ba că va scădea producția de porumb etc. Practica a infirmat aceste păreri. Prașilele s-au făcut în bune condiții, iar producția medie de porumb-boabe la hectar a fost de 2.800 kg. În acest an colectiviștii din Platonești au planificat producții sporite și la porumb, și la culturile intercalate: 3.100 kg porumb-boabe la ha, 5.000 kg dovleci la ha și 260 kg fasole la ha. Au deci toate șansele ca venitul suplimentar pe seama culturilor intercalate să lase mult în urmă pe cel din anul trecut.

Ce mai trebuie știut

Se știe: porumbul este o mare bogăție, fiind elementul primordial al bazei furajere. Anul trecut am obținut producții frumoase de porumb. În 1962 vrem să obținem producții și mai mari. Dar o bogăție se poate obține și mai cu seamă se poate spori dacă știi s-o gospodărești, dacă nu ești mînă spartă. Dacă n-o risipești. Noi trebuie să creștem încărcătura de animale în toate gospodăriile colective. Avem deci nevoie de elementul primordial al bazei furajere, avem nevoie de porumb. Dar avem nevoie — și ne costă foarte puțin — de diverse culturi intercalate care să intre în rația animalelor. Dovlecii, borceagul și sfecla de zahăr sînt binevenite în acest sens. Am văzut la Platonești o livadă cu meri și peri care se întinde pe 20 de hectare. Oamenii, buni gospodari, au cules anul trecut de pe această suprafață nu numai mere și pere, ci și sfeclă, și borceag. Deci, de pe același ogor, patru produse diferite. În acest an tot așa vor culege. Colectiva din Platonești are un sector zootehnic în plină ascensiune: 2.400 oi, 510 bovine, 1.032 porci. Colectiviștii mi-au spus că, pînă n-au folosit dovlecii pentru îngrășarea porcilor, se consumau mari cantități de porumb: cîte 3 kg zilnic pentru fiecare porc. Folosind dovleci în hrana porcilor, rația zilnică de porumb s-a micșorat la 1,5 kg. Faceți dumneavoastră următorul calcul: înmulțiți 1.032 porci cu 1,5 kg porumb și vedeți ce economie de porumb se face în-

tr-o zi, calculaţi apoi plusul de boabe realizat în lunile august, septembrie, octombrie, noiembrie şi decembrie şi veţi obţine o cifră minunată. Ea e în măsură să contribuie la îngrăşarea unui număr sporit de porci. Cifra aceasta e bogată şi concretă; şi, în ciuda unor esteţi rămaşi în urmă (dacă există şi din aceştia), afirm că o asemenea cifră poate fi muză pentru „Georgicele" ce vor trebui scrise în cinstea marii holde socialiste a patriei noastre.

Din motive economice şi sentimentale

Am văzut casele colectiviştilor din Platoneşti. Majoritatea sînt noi. Înainte vreme, oamenii mureau aici pe capete. Îi doborau ţînţarii. Îi trimitea malaria în ţintirim. De mulţi ani n-a mai fost înregistrat nici un caz de malarie. Nici nu va fi. Am văzut şcoala de 8 ani. Am văzut dispensarul. Am văzut cinematograful. Am văzut şi aici, ca în nenumărate alte sate pe unde am umblat, roadele socialismului. Am umblat prin ogrăzile şi grădinile oamenilor. În toate am văzut semnele bunăstării. Am fost la Nicolae Ghica, la Nicolae Răducanu, la Ştefana Chioară. Am mirosit florile din grădinile lor. În grădini oamenii au semănat de toate, flori şi porumb, cartofi şi fasole, castraveţi şi salată. Deci culturi intercalate pe întreaga suprafaţă a loturilor personale. Mi-au spus că au făcut acest lucru din motive economice şi... sentimentale. Că un venit în plus, la casa omului, nu strică. Şi apoi, diversitatea culturilor în grădini e ca un covor înflorit, e o frumuseţe la casa omului şi nu putem trăi fără frumuseţe.

Dar nici porumbului semănat pe sute de mii de hectare nu-i stă bine de unul singur. Cînd e frumos ca o statuie, cînd îi dă mătasea, frumuseţea sa e admirată de cea mai apropiată vecină: fasolea. Şi se bucură porumbul că are o admiratoare. Dar şi admiratoarea e cineva. I-a şi spus porumbului:

Cîţiva din cei 1.032 porci ai gospodăriei. În cursul anului trecut ei au fost hrăniţi cu porumb şi dovleci. După înfăţişare, hrana le-a priit de minune.

Din livada aceasta colectiviştii din Platoneşti, buni gospodari, vor culege nu numai mere şi pere, ci şi sfeclă şi borceag. Toţi colectiviştii îşi folosesc cu pricepere şi loturile lor personale. Iar afară de flori şi legume au însămînţat, o dată cu porumbul, şi fasole.

↓

Brigada lui Ion Florea (în fotografie) a însămînţat anul trecut 200 de hectare cu culturi intercalate şi a recoltat în medie de pe un hectar 2.800 kg porumb boabe, 3.200 kg dovleci şi 240 kg fasole.

— Lîngă mine, dragă vecine, să te simţi bine. Căci şi eu sînt cineva. Cînd sînt amestecată cu afumătură de porc, mă mănîncă oamenii cu poftă mare; ba mai am şi altă importanţă: las în pămînt azot şi cine creşte după mine se face voinic.

Ai auzit, porumbule? Are dreptate fasolea. Eşti mai frumos cînd eşti lîngă dumneaei. D-apoi dacă mai e în vecinătate şi celălalt prieten, dovleacul!

George CIUDAN
Fotografii de Eugen IAROVICI

În așteptarea unei coji de pîine.

„POST TENEBRAS SPERO LUCEM"

SPANIA la ora luptei

„După întuneric aştept lumină“. Cuvintele lui Cervantes ni se par astăzi mai contemporane ca óricînd. Spania luptă pentru această lumină. Neînfricarea minerilor din Asturia, hotărîrea cu care mulţimile s-au solidarizat cu ei întăresc adevărul că lumina străbate chiar prin noaptea mare şi grea în care se zbate încă poporul spaniol. Ea deschide o fereastră către Spania zilelor noastre şi ne ajută s-o vedem altfel decît ne-o arată regimul franchist.

Copiii au uitat să zîmbească

Fotografii surprinzînd copii spanioli zdrenţăroşi şi înfometaţi cerşind la colţ de stradă sau scormonind în gunoaie ajung tot mai des pînă la noi. Văzîndu-le, te gîndeşti fără să vrei la copiii săraci pictaţi de Murillo; şi ei sînt în zdrenţe şi savurează cîteva felii de pepene, desigur căpătate. Dar nu şi-au pierdut zîmbetul de copil.

În fotografiile din faţa noastră însă toate privirile micuţilor sînt foarte triste. Blîndul pictor din Sevilla a întîlnit la sfîrşitul secolului al XVII-lea băieţi nevoiaşi, dar care mai ştiau să se şi bucure. Astăzi, fotoreporterilor le e greu să prindă pe peliculă un zîmbet de copil în adevărata Spanie. În Spania minerilor asturieni, a ţăranilor din Extremadura şi a studenţilor din Madrid, pentru care anii de dictatură franchistă au însemnat un sfert de secol apăsător cît o sută de ani de mizerie şi teroare. Nu e uşor să surprinzi un copil de muncitor rîzînd din toată inima într-o ţară în care tatăl său, pentru a-şi asigura alimentele de bază, este nevoit să lucreze cu treizeci de ore pe săptămînă mai mult decît muncitorul din oricare altă ţară occidentală. Trudeşte cu treizeci de ore mai mult, dar nu cîştigă într-o zi nici 70 pesetas. În timp ce kilogramul de carne ajunge uneori şi la 110 pesetas. De aceea, chiar în documentele O.N.U. se specifică că nivelul de viaţă al poporului spaniol este unul din cele mai scăzute din Europa.

Spania, cu rezervele ei însemnate de minereuri de fier şi cărbune, are toate condiţiile naturale să dezvolte o puternică industrie naţională. Timp de 10 ani însă (1950-1960), ea a fost singura ţară de pe continent care nu a făcut nici un pas înainte în viaţa economică. Cu un utilaj industrial asemănător celui existent înainte de 1936, nu se pot realiza progrese şi nici nu e de mirare că în aceşti 26 de ani ce au trecut din 1936 pînă acum, costul vieţii a crescut de peste 12 ori. Industria tradiţională a Spaniei este ţinută departe de tehnica modernă, sub pretextul că aceasta ar atrage după sine dezumanizarea: „noi, spaniolii, avem oroare de tehnică“—declară unii reprezentanţi ai oficialităţii franchiste, deveniţi teoreticieni ai foametei puse în slujba „umanizării“.

O şi mai accentuată „oroare de tehnică“ se vădeşte în agricultură. Pămînturile Extremadurei şi ale Andaluziei nu sînt zgîrcite, dar, fiind lucrate cu unelte cărora le-ar sta bine într-un muzeu de antichităţi, e lesne de înţeles de ce astăzi dau abia jumătate din numărul chintalelor de grîu produse în 1936.

Nu numai vestitele grădini valenciene sînt îngrijite ca pe vremea arabilor din secolul al XIV-lea, ci mai mult, după cum a dezvăluit ziarul „Pueblo“, în Extremadura aproape 50% din numărul plugurilor au rămas la fel ca pe timpul romanilor. Lîngă astfel de pluguri se chinuiesc peste 3.500.000 de braceros (mici lucrători agricoli), pentru un pumn de latifundiari al căror număr nu depăşeşte cîteva mii, dar care deţin mai mult de jumătate din suprafaţa arabilă a ţării. Printre aceştia, bunăoară, senor José Rey de Pablo Blanca, cel mai mare „terrateniente“ (latifundiar), are în stăpînire personală, în regiunea Cadix, nici mai mult nici mai puţin decît 79.146 de hectare de pămînt.

Cînd pentru întreţinerea armatei se acordă 40% din bugetul ţării, iar pentru agricultură 0,6%, cifra de 20.000.000 ha, care indică pămîntul cultivabil rămas nearat în fiecare an, nu mai apare surprinzătoare.

Pseudoteoriile despre efectul dezumanizant al tehnicii ascund de fapt neputinţa regimului franchist de a asigura un progres oricît de modest al ţării. Încercarea de redresare a economiei prin aşa-numitul „plan de stabilizare“, cu tot împrumutul acordat de S.U.A., n-a fost altceva decît o scădere calculată a nivelului de trai al oamenilor muncii; pe de altă parte, a însemnat o forţare brutală a ritmului de lucru în industrie. Urmările au fost catastrofale: un accident de muncă la fiecare 9 secunde, trei morţi în fiecare zi!

★

E greu să întîlneşti un copil zîmbind din plin într-o ţară în care generalul franchist Millan Astrai a strigat o dată în faţa filozofului Unamuno: „Moarte intelectualilor!“, „Trăiască războiul!“ De atunci, adică de la începutul războiului civil, răcnetul unui fascist incult a devenit o deviză importantă a dictaturii lui Franco. „Moarte intelectualilor“ nu înseamnă însă doar interdicţia de a-i citi pe Rabelais, Hugo, Voltaire, Rousseau, Zola, Maupassant, Remarque şi Arthur Miller. „Moarte intelectualilor“ explică şi de ce Spania este prima ţară din Europa în ceea ce priveşte numărul analfabeţilor. 800.000 de copii între 6 şi 12 ani şi aproape 1.000.000 între 12 şi 14 ani nu merg la şcoală; pentru ei ar fi nevoie de încă 58.000 de învăţători. O proaspătă zicală spaniolă „sărac ca un învăţător“ ţine loc de explicaţie, dar şi de comentarii.

Poezia — delict de rebeliune militară

Cervantes l-a conceput pe Don Quijote într-o închisoare din Sevilla, dar el n-a stat în temniţă 23 de ani la rînd. Poetul Marcos Ana, la mijlocul secolului al XX-lea, şi-a scris volumul „Te llamo desde un muro“ (Te chem din spatele zidurilor) în închi-

Clerul şi armata — stîlpii dictaturii.

soarea din Burgos; el şi-a trăit aici „jumătate din viaţă şi întreaga tinereţe" — 23 de ani încheiaţi.

Franco se teme de lumina care-şi face drum prin noapte; de aceea a transformat Spania într-o imensă temniţă. Alături de mizerie, teroarea este un alt atribut al dictaturii sale. Din altoirea fascismului cu metodele inchizitoriale ale lui Torquemada a ieşit ceva monstruos, căruia doar crimele lui Hitler îi pot sta alături. Lui Franco nu-i mai ajung de mult închisorile, dar în septembrie 1960 a semnat legea potrivit căreia orice opoziţie este considerată delict de rebeliune militară. Versurile lui Marcos Ana, gîndirea lucidă a scriitorului Luis Goytisolo, cuvintele protestatare ale sculptorului Palazuelo, o grevă sau neprezentarea la lucru în zorii zilei a unui bracero sînt delicte de rebeliune militară. Burgos şi Carabanchel au devenit două nume înfricoşătoare, căci în închisorile de aici, cele mai mari din Spania, ca de altfel şi în Segovia, Barcelona, Sevilla, Valencia, se află mii de deţinuţi, condamnaţi la cîte 15-30 de ani. În comparaţie cu aceste termene, detenţiunile din Bastilia secolului al XVIII-lea ne pot părea astăzi destul de modeste. La recenta întîlnire de la Roma, ţinută sub lozinca „Libertate poporului spaniol", publicistul francez Pierre Gamarra a arătat că, potrivit sentinţelor franchiste, deţinuţii din Burgos mai au de stat laolaltă după gratii încă 10.000 de ani de acum încolo. Mulţi dintre aceşti bărbaţi, care după admirabila expresie a lui Marcos Ana au comis „groaznicul păcat de a fi vrut să umple cu stele sufletele oamenilor", au fost siliţi să lucreze la înălţarea unui monument odios: „La valle de los Caidos" (Valea morţilor), un Panteon al franchiştilor. Crucea uriaşă de 150 metri ce se ridică deasupra lui, grea de urîţenie şi podoabe, umbreşte peisajul Sierrei Guadarrama. Dar acest monstru săpat în piatră poate fi dărîmat, şi va fi. Ca şi închisorile din Burgos şi din Carabanchel. Vor avea soarta Bastiliei. În locul lor se va pune poate aceeaşi inscripţie: „Aici se dansează".

Pirineii sînt o barieră utilă, iar Spania o ţară ieftină

Cu douăzeci şi cinci de ani în urmă complice al lui Hitler, astăzi aliat al lui Adenauer, Franco a avut întotdeauna nevoie, pe lîngă arma terorii, de sprijin din afară. Acum însă dictatura sa este proptită şi de imperialismul american, nu numai de cel vest-german. Pentagonul a socotit că, în afară de faptul că în Spania cumpărarea de terenuri de către trusturile străine se face contra unui preţ foarte mic, munţii Pirinei pot constitui şi o excelentă barieră naturală pentru acoperirea unor baze militare. La aceasta se mai adaugă, după cum arată ziarul „New York Times", posibilitatea unei protecţii a acestor baze din partea artileriei antiaeriene a N.A.T.O., aflate în Franţa, Germania occidentală şi Italia. O hartă publicată recent de ziarul „Paese sera" ne arată pămîntul Spaniei năpădit de baze militare, depozite de bombe, rampe pentru rachete. Un brîu lat format din localităţile San Pablo la sud, Torrejon de Ardoz în centru şi San Jurjo în nord este astăzi un mare depozit de război al S.U.A. Nu de mult, în golful Cartagina, în insulele Minorca şi Fuerteventura, au fost instalate baze pentru lansarea de rachete. Alte două porturi, El Ferrol şi Canuno, sînt ocupate de construcţiile navale americane. La porţile Madridului, acolo unde cîmpia abia începe să se despartă de construcţiile urbane, în localitatea Torrejon de Ardoz, americanii au construit cel mai mare aerodrom militar din Europa. Forţele spaniole de aici sînt conduse de un fascist decorat de Hitler cu ordinul Crucea de Fier, Antonio Alos. Torrejon a devenit pentru Spania simbolul celui mai apropiat pericol atomic. Capitala este serios ameninţată de depozitul de carburanţi aflat aici, la nici 40 de kilometri depărtare de Madrid. „Nici o ţară liberă n-ar fi acceptat acest risc — sublinia ziarul italian mai sus-menţionat. Franco mînă Spania ca pe un animal cu ochii legaţi în arena corridei".

Bonnul, bineînţeles, îl ajută şi el pe Franco să „stabilizeze economia spaniolă". Printre altele, este cunoscut faptul că puternica firmă vest-germană „Degussa" desfăşoară la lumina zilei o activitate intensă pentru a construi la Bilbao o oţelărie în folosul, zice-se, al societăţii „Altos Hornos" din Biscaya, care de fapt va fi folosită pentru punerea la punct a armelor nucleare. Cînd e vorba de înarmare, teoreticienii franchişti nu mai au „oroare în faţa tehnicii"; e vorba doar de tehnica închinată celei mai cumplite dezumanizări!

Dar sprijinul militarismului vest-german nu mai poate fi tot atît de eficace ca în 1936. Chiar dacă-i stă alături cel american.

Noaptea Spaniei nu poate fi menţinută la nesfîrşit prin forţa baionetelor şi a dolarilor. După întuneric oamenii aşteaptă lumina. Spaniolii luptă pentru ea.

Huelga

Din Asturia pînă în Andaluzia, cuvîntul „huelga" (grevă) spune astăzi multe. Actualul val de greve, cel mai puternic din ultimii 25 de ani, vorbeşte despre conştiinţa şi curajul Spaniei. Dar ceea ce se întîmplă acolo nu este numai explozia unei energii îndelung oprimate. Forţele poporului spaniol, atît de aspru încătuşate, s-au refăcut în mod lent. Greva generală de 24 de ore din 18 iunie 1959, cele peste 100 de greve desfăşurate anul trecut în Asturia, Biscaya, Madrid, Leon, desele proteste ale studenţimii prevesteau un mare avînt al mişcărilor de masă. Luptele acestea au atras după sine şi mişcarea altor pături sociale, ce urăsc sau cel puţin sînt nemulţumite de dictatura franchistă. Franco se izbeşte acum de ostilitate, chiar şi din partea unor persoane care în războiul civil au fost alături de el, iar mai tîrziu l-au sprijinit. Clerul mic, în special cel din Ţara Bascilor,

În Extremadura pămîntul este arat ca pe vremea romanilor.

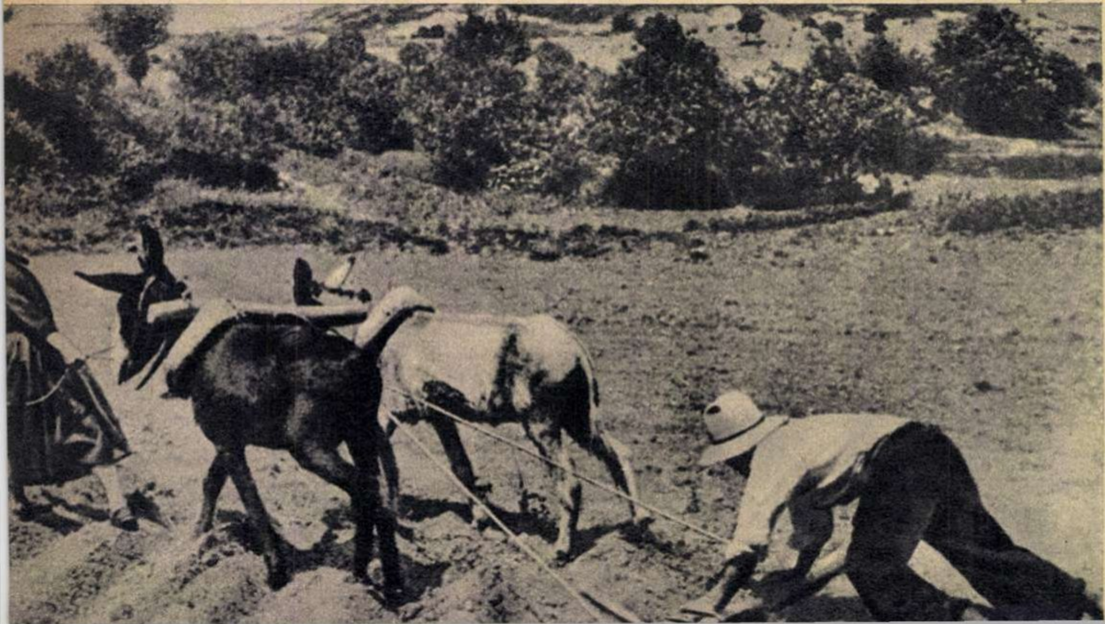

a protestat în cîteva rînduri împotriva unor abuzuri. Un grup de catolici de stînga s-a pronunţat deschis pentru o liberalizare paşnică a ţării. Dintr-o scrisoare a lor reiese că şi unele personalităţi ca ex-premierul Gil Robles şi fostul şef al propagandei falangiste Dionisi Riduejo tind spre o schimbare politică. Chiar în rîndurile armatei se conturează semne de nemulţumire. După cum remarca „New York Times“, multor ofiţeri tineri nu le este pe plac prezenţa trupelor străine.

Partidul Comunist Spaniol a caracterizat astfel situaţia creată: *„Contradicţia dintre regimul politic şi cerinţele dezvoltării sociale a atins punctul în care nu numai forţele opoziţiei cer schimbări democratice; chiar în rîndurile claselor dominante apare evidentă imposibilitatea de a continua guvernarea cu metodele folosite pînă acum*“. Însuşi dictatorul începe să-şi dea seama de şubrezenia regimului său. De aceea, încearcă să fluture ideea monarhiei, pentru a-şi atrage adeziunea acelei părţi a militarilor şi burgheziei care constituie nucleul noului partid monarhist „Uniunea spaniolă“, creat în sprijinul lui Don Juan de Bourbon, sub patronajul unor cercuri din Statele Unite.

Evenimentele din Spania depăşesc acum în amploare şi profunzime toate mişcările de protest din ultimii douăzeci şi cinci de ani. Greva începută în Asturia s-a extins în cîteva regiuni şi oraşe, cuprinzînd peste 100.000 de muncitori. Ei formulează nu numai revendicări economico-sociale, ci şi politice, ca recunoaşterea dreptului de grevă şi de manifestare. Implicaţiile acestor evenimente dezvăluie criza regimului franchist. *„De la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial* — scrie ziarul „The Observer“ — *aceasta este cea mai mare provocare la adresa lui Franco*“.

Dictatorul simte zguduirea şi se teme mai mult ca niciodată. A decretat starea excepţională în trei provincii şi a recurs la obişnuitele arestări şi trimiteri în judecată, dar ezită încă să treacă la represiuni directe, sîngeroase. Presa occidentală bănuieşte că acum Franco consultă numeroase păreri şi chibzuieşte mult pînă să ia o hotărîre.

În această etapă de nou avînt al mişcării muncitoreşti, Partidul Comunist, în declaraţia sa din 14 mai, a adresat o chemare la luptă solidară tuturor forţelor antifranchiste de stînga şi de dreapta.

Indiferent de rezultatul concret al actualei mişcări din Spania, un lucru este de pe acum limpede: poporul spaniol a dovedit încă o dată că este hotărît să nu înceteze lupta. O dictatură nu poate îngenunchea un popor întreg, un popor care rezistă. *„Resistir es vencer*“. A rezista înseamnă a învinge.

★

„Hacer un dos de Mayo“ sînt cuvinte scumpe poporului spaniol. „A avea un 2 Mai“ înseamnă a cîştiga o victorie deosebită, care să te trimită cu gîndul la insurecţia armată organizată de popor la Madrid în 2 mai 1808. Aceasta avea să ducă în cele din urmă la înfrîngerea trupelor lui Napoleon. Cei cărora le e dragă libertatea sînt alături de lupta Spaniei şi-i doresc un 2 Mai pe măsura vitejiei şi demnităţii poporului ei.

Magda MIHĂILESCU

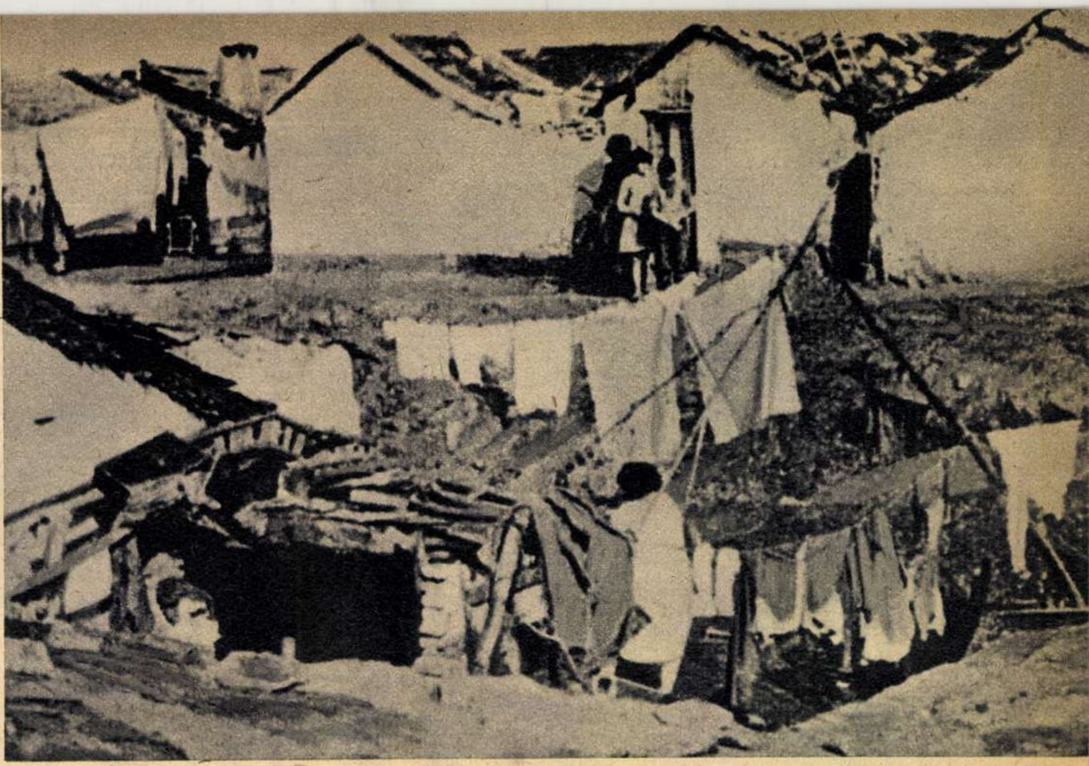

„Locuinţe“ la marginea Sevillei.

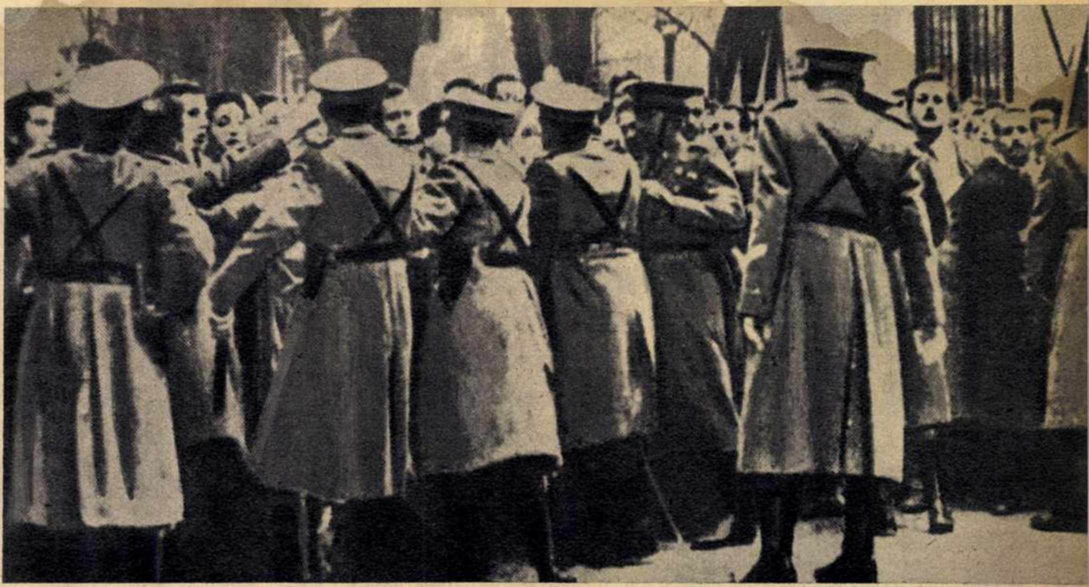

Studenţii din Madrid sînt arestaţi pentru că au îndrăznit să demonstreze.

Alături de aceşti mineri sînt astăzi peste 100.000 de grevişti.

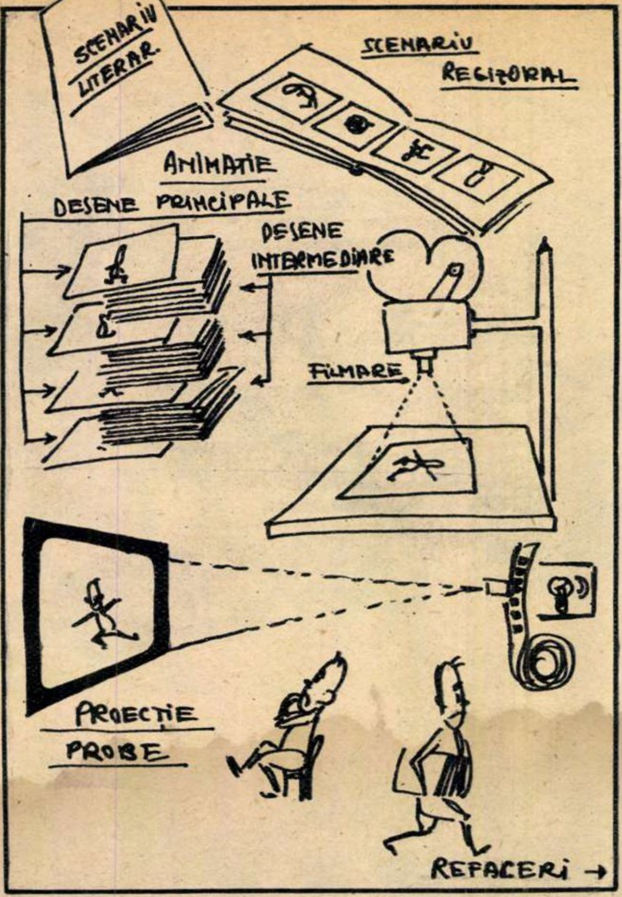

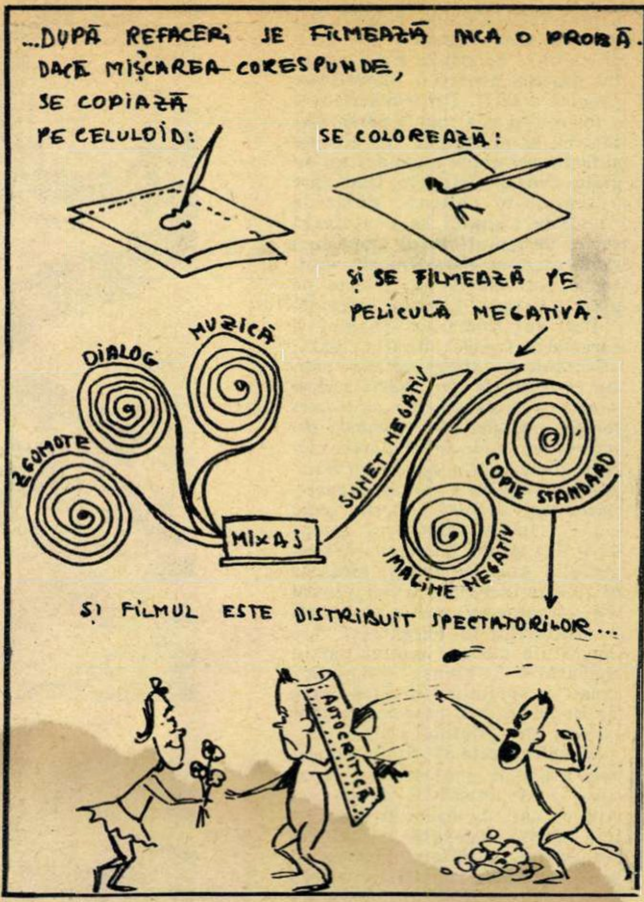
...DUPĂ REFACERI SE FILMEAZĂ ÎNCĂ O PROBĂ.
DACĂ MIȘCAREA CORESPUNDE,
SE COPIAZĂ PE CELULOID:
SE COLOREAZĂ:
ȘI SE FILMEAZĂ PE PELICULĂ NEGATIVĂ.
DIALOG
MUZICĂ
ZGOMOTE
MIXAJ
SUNET NEGATIV
COPIE STANDARD
IMAGINE NEGATIV
ȘI FILMUL ESTE DISTRIBUIT SPECTATORILOR...
AUTOCRITICĂ

CUM SE FACE UN DESEN ANIMAT (II)

Cititorii noştri îşi amintesc, desigur, că în urmă cu cîteva săptămîni, cineastul Ion Popescu-Gopo dezvăluia în articolul „Cum se face un desen animat" („Flacăra" nr. 10) cîteva din „tainele" creării filmului de desen animat. În articolul de faţă, părintele lui Homo Sapiens, după cum ne făgăduise, îşi completează cu încă cîteva precizări mărturisirile începute.

de Ion POPESCU-GOPO

Şi cînd s-a făcut lumină...

Oamenii au ieşit din sala de proiecţie şi au început discuţiile.

Foarte rar se întîmplă ca desenele făcute pentru o scenă să fie întru totul reuşite, de multe ori trebuie modificate, împuţinate, înmulţite şi destul de des făcute din nou.

Dar să presupunem că probele de mişcare ale desenului animat sînt bune, că cele 14-15.000 de foi desenate pînă acum trebuie copiate pe curat pe tot atîtea foi transparente de celuloid şi apoi colorate — fiecare nasture, fiecare floricică în parte — în culorile indicate de pictorul principal.

Se filmează, se filmează pentru ultima oară, în culori — aşa cum va apare pe ecrane. Se montează, adică se lipesc scenele pînă acum lucrate, şi se obţine o peliculă care proiectată durează circa 10 minute. Se face sunetul...

Unii spun că întîi a fost *cuvîntul;* în desenele animate, cuvintele sînt cele din urmă şi devin folosite din ce în ce mai puţin; în schimb, muzica şi zgomotele sînt exploatate la maximum.

Compozitorul de muzică pentru filmele desenate trebuie să compună pe spaţii foarte mici, să fie foarte expresiv şi, pe cît posibil, sincron.

D. Capoianu povesteşte mereu — nu fără ironie — cum sunau indicaţiile regizorale primite pentru „Homo Sapiens": „Patru, cinci măsuri — muzică duioasă, apoi trei, patru secunde muzică îngrozitoare şi închei cu un vals, dar nu mai lung de două secunde!"

În afara muzicii, trebuie realizate zgomotele şi efectele speciale. Trebuie spus că „Scurtă istorie" a fost premiat la Praga, la o întîlnire a tehnicienilor, pentru efectele sonore. Ing. Dan Ionescu este un mare specialist al sunetelor caracteristice desenului animat. Un cronicar francez aprecia că în „7 arte" sunetul este „tridimensional" şi exemplifica cu respiraţia dinozaurilor. Dar partea cea mai frumoasă a sunetului este însăşi realizarea lui: aici nu se mai folosesc sunetele naturale. Pentru zgomotul din „Homo Sapiens" de exemplu, cînd arde bîrna de lemn, nu a fost înregistrat un zgomot de foc, ci acela produs de un pieptene frecat cu un creion. De asemenea, se folosesc foarte des accelerări sau încetiniri în înregistrarea magnetică; un strigăt care a fost înregistrat normal şi apoi a fost ascultat la un magnetofon care merge cu o viteză de două ori mai mică s-a transformat — în film — într-un urlet de brontozaur.

În faza de creaţie numită mixaj, zgomotele înregistrate separat sînt „amestecate", obţinîndu-se o singură bandă sonoră care, copiată pe peliculă, dă în sfîrşit copia standard.

În afara procedeului descris mai sus, se fac însă filme animate şi după alte metode.

De exemplu, se poate desena direct pe peliculă cu o peniţă topografică şi cu tuş sau se poate folosi un ac pentru a grava pe suportul de celuloid al filmului (procedee pe care le-am experimentat în filmul combinat „O poveste ca în basme"). Sau se folosesc cartoane decupate care sînt animate sub aparat (procedeu des folosit în filmele noastre). Se pot anima de asemenea foi metalice, obiecte sau păpuşi. Filmul de animaţie rămîne un teren pe care experimentările nu încetează niciodată.

În 1950 au început să se facă în ţara noastră cele dintîi filme de desene animate. Primul a fost „Răţoiul neascultător". Înainte vreme, au fost încercări izolate şi fără rezultate, realizate de diferiţi desenatori. Operaţiile dificile de specialitate, numărul mare de desenatori, aparate, peliculă, sumele imense de bani ce erau necesare au făcut ca entuziaştii acestei arte să abandoneze pe rînd munca la filme.

Abia în regimul nostru, care a creat şi cinematografiei condiţii excelente, dînd posibilitatea unor realizări din ce în ce mai valoroase, se produc în mod organizat filme desenate. Filmul romînesc de desen animat este astăzi cunoscut peste hotare, participarea noastră la festivaluri internaţionale dovedind, prin premiile obţinute, că realizatorii de filme doresc să fie la înălţimea condiţiilor care le-au fost create.

SCHIȚE DE ANIMAȚIE.

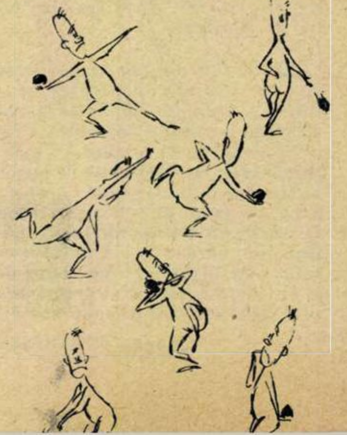

Album CARAGIALE

Operele lui I.L. Caragiale au intrat definitiv în patrimoniul literaturii universale.

Răspîndirea peste hotare a acestor opere a cunoscut, mai ales în ultimii ani, un ritm deosebit de intens. Editat şi reeditat în numeroase limbi şi reprezentat pe scenele teatrelor din diferite ţări, marele nostru scriitor realist a cucerit preţuirea şi dragostea publicului de pe meridianele lumii.

În pagina de faţă prezentăm cîteva scene, un afiş şi un program de la spectacolele cu „O scrisoare pierdută" jucate de unele teatre de peste hotare.

① *Roma:* Coana Joiţica şi Zaharia Trahanache.

② *Moscova:* Aceleaşi personaje.

③ *Tokio:* Scenă din finalul spectacolului.

④ *Paris:* Afişul Festivalului Internaţional al Teatrelor de la Paris, cu prilejul căruia s-a prezentat, în sala teatrului „Sarah Bernhardt", nemuritoarea comedie a lui Caragiale.

⑤ *Montevideo:* Programul tipărit de „Teatro Universitario".

⑥ *Atena:* Coana Joiţica şi Cetăţeanul turmentat.

①

②

③

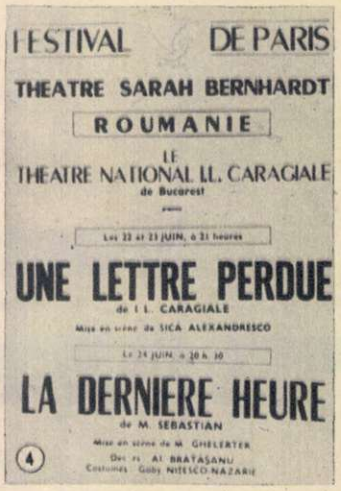

FESTIVAL DE PARIS
THEATRE SARAH BERNHARDT
ROUMANIE
LE
THEATRE NATIONAL I.L. CARAGIALE
de Bucarest
Les 22 et 23 JUIN, à 21 heures
UNE LETTRE PERDUE
de I. L. CARAGIALE
Mise en scène de SICA ALEXANDRESCO
Le 24 JUIN à 20 h 30
LA DERNIERE HEURE
de M. SEBASTIAN
Mise en scène de M. GHELERTER
Décors Al. BRATAŞANU
Costumes Gaby NITESCO-NAZARIE

④

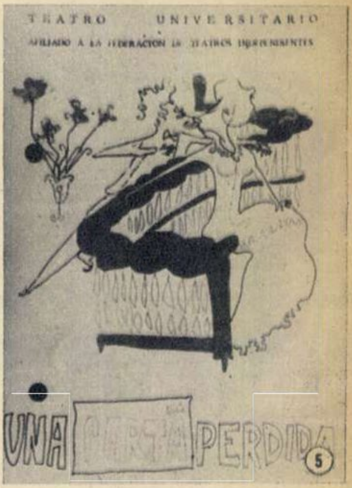

TEATRO UNIVERSITARIO
AFILIADO A LA FEDERACION DE TEATROS INDEPENDIENTES
UNA CARTA PERDIDA

⑤

⑥

LUMEA VĂZU

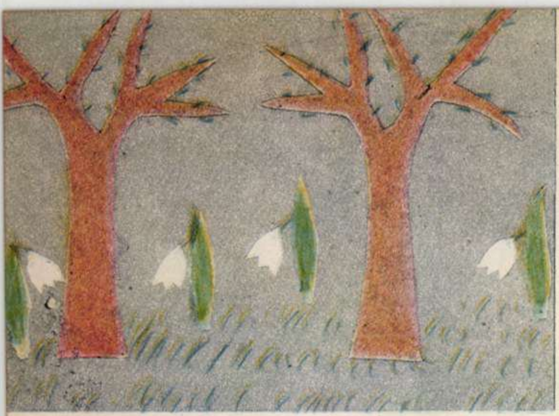

Mariana Băbaru: „Primăvară" (martie 1961)

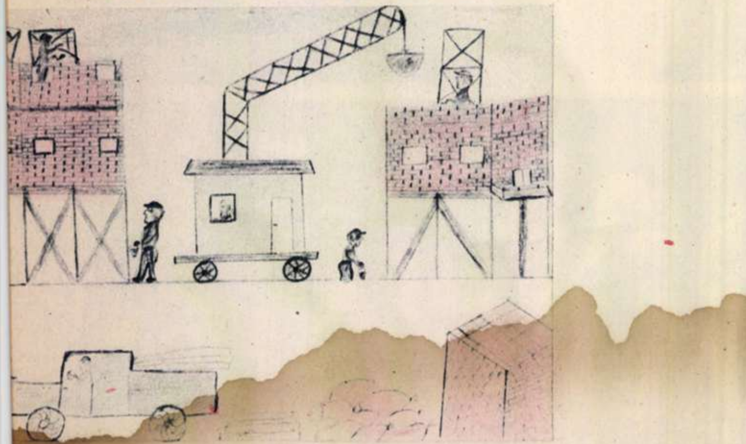

Mariana Băbaru: „Șantier pe strada mea" (februarie 1961)

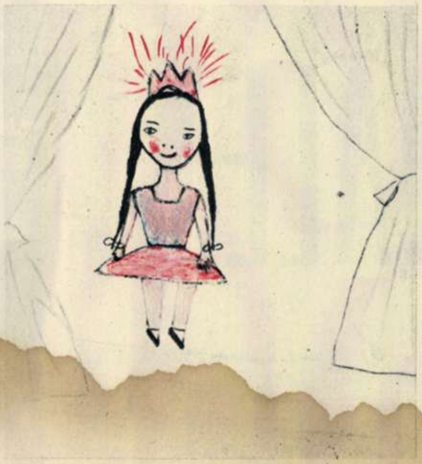

Rodica Ilina: „Spectacol" (ianuarie 1961)

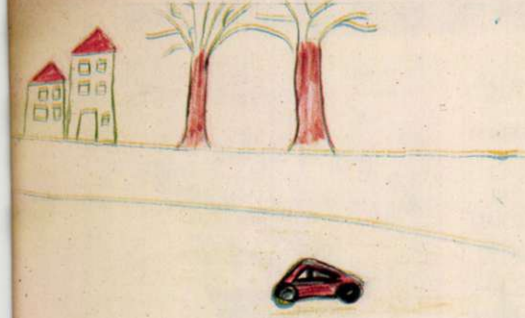

Rodica Ilina: „Secolul vitezei" (februarie 1961)

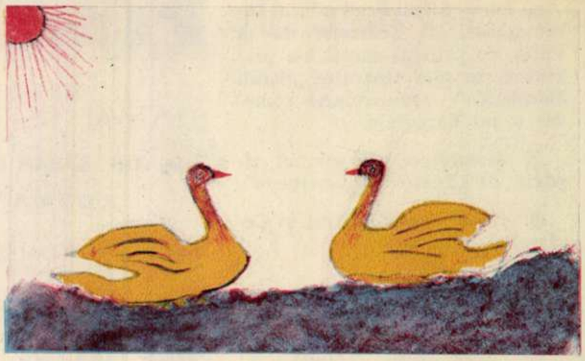

Mircea Lazurca: „Lebede pe lac" (mai 1961)

care e păpușa ?

de Octav PANCU-IAȘI   Fotografii de S. STEINER

Dezgropate dintr-o amintire care poartă numele de pod sau ladă cu vechituri, cele mai multe jucării, martore ale genunchilor noștri juliți, nu rezistă la confruntarea cu copilăria de azi. Arșicele, „azugele" căpăcelelor de bere și-au stins pentru totdeauna hohotul bucuriilor juvenile și nu mai provoacă astăzi vîrstei pantalonilor scurți decît vagi și condescendente zîmbete. Chiar praștia și zmeul trăiesc o bătrînețe nu prea plină de glorie — și ce viață lungă, zvăpăiată și pasionantă au cunoscut „la vremea lor"!

Secretul tinereții veșnice îl dețin puține jucării. Campioană absolută a vitalității rămîne însă, fără îndoială, păpușa. S-a schimbat și ea mult, e adevărat — a renunțat la crinoline și la cozile lungi; își piaptănă cu breton părul din material plastic și se îmbracă cu rochii care au primit aplauze la recentele parade ale modei — dar, în fond, rămîne aceeași, rămîne ea, păpușa, senină, surîzătoare, dominînd colțul jucăriilor cu farmecul ei. Secretul acestei veșnice tinereți e explicabil. Invitația la joc a păpușii e pentru copil un prilej inegalabil de desfășurare a fanteziei sale. În ochii copilului, păpușa se însuflețește mai repede ca oricare altă jucărie — ea îl ascultă, îl aprobă și-l contrazice, îl îngrijorează și-l bucură, dar, mai ales, trece cu o viteză fantastică de la postura de interlocutor la cea de „alter-ego": păpușa nu mai e *a ta* — ci *ești tu!* Iar tu te-ai înălțat dintr-o dată, te-ai făcut om serios ca mama sau ca tata, uiți cu degajare bărbia mînjită cu magiun și te simți copleșit de mari răspunderi, lași mărinimos filologilor sarcina de a-l pronunța corect pe „r" și devii grav și înțelept ca orice educator care se respectă. „Ți-am dat o plăcintă (a se citi «nasture»!), de ce nu spui mulțumesc?" „Ah, nu știu ce să mă mai fac cu tine! Ești atît de mică și atît de încăpățînată..." „Bună dimineața! Hai, jos din pat! Spălarea și îmbrăcarea!"

Răspunderea crește, gravitatea se amplifică atunci cînd păpușa se... îmbolnăvește. Din fericire însă, ea nu contractă boli care să necesite o internare de lungă durată. Guturaiul, cel mai adesea, și uneori gripa o imobilizează în pat — prilej pentru doctorul ori doctorița cu nas cîrn să-și exercite profesia cu cea mai mare atenție. „Spune aaa!... Încă o dată... Așa... Acum să vedem temperatura... Cît?!! 4.586 de grade și două linii? Asta nu-mi place de loc... Ceaiuri fierbinți, aspirine și o injecție cu ceva care nu doare; înțeapă doar ca un purice și gata. Pe urmă..."

Dar mi se pare că orice continuare e de prisos. Priviți fotografiile. N-au nevoie de comentariu. Dar priviți-le cu atenție, altfel s-ar putea să confundați păpușa...

Noi am privit minute în șir aceste patru strofe dintr-o poezie colorată dedicată păpușii și mărturisim că nu ne-am dumirit nici după ce am întrebat un băiețel foarte blond și cu ochi albaștri. Răspunsul lui mai mult ne-a încurcat:

— Se poate, tăticule, se poate să nu-ți dai seama?

Și a plecat să se joace cu cuburile.

Uite că se poate!

TĂ DE CEI MICI

Mircea Lazurca

Rodica Ilina

Anul acesta Mariana Băbaru, fetița care vă zîmbește de pe coperta noastră, a intrat în clasa I elementară și luptă pentru un 9 sau un 10 la desen. Dar anul trecut, pe cînd era preșcolară, se vede treaba că, deși totul mergea mai ușor și desenatul era doar o joacă, rezultatele au fost parcă mai ușor de obținut: desenele ei au fost premiate la Expoziția internațională de desene de copii, de la Geneva.

Zece copii romîni au fost distinși anul trecut cu premii la Expoziția internațională de la Geneva. Dintre aceștia, cinci erau preșcolari, iar pe trei dintre ei vi-i prezentăm astăzi...

Pe Mariana Băbaru o vedeți cum este: voinică, veselă, cam băiețoasă, cam zburdalnică. Tatăl ei este mecanic tipograf, iar mama muncitoare tipografă. Amîndoi la „Casa Scînteii". Mariana are talent și la muzică, și acei care au auzit-o cîntînd la radio „Zbori planetă, zbori" îi pot vedea astăzi și desenele.

Rodica Ilina este și ea multilaterală. În primul rînd, are talent la desen. Al doilea talent al Rodichii e lucrul de mînă, iar al treilea e coregrafia. Rodica, și ea fiică de muncitor tipograf, e o fetiță atentă, cuminte, chibzuită. Totuși Rodica cea potolită folosește culori aprinse și e atrasă în compozițiile ei de viața plină de emoții a spectacolului: desenează scene de teatru, paiațe, balerine, actrițe.

Micul Mircea, tatăl și mama lui merg toți trei la școală. Tatăl e mecanic și urmează o școală de maiștri, mama e laborantă și face liceul seral, iar Mircea e elev în clasa I. După cină, toată lumea studiază. Tata citește, mama scrie și Mircea desenează: face animale, avioane în zbor, păsări, peisaje. Mircea se anunță ca un liric...

V. FILIPOIU

drumuri noi în ştiinţa pām

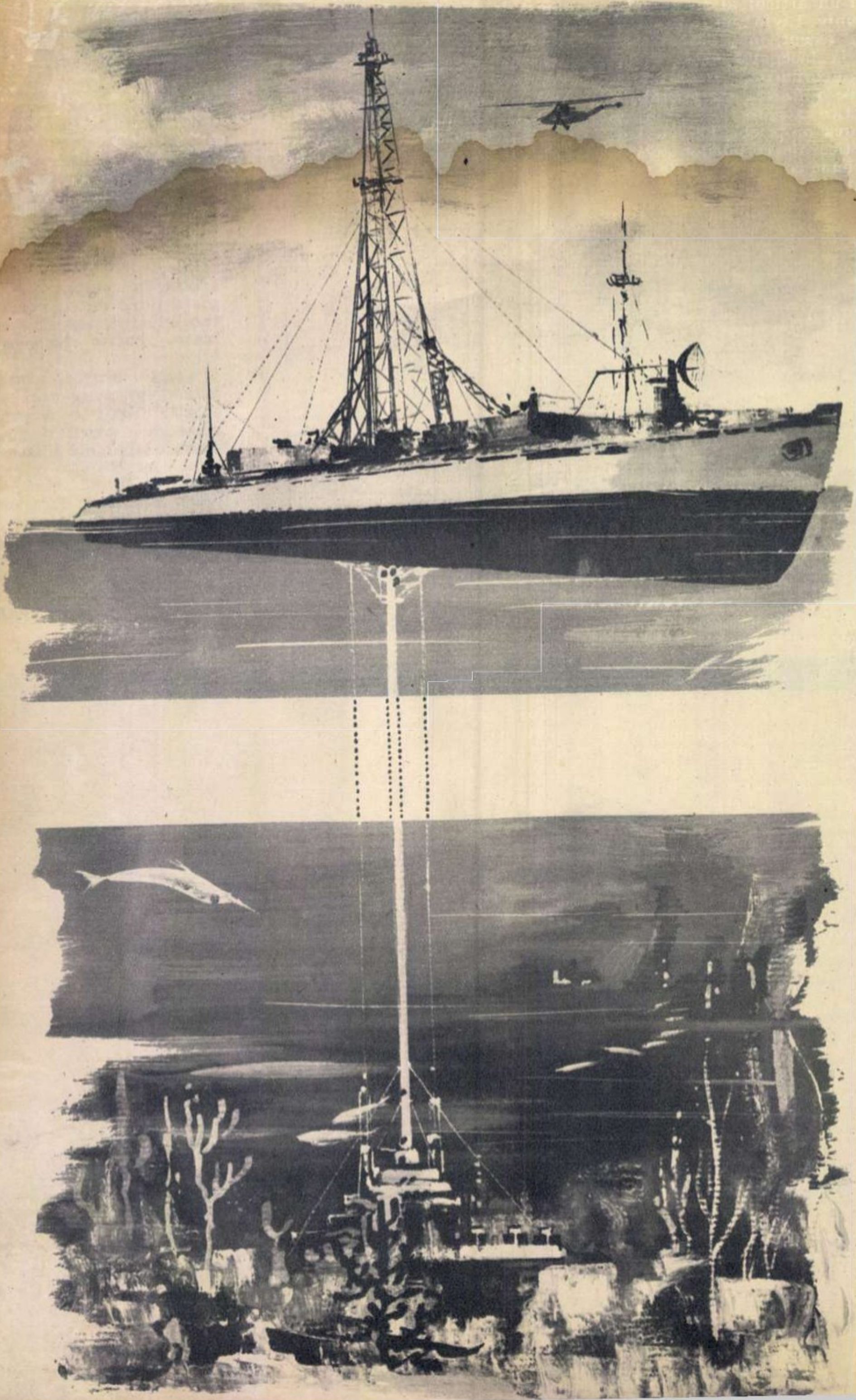

Timpurile noastre sînt martore ale unor cuceriri impresionante pe tărîm ştiinţific şi tehnic. Concepţiile noi despre fenomenele naturii deschid orizonturi largi şi ştiinţei Pămîntului, geologia.

Pătrunderea în spaţiul cosmic cu ajutorul sateliţilor artificiali şi al cosmonavelor a pus la dispoziţia oamenilor de ştiinţă date cu totul noi, care pot folosi şi la cunoaşterea Pămîntului. În acelaşi timp, cerinţele actuale ale dezvoltării economice impun căutarea unor procedee de prospectare şi exploatare a interiorului Pămîntului radical diferite de cele din trecut, care se opreau la explorarea suprafeţei, limitîndu-se la puţuri şi galerii de mină.

Aceste explorări nu ajungeau niciodată la învelişul intern al globului — denumit în termeni ştiinţifici „manta" — gros de 2.800 km, aflat între scoarţă şi sîmburele central. Scoarţa Pămîntului ar putea fi comparată cu coaja unui fruct, „mantaua" cu miezul, iar sîmburele fructului cu sîmburele Pămîntului. Or, mergînd mai departe pe linia acestei comparaţii, putem să spunem că pînă în prezent numai „coaja" fructului a fost cercetată.

Pentru dezvoltarea continuă a societăţii omeneşti este însă nevoie de substanţe minerale utile, variate şi în cantităţi mereu sporite. De unde vor fi ele procurate? Desigur, din „mantaua" planetei noastre, la care se va putea eventual ajunge mai uşor „săpînd" sub pătura groasă a apelor oceanice, unde se găsesc regiuni întinse necercetate de om.

„Munţi" de minerale utile... în fundul oceanului

Ţările cu industrie dezvoltată au ajuns la cunoaşterea aprofundată a suprafeţei teritoriului lor prin săparea a numeroase sonde, galerii şi puţuri. Geologilor petrolişti li se datoreşte îndeosebi stabilirea metodelor de forare la adîncimi mari sub pămînt (7.000 de metri) şi totodată de pătrundere în apa mărilor, pentru „urmărirea" zonelor petrolifere. Astfel, în Marea Caspică (U.R.S.S.), sondele de exploatare a ţiţeiului de pe fundul marin s-au îndepărtat mult de ţărm, la fel ca şi în golful Mexic (S.U.A.).

Acest început, făcut cu mult succes, dă speranţe mari în extinderea cercetărilor şi exploatărilor pe fundul oceanelor, domeniu practic încă puţin cercetat de geologi.

■ ASTĂZI ESTE EXPLORATĂ — ŞI EXPLOATATĂ — DOAR A 1.300-a PARTE DIN RAZA PĂMÎNTULUI. DAR MÎINE? ■ 200 MILIARDE TONE DE SUBSTANŢE MINERALE UTILE... SUB APĂ ■ „MANTAUA" PĂMÎNTULUI ÎŞI AŞTEAPTĂ CUCERITORII

întului

de Mircea ILIE
Laureat al Premiului de Stat

Oceanele reprezintă peste 70% din suprafaţa globului pămîntesc şi fundul lor conţine aceleaşi substanţe minerale utile ca şi cele cunoscute pe continente: petrol, cărbune, fier, cupru, aur. Acest izvor preţios de bogăţii minerale poate acoperi nevoile unei lumi în continuă dezvoltare.

În nămolul de pe fundul bazinelor oceanice se află numeroase concreţiuni sub forme diferite şi de natură variată: mangan, nichel, cobalt. Cantitatea acestor materiale, calculată după datele expediţiei Challenger, se ridică la 200.000.000.000 tone, ceea ce ar satisface nevoile întregului glob pentru cîteva sute de ani!

Secţiile nou înfiinţate ale Institutului de oceanografie al U.R.S.S. la Vladivostok şi Murmansk au tocmai sarcina de a studia mineralele din nămolul depus pe fundurile oceanelor, precum şi cele aflate în straturile vechi din alcătuirea lor.

În viitorul apropiat, vapoare neobişnuite — atît ca formă cît şi sub aspectul utilajului şi al pregătirii echipajului — vor pompa nămolul bogat în minereuri de pe fundul apelor, iar puţuri şi galerii adînci vor urmări zăcămintele aflate departe sub ocean...

O colaborare fructuoasă: geologia + geochimia + geofizica

Pentru depistarea a noi şi noi zăcăminte de minereuri utile, fie sub pămînt, fie în adîncul oceanelor, trebuie însă elaborate metode noi, pe măsura cunoştinţelor şi necesităţilor timpului nostru.

Din vremurile cele mai îndepărtate, minereurile au fost scoase de la suprafaţă sau de la mică adîncime de sub învelişul solului. Pe măsura înaintării galeriilor şi puţurilor de mină se descopereau alte zăcăminte şi astfel, prin urmărirea lor din aproape în aproape, s-a ajuns la cunoaşterea regiunilor miniere cu întinderea geografică din prezent.

Astăzi, în acţiunea de precizare a formei şi naturii zăcămintelor, este caracteristic faptul că în ajutorul geologilor vin geofizicienii şi geochimiştii. Datorită acestui fapt, geologia a trecut de la prospectarea bazată pe agerimea ochiului şi efectuată cu ajutorul busolei şi ciocanului, la metode noi, puse la dispoziţie de geofizică şi geochimie.

Geofizica, după cum s-a arătat şi într-un articol al tovarăşului prof. univ. Liviu Constantinescu, apărut recent în „Flacăra", s-a bazat la început, pentru determinarea corpurilor cu minereu de fier, pe folosirea proprietăţilor magnetice ale rocilor, apoi pe utilizarea proprietăţilor electromagnetice ale corpurilor de minereu bune conducătoare de electricitate. Acest din urmă procedeu se aplică în prezent cu ajutorul avioanelor, ceea ce contribuie la descoperirea cu rapiditate şi precizie a corpurilor de minereu aflate la adîncimi de 1.000-1.500 m.

Recurgînd însă, concomitent, la mai multe metode geofizice, rezultatele sînt mai sigure. În această privinţă, un aparat foarte folositor este elicopterul cu multiprospectare, pe bordul căruia se instalează aparate pentru toate prospecţiile geofizice.

Dar geofizica nu şi-a spus ultimul cuvînt; ea caută să-şi îmbunătăţească continuu aparatura şi metodele de interpretare a măsurătorilor.

Geochimia a început să fie aplicată de-abia înainte de cel de-al doilea război mondial, în U.R.S.S. şi în Suedia; astăzi, ea este folosită pe scara cea mai largă. Metoda constă în analizarea conţinutului în metale al solului, cu scopul de a cunoaşte zonele metalifere aflate în adîncime.

Prospectarea geochimică îşi îmbunătăţeşte şi ea, continuu, metodele de analiză rapidă pe teren şi în laborator, precum şi interpretarea rezultatelor. Geochimia experimentală urmăreşte descifrarea legilor după care s-au format corpurile de minereu; cunoaşterea acestor legi va duce la descoperirea de noi zăcăminte de substanţe minerale utile.

Numeroase sînt corpurile de minereuri şi zăcămintele de ţiţei şi gaze descoperite prin aplicarea metodelor geochimice.

Colaborarea geologiei cu cele două ramuri ale sale (geofizica şi geochimia) are, aşadar, ca scop determinarea corpurilor de substanţe minerale utile în păturile mai adînci ale scoarţei Pămîntului.

Orientarea cea mai nouă: spre zăcămintele de foarte mare adîncime

Tendinţa actuală este de a se trece la o nouă fază, şi anume la prospectarea unor regiuni cu totul noi, care nu au format încă obiect de cercetare şi exploatare.

Am arătat mai sus că, în trecut, cercetarea zăcămintelor se realiza în mod obişnuit pe măsura înaintării exploatărilor pornite de la suprafaţă. Actualmente se pune problema de a se străbate zonele cele mai adînci. Aceasta — în afara consecinţelor de ordin practic — va aduce noi contribuţii la studiul proprietăţilor magnetice, electrice, seismice şi radioactive ale Pămîntului şi totodată va permite calcularea vîrstei scoarţei cu ajutorul izotopilor radioactivi şi descifrarea originii diferitelor minereuri.

Este un fapt paradoxal, dar real; în ultimii ani am ajuns să cunoaştem mai bine spaţiul cosmic din jurul Pămîntului decît alcătuirea părţilor mai adînci din scoarţa globului terestru. În adevăr, în general sondajele ating în medie 5.000 m, ceea ce înseamnă că doar a 1.300-a parte din raza Pămîntului cade sub observaţiile noastre! Este deci timpul să se cerceteze şi adîncimile mari, acolo unde are loc formarea topiturilor din care rezultă rocile eruptive şi corpurile purtătoare de metale.

Desigur că forajul constituie metoda cea mai potrivită de cercetare, deoarece prin el putem obţine şi studia direct materialul alcătuitor. Rezistenţa mare a oţelurilor obţinute pentru rachetele şi navele cosmice poate asigura construirea garniturilor de foraj pentru 15.000 m. Denumite „foraje de foarte mare adîncime", ele au ca scop străbaterea scoarţei terestre şi atingerea părţii superioare din „mantaua" Pămîntului.

Forajele vor descoperi noi rezerve de energie naturală şi vor furniza, prin studiile făcute pe deschizătura sondelor sau în laborator, noi date ştiinţifice privind proprietăţile rocilor şi mineralelor la temperaturile şi presiunile înalte din interiorul globului pămîntesc.

Pentru a ajunge la „mantaua" Pămîntului, se caută locurile unde scoarţa este mai subţire, pe uscat sau pe fundul oceanelor. În această direcţie se efectuează cercetări în U.R.S.S. şi în alte ţări.

Amintim că în luna august 1961 s-au întrunit, într-o şedinţă plenară, Prezidiul Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. şi colegiul Ministerului Geologiei al U.R.S.S., stabilindu-se cu acest prilej măsuri organizatorice pentru realizarea forajelor foarte adînci. Au fost alese şi primele cinci amplasamente (Karelia, Ural, Marea

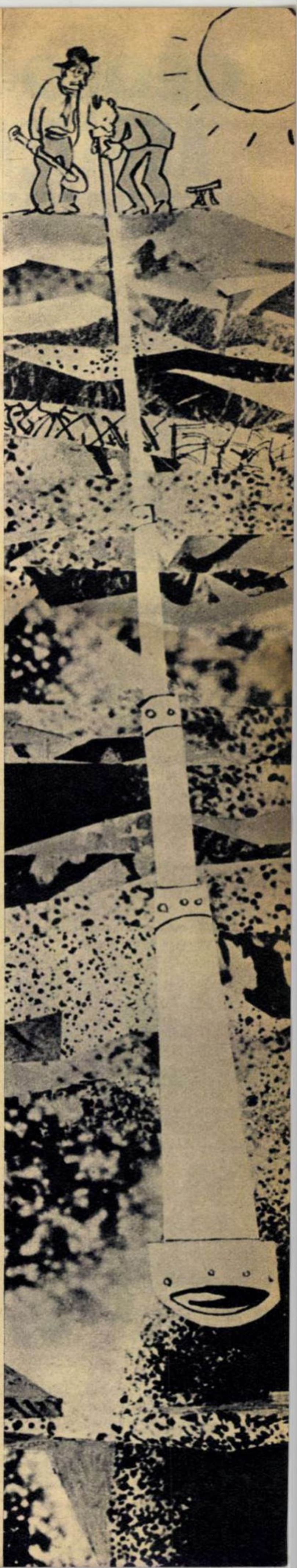

GEOLOGII SOVIETICI ASALTEAZĂ ADÎNCURILE

ARTICOL SCRIS SPECIAL PENTRU „FLACĂRA" DE ACAD. D. I. ŞCERBAKOV, PREŞEDINTELE SECŢIEI DE GEOLOGIE-GEOGRAFIE A ACADEMIEI DE ŞTIINŢE A U.R.S.S.

Acad. D. I. Şcerbakov

— SIBERIA, UNA DINTRE CELE MAI MARI REGIUNI PETROLIFERE DIN LUME — „CEA MAI INTERESANTĂ, MAI PROFUNDĂ ŞI MAI IMPORTANTĂ PROBLEMĂ A GEOLOGIEI SECOLULUI NOSTRU" — ENIGMATICA RÎNDUIALĂ DIN „MAGAZIA SUBTERANĂ" A GLOBULUI

Vă amintiţi probabil de captivantul roman al lui Jules Verne „Călătorie spre centrul pămîntului". Cîte bogăţii necesare omului n-au văzut acolo eroii săi!

Acesta a fost doar un vis, o fantezie. Acum însă, ştiinţa pătrunde cu adevărat spre centrul pămîntului. Minereurile care se găsesc la mici adîncimi au fost descoperite, trebuie mers şi mai adînc. Tocmai în această direcţie îşi îndreaptă eforturile geologia.

Programul P.C.U.S. subliniază în mod deosebit dezvoltarea regiunilor de răsărit ale ţării noastre. Ce intenţionăm să întreprindem aci noi, geologii?

Timp îndelungat în Siberia nu s-a putut găsi ţiţei. Se luase chiar hotărîrea ca cercetările să fie abandonate; în răsărit doar există multe alte bogăţii în afară de „aurul negru"...

Iată însă că Siberia nu numai că a îndreptăţit, dar a depăşit cele mai îndrăzneţe previziuni şi în privinţa petrolului. Nu demult, în depresiunea siberiană de vest, în straturi datînd din perioada jurasicului, a fost identificat un zăcămînt de gaze; pe această bază, geologii au emis ipoteza că aici se găseşte în mari cantităţi „aurul negru". În adevăr, în această depresiune (lîngă mica localitate Şaim) şi mai la răsărit, în Iakutia, s-a găsit ţiţei. În urma ultimelor descoperiri, Siberia a devenit una dintre cele mai mari regiuni petrolifere şi gazifere din lume. Explorarea în continuare a acestor ţinuturi constituie una din principalele noastre sarcini.

Deocamdată, în ţara noastră pe primul loc în extracţia de cărbune se află bazinul Doneţului, însă într-un viitor apropiat acest loc va fi ocupat de regiunile de răsărit ale ţării. Geologii au şi calculat că numai în Siberia de est se află concentrate aproximativ şase trilioane de tone de cărbune!

În Siberia există şi o altă bogăţie: apele subterane fierbinţi. Savanţii presupun că suprafaţa mării subterane cu ape fierbinţi este de cîteva milioane km^2 şi că apele sale vor putea încălzi oraşele, asigura căldură serelor şi energie centralelor electrice şi vor fi folosite, evident, şi la tratamente medicale. În afară de aceasta, apa mărilor subterane conţine numeroase substanţe chimice de preţ.

Răsăritul ţării noastre este de asemenea bogat în minereuri de fier, metale neferoase rare, diamante — şi în multe cazuri extracţia este abia la început.

Da, în adîncurile pămîntului se ascund multe bogăţii. Ele zac nu la întîmplare, ci aşa cum le-ar fi orînduit orice gospodar. Dar această rînduială nu este încă cunoscută omului. Cunoaşterea ei — iată cea mai interesantă, mai profundă şi mai importantă problemă a geologiei secolului nostru. Şi mă încumet să afirm că oamenii de ştiinţă din ţările socialiste se află în avangarda întregii ştiinţe mondiale în organizarea asaltului asupra adîncurilor. Lucrul acesta nu este întîmplător. Cu cît cultura este mai ridicată, cu atît bogăţiile subterane sînt folosite mai bine.

Iar atunci cînd omul va descoperi enigmatica rînduială ce domneşte în „magazia subterană", el nu va mai trebui să caute în întreaga ţară ţiţei, cărbune, minereu de fier, ci va şti cu precizie în care anume pături ale pămîntului, în care regiuni se găsesc.

În prezent, în Uniunea Sovietică se desfăşoară ample lucrări pentru întocmirea aşa-numitelor hărţi de prognoză. Cercetările se desfăşoară pe un front larg, în cîteva direcţii de sine stătătoare, în funcţie de obiectul de cercetare: minereuri de origine sedimentară, ţiţei şi gaz carburant, cărbune, elemente rare, ape subterane etc. La cercetări participă o adevărată armată de savanţi. Îmi face multă plăcere să arăt că în acest cel mai avansat sector al geologiei, multe realizări aparţin unor specialişti dintr-o fostă colonie înapoiată a Rusiei ţariste: oamenilor de ştiinţă din Asia Centrală şi Kazahstan. Mă refer la laureaţii Premiului Lenin academicianul K.I. Satpaev, preşedintele Academiei de ştiinţe din Kazahstan, şi K.M. Abdulaev, preşedintele Academiei de ştiinţe din Uzbekistan.

Au fost întocmite pînă acum astfel de hărţi pentru cîteva regiuni şi republici, însă în faţa geologiei sovietice stă sarcina de a crea cît se poate de repede hărţi de prognoză pe scara întregii ţări.

Descoperiri deosebit de interesante pot fi aşteptate în Siberia şi în Extremul Orient sovietic. În pofida faptului că şi acum sînt cunoscute şi exploatate imense zăcăminte, se poate totuşi considera — în raport cu ce ne rezervă viitorul — că pînă în prezent aceste uriaşe teritorii au fost abia „zgîriate" de expediţiile geologice. În străvechiul Ural se află de asemenea nenumărate bogăţii. Ele trebuie scoase la iveală şi puse în slujba societăţii comuniste, care ia naştere sub ochii noştri.

(continuare din pag. 15)

Caspică, Azerbaidjan şi insulele Curile), determinîndu-se totodată aspectele teoretice şi practice ale lucrărilor.

Cercetătorii din S.U.A. încearcă să atingă mari adîncimi prin sondaje proiectate sub fundul oceanelor, unde scoarţa Pămîntului — după datele geofizice — prezintă grosimea cea mai redusă. În acest scop, în Oceanul Pacific a fost trimisă o navă, de fapt o turlă plutitoare de foraj, pentru experimentarea tehnicii şi echipamentului în vederea atingerii de mari adîncimi.

Racheta subterană

Dezbătînd rezultatele obţinute în cadrul Anului Geofizic Internaţional, adunarea generală a Uniunii Internaţionale Geofizice şi Geologice, care a avut loc în anul 1960 la Helsinki, a înscris un nou capitol de cercetare în istoria ştiinţelor: „partea superioară a mantalei şi influenţa ei asupra dezvoltării scoarţei terestre".

Un proiect internaţional prevede construirea unei rachete subterane care, de altfel, figurează şi în planul unui grup de specialişti de sub conducerea lui M. A. Lavrentiev, vicepreşedinte al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.

S-au publicat pînă în prezent puţine date despre acest proiect. Se pare că se intenţionează trimiterea unei rachete care — spre deosebire de suratele ei cosmice — ar ţinti nu un anumit corp ceresc mai îndepărtat, ci însuşi... Pămîntul, respectiv un punct ales cu grijă, de pildă o insulă pustie din Oceanul Pacific. Racheta — de construcţie specială — ar pătrunde adînc în Pămînt (şi poate l-ar străbate de la un capăt la celălalt!), „săpînd" în scurt timp un tunel extrem de lung care ar permite geologilor şi geofizicienilor să efectueze pentru prima dată studii directe la foarte mare adîncime.

Viitorul — probabil destul de apropiat — va arăta ce forme concrete va lua acest proiect.

Ferestre largi şi pline de lumină deschide ştiinţa modernă nu numai către planetele îndepărtate, ci şi către adîncurile propriei noastre planete, punînd la dispoziţia omului mijloace din ce în ce mai eficiente pentru stăpînirea naturii. Iar cînd primii cosmonauţi vor debarca pe alte planete, printre ei se vor afla, desigur, şi „geologi" (corect ar trebui să fie numiţi, de circumstanţă, selenologi, venusologi etc.). Ei vor descoperi, pe baza principiilor geologiei, noi şi noi cîmpuri bogate în substanţe minerale utile, care vor asigura pe timp nemărginit dezvoltarea omenirii.

„NACHT und NEBEL" — MILITARISMUL GERMAN (III)

Există printre tradițiile militarismului german una singură de care promotorii acestui atît de nedorit oaspete al istoriei nu țin seama în calculele lor: tradiția înfrîngerilor finale pe cîmpul de luptă. Şi totuşi, în zilele noastre — în care e fără alternativă perspectiva implacabilei şi definitivei zdrobiri a celor ce şi-ar îngădui un atac împotriva lumii socialiste — tocmai această tradiție, îmbogățită cu semnificațiile realităților noi, ar trebui să tragă în cumpănă.

Către concluzia necesității unei politici realiste, a unei politici care să rupă definitiv cu trecutul aventurilor belicoase, invită de fapt întreaga desfăşurare a anilor postbelici.

Cu sprijinul aceloraşi protectori

În toate calendarele popoarelor ziua de 9 mai e scrisă cu litera roşie a sărbătorii. Din 1945, ea simbolizează biruința luminii asupra „nopții în ceață", înlăturarea definitivă a celui mai infam „Nacht und Nebel" pe care l-a cunoscut umanitatea. În acel început de mai 1945 doi ostaşi sovietici au înfipt drapelul victoriei pe frontonul Reichstagului berlinez — ale cărui beciuri alcătuiseră ultimul refugiu al căpeteniilor hitleriste.

După şase ani de război, militarismul german era din nou înfrînt; armata sa „de neînvins" era la pămînt; economia — care lucrase din 1933 pentru război — total dezorganizată. Poporul german plătea cu şase milioane şi şase sute de mii de morți, ca şi cu pagube materiale incalculabile, aventura în care îl tîrîse Hitler — creația marilor monopoluri interesate în „afacerea" războiului, „speranța" reacțiunii mondiale, omul de încredere al militariştilor prusaci bîntuiți de obsesia cuceririi lumii.

Concretizînd învățămintele grelilor ani ai războiului, exprimînd dorințele cele mai adînci ale tuturor popoarelor, acordurile de la Yalta şi Potsdam prevedeau solemne măsuri care să facă

ANACRONIC

Două înfrîngeri în decurs de jumătate de veac nu le-au fost de ajuns... Iar sentimentele revanșarde sînt întreținute și dezvoltate de cercurile oficiale vest-germane.

imposibilă o renaștere a nazismului și a spiritului său. Prin acordul de la Yalta, încheiat la 11 februarie 1945, se prevedea, între altele, hotărîrea U.R.S.S., Statelor Unite și Marii Britanii:

— de a zdrobi complet militarismul și nazismul în Germania; de a se face în așa fel, ca această țară să nu mai poată tulbura niciodată pacea mondială;

— de a dezarma și trimite la vatră pe toți alcătuitorii forțelor armate hitleriste;

— de a dizolva statul major general care a coordonat de mai multe ori în istorie „opera" de refacere a militarismului german;

— de a confisca sau distruge orice echipament militar și de a controla industria germană, împiedicînd folosirea ei în scopuri militare;

— de a lua măsuri de urgentă judecare a criminalilor de război;

— de a dizolva partidul nazist, de a face să dispară legislația și toate instituțiile național-socialiste;

— de a împiedica reinfiltrarea oricărei influențe naziste și militariste în noile instituții publice, în viața culturală și economică a poporului german;

— de a lua de comun acord orice alte măsuri, care s-ar dovedi în viitor necesare pentru asigurarea păcii și securității în lume.

La rîndul lor, acordurile de la Potsdam (aprobate și de Franța, care nu participase direct la tratative) precizau:

— militarismul și național-socialismul vor fi extirpate;

— organizațiile național-socialiste sau afiliate sînt suprimate; orice fel de propagandă cu caracter militarist sau nazist e interzisă;

— educația va fi controlată;

— sistemul judiciar va fi reorganizat conform principiilor democratice etc.

Aceste prevederi au fost aplicate cu strictețe pe o parte a teritoriului german: Republica Democrată Germană, primul stat german al muncitorilor și țăranilor, a demonstrat și demonstrează lumii întregi cît de constructivă, de utilă păcii, poate fi politica dusă de pe pozițiile ruperii hotărîte cu trecutul militarist. Ea a dovedit capacitatea poporului german de a dezvolta forțele sale cele mai sănătoase, democratice. Republica Democrată Germană, țară a construcției socialiste, membră a lagărului socialist, se afirmă ca un factor activ al luptei pentru normalizarea relațiilor internaționale, al luptei pentru pacea și securitatea lumii.

Ce s-a întîmplat însă în celălalt teritoriu german? Pentru a vedea mai clar originea unei evoluții binecunoscute, să ne întoarcem o clipă înapoi, la ultimele zile de război. Armata lui Hitler, zdrobită pe toate fronturile, aflată în retragerea care luase aspectul goanei în debandadă atît de caracteristice finalurilor de aventuri militarist-germane, nu mai putea reprezenta nici în calculele cele mai fanteziste vreun punct de sprijin. Și totuși, încă de pe atunci, exponenți ai militarismului german pregăteau „tactica" viitoare.

Această tactică pornea de la premisa că mașina de război nazistă a fost scoasă din uz și că trebuie căutat ajutor în altă parte. Unde? Militariștii știau bine că, în Occident, anumite cercuri care speraseră să vadă la sfîrșitul războiului Uniunea Sovietică grav epuizată și deci să-i poată impune chiar ei condiții — manifestau o adîncă dezamăgire față de uriașul prestigiu moral și față de forța materială sporită cu care, în ciuda pierderilor suferite, ieșea din încleștare Țara socialismului. Nu le era greu militariștilor germani să înțeleagă că vor găsi, la cercurile occidentale influente, o largă audiență și un sprijin mai mult decît binevoitor atunci cînd, apăsînd pe pedala anticomunismului, își vor oferi serviciile de vechi „specialiști" ai atacului contra U.R.S.S. Așa se explică faptul că, în mai 1945, cu cîteva zile înainte de capitulare, amiralul Dönitz clama: *„Camarazi de arme, trebuie să fie clar fiecăruia că sîntem la discreția inamicului. Nu știm ce va face el cu noi, dar e clar ce vom face noi înșine... E clar că de aci înainte trebuie să mergem cu puterile occidentale, să colaborăm cu ele..."* Numai pe acest drum, declara amiralul piraților lui Hitler, se va putea spera reluarea într-o zi a atacului antisovietic. La rîndul său, generalul Alfred Jodl, spînzurat ca criminal de război, mai apuca, imediat după capitulare, să-și emită teoriile despre tactica de viitor a militarismului german, teorii consemnate într-o carte tipărită nu demult în R.F.G. *„Cu forțe proprii nu ne putem ajuta"* — declara Alfred Jodl. *„Avem nevoie de ajutoarele altora"*. Sau: *„Care sînt perspectivele de viitor? Posibilitatea de a ne orienta, bazîndu-ne pe contradicțiile dintre Răsărit și Apus"*.

După 1918, militarismul german știuse să profite de anticomunismul cercurilor celor mai reacționare din S.U.A., Marea Britanie și Franța, spre a obține ajutor pentru refacere. Și în zilele celei de-a doua înfrîngeri din secolul al 20-lea, militariștii germani își manifestau încrederea în valabilitatea vechilor procedee.

Dönitz, Jodl și compania știau desigur „cîte ceva", atunci cînd vorbeau de „ajutorul altora" sau cînd proclamau fără echivoc necesitatea de „a merge cu puterile occidentale".

Într-adevăr, toată evoluția postbelică a Germaniei occidentale demonstrează încălcarea punct cu punct — sub oblăduirea sau direct sub acțiunea cercurilor agresive occidentale — a acordurilor de la Yalta și Potsdam. Refacerea militarismului german sub noua variantă s-a desfășurat de fapt — în forme multiple — încă din primii ani de după război. În zonele occidentale de ocupație nu numai că nu s-a operat decartelizarea prevăzută în acorduri, dar monopolurile americane, britanice, franceze au finanțat direct restabilirea trusturilor germane. Începînd din 1948, „General Motors" făcea investiții mari în industria de automobile vest-germană. „General Electric" și „Morgan" investeau la rîndul lor în industria electrică. Tot cu capital american se refăceau mari monopoluri germane din industria siderurgică, extractivă, a construcțiilor mecanice și în general toate monopolurile legate de producția militară.

Paralel, o serie de măsuri politice și economice veneau să sprijine același proces al refacerii militarismului în Germania occidentală. „Bizonia", creată în 1946 prin fuziunea zonelor de ocupație americană și britanică (și completată în 1948 sub denumirea de „Trizonia" — prin adăugarea zonei franceze), permitea militariștilor vest-germani să obțină aprobarea pentru o așa-zisă „poliție economică", sporită an de an în efective și dotată cu armament ușor și greu. În 1953, ea avea deja peste 170.000 de oameni, în majoritate foști membri în batalioanele SS și SA.

Treptat, Germania occidentală a fost admisă în tot felul de organisme economice și economico-politice create din inițiativa cercurilor monopoliste de pe cele două maluri ale Atlanticului („Organizația economică de cooperare europeană", „Uniunea Europei occidentale", „Comunitatea europeană a cărbunelui și oțelului", Comunitatea atomică — „Euratom" etc.). Toate acestea au permis cercurilor militariste vest-germane să repună pe picioare o economie care să lucreze din plin și pentru industria militară. Marii conducători de monopoluri, ca Flick, Stinnes, Lindemann, Zangen, Pferdmenges, Abs, deși fuseseră — cei mai mulți — înscriși pe listele criminalilor de război, reușesc să-și reia influența în economie. Unii, ca Robert Pferdmenges sau Abs, devin chiar consilieri ai cancelarului de la Bonn. Iar monopoliștii vest-germani, *ajutorații* de după război, reușesc treptat să-și domine partenerii din celelalte țări occidentale, creînd serioase greutăți economiei acestora și ajungînd chiar în situația de a primi cereri de împrumuturi și sprijin economic din partea susținătorilor lor.

Acțiunea „psihologică" și obiectivele ei

Paralel cu refacerea potențialului economic, militarismul vest-german nu a neglijat, de la începu-

Statt Kriegsrisik
Friedensver

tul epocii postbelice, nici refacerea potenţialului „spiritual".

În rîndurile poporului german, sătul de experienţe războinice şi silit să suporte grelele consecinţe ale aventurilor militariste, s-a dezvoltat curentul spre o politică sinceră de pace, spre o orientare democratică efectivă. Ar fi fost firesc — şi bineînţeles în spiritul acordurilor de la Yalta şi Potsdam — ca şi pe teritoriul Germaniei occidentale acest curent să fie sprijinit, promovat. Or, lucrurile nu s-au petrecut astfel. Mai întîi, prin tot felul de subterfugii, apoi făţiş, mişcarea antimilitaristă, democratică, mişcarea pentru o politică sinceră de pace a fost reprimată fără scrupule. Fireşte, prima grijă a militariştilor a fost să uneltească pentru a obţine lovirea Partidului Comunist. După ce ani în şir a trebuit să suporte tot felul de şicane şi provocări, Partidul Comunist e declarat, în august 1956, „anticonstituţional" şi scos în afara legii printr-o hotărîre a curţii judecătoreşti din Karlsruhe, al cărei preşedinte, Wintrich, era cunoscut ca vechi magistrat nazist. Şi — cum se întîmplă întotdeauna în astfel de cazuri — începută cu comuniştii, prigoana a fost extinsă asupra oricăror cercuri favorabile unei politici antimilitariste. Pînă la sfîrşitul lui 1958, peste 200 de organizaţii erau interzise pe teritoriul R.F.G. Iată numai cîteva: comitetele partizanilor păcii, „Uniunea democrată a femeilor germane", „Acţiunea socialistă", „Tineretul liber", „Acţiunea pentru pace şi unitate", „Uniunea celor persecutaţi de nazism", „Comitetul pentru apărarea drepturilor democratice", „Comitetul pentru apărarea patrioţilor germani" etc.

Dacă militarismul german are — ca şi în trecut — sprijinul aceloraşi cercuri orbite de anticomunism, el nu mai află sprijin din partea cercurilor din ce în ce mai largi ale opiniei publice vest-germane, care ştie să vadă cu ochi lucizi realităţile zilelor noastre. Fotografia înfăţişează o demonstraţie la Essen. Pe pancarta purtată de manifestanţi scrie: „În locul riscului unui război din cauza Berlinului, să se încheie Tratatul de pace!"

um Berlin
rag!

Din 1957 au fost efectuate mai mult de 25.000 de anchete împotriva democraţilor şi antifasciştilor. Potrivit revistei „Der Spiegel", numai tribunalul constituţional din Karlsruhe a judecat în ultimii zece ani 14.000 de procese intentate democraţilor, antifasciştilor, adversarilor înarmării etc. La această cifră se cuvine adăugată aceea a proceselor similare judecate de alte 18 instanţe. Şi numai anul trecut militanţii pentru interesele vitale ale poporului german au primit condamnări însumînd peste 200 de ani de închisoare. În 1960, printre cei condamnaţi de tribunalul din Düsseldorf pentru „vina" de a fi făcut parte din „Comitetul pentru apărarea păcii", se afla şi fostul student în teologie Walter Diehl, ca şi pastorul evanghelic Johannes Oberhof.

În februarie 1961, ministrul de Interne al landului Renania de Nord-Westfalia recunoştea că pentru un singur inculpat se procedează uneori la sute de anchete adiţionale împotriva altor persoane. Astfel, la Gelsenkirchen, arestarea unui singur cetăţean sub inculparea de a fi fost „membru al Partidului Comunist", a dus la 120 de proceduri adiţionale de anchetă sub stare de arest. În legătură cu astfel de cazuri, ziarul „Hamburger Abendblatt" din 11 iunie 1961 scria: *„După toate aparenţele, se procedează cu prea multă uşurinţă şi prea repede la arestări în Republica Federală"*.

Dar justiţia federală are şi cazuri în care se dovedeşte cu mult mai puţin grăbită şi incomparabil mai puţin severă. În acest sens publicaţia hamburgheză „Die Andere Zeitung" scria în numărul său din 25 ianuarie, anul acesta, că circa 12.000 persoane au fost acuzate, începînd din 1945, de crime naziste. Şi ziarul continuă: *„E suficient. Dar cine vrea să cerceteze mai departe realităţile află următoarele: 4.011 achitaţi; 2.549 procese clasate; 114 pedepse în bani; 5.178 pedepse cu închisoarea; 68 sentinţe de închisoare pe viaţă şi 12 pedepse cu moartea. Apreciind după această statistică, crimele naziştilor nu au fost chiar atît de odioase. 0,5 la sută din numărul criminalilor nazişti au primit închisoare pe viaţă (fireşte că au fost graţiaţi foarte curînd). Nici măcar o zecime din unu la sută nu au fost executaţi; 50% din criminalii nazişti au fost achitaţi sau procesele lor au fost clasate. Restul au primit variate pedepse cu închisoarea. Ele se prezintă ca în cazul fostului Oberführer Erich Ehrlinger, care a participat la uciderea a 1.045 de oameni, primind 12 ani de închisoare. Adică 41 de zile închisoare pentru fiecare crimă. În alte cazuri, acuzatul a primit pentru fiecare crimă o pedeapsă de zece minute de închisoare"*.

Calculul şi remarcile publicaţiei vest-germane sînt concludente. Şi pentru cine cunoaşte faptul că în R.F.G. aparatul justiţiei a rămas înţesat cu magistraţi nazişti, constatările lui „Die Andere Zeitung" nu apar ca inexplicabile. De altfel, în general, foştii nazişti au fost treptat reintegraţi în funcţii. Şi reprimînd prin toate mijloacele pe democraţi şi antifascişti, cercurile militariste desfăşoară larg campania de stimulare a spiritului războinic aventurist. O fac prin presă, cinema, radio, carte, învăţămînt. Dacă, din 1956, peste 30% din institutorii şi profesorii recunoscuţi ca nazişti au fost rechemaţi la catedră, nu-i mai puţin adevărat că din manuale au fost cu grijă epurate chiar şi timidele aluzii la ororile hitlerismului — aluzii figurînd în ediţiile din 1945-1947.

Acţiunea „psihologică" a militarismului are cîteva obiective precise, subordonate — toate — ideii de bază: *revanşa*. În primul rînd, militariştii îşi propun — în sfidarea istoriei — să acrediteze ideea „invincibilităţii" ofiţerilor lui Hitler. „Dacă războiul a fost pierdut — clamează ei — e pentru că Hitler nu a ascultat sfaturile militarilor de carieră". (Feldmareşalul von Mannstein îl caracterizează pe Hitler, în lucrarea „Victorii pierdute", drept un „diletant care nu ştia nimic din meseria armelor"; iar manualul de istorie pus la dispoziţia elevilor îl declară pe acelaşi Hitler „surd la sfaturile ofiţerilor"). Toate acestea se fac fireşte în încercarea de a „reabilita" ofiţerimea care a încasat cea mai teribilă bătaie cunoscută în istorie, dar care e repusă în fruntea unei noi armate. Paralel cu această temă, se elogiază pe toate căile „virtuţile vieţii militare", stimulîndu-se atragerea tineretului spre „meseria armelor". Ştiind încă de la bunicul Bismarck că „democratului îi vine de hac numai soldatul", militariştii vest-germani fac totul pentru a întreţine spiritul cazon, mai ales printre tinerii care ştiu mai puţin despre ce înseamnă adevărata faţă a militarismului şi cum se termină marile lui „vitejii". Peste 400 de publicaţii şcolare primesc subvenţii cu condiţia să publice anunţuri de angajare în Bundeswehr. „Almanahul soldatului" e distribuit tineretului aproape gratuit. Tirajul lui este de 20 de milioane de exemplare anual. Fiecare pagină nu e altceva decît o glorificare a tradiţiilor militariste, o mistificare a faptelor istorice, o subliniere a rolului revanşard al armatei vest-germane. Bineînţeles, nu numai tineretul este supus unei presiuni propagandistice constante.

Asociaţiile „persoanelor strămutate" sînt larg folosite pentru manevrele militarist-revanşarde. Alături de ele, sînt folosite şi asociaţiile foştilor combatanţi. De remarcat că acestea fuseseră strict interzise prin acordurile de la Potsdam. Şi, totuşi, numai între 1950 şi 1960, numărul lor a crescut de la 160 la 1.200. Majoritatea au fuzionat în „Ring der Deutschen Soldatenverbände", grupînd 300.000 de aderenţi, inclusiv peste o sută de generali, şi avînd printre figurile centrale pe fostul general SS Hausser. Bineînţeles că astfel de asociaţii sînt baza şi rezerva Bundeswehrului. Pivotul propagandei militariste rămîne anticomunismul, ura împotriva U.R.S.S., asmuţirea directă contra R.D.G., a cărei anexiune e proferată fără echivocuri. Se manifestă tendinţe expansioniste împotriva Poloniei, Cehoslovaciei şi Austriei. Nu sînt uitate nici Alsacia şi Lorena, după cum o clipă nu este omisă, atunci cînd se glorifică „vitejia" armatei hitleriste, evocarea luptelor contra „inamicului francez, belgian, britanic".

„Drang"-urile şi soluţia realităţii

O zi mare pentru militariştii germani — zi visată de Dönitz şi Jodl — a fost aceea a refacerii oficiale a armatei. A fost ziua de 23 noiembrie 1954, cînd acordurile de la Paris, semnate de S.U.A., Marea Britanie, Franţa şi regimul de la Bonn, consacrau reînarmarea R.F.G., legalizau maşina militară vest-germană, dădeau cadrul juridic pentru dezvoltarea făţişă a ex-Wehrmachtului sub denumirea sa nouă de „Bundeswehr". La 12 noiembrie 1955, armata vest-germană vedea oficial lumina zilei. Primii soldaţi, ofiţeri şi generali—printre care Adolf Heusinger şi Hans Speidel — primeau brevetele din partea ministrului de Război Theodor Blank şi depuneau jurămîntul. În „Almanahul soldatului" pe 1955, militariştii jubilau. Generalul Hodler scria: *„Întreaga putere trebuie să se afle în mîinile marilor comandanţi"*. „Almanahul" vorbea despre „fericirea" poporului german. Această „fericire" nu era însă chiar atît de mare pe cît se străduia propaganda militaristă s-o înfăţişeze. Într-adevăr, în noiembrie 1954 institutul de anchete din Bielefeld efectuase un sondaj în rîndurile maselor, cu următoarea întrebare: *„Sînteţi gata să deveniţi din nou soldat sau să vă vedeţi fie fiul, fie soţul, sub arme?"* Răspunsurile fuseseră negative în proporţie de 85%. Mai trebuie amintite protestele numeroase împotriva armatei şi mai ales a promotorilor ei. Dar poliţia şi justiţia vegheau... Şi Bundeswehrul creştea în efective, în dotare, în influenţă asupra vieţii politice interne. Nu trebuie desigur uitat un fapt. În epoca postbelică, principalul jandarm al reacţiunii — imperialismul american — crease un periculos organism agresiv: Blocul Atlanticului de Nord. Acordurile de la Paris prevedeau — o dată cu legalizarea maşinii de război vest-germane — şi primirea Bonnului în acest bloc. Desigur, la început, de teama reacţiei opiniei publice din ţările respective, semnatarii americani, britanici şi francezi ai acordului au prevăzut şi o serie de restricţii, care trebuiau să creeze iluzia că reînarmarea Germaniei occidentale va fi limitată şi controlată. Trebuia creată iluzia că, în nici un caz, nu se va da Bundeswehrului arma atomică, bacteriologică şi chimică. Dar e evident că toţi semnatarii ştiau bine, încă din 1954, că aceste prevederi sînt doar pe hîrtie. Pentru a face popoarele să „înghită hapul", politicienii occidentali se felicitau cu ipocrizie: „În sfîrşit, am găsit soluţia pentru preîntîmpinarea unei noi agresivităţi germane. Bundeswehrul va fi sub controlul Tratatului Nord-Atlantic". Că militariştii germani nu înţelegeau cîtuşi de puţin să fie „la remorcă" şi

Un fotomontaj din presa germană. Strauss, belicosul ministru de la Bonn al Războlului, a uitat cum s-a sfîrşit cea de-a doua aventură militaristă. Şi vrea să-i încalţe pe vest-germani cu cizma prusacă pentru o a treia...

nici să accepte cenzuri şi limitări, o demonstrează şi faptele, şi vorbele. De la bun început, ei au folosit tactica infiltrării propriilor lor reprezentanţi în comandamentul agresivei grupări atlantice. Heusinger şi Speidel sînt doar exemplele cele mai des citate, dar nu şi singurele. Exponenţi de frunte ai militarismului german au arătat fără înconjur că înţeleg să ocupe în sistemul agresiv un rol fruntaş. Ministrul de Război Strauss declara în 1958 că sarcina Bundeswehrului *„este de a dezvolta ideile călăuzitoare pentru maşina de apărare* (citeşte „de atac“—n.r.) *a întregii comunităţi militare occidentale“*. Şi dacă cineva din ţările blocului atlantic şi-a făcut vreodată iluzii cu privire la renunţarea de către militariştii germani la ideea lor de a domina lumea întreagă, aceste cuvinte ale aceluiaşi Strauss ar fi trebuit să-l recheme la realitate: *„Cînd Bundeswehrul va fi zdravăn pe picioare, atunci o să vorbim noi limba noastră cu... apostolii destinderii şi o să le arătăm cine sînt adevăraţii stăpîni ai Tratatului Nord-Atlantic“*.

De altfel, un observator a cercetat în amănunţime ce a rămas— azi, în 1962 — din fariseicele prevederi restrictive ale acordurilor de la Paris. În materie de control, niciodată nu s-a întreprins nici măcar un simulacru. Limitările prevăzute pentru flota maritimă militară au fost oficial încălcate prin permisiuni suplimentare acordate în 1959 şi 1960. Limitarea la rachete a fost oficial anulată în octombrie 1959. Totodată, cum nu se prevăzuse interdicţia de a achiziţiona rachete străine, armata R.F.G. a fost dotată cu diferite tipuri americane, inclusiv tipul „Pershing“ cu mare rază de acţiune. În materie de arme atomice, cancelarul Adenauer lua cuvîntul în 1956, declarînd: *„Am renunţat la arma atomică, bacteriologică şi chimică pentru a oferi un exemplu; pentru a fi primii care au făcut aşa ceva“*. Doi ani mai tîrziu, în Bundestag se discuta ca despre un lucru de la sine înţeles despre înarmarea atomică a Bundeswehrului, iar Comandamentul Tratatului Nord-Atlantic includea armata R.F.G. în planul său de înzestrare cu arma atomică. Doctorul Adenauer uitase de mult declaraţia „nobilă“ din 1956. Vorbea acum de arma atomică tactică. Pentru scurt timp. Căci, mai apoi, oficialităţi de la Bonn au început să vorbească şi de cea „strategică“. Iar după aceea de folosirea fără control a teribilei arme, ba chiar şi de „dreptul“ R.F.G. de a fabrica ea însăşi arme atomice. Şi nu numai atît. Săptămînalul francez „La Tribune des Nations“ dă detalii şi cu privire la cercetările vest-germane în domeniul rachetelor, demonstrînd activitatea febrilă depusă de trusturi ca „Daimler-Benz“ din Stuttgart, „Bayerische Motorenwerke“ din München, „Dornier“ din Friedrichshafen, „Heinkel“ din Stuttgart şi „Messerschmitt“ din München. Cercetătorii sînt — cei mai mulţi — din vechea echipă care a creat faimoasele „V2“, cu care Hitler a bombardat Marea Britanie...

Şi în toate aceste activităţi febrile, menite să facă din R.F.G. o posesoare a teribilei arme nucleare pe care în prezent nu o are, în toate planurile de revanşă, de atac, militarismul vest-german află sprijin la aceleaşi cercuri occidentale, care, orbite de anticomunism, osificate de obsesia de a nu privi realităţile în faţă, interesate în cursa înarmărilor — au mai acordat şi altădată ajutor militarismului german, cu consecinţe nefaste chiar şi pentru propriile lor popoare.

Desigur, între cei doi „prieteni“ — revanşarzii vest-germani şi imperialiştii americani — nu toate merg ca pe roate. Cercurile militariste vest-germane s-au declarat nemulţumite cu ceea ce au obţinut la sesiunea de la Atena a N.A.T.O. Ele voiau mai mult în materie de înarmare nucleară şi nu şi-au ascuns nici decepţia, nici supărarea contra aliatului de peste ocean care trebuia să calculeze şi în lumina poziţiei unor guverne mai reticente din cadrul blocului atlantic. Divergenţele americano-vest-germane, reliefate la sesiunea de la Atena, veneau să încordeze şi mai mult relaţiile dintre cei doi parteneri, relaţii caracterizate în ultima vreme prin supărarea vădită a Bonnului împotriva Washingtonului, care continuă convorbirile sovieto-americane în problema Germaniei. Criza intervenită între cele două guverne a fost oglindită de furtuni ca aceea care a dus la considerarea drept „persona non grata“ a ambasadorului vest-german la Washington, Grewe, ca şi la acide declaraţii de o parte şi de alta. Îngrijoraţi de orice perspectivă de a se realiza o destindere, militariştii vest-germani nu pregetă să-şi facă publice enervările şi să desfăşoare sub toate formele presiunile lor asupra aliaţilor atlantici, în primul rînd asupra celui american, pentru a împiedica fie şi cea mai palidă orientare spre soluţii realiste. Dar azi există un fapt nou, esenţial. Schimbarea raportului de forţe şi tehnica modernă au făcut ca businessul cu războiul să nu mai fie de loc sigur. Arma modernă loveşte nu numai în victimele tradiţionale — masele largi — dar chiar şi în uneltitorii care — în trecut — ştiau şi puteau să stea la adăpost sigur. Acest „element“ face ca azi militarismul să fie nu numai odios, ca întotdeauna, dar şi sinucigaş. E o realitate inexorabilă. Şi, în lumina ei, se explică mai bine faptul că şi în R.F.G. apar voci care se revendică altor tradiţii decît celor ale agresivităţii. Nu e o întîmplare faptul că a reapărut numele generalului von Seeckt. Acest militar comanda forţele germane în 1920. Or, încă de atunci, el avertiza: *„Dacă Germania va începe războiul împotriva Rusiei, războiul ei va fi fără speranţe“*. Iar cînd, în 1925, Marea Britanie, Franţa, Germania şi Italia semnau pactul antisovietic de la Locarno — precursor al N.A.T.O.-ului — acelaşi general von Seeckt scria: *„Împotriva cotiturilor istorico-mondiale nu va fi de ajutor nici un Locarno“*.

Von Seeckt a fost atunci înlăturat de la conducerea armatei. Dar principiul că nu strică să se privească lucrurile în faţă şi să se tragă, curajos, concluzii logice n-a dispărut cu desăvîrşire. Aşa se explică, de pildă, ceea ce presa occidentală a numit „cazul Kroll“. Nu s-a confirmat dacă declaraţiile atribuite fostului ambasador al R.F.G. la Moscova, Hans Kroll, au fost sau nu făcute vreodată. Dar este semnificativ că ceea ce i s-a atribuit (şi i-a atras fulgerele cercurilor militariste) a avut ecou. În fond, Kroll e acuzat că a făcut afirmaţii pe care se ştie *precis* că le-au făcut şi alţi oameni în R.F.G. Pastorul Niemöller, preşedintele bisericii evanghelice din landul Hessa, de pildă, care a condamnat *„superstiţia că divergenţele dintre Est şi Vest sînt de neîmpăcat“*. Sau doctorul Thomas Dehler, lider al partidului liber-democrat şi vicepreşedinte al Bundestagului, care a declarat în esenţă că trebuie schimbată orientarea belicoasă a politicii R.F.G.; că trebuie lichidat „anticomunismul primitiv“, paralizant şi lipsit de perspective, şi că trebuie duse tratative cu U.R.S.S. Sau — în sfîrşit — cele opt personalităţi protestante ale vieţii publice vest-germane, care au semnat un memorandum cerînd *„o politică externă activă, adică normalizarea relaţiilor politice cu vecinii răsăriteni ai Germaniei“*, *„recunoaşterea frontierei Oder-Neisse“* şi *„renunţarea la înarmarea atomică a Bundeswehrului, ca fiind iluzorie din punct de vedere militar şi periculoasă din punct de vedere politic“*.

Desigur, afirmarea în R.F.G. a unor astfel de opinii nu e lipsită cel puţin de riscul campaniilor defăimătoare. Diplomatul Kroll ştie multe în acest sens. Dar nu e mai puţin adevărat că pentru militariştii vest-germani au apărut şi apar momente de strîmtoare chiar la ei acasă. „Frankfurter Allgemeine“ o spunea cu regret: *„Faptul că tot mai mulţi încep să gîndească şi încă aşa cum au făcut-o cei opt intelectuali protestanţi, dr. Kroll sau dr. Dehler, nu e de loc comod...“*

Nu e comod, pentru adepţii rigidităţii, progresul ideii de politică bazată pe supleţe; nu e comod, pentru fabricanţii de iluzii, succesul adevărului; nu e comodă, pentru cei deprinşi să opereze pe bază de prejudecăţi şi resentimente, penetraţia logicii şi bunului simţ. Nu e comod, dar e... real. Şi realitatea demonstrează că nu poate dăinui la infinit „tirada“ războinică, antisovietică pe care o condamna şi doctorul Dehler, înţelegînd că, după decenii de experienţe crude, e timpul să se abandoneze anacronica flaşnetă a „Drang“-urilor, care s-au desfăşurat întotdeauna pe direcţia „dus şi întors“.

Şi toate acestea pun o dată mai mult în lumină justeţea şi forţa de atracţie a politicii ţărilor socialiste, care, animate de năzuinţa de a apăra pacea lumii în respectul intereselor tuturor popoarelor, inclusiv ale celui german, militează pentru rezolvarea paşnică a problemei germane, pentru înlăturarea rămăşiţelor celui de-al doilea război mondial. Aceasta înseamnă încheierea tratatului de pace cu Germania, normalizarea pe baza lui a situaţiei Berlinului occidental, care poate deveni un oraş liber, demilitarizat, încetînd de a mai fi o bază de aţîţare, diversiuni şi spionaj pentru aventurierii războinici.

Aceasta e soluţia pe care o impune însăşi viaţa; viaţa ai cărei duşmani înveteraţi sînt militariştii germani, dar care i-a învins pe aceştia întotdeauna atunci cînd au încercat s-o sugrume.

L. SĂRĂŢEANU

E BINE SĂ ȘTIM

UN PAZNIC ORIGINAL

Deoarece în Suedia furtul automobilelor este în ultimul timp „la mare modă", poliția i-a înzestrat pe posesorii de mașini cu o originală instalație. Cînd vehiculul staționează, undeva lîngă el se fixează, invizibil pentru neinițiați, un pulverizator automat. Atunci cînd se încearcă punerea în mișcare a mașinii, pulverizatorul o împroașcă cu o vopsea de un galben strident. Polițiștii, avizați, opresc toate automobilele „marcate". Pentru timpul nopții însă, va trebui probabil să se folosească vopsele fluorescente.

S-AU ÎNȚELES BUȘTEAN...

Aflîndu-se în Japonia, actorul vest-german Jurgen Roland a intrat într-un magazin ca să-și cumpere un fermoar pentru o scurtă. Deoarece nu cunoștea limba, el a încercat să se exprime prin gesturi. După ce a făcut cu mîna cîteva mișcări ce porneau din dreptul pîntecelui spre gît și înapoi, pe fața vînzătorului a apărut un zîmbet satisfăcut: înțelesese. În secunda următoare el puse pe tejghea... un stilet pentru harakiri.

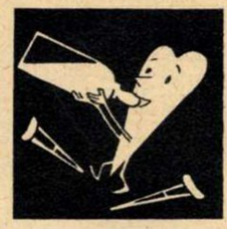

LAPTE PENTRU CARDIACI

În Marea Britanie s-a pus în vînzare un nou produs alimentar, fabricat din lapte natural degresat și apoi îngrășat din nou prin adăugarea de grăsimi vegetale. Scopul acestei operații este îndepărtarea grăsimilor animale care conțin colesterină, substanță cu acțiune dăunătoare asupra sistemului cardiovascular.

AȚI AFLAT CĂ...

...în largul oceanului, în regiunea ecuatorului, temperatura aerului la suprafața apei este de +29,7 grade? În același loc, la o înălțime de 4,4 km, radiosonda înregistrează 0 grade, iar mai sus cu încă 10 km, aerul are o temperatură de minus 71 grade?

...cel mai mare dușman al pinguinilor este petrelul antarctic? Acest pirat înaripat este o pasăre mare și lacomă, care se îndeletnicește cu jaful. Ea șterpelește din cuiburile pinguinilor ouăle și puii și de aceea apariția stolurilor de petrele e întîmpinată de către pinguini cu o larmă îngrozitoare.

...cel mai mare aisberg a fost întîlnit în ianuarie 1927 de cîțiva pescari de balene norvegieni, lîngă insula Clarence? Acesta era un gigant lung de 180 km, cam tot atît de lat, înălțîndu-se cu 40 de metri deasupra apei. Dacă un asemenea aisberg s-ar topi pe neașteptate, el ar da tot atîta apă dulce cîtă varsă Volga în Marea Caspică în răstimp de șapte ani.

...cameleonul poate privi concomitent înainte și în sus cu unul din ochi și înapoi și în jos cu celălalt?

...șerpii dorm cu ochii deschiși, deși construcția ochiului lor le-ar permite să-i închidă în timpul somnului? Peștii dorm și ei cu ochii deschiși, fiind lipsiți de pleoape.

...nu numai cămilele se pot lipsi timp îndelungat de apă, ci și antilopele și girafele? Spre deosebire de acestea însă, cămilele își pot potoli setea și cu apa sărată a mării.

...bufnița își poate roti capul cu 180°?

...elefantul este un bun înotător? El se poate cufunda în întregime în apă, lăsînd la suprafață numai capătul trompei. În afară de aceasta, el se mișcă cu foarte multă ușurință. Poate alerga cu o viteză de 20 de kilometri pe oră și se cațără foarte bine pe munți.

DIAMANTE ARTIFICIALE

În Uniunea Sovietică funcționează în prezent prima instalație experimentală din lume pentru producerea diamantelor artificiale. Ele se fabrică din grafit supus la temperaturi de cîteva mii de grade și la presiuni de zeci de mii de atmosfere. Tehnologia a fost stabilită de fizicianul sovietic O. Leipunski.

Diamantele artificiale s-au dovedit în multe privințe superioare celor naturale și pot fi folosite chiar pentru... tăierea acestora din urmă.

De vorbă cu medicul

MUNCA INIMII

Procesul complicat al vieții se realizează în primul rînd grație substanțelor nutritive pe care organismul le capătă din alimentație. Aceste substanțe, după ce au fost supuse unor prelucrări chimice în tubul digestiv, sînt absorbite în sînge. De aci ele sînt transportate în toate celulele corpului: motorul acestei activități se compune din inimă, vase sanguine și sîngele conținut în ele.

Inima este un organ care la adultul normal se contractă în mod ritmic de 70-80 de ori pe minut. Prin aceste contracții presiunea sîngelui crește și de fiecare dată de la inimă pleacă cam 70 ml de sînge spre periferia corpului și spre plămîni. La o sumară calculație rezultă că, într-o oră, inima normală se contractă de vreo 4.200 de ori, pompînd o cantitate de aproximativ 300 l sînge, ceea ce reprezintă circa 7.000 l în 24 de ore. Dacă ne gîndim că inima are 100.000 de contracții pe zi, ceea ce reprezintă 36.000.000 de contracții într-un an, cu un transport de 2.500.000 l sînge, ne putem da seama de munca enormă pe care acest organ o desfășoară. Cum e posibilă o asemenea activitate, fără ca inima să-și epuizeze forțele? Aceasta se realizează grație repausului de care inima dispune după fiecare contracție. Alternanța aceasta dintre activitate și repaus dă posibilitate inimii să-și îndeplinească activitatea ritmică neîntreruptă pe toată durata vieții omului. Sîngele, care reprezintă la om 1/13 din greutatea corpului, este împins de către inimă în vasele mari — aortă și arterele pulmonare. De acolo, prin vase din ce în ce mai mici și prin capilare, în toate organele și țesuturile. Lungimea acestor capilare puse cap la cap atinge 100.000 km. Din capilare, prin formarea de vene din ce în ce mai mari, sîngele se întoarce la inimă. Viteza sîngelui atinge cam 1/2 m pe secundă în arterele mai mari și scade treptat cu cît vasele sînt mai mici, atingînd în capilare 0,5 pînă la 1 mm pe secundă. Datorită acestei scurgeri încete a sîngelui în capilare, substanțele nutritive și oxigenul din sînge pot trece în țesuturi, iar substanțele nefolositoare și bioxidul de carbon pot trece în sînge spre a fi eliminate din corp.

Această activitate a inimii și a vaselor suferă modificări în condițiile muncii fizice intense: inima face atunci contracții mai ample și de la ea va porni spre țesuturi o cantitate mai mare de sînge, putînd ajunge de la 5 litri la 30-40 l pe minut. Supraîncărcarea inimii este însă dăunătoare, putînd duce la o dilatare a ei. Dăunătoare este însă și lenevirea bătăilor inimii prin lipsă de solicitare a acesteia. În cazul acesta mușchiul inimii se dezvoltă slab, nu se antrenează și nu va răspunde bine atunci cînd inima va fi solicitată de vreun efort necesar. Urcatul unui etaj corespunde cu efortul pe care inima îl face cînd parcurgem o distanță de 1 km pe drum drept, iar în 24 de ore munca inimii corespunde lucrului necesar pentru a ridica 15 oameni pe acoperișul unei case cu 5 etaje (15.000 kgm). Pentru a face față acestei munci, inima trebuie antrenată. Aceasta se realizează prin mișcare, prin evitarea vieții sedentare, prin gimnastică și sporturi practicate rațional.

Forța de contracție a inimii antrenate se poate mări de mai multe ori în cazul unei solicitări mai intense. Inima neantrenată însă nu va răspunde mulțumitor condițiilor variate de viață.

Dr. Silviu GHEREA

Dezlegarea jocului „Mult zgomot pentru... puțin", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Săritură — Muc. 2) Unitate — Fișă. 3) Țipăt — Apetit. 4) I — Arac — Ulițe. 5) Ms — I — Radical. 6) Ied — Pagină — U. 7) Maricica — Vs. 8) Litera — Arii. 9) Ifose — P — Esop. 10) Cort — Aui — Tar. 11) Eni — Atingere. 12) Udeală— Ostaș.

Povestea vorbei „SILUETĂ"

În „Dicționarul limbii romîne moderne" citim că siluetă *înseamnă printre altele: desen reprezentînd contururile unei ființe sau ale unui lucru pe un fond de altă culoare. E greu de imaginat că între un astfel de desen și... un ministru de finanțe francez din secolul al XVIII-lea ar putea fi o legătură. Istoria vocabularului ne obligă totuși să explicăm cuvîntul nostru,* siluetă*— împrumutat din limba franceză (silhouette) —cu ajutorul numelui unui personaj, faimos la vremea lui, din istoria Franței.*

Étienne de Silhouette (1709-1767) ajunge în 1759 „controlor general al finanțelor" și ia o serie de măsuri drastice pentru suprimarea unor abuzuri și pentru reducerea cheltuielilor curții regale, ceea ce îi atrage simpatia celor săraci. Încercînd să obțină de la marii proprietari de pămînturi o serie de impozite, privilegiații regimului feudal i se ridică împotrivă. Ei îl ridiculizează, dînd numele lui mai multor articole de îmbrăcăminte făcute cu zgîrcenie, din prea puțin material. Orice lucru sărăcăcios, meschin, era botezat „à la Silhouette", cu alte cuvinte, așa cum îi plăcea d-lui Silhouette. O pictură, un desen care se limita la cîteva linii, la un contur, adică făcut parcă cu economie, era, după părerea „lumii bune", ceva pe gustul severului controlor general al finanțelor Franței. Acestea erau desenele „à la Silhouette", numite mai pe scurt des silhouettes — siluete.

Sorin STATI

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

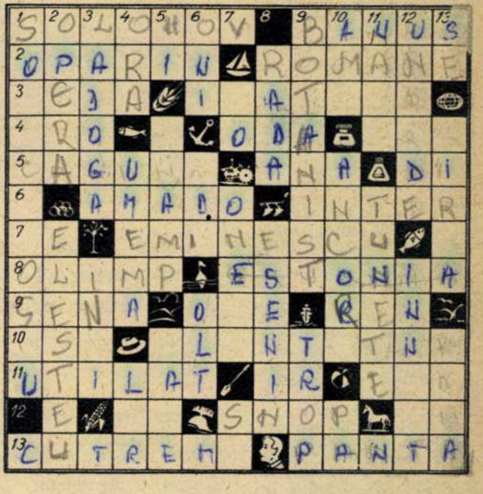

1 S	2 O	3 L	4 O	5 H	6 O	7 V	8 ■	9 B	10 A	11 N	12 U	13 S
2 O	P	A	R	I	N	■	R	O	M	A	N	E
3	E	D	A	■	I		A	T				■
4	R	O	■		■	O	D	A	■			
5	A	G	U			■	A	N	A	■	D	I
6	■	A	M	A	D	O	■	I	N	T	E	R
7	E	■	E	M	I	N	E	S	C	U	■	
8 O	L	I	M	P	■	E	S	T	O	N	I	A
9 S	E	N	A	■	O		E	■	R	E	N	■
10	S		■		L		N	T		T	N	
11 U	T	I	L	A	T	■	I	R	■	E		
■ 12	E	■			■	S	N	O	P	■		
13 C	U	T	R	E	M		■	P	A	N	T	A

PĂMÎNT ȘI APĂ

ORIZONTAL — PĂMÎNT: 1) Mare scriitor sovietic, autorul romanului „Pămînt desțelenit— Poet romîn contemporan, autorul poeziei „Pămîntul către om". 2) „Originea vieții pe pămînt" este una din scrierile sale — „Ocolul pămîntului în 80 de zile" de Jules Verne și „Lumină deasupra pămîntului" de S.Babaevski. 3) După legendă, fiica ei, Elena, a fost pricina războiului dintre Troia și cetățile grecești — Pămînt arat. 4) Munte în Corsica — „... pămîntului meu" de Mihu Dragomir — 1.200 la romani. 5) Deal mare —Nume feminin —Îndemn pentru cai. 6) Autorul romanului „Pămîntul fructelor de aur" — Între, sau între centru și extremă. 7) Pronume — Autorul versurilor: „La pămînt mai că ajunge al ei păr de aur moale,/ Care-i cade peste brațe, peste umerele goale" („Călin"). 8) Regiune din Grecia antică, patria jocurilor olimpice — Republică socialistă sovietică. 9) Departament în Franța — Sculptor francez — Cerbul nordului. 10) Literă chirilică — Unealtă folosită la plantarea puieților și a răsadurilor. 11) Înzestrat — Pomadă — Literă grecească. 12) Iese din pămînt — Mai multe spice la un loc — În pămînt! 13) Prăbușiri de pămînt — Teren înclinat.

VERTICAL — APĂ: 1) Autorul cîntecului „Pîrîiaș cu apă rece". 2) „Vasul fantomă" de Richard Wagner — Lac pentru creșterea peștilor. 3) Mare lac în U.R.S.S. — Apă amestecată cu gheață (pl.). 4) Ceas — Pătrunsă de apă — Onomatopee. 5) În insula Chios! — Metal cu multe aplicații în electricitate, galvanoplastie etc. — La pălărie. 6) Rîu în U.R.S.S. — Fata din...adînc! — Afluent al Dunării. 7) Literă grecească — Lac în U.R.S.S. — În Siret. 8) Fata din... port — Poet sovietic, autorul poemelor: „Tu, țara mea, de ploi neocolită" și „Potopul ploii s-a topit în sine". 9) Specialist în studiul plantelor — Onomatopee cavalină. 10) Localitate în U.R.S.S. — Mesaj al marinarului, trimis fundului apei — Salutare... în apă! 11) Malul apei — Însoțesc uneori ploaia. 12) Nume masculin — Sport în apă. 13) Două din zece! — Dă direcție vaselor — Vîslă.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Cinerama... circorama...

Aş dori să aflu ce sînt cinerama şi circorama — aceste două noi procedee ale cinematografiei.

Ştefan CEAUŞESCU
Turnu-Severin

Răspunde MARIUS TEODORESCU, regizor la studioul cinematografic „Bucureşti".

Continuele descoperiri şi perfecţionări în domeniul ştiinţei şi tehnicii influenţează, desigur, şi arta cinematografică. Producţia actuală de filme nu mai are un caracter unitar (un singur mod de realizare, pelicula de 35 mm şi „ecranul normal") ci, din contră, utilizează o multitudine de procedee şi experimente. Comun tuturor este efortul de a se ajunge la o imagine cît mai apropiată de modul normal de cuprindere al privirii umane, adică la lărgirea unghiului de vedere, insuficient în cazul ecranului normal. Astfel, au apărut pe rînd filmele pe ecran lat (cinemascop) şi procedeele cinerama, cinemiracle, circorama ş.a.

Unele din aceste sisteme nu sînt de fapt cu totul noi; ele au mai fost experimentate şi în trecut. Primul ecran panoramic uriaş (16×21 m) a fost folosit în 1900, la Expoziţia mondială de la Paris, şi cam tot în aceeaşi vreme francezul Sanson obţinea un brevet pentru un dispozitiv cu proiecţie pe un ecran circular avînd 12 ecrane şi 12 aparate de proiecţie, fiecare acoperind cîte un unghi de 30°.

Aceste căutări, şi încă altele, au rămas atunci doar la stadiul de experimente izolate. Ele au fost reluate după cel de-al doilea război mondial, la început de către producătorii americani, speriaţi de concurenţa televiziunii şi de scăderea continuă a producţiei cinematografice nord - americane. Pentru fiecare procedeu s-au întrebuinţat cele mai zgomotoase mijloace de reclamă.

Cinemascopul (cel mai încetăţenit procedeu şi singurul care a fost aplicat cu succes şi în filmul artistic) constă în folosirea unui obiectiv suplimentar ce se adaugă atît aparatului de luat vederi cît şi celui de proiecţie. Pelicula folosită e tot cea normală (35 mm).

Cinerama (sau *kinopanorama*, cum o denumesc sovieticii) reprezintă un ecran panoramic de un unghi care ajunge pînă la 146°. Atît la filmare cît şi la proiecţie se folosesc 3 aparate separate, cu 3 benzi care se derulează independent din 3 cabine deosebite. Un al patrulea aparat redă sunetul de pe o bandă magnetică cu 6 canale. Cinerama necesită săli vaste, construite special, o instalaţie tehnică mult mai complexă şi personal numeros — deci şi cheltuieli mai ridicate. De aceea, în afară de ţările cu o puternică cinematografie (U.R.S.S. sau S.U.A.), procedeul cinerama nu s-a putut răspîndi. În 1960 cinematografia sovietică a realizat 7 filme în kinopanorama, iar studioul din Tallin a terminat în 1961 primul film artistic panoramic, „Cotituri zburdalnice", prezentat în momentul de faţă cu succes şi la Paris.

Filmul *panoramic circular* utilizează 22 de ecrane, al căror cîmp total e de 360°. Procedeul e deci şi mai complicat decît cinerama, iar aplicarea lui în filmul artistic n-a fost pînă în prezent întrevăzută. S-au realizat doar documentare şi filme peisagistice. Din 1959 funcţionează la Moscova o sală pentru prezentarea de filme panoramice circulare, iar studiourile sovietice au produs două filme experimentale în 1960.

Circorama extinde cîmpul vizual nu numai orizontal, ci şi vertical. Publicul e înconjurat de o cupolă din material plastic (o emisferă transparentă), iar proiecţia, realizată cu numeroase aparate, acoperă toată această calotă, spectatorul avînd senzaţia că se află în mijlocul acţiunii, că participă direct la ea.

La sfat cu studenţii

La Casa de cultură a studenţilor din Timişoara a avut loc o consfătuire a revistei „Flacăra" cu cititorii săi din rîndul studenţilor. Cu acest prilej s-au făcut numeroase propuneri privind îmbunătăţirea revistei. În fotografie: un aspect din sală în timpul consfătuirii.

Cele mai vechi monumente din ţara noastră

Care sînt cele mai vechi monumente sau cetăţi din ţara noastră?

Nicolae LAZAROV
Copşa Mică — raionul Mediaş

Răspunde prof. univ. RADU VULPE, de la Institutul de arheologie al Academiei R. P. Romîne.

Cuvîntul „monument" poate avea două înţelesuri. Unul, extrem de larg, se confundă cu însăşi noţiunea de „document", raportîndu-se la orice fel de amintire concretă, oricît de modestă, despre activitatea omului în trecut. Celălalt, mai restrîns, se referă la o sculptură ori la o construcţie specială comemorînd o anumită personalitate sau un eveniment important.

În ce priveşte primul sens, documentele materiale cele mai vechi ale vieţii omeneşti de pe teritoriul Romîniei datează de peste o jumătate de milion de ani, de la începutul paleoliticului. Este vorba de nişte unelte de cremene foarte primitive, găsite în ultimii ani într-un prundiş cuaternar din jurul Slatinei.

Relativ la al doilea sens, cităm, ca cel mai vechi monument comemorativ precis din ţara noastră, soclul de la Histria al statuii lui Theoxenos, preot al zeului Apolo (sec. V î.e.n.), iar ca monument comemorativ de ordin arhitectonic cel mai vechi poate fi considerat faimosul Trofeu de la Adamclisi, ridicat de împăratul Traian în anul 109 al erei noastre, în amintirea uneia din victoriile sale împotriva dacilor.

Tot monumente comemorative, acoperind morminte anonime din vremuri străvechi, sînt şi nenumăratele movile de pămînt care se întîlnesc în diferite locuri de pe întinsul ţării, cu deosebire în Muntenia, Moldova şi Dobrogea. Cele mai vechi dintre ele datează cam din anul 2000 î.e.n., către sfîrşitul neoliticului. Altele, mai tîrzii, aparţin tracilor, geto-dacilor, sciţilor şi chiar grecilor şi romanilor.

Cît despre cetăţi, cele mai vechi, constînd în întărirea unor poziţii naturale izolate ori dominante, datează din neolitic, încă de prin preajma anului 3000 î.e.n. Cea mai veche cetate de la noi întărită cu ziduri de piatră de construcţie superioară este Histria — despre care a fost vorba mai sus — întemeiată de greci în secolul al VII-lea î.e.n.

Procesul de la Messina

În „Flacăra" nr. 13 aţi publicat o fotografie înfăţişînd un aspect de la procesul celor 4 călugări capucini din Italia, vinovaţi de asasinate şi escrocherii. Vă rog să publicaţi mai mult despre faptele acestor călugări, cum s-a desfăşurat procesul şi care a fost sentinţa.

Ioniţă NICOLAE
salariat la I.P.G.G.—Secţia seismică 36 — Topoloveni

Răspunde AL. GÎRNEAŢĂ, redactor la „Gazeta literară".

Cel mai bătrîn dintre inculpaţi în procesul de la Messina este călugărul Carmelo, trecut de 83 de ani, iar cel mai tînăr — Philippo Nicoletti — n-a împlinit încă 21 de ani.

Crima pentru care acuzaţii se află în boxă a fost dovedită. Lucrurile au început astfel: în 1957 oamenii mai înstăriţi din satul sicilian Mazzarino au început să primească scrisori anonime prin care erau somaţi să înmîneze capucinului cu barbă albă, numit padre Carmelo, mari sume de bani. Unul dintre primii somaţi a fost moşierul Angelo Cannada, căruia i s-au cerut zece milioane de lire. În ciuda sfatului... părintelui Carmelo, moşierul a refuzat să plătească suma. Au urmat alte ameninţări. În cele din urmă Cannada a fost atacat de bandiţi şi rănit mortal. După Cannada au căzut victimă alţii. Călugării trimiteau scrisori de ameninţare şi în acelaşi timp sfătuiau victimele, ca duhovnici şi prieteni ai lor, să dea curs acestor scrisori, adică să plătească. După uciderea lui Cannada mulţi dintre cei somaţi au început să se supună şantajiştilor, socotind că aceştia acţionează în numele temutei Maffia.

Călugării capucini pe banca acuzării.

Lucrurile au continuat să se desfăşoare astfel, pînă într-o zi cînd, datorită unor reclamaţii, a avut loc o anchetă şi în urma ei procesul de la Messina.

Cercurile conducătoare catolice din Italia şi mai ales Vaticanul au privit procesul cu multă îngrijorare şi nervozitate, căci el ameninţă să micşoreze şi mai mult prestigiul clerului, şi aşa destul de compromis. Din această pricină s-a încercat localizarea procesului. Martorii acuzării au fost rugaţi să tacă din gură. „Rugămintea" a mers pînă la ameninţări cu moartea şi intimidări, ca în cazul baronului Bartoli. Acesta însă, ca martor principal, a refuzat să tacă. Ca urmare, necunoscuţi au năvălit pe moşia lui Bartoli, au tăiat butucii de vie, pomii fructiferi şi au scos ochii vacilor.

Procesul n-a reuşit să stabilească cine a fost căpetenia călugărilor - bandiţi. Acuzaţii şi apărarea aruncă vina pe un oarecare Lo Bartolo, grădinarul analfabet al mînăstirii... găsit mort într-o celulă a închisorii, la scurtă vreme după arestarea sa.

Nu s-a făcut încă lumină în procesul de la Messina. Verdictul nu s-a dat. Dar indiferent de sentinţa judecătorilor, opinia publică italiană şi-a exprimat părerea. Ea e scîrbită şi scandalizată atît de crimele călugărilor asasini, cît şi de manevrele unor cercuri oficiale care încearcă să muşamalizeze afacerea. Corupţia clericilor, crimele Maffiei sînt de mult cunoscute. E nevoie numai de măsuri drastice pentru stîrpirea nelegiuirilor. Aceasta o doreşte opinia publică din Sicilia şi din întreaga Italie.

Cititorii către cititori

George Ciobanu şi *Ionel Mărgineanu*, studenţi, Institutul pedagogic „A. Russo", Bălţi, str. Puşkin 38 (R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.), doresc să corespondeze pe teme de literatură, muzică, artă. De asemenea, să facă schimb de ilustrate. Corespondenţa poate fi purtată în limbile rusă, romînă, franceză şi germană.

Traian Gheorghiu, elev, Tulcea, str. Babadag 147, doreşte să corespondeze pe temele: „Să ne cunoaştem patria" şi „Ce meserie ne place mai mult?". Vor să corespondeze pe teme diverse (literatură, muzică, cinema) şi să facă schimb de ilustrate: *Steluţa Neacşu*, elevă, Băileşti, str. Becherescu 5, reg. Oltenia; *Dan Petru*, Iaşi, Şoseaua Naţională 174; *Mihaela Petrescu*, elevă, Bucureşti, str. Cărăuşilor 18, raionul 23 August; *Teodor Şerbănescu*, electrician, Hunedoara, str. 23 August 1; *Ilarie Cornescu*, student, Bucureşti, bd. 1 Mai 49, raion Griviţa Roşie; *Marieta Stepeu*, studentă, Timişoara, piaţa Horaţiu 1; *Costel Pătru şi Vasile Coroiu*, laminatori, Hunedoara, bd. Corvin 106, ap. 1; *Minodora Dincă*, Craiova, str. Mozart 2 A; *Toma Creţiu*, student, Timişoara, str. Horaţiu 1; *Lidia Barbu*, elevă, Craiova, str. B.P. Haşdeu 10.

Doresc să facă schimb de ilustrate: *Florina Paula Ţurlui*, elevă, Giurgiu, str. Baciului 43; *Fevronia Anghel*, studentă, Bucureşti, bd. Schitu Măgureanu 2; *Ion Lindert*, şamotor, şi *Ion Lupşa*, sudor, Hunedoara, str. Petőfi 23; *Georgeta Pană*, elevă, Piteşti, str. Traian 47; *Manuela Temelie*, elevă, R. Sărat, str. Cantemir 44; *Violeta Spiegelman*, elevă, R. Sărat, str. Sihlelor 29.

De la fotoamatori

Biblioteca pentru copii deschisă la Palatul culturii din Brăila se bucură de apreciere din partea micilor cititori. (Ion Constantin)

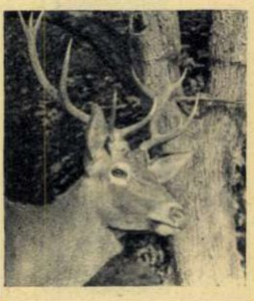

După multe ore de aşteptare, am reuşit să-l fotografiez în păduricea de la Fîntînele (reg. Bacău) — loc cunoscut ca rezervaţie pentru cerbi carpatini şi lopătari. (Prof. V. Bogdăneţ)

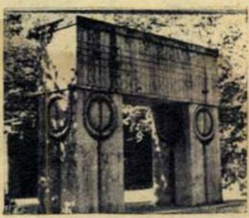

„Portalul" — o veche lucrare a sculptorului Constantin Brîncuşi, aflată în parcul din Tg. Jiu. (George Stoica)

Pe scurt

Rimy Dalv, Lupeni. Examenul de admitere la Facultatea de medicină din Bucureşti va începe în jurul datei de 15 septembrie. Probele sînt: anatomia şi fiziologia omului (scris şi oral), chimia şi fizica (oral), bazele darwinismului şi zoologia (scris şi oral). În legătură cu regimul burselor acordate studenţilor, adresaţi-vă secţiei de învăţămînt de pe lîngă Sfatul popular al raionului Petroşeni.

Dumitru Lebedi din Medgidia ne sesizează printr-o scrisoare că autobuzele care asigură legătura dintre comuna Baia (Hamangia) şi diferite sate de pescari de pe ţărmul lacurilor Sinoe sau Razelm au un orar defectuos. Sînt necesare — scrie corespondentul nostru — mai multe curse pe zi şi nu una singură, iar unele autobuze defecte aflate acum în cursă ar trebui reparate radical sau înlocuite cu maşini noi. Supunem această sesizare Direcţiei regionale I.R.T.A. din Constanţa.

M. Olaru, Constanţa. Cărţi cuprinzînd descrierea ştiinţifică a peşterilor şi vieţuitoarelor care au trăit şi trăiesc în ele s-au tipărit în ultimii ani în Editura Ştiinţifică şi în Editura Meridiane. Una din ele este „Călătorie în lumea subpămînteană" de Margareta Dumitrescu şi Traian Orghidan, iar alta, în care sînt descrise peşterile din ţara noastră, constituie lucrarea unui colectiv de speologi din Cluj.

Micul comentar

METODA ...GAFELOR PREMEDITATE

de Florica ȘELMARU

Săptămîna trecută, agenția D.P.A. transmitea că prof. Carstens, secretar de Stat la Ministerul de Externe vest-german, a remis ambasadorului S.U.A., Dowling, un memorandum cuprinzînd propunerile guvernului de la Bonn cu privire la administrarea căilor de acces spre Berlinul occidental. Sursele oficiale nu dăduseră amănunte despre conținutul acestor propuneri. După cum relata însă agenția vest-germană, „se afirma“ la Bonn că guvernul R.F.G. își exprimă opoziția față de înființarea, în legătură cu căile de acces spre Berlinul de vest, a oricărui organ internațional cu participarea R.D.G., și propune ca răspunderea pentru traficul cu Berlinul de vest să fie atribuită (ca în 1948!) celor patru mari puteri. „Se afirmau“ atît de insistent la Bonn toate acestea (ulterior, Departamentul de Stat avea să exprime părerea că sursa zvonurilor a fost însuși ministrul de Externe Schröder), încît presa vest-germană publica ample informații asupra celor conținute în memorandum înainte măcar ca ambasadorul american să fi avut timpul material de a-l transmite guvernului său. Așa a izbucnit între Washington și Bonn cel de-al doilea scandal în legătură cu divulgarea de către presa vest-germană a conținutului unei corespondențe „confidențiale“ dintre guvernele S.U.A. și R.F.G. (Cel dintîi — nu s-a uitat — a fost prilejuit de revelarea, în coloanele aceleiași prese vest-germane a poziției pe care Departamentul de Stat și-o pregătise în vederea convorbirilor sovieto-americane și care fusese comunicată cancelarului).

În ceea ce privește fondul problemei, este de remarcat că, în ultima vreme, așa-zisa problemă a căilor de acces spre Berlin este în capitalele occidentale obiect de discuții agitate și contradictorii. Ceea ce se explică perfect dacă ținem seamă că problema căilor de acces spre Berlin este o falsă problemă, o problemă creată artificial. Pentru că legăturile cu lumea exterioară ale unui Berlin-vest devenit oraș liber, demilitarizat și pașnic, ar fi exact ceea ce dreptul internațional și practica internațională arată că trebuie să fie: adică s-ar desfășura nestingherite pe baza înțelegerii cu statul pe teritoriul căruia trec căile de acces, pe baza înțelegerii cu R.D. Germană.

Manevrele prin care autoritățile vest-germane încearcă să paralizeze tratativele — gafe premeditate, declarații intempestive, propuneri deliberat inacceptabile — sînt departe de a întruni adeziunea opiniei publice din Germania occidentală. Observatorii constată că atît în rîndurile populației cît și în tot mai numeroase cercuri politice din R.F.G. se manifestă dorința unei politici externe mai realiste, mai constructive. Făcînd un tur de orizont al curentelor de opinii din Republica Federală, săptămînalul britanic „New Statesman“ în ultimul său număr scria, sub semnătura lui Heinrich Fraenkel, că *„în ciuda vorbăriei cu totul nerealiste a declarațiilor oficiale... cînd discuți în mod individual cu politicieni, auzi multe declarații de bun simț“*.

Și e suficient să-ți arunci ochii pe paginile ziarelor vest-germane ca să citești — de pildă în „Die Andere Zeitung“ — că *„recunoașterea existenței și drepturilor suverane ale R.D.G.“* constituie *„condiția minimală pentru realizarea unei reglementări asupra Berlinului occidental și căilor sale de acces“*. Ziarul hamburghez consideră că *„politica Bonnului — care, prin doctrina Hallstein despre inexistența R.D.G. și prin afirmațiile privind apartenența Berlinului occidental la R.F.G., este în contradicție cu realitatea... — este o politică falimentară“*.

În fond, o parte însemnată din opinia publică vest-germană se găsește mai aproape de eforturile R.D.G. și ale celorlalte țări socialiste de a se pune capăt rămășițelor celui de-al doilea război mondial — decît de politica celor care vor să mențină aceste anacronisme primejdioase, care ar putea deveni izvorul unui al treilea.

fotocronica FLACARII

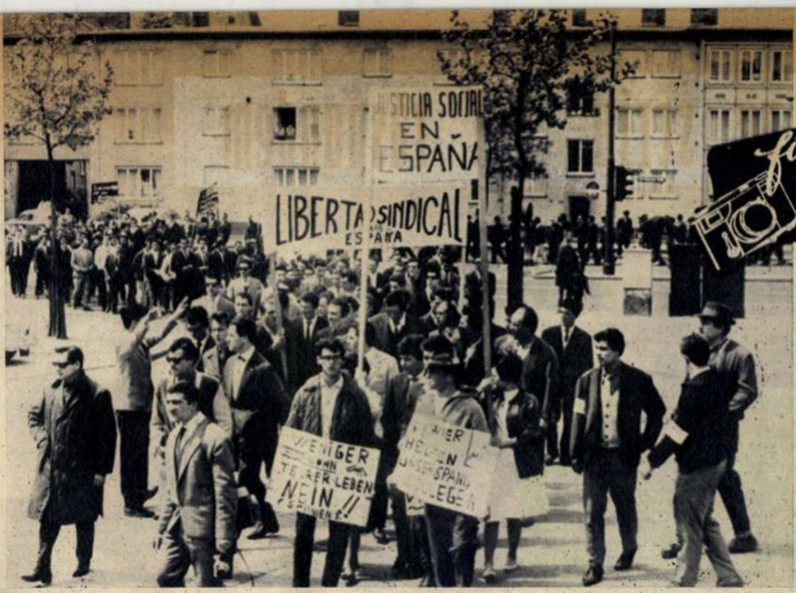

„Dreptate socială în Spania!“, „Libertate sindicală în Spania!“, „Vrem să-i ajutăm pe tovarășii noștri spanioli!“, „Nu, salariilor mici, vieții scumpe în Spania!“. Sub aceste lozinci s-a desfășurat la Frankfurt pe Main (R. F. Germană) o demonstrație de solidaritate cu muncitorii greviști din Spania, la care au luat parte peste 4.000 de muncitori de origine spaniolă aflați în Germania occidentală.

Pregătindu-se în vederea unei intervenții militare fățișe în Laos, S.U.A. au trimis trupe în Tailanda pentru a fi concentrate la frontiera laoțiană. În fotografie: trupe ale infanteriei marine americane debarcate la Klong Thoey.

„Libertate pentru soții și copiii noștri!“ — au cerut în fața Palatului de Justiție din Atena mame și soții ale democraților greci întemnițați.

Aspect de la un recent miting care a avut loc în capitala Norvegiei — Oslo. Miile de muncitori, funcționari, țărani, sosiți din diferite colțuri ale țării, și-au exprimat protestul împotriva aderării Norvegiei la Piața comună. ←

Îngăduința manifestată de autoritățile franceze față de căpeteniile O.A.S. a încurajat bandele ultracolonialiste, care continuă șirul crimelor. În fotografie: aspect obișnuit în aceste zile pe străzile Algerului. ↓

Zborul orbital al cosmonautului american Malcolm Scott Carpenter (în fotografie) — căpitan-locotenent în flota maritimă militară a S.U.A. — a provocat emoții la Cape Canaveral după cea de-a treia rotație în jurul Pămîntului, cînd, la declanșarea mecanismului de reintrare în atmosferă, contactul prin radio a fost întrerupt. Carpenter a amerizat în regiunea Mării Caraibilor, la circa 400 km de locul fixat, fiind cules abia peste trei ore de un elicopter care l-a transportat pe bordul unui vas portavion.

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistică

Anul XI—Nr. 22 (366)
2 Iunie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33. Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

SPORT

Bibl. Rep

BLAZOANE

de C. CHIRIŢĂ

Puţine cărţi şi puţine filme care înfăţişează viaţa aristocraţiei (şi chiar a vîrfurilor burgheziei) nu conţin în paginile şi în secvenţele lor scene ecvestre. O idilă pe cai, un tînăr oprind un armăsar nărăvaş pe cale să azvîrle din şa îngerul (blond) sau vampa (brună); o cursă vijelioasă în care călăreţul (pînă atunci anonim) îşi dezvăluie brusc identitatea, înscrisă de altfel pe cîteva coloane în Gotha etc., etc. Pentru că există ţări (Anglia, Germania de vest, Italia, Franţa, Spania etc.) în care echitaţia e una din condiţiile aristocraţiei (şi aristocratizării). De aceea echitaţia se confundă pe undeva cu un sport al aristocraţiei: un cal bun costă mult — cui îi dă mîna să-l cumpere şi să-l îngrijească? Şi nu rareori crescătorii, dresorii şi cei care-l încalecă ne-au obişnuit cu o particulă monosilabică între prenume şi nume: von, de. Există de bună seamă şi excepţii, dar care nu fac decît să confirme regula.

Şi iată că nişte flăcăi din ţara noastră s-au dus în Franţa şi în Italia cu nişte cai născuţi şi crescuţi pe plaiurile romîneşti şi au săvîrşit acolo nişte fapte ecvestre care i-au făcut pe mulţi să le caute genealogii şi blazoane. Şi pentru că despre succesele şi premiile pe care le-au cucerit s-a scris în presa noastră (deşi nu atît cît ar fi meritat), ne vom permite să vorbim despre blazoanele acestor oameni.

Pinciu (cinci premii I, nu ştiu cîte premii II şi III, nu ştiu cîte cupe şi medalii) mai are încă în înfăţişarea şi în gesturile lui aerul ştrengarului care colindă şesurile, care ocheşte cel mai al dracului cal şi se avîntă cu el într-o goană vijelioasă.

Langa (patru premii II, dar — atenţie! — premii grele în care a întrecut mulţi „von" şi „de") e mai grav, mai sever, cu faţa osoasă şi priviri încruntate.

(Şi Pinciu, şi Langa şi-au transformat pasiunea în sport cu prilejul unor concursuri sindicale şi de tineret de la începuturile noii noastre mişcări sportive).

Bărbuceanu (locul I şi premiul Societăţii Italiene de Turism) căruia-i descifrezi greu energia pe chipul de om blajin, în vorbele lui molcome.

Costea, cel de 19 ani (care i-a făcut să tresară pe fraţii d'Inzeo şi le-a smuls aprecieri şi pronosticuri îndrăzneţe), pare timid şi stîngaci şi ar vrea să nu i se audă vocea în colectiv, dar cîtă ardoare, cîtă pasiune şi cît echilibru, cît cumpăt pune în dragostea lui cea mare. Costea, ca şi ceilalţi, iubeşte în aceeaşi măsură şi pe Diavolo, şi pe Arcaş; aşa cum Pinciu ţine la Clasic şi la Bîrsan, Langa — la Rapsod şi Rubin, Bărbuceanu — la Nela, Robot şi Ghidran.

Dragoste? Poate că e exagerat cuvîntul sau poate că nu e. Antrenorul lotului, cel care a avut un rol atît de însemnat în realizarea victoriilor noastre la Nisa, la Roma şi la Napoli, Mihai Timu, pledează cu toată convingerea pentru o astfel de relaţie între cal şi călăreţ. Calul — acest animal atît de inteligent — nu trebuie să simtă în călăreţ doar un stăpîn, ci un prieten. Calul şi călăreţul trebuie să ajungă la o asemenea sudură, încît să-şi transmită unul altuia nu numai intenţiile, dorinţele, hotărîrea, dar şi cele mai mici nuanţe. Trebuie să sară amîndoi în aceeaşi fracţiune de secundă peste un obstacol pe care nu-l cunoaşte decît călăreţul cu jumătate de oră înainte de concurs. Salt înalt, prelungit, lin, rapid... E un joc al spontaneităţii, al inteligenţei, al nuanţei, care trebuie să înfrîngă neprevăzutul, necunoscutul, emoţia (atît de manifestă şi la cal). Şi aceasta nu se poate realiza decît pe baza unei armonii depline între cal şi călăreţ. Oricît de superb şi de dotat ar fi animalul, însuşirile lui devin valori doar atunci cînd omul nu se va afirma ca un simplu stăpîn, ci ca prieten.

E ceea ce fac călăreţii noştri, aceşti oameni pe care i-a atras din copilărie frumuseţea şi nobleţea cailor. Nu snobismul şi obligaţia blazonului i-au ridicat în şa (parcă au pomenit ei în copilărie şa?). Poate că blazonul cu care s-au înfăţişat prima oară cailor era un petic de altă culoare, cusut grijuliu pe pieptul cămăşii. Tot acolo strălucesc acum nişte medalii de aur.

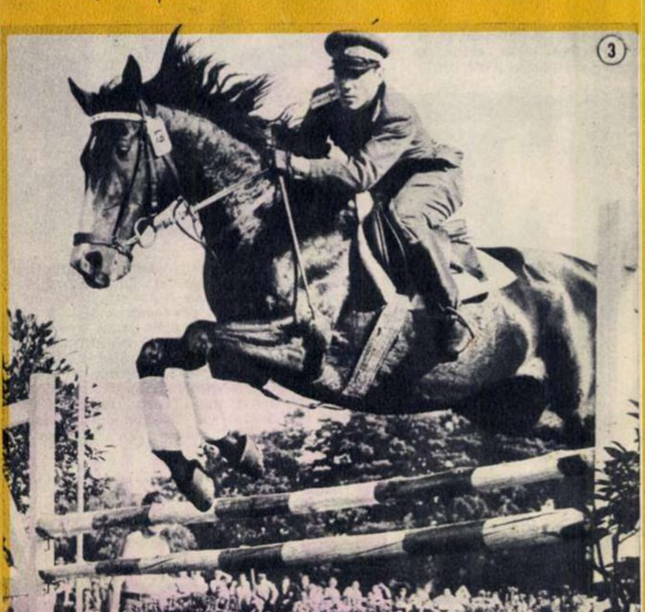

① Roma. *Defilează membrii lotului R.P.R. De la stînga spre dreapta: Virgil Bărbuceanu, Gheorghe Langa, Andrei Costea şi Vasile Pinciu.*

② Nisa. *Gh. Langa s-a clasat pe locul II în proba „La baie des anges".*

③ *Vasile Pinciu, cîştigătorul a cinci premii I în recentul turneu.*

05
X

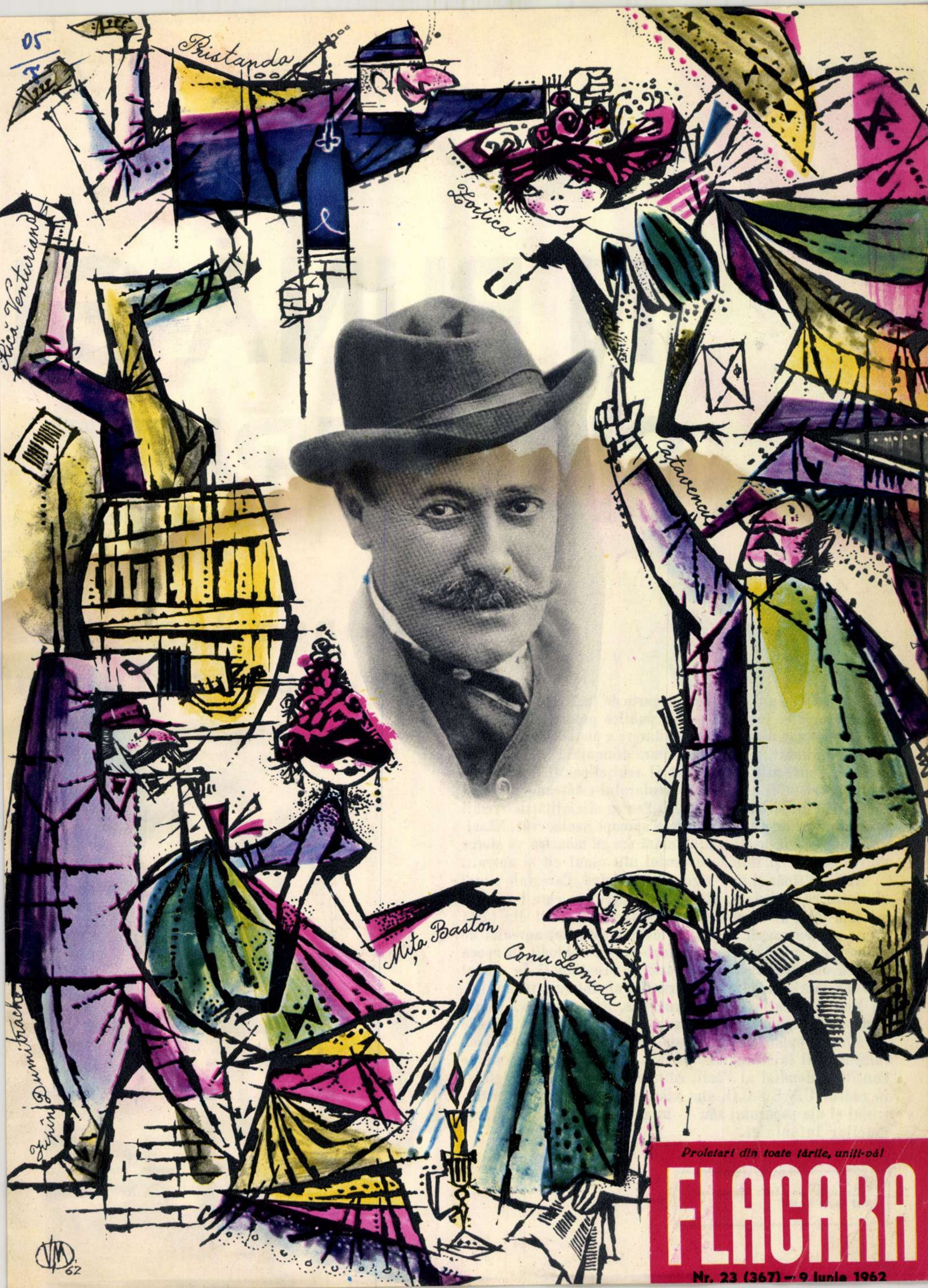
Pristanda
Zoițica
Rică Venturiano
Cațavencu
Mița Baston
Conu Leonida
Jupân Dumitrache
VM
62

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 23 (367) — 9 iunie 1962

ÎN PLINĂ GL
ŞI TINEREŢE

„Nenea Iancu" ce
şi „Nenea Iancu"

Acum 50 de ani se stingea departe de ţară, la Berlin, Ion Luca Caragiale. Întreaga opinie publică progresistă, masele largi, resimţeau din plin imensa durere a pierderii maestrului satirei româneşti, a celui mai mare dramaturg al literaturii noastre, a artistului neîntrecut al schiţei-pamflet, a ziaristului şi eseistului neobosit, a creatorului-cetăţean, militant consecvent de partea celor mulţi. Pentru oficialităţile vremii însă, sfîrşitul lui Caragiale trecea aproape neobservat. Nădejdea celor ce-i făcuseră viaţa amară era că moartea va şterge din conştiinţa şi inima poporului atît omul cît şi opera...

Azi mai tînăr şi mai viguros ca oricînd, Caragiale e mai al nostru ca niciodată, alături de poporul pe care l-a iubit, mîndria ţării al cărei viitor de progres l-a dorit din toată inima sa generoasă. Repus în toate drepturile, aureolat de gloria pe deplin meritată, Caragiale şi-a dobîndit în epoca noastră deopotrivă şi consacrarea internaţională în rîndul marilor făuritori de valori artistice ale întregii umanităţi. La Moscova, Paris, Tokio, Bruxelles, Buenos-Aires, Atena, Budapesta, Roma, Viena, Milano, Lima, Bratislava, piesele lui stîrnesc aplauzele entuziaste ale spectatorilor. Înscrierea comemorării lui Caragiale pe lista evocărilor organizate de Consiliul Mondial al Păcii, editarea albumului „Caragiale" în cadrul U.N.E.S.C.O. sînt mărturii ale biruinţelor maestrului şi ale poporului său — în anii libertăţii şi ai tuturor marilor înfăptuiri.

Coperta noastră: desen de Val MUNTEANU

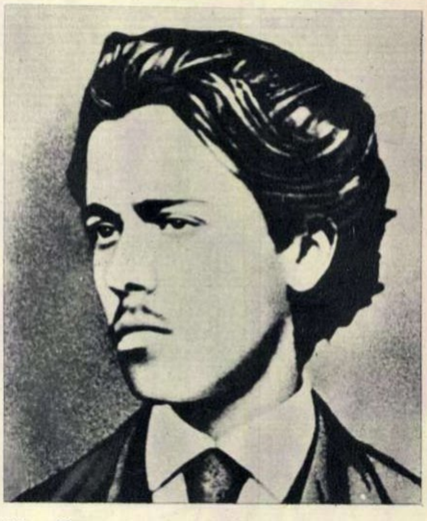

I.L. Caragiale la vîrsta de 20 de ani.

Haimanale, satul în care s-a născut scriitorul, azi comuna Ion Luca Caragiale.

ORIE

Ion Luca Caragiale

de toate zilele nemuritorul...

„Nenea Iancu" ne zîmbește din toate fotografiile. Cu pălăria largă în boruri, cu eternii ochelari „pince-nez" prin care privește pătrunzător, ne e familiar ca un prieten nedespărțit. Aștepți dintr-o clipă într-alta să izbucnească într-un hohot sarcastic:

— Mă, cu mine nu le merge!

Și nu le-a mers. Toate „caradálele și budalálele", toți „jupînii Dumitrache" porniți fie ca mari „apropitari", fie ca simple „coate goale" pentru a se cocoța cu fudulie în fotolii ministeriale, sau pentru a moțăi cu gravitate în fotolii academice — au devenit una cu pămîntul care i-a răbdat cam mult.

S-au săvîrșit Lache și Mache cu toate „gogoșile", cu toate „mofturile" lor. Au dispărut „Rrromînii verzi" cu demagogia lor șovină, cu cosmopolitismul lor. Coana Zoițica și Cațavencu și Dandanache și Brînzovenescu, toți „onorabilii" din lumea de lichele a protipendadei de odinioară, au pierit, transformați în scrumul uitării sub soarele înnoitor, răsărit pe deasupra țării în care *Ion* nu mai cunoaște *Năpasta*; în care nu mai sînt nici arendași, nici „ipistați", nici prefecți venali; în care bîta și „chinorosul" nu mai sînt „argumente" pentru „convingerea" alegătorilor; în care nu mai au ce căuta semidocții, în care nu mai au cuvînt și viitor pseudo-valorile.

În schimb „Nenea Iancu" zîmbind biruitor, ține dîrz biciul satirei educînd în spiritul urii și disprețului față de trecutul de obidă, generație după generație.

— Mă, cu mine nu le merge! Eu îi smintesc cu arma rîsului!

Nu-l citise, poate, pe Marx. Dar a intuit marele adevăr spus de el: anume că oamenii se desprind de trecut, rîzînd. Și adunînd toate necazurile poporului — al cărui spirit l-a întruchipat cu genialitate — a făcut haz cu tîlc, a făcut haz distrugător de toate molimele: asuprirea, ignoranța arogantă, demagogia, corupția, prostia solemnă și trufașă.

— *Prostul, dacă nu-i și fudul, n-are haz!*

Cîți n-au repetat cu succes în mii și mii de situații aceste cuvinte acționînd ca o săgeată dezumflătoare de vanități pretențioase. Le-au repetat aducînd astfel încă un omagiu lui „Nenea Iancu", luptătorul pentru tot ce e har autentic, pentru tot ce e rîvnă modestă și creatoare, pentru tot ce e azi la preț în țara sa și care pe vremea lui era cenușăreasă.

...O știa din prea multe experiențe personale. Cînd, în 1912, i s-a propus de președintele „Societății scriitorilor" să fie sărbătorit cu prilejul împlinirii a 60 de ani, a refuzat printr-o telegramă în care nu explica motivele. Dar Luchi Caragiale, fiul de al doilea al maestrului, a publicat mai tîrziu convorbirea avută într-o seară cu părintele său și în care acesta a dat toate lămuririle: „*Atunci a vorbit mult, cu patos și aproape cu lacrimi în voce. Ne-a povestit aproape toată viața lui. Cum luptase, cum, hulit de unii, neluat în serios de alții, pus la o parte de toți oamenii influenți, în fine, tot ajunsese. Cum, odată celebru, tot nimeni nu lua cuvîntul lui în seamă... Tot atunci mi-a făcut și bilanțul cîștigurilor lui de autor: în anii cei mai buni rețeta totală era de 2.300 de lei*".

În aceeași noapte Caragiale murea, încheind o viață de statornice necazuri și umilințe cotidiene, o viață trăită intens, cu ochii deschiși asupra realităților, în neîntrerupt contact cu lumea măruntă și cu marile ei probleme.

Copilul din casa lui Hagi Ilie lumînărarul

Caragiale e al tuturor timpurilor pentru că a fost al vremii lui și a știut să-i surprindă artisticește esența. Creația sa e oglinda fidelă a unei întregi epoci și tipurile caragialești definesc structura de clasă a acesteia. „*Teatrul politic al lui Caragiale*— scria un critic — *e o realizare în aqua-forte. Substanța corosivă nu putea lipsi gravorului. Ea a trebuit să ardă ca să creeze viața*". „Modelele" după care și-a gravat tipurile în efigii nemuritoare le-a găsit încă de foarte tînăr.

Mai întîi în Ploieștii copilăriei. Aici, tatăl, fost secretar la mănăstirea Mărgineni din satul *Haimanale* — unde s-a născut scriitorul — ajunsese avocat și apoi judecător-supleant. Ion Luca

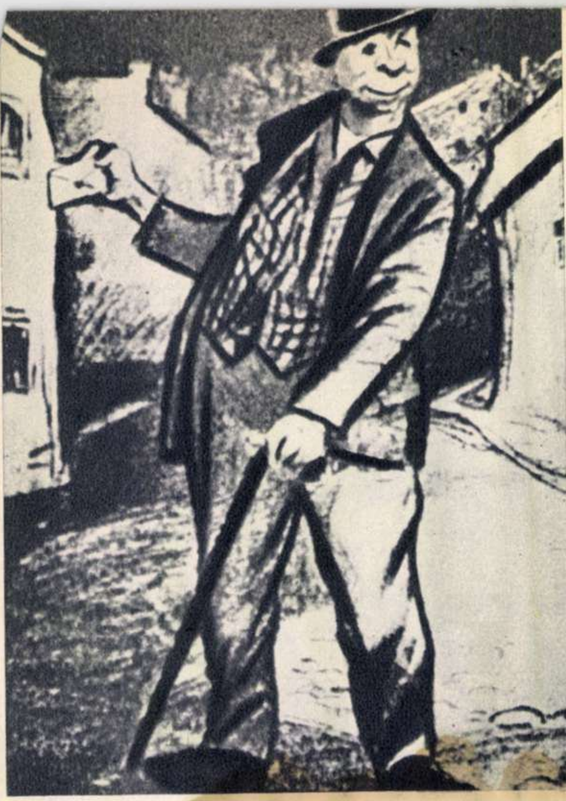

Cetățeanul turmentat. Desen de Aurel Jiquide

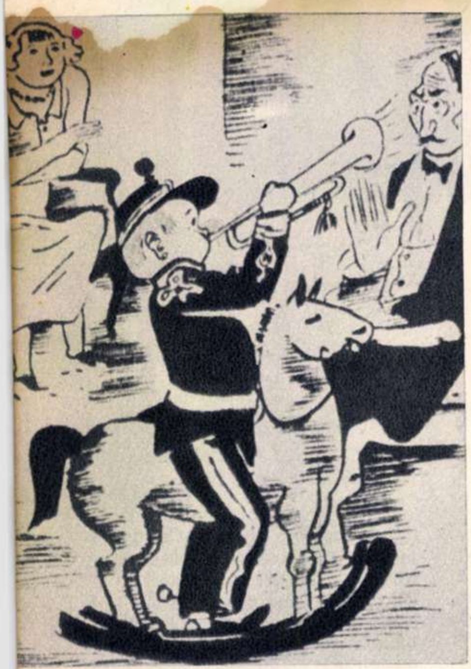

Ilustrație de Aurel Jiquide la „Vizită”.

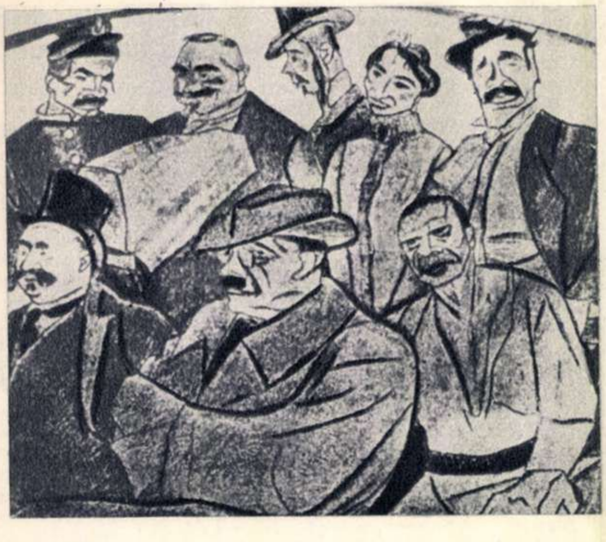

Caragiale și cîteva tipuri din operele sale. Desen de Iser

e elev la „Școala Domnească“ învățînd de la „domnul“ Bazil Drăgoșescu să respecte ortografia și să migălească pe textele scrise. Ca școlar era strălucit, premiant. Doar la „purtare“ nu avea note grozave... La gazda lui, Hagi Ilie lumînărarul, om cu „prințipuri“ și „favuriți“, intra des în conflict cu biciul prin care „hagiul“ își apăra de pofta „neastîmpăraților“ copii, livada cu vișini, pruni, peri și alți pomi fructiferi. Casa lui Ilie lumînărarul avea toate elementele patriarhalității. În schița „Caut casă“ (1899) a descris-o cu duioșie: pridvorul avea nouă trepte și sub el se deschidea pivnița. În ferestre — îmbietoare borcane cu murături. Acoperișul de șindrilă era țuguiat și străjuit în vîrf de un ulcior. Aici își petrecea copilul mai mult nopțile pentru că ziua umbla cu tovarășii de joacă pe străzile pline de prăvăliile cavafilor, băcanilor, lumînărarilor, toți „jupîni cu ambiț“, membri în „garda civică“ menită să patruleze noaptea printre așezările negustorilor și să sperie hoții strigînd *„te văd, te văd“*! Cînd venea trupa lui „Nenea Iorgu“ (Iorgu Caragiale), Ion Luca a cărui familie era și după mamă și după tată plină de oameni de teatru, trăia marea bucurie a vieții. „Comédiile“ le învăța pe dinafară și le juca din nou cu copiii pe sub șoproane. Aici, la Ploiești, Caragiale cunoaște ca adolescent și primele elanuri și cele dintîi dezamăgiri.

Momentul antimonarhic din timpul „republicii“ îl trăiește intens și ia parte la el din tot sufletul. Într-o scrisoare către Zarifopol avea să-și amintească tandru: „*...eram de 18 roze. O! scumpa mea Republică!*“ Dar revolta sinceră a maselor împotriva asupritorilor și a exponentului ei, monarhia, încăpuse pe mîna unor șnapani locali „liberali“ care se exprimau ca Rică Venturiano și n-aveau altă ținută morală decît el. Faimosul șef „republican“ ploieștean Candiano Popescu de pildă, cel care scria și versuri, intitulîndu-și sugestiv ridicula plachetă, *„Cînd n-am ce face!* — a devenit *„cînd a avut ce face!“*... ajutant regal.

Scriitorul avea să ridiculizeze tocmai acest gen de „republicanism“. După cum a țintit usturător toată viața în monarhie și în tot ce a însemnat ea. Unui prieten aflat în nevoie îi dedica în „Ghimpele“ o epigramă: *„Ești mîncat de cămătari/ cum e lemnul vechi de cari/ și țara de prinți coțcari*. Cînd „Vodă“ Carol își sărbătorea *jubileul* de 40 de ani, Caragiale îl „sărbătorea“ și el. În poezia *„Mare farsor, mari gogomani“* definindu-l pe rege *„comediante de bravură“* iar pe cei ce-l aclamă *„mari gogomani“*, scria în legătură cu coroana lui Carol:

Că-n loc să poarte o tichie
Ca un farsor ce este el
Și-a pus pe cap cu fudulie
O cască mîndră de oțel.
. . . .
Nobil metal nu e oțelul
Dar scump destul, destul de
greu...
Ca rol fu mare, mititelul
Hai gogomani, la jubileu!

Jocul de cuvinte (*„Ca rol“* — Carol) indica fără echivoc ținta săgeții.

Corespondența scriitorului, paginile publicațiilor unde a scris, conțin și alte mărturii ale statornicei adversități a lui Caragiale împotriva familiei regale, biciuită chiar și din fugă ca în nemuritoarea replică din „25 de minute“ unde „Doamna director“ (soția „girantului pentru afacerile prefecturii“) apostrofează pe piciul cu degetul introdus în nas, neprotocolar, în timp ce perechea domnească se află pe peronul gării locale:

— Șezi frumos! Te vede Madam' Carol!

Pretutindeni, ochiul lui Caragiale a reținut chipuri, urechea lui a înregistrat replici. Eroii lui sînt toți construiți „pe viu“. Barbu Lăzăreanu a descoperit dovada existenței *„în carne, în ciolane și în mondir“* a lui jupîn Dumitrache. În *„Epoca, ziar politic, literariu și industriale“* se publicaseră *„Documente importante pentru facerea istoriei zaverei de la 3 august 1865“* printre care și un raport al jandarmului Vasile Voicu. Acesta declara „onoratei Primării“ că *„găsindu-se de gardă la ușa Ospelului, a văzut cum acea mulțime a spart ușa cu geamuri care conduce la catul de sus și unul numit Dumitru Andrei poreclit Inimă Rea, care se află în mulțime, l-a apucat de piept și i-a rupt mondiru...“* etc., etc. Printre martorii citați se găsesc: *Trică Mitrică și Ilie Chiriac.* La rîndul său, acest Dumitru Andrei, „revoltat“ că poate fi învinuit de faptele unui „bagabont“ se apără, „combătînd“ cu astfel de argumente: *„Eu... am venit în piață pe la 8 ore dimineață, și pe la 8 ore și jumătate am fost la D. ministru Crețulescu, să iau rezultatul petiției ce dedesem pentru gheretele înființate de municipalitate în piață... De aici am plecat pe la nouă ore prin grădina Cișmigiu ca să mă întorc acasă prin Dudescu. Pe cînd însă treceam podul de lîngă casa Domnului Colonel Boteanu în care se află azi Poliția, d. Prefect mă strigă și-mi face semn să mă urc sus...“*

Amintiți-vă de „jupîn Dumitrache“ și de „Chiriac“ ca și de descrierea drumului: *„Apucăm pe la sfîntul Ionică ca să ieșim pe Podu-de-pămînt... ieșim în dosul Agiei... ajungem la sfîntul Ilie în Gorgani... mergem pe la Mihai Vodă ca să apucăm spre Stabilament...“* pentru a vedea, comparativ, cît de veridice erau personajele, situațiile și limbajul eroilor caragialieni.

Că eroii lui sînt de profesii și din medii diferite, aceasta se explică și prin avatarurile profesionale pe care le-a impus scriitorului nevoia de a-și asigura cît de cît existența lui și a familiei.

„Ca să pot trăi și eu!“

„Ca să pot trăi și eu!“ Această expresie revine des în citatele contemporanilor care l-au evocat. Încă pe vremea cînd trăia tatăl, fusese copist la tribunalul Prahova. După moartea tatei, rămîne — la 18 ani — răspunzător pentru întreținerea mamei și a surorii sale, Elena. Încearcă să obțină o slujbă în teatru. (Luase lecții de mimică și declamație cu unchiul Costache și se distinsese la studii). Dar cu tot talentul nu poate obține un post de actor. Se mulțumește cu cel de sufleor. În această calitate lucrează la Teatrul Național din București

apoi la Iaşi unde-l cunoaşte pe Eminescu. La 20 de ani e un om cu multe planuri, muncind din greu în profesii diferite dar deja lămurit în ce priveşte marea lui vocaţie: literatura. În corespondenţa cu Vlahuţă avem pagini autobiografice extrem de preţioase: „... *Sînt copil de părinţi sărmani şi fără nume... Am o educaţie nu tocmai îngrijită pentrucă părinţii mei n-au avut mijloace să-mi dea una aleasă, dar am puţin bun simţ şi cum poţi constata şi D-ta mă exprim, fără vreun fel original de gîndire, destul de limpede şi de comod. Pe lîngă asta sînt, slava domnului, sănătos şi voinic; duc bine la tăvăleală; dovadă că pot fi în acelaşi timp şi sufleor şi copist la teatru şi corector la o tipografie mare, la două ziare şi dau lecţii la nişte copii; aşa că pot, cu una cu alta, cîştiga destul ca să ne putem susţine eu şi familia, pînă să termin studiul dreptului. Pe de altă parte, însă, să-ţi mărturisesc drept, eu încă de mic, din clasele primare, am mare tragere de inimă pentru altă carieră, pentru... literatură... Mi s-a spus că n-am să cîştig mai nimic cu asta, dar e o meserie pe care aş îmbrăţişa-o cu mare dragoste*".

Spre literatură porneşte începînd cu munca de traducere (tălmăcirile făcute piesei „Roma învinsă" de Alexandre Parodi, tragedie istorică, în versuri, dovedesc rîvna, seriozitatea şi talentul debutantului). Se oferă să continue munca traducerilor cerînd 30 de lei pe act. Dar o nouă lucrare nu e folosită şi astfel încearcă să-şi cîştige existenţa în alte direcţii.

Îl găsim rînd pe rînd, redactor de cronici fanteziste la „Ghimpele", „girant responsabil" la ziarul „Alegătorul liber", editor şi redactor-unic al revistei umoristice „Claponul". Circa o săptămînă—în 1877 — e „codirector" (alături de F. Damé) la o gazetă de informaţie „Naţiunea Romînă".

La „Romînia Liberă" face cronică dramatică; se apucă de meseria de berar, deschizînd o berărie „Gambrinus", apoi alta cu hazliul titlu „Bene Bibenti" etc. Totul fără folos. Nevoia se ţine scai de el. Anecdotele îl înfăţişează — totuşi—veşnic cu gluma pe buze:

— *Eu nu beau, domnule! Eu consum!*

Dar gluma e glumă şi realitatea e consemnată în scrisorile către intimi. Iată o mostră:

„*În starea în care mă aflu, dar mai întîi să-ţi descriu această plăcută stare: chiria n-am plătit-o şi sînt dat în judecată; lemne n-am deloc; palton nici atîta; aştept din ceas în ceas, apariţia unui nou moştenitor; unul mi-este bolnav; la culme: m-am apucat să scriu o piesă şi din pricină că trebuie să scriu noaptea foarte tîrziu, am căpătat la ochi conjunctivită catarală...*"

Sau:

„*Sînt fără slujbă de două săptămîni şi mai bine, n-am para chioară şi nu sper a intra în lucru decît peste vreo lună*".

La „Timpul" scrie un timp, apoi, certîndu-se cu şefii conservatori ai ziarului e iar pe drumuri. Un timp e revizor şcolar, ca şi prietenul şi colegul său, Eminescu. Pentru cîteva luni, devine director al teatrelor. Nu poate sta nici aici. E codirector (cu Tony Bacalbaşa) la „Moftul Romîn"; e... registrator la Regia Monopolurilor Statului. Şi în tot acest calvar, scrie... scrie pasionat, muncind din greu, cu un pilduitor simţ al grijii pentru perfecţionarea manuscrisului. Capodoperele încep să apară. Cînd, mai tîrziu, îşi adună „Momentele" în volum, revista „Zeflemeaua" anunţă evenimentul literar, notînd pe bună dreptate:

„Nu *Momente* maestre, ci *Monumente* trebuia să botezi admirabilul volum!"

Între timp apăruseră treptat şi marile creaţii dramatice. „O noapte furtunoasă" (1879), apoi — „Conu' Leonida faţă cu reacţiunea". „O scrisoare pierdută" (1884) — culmea teatrului lui Caragiale — urmează după farsa „O soacră" şi comedia muzicală „Hatmanul Baltag" scrisă cu Iacob Negruzzi. Vin apoi la rînd „D-ale carnavalului" (1885) şi „Năpasta" (1890).

„Contribuţia" lor

În tot acest proces de muncă în cele mai improprii condiţii pentru creaţia artistică, oficialitatea epocii şi slujitorii ei îl urmăresc pe neînduplecatul satiric cu o ură tenace. După premiera „Nopţii furtunoase" care cunoscuse un „îngrijorător" succes, directorul general al teatrelor, Ion Ghica, face modificări de text, schimbînd partea finală fără să-l consulte pe autor. În arhive se păstrează protestul plin de demnitate şi energie al scriitorului împotriva abuzului. Rezultatul: piesa este scoasă de pe afiş. La reprezentarea piesei „D-ale carnavalului" o întreagă intrigă ţesută de duşmanii scriitorului face ca piesa să fie fluierată. (Tony Bacalbaşa menţionează faptul cu o glumă amară: «*Mare meloman* (Caragiale-n.n.) *flueră pe dinafară opere întregi. Se spune că a învăţat să fluere de cînd s-au jucat „D'ale carnavalului"* »).

Împotriva obiceiurilor nedemne ale intervenţiei în texte practicate de potentaţii vremii, scriitorul va protesta continuu. El va trata tăios pe Titu Maiorescu („Titus Livius Barbişonus") pentru «*„apa de trandafir" turnată în „veninul nativ şi sincer" al poemelor lui Eminescu*».

În Junimea va lovi Caragiale şi atunci cînd într-o conferinţă va trata despre „*Gaşte şi gîşte literare*" şi atunci cînd, într-o „cronică fantastică", va evoca pe „*Mandarinul Ti-Li*" (aluzia la Titu-Liviu Maiorescu e evidentă!) care în „*cetatea Tîmpitopole*" locuită de „*Sinecorzi*" (fără inimă) e cel mai mare.

Dar desigur cei ce s-au simţit vizaţi şi în „*Lanţul slăbiciunilor*" şi în „*O scrisoare pierdută*" şi în toată opera lui Caragiale nu s-au mulţumit doar cu tăieturi nepermise sau fluierături în sălile de spectacol.

În consens, liberali şi conservatori, „mărimi" politice sau literare au căutat să lovească şi pe alte căi. Episodul de la Academie e semnificativ. Nu numai că instituţia care număra „nemuritori" ce nu scriseseră un rînd literar sau ştiinţific şi nici nu-şi propuneau s-o facă, nu l-a ales printre membrii ei pe marele scriitor.

Scenă din spectacolul festiv cu piesa „O scrisoare pierdută" care a avut loc sîmbătă 2 iunie, a.c., în sala Teatrului de operă şi balet al R.P. Romîne.

Jules Cazaban, artist al poporului, în rolul lui Caragiale, şi Mircea Şeptilici în rolul lui Delavrancea, pe scena Teatrului de Comedie în „Procesul d-lui Caragiale" de Mircea Ştefănescu.

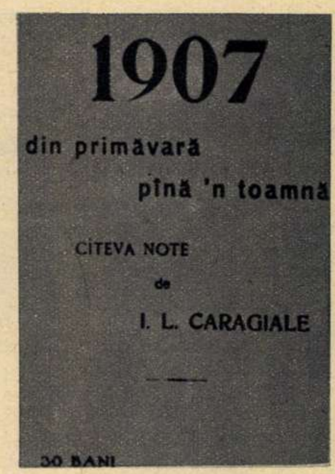

1907

din primăvară

pînă 'n toamnă

CÎTEVA NOTE

de

I. L. CARAGIALE

30 BANI

Prima ediţie a virulentului pamflet „1907 din primăvară pînă-n toamnă".

MOFTUL ROMA

SOLICITUDINE PENTRU ŢERANIMI

Coperta unui număr din revista satirică „Moftul Romîn" condusă de I. L. Caragiale şi Anton Bacalbaşa.

Aşa ceva nici nu era de conceput. Dar Academia l-a respins de două ori de la premiile ei. Dimitrie A. Sturdza în numele „*imortalelor mumii*" a rostit o filipică împotriva „*d-lui Caragiali*", în care, într-un stil foarte Rică Venturiano, declara pe scriitor „*antipatriot*", „*inimic al Romînilor*", un om care „*cu intenţie înnegreşte naţiunea sa*" şi astfel „*face de-şi pierde iluziunea şi speranţa*".

Şi pentru a arăta cît de „patriot" era el însuşi, acelaşi D.A. Sturdza, ajuns prim-ministru, ministru al Afacerilor externe şi de război şi avînd în cabinet (după remarca unui scriitor) „*La finanţe pe George Palade, adică tot pe D.A. Sturdza, iar la Agricultură, industrie, Comerciu şi Domenii pe Basile M. Missir adică iară Sturdza*" lua măsura aruncării pe drumuri a micilor slujbaşi pentru motive de „*economii bugetare*". Cu acest prilej registratorul I.L. Caragiale de la „R.M.S." rămînea şi el şomer. În „Moftul Romîn" el făcea cu haz amar un calcul stabilind cît va economisi ţara în 30 de ani prin darea sa afară din slujbă. Pe aceeaşi temă, avea să revină cu o apostrofă directă, în versuri:

Aţi aruncat pe lefegii
În drum cu dame şi copii:
Le-aţi smuls modestul lor dejun
Le-aţi smuls şi francul de tutun
... Mai bine aţi

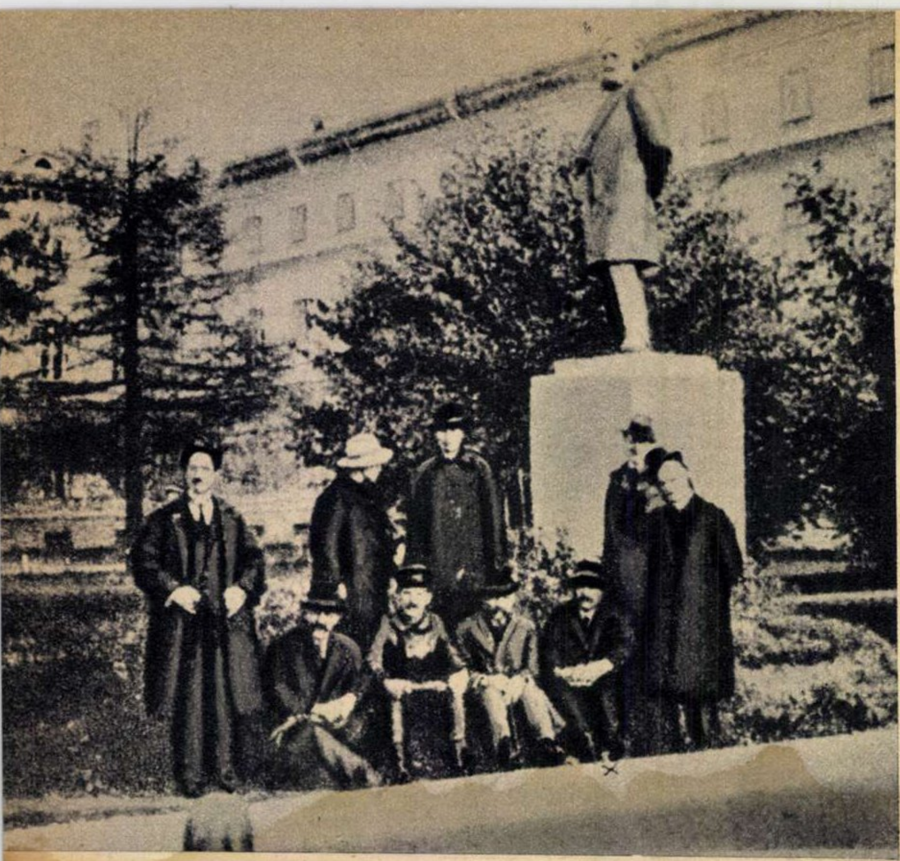

Caragiale în fața statuii lui Karl Marx, la Berlin.

I.L. Caragiale și Alexandru Vlahuță.

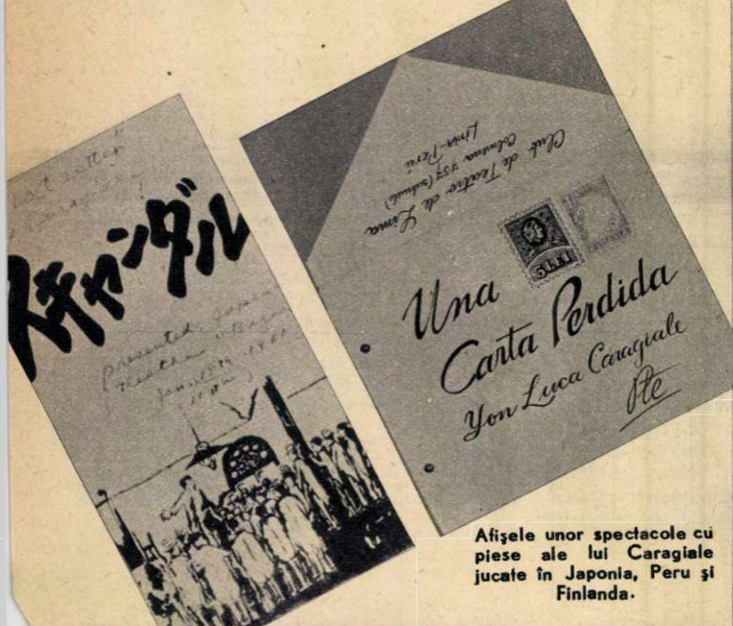

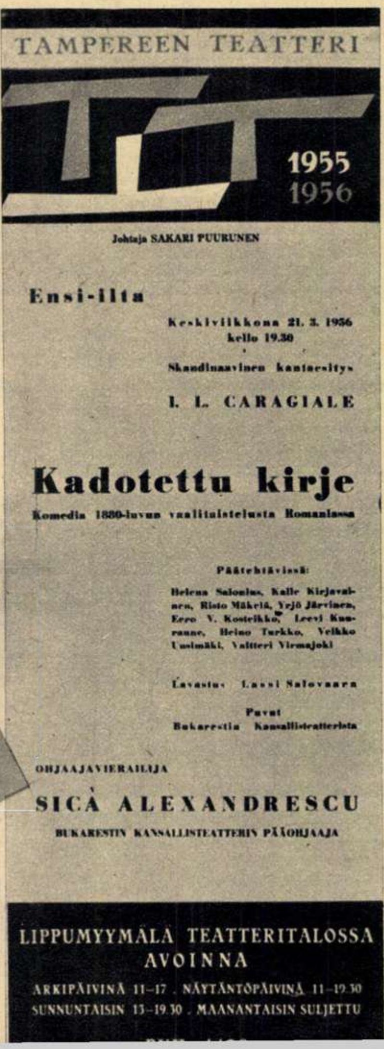

TAMPEREEN TEATTERI

1955
1956

Johtaja SAKARI PUURUNEN

Ensi-ilta

Keskiviikkona 21. 3. 1956
kello 19.30

Skandinaavinen kantaesitys

I. L. CARAGIALE

Kadotettu kirje

Komedia 1880-luvun vaalitaistelusta Romaniassa

Päätehtävissä:

Helena Salonius, Kalle Kirjavainen, Risto Mäkelä, Yrjö Järvinen, Eero V. Kosteikko, Leevi Kuuranne, Heino Turkko, Veikko Uusimäki, Valtteri Virmajoki

Lavastus Lassi Salovaara

Puvut
Bukarestin Kansallisteatterista

OHJAAJAVIERAILIJA

SICĂ ALEXANDRESCU

BUKARESTIN KANSALLISTEATTERIN PÄÄOHJAAJA

LIPPUMYYMÄLÄ TEATTERITALOSSA
AVOINNA

ARKIPÄIVINÄ 11–17 . NÄYTÄNTÖPÄIVINÄ 11–19.30
SUNNUNTAISIN 13–19.30 . MAANANTAISIN SULJETTU

Afişele unor spectacole cu piese ale lui Caragiale jucate în Japonia, Peru şi Finlanda.

Fi hotărît să suprimați
Atîtea mii de sinecuri
Nu pînea la atîtea guri.

Şi — pentru a i se umple paharul amarului — marele Caragiale, scrupulosul muncii literare, autorul atît de autentic şi de original, se vede acuzat, de un obscur scrib, că ar fi un plagiator. Iar la procesul de calomnie intentat, mişelia rămîne nepedepsită. „Justiția" achită pe scrib, dezgustînd și rănind pînă în fundul inimii pe *Scriitor*.

Alături de cei mulți

Rostul unui ziar ca „Moftul Romîn" nu e să *„facă frumos ca să rîdă boierii"*; *„geneza lui e revolta"*. Într-un articol programatic Caragiale îşi definea însăşi esenţa creaţiei. Nu pentru „burtăverde", nu pentru distracția lui, ci pentru a exprima revolta celor mulţi a scris autorul „Scrisorii pierdute". Dragostea pentru popor răzbate din fiecare rînd al său. De aceea, Caragiale care — fără a fi avut legături directe cu socialismul — menţinuse totuşi prin prietenia cu Gherea și Bacalbaşa, prin conferinţele ţinute la Clubul Socialist, contacte cu mişcarea muncitorească—saluta cu căldură pe cei care, de 1 Mai, la Cişmigiu *„se adună ca să serbeze o zi a lor, ziua Muncii şi a revendicărilor de clasă"*. De aceea—adăuga el—*„Între lumea care se adună astăzi... în Cişmigiu şi între gazeta asta a noastră e un mare punct comun: şi unii şi alţii luptăm pentru aducerea unor vremi mai demne şi mai cinstite!"*

Şi tot de aceea — de departe — din Berlinul unde se refugiase să nu mai vadă *„mofturile unei mîini de privilegiaţi — uneori mofturi sinistre sub care se ascund lacrimi şi sînge"*—scrie, în 1907, vibrantul pamflet împotriva celor ce asasinau pe ţăranii ridicaţi pentru pîine şi dreptate. El care înţelesese atît de bine monstruoasa coaliţie a Caţavencilor şi Tipăteştilor, a Gudurăilor și Gregoraştilor care telegrafiau final *„Pupat toţi piaţa Endependenţi"*—scria, pe alt ton şi cu alte cuvinte dar cu acelaşi conţinut, în *„1907 din primăvară pînă-n toamnă"*: *„Împărţită în două tabere ce se numesc cu pretenţie «istorice» — liberal şi conservator — ... această oligarhie legiferează, administrează, calcă azi legile pe care le-a făcut ieri, preface mîine legile făcute azi, ca poimîine să le calce şi pe acelea, fără spirit de continuitate şi fără altă sistemă decît numai împăcarea momentană a exclusivelor ei interese..."*

Cu dragoste caldă şi înţelegere deplină scria apoi Caragiale despre suferinţele fără număr ale ţăranilor, despre dreptul lor la viaţă umană.

Alături de toţi aceşti muncitori şi ţărani şi pentru ei, şi-a desfăşurat continuu Caragiale marile sale strădanii creatoare.

Şi azi în vremea libertăţii şi a marilor înfăptuiri ale celor mulţi în folosul celor mulţi, Caragiale se află—firesc—tot alături de ei.

În fotografii, „Nenea Iancu" potriveşte mai bine ochelarii; vrea să cuprindă cît mai larg întinderile ţării înnoite. Zîmbetul lui, odinioară sarcastic — s-a transformat. Este în sfîrşit surîsul cald, fericit, al biruinţei.

L. SĂRĂŢEANU

AMINTIRILE MELE

de Costache **ANTONIU**
artist al poporului

Deşi nu l-am cunoscut am amintiri emoţionante legate de el; amintiri care corespund cu diferite momente de cunoaştere a profundei lui opere. Şi la noi, actorii, cunoaşterea începe cu interpretarea.

Mă număr printre puţinii dar fericiţii actori care au jucat în toate piesele ilustrului dramaturg.

La Iaşi, împreună cu Vernescu-Vîlcea, am jucat pentru prima dată în „O scrisoare pierdută". Emoţia primei întîlniri a fost dublată de o alta: Vernescu-Vîlcea, la rîndul lui, debutase alături de Millo... (Îmi amintesc că în turneul întreprins atunci prin ţară ne deplasam cu căruţele şi cînd noroaiele erau prea mari, ne dădeam jos să împingem; ca să ne mai alinăm necazul, schimbam între noi replici din piesă, adică bătîndu-ne joc de stăpînirea care avea grijă să menţină drumurile astfel „asfaltate"...).

În „O noapte furtunoasă" l-am jucat pe Nae Ipingescu şi apoi pe jupîn Dumitrache; în „D-ale carnavalului" — pe Catindat; în „O scrisoare pierdută" — pe Pristanda şi pe Cetăţeanul turmentat (pentru prima oară în acest rol, pe care l-am jucat alternativ cu Iancu Brezeanu, am fost distribuit de Topîrceanu...); în „Conu' Leonida faţă cu reacţiunea" — pe Conu' Leonida şi pe Efimiţa (am fost, printre primii, travestit în acest rol...); în „Năpasta" — pe Gheorghe.

Cîte roluri, atîtea amintiri! În primul rînd, pentru că fiecare rol contribuia la o mai adîncă şi multilaterală cunoaştere a operei marelui satiric. În al doilea rînd, pentru că fiecare rol mi se asociază cu nume de mari artişti, cu învăţămintele dobîndite de la ei: Vernescu, Brezeanu, Topîrceanu... În al treilea rînd, pentru că fiecare rol a fost o şcoală. O şcoală în care Nenea Iancu m-a învăţat ce e rău şi ce e bine; prinzînd sub lupa lui insectele dăunătoare societăţii, le-a ţintuit prin cuvintele sale atît de precis şi cu atîta măiestrie încît teatrul său nu poate fi considerat decît o adevărată şcoală.

Pentru toate acestea, împreună cu generaţia mea şi în numele generaţiilor viitoare, îi mulţumesc.

ŞCOALA LUI CARAGIALE

de Radu **BELIGAN**
artist al poporului

Îmi amintesc cu emoţie despre uriaşa muncă pe care admirabila echipă de comedie a Teatrului Naţional — din care am avut cinstea să fac parte — a început-o în 1948, sub conducerea regizorului Sică Alexandrescu, cunoscător profund şi subtil al operei lui Caragiale, pentru a reconsidera şi revalorifica scenic celebrele comedii ale genialului satiric.

Toţi cei care au pornit atunci la acest complicat travaliu — care avea să aducă mari succese teatrului romînesc şi dincolo de graniţele ţării — am fost adînc pătrunşi de importanţa acestei reconsiderări.

Aveam datoria să înfăţişăm spectatorului nou pe adevăratul Caragiale, pe marele scriitor care a dinamitat pînă la bazele ei „monstruoasa coaliţie".

În afară de tactica brutală (Caragiale a fost fluierat, huiduit şi ameninţat cu bătaia în piaţa teatrului, piesele i-au fost scoase de pe afiş etc., etc.), burghezia şi moşierimea, prin teoreticienii lor, au încercat să deformeze adevăratul sens al pieselor lui Caragiale. Maiorescu a căutat să prezinte comediile lui drept o „ficţiune a realităţii", iar personajele din ele drept o „lume impersonală". De asemeni, critica burgheză lansase teoria „comicului pur" al creaţiunii caragialiene.

Sub influenţa acestor teorii estetizante şi idealiste, şi scăpate de sub controlul direct al creatorului lor, înscenările pieselor lui Caragiale au început a fi axate pe falsa concepţie a „comicului pur al mahalalei şi al provinciei".

Din componenţi ai claselor stăpînitoare, personajele lui Caragiale au fost transformate în mici mahalagii şi provinciali. Profunda semnificaţie socială a pieselor lui a fost anulată în aceste înscenări, transformînd astfel comediile sale în simple farse gratuite. Actorii, depărtîndu-se tot mai mult de tradiţia realistă a primilor interpreţi, au început a face uz de artificii şi şabloane, au pus accentul exclusiv pe comicul de situaţii şi pe comicul verbal, au transformat personajele lui Caragiale în nişte ridicule fantoşe.

Să redăm personajelor din comediile genialului dramaturg adevăratul lor caracter de exponenţi ai oligarhiei sau ai aparatului acesteia, a fost prima şi cea mai importantă sarcină a noastră.

Pornind de la ideea centrală a întregii vieţi şi opere a lui Caragiale — protestul său virulent împotriva minciunii şi ticăloşiei ce stăteau la baza regimului din trecut, demascarea conţinutului tuturor instituţiilor acestui regim, a violenţelor guvernamentale, a comediei justiţiei şi administraţiei de stat, dezvăluirea contradicţiilor profunde din sînul orînduirii burghezo-moşiereşti, dezvăluirea mascaradei democratice a epocii — am pornit pe linia justă a interpretării.

Consider cele trei roluri pe care le-am jucat (Agamiţă Dandanache, Rică Venturiano şi Catindatul de la percepţie) o minunată şcoală, atît sub raportul spiritului civic care trebuie să străbată interpretarea acestor roluri, cît şi sub acela al măiestriei şi tehnicii actoriceşti.

În munca mea de profesor la Institutul de teatru m-am străduit să transmit studenţilor mei dragostea, respectul şi admiraţia profundă pentru nemuritoarea operă a lui I. L. Caragiale şi să-i conving că nu există mai bun prilej de studiu pentru actorul romîn decît personajele devenite legendare ale teatrului său. În felul acesta socotesc că îmi îndeplinesc o datorie de onoare ca artist-cetăţean — aceea de a transmite noilor generaţii ştafeta pe care noi înşine am primit-o de la marii noştri înaintaşi, generaţia de străluciţi actori care au lucrat sub îndrumarea directă a lui Caragiale.

„UN ARTICOL INTERESANT ŞI CU HAZ"

de Gr. **VASILIU-BIRLIC**
artist al poporului

Cînd am primit măgulitoarea invitaţie de a scrie un articol cu prilejul comemorării lui I. L. Caragiale, am răspuns uşor (vreau să spun cu... uşurinţă) că... s-a făcut! În ziua ... la ora... voi preda redacţiei articolul, un articol, am spus eu, „interesant şi cu haz".

Şi iată-mă instalat comod la birou... şi iată-mă că stau de două ceasuri cu creionul în mînă, în faţa hîrtiei albe, fără a putea aşterne un cuvînt. Hîrtia albă, înspăimîntător de albă, din faţa mea, mă priveşte cînd cu ironie, cînd cu ameninţare. Ba ia proporţiile unui adînc abis în care simt că acum-acum mă scufund, ba ia chipul marelui Nenea Iancu, care mă scrutează sarcastic:

— Ei, stimabile, nu scrii?... Hai, onorabile, scrie!...

— Aveţi puţintică răbdare, maestre... aş vrea, sfios, să răspund... Dar, pînă să rostesc o vorbuliţă, chipul maestrului se topeşte în neant, şi mă trezesc iarăşi în faţa hîrtiei albe.

Mă trec o mie de sudori. Cum am putut oare promite cu atîta uşurinţă — auzi! „un articol interesant şi cu haz"! Nici însuşi marele Moş Virgulă nu s-ar fi încumetat să promită aşa ceva — cu-una-cu-două — el, care, cînd îşi scria teatrul sau cînd scria despre teatru, simţea arzîndu-i condeiul între degete.

Aşa că... nu pot scrie ce mi-am propus, cu privire la teatru şi la I. L. Caragiale, „un articol interesant". L-a scris, la 1899, Caragiale însuşi.

Şi dau să strîng hîrtia albă din faţa mea. Dar cînd s-o ating, răsare iar pe luciul ei chipul sarcasticului Nenea Iancu:

— Păi, stai, bibicule! (zice). Cum rămîne cu promisiunea?

— Să vedeţi, maestre... (zic).

— Lasă, ipochimene, tertipurile!... Spune-i neichii, colea! cu „Năpasta", acum 30 şi ceva de ani, cum a fost?

— Va să zică, ştiţi... Adică da, dumneavoastră care sînteţi Caragiale, ştiţi tot... Păi, cum să fie... A fost aşa, o copilărie, o mică farsă nevinovată....

— Farsă nevinovată! Cu care mi-ai transformat, măi procletule, drama „Năpasta" în comedie!...

— N-am vrut, zău, maestre, să vă supăr... Mărturisesc că la dumneavoastră nici nu m-am gîndit. Pozna s-a întîmplat, cum bine ştiţi, la un teatru din provincie, cînd eram la începutul actoriei şi nu prea eram pătruns de respectul pentru clasici...

— Lasă, pramatie, linguşirile!... Zi!

— Păi mă enerva un tînăr elev de conservator, îngîmfat şi fără pic de talent, în schimb foarte grăbit să parvină. Şi-ntr-o seară, tinerelul ahtiat de glorie rapidă, făcea figuraţie în „Năpasta". Era unul din jandarmii ăia, ştiţi — simpli figuranţi — pe care i-aţi prevăzut să vină la final să-l aresteze pe Dragomir. Eu mă aflam, întîmplător, în culise. Şi vine junele la mine, mă salută pînă la pămînt şi mă roagă mieros să-l învăţ să facă ceva ca să se remarce, că „e şi directorul teatrului" (profesorul Bădărău) „în lojă" (ştiţi: savantul, azi academician) şi dacă îl vede remarcîndu-se, poate îl angajează ca actor. Am găsit nimerit prilejul să-i pedepsesc junelui îngîmfarea:

— Bună idee! — i-am spus. Să faci aşa: cum intri în scenă, te duci glonţ la Dragomir şi-i zici: „ce-ai avut, mă nenorocitule, cu alde Dumitru, de-l omorîşi?" — şi-i dai două perechi de palme. Atît. Altceva nu mai trebuie. Şi să vezi succes!... Şi chiar aşa a făcut. Dar atît de tare l-a pocnit pe bietul interpret al lui Dragomir, încît l-a culcat la pămînt. Ba, făcînd exces de zel, a mai pus şi ceva de la el: l-a scuipat în faţă pe cel lungit la pămînt, zicînd şi din gură: „Ptiu! Ruşine să-ţi fie!..." În scenă, stupoare. În sală, ilaritate. Iar cînd interpreta Ancăi, uluită de neprevăzuta întîmplare, l-a întrebat în şoaptă, pe zurbagiu, ce i-a venit, el a răspuns cu glas tunător, mîndru de isprava făcută şi în hohotele de rîs ale întregii săli: „Domnu' artist Vasiliu m-a învăţat!..." Apoi, maestre, ce s-a ales de finalul dramei, ştiţi...

— Şi junele ce-a devenit?

— Junele a renunţat repede după aceea de-a mai deveni actor. S-a făcut comersant.

— Iar tu?

— Eu, cum ştiţi, joc şi azi. Din opera dumneavoastră am jucat pînă acum 13 personaje...

— Mă, pezevenghiule! Tu nici azi nu regreţi nesăbuita-ţi poznă de-acum 30 şi ceva de ani...

— Ba o regret din suflet, iubite maestre. Şi aş fi toată viaţa nemîngîiat dacă aş şti că nu m-aţi iertat.

Tace Nenea Iancu şi mă sfredeleşte îndelung cu privirea. Într-un tîrziu, zice:

— Bine, te iert (apoi, după încă o pauză). Şi ştii de ce?

— Poate... fiindcă... interpretez personajele operei dumneavoastră cu atîta dragoste...

...A zîmbit, fără să-mi răspundă, şi s-a topit din nou în neant.

INTERPRETÎNDU-L PE CARAGIALE

de Al. **GIUGARU**
artist al poporului

În anul 1923 un prieten artist al Teatrului Naţional care-mi scria şi fel de fel de texte de reviste şi parodii, pe care le jucam la cinematograful Marconi, mi-a luat actele şi m-a înscris la Conservator, anunţîndu-mă totodată să învăţ scena de la frizerie a Catindatului din „D-ale carnavalului". Comisia era compusă din cei mai buni profesori de pe vremea aceea: Nottara, Soreanu, Livescu, Lucia Sturdza-Bulandra, Nona Ottescu etc.

Cînd mi-a venit rîndul la catalog, arătam destul de bine, însă cînd am început să vorbesc am încercat să mai trag şi eu puţin cu urechea la sufleor; din cauza emoţiei nu prea eram sigur pe bucată. Nu ştiu cum dracu' s-a făcut că şi sufleorul pe care mi-l alesesem era bîlbîit; desperat, aşteptam măcar o vorbuliţă dar nu înţelegeam nimic.

Pînă la urmă am fost întrerupt de comisie şi întrebat dacă mai ştiu ceva? Evaziv, am dat din umeri; mi s-a răspuns „ajunge" şi „mulţumim", apoi am ieşit pe uşă, ştergîndu-mă de transpiraţie cu a doua batistă, căci prima era udă de la scena cînd aşteptam, cît de cît, intervenţia sufleorului. Am fost respins. Auzind de aceasta, fosta mea profesoară de mai tîrziu, Lucia Sturdza-Bulandra, m-a invitat la teatrul de pe cheiul Dîmboviţei, semnînd şi un contract; în acelaşi timp i-am devenit elev la Conservator. Mai tîrziu am spălat ruşinea Catindatului interpretîndu-l sub direcţia lui Victor Ion Popa — şi am făcut un frumos succes. Deci prima mea întîlnire cu marele nostru dramaturg (adică cu unul din eroii pieselor lui Caragiale) s-a efectuat prin intermediul Catindatului din „D-ale carnavalului". În 1946 am fost angajat la Teatrul Naţional.

Cu Dumitrache am făcut prima cunoştinţă în anul 1942 cu ocazia filmării piesei „O noapte furtunoasă". Din 1953 am jucat în aproape toate piesele lui I.L. Caragiale, interpretînd pe Zaharia Trahanache, pe Dumitrache, pe Pampon, şi unele personaje din diferite schiţe filmate şi scenarizate.

Jucîndu-l pe Caragiale, m-am străduit să-mi însuşesc ceva din arta lui; m-am străduit şi mă străduiesc continuu ca pe baza textului său de o desăvîrşită artă să nu fac concesii şarjei şi grotescului exagerat ci, fireşte, cu mijloacele comediei, să redau pe cît pot ceva din esenţa concentrată a personajelor sale.

Acum voi face cunoştinţă cu „Conu' Leonida". Particip la turneul pe care îl întreprinde Teatrul Naţional în ţară, cu piesele lui Caragiale. Aştept cu emoţie aceste spectacole prilejuite de comemorarea nemuritorului nostru scriitor realist.

CĂRŢI

George Lesnea: TREPTELE ANILOR

„Eram muncitor zeţar la tipografia «Vieţii Romîneşti». Asistam şi cîteodată participam la tipărirea celebrei reviste ieşene. Poate şi faptul acesta a contribuit la materializarea intenţiilor mele poetice. Înainte de a împlini 20 de ani, am început să scriu versuri pe şifuri şi şpalturi. Le citeam apoi tovarăşilor mei de muncă, primii mei ascultători şi critici“.

Au trecut cîteva decenii de cînd autorul „Veacului tînăr“ (1931) îşi scria versurile pe şifuri şi şpalturi, timp în care s-a conturat profilul unui poet de vocaţie certă, în a cărui activitate am întîlnit de-a lungul anilor, remarcabile realizări, atît pe planul creaţiei originale, cît şi pe acel al traducerilor din lirica rusă şi sovietică. O parte din această activitate o regăsim strînsă în volumul de curînd apărut, „Treptele anilor“, cuprinzînd două cicluri: „Cîntece de ieri“ (1926-1944) şi „Cîntece de azi“.

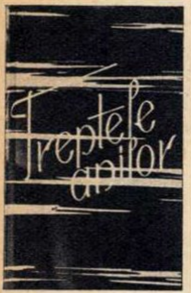

În puţinele poezii ale primului ciclu (subscriem, cu acest prilej, la justificata afirmaţie a criticului I. D. Bălan dintr-o recenzie publicată în „Scînteia“ că „«Treptele anilor» cuprinde, din păcate, prea puţine lucrări din numeroasele volume tipărite de poet de-a lungul vremii“) auzim sunetele unei lire de loc indiferente la întunecatele realităţi sociale ale trecutului regim burghez. În „Cîntec de mai“ (1926) poetul îşi exprimă convingerile în statornicirea unei lumi în care vor fi întronate „dreptatea şi frăţia“; de un patetism reţinut, versurile închinate „Tovarăşilor întemniţaţi“ (1926) comunică solidaritatea poetului cu „cei osîndiţi pentru dreptate, /de o stăpînire crudă şi nedreaptă“. „Moartea tăietorului de lemne“ (1934) răsfrînge compasiunea poetului pentru cei mulţi, nevoiţi să-şi ducă o existenţă mizeră; versuri îndurerate sau pline de mînie, de o clară atitudine cetăţenească, sînt conţinute în poemele de protest împotriva criminalului război antisovietic. Nu rareori aceste versuri poartă emoţionant un autentic fior liric ca, de pildă, în atît de umanul „Cîntec de leagăn“; e impresionantă evocarea audiţiei unui astfel de cîntec al vieţii în tăcerea de moarte a frontului, cîntec care „Răsună, răsună cu tot adevărul, /Alunecă gingaş plutind peste moarte./ Şi grîul, ah grîul e-ntocmai ca părul,/ Ca părul copiilor care-s departe...“

În cel de-al doilea ciclu, versurile capătă melodii de adevărate „cîntece“ celebrînd, avîntat dar fără emfază, „muncitoreasca luptă“ care „dădu puternic rod“. Poetul închină partidului care „e-n toate: E-n cele ce sînt /Şi-n cele ce mîine vor rîde la soare“, cele mai bune gînduri ale sale; uzina luminată şi ogoarele înfrăţite pe veci îşi găsesc oglindită imaginea în versuri directe, simple, de largă accesibilitate. Factura poeziei populare, prezentă în numeroase poezii, se încadrează firesc în contextul liricii lui George Lesnea, caracterizată constant printr-o melodică organică: „Cîntă-n azi ziua de mîine, /Ce-a fost rău, zdrobit rămîne./ Ferici-va/ Colectiva /Pe ţăranii ce-n strădanii/ Cu plăvanii şi-au stors anii...“ „Cîntă primăvara nouă/ Peste flori cu-obraji de rouă./ Muncitorii/ Trezesc zorii. /Iau în braţă dimineaţă/ Pentru-o viaţă fără ceaţă...“

Menţionăm spre sfîrşitul acestei sumare prezentări poemele de caldă inspiraţie dedicate trainicei prietenii romîno-sovietice, respectuoasele omagii lirice aduse lui Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi.

Lirica de după Eliberare a lui George Lesnea vădeşte entuziasmul poetului pentru oamenii şi faptele lor din „Ţara cu lumina-n faţă“ şi totodată, satisfacţia poetului că de pe „Treptele anilor“, la cei 60 de ani împliniţi nu de mult, îşi vede realizate visele şi nădejdile.

Traian STOICA

Electricienii Nikolai Liubcenko, ucrainean, şi Iuri Neznamov, rus, sînt buni prieteni. Ei lucrează cu spor şi-şi depăşesc sarcinile.

GIGANTUL DIN KAZAHSTAN

Fotografii de

I. BUDNEVICI

I se spune „Magnitka din Kazahstan". Atît pentru amploarea construcției, cît și pentru faptul că aici, ca și la înălțarea legendarei Magnitka din Ural, au venit din toată țara mii și mii de entuziaști. Numai că, în locul lopeților și tîrnăcoapelor cu care, acum treizeci de ani, oamenii sovietici au pornit cu eroism să dureze Combinatul siderurgic din Magnitogorsk, pe șantierul Uzinei metalurgice Karaganda din Temir-Tau, la dispoziția constructorilor stau unelte perfecționate ale tehnicii moderne, agregate automate, mașini de mare randament.

Temir-Tau înseamnă în limba kazahă „Muntele de fier". Pămîntul Kazahstanului ascunde mari rezerve de minereuri prețioase, fiind considerat azi drept una din cele mai bogate regiuni economice din lume.

În urmă cu decenii, cînd țara kazahilor nu era decît o înapoiată colonie la periferia Rusiei țariste, în locul orașului de azi al minerilor,

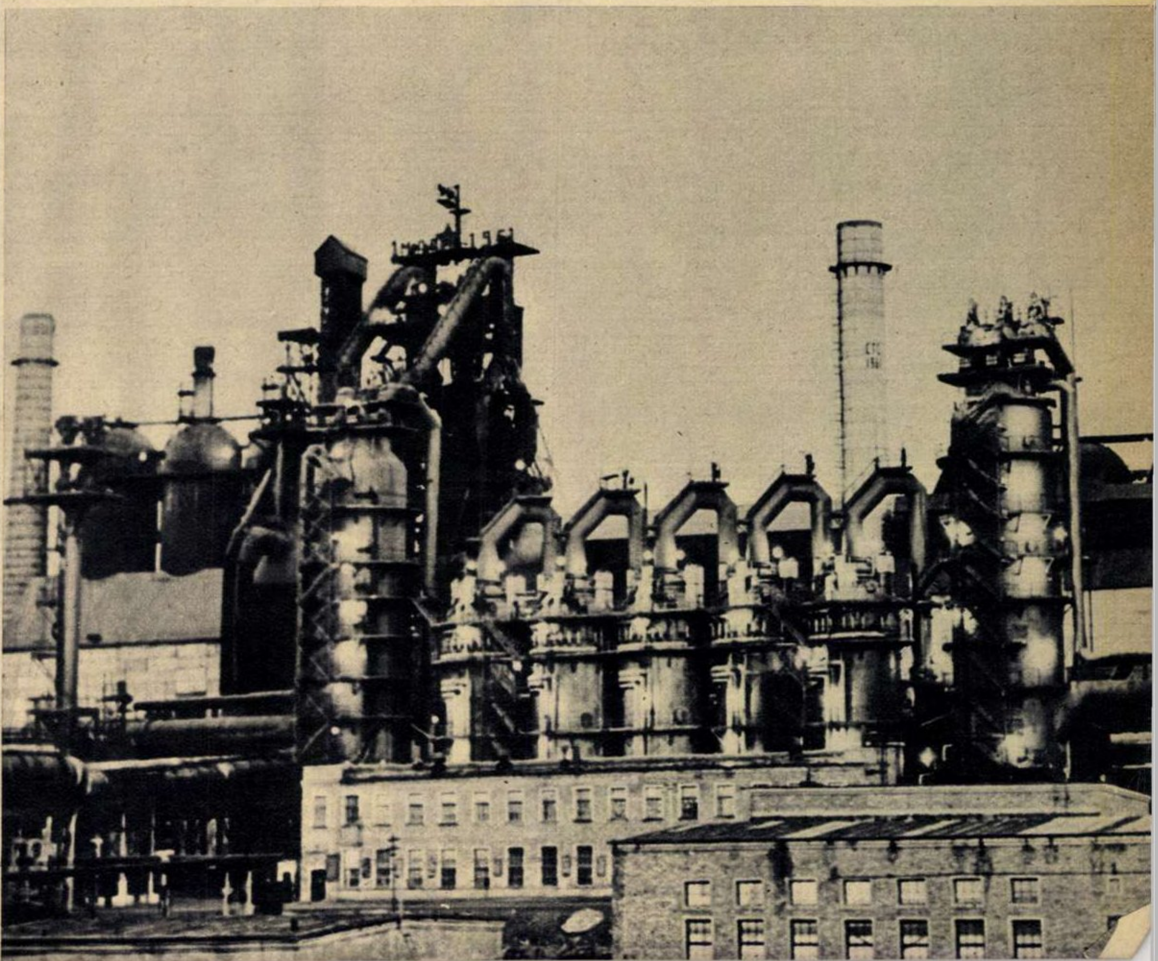

Furnalele noii Magnitka lucrează din plin. Alte obiective sînt pe cale de a fi date în exploatare. Metalurgiștii din Temir-Tau se mîndresc cu înaltul nivel de mecanizare și automatizare al uzinei lor. Teritoriul pe care se desfășoară lucrările măsoară 100 km².

Karaganda, centru al uriașului bazin carbonifer Karaganda, se întindea stepa aridă. Nu existau decît două mine mici: „Jimmy“ și „Herbert“, după numele stăpînului lor, capitalistul englez Jim Herbert. În aceste mine — adevărate ocne primitive — își găseau moartea sute de muncitori kazahi și ruși. Munca istovitoare, mizeria, foametea, biciul erau aici atotputernice.

Alungați de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, colonialiștii englezi au lăsat în urma lor cele două mine inundate și un vast cimitir al minerilor uciși în groaznicele exploatări.

În februarie 1920, geologul sovietic A.A. Gapeev semnalează marea importanță economică a ținutului. Iar după numai un deceniu se creează aici, după Donbas și Kuzbas, cea de a treia bază carboniferă a Uniunii Sovietice.

În anii ce urmează, stepa kazahă începe să-și schimbe înfățișarea: se ridică sute de întreprinderi industriale, se valorifică peste 25 milioane hectare de pămînturi înțelenite, cresc orașe și sate. Producția industrială a Kazahstanului sporește, față de 1913, de 57 de ori.

Gigantul siderurgic ce se înalță azi la poalele „Muntelui de fier“, nu departe de centrul minier Karaganda, a dat, în vara anului 1960, o dată cu punerea în funcțiune a celui dintîi furnal, prima fontă a Kazahstanului. Iar atunci cînd uzina va lucra cu întreaga-i capacitate, metalurgiștii de aci, avînd la îndemînă nesecate surse de materii prime și combustibil, vor da cel mai ieftin oțel din Uniunea Sovietică. Dovadă elocventă a uriașului potențial economic al acestui ținut este înscrierea în noul Program al P.C.U.S. a sarcinii de a se construi, în următorii 20 de ani, în Kazahstan o nouă și puternică bază metalurgică, a cincea la număr (celelalte patru fiind în Ucraina, Ural, Siberia și în partea centrală europeană a U.R.S.S., ultimele două — în curs de construire).

Fotografiile de față redau cîteva imagini din viața marii familii de metalurgiști ai „Magnitkăi din Kazahstan“ — o expresie vie a ideii cuprinse în Program: „construirea bazei tehnice-materiale a comunismului duce la o unire și mai strînsă a popoarelor sovietice“.

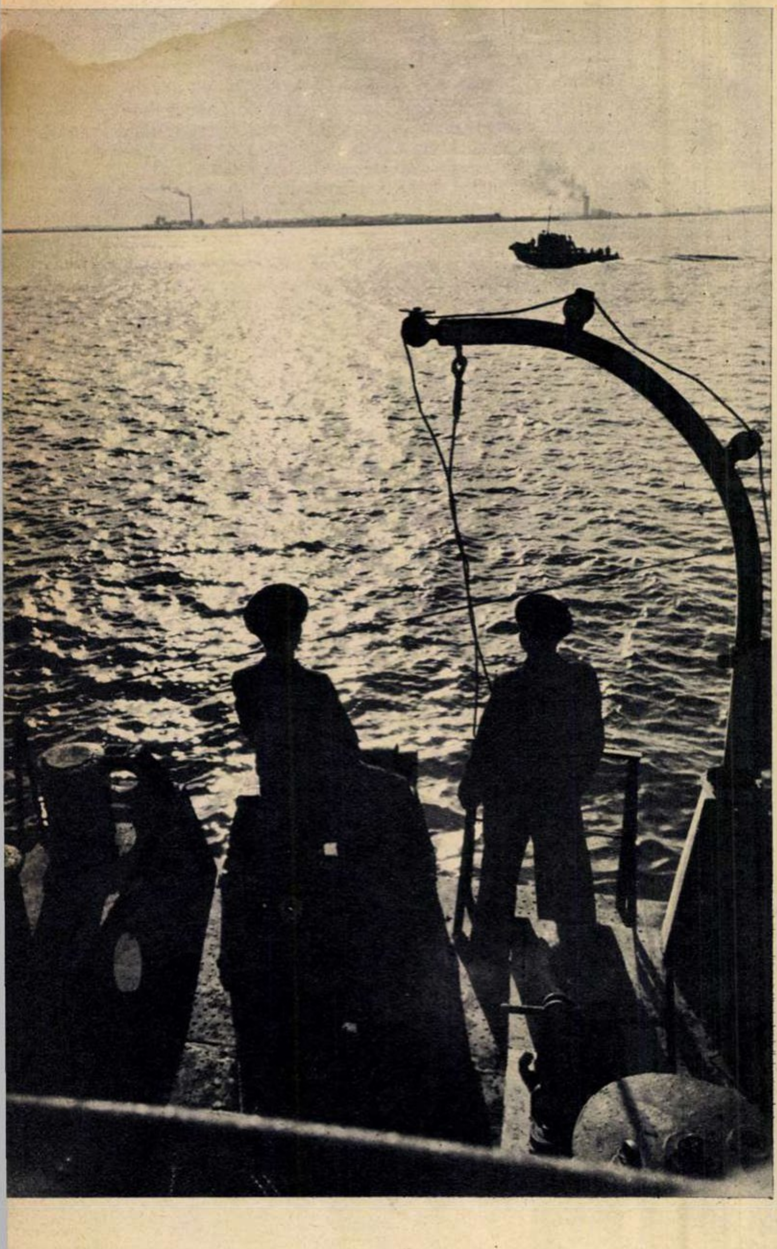

Sursă nesecată de apă pentru uzină și oraș — lacul de acumulare din Nurinsk.

GIGANTUL DIN KAZAHSTAN

Uzină nouă — oraş nou. Iar Vasili Borodin este unul din miile de constructori ai oraşului metalurgiştilor — Temir-Tau.

Soţii Zamiatin sînt moscoviţi. Klava a absolvit Institutul de construcţii, iar Andrei, Institutul de transporturi. Amîndoi lucrează în specialitatea pe care şi-au ales-o. Iar în timpul liber le place să facă escapade în împrejurimile noii lor reşedinţe.

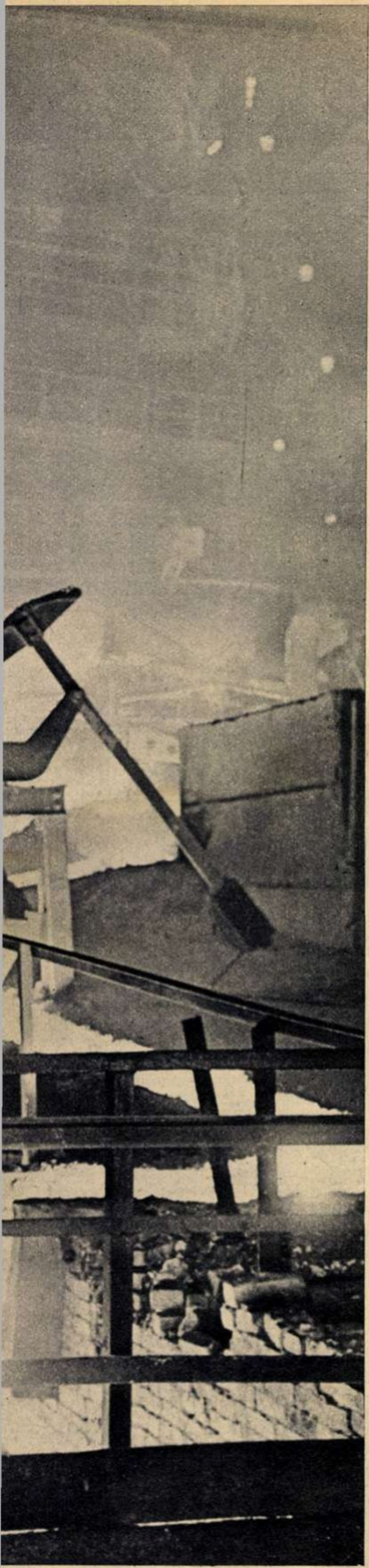

Cu fiecare zi creşte producţia de fontă şi oţel a noului gigant siderurgic din Temir-Tau, traducînd în fapt măreţele sarcini ale Programului construcţiei comuniste.

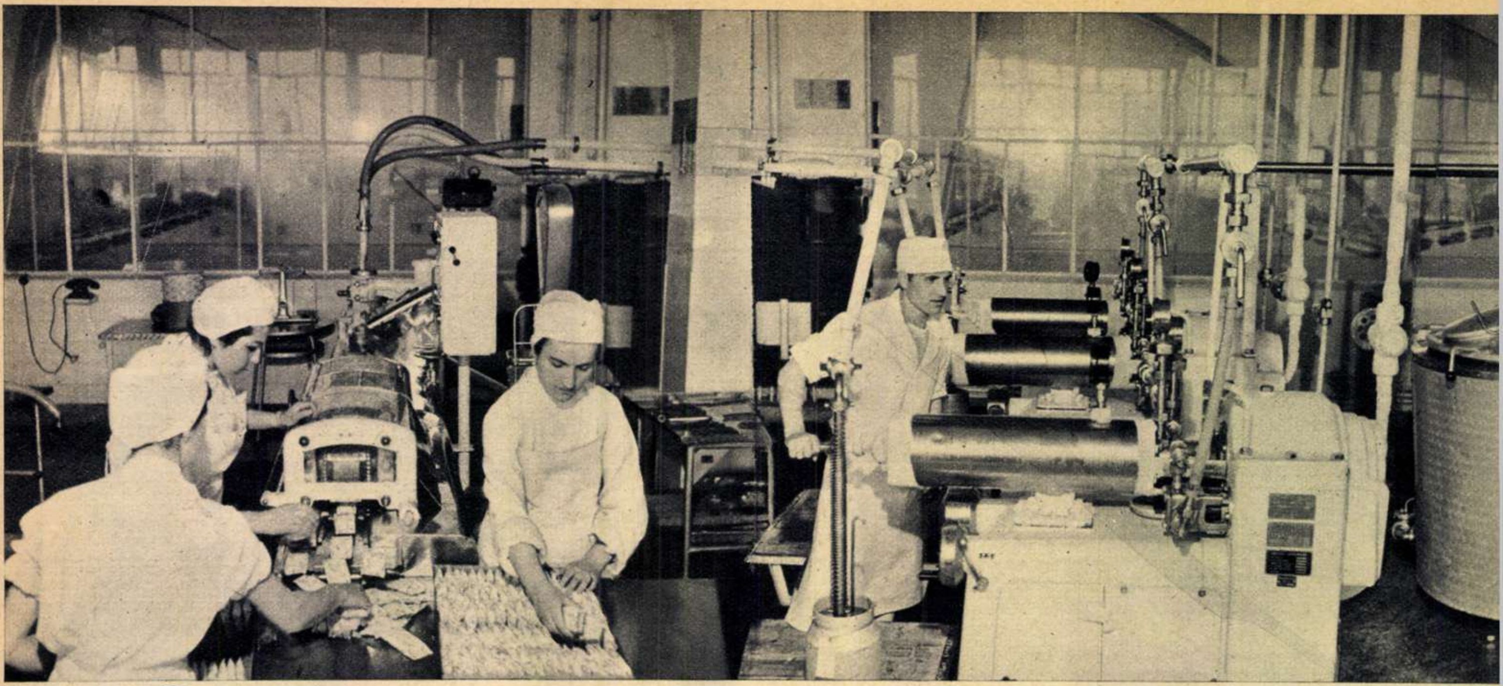

Drumul îngheţatei „Polar", de la materia primă pînă la împachetare, este scurt.

Răcoritoare...

Gata de expediţie!

Dacă ar fi să judecăm temperatura lunii martie a acestui an numai după cantitatea de îngheţată populară consumată zilnic în Bucureşti, ar însemna că atît de capriciosul început de primăvară 1962 a fost cel puţin tot atît de călduros cît iunie 1961. Au fost date atunci spre vînzare, în fiecare zi, peste 130.000 batoane de îngheţată. E o cifră serioasă, mai ales dacă nu uităm asprimea multor zile de martie. Îngheţata nu mai este, deci, doar o marfă de sezon, dar solicitarea ei intensă are loc, bineînţeles, acum, începînd din iunie.

Cum răspund în această vară fabricile care produc răcoritoare, dorinţei bucureştenilor şi a celor aflaţi în trecere prin Bucureşti, de a uita — pentru cîteva minute — dogoarea soarelui, consumînd o îngheţată sau un suc?

Anticipînd, vă putem spune: cu tone de îngheţată şi milioane de sticle de suc. Dar nu numai cu atît. Ci mai ales cu căutări pentru continua îmbunătăţire a calităţii acestor produse.

★

Anul trecut, apariţia îngheţatei în pungi — „Polar", „Sport", „Bucureşti" — a fost primită cu nespus de multă... căldură. În unele zile însă, cantitatea produsă era insuficientă. În vara aceasta, se vor pune în vînzare, în fiecare zi, peste 100.000 de bucăţi, ceea ce înseamnă o creştere cu 60% faţă de anul trecut.

În afară de această sporire a cantităţii, lucrătorii fabricii de produse lactate „Bucureşti" mai au o veste îmbucurătoare: sorturile îngheţatei produse de ei vor fi mărite cu încă două: zmeură şi căpşuni. Avînd în vedere calitatea celei de pînă acum (cacao, vanilie şi fistic), credem că nici noile sorturi n-au nevoie de recomandări speciale.

Oarecum părăsită vremelnic (din cauza ivirii lui „Polar") îngheţata populară în vafe se va încumeta în aceste luni să stea alături de rivala ei. Este mult mai gustoasă decît pînă acum, datorită noii reţete (fără ou, cu procente mai mari de grăsime şi zahăr) după care se fabrică.

Cît despre cantitate — cifra, deşi mai mică decît a celeilalte îngheţate, este totuşi impresionantă: 715 tone vor fi produse pînă în septembrie.

Un alt antidot de moment împotriva arşiţei, sucul „Citro", este din nou pe gustul consumatorilor; s-a renunţat la sucul din esenţă de caise, care avea gust de apă în care s-au dizolvat dropsuri. Cu aroma lui de acum, naturală, sănătoasă, plus aciditatea moderată şi produs în cantitatea de aproape 11 milioane sticle (atît se va produce pînă în luna august inclusiv), sperăm că cerinţele vor putea fi îndestulate. Mai ales că fratele său bun, sucul „Zarea", îi stă alături cu încă peste 14 milioane sticle.

Mai adăugăm faptul că în curînd Fabrica de produse răcoritoare din str. Avrig nr. 7 va oferi o bragă excelentă. Vechea băutură este fabricată după o rețetă puțin schimbată față de cea tradițională: o parte din procentul de făină este înlocuit cu capetele de vafe care rămîn la tăiere. Specialiștii fabricii ne asigură că, în urma acestei inițiative, calitatea va avea numai de cîștigat.

★

Desigur, o cantitate de răcoritoare considerabil mărită cere neapărat și unele măsuri organizatorice la locul de desfacere. Ne gîndim în primul rînd la tonetele unde se servește înghețata. Ar trebui instalate lîngă ele niște coșuri speciale mai încăpătoare și care să se golească la timp, pentru ca pe trotuare să nu mai fie presărate bucăți de hîrtie.

E necesar, de asemenea, ca toate centrele care desfac suc — în această vară numărul lor a crescut — să-și asigure în fiecare zi cantitatea de gheață necesară, pentru ca răcoritoarele să poată îndeplini cu adevărat rolul lor de mic aliat împotriva căldurii.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

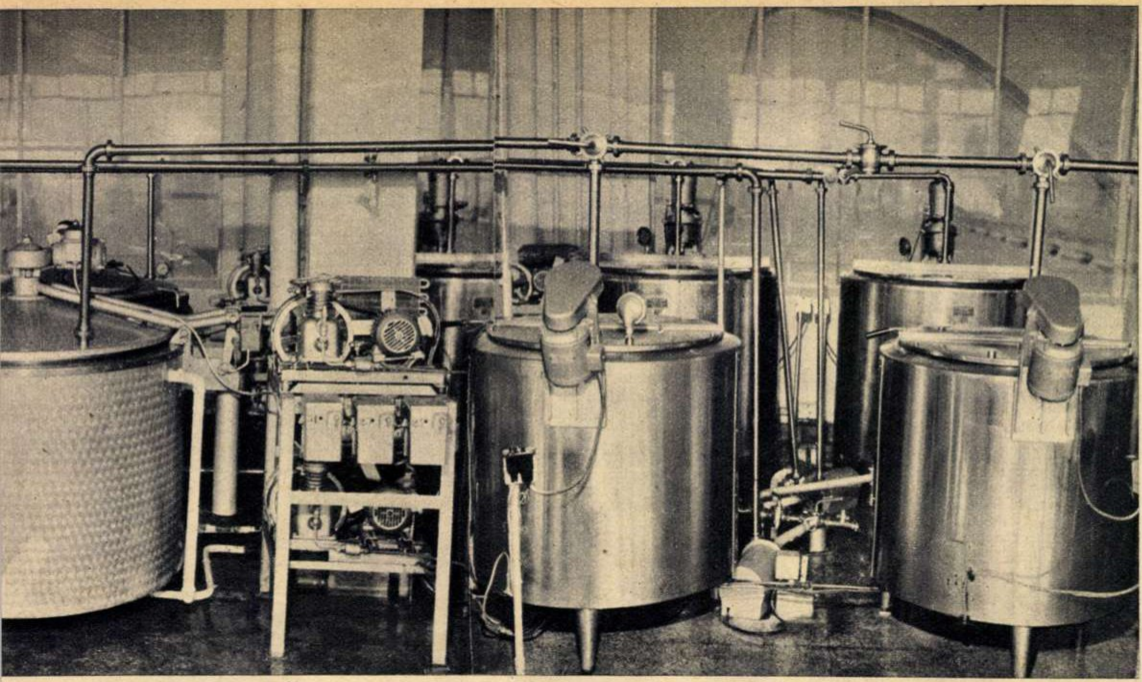

Acesta e ultimul control al sucului „Citro".

Răcoritoare...

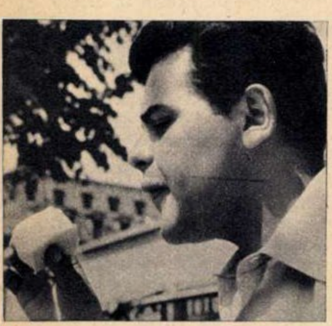

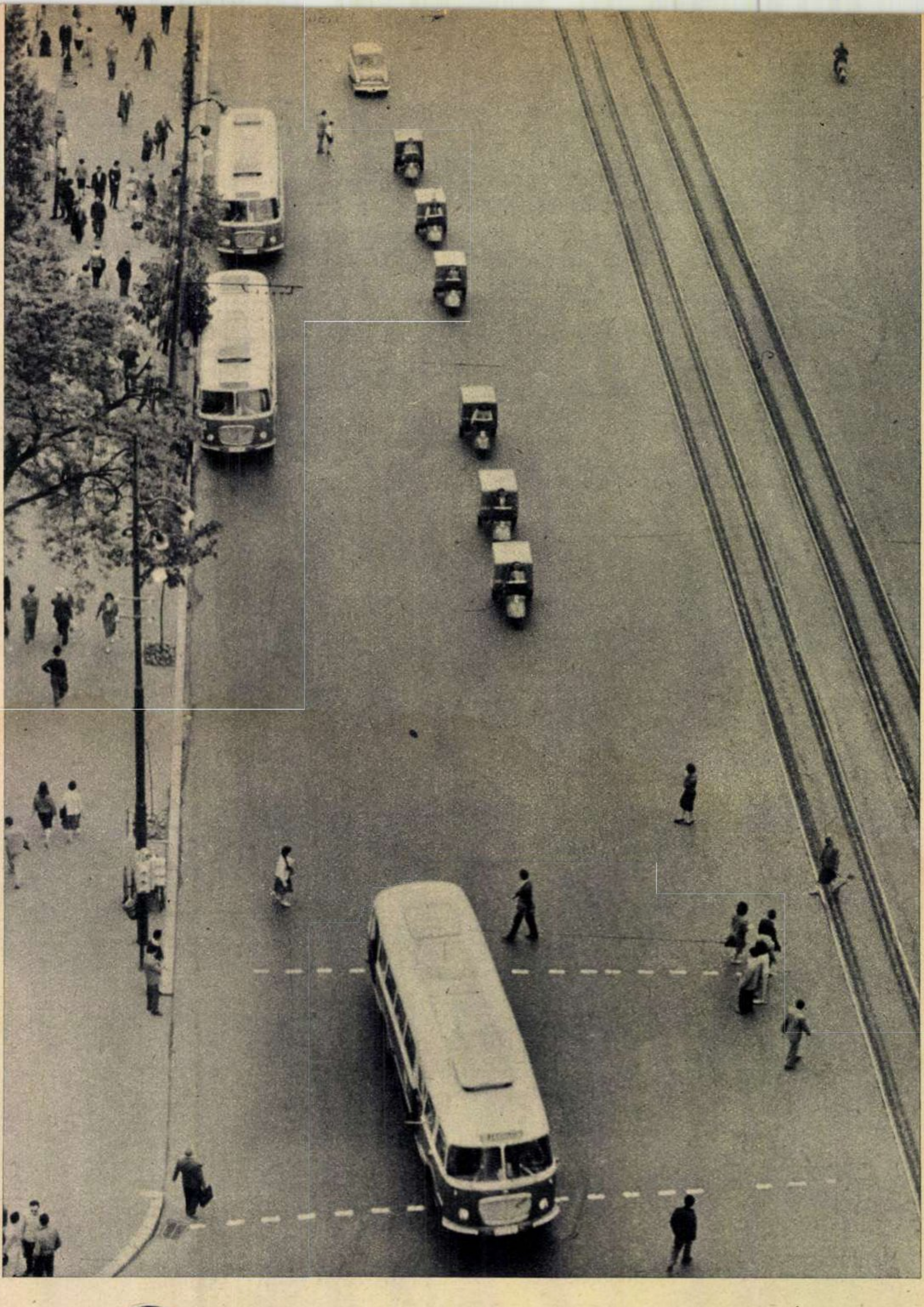

O caravană de sezon: motoretele care transportă înghețată.

O masă originală, cu iaurt și înghețată: controlul calității la fabrica de produse lactate „București".

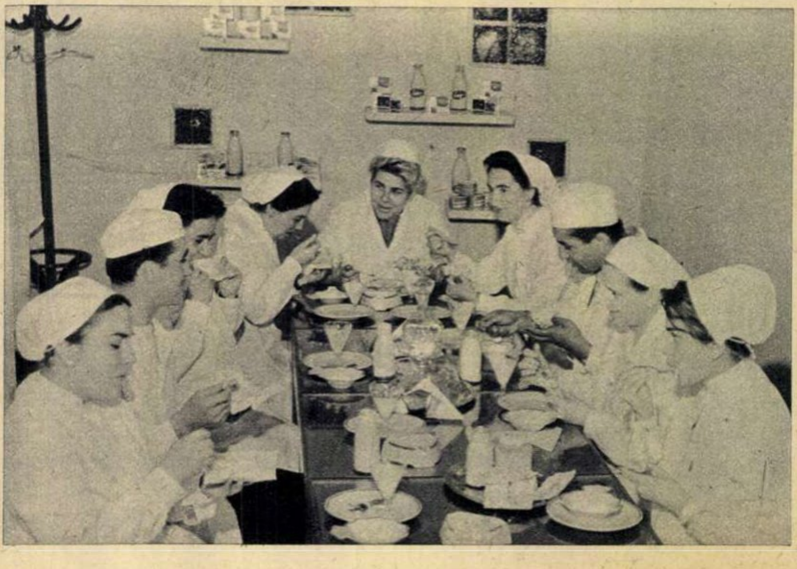

Instantanee pe aceeași temă.

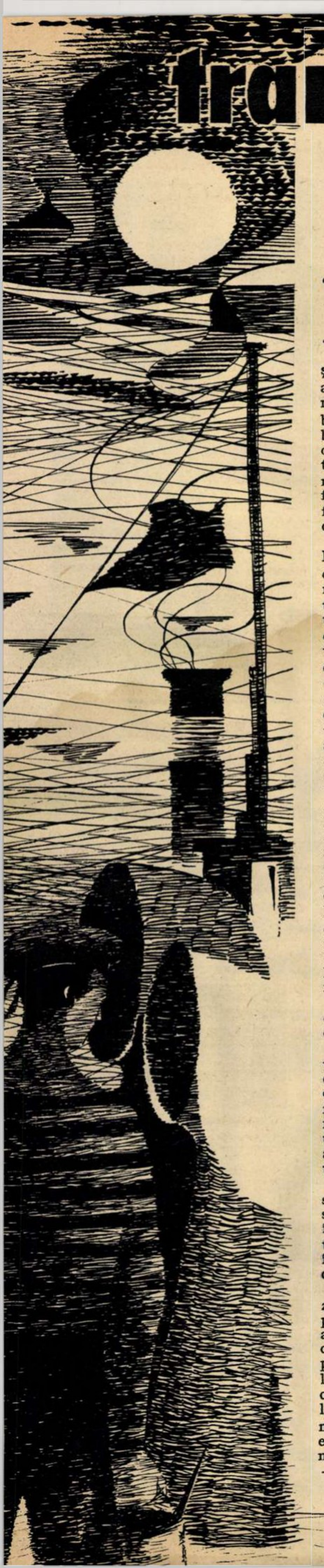

transbordarea

—schiţă—

de Dionisie ŞINCAN

Ilustraţie de Lucian POPA

Bătea maşina din plin: „zdup-zdup", vasul trepida uşor despicîndu-şi drum printre valuri. Lăsasem demult în urmă Bosforul cu stîncile lui şi ne grăbeam spre casă. La apusul soarelui intrasem în Marea Neagră şi din clipa aceea pe bord a început o activitate febrilă. N-a fost nevoie de nici un ordin. Marinarii s-au apucat de treabă singuri, la lumina becurilor electrice. Alămurile au fost frecate lună... Puntea, spălată cu furtunul cu apă caldă, strălucea de curăţenie.

Încă de la capul Matapan, lui Mardare îi rămăseseră de vopsit două tuburi de aerisire. Nostromul*) i-a atras atenţia în tot timpul cursei: „Mardare, nu uita tuburile". „Lasă-le, frate, că nu dau turcii, le-oi vopsi eu". Nostromului îi fusese ruşine să ridice glasul. Mardare are în flotă o vechime de aproape 30 de ani şi el, nostromul, de-abia de cinci. Aş fi intervenit eu, dar mă temeam să nu-l supăr. Urmărisem atent istoria tuburilor de aerisire, pentru că-l ştiam pe Mardare un duşman al pensulei. Serviciul de punte şi-l făcea cu tragere de inimă, în afară de vopsit. Nu-i plăcea lui. Eram sigur că o să intrăm în Constanţa cu tuburile acelea scorojite, pătate. Şi erau fixate, fir-ar să fie, chiar în faţa cabinei de comandă. Cînd făceam de cart la timonă le aveam mereu în faţă. Săveanu, comandantul, ştia şi el tărăşenia. Într-o zi, cînd încrucişam la capul Matapan, îl văzu pe Mardare plimbîndu-se pe punte fără treabă:

— Se plimbă — spuse Săveanu — dar tuburile nu le-a vopsit. Măi, ce om!

M-am mulţumit să zîmbesc puţin ironic. Ţineam mîinile pe cavile şi ochii ţintă la ciocul etravei şi la busolă. Era o zi frumoasă, limpede. Marea, ca o femeie leneşă, dormita. Mardare umbla pe punte fluierînd, cu aerul că nu ştie cum să-şi omoare timpul.

Săveanu l-a tot privit pe sub sprîncene. Îmi dădeam seama că se înfurie comandantul, că adună în el mînia, picătură cu picătură, şi că va izbucni din clipă în clipă. Dar cum o să izbucnească, nu-mi dădeam seama.

Îl văd deodată că leapădă bluza şi-şi aruncă chipiul pe canapeaua din timonerie. Dispăru apoi pe uşă şi l-am auzit cum cobora scara pe punte. Mă uit pe geam după el. Trece glonţ pe lîngă Mardare, numai în maiou, cu capul descoperit. Lucru rar la Săveanu, care apare întotdeauna ca scos din cutie. Mardare e mirat. Se uită lung după comandant, apoi ridică din umeri. Mie îmi pare rău că nu am avut în cursa aceasta nici o şedinţă de producţie. L-aş fi zgîlţîit pe Mardare puţin. Aş fi putut s-o fac şi fără şedinţă, bineînţeles, dar de la o vreme povestea cu tuburile a început să mă amuze. Voiam să văd dacă pînă la urmă vom reuşi să acostăm în ţară cu tuburile în starea în care se aflau. Comandantul apare din nou pe punte. De data asta are în mînă o cutie de vopsea şi pensula. Se apropie de unul din tuburi şi începe să dea cu pensula. Mardare e buimăcit. Se uită în dreapta şi în stînga, asigurîndu-se că nu-l vede nimeni. Îi e ruşine. Se apropie şi gesticulează. Săveanu îşi vede de treabă tăcut. Atunci Mardare se înfurie, lasă respectul la o parte şi îi smulge din mînă cutia şi pensula. E roşu la faţă ca racul. Eu rîd de unul singur la timonă. Şi tot rîzînd mă găseşte comandantul cînd se întoarce. E încă încruntat, dar văd că şi lui îi tremură buza a rîs. În ziua aceea Mardare a vopsit un tub. Cînd să se apuce de al doilea, a izbucnit furtuna şi el a trecut sub punte la alte îndatoriri. Deci, un tub a rămas nevopsit. Şi tot în starea asta l-a aflat şi trecerea în Marea Neagră. Parcă atunci cînd erau amîndouă nevopsite treceau mai nebăgate în seamă. Acum, cînd în starea aceea rămăsese unul singur, sărea în ochi. O fi „Milcovul" navă veche, de acord. Nu e ea prea arătoasă. Are plantat la mijloc un coş lung şi subţire, negru, parcă e un al treilea catarg. Ca formă, nava e butucănoasă. Se vede cît de colo că au trecut ani mulţi de cînd a fost lansată la apă. În schimb, are o maşină puternică, cu o inimă sănătoasă, în stare să facă faţă cu cinste furtunilor de pe Oceanul Indian sau Marea Nordului. Numai că maşinile nu se văd, cum se văd tuburile de aerisire. Şi e păcat să te arate lumea cu degetul. Vasele noastre sînt renumite prin curăţenia şi felul lor îngrijit de a se prezenta. Cu Mardare am mai vorbit eu despre încăpăţînarea lui; nu atît de convingător... Acum însă, la înapoiere, de-abia aştept să ies din cart şi să-i zic vreo două. Tot vasul străluceşte ca o bijuterie, numai tubul lui Mardare e ca un spin în faţa cabinei de comandă.

Se întunecase. Stîncile Bosforului nu se mai vedeau. În zori vom fi în port la Constanţa. Pe bord marinarii ferchezuiau vasul. Mardare spălase puntea în aşa fel încît îţi era milă să calci pe ea încălţat. L-am văzut strîngînd furtunul în chepengul lui. Apoi a dispărut cîteva minute. S-a întors însă şi, cu toate că i se terminase cartul, s-a apucat voios să vopsească tubul rămas scorojit. Probabil că apropiata întoarcere acasă l-a făcut să învingă uşor aversiunea lui faţă de pensulă.

Marea a fost bună şi în zori am apărut în faţa Constanţei. Prin pîcla dimineţii, se mai vedea încă clipind deasupra portului farul nou construit. Nu dormea nimeni. Toţi ieşiseră pe punte. După două luni de voiaj era firesc neastîmpărul echipajului. Primul semnal de sirenă ne-a umplut inimile de o emoţie atît de puternică, încît nici unul n-a putut scoate nici măcar un singur cuvînt. Ne împrăştiarăm cu toţii la posturi. Începea manevra acostării la dana de mărfuri.

S-au apropiat imediat de vas macaralele pe şine. Două macarale, una la hambarul numărul 1 şi alta la hambarul numărul 2. Docherii au urcat pe punte şi, înainte de a deschide bocaporţii hambarelor, ne-am îmbrăţişat frăţeşte. „Bine aţi venit", ne urau ei şi noi nu puteam scoate o vorbă. Mie cel puţin mi se umeziseră ochii. Jos, lîngă peretele „Milcovului", pe chei, duduiau primele tractoare cu remorci venite să încarce mărfurile. Începură să mormăie vinciurile cu aburi şi se făcură auzite primele comenzi ale docherilor: „Vira, maina"!**)

De la căpitănie veni un trimis. L-am asaltat cu întrebări. Eram setoşi de veşti. Lipsisem două luni de acasă. Omul venise înarmat cu tot felul de ştiri. Lui Dumitrescu îi născuse nevasta un fecior; fata lui Mocanu îşi îndreptase notele la matematică; lui Anton Dabu îi dădu grijuliu adresa de acasă — în timpul voiajului căpătase locuinţă nouă într-unul din blocurile din centru; pe Săveanu îl aştepta nevasta la gara maritimă. Nu putuse veni la vas, pentru că era cu copilul, care adormise obosit. Săveanu se încruntă, mai mult de formă. În fond îl emoţionase gestul nevestei sale. Dădu să coboare pe chei, dar îl opri trimisul căpităniei:

— Un bob zăbavă — zise acesta. După-amiază la orele 17 tot echipajul să fie prezent la vas.

— Ei asta-i! — nu se putu abţine unul dintre marinari.

— Dar ce se întîmplă, frate? O să fie cartul de serviciu.

— Aşa-s dispoziţiile.

— Plecăm în larg?

— Nu ştiu — zise trimisul, dar ochii lui rîdeau. Ştia totul, dar voia să fie rugat. I-am făcut hatîrul, fiindcă toţi mureau de curiozitate. La început nu ne-a venit să credem, cu toate că de mult ne gîndeam la o treabă ca asta. Trimisul căpităniei era cam descumpănit. Se aşteptase la o

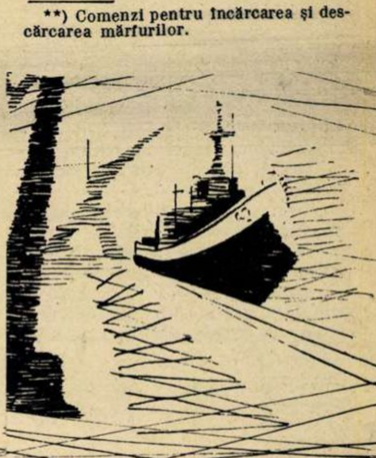

---

*) Şef de echipaj.

**) Comenzi pentru încărcarea şi descărcarea mărfurilor.

explozie de bucurie, dar marinarii tăceau. Îl priveau serioși fără pic de zîmbet pe fețe. Acum, că aflasem totul, fiecare ne adunam bucuria în adîncul sufletului, simțindu-i greutatea. Dar nu ne rupsesem unul de celălalt. Dimpotrivă, pe tăcute ne simțeam la fel de legați unul de altul, ca și cum am fi fost în plină cursă pe mare. Ne gîndeam la o mie de lucruri deodată. Ne încercau o mulțime de sentimente și treceam de la unul la celălalt, fără a ne putea opri să spunem: „Gata, s-a terminat cu «Milcovul»“ Cînd îl auzeam trosnind în furtună sub loviturile valurilor, îl mîngîiam cu epitete prea puțin drăgălașe. Cînd îi reparam o cabină sau îi curățam un piston, îl numeam: vechitură. Îi ziceam: copaie de lemn și fier, cazan plutitor... În vorbele noastre aspre, un străin n-ar fi putut descoperi dragostea pe care i-o purtam vasului. La fel cum nu înțelegea tăcerea noastră de acum acest funcționar al căpităniei. Mardare mîngîia copilărește unul din tuburile de aerisire de pe urma căruia avusese el de pățit o rușine.

Funcționarul căpităniei ridică din umeri și vocea lui deveni mai oficială:

— La orele 17, tovarăși! Veți primi foile de drum și apoi cu autobuzul veți pleca la gară.

— Și „Milcovul“? — întrebă cineva abia șoptit.

— „Milcovul“? — se întoarse surprins funcționarul. Trece în docuri, la „ferchezuit“. Apoi i se alcătuiește echipajul și, ca un sardex***) ce se află, va face numai Mediterana.

La ora 18 trenul se punea în mișcare. Ne petreceau la gară familiile și prietenii. Dar noi tot tăcuți eram. Se mirau de mutrele noastre. Nu înțelegeau de ce ne pare rău. Și noi nu puteam să le explicăm cu una, cu două că nici pe departe nu poate fi vorba de părere de rău. Era tare greu. Nu sîntem noi oamenii să ne căutăm cuvintele. Mîine vom fi la Galați și vom lua în primire un cargo de 4.500 de tone, nou-nouț. Îți poți da seama ce înseamnă un lucru ca ăsta? Te muți dintr-o casă veche într-o casă nouă. În cea veche ai întîmpinat tot felul de întîmplări. Și întîmplările astea te mai leagă de ea oarecum. În cea nouă, mai frumoasă, mai bună, îți pregătești sufletul să intri așa cum se cuvine: cu pălăria în mînă și tăcut. Eh, dar ca să înțelegi treaba asta trebuie să fii marinar.

De-abia după ce trecurăm podul de la Cernavodă, comandantul veni în compartiment la noi. Zîmbea. Nici lui nu-i era la îndemînă. Nu mai lucrase pe un vas ca cel pe care-l vom avea acum. Dădu cu ochii de Mardare și-și ridică sprînceana. Mardare nu-l lăsă să deschidă gura. I-o luă înainte:

— Să mă lăsați la uscat dacă n-am să umblu tot cartul cu pensula la brîu.

Pentru prima oară de la venirea în țară, întregul echipaj izbucni într-un hohot de rîs de zbîrnîiră geamurile vagonului. Tii, teribilă bucurie! Ne așteaptă un voiaj tocmai în Cuba îndepărtată. O să văd Marea Caraibilor pentru prima oară.

***) Navă de tonaj mic, din seria costierelor.

MODA

PENTRU TINERET

Răspunzînd tendinței firești a noii generații de a adopta un stil modern în îmbrăcăminte, industria noastră ușoară a început să se preocupe de realizarea unor modele special destinate adolescenților și tinerilor.

Culori deschise, ușor estompate, la ținutele de lucru și școală; materiale ușor de întreținut (bumbac, lînă, fire sintetice în diverse proporții de amestec); confort în croială, suplețe în execuție și, bineînțeles, nelipsita notă de fantezie — iată caracteristicile noii mode pentru tineret.

Din colecția recent prezentată de Fabrica de confecții și tricotaje-București, am remarcat cîteva creații originale.

Cămașa cu mîneci scurte, purtată peste pantalon, rămîne ținuta consacrată pentru lucru și sport. Modelul de față (foto 1) folosește un material din fire sintetice cu un discret desen de carouri.

Nota văratică a costumului de stradă (foto 2) e dată nu numai de materialul din care e confecționat, ci și de croiala gen sport.

Costumul pentru ocazii mai festive (foto 3) dintr-o stofă cu dungi dese, prezintă caracteristicile modei actuale: umeri ușor vătuiți, revere „rulate“, sacoul puțin mai lung, talia discret marcată, iar pantalonul cu manșetă.

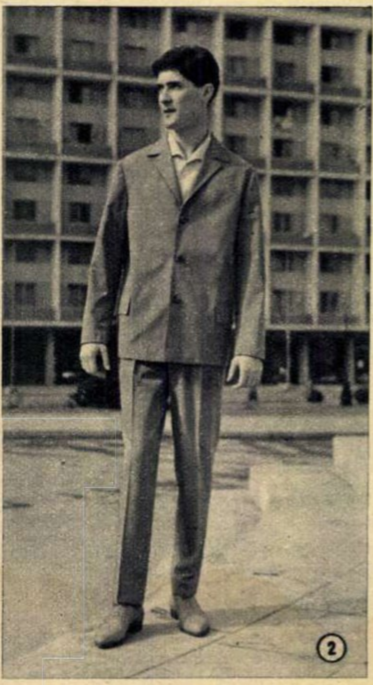
②

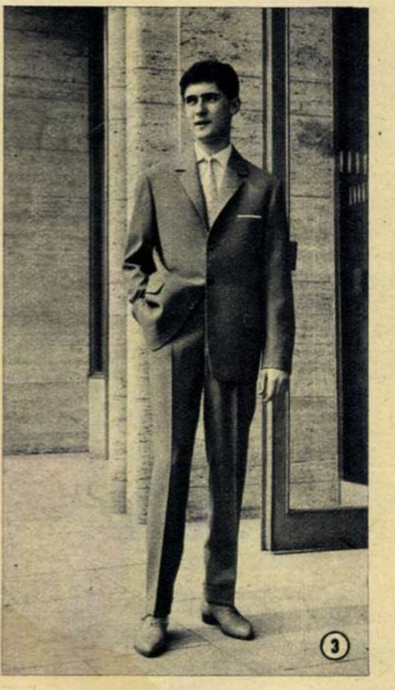
③

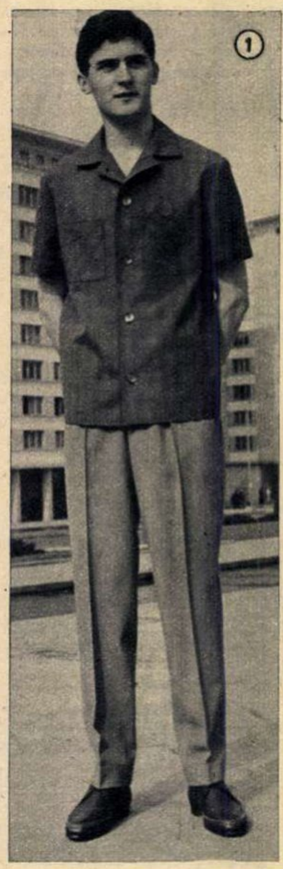
①

Tuturor gospodinelor un sfat: cumpărați vase emailate

IDEAL

Produse de uzinele „Emailul roșu“ — Mediaș

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Aşteptăm oaspeţi dragi

Vă adresez aceste rînduri pentru a vă împărtăşi marea bucurie pe care am resimţit-o cînd am aflat ştirea cu privire la apropiata vizită în ţara noastră a unei delegaţii de partid şi guvernamentale a Uniunii Sovietice, în frunte cu iubitul prieten al poporului nostru, tovarăşul Nikita Hruşciov. Noi, oamenii muncii de la Uzinele Griviţa Roşie-Bucureşti — ca de altfel întregul nostru popor — urmărim cu admiraţie munca eroică a minunaţilor oameni sovietici, constructori ai comunismului. Exprim sentimentele de adîncă prietenie ale tuturor tovarăşilor mei de muncă faţă de poporul sovietic, manifestîndu-mi dorinţa ca înalţii oaspeţi sovietici să viziteze şi uzinele noastre. Îi vom întîmpina cu dragoste frăţească şi, mîndrindu-ne cu succesele obţinute sub conducerea înţeleaptă a partidului nostru scump, le vom oferi prilejul de a vedea rodul nemuritoarei învăţături leniniste şi în ţara noastră.

Constantin T. NICULAE, montator, secţia II montaj — Uzinele Griviţa Roşie-Bucureşti

Ce reprezintă „Cupa Jules Rimet"?

„Cine a fost Jules Rimet şi ce reprezintă cupa care-i poartă numele? De asemenea, aş dori să ştiu cine a confecţionat-o şi din ce metal".

Ionel GROZA
Braşov, str. Ştefan cel Mare 2

Răspunde C. DIAMANTOPOL, redactor sportiv la ziarul „Informaţia Bucureştiului".

Atenţia milioanelor (zecilor, sutelor de milioane... cine-i poate număra?) de iubitori ai fotbalului de pe tot globul s-a concentrat în aceste zile asupra îndepărtatei ţări de la poalele Anzilor, Chile. Acolo, în urma pasionantelor dispute al căror teatru sînt stadioanele oraşelor Arica, Santiago, Vina del Mar şi Rancagua, se va decide, din rîndul celor 16 reprezentative de ţări prezente în turneul final, echipa care timp de patru ani — pînă la viitorul campionat al lumii (1966 în Anglia) — va păstra la loc de cinste, în vitrina federaţiei sale naţionale, „Cupa Jules Rimet".

Acest trofeu, care stîrneşte în întreaga lume o emulaţie sportivă egalată doar de aceea a Jocurilor Olimpice, este o statuetă reprezentînd pe înaripata Nike — în închipuirea vechilor greci, zeiţa victoriei. O statuetă înaltă de 30 cm, cu o greutate de 4 kg, dintr-un aliaj în care aurul a intrat în proporţie de 45 la sută şi pe care giuvaergiul francez Abel Lafleur a confecţionat-o (fără deosebită măiestrie — după spusele celor ce au văzut-o de aproape...) ca urmare a unei comenzi primite de la Jules Rimet.

Desigur, nu simplul fapt că Rimet a comandat statueta a determinat denumirea acestui trofeu. Jules Rimet a avut meritul, ca preşedinte timp de 25 de ani al Federaţiei Internaţionale de Fotbal Asociaţie (totodată şi al celei franceze), de a fi fost iniţiatorul — şi mai tîrziu, animatorul — competiţiei menite să desemneze, din 4 în 4 ani, cea mai bună echipă naţională de fotbal din lume. El a pus bazele acestei competiţii la congresul F.I.F.A. de la Amsterdam în 1928, şi doi ani mai tîrziu Uruguayul a găzduit prima ediţie a „Cupei mondiale de fotbal", pe care a şi cîştigat-o, devenind astfel prima deţinătoare a „Zeiţei de aur".

În 1950, s-a disputat în Brazilia prima ediţie postbelică a campionatului, cîştigat — din nou după 20 de ani — de echipa Uruguayului. După următorul campionat organizat în Elveţia, cupa şi-a mutat reşedinţa în R.F. Germană. Apoi, în 1958, ea revine în America de Sud, cucerită pe stadioanele din Suedia, de brazilieni.

„Zeiţa de aur" e acum la Santiago de Chile, aşteptînd cu aripile întinse deznodămîntul luptei pentru noua ei cucerire.

Grigorescu la Barbizon

Ca amator de pictură, aş vrea să aflu cîteva amănunte despre şederea lui N. Grigorescu la Barbizon şi ce pînze a pictat acolo.

Leonte IONESCU
Caracal

Răspunde MIRCEA POPESCU, director ştiinţific adjunct al Institutului de istoria artei al Academiei R. P. Romîne.

În toamna anului 1861, datorită sprijinului lui Mihail Kogălniceanu, Grigorescu se afla, cu o bursă de studii, la Paris. El se înscrie la şcoala de belle arte, pe care însă o va părăsi curînd, neputîndu-se acomoda cu atelierele în care domnea o atmosferă stagnantă şi lipsită de orizont. Va studia în schimb, la Louvre, arta vechilor maeştri — Rembrandt, Rubens — apropiindu-se totodată de pictorii în opera cărora se manifestau viguros tendinţele înnoitoare ale epocii. Cu un simţ sigur, Grigorescu se orientează, încă din 1862, spre grupul de pictori realişti ce lucrau pe atunci în preajma pădurii Fontainebleau şi mai ales în satul Barbizon. Alături de pictori ca Rousseau, Daubigny, Millet, Courbet, Corot, Grigorescu îşi găseşte — sau, mai bine zis, îşi regăseşte — mediul său firesc, se deprinde să picteze după schiţe executate în aer liber. În acest climat, în mijlocul naturii şi al satului francez, el şi-a putut afirma fără oprelişti fondul său sănătos, înclinarea sa spre simplitate şi autenticitate deplină. Tematica operelor sale se îndreaptă hotărît spre viaţa oamenilor de la sate, spre poezia simplă şi directă a priveliştilor din natură. Dintre peisajele pe care le pictează în perioada 1862-1869 menţionăm în primul rînd „Intrarea în pădurea de la Fontainebleau" (Muzeul Zambaccian), „Apus de soare la Barbizon" (Galeria Naţională), „Stîncile de la Fontainebleau" (Galeria Naţională). Ultimul, prin vigoarea sa aspră, ca şi lucrarea „Paznicul de la Chailly", din aceeaşi epocă, ne duce cu gîndul spre Gustave Courbet.

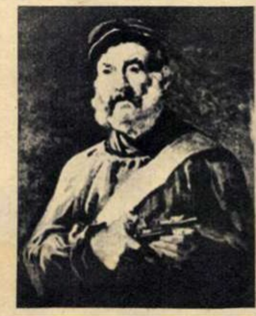

N. Grigorescu: Paznicul de la Chailly.

În alte picturi ale lui Grigorescu din această epocă răsună ecourile artei lui Millet. Le întîlnim în reculegerea gravă cu care Grigorescu înfăţişează, în siluete profilate monumental, oameni ai trudei zilnice („Cosaşul" de la Muzeul Grigorescu din Cîmpina, „Bătrînă cu sacul în spate" de la Muzeul de artă din Braşov, „Ţăran la sapă" dintr-o colecţie particulară). Alte tablouri, ca „Bătrînă cu coşul", „Bătrînă cîrpind" (Galeria Naţională), pornesc de asemenea de la motive umile, pe care însă pictorul ştie să le interpreteze cu un sentiment şi o poezie uneori de-a dreptul mişcătoare. Gama de culori, încă reţinută, devine treptat mai bogată şi mai complexă, prevestind pictura de mare transparenţă şi luminozitate de mai tîrziu. Anii petrecuţi la Barbizon reprezintă astfel, sub toate raporturile, o etapă hotărîtoare pentru orientarea creaţiei marelui nostru artist, pentru formarea şi desăvîrşirea personalităţii sale.

Pe scurt

SEPTIMIU OPROIU, din Tg. Jiu, ne sesizează că în librăriile din acest oraş lipsesc de la o vreme ilustratele cu aspecte din localitate. Oraşul cuprinde o serie întreagă de monumente, parcuri, construcţii, precum şi cîteva din primele opere ale sculptorului de reputaţie mondială Constantin Brîncuşi. Multe din acestea pot constitui desigur subiectul ilustratelor.

CUPĂ IULICĂ, funcţionar, Turnu-Severin. Aprecierile dv. asupra ultimelor numere din „Flacăra" ne bucură.

În scrisoarea trimisă ne-aţi întrebat care din cele două denumiri: Petroşeni sau Petroşani este cea exactă. Conform „Indicatorului alfabetic al localităţilor din R.P.R.", denumirea exactă a acestui centru raional din regiunea Hunedoara este Petroşeni.

GICĂ P. JUGLAN, muncitor la uzinele „Balanţa", Sibiu. Caricatura realizată de dv. avînd ca temă arestarea lui Salan ne-a parvenit abia acum, deci cu întîrziere. De aceea n-a mai putut vedea lumina tiparului. În legătură cu documentarea dv. privind O.A.S. vă recomandăm articolul intitulat „Dosarul fascismului francez", apărut în „Flacăra" nr. 5 din 3 februarie 1962.

Cititorii către cititori

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: *Titina Popescu*, funcţionară, Strehaia, str. Independenţei 1; *Zaharia Buzac*, lăcătuş, Hunedoara, bloc 45, ap. 20; *Nuţi Scărlătescu*, bibliotecară, com. Băneasa, reg. Dobrogea; *Crina Decuseară*, studentă, Bucureşti, bd. Dimitrov 80; *George Stoian* şi un grup de studenţi, Cluj, str. Mănăştur 3; *Florica Hălmăgiu*, funcţionară, Craiova, str. V. Maiakovski 63; *Mihaela Lazăr*, elevă, Craiova, Bariera Vîlcii 48; *Suliman Nazic*, Tulcea, str. Prudenţei 3; *Tudor Neagu*, tehnician, Timişoara, bd. 30 Decembrie 14; *Valentina Cocoş*, croitoreasă, Ploieşti, str. Clopotari 16; *Steliana Rotaru*, elevă, Ploieşti, str. Clopotari 16; *Renée Kaner*, Focşani, str. Slt. Tătulescu 21; *Marius Constantinescu*, student, Timişoara, str. Tudor Vladimirescu 10; *Fănica Popa*, elevă, Bucureşti, str. Făinari 1, raionul 1 Mai; *Valentin Petrescu*, funcţionar, Valea Mare, com. Căpăluaş, raionul Lipova, reg. Banat; *Lizica Nestor*, elevă, Brăila, str. Azur 14; *Ovidiu Teodorescu*, Brăila, str. V. Lupu 13, cartierul Celuloza.

Vioara aceasta are 241 ani!

Vă trimit spre publicare fotografia unei viori care, prin vechimea ei, constituie o curiozitate. Instrumentul, care se află azi în proprietatea unui cetăţean din Craiova datează din 1721 şi a fost fabricat în Italia de meşterul David Techler din Roma. Datele respective sînt înscrise în interiorul viorii.

Gh. STOICA
Craiova, str. Romain Rolland, 2

De la fotoamatori

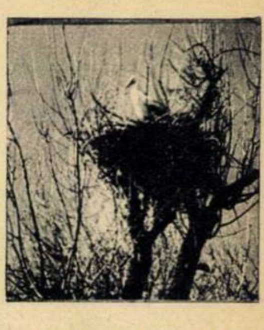

Din nou acasă... *(Szelhegyi Károly, Timişoara)*

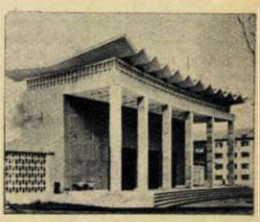

Aceasta este intrarea noului Teatru de vară din Bacău. *(prof. V. Bogdăneţ, Bacău)*

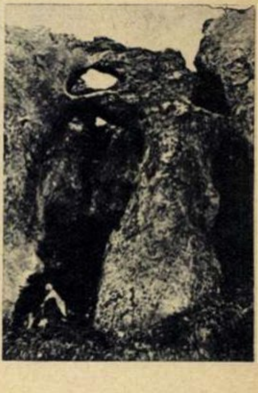

„Poarta basmelor" sau „Zaplazul" — aşa i se spune acestei curiozităţi a naturii de pe Piatra Craiului. *(Aurel Balaban, Piteşti)*

„Am primit 2.000 ilustrate!"

Vă scrie o profesoară din Craiova. Datorită revistei „Flacăra" am reuşit să alcătuiesc o colecţie de ilustrate care, pînă la ora aceasta, însumează aproape 2.000 de exemplare. Ele redau aspectul de azi al oraşelor noastre şi al locurilor pitoreşti din ţară. Pentru posibilitatea ce mi-aţi acordat-o de a închega colecţia, vă mulţumesc.

În legătură cu preocuparea mea pentru colecţionarea de vederi, fac o propunere editurii „Meridiane" care se ocupă cu tipărirea lor: să pună la dispoziţia colecţionarilor, la cererea acestora, ilustratele care le lipsesc din colecţii.

prof. Virginia IONESCU
Craiova, str. Jiului nr. 80

Consiliu artistic între... Craiova și Caracal. Se pun jaloanele noii premiere cu drama „Năpasta" de I. L. Caragiale.

Am coborît din Petroșeni spre Craiova cu trenul, cu Jiul și cu... teatrul. Într-o gară, la Livezeni, trenul abia se oprise. De pe peron, un copil s-a rupt de mîna tatălui său și s-a apropiat de unul din vagoanele din față.

— Uite teatrul din Valea noastră!...

Oamenii de pe peron s-au apropiat și ei. A urmat o discuție ca între vechi prieteni:

— În turneu?

— Da.

— Și pe unde?

— În toată țara.

— Bravo!

Trenul s-a pus în mișcare. Cei de pe peron făceau semne cu mîna.

Iar cantonierul — căci imediat după Livezeni trenul trece prin fața unui canton — cînd au trecut cele trei vagoane cu inscripția „Teatrul de Stat «Valea Jiului» din Petroșeni" — a făcut o derogare de la regulamentara poziție de drepți cu palma la cozoroc, a smuls o floare de lîngă el și a aruncat-o la nimereală într-unul din vagoane. Și în zîmbetul lui, în privirea lui, citeai parcă aceleași cuvinte pe care le-a spus copilul cu cîteva clipe mai înainte:

— Teatrul din Valea noastră...

Pentru că, trebuie spus, oamenii așa îl știu și așa îi zic: „teatrul din Valea noastră"; din acea parte a țării care a fost cîndva Valea plîngerii. Aici, în trecut, frunțile nu se descrețeau. Aici oamenii scormoneau adîncurile, scoteau cărbune, iar bezna minelor străpungea straturile, ieșea la suprafață și-i învăluia pe oameni în plin soare. Dar bezna aceasta a fost risipită de puterea soarelui revoluției socialiste. Și în toate acestea, o părticică de

„TEATRUL DIN VALEA

O scenă din „Trenul regimentar".

contribuţie a avut-o şi teatrul din Petroşeni.

DECIZIA 2.555

La 23 iunie 1948, apare decizia purtînd numărul 2.555. Imediat după aceasta, un colectiv de 40 actori şi tehnicieni au coborît din tren în gara Petroşeni; cu aceasta a prins viaţă una din primele instituţii de artă create de regimul nostru.

În primii zece ani de activitate teatrul a prezentat 76 de premiere şi 3.200 de spectacole, care au fost vizionate de 969.250 spectatori. Cît priveşte ritmul activităţii mai recente, numai în stagiunea 1960-1961, teatrul din Petroşeni a prezentat 13 premiere în 519 spectacole, care au fost vizionate de 138.751 spectatori. Şi fiindcă veni vorba de publicul spectator, să renunţăm la însemnările reportericeşti şi să dăm cuvîntul cîtorva dintre spectatori — să le ascultăm părerile, să vedem care le sînt dorinţele, să cunoaştem prin intermediul lor activitatea teatrului, încercînd astfel să-i întrevedem şi perspectivele.

CROITORU VOTEAZĂ PENTRU FIGURI NOI

Precum vedeţi şi în fotografie, Gheorghe Croitoru e miner. E miner la Petrila, şef de brigadă şi fruntaş — lucruri care nu se văd în fotografie. L-am rugat să ne vorbească despre teatru. Croitoru e petroşenean, tot aşa cum a fost şi Topîrceanu moldovean: prin adopţiune.

— Sînt aici de vreo şaisprezece ani, venit de la Iaşi. În primele zile cînd am sosit, am încercat... cum să vă spun... un fel de strîngere de inimă; eram obişnuit cu Teatrul Naţional din Iaşi — l-am văzut pe Miluţă Gheorghiu în Chiriţele lui de... le ştiu textele pe dinafară — iar aici nu exista teatru. Cînd s-a înfiinţat m-am mai liniştit, dar nu deplin, pentru că (pretenţios e omul!) eram obişnuit cu *nivelul* Teatrului Naţional din Iaşi.

— Şi acum ?

— Acum? Vedeţi, înainte de a fi devenit miner, am fost lucrător cofetar; şi, aşa cum n-aş mai schimba pentru nimic în lume mineritul pe altă meserie, n-aş schimba nici teatrul din Petroşeni pe un alt teatru!

— Chiar pentru nici un altul?

— Ba da. Tot pentru un teatru din Petroşeni, dar şi mai bun!

— Ce înţelegeţi prin „şi mai bun?" Se pare că aveţi oarecare nemulţumiri.

— Nu nemulţumiri, ci pretenţii. Pretenţii mai mari. Repertoriul teatrului nostru e bine structurat. Anul trecut am văzut 7 piese romîneşti — din 13 sau 14 premiere ale teatrului. Şi bine montate. Dar, cu toate că printre acestea au fost şi vreo două comedii, eu socotesc că genul acesta iubit de spectatori nu este găzduit cu prea multă ospitalitate pe scena Petroşenilor. Nu mai vorbesc de spectacolul muzical, căruia îi ducem lipsa. Deva are un teatru de estradă; vine în turneu la noi, vin şi alte formaţii de estradă în turneu la noi, dar ne-am bucura ca teatrul din Petroşeni să aibă şi el o secţie de estradă.

— Altceva ?

— Ar mai fi. Îi cunosc pe actorii teatrului nostru şi-i apreciez mult. Se întîmplă însă un lucru: noi, în mină, primim mereu promoţii noi de mineri şi ingineri tineri şi, în general, nu transferaţi de la alte mine, ci oameni veniţi aci direct de pe băncile şcolii. M-aş bucura să văd îngroşate şi rîndurile actorilor noştri cu figuri noi, de absolvenţi ai institutelor de artă şi — să fiu iertat că o spun pe romîneşte — nu doar cu figuri de transferaţi.

UN CRITIC DIN CLASA a XI-a A

Lucia Căpraru, elevă în clasa a XI-a a Şcolii medii mixte nr. 1 din Petroşeni, e o pasionată în ale teatrului. În ale teatrului în general (citeşte mult teatru şi despre teatru, nu-i scapă un spectacol de turneu) şi în special în ale teatrului din Petroşeni (cunoaşte toate spectacolele din ultimii ani, îi cunoaşte pe toţi actorii, ba, cîteodată, recită alături de ei la festivaluri literare). Iar cînd va termina şcoala medie se va înscrie la... Geografie.

— Teatrul şi geografia sînt pasiunile mele.

— Foarte bine. Despre geo-

NOASTRĂ..."

Scenă din „Doi medici".

Lucia Căpraru

grafia teatrală a Petroșenilor ce ne puteți spune?

— Că este o geografie nouă, că are o climă bună, prielnică, un peisaj frumos (literal și literar, adică dramatic) dar și pămînturi nedesțelenite.

— Să le luăm pe rînd.

— Pe rînd, dar nu pe toate, și nu cronologic. Îmi place foarte mult teatrul nostru, pentru că are un stil al său în spectacol. Pe scena noastră s-au perindat mulți actori (faptul nu-l consider meritoriu), la noi au pus în scenă foarte mulți regizori; faptul fiind meritoriu îi amintesc pe artistul poporului Sică Alexandrescu, pe maeștrii emeriți Val Mugur și Mihai Zirra, pe regizorii Vlad Mugur și Horea Popescu, iar dintre cei „locali", pe Ion Petrovici, pe Soma și pe alții. Totuși, toate spectacolele, în ciuda diversității lor, și în ciuda diversității personalității regizorilor care le-au montat, poartă amprenta personalității artistice proprii a acestui teatru: simplitate și sinceritate. Cred că acesta e un lucru bun. Mai ales că simplitatea pe scena din Petroșeni nu e o frînă în montarea spectacolelor moderne. Cine a văzut recenta premieră „Trenul regimentar", piesa lui D. Davurin, în regia lui Ion Petrovici, înțelege acest lucru. Și fiindcă a venit vorba de această piesă, vreau să mai subliniez un lucru bun în teatrul nostru: premierele pe țară. Un colectiv tînăr dovedește curaj creator, merită laude cînd montează premiere pe țară. Și la noi au avut loc multe asemenea premiere pe țară. Voi aminti una recentă: „Doi medici" de Hans Pfeiffer.

— Ce v-a plăcut în aceste două spectacole la care v-ați referit?

— În „Trenul regimentar" — voi vorbi numai despre el — mi-a plăcut montarea, faptul că se joacă fără cortină, modalitatea aceasta neconstituind un artificiu, ci, dimpotrivă, un element care ajută colectivul teatrului să transmită mai lesne sălii sentimentele autorului și ale eroilor săi. În plus mi-a plăcut interpretarea Anei Colda în Mașa și a lui Ion Tifor în Scerba. Deși rolurile lor sînt dificile, fiindcă îi obligă să trăiască stări sufletești contradictorii și nu prea ușor de redat, acest lucru, tu, ca spectator, nu-l simți, ci trăiești împreună cu ei dramele și bucuriile eroilor interpretați.

ȘI ÎNCĂ DOUĂ

Adică opiniile a încă doi spectatori: un muncitor și o funcționară.

Iosif Cioara e frezor la Uzinele de reparat utilaj minier din Petroșeni. Și este, cum spune zîmbind, un vechi „suporter" al teatrului.

— Ce-mi place la teatrul din Petroșeni? În primul rînd îmi plac actorii Ana Colda, Gheorghe Iordănescu, Gheorghe Miclea, Vasile Bojescu, Mircea Zabalon și Valer Donca. În al doilea rînd, îmi place repertoriul. Pe scena teatrului din Petroșeni am făcut multe cunoștințe și am cîștigat mulți prieteni. Citez doar cîțiva și la întîmplare: Caragiale, Alecsandri, Delavrancea, Victor Ion Popa și Victor Eftimiu, Cehov, Gogol și Ostrovski, Molière, Twain și Goldoni, Horia Lovinescu, Lucia Demetrius, Aurel Baranga, Valentin Kataev, Konstantin Simonov și alții. Firește, s-ar mai putea spune și alte lucruri bune. Noi însă reparăm utilajele din ce în ce mai bine nu cîntînd realizările, ci criticînd lipsurile. De aceea reclam lipsa, în măsura dorită de spectatori, a comediei și mai ales a comediei muzicale.

— Atîta tot?

— Și ceva despre regizori și distribuție. Unde se muncește desigur că uneori se greșește. Depinde însă de natura greșelii și de măsura în care aceasta putea fi evitată...

Tovarășul Cioara e de părere că, în teatru, în materie de distribuție, nu e voie să se greșească; pe parcursul repetițiilor o distribuire greșită poate fi pe loc înlăturată; persistă greșeli numai acolo unde regizorii fac distribuții formale.

— După părerea mea așa s-a întîmplat și în spectacolul cu „Doi medici". Piesa lui Hans Pfeiffer e o piesă interesantă și actuală, reușește să arate adevărata față a imperialismului și demască o serie de stări de lucruri din Germania occidentală. Păcat că regizorul Marcel Soma n-a realizat o distribuție integral izbutită. În spectacol fac notă discordantă cu interpretarea celorlalți actori și uneori chiar cu spiritul piesei, Ion Negrea (în doctor Bell) și Al. Zecu (în doctor Brosius). Acești actori, care și-au dovedit nu o dată posibilitățile, au fost greșit distribuiți și, ca atare, spectacolul nu s-a ridicat la înălțimea cuvenită, deși rămîne un spectacol bun.

Și acum, funcționara. Se numește Eva Soncutean, lucrează la Sfatul popular orășenesc, i-a plăcut foarte mult spectacolul cu „Trei generații", e foarte supărată că la ultimele premiere și spectacole n-a reușit să găsească bilete, și are de transmis...

— O părere proastă despre actorii nestatornici, o părere nu tocmai bună despre întreruperea discutării spectacolelor cu spectatorii și dorința ca viitorul — avînd în vedere planul de sistematizare — să aducă teatrului din Petroșeni o sală nouă, corespunzătoare și viitoarelor... succese.

Bazil DUNĂREANU
Fotografiile autorului

Gheorghe Croitoru

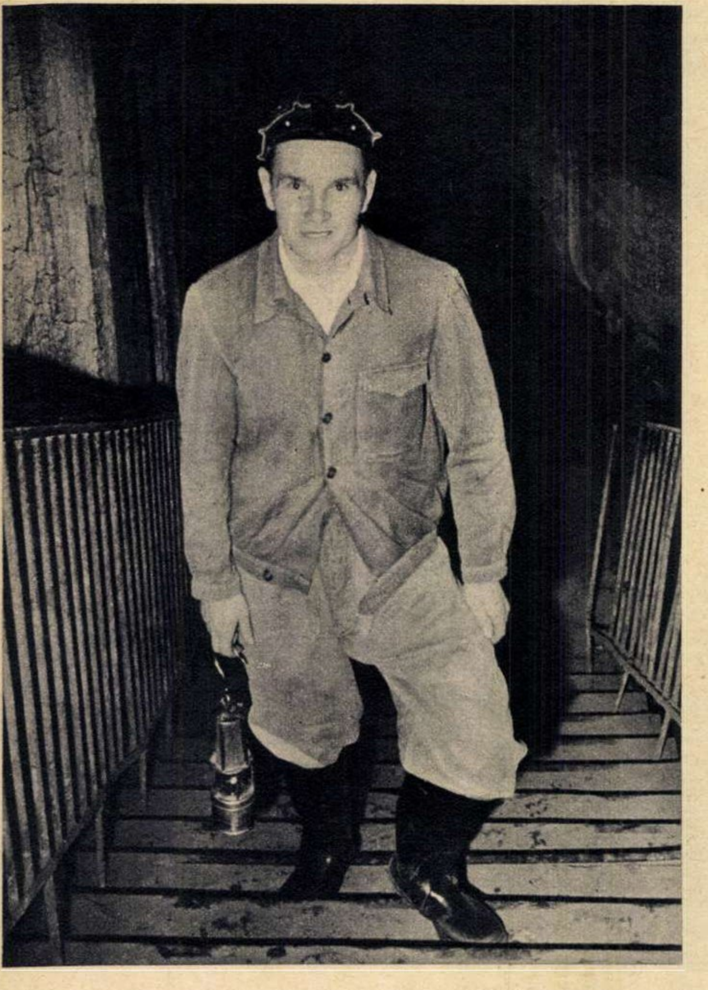

Eva Soncutean

regimentar
D. DAVURIN

Cuvinte încrucișate

ZOOLOGIE?

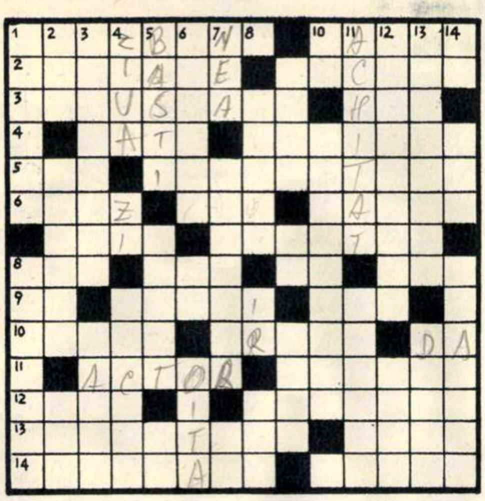

ORIZONTAL: 1) STRUȚ — Frate cu BROASCA. 2) CALUL și CAPRA — OAIE. 3) POPÎNDĂI — Interjecție. 4) Comună din raionul Mediaș — COCOȘ. 5) Rîu în Austria — BROAȘTE. 6) Scriitor spaniol din sec. XIV — Metaloid — Nume masculin. 7) Mama lui August — ALBINA (fig.). 8) Nume feminin — CAI de la poalele munților — Pană — Pui de capră. 9) Locotenent — CANINI — Vechi popor italic. 10) Formă — Prieten — Afirmație. 11) Omul de pe scenă — GUȘTER. 12) Oraș în Italia — BOI. 13) CHIT — Stat în Asia. 14) PAPAGALI — CĂLUGĂRIȚE.

VERTICAL: 1) RAC — MORSE. 2) CARASUL sau chiar TIGRUL — TON — Din fagot. 3) BRAC — Lipsit. 4) LILIACUL pe note (pl.) — De la cîntatul COCOȘILOR pînă la al PRIVIGHETORII — MIEI. 5) Berete — ELAN — Pronume. 6) Localitate lîngă Suceava — Măsură de timp — Oaie mică. 7) Zăpadă — COSAȘ — Careu! 8) A obosi — Unsoare — A cunoaște. 9) ZVÎRLUGI— Pronume — MUSCA+SOMN. 10) În bloc — COCOȘ (fem.). 11) CHIT — Țară în Marea Britanie. 12) Era MASTODONTULUI (masc.) — COȚOFANA (masc. pl.). 13) TON stricat — Scarmănă lîna. 14) Pronume — Colecționează MUȘTE — DRAGONI.

Dezlegarea jocului „Pămînt și apă" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Șolohov — Botez. 2) Oparin — Romane. 3) Leda — Arătura. 4) Oro — A — Odă — Mcc. 5) Măgura — Ana — Hi. 6) O — Amado — Inter. 7) Ne — Eminescu — M. 8) Elida — Estonia. 9) Sena — Oge — Ren. 10) Csi — Plantator. 11) Utilat — Ir — Eta. 12) E — In — Snop — Am. 13) Surpări — Panta.

SPORT

CLARIFICĂRI...

de Constantin CHIRIȚĂ

...Cuvîntul e la ordinea zilei, dacă-l referim la campionatul de fotbal. Dinamo a țîșnit, cum s-ar spune, din plutonul fruntașelor luînd avansul care-i va asigura titlul de campioană în ediția 1961/62. Steaua a scăpat de emoțiile retrogradării; dar nici Dinamo-Pitești și Metalul-Tîrgoviște nu mai au emoții: retrogradarea lor e certă. Actul hotărîtor al acestui final de campionat, divizat în două tablouri, s-a jucat pe două scene diferite: la București și Ploiești. Petrolul n-a reușit să cîștige la Ploiești. Steagul roșu a fost înfrînt la București, consolîndu-se poate cu speranța unui loc doi.

Cuplajul de pe stadionul 23 August (UTA — Rapid, Steaua — Steagul roșu) a fost în nota vremii. Și pentru că a plouat înainte și pentru că a plouat după — și cuplajul a constituit un fel de ploaie. Ploaie de goluri (s-au marcat 14 goluri, aproape jumătate din cîte s-au marcat în întreaga etapă), dar ratările au fost atît de numeroase (adevărată ploaie torențială) încît de multe ori, asistînd la fazele jocurilor, ne-am pomenit spunînd: apă de ploaie. De mult timp n-am văzut ratîndu-se atîtea goluri. Nu din careul de 16 metri. Cele mai multe s-au ratat din careul de 6 metri. Și mai ales Steagul roșu. E de neînchipuit cum Mesaroș, care a marcat un gol de la 18-20 metri, a ratat cel puțin 5 de la 3-4 metri. Dar Seredai, dar David, dar Năftănăilă? Dar Sigheti, care a confirmat această predilecție a Steagului roșu pentru ratări, executînd un 11 metri în brațele lui Voinescu? Steaua a învins pentru că a jucat limpede pe spații libere, beneficiind din primele secunde ale jocului de avantajul unui 11 metri transformat în gol (acordat destul de ușor de către arbitru). La fel de ușor, poate chiar mai ușor, i s-a făcut cadou și Steagului roșu acel 11 metri amintit (e drept la un scor care nu prea mai punea în discuție victoria militarilor). Steagul roșu a pierdut pentru că a jucat înghesuit și aceasta pe o vreme în care controlul balonului e o iluzie. Și a mai pierdut pentru că formula cu Seredai, centru atacant, ni s-a părut (și jocul a demonstrat-o) cea mai puțin inspirată. Seredai (acest fotbalist atît de dotat fizicește, omul pe care nimeni nu l-a văzut vreodată obosit) este prin excelență jucătorul-piston, jucătorul înainte-înapoi, destructiv în apărare, împingînd mereu înainte atacul. Transformat în vîrf de atac, apărarea a fost lipsită de aportul lui, iar el — supravegheat și controlat în permanență de jucătorii militari — s-a sufocat din lipsă de spațiu.

De ce insistăm asupra Steagului roșu? Pentru că această echipă, cîștigătoarea autoritară a unui turneu balcanic, începe să obosească (la fel ca în ultimele etape ale turneului) în timp ce altele (Steaua, Dinamo, Rapid etc., mai puțin Petrolul) fac totul ca să întinerească. De multă vreme echipa nu are centru, aripile nu au rezerve, stoperul nu are înlocuitor etc., etc. (Oare jucătorii din echipa de juniori a Steagului roșu nu pot împrospăta formația primă?). Steagul roșu nu face decît să amintească o problemă mai veche a fotbalului nostru: oboseala, bătrînețea. Am putut cunoaște atîția jucători care și-au început cariera în echipe de categoria A ca juniori! (Marian, la 16 ani începea să fie spaima unor portari de talia lui David). Atunci de ce așteptăm atîta vreme, de ce utilizăm cu atîta întîrziere talente autentice? Ni-i teamă că ne-ar putea dezamăgi? Și atunci îi supraveghem cu teleobiectivul în jocurile de la B sau din alte categorii, pentru ca nu cumva să greșim cu privire la talentul și rezistența lor? Îi lăsăm pe alții să-i rodeze? Aceasta e teama de risc sau, cum spune o vorbă: vrem să scoatem castana din foc cu mîinile altora.

Încep clarificările în acest final de campionat. Dar în același timp tot mai clară ne apare ideea necesității întineririi unor echipe. Și rezerve există. A dovedit-o în primul rînd turneul U.E.F.A.!

E BINE SĂ ȘTIM

Noutăți științifice și tehnice din Uniunea Sovietică

Nutreț... bacterian

Recent, cercetătorul sovietic I.I. Orobinski a descoperit bacterii cu interesante proprietăți biostimulatoare — informează revista „Svinovodstvo". Cultivate pe diferite nutrețuri, ele se înmulțesc rapid, îmbogățesc acestea din urmă cu vitamine, acid lactic, fermenți și alte substanțe și, în același timp, se pare că transformă o parte din substanțele azotoase greu asimilabile din furaje în proteină microbiană foarte nutritivă.

După cum arată primele observații ale zootehnicienilor și rezultatele experimentale ale instituțiilor științifice din U.R.S.S., „nutrețul bacterian" poate mări productivitatea animalelor cu 10-15%, iar în unele cazuri cu 30% și chiar mai mult.

Lapte proaspăt... timp de 18 luni

Conservarea laptelui proaspăt pe un timp îndelungat a fost pentru prima oară realizată de tehnicienii sovietici. După o prealabilă „tratare" — într-un vas ermetic închis — cu ultrasunete, care accelerează procesul de pasteurizare, laptele poate fi păstrat timp de un an și jumătate la o temperatură constantă de 12° Celsius, fără să se altereze.

„Uleiul de porumb" și... tinerețea

Unul din trei oameni este mai mult sau mai puțin atins de ateroscleroză. Acestei boli i se datorează îmbătrînirea prematură și moartea unui procent însemnat de persoane.

La originea aterosclerozei se află colesterina, o „grăsime" ce se depune pe pereții interni ai vaselor sanguine, transformîndu-le cu timpul în „tuburi" rigide. Astfel este tulburată circulația normală a sîngelui și se produce hipertensiunea arterială.

Un grup de savanți de la Academia de medicină militară din Leningrad, condus de prof. Z. Volinski, fac de mai multă vreme cercetări în problema prevenirii și combaterii aterosclerozei.

Experiențele pe animale efectuate de specialiștii sovietici au dovedit că uleiul extras din porumb are proprietatea de a scădea nivelul colesterinei din sînge. Iepurii hrăniți cu acest ulei au avut de 4-5 ori mai puțină colesterină în sînge decît cei alimentați cu ulei de floarea-soarelui.

Un grup de muncitori de la o uzină unde se extrage uleiul de porumb, suferinzi de hipertensiune arterială, au consumat acest ulei în locul celui de floarea-soarelui. Analizele și examenele efectuate au arătat că tensiunea lor arterială s-a normalizat, iar fenomenele de scleroză pe care le prezentau au diminuat.

Experiențele continuă.

Făină din... alge

Cercetări făcute în ultimul timp au demonstrat marea valoare nutritivă a algelor marine; din păcate, nu au fost recomandate și „rețete" pentru folosirea lor în practică.

Biologul sovietic N.N. Alfimov a studiat pentru prima oară posibilitatea fabricării unei „făini" din alge care să fie folosită la îmbunătățirea valorii nutritive a pîinii.

Cele mai bune rezultate au fost obținute prin combinarea făinii de alge cu făină de secară. Adăugarea unei cantități de 5-10% din cea dintîi în cea de a doua oferă o materie primă excelentă pentru fabricarea pîinii și a pesmeților. Produsele astfel preparate au o mare valoare nutritivă, făina de alge conținînd de 20-30 ori mai mult calciu și de 3-8 ori mai mult fier decît făina de secară. În plus, ea conține substanțe minerale, vitamine și alte elemente valoroase care nu se găsesc în făina de secară.

Noi stimulatori ai creșterii plantelor

Savanții sovietici A.N. Grinev și A.P. Terentiev au elaborat recent o serie de stimulatori ai creșterii plantelor pe bază de benzofuran și indol, care „imită" acțiunea naturală a hormonilor vegetali.

Rezultate extrem de bune au fost obținute în acumularea masei verzi la porumb, în butășirea trandafirilor și a iasomiei de pădure.

Povestea vorbei

CUVINTE ÎNRUDITE

În vocabularul unei limbi, cuvintele nu sînt izolate unul de altul, ci, dimpotrivă, se grupează în așa-numite familii. E clară pentru oricine înrudirea dintre a vîna, vînat, vînător, vînătoresc, vînătoare etc. Nimeni nu poate contesta că a împacheta e „rudă" cu a despacheta, și amîndouă cu pachet.

Se întîmplă însă cîteodată ca înrudirea să nu fie chiar atît de evidentă. Vom deosebi aici două situații:

a) Cuvintele seamănă foarte mult prin forma lor sonoră, prin rostire, dar nu știm să legăm sensurile lor. E evident că secret și secretar seamănă foarte mult, dar cum să demonstrăm că sînt două cuvinte înrudite? Dacă ne limităm la înțelesurile lor de acum, desigur că nu vom izbuti; de aceea trebuie să facem apel la istorie: secretar e împrumutat din franțuzește, unde secrétaire a însemnat cîndva „persoană care deține secretele unui personaj important".

b) Cuvintele înrudite nu mai seamănă astăzi nici ca formă, nici ca înțeles. Cine ar spune că om e „rudă" cu nimeni? Și totuși legătura e, la origine, foarte strînsă: în latinește, om se spunea homo; ne homo însemna „nici un om, nimeni". Această îmbinare de cuvinte s-a transformat într-un singur cuvînt și ne homo a devenit nemo. Urmașul romînesc al lui homo e om, iar al lui nemo — nimeni (în limba veche se zicea nime, cuvînt folosit și de Eminescu). Și în acest caz, și în multe altele, înrudirea a fost ascunsă de schimbările pe care le-a suferit forma cuvintelor (sunetele din care sînt alcătuite) în cursul secolelor.

Sorin STATI

Colțul cosmeticienei

MĂȘTI COSMETICE DE SEZON

Am mai vorbit cu alt prilej despre rolul măștilor cosmetice de orice fel. La acestea adăugăm azi un sfat de sezon: măști preparate din sucul legumelor și fructelor. Acest suc se amestecă cu caolin sau amidon pînă se formează o pastă. Măștile astfel preparate au proprietatea de a strînge porii, a curăța și tonifica pielea.

Ca orice mască, și aceasta se păstrează pe față timp de 20-30 de minute, pentru a putea acționa profund în straturile pielii.

Iată acum cîteva recomandări speciale. Sucul de roșii este indicat tenurilor seboreice, cu puncte negre. Cel de castraveți convine foarte bine tenurilor uscate, ofilite și deshidratate. Masca cu zeamă de morcovi este binefăcătoare în cazul unei epiderme uscate și ușor iritabile. Sucul sau chiar miezul strivit al pepenelui galben și verde, sucul piersicilor și al caiselor pot fi folosite pentru orice fel de ten.

Aplicațiile cu astfel de măști se scot cu ceai de mușețel sau cu apă călduță după care se spală obrazul cu multă apă rece și se unge cu un strat subțire de cremă hrănitoare (Nutrin, Velur, Magnolia).

Georgeta MĂLIN

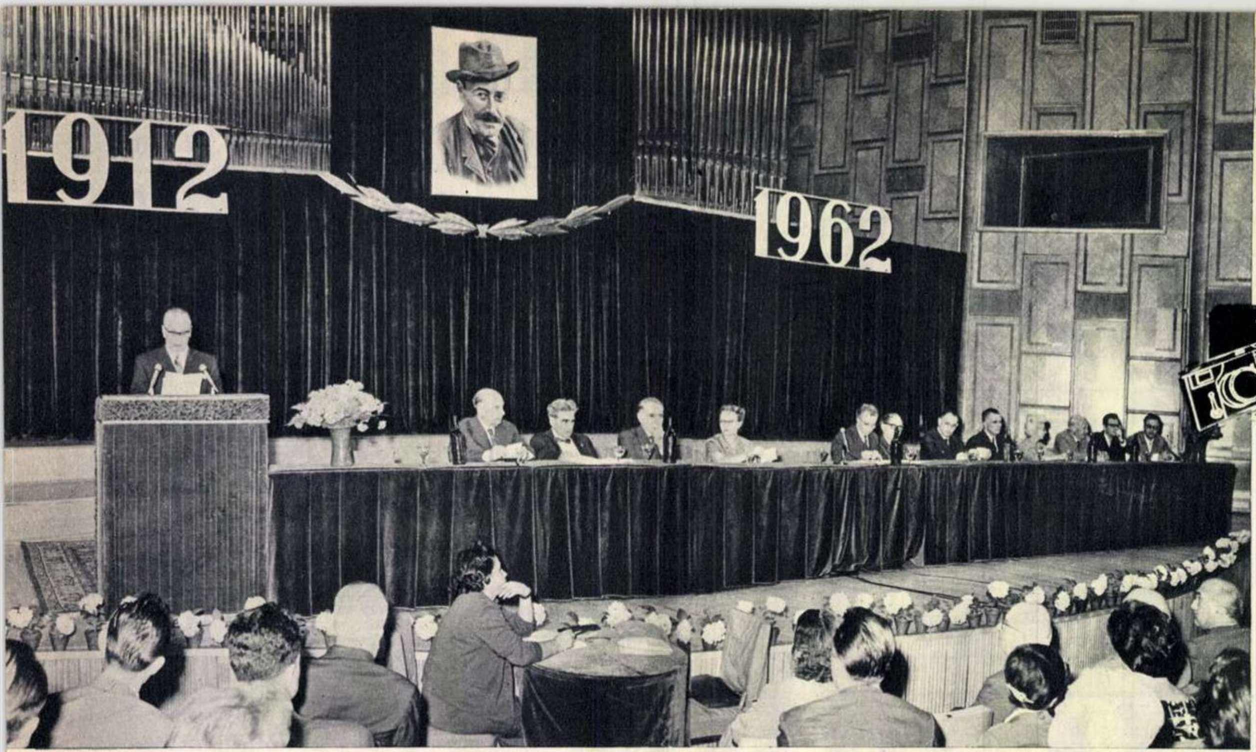

Imagine de la sesiunea festivă a Academiei R.P. Romîne şi Uniunii scriitorilor, consacrată comemorării a 50 de ani de la moartea lui Ion Luca Caragiale.

fotocronica FLACARII

La Universitatea din Bucureşti, cu prilejul decernării titlului de Doctor Honoris Causa în ştiinţe matematice, academicianului profesor Ivan Gheorghevici Petrovski, rectorul Universităţii „M.V. Lomonosov" din Moscova.

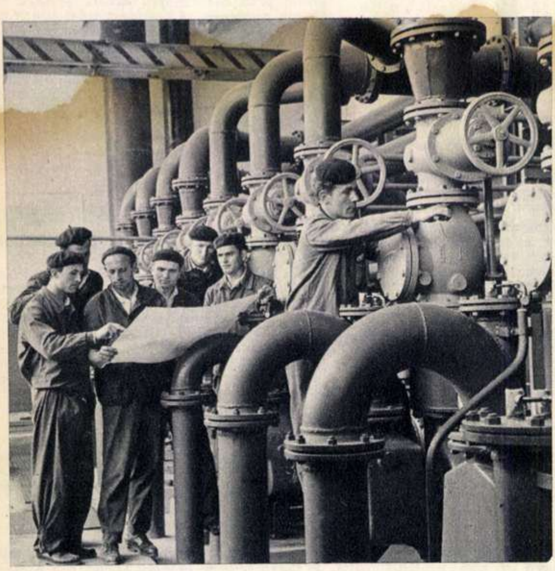

Întreprinderea de construcţii siderurgice de la Hunedoara a organizat o serie de cursuri de calificare pentru muncitorii de pe şantierele sale. În fotografie: un grup de cursanţi la o lecţie practică.

La G.A.S. Apoldul de Sus, regiunea Hunedoara, după recoltarea secarei masă verde, se însămînţează o a doua cultură: porumb pentru siloz.

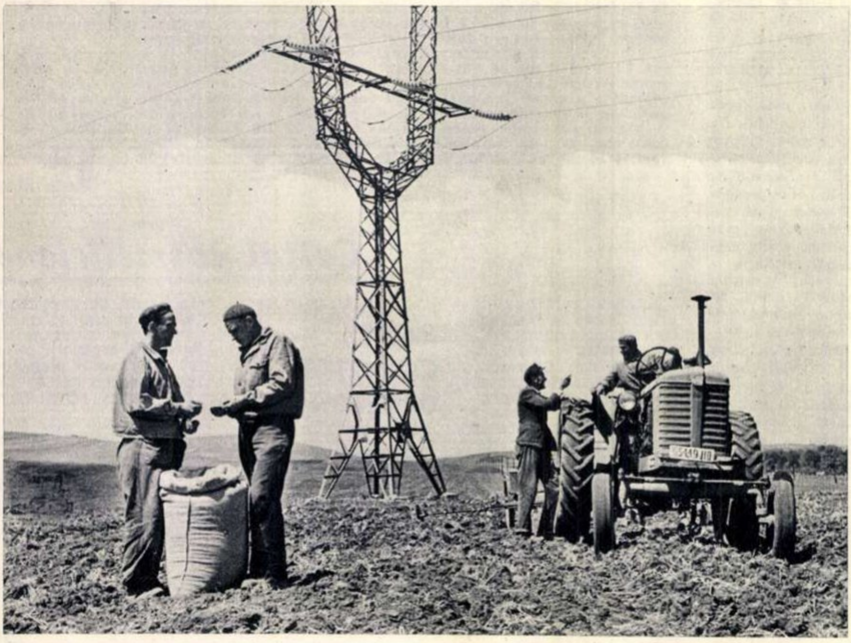

Actorii americani Shirley McLaine şi Jack Lemmon la spectacolul de gală care a avut loc la cinematograful „Patria" din Capitală, cu care prilej a fost prezentat filmul artistic american „Bătrînul şi marea" după cunoscuta povestire a lui Ernest Hemingway.

Tovarășul N. S. Hrușciov s-a întîlnit recent la Sovietul de deputați ai oamenilor muncii din Moscova, cu cei mai de seamă urbaniști din capitala sovietică. Cu acest prilej s-a discutat despre bazele tehnico-economice ale planului general de reconstrucție a Moscovei pînă în 1980. În fotografie: tovarășul N. S. Hrușciov în fața machetei ansamblului din piața Smolensk.

TIMENT EXEMPLAIRE
ES FASCISTES DE L'O.A.S
SAIN
APPLICATION
ACCORDS D'EVIA
FUSILL
PLASTIQUE

Demonstrație pe străzile Parisului împotriva provocatorilor fasciști. Miile de democrați au manifestat cerînd pedeapsă exemplară pentru fasciștii din O.A.S.

fotocronica FLACARII

Poliția argentineană împiedică, cu ajutorul bastoanelor de cauciuc și al gazelor lacrimogene, intrarea în parlament a noilor deputați. După cum se știe, alegerile recente au fost anulate de către autoritățile guvernamentale din Argentina, întrucît favorizau opoziția.

L'UNITÀ
fra
OPERAI e
STUDENTI

Peste 1.500 de tineri muncitori, studenți și muncitori agricoli italieni s-au întîlnit la Florența, pentru a-și afirma solidaritatea în lupta pentru realizarea unei reforme agrare în Italia.

Micul comentar

VAL DE „AUSTERITATE" LA SAIGON

de Florica ȘELMARU

Cine a spus că regimul diemist e un regim de corupție, venalitate și imoralitate? Cine a spus? Unde s-a spus?... Între altele, chiar în presa americană — și mai cu seamă astă-toamnă, după călătoria de „studiu" a generalului Taylor la fața locului. Mai precis, în momentul cînd autoritățile din S.U.A. decideau să aloce lui Diem un ajutor militar suplimentar în valoare de 400 milioane de dolari. Arătam atunci cum membri ai Congresului, comentatori, corespondenți, recunoșteau deschis în declarații și în coloanele ziarelor că regimul diemist e impopular, că impopularitatea lui e cu prisosință meritată, că solidarizarea cu o asemenea figură și cu un asemenea regim e compromițătoare pentru Statele Unite. Chiar glasuri foarte autorizate au socotit în cele din urmă necesar să formuleze mustrări la adresa ferocelui dictatoraș de la Saigon și să-i dea a înțelege că, dacă mai vrea dolari, echipament militar și trupe din S.U.A., să facă bine și să asaneze — măcar așa, puțin, de ochii lumii — viața publică sud-vietnameză. ...Orice s-ar spune, sămînța bună sfîrșește prin a rodi, atunci cînd cade pe un teren fertil. Așa încît, de cîteva zile, a intrat în vigoare în Vietnamul de sud o nouă lege: „Legea pentru protecția moralei"!...

Cum credeți că acționează această lege? Credeți că interzice variatele comerțuri deocheate (de la arme la stupefiante) care se desfășoară sub oblăduirea diemistă? Da' de unde! Poate că prevede sancțiuni draconice împotriva corupției notorii din administrația diemistă? Nici atît. Nu cumva limitează îndeletnicirile trustului familiei Diem, care exercită în Vietnamul de sud un fel de autocrație politico-economică? Evident, nu. (Cu atît mai puțin, cu cît inspiratoarea legii este influenta doamnă Ngo Dinh Niu, cumnata dictatorului și fiica ambasadorului sud-vietnamez la Washington...). Atunci? Ei bine, de cîteva zile, la Saigon, în baza noii legi... nu se mai dansează în localurile de noapte. Și cele 3.000 de „taxi-girls" ale capitalei au fost invitate la pocăință imediată, promițîndu-li-se pentru cîndva, într-un viitor neprecizat și neprecizabil, meserii mai demne. Un corespondent occidental creionează următorul peisaj nocturn saigonez: „În majoritatea localurilor, pe parchetul de dans au fost instalate mese; orchestrele continuă încă să cînte, iar consumatorii se bîțîie pe scaunele lor — în timp ce reprezentanții autorităților întredeschid din cînd în cînd ușa, ca să vadă dacă totul se petrece în conformitate cu legea". Tot după mărturii la fața locului, „în conformitate cu legea", prostituția se exercită acum clandestin, iar produsele anticoncepționale, care au dispărut din farmacii în baza unuia dintre articole, se vînd pe sub mînă.

Nimic nu lasă să se prevadă că acțiunea virtuoasei legi se va extinde la alte domenii de activitate — la alte categorii de persoane, mai responsabile de imoralitatea vieții publice sud-vietnameze decît cele 3.000 de „taxi-girls".

Acestea par destinate să rămînă singurele victime ale valului de austeritate care s-a abătut asupra Saigonului. Ele — și militarii americani. Este de mirare că tăticul doamnei Niu nu a prevenit-o că în rîndurile trupelor S.U.A. destinate Vietnamului de sud este întreținută impresia că vor pleca pentru un fel de vacanță pe seama statului în niște locuri paradisiace — unde, spre deosebire de paradisul biblic — absolut toate merele se pot mînca. „Mulți militari americani, relata nu de mult și «Newsweek», socotesc Saigonul drept cel mai bun înlocuitor al Parisului din Extremul Orient, un oraș al distracțiilor și al plăcerilor".

Acum, s-au dus distracțiile, s-au dus plăcerile. Sau, în orice caz, ca orice lucru cumpărat la bursa neagră, costă mai scump. Practic, „legea pentru protecția moralei" este un adevărat atentat la... moralul militarilor americani.

„... Nici un stat nu se poate lăuda de a fi făcut cît noi în domeniul social"...
Franco.
(„Le Monde" — 29 mai 1962).

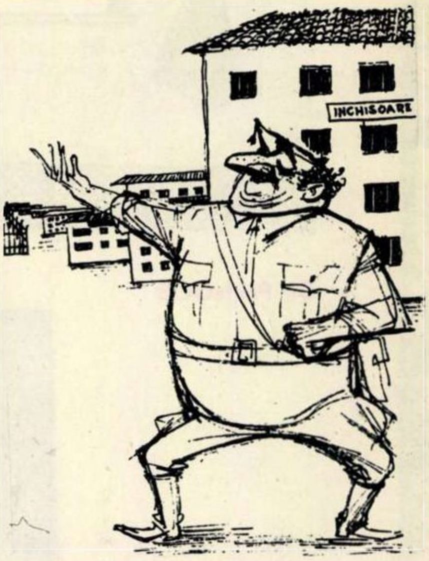

— Casă, masă, gratis!

Desen de Cik DAMADIAN

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 23 (367)
9 Iunie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

CARAGIALE ÎN LUMEA LOR • CARAGIALE ÎN LUMEA LOR • CARAGIALE ÎN LUMEA LOR

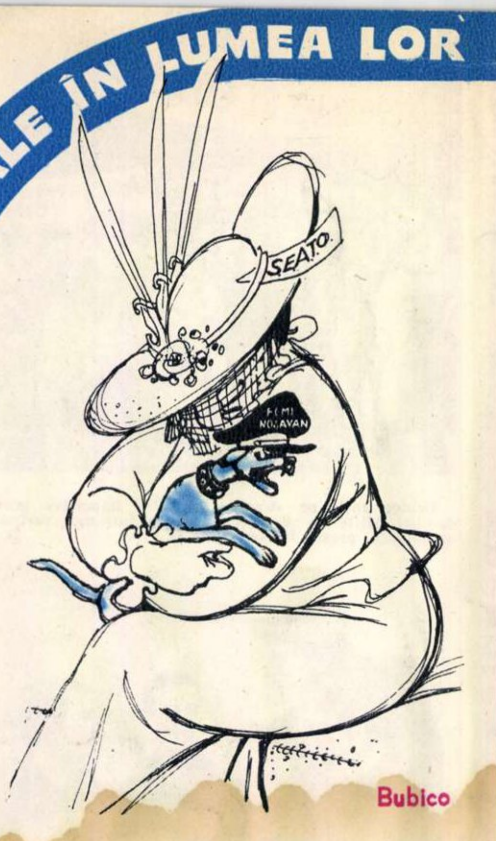
SEATO
FUMI NOSAVAN

Bubico

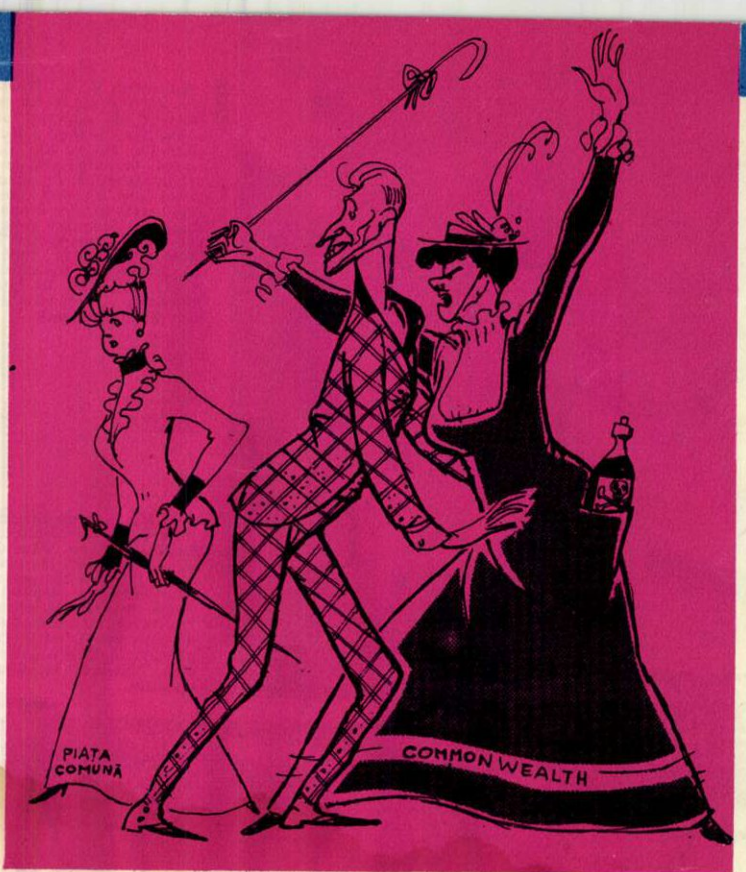
PIATA COMUNĂ
COMMON WEALTH

D-ALE CARNAVALULUI

— Mă traduci, John, bibicule!

Bibl. Reg.

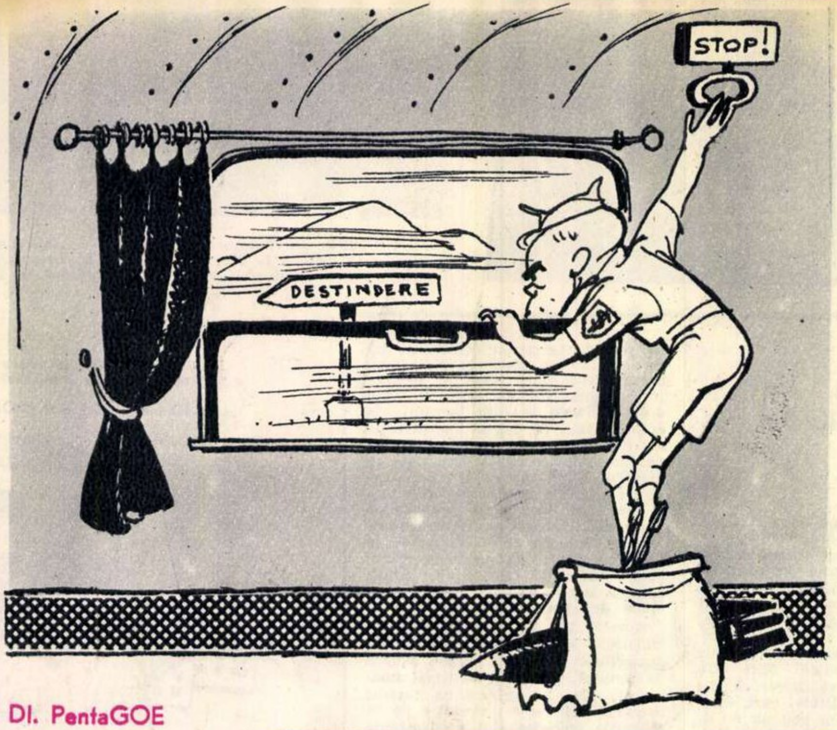
STOP!
DESTINDERE

Dl. PentaGOE

Desene de Eugen TARU

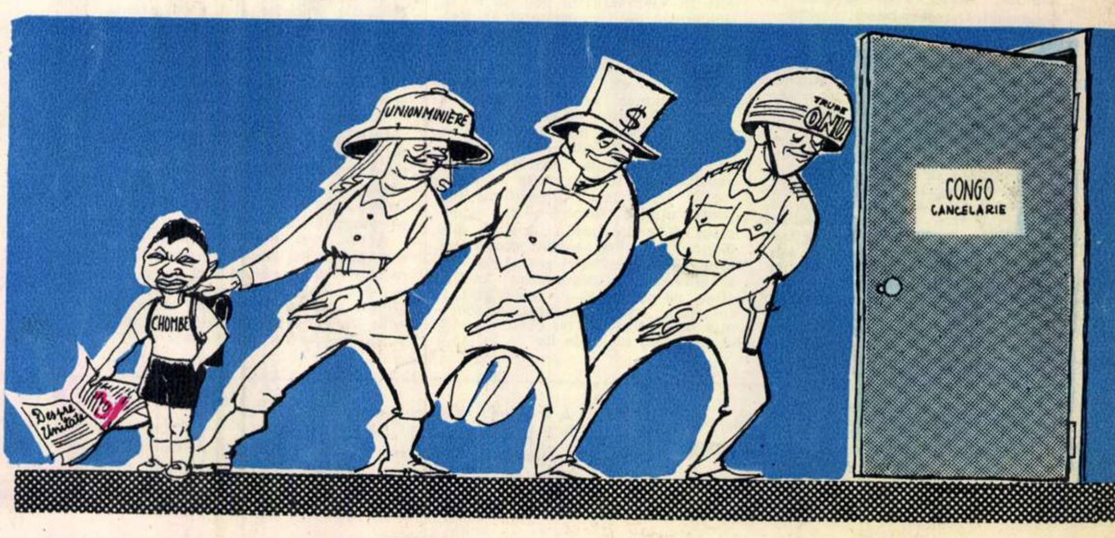
UNIONMINIERE
$
TRUPE ONU
CONGO
CANCELARIE
CHOMBE
Despre Unitate

Lanţul slăbiciunilor

05 / 3

Aşteptînd oaspeţi dragi.

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 24 (368) — 16 Iunie 1962

Poporul romîn se pregătește să primească oaspeți dragi. Tovarășul Nikita Sergheevici Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., va sosi peste cîteva zile în R. P. Romînă în fruntea unei delegații de partid și guvernamentale a U.R.S.S.

În fotografie: N. S. Hrușciov în mijlocul unui grup de oameni sovietici.

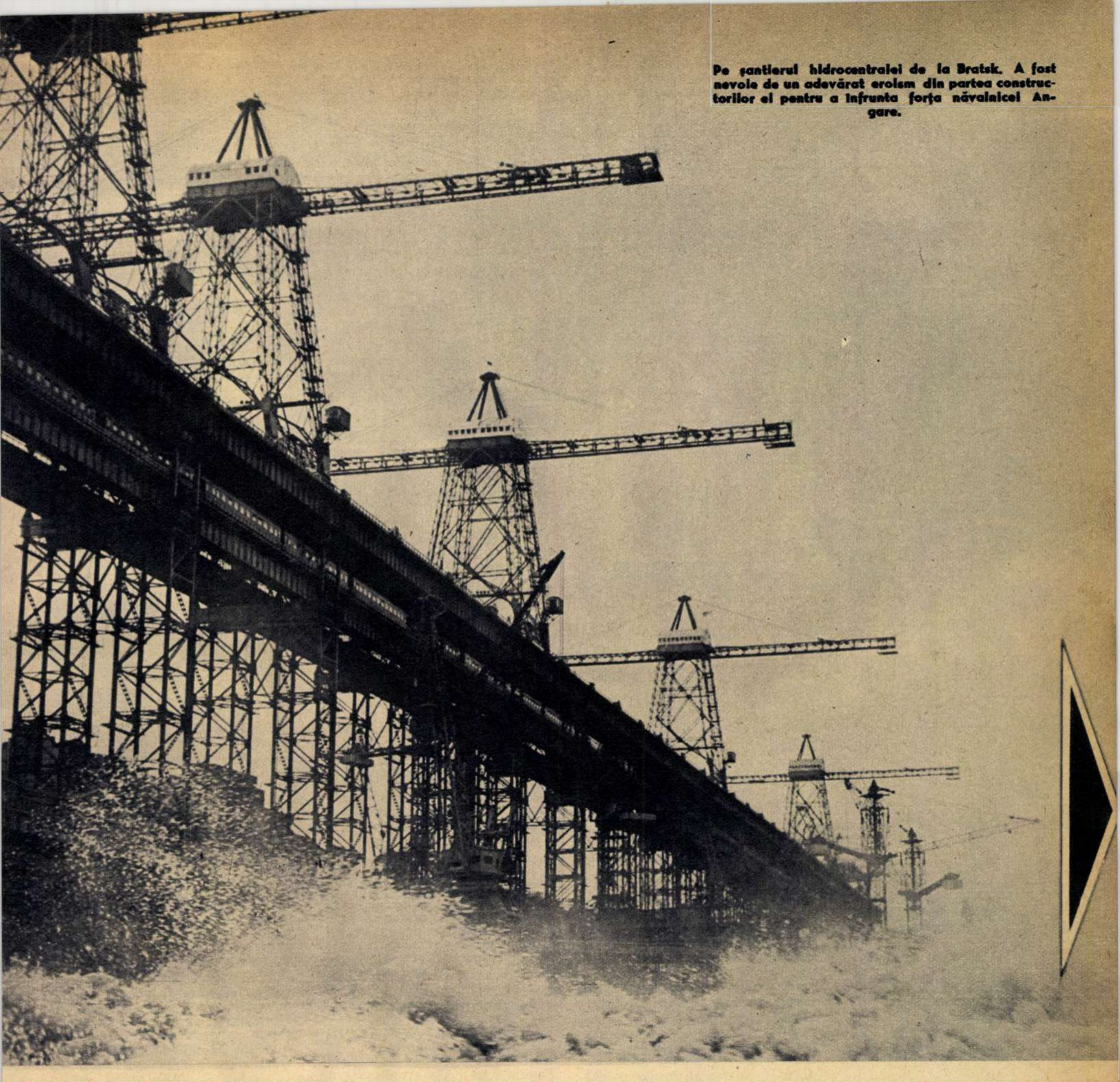

Pe șantierul hidrocentralei de la Bratsk. A fost nevoie de un adevărat eroism din partea constructorilor ei pentru a înfrunta forța năvalnicei Angare.

CELE O MIE DE CHIPURI ALE BAIKALULUI

Reportaj scris pentru „Flacăra" de Al. MARIAMOV, corespondentul Agenției de presă „Novosti"

Fotografii de I. ABRAMOCIKIN și V. ȘUSTOV

Începusem să cunosc Baikalul încă de la Irkutsk: în mica sală de vizionare a biroului local de cinematografie făcusem o pasionantă călătorie pe lac. Aveam impresia că filmul în culori pentru ecran lat, realizat cu meșteșug de documentariști, cuprinsese totul: și negrăita frumusețe a peisajului baikalian, și bogățiile fabuloase ale apelor lacului și ale pădurilor din preajma lui, și ciudatele contraste ale naturii. Ecranul mi-i prezentase pe locuitorii plini de bărbăție ai acestor meleaguri, îmi dezvăluise aspecte din munca dîrză și curajoasă a pescarilor, vînătorilor, marinarilor și geologilor, din vasta activitate a oamenilor de știință, îmi oferise prilejul de a arunca o privire în viitorul ținutului minunat. Discutam acum despre Baikal ca de ceva de mult cunoscut.

— Totuși, dacă vreți să cunoașteți Baikalul, să nu vă luați după ceea ce ați văzut aici! — îmi zise Iura Klimov, corespondent al ziarului local. Baikalul e atît de nestatornic și capricios, încît nimeni, nici oamenii care au stat mulți ani pe malurile lui, nu se pot lăuda că-l cunosc bine...

Mai tîrziu aveam să înțeleg că Iura avusese dreptate: călătoria la fața locului mi-a răsturnat toate închipuirile despre acest lac.

↑
Şi aici, ca în întreaga Siberie, taigaua bate în retragere.

Localnicii îi dau numele de mare, cunoscîndu-i firea îndărătnică şi schimbătoare ca a mării. Cînd bat vînturile (kultukul de la miazăzi ori barguzinul de la nord), apa Baikalului se întunecă. Uriaşe valuri înspumate izbesc cu furie stîncile ţărmului, azvîrlă ca nişte coji de nucă cuterele şi luntrele pescăreşti, prind într-un joc nebunesc geamandurile năvoadelor plutitoare. Aici, pe Baikal, într-o singură zi poţi vedea toate cele patru anotimpuri ale anului. Chiar pe o arşiţă de 30 de grade, apa lacului nu-şi urcă în unele locuri temperatura peste opt grade — pentru ca în altele să nu îngheţe nici pe cele mai mari geruri. Asemenea contraste se pot întîlni pe lac pretutindeni. Este un lac-enigmă. Oamenii de ştiinţă n-au reuşit nici pînă azi să descifreze toate secretele şi nenumăratele surprize pe care le tăinuieşte Baikalul.

Primele impresii

Drumul şerpuia prin vegetaţia abundentă a ţărmului. Nu vedeam din maşină decît albastrul străveziu al cerului ce părea nemărginit, căci hotarul dintre apă şi cer dispăruse, contopindu-le într-un singur tot. În scurtele popasuri la barierele de cale ferată savuram liniştea firii, o linişte îmbibată de miresme.

Jos era Baikalul. Rece ca gheaţa, de culoarea peruzelei. Am îmbrăţişat cu privirea albastrul cerului şi al apei, verdele închis al pinilor şi cedrilor, siluetele delicate, albe, ale mestecenilor de lîngă drum. Am rămas vrăjit de nesfîrşita gamă de culori, de sublima armonie a naturii. Aşa mi-a apărut Baikalul, privindu-l întîia oară.

L-am cunoscut apoi şi altfel.

Nişte cifre

Autorii de reportaje caută de obicei să ocolească cifrele. Vorbind însă de Baikal, nu te poţi lipsi de ele. Altminteri, naraţiunea va rămîne incompletă.

Baikalul se află în Siberia de est şi e unul dintre cele mai mari lacuri cu apă dulce din lume. Suprafaţa lui, de 31.500 km^2, este de 54 de ori mai mare decît cea a lacului Geneva. El primeşte apele a 336 de rîuri şi pîraie şi nu dă viaţă decît unui singur fluviu: Angara. Este considerat cel mai adînc lac de pe glob, adîncimea lui maximă fiind de 1.741 metri. Pe lac sînt 19 insule, cea mai mare din ele, Olhon, întinzîndu-se pe o lungime de 72 km. Apele lacului sînt populate de peste 1.700 specii de diferiţi reprezentanţi ai florei şi faunei, dintre care o mare parte nu se mai întîlnesc în nici o altă regiune a lumii. Numai aici poate fi întîlnit peştişorul comephorus, care naşte pui vii... Aici trăiesc mii de foci siberiene, nu se ştie cînd şi prin ce împrejurare ajunse în lac...

Toate acestea le-am aflat de la staţiunea limnologică a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S., un centru ştiinţific sui-generis creat pentru studierea fenomenelor naturale ale marelui lac siberian, în scopul unei valorificări cît mai depline a imenselor bogăţii ascunse atît în apele lui, cît şi în solul şi subsolul întregului ţinut al Baikalului.

Cîţiva paşi prin istorie

Din portul Baikal pînă-n orăşelul Sliudeanka de la capătul sudic al lacului se întinde o cale ferată. E o parte a vechiului drum de fier construit la începutul acestui veac, denumit „drumul celor treizeci şi şase de tuneluri". Astăzi mai trec pe el puţine mărfare şi trenuri locale de persoane. Fluxul principal al traficului şi expresurile de cursă lungă pe distanţa Moscova-Vladivostok circulă pe noua magistrală electrificată care trece pe la poalele munţilor Saian. Mica drezină cu care călătorim aleargă pe buza lacului (şinele căii ferate sînt aşternute pe mari stînci atîrnînd peste apă); ea este condusă de maistrul şef Gleb Bogomolov, un bătrîn de şaizeci de ani, bărbos, cu faţa arsă de soare şi brăzdată de riduri. El este îndrăgostit de Baikal. Poate să vorbească despre lac fără încetare. Cînd s-a construit calea ferată electrificată, i s-a propus să se mute acolo cu slujba, dar bătrînul a refuzat zicînd: „Vreau să fiu de folos aici!"

Aud şi acum glasul domol, uşor răguşit, al acestui bătrîn feroviar:

— Baikalul este o legendă vie. O minunată legendă a firii. Nu se ştie precis nici pînă azi de unde-i vine numele. Presupuneri sînt multe, dar mi se pare că cea mai aproape de adevăr este obîrşia turcă a numelui Baikal, de la cuvintele *bai kul* — lac bogat. În China se ştia de existenţa acestui lac cu 119 ani înainte de era noastră; pe hărţi însă, lacul a apărut abia în a doua jumătate a veacului al şaptesprezecelea; dar ţinutul e locuit din preistorie: am văzut în multe locuri urme de locuinţe străvechi şi de peşteri ale omului primitiv, cu inscripţii şi desene zgîriate pe stînci în trecutul îndepărtat.

Bogăţiile adîncurilor

Baikalul are într-adevăr o mie de chipuri. Dar nu trebuie „învinuită" numai natura pentru metamorfozele lui. Am în faţa mea două hărţi ale acestui lac siberian, întocmite la o distanţă de douăzeci de ani una de alta. Pe harta cea nouă sînt zeci de puncte — inexistente pe cea veche — care indică aşezările oamenilor veniţi să cerceteze locurile şi să clădească oraşe în jurul marilor întreprinderi.

— Împrejurimile Baikalului sînt extraordinar de bogate — îmi spunea Igor Mineev, şeful direcţiei geologice din Irkutsk. Subsolul conţine mari zăcăminte de nenumărate varietăţi de minereuri utile şi nu trebuie decît să silim natura să ni le dea...

Omul cu un rucsac în spinare şi cu un ciocan lung în mînă, descifrînd tainele pămîntului, face parte integrantă din peisajul ţinutului. Este geologul. Pretutindeni pe unde păşeşte el, apar mugurii vieţii noi.

Baikalul a păstrat o mulţime de nume vechi de insule şi promontorii ce ni se par azi ciudate: Bunica, Răposaţii, Capul Iepei şi altele. Nu orice localnic vechi ar şti să le explice obîrşia. Ele sînt înlocuite însă tot mai mult cu altele noi şi de vină sînt tot geologii. Prin preajma Baikalului, cîteva expediţii geologice îşi au aşezările lor permanente, iar alte echipe mai mici şi-au întins corturile pe tot ţărmul. Turle de foraj, schele şi drumuri noi vorbesc toate de faptul că multe dintre enigme au şi fost dezlegate. Dar omul cu rucsac cercetează neobosit mai departe...

Acum, pe malurile Baikalului se exploatează mica, marmura, aurul, aluminiul, granitul, cuarţul. Au fost descoperite importante zăcăminte de minereuri de fier, de aramă ş.a. Noile întreprinderi mari, moderne, ce se construiesc aici, oraşele şi cartierele muncitoreşti în dezvoltare schimbă cu totul înfăţişarea străvechiului lac siberian.

Energia Baikalului

Vorbind despre imensitatea volumului de apă din Baikal, un ghid ştiinţific arată că, pentru completa evacuare a apelor lacului, Angarei i-ar trebui să curgă fără preget peste 400 de ani în şir. Şi asta, cu condiţia ca în tot acest răstimp să nu mai intre în Baikal nici un fel de rezerve noi de apă!

Aceasta înseamnă o imensă sursă de energie. Şi oamenii sovietici au învăţat s-o folosească. Programul adoptat la cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S. prevede crearea, în următorii 20 de ani „*a unor noi centre energetice pe baza zăcămintelor de cărbune ieftin şi a resurselor hidroenergetice ale fluviilor Angara şi Ienisei, organizarea în aceste regiuni a unor importante centre industriale mari consumatoare de energie electrică, valorificarea unor noi zăcăminte de minereuri, petrol şi cărbune, construirea unei serii de noi centre ale industriei constructoare de maşini*".

În prezent se află în curs de construire pe Angara o întreagă cascadă de puternice hidrocentrale electrice. Prima treaptă a cascadei — hidrocentrala de la Irkutsk — a şi început să dea curent; nu demult au intrat în funcţiune şi cele dintîi agregate ale hidrocentralei de la Bratsk.

Fluviul se transformă treptat într-un şirag de mări. Da, le putem numi cu adevărat mări, întrucît pe alocuri ele ating lărgimi de zeci de kilometri. La Bratsk am avut prilejul să asist la naşterea unei astfel de mări create de mîna omului, cea mai tînără mare de pe glob, sursa puternică a celei mai mari hidrocentrale electrice din lume, Marea Bratsk.

Pescarii

De sus, din avion, Baikalul pare o nemărginită întindere de apă pustie. Dar impresia aceasta e înşelătoare. Zi şi noapte o mulţime de cutere, vapoare, luntre şi bărci pescăreşti îi brăzdează fără astîmpăr apele. Seara, cînd se sting văpăile de foc ale asfinţitului şi Baikalul se cufundă în bezna nopţii siberiene, se aprind licuricii geamandurilor şi luminile de pe nave, dînd impresia unui oraş adormit, cu felinarele şi semafoarele lui...

Pe ţărm se zăresc pătratele luminate ale ferestrelor din casele de pescari. Ei îşi duc viaţa aici, în sezonul de loc lesnicios al pescuitului, departe de familiile lor, îndeletnicindu-se cu prinderea nisetrilor, lipanilor şi a principalei avuţii piscicole a lacului: păstrăvii argintii de mare.

Am petrecut cîteva zile într-una din aceste căsuţe de pe malul răsăritean al lacului, în tovărăşia pescarilor colhoznici din brigada lui Filip Kapustin. Brigada celor cinci prieteni ieşea în larg de trei ori pe săptămînă, într-o barcă cu motor, pe urmele năvoadelor aşezate în apă, iar spre seară se întorcea remorcînd o barcă încărcată cu peşte. Un vapor frigorific al fabricii de conserve de peşte din Sliudeanka, a cărui

Serghei Perlov (dreapta) şi Alexei Bikov fac parte din vestita brigadă de pescari a lui Filip Kapustin.

În taigaua din preajma Baikalului întîlneşti la tot pasul grupuri de geologi, mereu în căutarea comorilor din adîncurile pămîntului.

menire este să treacă pe la toate brigăzile, pleacă de la cei cinci întotdeauna cu o recoltă bogată de păstrăv argintiu.

— De şase ani lucrăm laolaltă — îmi spuse Filip Kapustin. Nouă, băştinaşilor Baikalului, pescuitul ne-a intrat în sînge. Părinţii şi bunicii noştri erau pescari. Şi eu am început să învăţ pescuitul de la şapte ani, iar către vîrsta de cincisprezece ani mă descurcam ca un om în toată firea. Cînd m-am întors din război, aici, la Baikalul nostru, au început să se creeze colhozuri pescăreşti. Munca a devenit mai uşoară, iar recoltele de peşte mai bogate; ni s-au dat bărci bune, s-au clădit pentru noi case, fiecare brigadă a căpătat năvoade noi. Ceea ce pescuim e trimis la fabrica de conserve şi de-acolo mai departe, prin toată ţara, ba şi peste hotare, căci păstrăvi argintii ca în Baikalul nostru nu mai găseşti nicăieri!

Staţiuni balneoclimaterice în Siberia

Pe întinderile Baikalului poţi întîlni nu numai pescari. Vara plutesc pe aici nave speciale ale expediţiilor ştiinţifice, care studiază secretele vieţii din adîncurile lacului; se tîrăsc alene şlepuri trăgînd după ele lungile „trabucuri" de plute; lunecă cutere cu turişti; îşi fac cursele obişnuite vapoarele de pasageri. Azi lumea vine la Baikal nu numai să lucreze, ci să se şi odihnească.

Cîteva excelente staţiuni climaterice cu izvoare minerale tămăduitoare se află atît pe ţărmurile Baikalului, cît şi în localităţi situate în apropierea lacului. Cunoscutul savant sovietic Gleb Vereşciaghin, care şi-a consacrat cea mai mare parte a vieţii studierii lacului, afirmă că clima ţinuturilor din preajma Baikalului are o bună înrîurire asupra sănătăţii omului.

Am întîlnit pe ţărmurile Baikalului oameni a căror vîrstă depăşea suta de ani. În raionul Sliudeanka, la sud de Baikal, trăia o femeie, Fedora Bajenova, în vîrstă de 147 de ani, iar pescarul Skosîrski din Ust-Barguzinsk iese şi acum la pescuit laolaltă cu toţi, deşi a împlinit 96 de ani.

— Tata avea 105 ani, iar mama 95, cînd au murit — îmi spuse bătrînul acesta uimitor de vînjos şi puternic.

Staţiunile balneoclimaterice ale Siberiei...

Altădată, asemenea cuvinte ar fi stîrnit zîmbete şi nedumeriri. Iar azi vin aici să se vindece sau să se odihnească oameni din Moscova, din Leningrad, din Ucraina şi din ţinuturile nordice.

Localitatea balneară Arşan aş zice că nu e mai prejos, prin pitorescul locurilor şi bogăţia naturii, decît oricare altă staţiune cunoscută. Arşanul se află la poalele munţilor, pe o splendidă terasă care coboară în chip de amfiteatru. De pe coamele munţilor se deschide o încîntătoare panoramă a văii Tunkinsk, cuprinzînd laolaltă munţi, păduri şi stepă. Jos şerpuieşte rîul învolburat Kîngîrga, formînd în apropiere de staţiune cîteva cascade înspumate.

De-a lungul ţărmurilor Baikalului sînt presărate plaje însorite de nisip, întîlneşti multe izvoare fierbinţi. Staţiunile au răsărit în apropierea curenţilor calzi şi de aceea sînt extrem de atrăgătoare pentru înotători. Pe alocuri apa rămîne caldă chiar şi iarna şi nici cumplitele geruri siberiene n-o pot fereca în gheaţă. Aici fac baie toată iarna „morsele", cum sînt numiţi prin partea locului amatorii înotului de iarnă.

★

Reportajul nostru se încheie aici. Fără să fi reuşit a desluşi toate tainele Baikalului. Dar ştim acum că unul din secretele-cheie ale milenarului lac este veşnica lui tinereţe, mereu înnoită de natura generoasă, de mîna omului sovietic.

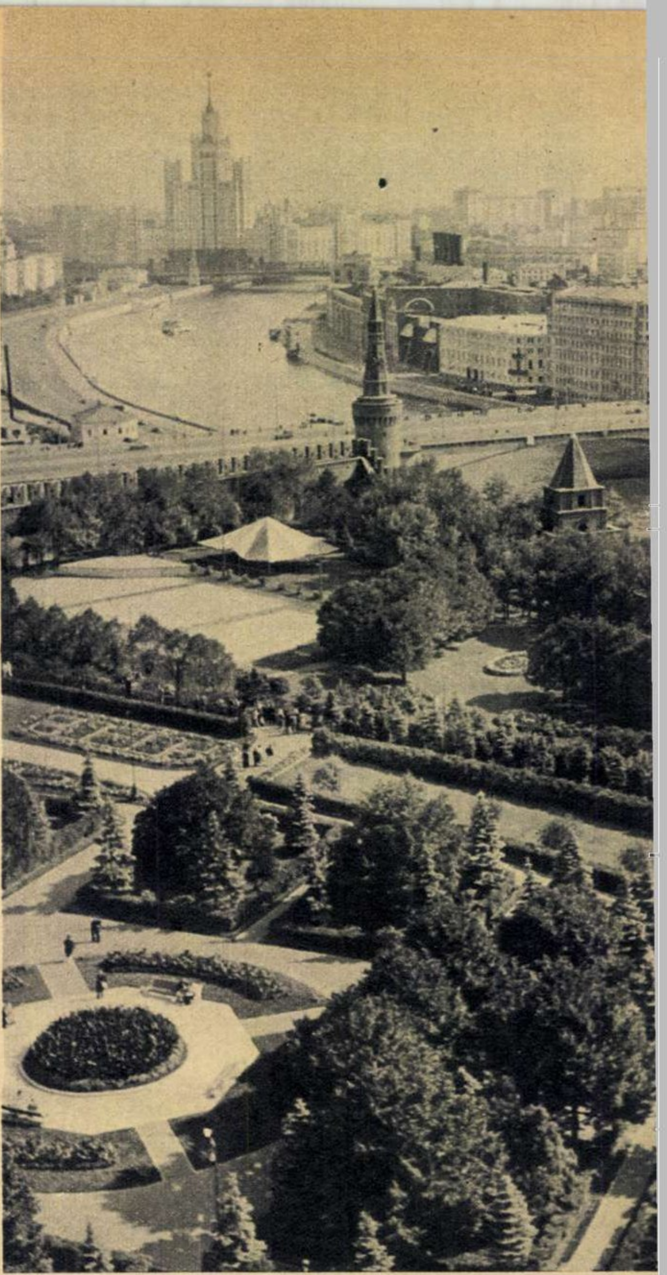

PRINTRE PRI

Peste noapte, trenul nostru a consumat cei peste 400 de km pînă la frontieră, iar la Ungheni ne-am potrivit cu toţii ceasurile după cel al Moscovei, cu o oră înainte. Am consfinţit astfel — şi după legile timpului — trecerea graniţei.

Ne aflăm departe, pe teritoriul Uniunii Sovietice. Dar senzaţia că am ajuns „în străinătate" nu reuşeşte să pună stăpînire pe noi. Ne simţim, la modul cel mai propriu cu putinţă, ca acasă. Trenul sovietic, cu cuşetele sale tapetate în material plastic de un bleu odihnitor, cu veiozele răspîndind o lumină intimă, cu aşternuturile proaspete şi răcoroase, te face să te simţi mai curînd oaspete decît călător. Difuzoarele te primesc cu un marş triumfal şi-ţi cîntă, cînd trenul se urneşte din gară, o romanţă rusească plină de sentiment: e bun cunoscător al sufletului omenesc conductorul trenului nostru! Iar însoţitoarea e o gazdă talentată: ne oferă ceai în pahare mari cu suporturi de argint, ne spune „dobro pojalovati", învăţîndu-ne să rostim corect acest „bine-aţi venit" rusesc, şi ni se adresează, familiar şi prietenos, cu apelativul „devuşka".

Cineva dintre noi încearcă o socoteală: cîte trenuri ale prieteniei, cîte grupuri de turişti au vizitat, înaintea noastră, Uniunea Sovietică? Fireşte, e nevoit să renunţe la complicata adunare, pentru că ar trebui manevrate cifre cu prea multe zerouri, pentru că îi şi lipsesc de altfel datele complete şi — mai ales — pentru că descoperim pe dată substratul psihologic al sus-zisei operaţiuni matematice: şi ce dacă alte sute şi mii de călători au văzut şi au scris despre aceste locuri, şi ce dacă noi înşine am citit — de cîte

De sus, din parcul Kremlinului, se deschide o admirabilă panoramă a Moscovei.

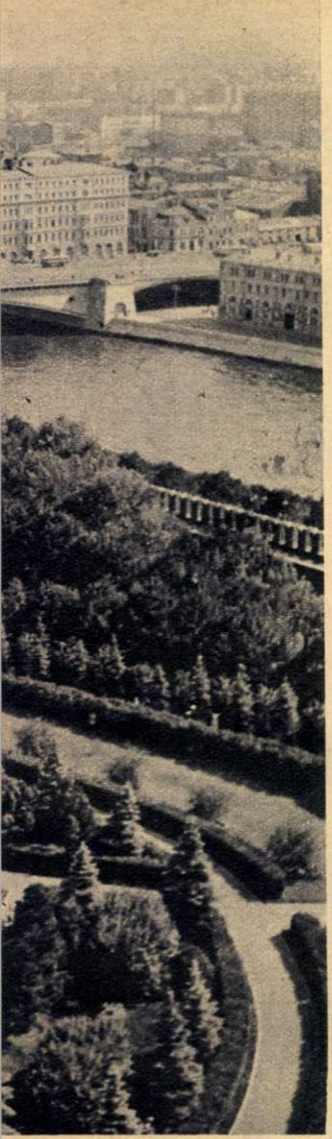

ETENI

ori? — despre bătăile sonore ale ceasului din turnul Spasski, despre coloanele albe ale Palatului de iarnă și despre minunile de ieri și de azi ale Petrodvorețului și ale Expoziției realizărilor economiei naționale? Emoția celor ce au vizitat înaintea noastră Țara Socialismului nu ne scutește de loc de emoția proprie, de a descoperi, cu ochii și sensibilitatea proprie, realitățile sociale cele mai înnoitoare și reprezentative ale erei noastre. Și ne pomenim filozofînd asupra unui adevăr pe care prospectul „Inturist"-ului ni-l demonstrează ca total lipsit de originalitate: se pare că și un vechi proverb oriental constatase că „e mai bine să vezi o dată, decît să auzi de o sută de ori". Să vedem deci și noi....

Harta de pe genunchi ne indică o călătorie de la sud la nord pe distanțe uriașe, posibile numai într-o țară de 22 milioane km^2: Kiev-Leningrad (cei 1.189 km ce le despart i-a înghițit avionul în doar o oră și patruzeci de minute, permițîndu-ne să privim condescendent bătrîna Terra de la 9.000 de metri înălțime!), apoi Riga și, în sfîrșit, Moscova. Vom vedea castanii în floare pe Kreșciatik și nopțile albe pe cheiurile Nevei, Piața Roșie și Ermitajul, străduțele medievale, înguste, ale Rigăi și Iurmala — salba de localități balneare de pe malul Mării Baltice! Ce poate încînta mai mult sufletul călătorului, pornit să străbată paralelele globului pentru a cunoaște patria popoarelor ce făuresc azi ziua de mîine, comunismul?

Acum, cînd sînt înșirate pe hîrtie aceste rînduri, călătoria a fost încheiată. Ea trăiește însă mai departe în fiecare din cei 30 de membri ai grupului nostru, sub înfățișarea amintirilor ce ne-au umplut sufletele, ne-au îmbogățit mințile și au fost transcrise în autocare pe tot felul de carnețele, cu date mai mult sau mai puțin exacte — după talentele stenografice ale fiecăruia. Am notat, la timpul său, cîte poduri poetice traversează Neva și cum au fost salvate nenumăratele statui ale Leningradului în timpul celor 900 de zile crîncene ale blocadei hitleriste, dar nu voi scrie despre aceasta, după cum nu voi cita numărul impresionant de grădini ce potopesc Kievul, cel al nesfîrșitelor cartiere noi ale Moscovei sau cantitatea impresionantă a aparatelor de radio „Latvia" produse anual la Riga. Încerc să scriu aici despre oamenii sovietici pe care i-am cunoscut, despre prietenii noștri: două săptămîni e timp suficient — pentru sufletul larg și generos al omului rus și pentru concepția profund internaționalistă a omului sovietic — să lege prietenii durabile. După două săptămîni, carnetul îți e plin de adrese, iar pieptul de insigne — aceste mici simboluri colorate ale prieteniei pe care ți le oferă președintele Asociației de prietenie sovieto-romînă din localitate, pionierul ce călătorește cu tine pe Nipru, cu vaporașul, și șoferul ce te conduce prin Riga...

S-o cunoaștem pe Natașa Nikolskaia, tînăra arhitectă leningrădeană. E, de fapt, un gest de răspuns, pentru că ea ne cunoaște foarte bine. Înainte de a fi pus piciorul în țara noastră, Natașa știa atît de multe despre istoria și geografia Romîniei, încît a cîștigat concursul organizat de revista „Narodnaia Ruminia" pe această temă. A venit apoi la noi și a fost condusă prin toată țara ca să vadă cu ochii ceea ce învățase cu atîta pasiune și seriozitate din cărți. Un simplu telefon la „Lenproiekt", unde lucrează Natașa, cîteva salutări aduse de la prietenii ei bucureșteni, și tînăra fată e gata să-și consacre toate după-amiezile, să-l mobilizeze și pe Vitali, un prieten al ei, cu micuța lui mașină, ba chiar și pe distinsul arhitect Viktor Hasanov, pentru ca prin cunoștințele lui în limbile străine conversația să fie mai lesnicioasă. Cu ei am cunoscut, într-o după-amiază în care ploaia măruntă și rece n-a reușit să ne strice buna dispoziție, Leningradul. Să-ți prezinte niște arhitecți acest splendid oraș al arhitecților și al sculptorilor, să-ți descrie perspectivele dezvoltării lui viitoare e un mare noroc, s-o recunoaștem. Eu l-am avut. Ceea ce am aflat de la ei va face însă obiectul unui alt articol. Voi mai aminti aici doar de albumul cu imagini din Leningrad, pe care mi l-a dăruit la plecare Natașa. Fiecare din locurile pe care pelicula le-a transpus apoi pe hîrtie păstrează pentru mine și imaginea unei fete blonde, subțiri, înalte, pline de bunăvoință prietenoasă.

La plecare, în gară, făcîndu-ne semne cu mîna, ea a transmis „un salut prietenilor din Romînia". Cărora? Natașa își consideră prieten propriu întreg poporul nostru. Cred că nu greșesc deci dacă vă aduc și dumneavoastră, celor care citesc rîndurile de față, salutul Natașei...

Scena pe care o voi povesti acum s-a petrecut la Riga, iar eroii ei nu au nume sau poate au prea multe pentru a le trece aici. Chiar în holul hotelului un afiș ne îmbia la spectacolul din acea după-amiază de sîmbătă al Școlii coregrafice din localitate, făgăduindu-ne tot felul de dansuri populare.

În piețele celor mai multe orașe sovietice poți asista la această cotidiană întîlnire între porumbei și prietenii lor grijulii, copiii.

Promisiunea ne atrăgea mult, se înțelege. Și iată-ne, pe cîțiva din noi, admirînd nu numai virtuozitatea micilor balerini; ci și farmecul jocurilor populare letone, costumele lor în falduri și culori bogate. Programul nu anunța dansuri ale altor popoare așa că, luați pe neașteptate, ni s-a tăiat dintr-o dată răsuflarea: în scenă țîșniseră, cu cușme brumării pe ureche, cu ii înflorate și fote multicolore, micii dansatori letoni, prinzîndu-se apoi într-o îndrăcită horă romînească. Gîndiți-vă: să auzi, la sute și sute de kilometri de casă, intonațiile atît de familiare ale muzicii poporului tău, să vezi copii nordici blonzi și cu ochi albaștri făcînd perfect pașii jocurilor oltenești... A fost poate o întîmplare, o coincidență, că singurul dans străin din spectacol a fost cel romînesc, pe noi însă faptul ne-a emoționat profund. Am spus aceasta profesorilor din culise. Emoția a devenit reciprocă. Și scena s-a terminat, firește, cu un schimb de insigne și adrese...

Am pe masă, în fața mea, fotografia lui Arkadi Grigorievici Polișciuk. Lîngă el e Zina, soția lui, iar la mijloc e Sașa, care abia în toamnă va merge la școală. Chipurile li se decupează pe fondul exotic al unor palmieri și toți trei stau puțin cam rigizi, stînjeniți parcă de privirea aparatului de fotografiat. Pe spatele pozei, o dedicație amintește de „întîlnirea noastră din tren" și de „dorința de a ne revedea". Da, pe Arkadi Grigorievici l-am cunoscut în tren: a urcat la Kiev și avea loc în compartimentul nostru, ocupat pînă atunci numai de călători romîni. Fotografia spunea un adevăr: Polișciuk venea de la Soci, unde-și petrecuse concediul. Dar pentru a ajunge acolo, el străbătuse cei aproape 9.000 km care despărțeau Magadanul de litoralul Mării Negre. De 10 ani, Polișciuk e căutător de aur în nordul îndepărtat; numai că profesiunea lui nu se mai desfășoară ca în romanele lui Jack London. Ci pe o dragă ultraperfecționată, al cărei „starșii motorist" este el, în cadrul unei vestite brigăzi de muncă comunistă și pe baza unor temeinice cercetări științifice pe care le desfășoară — printre alții — și inginerul geolog Zina Polișciuk. Iar aurul pe care-l găsesc ei nu mai servește unor speculații frenetice, ci oamenilor sovietici: Arkadi Grigorievici e pătruns de acest lucru și ne-a vorbit despre aur ca despre pîine, cu duioșie.

La un moment dat, proaspătul nostru prieten a plecat din compartiment și s-a întors peste vreo 10 minute cu o cutie mare de ciocolată. Ne-am scotocit prin valize și i-am trimis și noi Zinei niște mici daruri. Prietenia s-a cimentat pe loc și cu niște insigne.

— Cînd vii pe la noi, prin București, Arkadi Grigorievici?

— N-aș putea să spun, deși în proiectele mele am trecut această călătorie. Dar acum vine la dv. tovarășul Nikita al nostru și o să vă aducă el salutul nostru, al popoarelor sovietice. Să știți că o să fie acolo și gîndul de prietenie al căutătorilor de aur din „pasiolok"-ul Burhala, raionul Magadansk...

Și Polișciuk scoase din servietă niște ziare și ni le arătă: pretutindeni (erau gazete din diferitele orașe prin care trecuse el) se vorbea cu căldură despre apropiata vizită a lui Nikita Sergheevici Hrușciov în țara vecină și prietenă, Republica Populară Romînă.

Sanda FAUR-DIMA

ROM

Pe unele linii internaţionale, Taromul foloseşte puternicele aparate sovietice cu patru turbopropulsoare Il-18. Iată un asemenea avion după întoarcerea din cursă.

Aviasanul — aviaţia în slujba sănătăţii oamenilor muncii. Cîte vieţi omeneşti n-au fost salvate mulţumită posibilităţilor de rapidă transportare a bolnavilor sau a medicamentelor, pe care le oferă aviaţia!

Fotografii de Traian PROSAN

YR-ASM
AVIASAN

ARIPI
ÎNEŞTI

SIMŢUL DATORIEI

Măiestria unui pilot este rezultatul unei temeinice pregătiri în domenii variate şi al efortului permanent de a stăpîni în întregime tehnica pilotajului.

Educaţi de către partid în spiritul conştiinţei de vajnic apărător al patriei socialiste, luptătorii aerieni îşi perfecţionează continuu pregătirea lor, cu fiecare zbor de zi şi de noapte, cu fiecare oră petrecută în sălile de studiu sau la instructaje.

Succesele însemnate obţinute de piloţii militari în direcţia întăririi capacităţii de luptă a unităţilor şi subunităţilor de aviaţie răsplătesc munca perseverentă de fiecare zi. Insignele de clasificare ce le poartă mulţi piloţi marchează fiecare treaptă a drumului spre măiestrie.

În fotografiile noastre vă prezentăm cîteva aspecte din activitatea candidatului de partid Opruţă Horia, un iscusit luptător aerian, care în aceste zile se pregăteşte să cucerească insigna de pilot clasa I.

▲ **Înaintea unei misiuni pe timp de noapte. Căpitanul Opruţă Horia execută ultimele pregătiri.**

Fotografii de Val. MIHAI

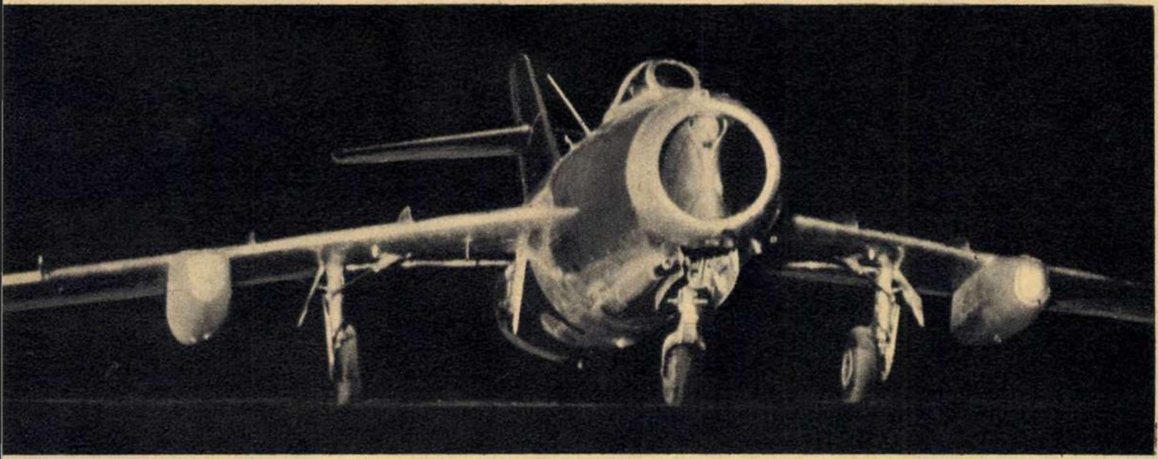

Avionul reactiv este gata să-şi ia zborul.

Misiunea a fost îndeplinită.

Aviaţia utilitară. Pe ogoarele G.A.S. din comuna Ivăneşti, regiunea Bucureşti, ca şi la multe gospodării de stat şi colective din ţară, insecticidele, îngrăşămintele şi alte substanţe chimice menite a ajuta la obţinerea unor recolte bogate sînt împrăştiate din avion.

File din istoria căil

CINE A FOST PRIMUL?

„Atenţiune! Trenul rapid în direcţia Ploieşti, Braşov, Cluj, Oradea pleacă peste cinci minute de la linia 3...“

Cînd din difuzoare se aude acest anunţ, eşti confortabil instalat în vagonul de dormit şi te pregăteşti pentru o noapte care nu se deosebeşte prea mult de cea pe care ai petrecut-o acasă, în propriul tău pat. Cîteva clipe mai tîrziu trenul goneşte în beznă, lăsînd departe în urmă luminile Capitalei. Iar mîine dimineaţă vei sosi la destinaţie, la sute de kilometri, odihnit.

E plăcut şi comod în tren! Zgomotul ritmic al roţilor te cufundă într-o toropeală ce îndeamnă la visare. Cîte nu-ţi trec prin minte. La urma urmei de ce nu te-ai gîndi, de pildă, cum călătoreau bunicii şi străbunicii. Iar trenul, trenul acesta modern, rapid, care-ţi dă un plăcut sentiment de siguranţă, ce istorie zbuciumată a avut! Cîte zeci de ani au trebuit să treacă, cîte evenimente au trebuit să se succeadă, cîte suferinţe şi bucurii, cîte înfrîngeri şi izbînzi, pînă să se ajungă la trenul de astăzi, aşa cum îl cunoaştem şi îl folosim, ca pe lucrul cel mai firesc în existenţa noastră.

Da. Transportul feroviar are în urma lui o istorie bogată, care merită a fi amintită. Aşadar, călătorule, lasă-ţi încetişor capul pe perna moale şi ascultă. Întoarcem prima filă...

George Stephenson — omul care la Stockton-Darlington şi la Liverpool-Manchester a învins pentru că a crezut în locomotiva cu aburi.

450 DE CĂLĂTORI ŞI O ORCHESTRĂ ÎNTREAGĂ SEMNEAZĂ ACTUL DE NAŞTERE AL TRANSPORTULUI FEROVIAR

Ziua de 27 septembrie 1825 a înscris în istorie numele a două orăşele din Anglia — Stockton şi Darlington — ambele în comitatul Durham, locul în care transportul feroviar a învins. A învins primele dificultăţi de ordin tehnic şi a convins pe mulţi că viitorul (pe atunci!) aparţine locomotivei cu aburi.

În ziua aceea, George Stephenson, un simplu inginer mecanic de la minele de cărbune din Killingworth, avea toate motivele să fie bine dispus. Locomotiva construită de el şi numită „Locomotion“ remorcase pe distanţa de 39 km dintre Stockton şi Darlington un tren în care luaseră loc 450 de îndrăzneţi călători şi o orchestră întreagă. Spre uimirea generală, trenul a parcurs traseul cu viteza — pur şi simplu de necrezut! — de aproximativ 12 km pe oră.

Într-adevăr, Stephenson avea toate motivele să fie bine dispus, căci în urma lui se aflau ani îndelungaţi de muncă istovitoare, de luptă perseverentă pentru a învinge dificultăţi nenumărate, piedici grele puse de sceptici şi adversari.

Evenimentul de la 27 septembrie 1825 găsea transporturile din Anglia — de altfel ca şi din întreaga Europă — într-o stare de cumplită înapoiere. Transportul persoanelor se făcea, în cel mai bun caz, cu diligenţele, iar al mărfurilor — cu carele sau pe canale special construite în acest scop. De altfel nici astăzi transportul pe diverse tipuri de canale nu a dispărut.

E de la sine înţeles că într-o perioadă în care industria făcea progrese remarcabile, mijloacele înapoiate de transport nu mai puteau satisface.

După cum arată Karl Marx în „Capitalul“, „revoluţia din modul de producţie al industriei şi al agriculturii a provocat însă, în special, o revoluţie în condiţiile generale ale procesului social de producţie, adică în mijloacele de comunicaţie şi de transport“. În continuare Marx arată: „...mijloacele de transport şi de comunicaţie rămase din perioada manufacturieră se transformaseră în scurt timp în piedici insuportabile pentru marea industrie, cu viteza febrilă a producţiei ei, cu producţia în masă care o caracterizează, cu permanenta aruncare de mase de capital şi de muncitori dintr-o sferă de producţie într-alta şi cu noua interdependenţă a pieţei mondiale creată de ea“.

„PRINDE-MĂ DACĂ POŢI!“

Meritul cel mare al lui Stephenson a constat nu numai în construirea primelor locomotive care au reuşit să facă faţă necesităţilor, ci şi în încrederea nestrămutată pe

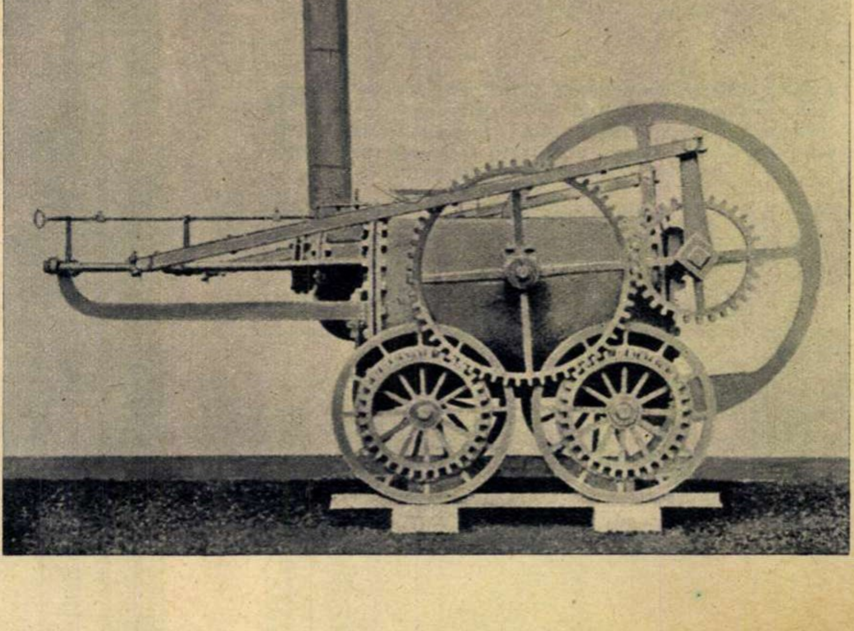

→

Locomotiva lui Trevithick din 1803. Se povesteşte că într-o zi, călătorind cu una din maşinile sale cu aburi care scuipa flăcări şi fum, inventatorul s-a oprit la un punct de trecere în drumul spre Plymouth şi a întrebat ce taxă are de plătit. „Nimic, nimic domnule diavol — i-a răspuns bîlbîindu-se de groază funcţionarul. Vă rog să binevoiţi a vă continua drumul...“

or ferate (I)

care a avut-o în forța aburului, în care a văzut, în mod just, forța motrice a viitorului. Dar Stephenson nu a fost primul constructor de vehicule cu aburi. Și nici măcar primul constructor de locomotive.

Primul vehicul cu aburi care a funcționat, „căruța de foc“ a lui Nicolas Cugnot (1770), urma să servească la transportul artileriei. Era un fel de căruță cu trei roți, cu o căldare mare în partea din față și cu un loc de conducător care mînuia lanțuri, robinete și manete...

Mașina a funcționat într-adevăr, însă la prima experiență „șoferul“, cam nepriceput, a nimerit într-un zid, pe care l-a și dărîmat. La a doua probă, mașina a mers cu iuțeala „amețitoare“ de trei kilometri pe oră, dar după 15 minute... s-au terminat aburii din cazan. La a treia probă, mașina s-a răsturnat la o cotitură... și a fost dusă direct la Muzeul artelor și meseriilor din Paris.

În orice caz, specialiștii timpului nu erau încîntați de acest vehicul, pentru motivul lesne de înțeles că se deplasa mai încet decît... infanteria.

Inventatorul primei locomotive a fost un ingenios dar nestatornic inginer englez, pe nume Richard Trevithick, care s-a apucat de multe lucruri dar nu a dus nimic la bun sfîrșit. El a creat o dragă și o mașină de treierat care foloseau forța aburului, s-a ocupat de un tunel pe sub Tamisa și de multe altele.

În 1808 Trevithick a instalat la Londra un tren compus dintr-o locomotivă și un vagon ce se învîrteau în cerc, cam ca la moși. Trenul se numea „Prinde-mă dacă poți“, ceea ce totuși nu era, pare-se, prea greu de realizat, deoarece locomotiva luîndu-se la întrecere cu un cal, acesta din urmă a ieșit învingător.

După o funcționare de cîteva săptămîni, trenul a deraiat și pentru că și inventatorul era ruinat, aceasta a însemnat sfîrșitul invenției.

La începutul secolului al XIX-lea s-au construit mai multe tipuri de locomotive pentru minele de cărbuni, principalul lor avantaj constînd în faptul că economiseau hrana cailor care trăgeau vagoneții.

Nu toate tipurile erau însă de folos progresului tehnicii. De pildă, locomotiva lui Brunton (1813) înainta prin... picioare pășitoare. Primul picior împingea înainte mașina, apoi se ridica. Al doilea picior se lăsa jos. Împingea... și se ridica și el. Dar după cîteva sute de metri, remorcînd trei vagoneți cu cărbuni, locomotiva a făcut explozie și a omorît un mecanic și cîțiva privitori. Prima catastrofă feroviară din lume!

O CALE FERATĂ FĂRĂ TUNEL? IMPOSIBIL!

În acel moment inventatorii începură să-și pună problema dacă o locomotivă cu roțile netede va putea să tragă un tren. Nu va patina oare pe loc?

În loc să experimenteze, ingenioșii inventatori s-au apucat să mai adauge un șir de roți dințate la o șină dințată suplimentară, roți cu tamburi și lanțuri, stațiuni intermediare cu scripeți și tot soiul de dispozitive asemănătoare... care nu făceau decît să complice mașinile — și așa destul de primitive — ale timpului.

George Stephenson a redus toate aceste complicații inutile și a adoptat, după multe transformări, toate îmbunătățirile care permiteau o funcționare regulată: cazan tubular, resorturi, cuplarea roților prin biele, activarea arderii prin evacuarea aburilor prin coș (tiraj forțat) și altele mai puțin însemnate.

La cîțiva ani după reușita de la Stockton-Darlington, s-a hotărît construirea căii ferate Liverpool-Manchester. Lucrările avansau foarte greu; topografii și muncitorii au fost bătuți de mai multe ori cu bastoane și pietre de antreprenorii de diligențe, care se opuneau cu toată dîrzenia acestei „invenții haine“. Totuși Stephenson a propus să se renunțe cu desăvîrșire la tracțiunea cu cai — care mai avea mulți adepți — și a promis să construiască o locomotivă care să parcurgă distanța respectivă cu peste 35 km pe oră.

Ziarele timpului erau de-a dreptul indignate. „Quarterly Review“ scria în 1829: „Cum este posibil să fie cineva atît de absurd încît să pretindă că poate merge «de două ori mai repede» decît diligențele? Și apoi, dacă o vacă s-ar culca pe șinele pe care ar circula trenul dumneavoastră, nu ar fi groaznic?“

— Da — răspunse Stephenson —... dar pentru vacă!

În fine, construcția liniei se termină. Dar problema tracțiunii tot nu fusese rezolvată. Unii înclinau pentru cai, alții pentru 19 stațiuni fixe ce trebuiau să tragă trenul cu cabluri. Pentru locomotive nu se pronunța decît Stephenson.

În cele din urmă, se hotărî organizarea unui concurs pentru locomotive; ele trebuiau să tragă 20 de tone cu o viteză de cel puțin 16 km pe oră și să aibă o greutate proprie nu mai mare de șase tone.

La concurs s-au prezentat patru locomotive. „Fără egal“ consuma atît de mult cărbune, încît greutatea ei depășea limitele admise; „Perseverența“ mergea cu iuțeala unui melc (perseverent); „Noutatea“ își defectă la prima probă sistemul de ardere; „Racheta“ lui Stephenson parcurse întreaga distanță cu 30-45 km pe oră și rămase învingătoare. Un an mai tîrziu, pe distanța Liverpool-Manchester circulau cu regularitate trenuri trase de locomotive.

După această victorie categorică, bătălia căilor ferate era decisă.

Tot atunci, locuitorii micului orășel Canterbury se gîndiră că ar fi bine să aibă și ei o linie ferată, și pentru construcția acesteia fu chemat inginerul Dixon, asistentul lui Stephenson. La prezentarea planurilor, comitetul local întrebă dacă proiectul prevedea... un tunel. (Ce garanții de seriozitate putea prezenta o cale ferată lipsită de un tunel?...) În consecință, la răspunsul negativ al inginerului planurile fură respinse pe loc. Proiectul următor, executat de Stephenson

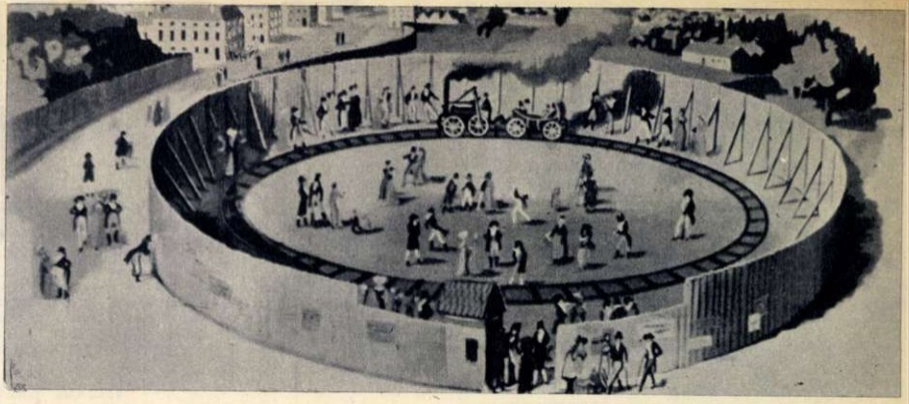

Iată și o altă invenție a lui Trevithick: locomotiva „Prinde-mă dacă poți“. După cum rezultă din desen, ea nu pare să-i fi emoționat prea mult pe spectatori.

Una din primele locomotive miniere. Se pare că desenul a fost executat de Stephenson însuși, în 1815.

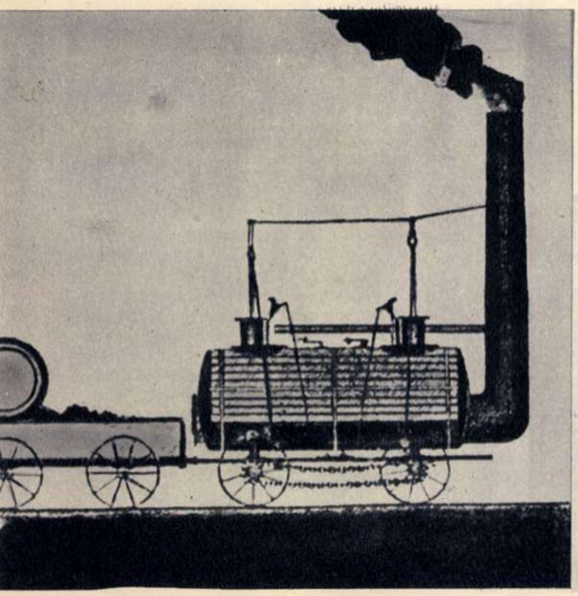

Cine ar crede? Și totuși e adevărat: această locomotivă construită în Anglia în 1832 a fost utilizată fără întrerupere timp de aproape o sută de ani!

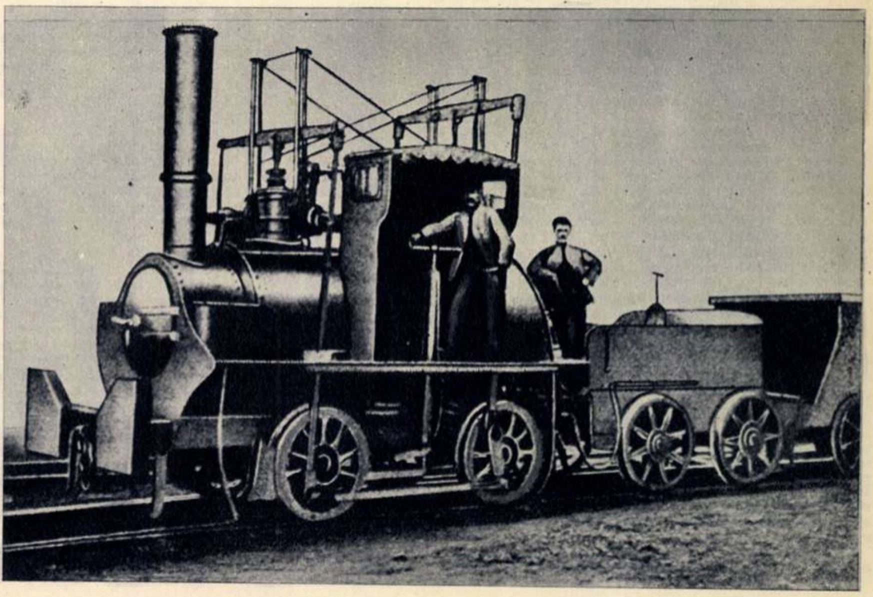

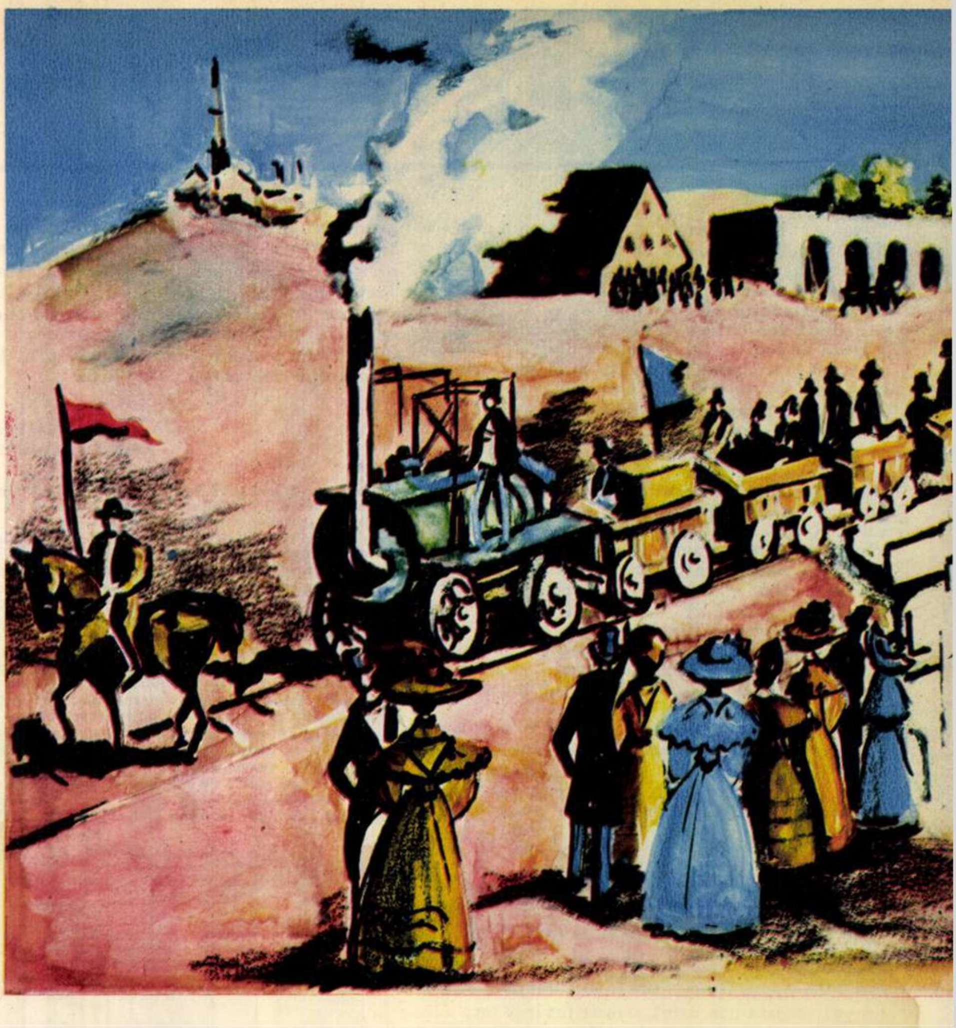

însuşi, includea fireşte şi un tunel, spre marea satisfacţie a locuitorilor din Canterbury.

Iată, după ziarul local al timpului, descrierea trecerii trenului prin tunel cu prilejul cursei inaugurale:

... „Întunecimea desăvîrşită, viteza accelerată, zgomotul vagoanelor, strigătele întregii mulţimi răsunînd sub bolţi făceau o impresie aproape îngrozitoare, dar nouă şi impunătoare“...

În 1834, deci aproximativ în aceeaşi perioadă, a fost proiectată şi construită în Ural, la uzina din Nijni Taghil, de către Cerepanov şi fiul lui, prima locomotivă rusească, care putea transporta 3,2 tone cu 15 km pe oră. În 1835, aceştia au perfecţionat locomotiva: ea mergea mai repede şi putea transporta 17 tone.

Trei ani mai tîrziu s-a construit în Rusia prima cale ferată pentru trafic, între Petersburg şi Ţarskoe Selo.

LORDUL PETER SE LASĂ... CONVINS

Dezvoltarea transportului feroviar se lovea însă de mari greutăţi. După cum s-a văzut, cele de ordin tehnic erau treptat rezolvate. Cele mai grele piedici le-au pus însă cei care îşi vedeau interesele lezate — în speţă societăţile de transport cu diligenţe şi antreprizele de canale — sau cei care voiau pur şi simplu să profite.

Capitalul interesat în construcţia de căi ferate, care-şi consolida din ce în ce mai mult poziţiile, era însă mai puternic. Cu bani se putea cumpăra orice — terenurile pe care trebuiau să treacă liniile ferate, ziarele care se împotriveau construcţiilor de căi ferate şi, mai ales, voturi în parlament.

Cu ocazia construcţiei liniei Londra-Essex, cel mai puternic opozant, lordul Peter, a fost plătit cu 120.000 lire pentru ca să-şi... revizuiască poziţia.

Un alt lord s-a opus trecerii unei căi ferate la zece km de parcul său, dar s-a înduplecat atunci cînd i s-a oferit un modest cadou de... 10.000 de lire.

Corupţia s-a dezlănţuit din plin în aşa-numita „goană după căi ferate“ din 1845, an în care s-au cerut autorizaţii pentru nu mai puţin de 457 de căi ferate.

O singură companie de căi ferate se lăuda că este capabilă să cumpere 100 de voturi în Camera Comunelor. Trebuie adăugat că „micile atenţii“ oferite deputaţilor variau între 5.000 şi 35.000 lire sterline. Marchizul de Salisbury spunea pe atunci: „Este imposibil să se formeze o comisie din cîţiva membri ai Parlamentului care să nu fie interesaţi“ (în specula cu căile ferate).

Camera Comunelor, îngrijorată de traficul de influenţă, a tipărit în 1848 o „Carte albastră“ care se ocupa în mod special de această problemă. Se văzură astfel citaţi la un loc lorzi şi ziarişti, ingineri şi episcopi şi chiar cîţiva amirali. Pe listă figurau 400 de avocaţi, 257 de clerici şi 157 membri ai Parlamentului.

CĂI FERATE PENTRU EUROPA

În acest timp, în întreaga Europă au început construcţiile de căi ferate, unele după modelul lui Stephenson, altele pe baza cercetărilor originale.

În Germania, introducerea căilor ferate a suferit o oarecare întîrziere din cauza neîncrederii publicului, lesne de înţeles dacă se ţine seama, de pildă, de avizul dat de Facultatea de medicină din Würzburg asupra căilor ferate: „Rapiditatea mişcării provoacă în mod necondiţionat o îmbolnăvire a creierului, cu simptome asemănătoare delirului furios. În cazul în care călătorii ar dori totuşi să înfrunte această primejdie, statul urmează să apere cel puţin pe privitori, care, prin simpla urmărire a trenului în cursa sa nebună, capătă aceeaşi febră cerebrală. În acest scop, urmează a se îngrădi calea ferată de ambele părţi cu un gard foarte înalt de scînduri“.

În Franţa, prima cale ferată a fost inaugurată pe porţiunea Paris-Saint Germain (19 km). Linia s-a construit de-abia în clipa cînd baronul James de Rothschild a fost făcut atent de fraţii săi — dintre care unul se ocupa de căi ferate în Austria, iar celălalt în Belgia — asupra perspectivelor acestei „acţiuni“.

Cea de-a doua cale ferată, Paris-Versailles, creată tot sub controlul financiar al lui Rothschild, a prilejuit prima catastrofă feroviară din Franţa. Locomotivele nu erau verificate înainte de cursă şi, prin ruperea unui ax, s-a produs o deraiere urmată de un incendiu. Uşile cabinelor vagoanelor fiind încuiate — din motive de siguranţă! — 73 de persoane şi-au găsit moartea.

Totuşi speculaţiile în materie de căi ferate nu puteau fi tulburate de asemenea mici... întîmplări. Afaceri prospere se făceau în întreaga Franţă.

Prinţul Louis Napoleon — viitorul împărat Napoleon al III-lea — scria în 1845: „... Nimic nu mai atrage atenţia în Franţa, dacă nu este... cazan sau locomotivă“. Într-adevăr aşa şi era. La inaugurarea primei linii de interes naţional, cea de la Paris spre nord, spre Belgia, au luat parte 3.000 de invitaţi, printre care Lamartine, Victor Hugo, Alexandre Dumas, Prosper Mérimée, Théophile Gautier şi Berlioz. Acesta din urmă venise însoţit de o mare orchestră. Farfuriile banchetului (28.300!) au fost transportate, fireşte, cu... trenul.

Dar nu numai în Franţa ci şi în Austria se putea cîştiga... cîte ceva, cu căile ferate. În 1836 guvernul imperial a acordat financiarului Solomon Rothschild concesiunea executării primei căi ferate — „Kaiser Ferdinand Nord Bahn“. Această cale ferată de mare importanţă economică şi strategică urma să lege Viena de Boemia. Înainte de a se bate primul cui, Rothschild a vîndut 12 milioane de acţiuni cu 15% peste valoarea nominală. Cînd, după cîţiva ani, preţul scăzuse la jumătate, chestiunea nu-l mai privea, deoarece guvernul însuşi răscumpărase calea ferată, plătind 5.000.000 de florini aur şi terminînd singur lucrarea...

TERENUL GRATIS, IMPORTAŢIUNE — SLOBODĂ, STABILIREA TARIFEI — DUPĂ VOIE: VISTIERIA PLĂTEŞTE TOT

Şase ani după inaugurarea liniei Liverpool-Manchester, ideea introducerii căilor ferate începuse să se răspîndească şi în Ţările Romîne. Astfel gazeta „Muzeul Naţional“ din 3 iunie 1836 scria: „Trăsurile care acum umblă cu aburi pe multe drumuri din Englitera, Franţa şi Germania transportează pe oameni şi mărfurile cu o iuţime care întunecă mintea de mirare, şi ar socoti cinevaş că aceasta este un farmec. Şi adevărat, cine nu s-ar minuna cînd vede că cu o căruţă ce nu se trage de cai sau alte dobitoace, ci numai de puterea unor aburi de apă ce fierbe într-un cazan, face într-un ceas o călătorie care abia ar putea-o săvîrşi în trei zile, pă picioare“.

Primele discuţii în legătură cu înfiinţarea eventuală a unor căi ferate avură loc în 1841 în Moldova, sub domnia lui Mihail Sturdza. În anul următor, la 14 februarie 1842, un anume inginer Marin adresează domnitorului o propunere fermă cerînd „acordarea unei concesii pentru înfiinţarea unei societăţi anonime pe acţii ca să facă un drum fierat de-a lungul Siretului“.

Întrucît venitul acestei căi ferate nu ar fi fost prea sigur, inginerul Marin propunea să se sape alăturat şi un canal în care să se pompeze apă din Siret, lîngă care să se construiască 100 de mori.

Aşteptînd ca această cale ferată să se împreune cu cea din Galiţia, tracţiunea urma să se facă, pentru moment, cu cai. Concesionarul socotise că ar urma să primească de la stat — în afară de bani — terenul fără plată, în stăpînirea societăţii de la începutul lucrării, şi clacă... 5.000.000 de zile!

În Ţara Romînească, primele încercări au loc sub domnia lui Ştirbei Vodă. Se acordă o primă concesie bancherului Maximilian de Haber, din Viena, în 1856, concesie care n-a avut rezultate practice, întrucît, pînă la sfîrşit acesta nu s-a apucat de treabă.

Legea a fost totuşi prezentată divanului ţării şi votată. Ea prevedea între altele:

— Concesiunea se va da pe 99 ani — adică pînă în 1955! — şi va fi exclusivă.

— Dacă, pe parcurs, se vor găsi mine de metale sau cărbune, acestea vor fi proprietatea concesionarului.

— Se acordă slobodă importaţiune în Ţara Romînească de orice materiale, fier, maşini şi altele.

— Hotărîrea tarifei pentru transport de călători şi mărfuri se lasă — pînă în 1955! — asupra d-lui Maximilian de Haber.

Pămîntul pe care urma să treacă calea ferată se dădea gratis constructorului, dar moşierii expropriaţi erau despăgubiţi. În plus societatea urma să le plătească zece galbeni pentru dreptul de a avea birt (bufet) pe terenul cedat pentru gări...

De ce bancherul nu s-a apucat de treabă, nu se ştie. Pentru popor a fost un adevărat noroc că afacerea nu s-a mai făcut, căci, după cum e lesne de înţeles, pe spinarea lui s-ar fi făcut tîrgul.

Dar şi mai tîrziu s-au ivit pentru căile ferate din Ţara Romînească şi pentru cele din Moldova un mare număr de concesionari, care urmăreau să smulgă beneficii cît mai însemnate.

În Moldova, în 1861-1862, se propune şi chiar se votează o lege concesionînd lui P. Mavrogheni (fost ministru de Finanţe şi, în acel timp, vicepreşedinte al Adunării Deputaţilor) şi prinţului Leo de Sapieha construcţia şi exploatarea unei căi ferate de la marginea de nord-vest a ţării pînă la Dunăre.

Această concesiune, care prevedea condiţii înrobitoare, s-a acordat pe „numai“... 95 de ani.

În acelaşi an obţine o concesiune asupra căilor ferate din Muntenia un alt prinţ: Bibescu Basarab Brîncoveanu care — coincidenţă! — era şi el vicepreşedinte al Adunării Deputaţilor!

În acest fel a continuat jocul deşănţat al concesiunilor pentru construcţia şi exploatarea căilor ferate. Antreprenori străini în cîrdăşie cu demnitari „patrioţi“ s-au întrecut, sau mai bine zis şi-au dat mîna, pentru a jefui cît mai cu spor vistieria ţării.

O ESCROCHERIE „REGALĂ“: AFACEREA STRUSSBERG

Una dintre cele mai faimoase escrocherii pe care le-a prilejuit construcţia de căi ferate în ţara noastră a fost cea cunoscută sub numele de „afacerea Strussberg“. În 1868 s-a acordat consorţiului condus de acest financiar prusac — protejat de compatriotul său, proaspăt importat ca domnitor sub numele de Carol I — concesiunea construcţiei unei mari reţele de drumuri de fier, guvernul romîn obligîndu-se să plătească, la capitalul investit de societate, o dobîndă de 7,5% după încheierea şi recepţionarea construcţiei. Consorţiul a căpătat dreptul să emită acţiuni, care însă puteau fi negociate numai pe măsură ce construcţia avansa. Acţiunile şi banii, păstraţi

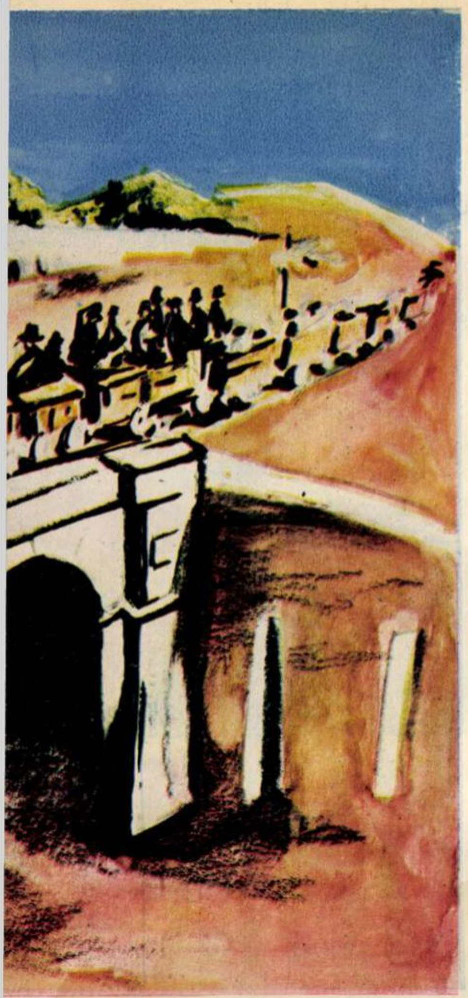

27 septembrie 1825. Pe linia Stockton-Darlington trece primul tren din lume. În minusculele vagoane s-au instalat primii călători care folosesc, ce e drept ca amuzament, noul mijloc de transport. Dar care-i rostul călărețului? Foarte simplu: el este faimosul impiegat de mișcare, primul om căruia i s-a încredințat vreodată... siguranța circulației pe calea ferată.

în safeul unei bănci „imparțiale“ din Berlin, trebuiau manipulați sub controlul comisarului special al guvernului romîn. Acest post a fost ocupat, pe rînd, de un anume Ambron și de un anume Strege, ambii... demnitari prusaci de vază.

În aceste condiții, nu e de mirare că Strussberg, cu complicitatea băncii „imparțiale“ și sub privirile protectoare ale „comisarului special“, a început să nu mai dea socoteală de banii cheltuiți. Ba, mai mult, a sustras aproape 7.000.000 de taleri aur pe care i-a folosit în speculații de bursă. Între timp, din cauza izbucnirii războiului franco-german, în 1870, valoarea acțiunilor Strussberg a scăzut la jumătate astfel încît consorțiul s-a trezit dintr-o dată cu casa de bani golită.

Soluția a fost găsită rapid. Guvernul romîn a fost poftit să plătească dobînda de 7,5% cu toate că numai 130 km de cale ferată fuseseră dați în folosință (provizorie!), iar diverse lucrări de amploare — poduri etc. — nici nu fuseseră începute. Guvernul romîn a refuzat plata, consorțiul a refuzat să continue lucrările și pînă la urmă părțile s-au găsit fața în față, înaintea unui tribunal, de asemenea „imparțial“... din Berlin.

Rezultatul: printr-o nouă convenție încheiată în 1872, guvernul romîn a fost obligat să plătească un surplus de 9.500.000 lei aur și să prelungească termenul de dare în folosință a căii ferate.

Trebuie să adăugăm că în cele din urmă, prin 1880, statul romîn a fost nevoit să termine construcția pe propria sa cheltuială, astfel încît consorțiul Strussberg s-a putut felicita pentru afacerea (citește: escrocheria) strălucită pe care o făcuse sub regală oblăduire.

PRIMUL DRUM DE FIER DIN ROMÎNIA

La nouă ani după darea în exploatare a celei mai vechi linii ferate din Romînia, Constanța-Cernavoda (în vremea aceea Dobrogea făcea parte din imperiul otoman), a fost inaugurată, în 1869, prima cale ferată de pe teritoriul Țărilor Romîne, linia București-Giurgiu, construită de un inginer și un financiar, englezi, John Staniforth și John Trevor Barkley, pe baza unei concesii acordate în septembrie 1865.

Este interesant de amintit că ultimii trei kilometri de cale ferată, adică de la intrarea în Giurgiu pînă în port, nu s-au construit de la început, deoarece guvernul primise o jalbă din partea a 400 de giurgiuveni — susținută în ajunul alegerilor de un candidat — care cereau ca drumul de fier să se oprească la barieră. „Altfel — spuneau ei — orașul ar fi prăpădit. Nici birjarii, nici hangiii, nici alte întreprinderi n-au să se poată folosi de călătorii veniți pe Dunăre, care... au să se suie de-a dreptul în vagoane“. Pentru a sprijini pe candidat în alegeri, guvernul a admis cererea giurgiuvenilor și linia s-a oprit la barieră.

Cîteva luni înainte de inaugurarea căii ferate, președintele Consiliului Miniștrilor, D. Ghica, spunea în ședința parlamentului:

„Și astăzi concesionarii nu tăgăduiesc că le-am făcut un briliant cadou de 600.000 franci (rezultat din scurtarea liniei — n.a.) pentru alegerea unui deputat cam scump plătit și pe care l-am fi putut avea mai ieftin“...

Duminică 19 octombrie 1869 s-a făcut inaugurarea drumului de fier București-Giurgiu.

Iată cum descriu ziarele timpului această ceremonie:

„Încă de la 9 dimineața, mai toate notabilitățile Capitalei, împreună cu familiile lor, au început a sosi la gara Filaret, unde hala principală precum și celelalte apartamente fuseseră decorate și împodobite spre a-i primi pe invitați.

La ora 10 jumătate un tren de onoare pavoazat... în cap cu locomotiva „Mihai Bravul“, s-a avansat în hală și după aceasta invitații, luîndu-și locurile în tren, acesta a pornit spre Giurgiu în sunetul muzicilor.

... La toate pasajele de nivel se grăbise a veni numeroase grupe de săteni din comunele învecinate, privind cu vie mulțumire și aplaudînd trecerea trenului.

Plecarea fiind la 10,34, sosirea la Giurgiu a fost la 12,15. Întregul traseu de 67 km s-a făcut cu cea mai mare siguranță, cu o viteză de 45 km pe oră.

... După o staționare de două ore în Giurgiu, ambele trenuri (din cauza mulțimii... notabilităților nu încăpuse toată lumea într-un singur tren și se mai formase unul, în cap cu locomotiva „Dunărea“—n.a.) s-au întors în București, cu aceeași siguranță cu care făcuseră drumul la ducere.

... Gara Giurgiu a fost mai cu seamă decorată cu mult gust și toată populația din oraș venise a saluta această sărbătoare“.

Din cauza neînțelegerilor asupra profiturilor, au avut loc, numai în prima perioadă a căilor ferate, 21 de procese. În zece ani, 1869-1879, diferiți concesionari străini au construit liniile Verești-Botoșani, Roman-Mărășești, Tecuci-Galați, Brăila-Buzău, București-Vîrciorova.

În 1879, existau în țară 1.230 km de cale ferată, dintre care numai liniile Iași-Ungheni (21 km) și București-Giurgiu (67 km) erau exploatate de stat, restul fiind concesionate capitaliștilor străini.

De-abia la 1 aprilie 1880, sub presiunea maselor, sînt anulate contractele concesionarilor, construirea și exploatarea căilor ferate intrînd în administrație romînească — prin răscumpărare!

Imensa economie realizată prin aceasta — în afara veniturilor obținute direct din exploatare — o evidențiază de pildă faptul că la linia ferată Buzău-Mărășești, construită de inginerii romîni în 1879-1881, s-au cheltuit circa 93.000 lei pe km, în loc de 306.000 lei pe km, cum au pretins — și au căpătat în alte ocazii! — concesionarii străini.

Iată deci că încă din vremea aceea începuseră să apară în țară talente tehnice capabile de realizări importante. O dovadă strălucită în acest sens o oferă opera inginerului Anghel Saligny, care a construit marele pod de la Cernavoda, inaugurat la 14 septembrie 1895 — pe atunci cel mai mare pod din Europa. Tot el a fost primul care a folosit în țara noastră betonul armat în construcții.

★

Dezvoltarea căilor ferate a însemnat, după cum am văzut, mult zbucium, multe căutări creatoare, dar și multe afaceri — îndeobște necurate. Răsfoind în continuare file din această pasionantă istorie vom afla, de pildă, cum au căzut la învoială magnații căilor ferate Vanderbilt și Morgan, iar Gould s-a prăbușit; ce s-a întîmplat după ce țarul Nicolae I a pus înțeleptul său deget pe harta Rusiei și alte întîmplări.

A. COSTA

Desene de Tia PELTZ

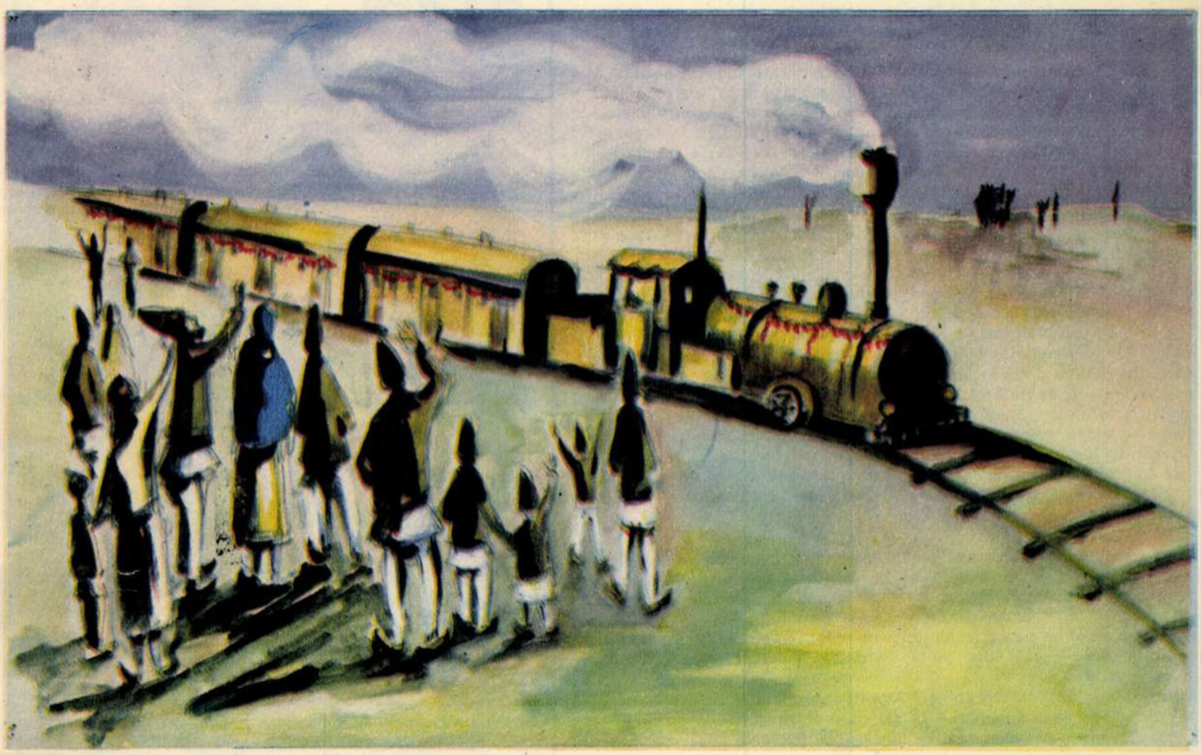

„La toate pasajele de nivel se grăbise a veni numeroase grupe de săteni din comunele învecinate, privind cu vie mulțumire și aplaudînd trecerea trenului“. Astfel relatează ziarele timpului cursa inaugurală București-Giurgiu, din 1869.

Dar trecerea primelor trenuri pe această linie a stîrnit și altfel de simțăminte. Așa s-ar zice, dacă ar fi să dăm crezare șefului de gară S.I. Igiroșanu care, într-o lucrare despre căile ferate apărută în 1904, povestește următoarele: „Într-una din zile, scriitorul nostru I. Caragiale'mi spunea că pe cînd era copil, cînd a văzut pentru prima oară o mașină trecînd pe linia București-Giurgiu, de frică, a căzut jos“.

fotocronica FLACARII

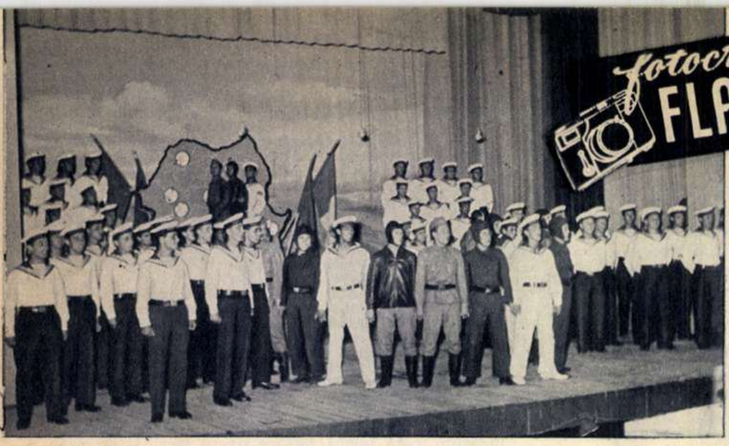

În zilele de 6 şi 7 iunie a.c. s-a desfăşurat în sala „Uranus“ din Capitală finala celui de-al XI-lea concurs al echipelor şi formaţiilor artistice ostăşeşti. În fotografie: tabloul intitulat „Fraţi de arme“, prezentat în cadrul spectacolului echipei artistice „Albatrosul“.

Pe ogoarele G.A.S. Belciugatele (regiunea Bucureşti), în urma lucrărilor de întreţinere a porumbului efectuate la timp, se anunţă o bogată recoltă.

SPORT

UN PLUS NECESAR: ORIENTAREA

de C. CHIRIŢĂ

Săptămîna aceasta echipa noastră naţională de rugbi a învins Italia cu 14-6. În pofida rezultatului, întîlnirea a scos la iveală cîteva carenţe care, din păcate, nu sînt noi. În primul şi în primul rînd este vorba de ceea ce se numeşte orientare în timpul jocului. Despre acest lucru vrem să vorbim în materialul de faţă.

Italienii s-au prezentat în întîlnirea de la Bucureşti cu o înaintare solidă, agresivă, foarte puternică în grămezile organizate sau spontane, cu tendinţa vădită de a cîştiga teren (prin tuşe lungi sau scurte), de a pune jucătorii noştri în ofsaid şi de a lăsa apoi transformările în seama unui mare specialist: Lanfranchi Deşi era cunoscută această metodă de joc a italienilor, deşi de la începutul partidei a devenit evidentă, deşi ea a dus la acel 3-0 cu care s-a încheiat repriza în favoarea italienilor, totuşi timp de 40 de minute, pînă la pauză, adică pînă la începutul celei de-a doua reprize, jucătorii noştri au făcut, cu mici excepţii, un joc de înaintare. Ambiţie, surpriză, trac, nu ştim ce s-a întîmplat cu rugbiştii noştri în cele 40 de minute. Cert este că nu s-au orientat, că nu au găsit şi nu au oferit riposta cea mai bună, cea mai eficace, cea mai simplă, cea mai indicată (cea pe care ziarele noastre au cerut-o insistent de atîtea şi atîtea ori): jocul pe linia de trei sferturi. De ce au trebuit să treacă 40 de minute de crispare, de nervozitate, de confuzie, pentru a schimba metoda de joc? De ce a trebuit ca Penciu să greşească de 6 ori pentru a trece transformările în sarcina altui jucător? Oare sportivii noştri acolo, pe teren, sînt scutiţi de orice efort de gîndire? Nu se pot orienta singuri? Trebuie neapărat să le vină pauza în ajutor? Dacă pînă la pauză rezultatul devine ireversibil? Lucrul acesta se poate întîmpla şi s-a întîmplat de atîtea ori în sport. Cînd rugbiştii noştri au început să joace pe linia de trei sferturi, zecile de mii de oameni care au trecut prin atîtea emoţii o repriză întreagă au văzut victoria — certă, strălucitoare, a echipei noastre. Ceea ce s-a şi întîmplat.

★

Duminică seara în sala Floreasca, două din cele mai bune echipe de volei din lume — Rapid Bucureşti şi Ţ. S. K. A. Moscova — şi-au confruntat forţele pentru desemnarea cîştigătoarei pe anul 1962 a Cupei campionilor europeni la volei.

A fost un spectacol de o rară frumuseţe, dinamic, emoţionant. Am văzut — pentru a cîta oară? — cum inteligenţa, agerimea, spontaneitatea pot face casă bună cu sportul.

La Bucureşti a învins cu scorul de 3-2 echipa din Giuleşti. Mîine seară moscoviţii vor admira — şi aplauda — la fel ca şi bucureştenii, confruntarea sportivă a două echipe de volei care se numără printre cele mai valoroase din lume.

Indiferent de echipa cîştigătoare, cele două meciuri de volei de la Bucureşti şi Moscova vor rămîne nişte evenimente sportive memorabile.

Se ridică construcţia noului furnal de mare capacitate (1.000 m c) al Combinatului siderurgic Hunedoara.

Un aspect din timpul adunării reprezentanţilor mişcării pentru pace din R. P. Romînă, care a avut loc recent la Bucureşti.

Duminica trecută, în parcul „8 Mai“ din Capitală. Pe estradă, formaţia de muzică uşoară şi populară a Combinatului de cauciuc Jilava.

pornind de la chimie

Vă plac, desigur, jerseele acestea din fotografiile noastre. Au o linie modernă, tuşeu plăcut, iar culorile cuprindeţi-le cu imaginaţia între albastrul cel mai blînd şi galbenul ca mierea.

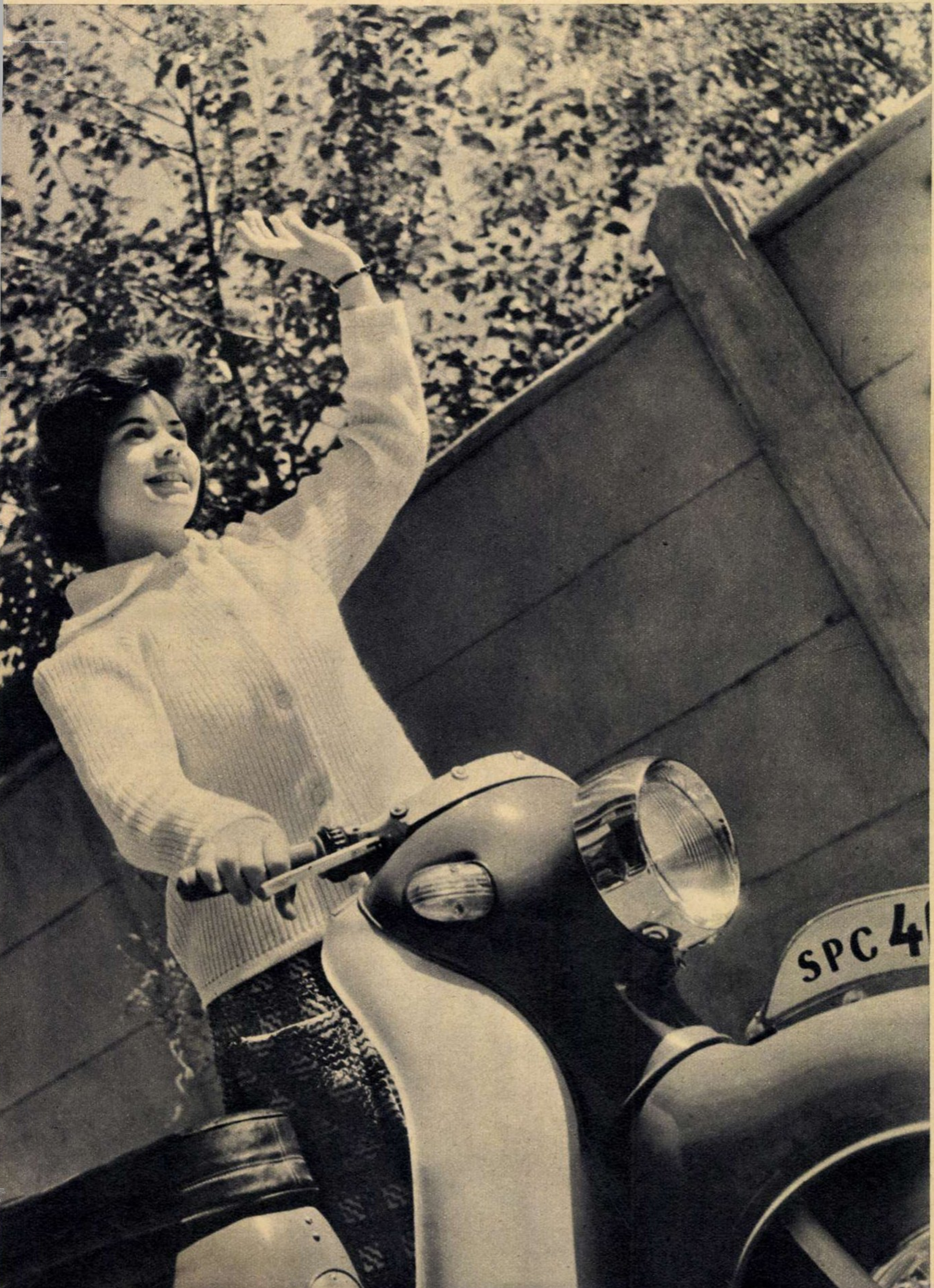

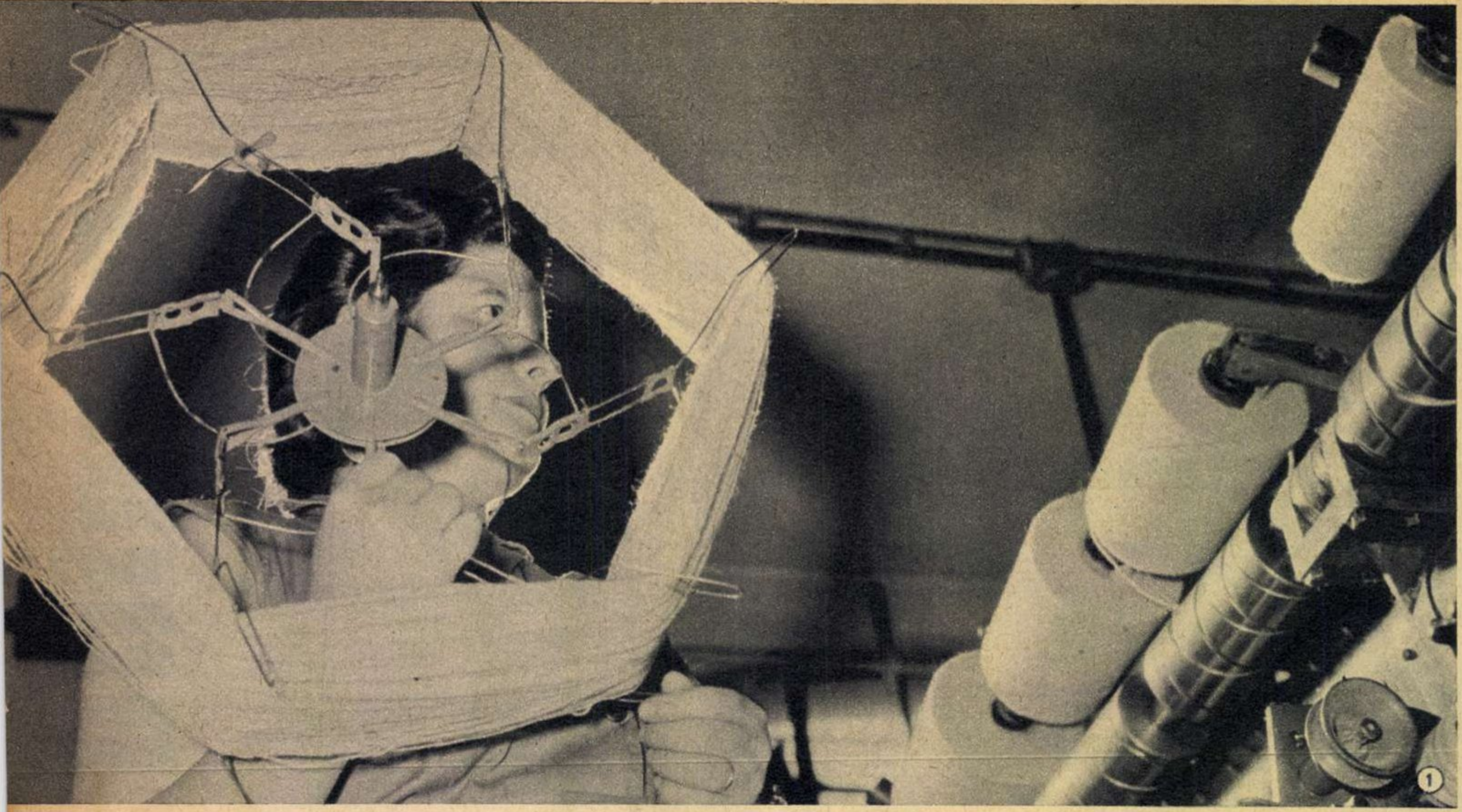

①

De fapt, toate aceste atribute sînt, în felul lor, un elogiu indirect adus... petrochimiei. După cum se ştie, aceasta furnizează materia de bază a rolanului, produsul sintetic ce înlocuieşte tradiţionalul fir al mioarelor. Iar jachetele noastre nu sînt decît cea mai recentă demonstraţie a virtuţilor rolanului. La reuşita aceasta şi-au dat mîna lucrătorii care transformă produsele chimice în fir şi industria de tricotaje care dă viaţă acestui fir.

Astăzi am pătruns cu aparatul fotografic în laboratorul de creaţie al muncitorilor de la fabrica „Tînăra gardă“ din Bucureşti, pentru a urmări drumul acestui nou şi capabil înlocuitor al lînii: firul de rolan. „Laborator de creaţie“ nu este, în cazul de faţă, doar o comparaţie. Aici, în secţiile fabricii „Tînăra gardă“, se lucrează cu maşini moderne, de dimensiuni mici, vopsite în culori odihnitoare, încît impresia de laborator se formează încă de la început.

Firul intră în lucru printr-un mic popas: de pe o rozetă ca cea din fotografia nr. 1, el este tras pe bobine. Maşinile de depănat execută în acelaşi timp încă două operaţii: curăţirea şi parafinarea (pentru mărirea rezistenţei).

Cunoştinţa cu „războiul de ţesut“ (fotografiile 2 şi 3) înseamnă pentru firul de rolan adevărata intrare în viaţă. Înainte însă ca bobina să se desfăşoare, acestor maşini li se face o pregătire specială: potrivirea acelor în funcţie de fiecare tip de ţesătură în parte. Operaţia cere o atenţie deosebită în cazul modelelor moderne, cu o lucrătură bine reliefată.

②

După ce trece prin faza croitului, tricotajul de rolan, înainte de a fi încheiat, ajunge pe maşina ce o vedem în fotografia nr. 4. Maşina se numeşte *kett* şi execută una din operaţiile finale: aplicarea marginilor jerseului. Acest kett înlătură imaginea clasică a maşinii de cusut, cu nelipsita pedală şi capacul din lemn lustruit. Nu ne gîndim neapărat la eleganţa celor două mici tuburi fluorescente sau la măsuţa acoperită cu poliesteri, ataşate de maşină pentru a procura muncitoarei lumină suficientă şi comoditate. Avem în vedere, în primul rînd, piesa principală a maşinii, un dispozitiv cu ace dispuse circular încît să poată îndeplini una din pretenţiile ţesăturii de rolan: o îmbinare elastică, fină, care să dea o linie frumoasă, degajată, întregii jachete (aşa cum se observă în fotografia 5).

★

Începînd din primul semestru al acestui an, colectivul de muncă al fabricii de tricotaje „Tînăra gardă“ din Bucureşti a trecut la producerea în serie a tricotajelor din rolan. Primele modele apărute pe piaţă la jumătatea semestrului au dovedit din plin calităţile firului de rolan, care, în întrecerea neoficială cu lîna, pare să deţină, în domeniul tricotajelor, două avantaje serioase: o mai mare capacitate de a prinde în fibră transparenţa nuanţelor pastel şi mai multe posibilităţi de obţinere a firelor voluminoase. Amîndouă sînt atribute de seamă ale modei actuale. Toate aceste calităţi ale rolanului, beneficiind de sîrguinţa şi talentul mun-

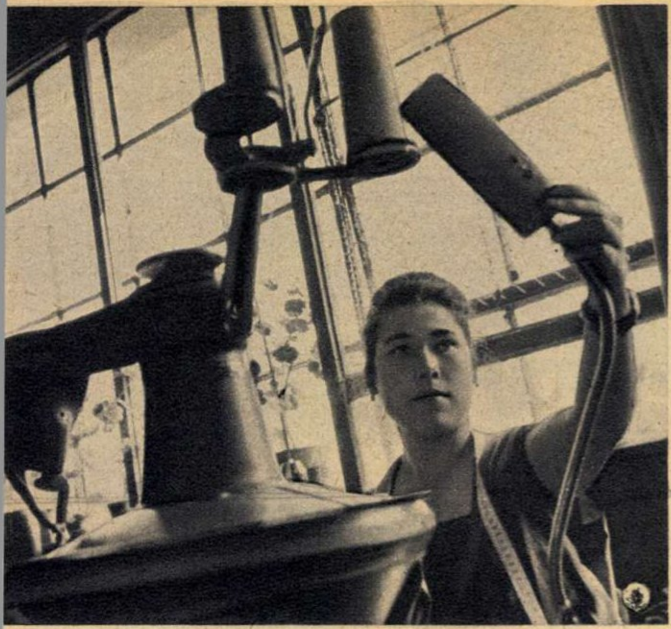

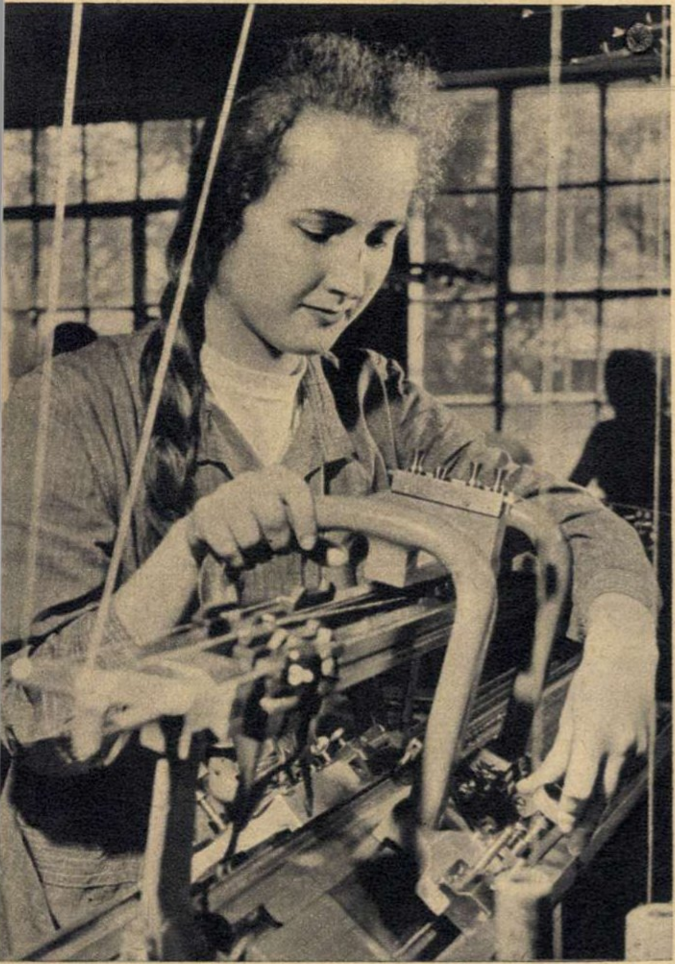

⑤

citoarelor, muncitorilor şi creatorilor de modele de la „Tînăra gardă", au dus la cele 40 modele de tricotaje desfăcute pînă acum în magazine. După cum era de aşteptat, noile produse au cucerit fără nici un efort unanimitatea cumpărătorilor, mai precis a cumpărătoarelor. Pe semestrul al II-lea colectivul fabricii s-a angajat ca, paralel cu creşterea productivităţii muncii, să mărească numărul modelelor la 50. Într-o singură lună se produc peste 20.000 bucăţi de tricotaje din noile modele. Printre acestea sînt incluse şi veste şi pulovere bărbăteşti, căciuliţe şi fulare pentru copii.

În ansamblul modelelor noi este loc însă pentru o varietate mai accentuată de la un tip de tricotaje la altul. Ea n-ar face decît să pună şi mai mult în valoare frumuseţea firului de rolan.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

Educație pentru toate vîrstele

SPECTACOLUL

Cariera mea ...artistică a început puțin după ce am împlinit un an și am început să spun primele cuvinte. Pe atunci mi se încredințau roluri simple: să strig „bau“ cînd mătușa Saveta mă chema pe nume: „Dandu!“; să cer „apă“ și „papă“ cînd mi se arăta o cană sau o farfurie. Cu timpul, din figurant am devenit actor, din actor m-am transformat în colectiv dramatic, iar acum, la doi ani și jumătate, sînt un adevărat... spectacol. Joc totdeauna în fața unui public numeros și uneori mă repet pe mine însumi de mai multe ori pe zi.

Mai mult nu vă pot spune despre mine căci, iată, s-a adunat publicul. Astăzi mătușa Saveta primește musafiri. Iată-i strînși în jurul meu așteptînd ridicarea cortinei: cele două surori ale mătușii, fiicele lor cu soții, vecinul nostru de apartament cu soția și o nepoată a soției. Dar cortina s-a ridicat, spectacolul începe.

— Cum o cheamă pe tanti? — mă întreabă mătușa Saveta, arătîndu-mi-o cu degetul pe vecina de apartament.

După cerințele rolului ar trebui să răspund „Zizicuța“ (de la Lizicuța) și, dacă m-aș conforma, toți ar rîde, ar bate din palme, iar „Zizicuța“ m-ar săruta. Dar sînt atît de plictisit și n-am nici o poftă de spectacol. Așa că nu scot nici un cuvînt.

— Dandule, ce-i cu tine? — mă întreabă mătușa, întristată de trădarea mea. N-o mai cunoști pe tanti?

— Se vede că m-a uitat! — constată „Zizicuța“, în timp ce surorile mătușii își fac semne al căror înțeles îl cunosc: surorile pretind că sînt „înapoiat cu vorbirea“, că nepoții lor au vorbit mai devreme și „îngrijorate“ mă bîrfesc pe unde apucă. Iar acum tăcerea mea le confirmă constatările pesimiste.

Mătușa Saveta vede semnele, ceea ce îi sporește forțele... regizorale:

— Dar pe nenea cum îl cheamă?

Vecinul își netezește mustața și se strîmbă binevoitor: trebuie să gungurесc „Lulutu!“ Dar tac chitic.

Spectacolul nu merge de loc. Mătușa e desperată, spectatorii enervați, surorile bucuroase și compătimitoare.

Mătușa scoate colacul de salvare:

— Dar pe mine știi cum mă cheamă?

Asta-i bună! Cum să nu știu? Care din cei de față se putea îndoi că o cunosc? Nu le spusesem numele de zece, de o sută de ori? Nu le arătasem tot de atîtea ori unde sînt ochii, nasul, urechile? Cum citește tăticu' ziarul, cum croșetează mătușa, cum fac pisica, automobilul, cocoșul, tramvaiul? Nu mă produsesem acum o săptămînă cu numărul de forță al spectacolului: „Ce marcă are mașina asta, Dandu?“ — „Coda (Skoda)!“ De vreau să mă joc sau să alerg, eu trebuie să fiu oricînd gata să-i distrez! Ce sînt? Placă de patefon? Jucărie cu cheiță? Papagal? Cel mai nimerit lucru în situația de față este să izbucnesc în plîns!

Ceea ce și fac!

Greu e să fii... actor la doi ani și jumătate!

Dandu

Pt. conf. SEN Alexandru

AGENDA

Potrivit unei vechi tradiții, senatul universității St. Andrews din Scoția a acordat unui grup de savanți și scriitori titluri onorifice. În fotografie îl putem vedea pe scriitorul sovietic academicianul Mihail Alexandrovici Șolohov, primind din partea studentei Christine Frazer o scrisoare de felicitare scrisă în limba rusă, cu prilejul acordării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din St. Andrews. Mihail Șolohov este primul scriitor sovietic care primește titlul de doctor al unei universități engleze, după ce în 1879 universitatea din Oxford a acordat un titlu asemănător lui I.S. Turgheniev.

Konstantin Paustovski, renumitul povestitor sovietic, a împlinit 70 de ani. Cărțile acestui scriitor foarte iubit în Uniunea Sovietică și peste hotare sînt așteptate întotdeauna cu îndreptățită nerăbdare. În opera lui Paustovski, pătrunsă de o nețărmurită dragoste de patrie, natura și peisajul rus ocupă un rol important.

În iulie 1962 se împlinesc 50 de ani de la inaugurarea muzeului „Căsuța lui Lermontov“. În această clădire de la poalele muntelui Mașuka, marele poet rus și-a trăit ultimele zile. Într-un singur an, în 1961, muzeul a fost vizitat de 170.000 de cetățeni. Într-una din sălile muzeului a fost expusă macheta căsuței (în fotografie), așa cum arăta în cel de-al treilea deceniu al secolului trecut.

La Casa centrală a ziariștilor din Moscova s-a deschis o expoziție de fotografii artistice care se bucură de mult succes. Exponatele aparțin fotoreporterului Dmitri Baltermanț, de la revista ilustrată „Ogoniok“, considerat drept unul din maeștrii genului.

În urmă cu cîțiva ani Dmitri Baltermanț ne-a vizitat țara, surprinzînd aspecte din viața și realizările poporului nostru. Multe din aceste fotografii au apărut în revista „Ogoniok“.

Tînăra actriță Nina Drobîșeva, pe care am văzut-o în filmul „Cer senin“ al regizorului Grigori Ciuhrai, interpretează în momentul de față rolul țariței din Șamahan, în spectacolul „Povestirile lui A.S. Pușkin“ pus în scenă la „Teatrul tinerilor spectatori“ din Leningrad

Cîntărețul popular azerbaidjan „așug“-ul Ibraghim Garaciogli, vestit poet oral, a împlinit de curînd 100 de ani, ceea ce a prilejuit sărbătorirea sa de către populația orașului Kirovabad.

Cine va recunoaşte în această imagine vechea Amara din cîmpia Bărăganului, îmbîcsită de praf şi toropită de soare?

unde şi cum ne petrecem concediul?

Patru reprezentanţi ai unor foruri care se ocupă de organizarea concediilor oamenilor muncii din ţara noastră au luat parte la discuţia iniţiată de revista „Flacăra". Întîlnirea a fost organizată pentru a veni în întîmpinarea numeroaselor întrebări pe care ni le-au pus cititorii în scrisorile trimise redacţiei. An de an sporeşte numărul celor care pleacă la odihnă sau la tratament balnear pentru întărirea şi refacerea sănătăţii. În staţiunile de pe litoral şi de la munte sute de mii de oameni îşi petrec concediul. Numărul mereu crescînd al acestora pune evident probleme noi de organizare, repartizare şi servire. Care sînt deci noutăţile în aceste domenii? Iată întrebarea în jurul căreia s-au desfăşurat convorbirile pe care le relatăm în paginile de faţă.

Redacţia: Este un fapt arhicunoscut că în ţara noastră sînt unele staţiuni care, datorită factorilor naturali — climă, ape etc. — ajută la tratamentul a numeroase maladii. Am vrea să ştim însă dacă în anul acesta oamenii muncii nu vor putea merge în staţiuni noi sau mai puţin cunoscute?

Gh. Răduţă (şeful Sectorului organizarea odihnei şi tratamentului balnear din C.C.S.): Sînt unele staţiuni de interes local — peste 70 — care multă vreme au fost trecute cu vederea. Condiţiile climatice, izvoarele de ape minerale dau posibilitatea efectuării tratamentului bolilor digestive, reumatismale etc. în condiţii cel puţin asemănătoare cu cele din localităţile balneare de interes general. Mă refer la Tinca (reg. Crişana), indicată pentru bolile aparatului locomotor şi ale sistemului nervos periferic; Geoagiu-Băi (reg. Hunedoara), pentru boli ginecologice etc.; Malnaş-Băi (reg. Braşov), pentru afecţiuni gastro-intestinale şi maladii ale căilor biliare; Păltiniş...

Redacţia: După cîte ştim, staţiunea de munte Păltiniş e mai mult un punct de atracţie pentru turişti.

Gh. Răduţă: Pînă acum aşa era. Dar după părerea specialiştilor, factorii microclimatici din Păltiniş sînt foarte favorabili în tratarea asteniilor şi a formelor uşoare de hipertiroidii. Asta din punct de vedere medical. Bineînţeles, Păltinişul este înainte de toate o aşezare plină de farmec — cu un peisaj minunat, cu un aer reconfortant — care poate oferi un concediu plăcut. De aceea pentru prima oară în acest an C.C.S. va face trimiteri organizate şi în această staţiune, ele însumînd pe serie cam 75% din capacitatea staţiunii.

Folosirea condiţiilor de microclimă din localităţile de munte a constituit obiectul unui studiu care este coordonat de Institutul de balneologie şi fizioterapie. Pe baza concluziilor acestui studiu se vor putea lua măsurile cele mai indicate în vederea reprofilării, permanentizării şi dezvoltării unora dintre staţiuni. La Sinaia, de exemplu, la indicaţia specialiştilor, s-a amenajat un sanatoriu balnear permanent — dotat cu 350 de paturi — pentru tratarea nevrozei astenice.

Dr. Sergiu Ştefănescu (director în M.S.P.S., Direcţia balneoclimaterică): Pentru că veni vorba de viitoarea dezvoltare a staţiunilor, vreau să amintesc lucrările care se fac pentru sporirea debitelor de ape de tratament. Recent, la Borsec au fost terminate lucrările de recaptare a izvoarelor de ape minerale „Principal" şi „Republica". La Lipova se vor încheia curînd forările în vederea captării unui izvor de ape carbogazoase. Avem multe ape minerale preţioase, care riscau să se piardă pînă cine ştie cînd. Prin măsurile luate se vor scoate la suprafaţă ape cum sînt cele ale izvorului 24 de la Olăneşti, deosebit de importante în bolile renale, sau ca cele de la Biborţeni şi Bivolari.

Băile „1 Mai", regiunea Crişana. Bazinul cu valuri artificiale în care copiii cu sechele postpoliomielitice fac un indicat tratament de recuperare a forţei musculare.

Redacția: La Biborțeni n-au existat pînă acum amenajări?

Dr. Sergiu Ștefănescu: Apele minerale de la Biborțeni au fost folosite mai ales pentru îmbuteliere. Debitul redus nu a permis organizarea unei stațiuni. Forările care se fac, noile captări vor deschide fără îndoială, într-un viitor apropiat, perspective balneare mai largi localității...

Dar să ne întoarcem la lucrările care sînt gata. O să fiu iertat dacă voi abuza de cifre. Prezentarea literară o las pe seama dv., a gazetarilor... Față de numărul sporit de oameni ai muncii care merg la odihnă sau la tratament s-a impus și extinderea bazei materiale. De aceea, în acest an, în multe stațiuni au fost date în folosință noi obiective balneare. Iată-le: în Eforie-Sud un complex de 560 locuri și noile băi de nămol în aer liber; la Olănești un bloc alimentar cu o capacitate de circa 700 de persoane pe serie și un complex comercial; la Amara un complex sanatorial cu peste 200 locuri; la Călimănești un sanatoriu cu circa 200 de locuri. Despre ultimele construcții de la Mamaia a scris chiar revista „Flacăra", așa că...

Redacția: Există o stațiune pe care nici prospectele O.N.T., nici dv. n-ați amintit-o: Vatra Dornei...

Dr. Sergiu Ștefănescu: Noutățile din Vatra Dornei sînt... în curs de realizare. În această stațiune este în stadiul finisării un mare complex hidroterapic. Iar în perspectivă, construirea unui pavilion de cazare de circa 300 locuri.

Redacția: Cîțiva cititori ne-au informat că în stațiunea Căciulata sînt dificultăți în legătură cu debitul redus al unui izvor foarte valoros: „Căciulata I". Am vrea să știm ce măsuri s-au luat?

Dr. Sergiu Ștefănescu: Captarea inițială — foarte veche — a acestui izvor a fost greșită și azi el este pe cale de dispariție. Toate eforturile pentru amenajarea lui n-au dat rezultate. Dar subsolul locurilor este destul de bogat în ape minerale, așa că lucrările de foraj au dus la descoperirea unui nou izvor — Căciulata II — care se aseamănă în compoziție chimică cu celălalt. Un izvor identic cu Căciulata I, cu un debit mare, s-a descoperit la 2 km, la Bivolari. Dar Căciulata I poate fi înlocuit în anumite cazuri de izvoarele Păușa I și II de pe malul stîng al Oltului. Sînt în curs de realizare măsuri pentru ca apele acestor izvoare să fie transportate, prin conducte, chiar în stațiunea Călimănești.

Redacția: Am dori să ne spuneți cîteva cuvinte despre asistența medicală în stațiuni.

Dr. Sergiu Ștefănescu: Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale acordă o mare importanță acestei probleme. În stațiunile de pe litoral, de exemplu, în acest an își vor petrece concediul circa 200.000 de persoane, adică populația unui oraș mare. În afară de unitățile medicale existente, în vara acestui an vor funcționa încă 5 policlinici balneare. Numărul medicilor va fi sporit de la 32, cîți existau în sezonul de iarnă, la 223, iar cadrele medii sanitare vor crește de la 46 la 540.

Redacția: Numeroși cititori ne-au întrebat în scrisorile lor ce măsuri s-au luat pentru a se asigura un meniu cît mai variat...

Dr. Sergiu Ștefănescu: Pot să relatez următoarele: s-au făcut rețetare pentru 2.000 de preparate. Deci varietatea mîncărurilor este asigurată. În plus, anul acesta vor lucra pentru prima oară în stațiuni și un număr mai mare de asistente medicale specializate în alimentația dietetică.

Redacția: Ce posibilități există ca un salariat care pleacă cu un bilet de odihnă să-și ia și familia?

Gh. Răduță (C.C.S.): Cei care obțin bilete de odihnă sau tratament prin C.C.S. la cerere vor putea obține, pe baza unor tichete speciale, în limita locurilor disponibile în seria respectivă, bilete de la O.N.T.-Carpați pentru membrii familiei.

Redacția: V-am ruga să ne spuneți ce posibilități oferă O.N.T. oamenilor muncii care vor să-și petreacă concediul pe cont propriu?

Gh. Mateescu (director adjunct la Direcția turism intern din O.N.T.-Carpați): Noi contăm anul acesta, după cum este și firesc, pe un număr sporit de cereri. De aceea O.N.T.-Carpați va asigura cu 7.500 mai multe locuri față de 1961. Oamenii muncii vor avea posibilitatea să se odihnească în stațiuni mai puțin frecventate, dar foarte pitorești, cum sînt: Valea Vinului, Rodbav, Cheia, Ocnița, Bălțătești etc. și, fără îndoială, pe litoral și în localitățile de munte binecunoscute. În forma de organizare există o noutate. În colaborare cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, începînd din acest an s-au luat măsuri ca, o dată cu biletul de odihnă să se emită și legitimația de călătorie.

În ultimii ani formele de odihnă sînt multiple. În întîmpinarea cerințelor noi, asigurăm și anul acesta mijloace pentru ca un număr cît mai mare de oameni ai muncii să-și poată petrece concediul făcînd excursii în diferite puncte ale țării. Pe Dunăre — în luna septembrie — se organizează călătorii cu cele mai moderne vase: motonavele „Carpați" și „Oltenița", pe itinerarele: Giurgiu-Sulina, Galați-Sulina. Prin O.N.T.-Carpați se vor putea vizita punctele turistice unde se află importante realizări ale regimului nostru: Bicazul, Săvineștiul, Roznovul etc. Dacă în 1960 numărul participanților la excursiile O.N.T. a fost de 580.000, în 1962 el va fi, probabil, de peste 1 milion.

Redacția: Ce acțiuni distractive și educative va iniția O.N.T.-Carpați în stațiunile de odihnă?

Gh. Mateescu: În primul rînd trebuie să amintim excursiile al căror obiectiv va fi minunatul monument al naturii care este Delta Dunării. Apoi „tururile litoralului", cum le numim noi, prilej de cunoaștere a perlelor balneare de pe țărmul Mării Negre. Curiozitatea multora se îndreaptă și spre vechile cetăți și comori ale artei antice descoperite pe litoral. De aceea O.N.T.-Carpați organizează excursii care sînt nu numai distractive, dar în același timp și instructive și care cuprind în itinerarul lor vizitarea ruinelor vechiului Callatis (Mangalia de azi), a cetății Histria, a mozaicului colorat de la Constanța și a recentelor descoperiri arheologice. În celelalte localități balneare, O.N.T. în colaborare cu casele de cultură vor organiza excursii în împrejurimile stațiunilor și vizitarea marilor orașe din apropiere.

Redacția: În vara aceasta va exista un număr sporit de trenuri spre principalele localități balneare?

D. Petrovici (șef de serviciu în Direcția generală a căilor ferate din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor): Din sondajele și studiile noastre privitoare la cerințele estivale n-a reieșit necesitatea de a introduce deocamdată trenuri pe rute noi. A rezultat însă nevoia ca pe rutele „clasice" să se aducă substanțiale îmbunătățiri. Cerința a devenit stringentă mai ales pentru litoral. După experiența anului trecut noi am asigurat două trenuri directe spre Constanța, de la Cluj și Galați, iar un număr de 2, 3 sau 4 vagoane directe (tot pentru litoral) de la Timișoara, Reșița, Craiova, Suceava, Iași, Tg. Mureș și Brașov, toate aceste vagoane fiind atașate la trenuri accelerate.

Redacția: Numărul trenurilor care pleacă din București spre litoral va spori?

D. Petrovici: Da. În mod normal circulă 4 perechi de trenuri accelerate și 4 perechi de trenuri personale. Ca să asigurăm vîrfurile de trafic — sfîrșitul și începutul săptămînii, zilele care coincid cu capetele de serii — vor mai circula un tren rapid, două trenuri accelerate și un tren de persoane.

Redacția: În ultimii doi ani s-au extins excursiile de lungă durată, o formă activă de odihnă care oferă un concediu plăcut și variat. C.F.R.-ul pune la dispoziția amatorilor de asemenea excursii bilete în circuit. Ce noutăți am putea transmite cititorilor noștri în acest domeniu?

D. Petrovici: Biletele în circuit au ajuns să fie foarte mult solicitate. Ele oferă și avantaje deosebite: 10-40 la sută reducere față de costul călătoriei cu bilete obișnuite. În vara aceasta noi am mers în întîmpinarea dorinței celor care solicită aceste bilete, mărind pînă la 6 numărul de persoane pe care poate să-l cuprindă un grup de excursioniști. Spre deosebire de anul trecut, biletele în circuit vor putea fi folosite pentru ambele clase, vor fi valabile atît la trenurile accelerate cît și la cele de persoane și, în sfîrșit, ele se vor putea elibera pentru familii întregi, copiii beneficiind de reducerea respectivă. Cum turismul a luat o mare extindere, C.F.R.-ul a venit și cu o altă înlesnire: emiterea de bilete în circuit pentru distanțe mai mari de 2.300 km, distanța cea mai lungă pentru care e alcătuit tariful nostru normal. S-a luat această hotărîre pornind de la premisa că mulți vor dori să facă înconjurul țării. Și cu siguranță că amatorii nu vor lipsi. Iată și o dinamică a solicitanților de bilete în circuit: 1960: 17.939 de călători; 1961: 49.992; 1962: primul trimestru 2.412, adică de 9,6 ori mai mulți ca în perioada corespunzătoare a anului 1960 (252 călători).

*

Plecînd la munte sau la mare, oamenii muncii vor găsi anul acesta stațiunile înnoite, modernizate și mai bine utilate. Capacitatea de cazare a stațiunilor a fost simțitor mărită, a crescut gradul de înzestrare și confort al vilelor. Pentru ca oamenii muncii veniți la odihnă să-și petreacă timpul destinat recreării cît mai plăcut, la cluburile stațiunilor s-au pregătit bogate programe la care își vor da concursul formațiunile artistice și teatrele regionale sau cele din Capitală. Pe litoral, de exemplu, sînt programate turneele a 33 instituții artistice.

Expoziții de artă plastică și decorativă, dezbateri pe marginea unor cărți noi, audiții muzicale, concursuri-ghicitoare, întreceri sportive etc., iată doar cîteva din multitudinea manifestărilor culturale și de agrement care vor face în stațiuni odihna mai plăcută.

Grupul gospodăresc de la Mamaia, care asigură alimentația întregii stațiuni.

E BINE SĂ ŞTIM

De vorbă cu medicul

CĂLIREA ORGANISMULUI PRIN SOARE

Efectele razelor solare în călirea organismului şi vindecarea diferitelor boli sînt bine cunoscute. Dacă aplicarea corectă a băilor de soare aduce reale foloase organismului, aplicarea lor greşită este foarte dăunătoare sănătăţii.

Ce înseamnă „aplicarea corectă“? Cînd, unde şi cum să facem plajă? Iată cîteva întrebări la care îşi propune să răspundă articolul de faţă.

În primul rînd trebuie ştiut că intensitatea radiaţiei solare nu este aceeaşi în tot cursul zilei. Dimineaţa şi seara atmosfera reţine şi dispersează o bună parte a radiaţiilor. Vaporii de apă absorb şi ei o mare parte din radiaţiile infraroşii, micşorînd cantitatea de căldură emanată de razele solare. Praful din atmosferă dispersează razele şi reţine o cantitate importantă de raze ultraviolete. De cele enumerate mai sus vom ţine seama la alegerea orelor şi locului pentru baia de soare. Deşi, de pildă, la orele 10 şi 14 înălţimea soarelui deasupra orizontului este aceeaşi, intensitatea radiaţiilor este mai puternică la orele 10, datorită atmosferei mai pure.

Să nu uităm că cel ce face băi de soare este supus şi influenţei radiaţiei reflectate. Diferitele elemente din materia înconjurătoare au o anume capacitate de a reflecta radiaţia solară. Aşa, de pildă, suprafaţa apei are o slabă acţiune de reflectare, de-abia 5 %, iarba reflectă 26 %, nisipul 29 %, iar zăpada proaspătă reflectă 85 % din razele solare. Vom ţine deci seama şi de acest element în alegerea locului pentru baia de soare.

Băile de soare se pot face peste tot unde există un acces direct al razelor solare. Nu numai ţărmul mării serveşte pentru acestea, ci şi poienile, şi luminişurile din pădure, malurile rîurilor şi lacurilor etc. În oraş — în afară de ştrandurile special amenajate — se pot folosi balcoanele şi terasele, unde mişcarea aerului împiedică supraîncălzirea corpului.

Dar, fără îndoială, litoralul mării este cel mai indicat pentru călirea organismului prin soare, aer şi apă. Aci razele solare directe, ca şi radiaţia reflectată de nisipul plajei, acţionează nestingherit. Absorbţia de către mare a unei însemnate părţi a razelor calorice ale soarelui menţine o atmosferă răcoritoare în timpul efectuării băilor de soare, evitîndu-se supraîncălzirea corpului. De aceea este bine ca băile de soare să se facă cît mai aproape de ţărmul mării sau chiar în bărci, avînd grijă de a proteja capul (cu ajutorul unor apărători de placaj sau pînză de doc) şi ochii (purtînd ochelari protectori coloraţi).

Într-un număr viitor vom vorbi despre dozarea şi regulile efectuării băilor de soare.

Dr. Silviu GHEREA

NOUTĂŢI ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ

Semănătoarea pneumatică

„Dormiţi cu geamul deschis! Aerisiţi-vă casa!“ — vă spun doctorii. Agitîndu-şi aripile păsările „ventilează“ cuibul în care le stau puii. Albinele introduc aer curat în stupi, dînd de asemenea din aripi, ca nişte mici ventilatoare, în faţa intrărilor. Şi solul are nevoie, în timpul însămînţărilor, să fie „aerisit“, îmbogăţit cu aer.

Cercetătorul sovietic A. A. Babaev a avut ideea de a combina o semănătoare obişnuită cu un ventilator. Gazele de evacuare ale tractorului încălzesc aerul care intră în ventilator. La rîndul său, şuvoiul de aer cald antrenează seminţele, precum şi îngrăşămintele lichide, iar amestecul este introdus în brazdă.

Această semănătoare pneumatică, prima în genul ei, asigură ogoarelor nu numai seminţe şi îngrăşăminte, ci şi o porţie bună... de aer cald.

Frigider de buzunar

Specialiştii sovietici au pus la punct un frigider liliputan, care nu este mai mare ca un termos obişnuit.

Aparatul produce cuburi de gheaţă în cîteva minute şi funcţionează cu baterii de doi volţi. Temperatura interioară a termosului-frigider este de 10° C, iar cînd circuitul este deconectat, aparatul poate fi folosit ca un termos obişnuit.

Haine din... metal

În laboratorul Institutului de textile din Moscova a fost obţinută o ţesătură din fibre sintetice care poate fi uşor transformată într-o ţesătură... armată.

Ţesăturile din kapron sînt „metalizate“ cu ajutorul alamei, zincului sau cositorului, fără a-şi pierde nici una din calităţile specifice: frumuseţe, supleţe, elasticitate. Hainele confecţionate din noua ţesătură se cos prin... lipire, sînt extrem de durabile şi rezistă la temperaturi ridicate.

„Inventator“: Meduza

Furtună pe mare... Barometrul o semnalează cu două ore înainte, dar vietăţile îi simt apropierea mai de timpuriu. Se ştie că mult înaintea furtunilor, cînd nici un fel de barometru nu le anunţă încă apropierea, pescăruşii se agită, delfinii se ascund după stînci, balenele pleacă departe în larg, pînă şi meduzele caută adăpost. Fenomenul se datoreşte, după cît se pare, faptului că ele percep infrasunetele provocate de furtună, cu frecvenţă de 8-13 oscilaţii pe secundă, insesizabile pentru om.

Cum percep vieţuitoarele mărilor aceste sunete inaudibile? Cea mai simplă organizare o are infraurechea meduzei, formată dintr-un mic peduncul terminat printr-o sferă de lichid în care plutesc nişte pietricele şi care se sprijină pe nişte terminaţii nervoase. Oscilaţiile acustice sînt transmise acestui „balon auditiv“ şi, prin intermediul pietricelelor, sistemului nervos.

Colectivul catedrei de biofizică a Universităţii din Moscova a creat un aparat electronic a cărui construcţie imită pe cea a organului auditiv al meduzei. Aparatul indică apropierea furtunii cu 15 ore înainte de declanşare, precum şi drumul propagării ei. El va putea fi folosit atît pe bordul navelor, cît şi în gospodăriile agricole din regiunile de litoral, cărora prognoza timpului le va fi de mare folos.

Meteoriţii... îngraşă

Specialiştii sovietici au făcut interesanta descoperire că arborii din regiunea siberiană, unde în 1906 a căzut marele meteorit, cresc mai repede decît arborii din oricare altă regiune. Revistele sovietice de specialitate fac presupunerea că acest lucru s-ar datora unor substanţe meteorice degajate de meteoritul sus-amintit, care în cazul de faţă ar juca rolul de îngrăşămînt chimic.

Puteţi răspunde?

1) Care dintre marii compozitori clasici a scris cele mai multe simfonii?

2) Litera A este prima în toate alfabetele?

3) Care general din antichitate a devenit celebru folosind elefanţii în război?

4) Unde se află cel dintîi institut de speologie din lume? (Institut de speologie este acel institut ştiinţific specializat în studierea peşterilor).

5) Cum se îmbracă japonezii la înmormîntări? Dar la nuntă?

6) Cine a fost Argus?

7) Partea cufundată în apă a unui munte plutitor de gheaţă (aisberg) este mai mare decît cea care se găseşte deasupra nivelului mării?

Verificaţi-vă răspunsul

1) Haydn (105 simfonii).

2) Da, în afară de alfabetul etiopian, unde litera A este a 13-a.

3) Hanibal.

4) În R. P. Romînă — Cluj — înfiinţat de marele nostru savant Emil Racoviţă.

5) În alb — la înmormîntări şi în negru — la nunţi.

6) Un uriaş mitologic cu 100 de ochi.

7) Da. De şapte ori mai mare.

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

Recorduri

ORIZONTAL: 1) Cea mai mare cîmpie din ţară (circa 2.500 km p) — Cea mai mare dintre stele (de 125.000.000 de ori mai mare ca Soarele). 2) Cea mai mare peninsulă din lume (2.730.000 km p) — Cel mai mare lac artificial din ţară (circa 60 km p). 3) Unul dintre cele mai vechi popoare ale Italiei — Ceea ce erau de fapt grădinile suspendate ale Semiramidei, una din cele şapte minuni ale lumii antice. 4) Vîrful de munte pe care se înregistrează cel mai mare frig din ţară şi pe care timp de opt luni (octombrie-iunie) temperatura este sub 0 grade — Cel mai lung curs de apă din ţară (1.072 km). 5) Vas — Dăruiţi. 6) Cea mai mare pasăre răpitoare din lume — Acoperă cea mai mare parte a globului. 7) Două din patru! — Mare pictor şi gravor german (1471-1528) — În port! 8) Articol — Fluviul povestirilor lui Şolohov — Cel mai vechi turn din ţară (sec. II). 9) În aceşti munţi se află vîrful Moldoveanul, cel mai înalt din ţară (2.543 m), şi cascada Bîlea, cea mai mare din ţară (50 m) — Partea finală a unei compoziţii muzicale. 10) Cel mai mare centru de cultură al antichităţii — Legenda spune că cel aruncat în mare de Policrat a fost regăsit în corpul unui peşte (pl.). 11) Cea mai mare cetate a antichităţii — Primii care au purtat pantaloni (sing.). 12) Soţia meşterului Manole — Singurele păsări care imită vocea omului şi care mor dacă mănîncă pătrunjel.

VERTICAL: 1) Staţie de cale ferată pe ruta Craiova-Tr. Severin — Nu-i înăuntru! 2) Baia de..., raion în care se află satul Isverna, unul din cele mai vechi din ţară — Filozof din Grecia antică. 3) Pui de raţă — Nume generic pentru orice mineral în stare de cristal pur. 4) Iscusit — Nume feminin. 5) Băutură — Una din cele mai mici republici din lume, situată între Spania şi Franţa. 6) Asia! — Val de nisip — Pe cal. 7) Nume masculin — Conjuncţie. 8) Cel mai venerat oraş din India — Zăpadă. 9) Minunat — Frig. 10) Insulă care îşi trăgea numele de la primul om zburător (mit.) — Fluviu în U.R.S.S., cel mai mare din Europa (3.700 km). 11) Şterse — Oraşul situat la cea mai mare altitudine din ţara noastră (1.000 m). 12) Localitate în Franţa — Cel mai înalt masiv al Carpaţilor (R.S. Cehoslovacă) — 51 la romani.

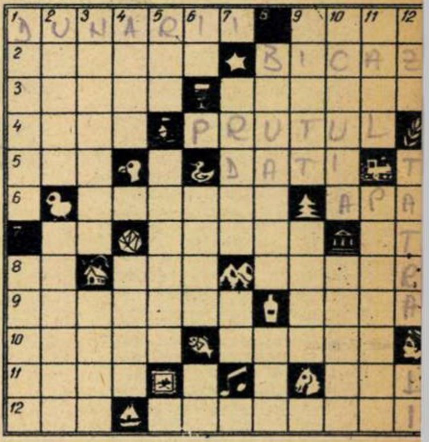

Dezlegarea jocului „Zoologie?“, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Carabină — Lacăt. 2) Aparate — Vocale. 3) Nemişcaţi — Hit. 4) C — Aita — Robinet. 5) Ens — Încuietori. 6) Ruiz — Iod — Lazăr. 7) Atia — Silitor. 8) Ana — Vai — Ic — Ied. 9) Lt — Dinţi — Osc — R. 10) Fason — Ortac — Da. 11) A — Actor — Esofag. 12) Bari — I — Statură. 13) Egalitate — Iran. 14) Tocilari — Maici.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

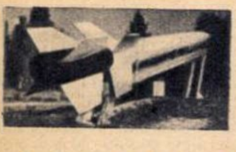

Racheta meteorologică sovietică folosită pentru măsurarea temperaturii şi densităţii straturilor superioare ale atmosferei şi a intensităţii radiaţiei solare.

De la prima rachetă sovietică (1933) la „Cosmos-5"

Cîte rachete au fost lansate pînă în prezent în Uniunea Sovietică, cînd şi unde? Care a fost cea mai puternică?

Maria TÎRNĂVEANU, elevă, Cluj

Răspunde lector univ. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU, candidat în ştiinţe tehnice.

De la 17 august 1933, cînd M. K. Tihonravov a lansat prima rachetă meteorologică cu combustibil lichid, şi pînă la puternicele rachete de azi, cu puteri de zeci de milioane de cai, rachetodinamica şi cosmonautica sovietică au parcurs un drum luminos.

Este greu de dat un răspuns absolut precis la întrebarea pusă, însă putem aminti cîteva date şi cifre mai semnificative.

În cadrul lansărilor de sute de rachete geofizice şi meteorologice, Uniunea Sovietică a înregistrat în 1958 recordul mondial de înălţime al unei rachete cu o singură treaptă: 473 km. Puternicele rachete construite de savanţii şi tehnicienii sovietici au permis lansarea primului sputnic, a primei planete artificiale, a primei rachete care a atins Luna, a primei staţiuni interplanetare automate care a fotografiat Luna, a celei dintîi cabine cosmice readuse intactă pe sol. Totodată, creşterea puterii dezvoltate de motoarele-rachetă ale vehiculelor cosmice sovietice a făcut posibilă creşterea greutăţii utile a sateliţilor artificiali de aproape 80 de ori: de la 83,6 kg, cît cîntărea primul sputnic, la 6,5 tone — greutatea satelitului lansat la 4 februarie 1961. De pe acest satelit — pînă în prezent cel mai greu corp lansat în Cosmos — a pornit spre Venus staţia interplanetară automată.

Nu numai atît. Puterea motoarelor (20 milioane C.P.) şi precizia funcţionării tuturor dispozitivelor electronice de pe sol şi de la bordul rachetelor cosmice au asigurat succesul zborurilor epocale ale cosmonauţilor Gagarin şi Titov cu navele-satelit „Vostok" I şi II, grele de circa 4.730 kg. Din unele materiale de presă rezultă că rachetele care au lansat aceste două nave au dezvoltat cea mai mare putere folosită pînă în prezent în zborurile cosmice.

În urma lansării, în septembrie-octombrie 1961, a opt superrachete experimentale în Pacific, Uniunea Sovietică îndeplineşte cu precizie planul de explorare a păturilor superioare ale atmosferei şi a spaţiului cosmic, cu ajutorul sateliţilor artificiali de tip „Cosmos", ultimul fiind lansat la 28 mai a.c.

Astăzi este recunoscută în întreaga lume superioritatea absolută a Uniunii Sovietice în domeniul rachetelor militare. Cu toate acestea, Uniunea Sovietică, poporul sovietic, ale cărui năzuinţe sînt îndreptate spre înfăptuirea măreţelor planuri ale construcţiei comuniste, spre crearea belşugului de bunuri materiale şi spirituale pentru toţi oamenii muncii, luptă neabătut pentru interzicerea fabricării şi folosirii rachetelor militare, pentru utilizarea tehnicii rachetelor doar în scopuri paşnice, pentru dezarmarea generală şi totală.

Natura pictează...

Vă scrie un pensionar din Buzău. Timpul liber de care dispun îmi creează posibilitatea să mă ocup de alcătuirea unei colecţii puţin obişnuite. Ea este formată din tablouri, unele mai mici, altele mai mari, reprezentînd cele mai variate şi uneori cele mai ciudate imagini născute nu dintr-un penel de pictor, ci pur şi simplu dintr-un capriciu al naturii. În urmă cu doi ani, prelucrînd o scîndură cu scopul de a face o ramă, am observat pe lemn o imagine bine conturată a unui animal. Această figură se născuse, fără îndoială, întîmplător, datorită unei anumite structuri şi colorări a fibrelor lemnoase. De aici a pornit colecţia mea, la care în doi ani s-au adăugat numeroase imagini destul de interesante: un vulcan în erupţie, o rachetă şi treptele ei, un cap de lup, păsări zburînd sau plutind etc. Toate aceste „tablouri" au constituit în două rînduri obiectul unei expoziţii deschise în oraşul nostru, sub denumirea „Natura pictează".

Pe o coamă de deal.

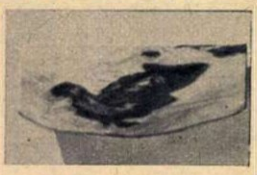

Pasăre plutind.

Anghel CONSTANTINESCU
pensionar, Buzău

Şahiştii la Curaçao

În insula Curaçao se desfăşoară turneul candidaţilor la titlul de campion mondial de şah. Aş dori să cunosc cîte ceva despre această insulă şi despre atmosfera ce domneşte acolo în zilele desfăşurării concursului.

Ioana POLENSKY
şef de secţie la Poşta centrală din Bucureşti

Satisfacem cererea cititoarei noastre, reproducînd un fragment dintr-un articol publicat, sub semnătura ziaristei I. SERGHEEVA, în „Literaturnaia Gazeta" din Moscova.

Curaçao este un petic de pămînt pierdut în Marea Caraibilor, nu departe de ecuator. Pretutindeni te însoţeşte aici soarele tropical nemilos, vuietul nesfîrşit al mării, desişul palmierilor. Viaţa se desfăşoară calm, parcă somnolent. Manualele de geografie spun că insula Curaçao face parte din grupul Micilor Antile, situat nu departe de Venezuela...

La Willemstad, capitala insulei, totul trăieşte parcă sub impresia turneului de şah... Să obţii din Europa legătura telefonică cu Curaçao nu e chiar atît de uşor: cablul telefonic trece prin Berlin şi Amsterdam; interceptezi fără să vrei fraze în germană, iar telefonista centralei internaţionale de la Moscova repetă mereu monoton: „Averbach, Averbach, Averbach..." În sfîrşit, auzim vocea marelui maestru internaţional:

— Ne-am obişnuit cu insula, deşi clima este neobişnuită pentru noi — ne spune maestrul Averbach, conducătorul delegaţiei sovietice. La hotel avem aer condiţionat şi un mic bazin, ceea ce ne ajută să rezistăm căldurii mai uşor decît ne-am aşteptat. Hotelul „Curaçao Intercontinental" este situat chiar pe ţărmul Mării Caraibilor. Locuim dincolo de zidurile puternice, ca de cetate, ale vechiului fort şi, ca urmare, am devenit şi noi războinici — glumeşte Averbach. Această stare de spirit o avem cu toţii, cu excepţia lui Tal, care a suferit o operaţie grea cu puţin înainte de plecare şi nu este încă restabilit complet. Aşa se explică rezultatele sale de loc strălucite.

Concurentul american Fischer, un şahist talentat, învaţă cu asiduitate limba rusă, pentru a cunoaşte lucrările analitice ale şahiştilor sovietici.

Înainte de sosirea noastră, s-a amenajat în clădirea hotelului o sală specială pentru şah. Dar ea are numai 50 de locuri pentru spectatori. Cei mai mulţi pasionaţi ai şahului urmăresc turneul cu ajutorul unor mari panouri instalate în afara sălii.

Hibridul 10 x Bizon

Fiind atras de cercetările care se fac în domeniul agrotehnic, m-ar interesa mult să publicaţi un material despre hibridul de tomate nr. 10 x Bizon.

Toma ERDÖS
Brad, reg. Hunedoara

Răspunde ing. OREST NĂSTASE de la Institutul de cercetări hortiviticole, candidat în ştiinţe agricole.

Hibridul de tomate nr. 10 x Bizon a fost adus în ţara noastră în anul 1956. Valoarea deosebită a acestui hibrid constă în faptul că poate fi folosit pentru culturi extratimpurii şi timpurii, iar fructele rezultate sînt aspectuoase, uniforme şi rezistente la transport, ceea ce le face foarte apreciate şi solicitate atît pentru consumul intern cît şi pentru export.

Dînd producţii mult mai devreme şi mai mari decît alte soiuri timpurii (California etc.), el asigură aprovizionarea pieţei cu fructe coapte începînd de la 10-15 iunie.

Datorită calităţilor deosebite, acest hibrid a fost răspîndit în cultură pe suprafeţe din ce în ce mai mari, care au crescut de la cîteva zeci de hectare în anul 1957, la peste 5.000 ha în anul 1961. Multe gospodării colective îl cultivă pe suprafeţe întinse, obţinînd producţii importante şi venituri frumoase.

Astfel, în anul 1961, la G.A.C. Dezrobirea din com. Periam, raionul Sînnicolaul Mare, reg. Banat, s-a realizat de pe o suprafaţă de 15 ha cultivate cu tomate hibride nr. 10 x Bizon o producţie medie de 28.522 kg la hectar, din care s-au livrat pentru export 63 %.

Sămînţa hibridului nr. 10 x Bizon se obţine prin lucrări migăloase de castrare a florilor soiului mumă nr. 10 şi polenizarea lor cu polen luat de la soiul tată Bizon, după o tehnică specială. În producţie se foloseşte numai o singură dată, în prima generaţie hibridă.

Începînd din anul 1957, seminţele acestui hibrid se produc şi în ţara noastră, la staţiunile experimentale ale Institutului de cercetări hortiviticole, la institutele agronomice şi la unele gospodării de stat, iar din anul 1961 s-a organizat producerea lor şi în unele gospodării agricole colective.

Dacă în 1957 producţia pe ţară a fost de 20 kg seminţe hibride, în urma cererilor din ce în ce mai mari aceasta a fost extinsă de la an la an, încît în 1961 s-au obţinut circa 1.400 kg. În viitor urmează să se realizeze cantităţi şi mai importante, care să asigure necesarul pentru toate suprafeţele cultivate cu tomate timpurii.

Cititorii către cititori

Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: Ioan Borz, *controlor tehnic, şi* Niculae Alimănescu, *laminorist, Hunedoara, O.M. bloc 50, ap. 12;* Panait Reli, *funcţionar, Ploieşti, str. Clopotari 26;* Sigismund Drăgan, *elev, satul Peştişul Mare 59, regiunea Hunedoara;* Anuţa Rîmboi, *elevă, Brăila, str. Traian 31;* Suliman Nuzi, *elevă, Tulcea, str. Prudenţei 3;* Horaţiu Rusu, *student, Cluj, str. Nic. Teclu 4;* Eugen Popa, Peter Platogea şi Florina Simion, *Timişoara, Complexul studenţesc nr. 6;* Dumitru Ilea, *Satu-Mare, str. Kirov 68;* Toma Rădulescu, *oţelar, şi* Ion Ţicula, *felcer, Hunedoara, bloc 75, ap. 8/1;* Emilia Oprişan, *studentă, Bucureşti, Splaiul Independenţei 48;* Nic. Marinoiu, *elev, Tîrgovişte, str. Stancu Ion 35;* Meri Ciubotaru, *studentă, Căminul studenţesc nr. 5, Bucureşti, Splaiul Independenţei 48;* Ştefan Dascălu, *elev, Roman, fundătura Tudor Vladimirescu 3;* Constanţa Vlad, *elevă, Craiova, str. Brazda lui Novac 179;* Emil Dobrescu, *mecanic, schela Băbeni, Rîmnicu-Vîlcea;* Georgeta Ploieşteanu, *elevă, Bucureşti, piaţa Sf. Constantin 12;* Cornelia Garaflanu, *Tîrgovişte, str. Lt. Stancu 35;* Andronic Dorelian, *elev, Roman, bd. Republicii 1;* Petru Fora, *sudor, Reşiţa, str. Polului 17;* Nuţi Dumitru, *elevă, Piteşti, str. 1 Mai 44;* Florina Popescu, *Piteşti, str. Racovici 23.*

Pe scurt

Eugenia Iancu, *elevă la Şcoala experimentală pedagogică din Deva. O lucrare care v-ar iniţia în cunoaşterea modului organizat de colecţionare a timbrelor este „Manualul filatelistului", apărut în Editura Ştiinţifică. În oraşul Deva există de altfel şi un cerc filatelic, unde începătorii primesc sprijinul filateliştilor cu experienţă.*

Ion Marcu, *Craiova. Un fotoreportaj de la Festivalul internaţional al filmului de la Cannes găsiţi în nr. 21 din 26 mai al revistei „Flacăra".*

Cu privire la întrebările ştiinţifice, veţi primi răspuns într-unul din numerele viitoare.

Scriitorului Constantin Chiriţă îi puteţi scrie pe adresa redacţiei noastre.

De la fotocorespondenţi

Acest monument realizat de sculptorul C. Medrea a fost ridicat în centrul oraşului Buzău, în amintirea ţăranilor din regiunea Ploieşti căzuţi în 1907, în lupta lor pentru libertate şi o viaţă mai bună. (F. Spînu)

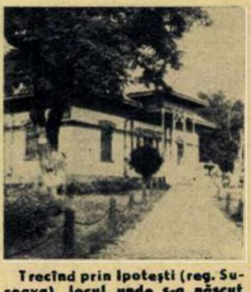

Trecînd prin Ipoteşti (reg. Suceava), locul unde s-a născut Mihail Eminescu, am fotografiat pentru „Flacăra" casa-muzeu a luceafărului poeziei romîneşti. (Al. Străoneanu, Cluj)

Un cireş asiatic plantat în parcul din Blaj atrage atenţia prin florile lui deosebite. (Dan Vintilă, funcţionar la Sfatul popular raional Mediaş)

Micul comentar

ÎN DISPREȚUL DREPTULUI ȘI AL MORALEI...

de Florica ȘELMARU

Faptul că prima încercare s-a soldat cu un eșec nu schimbă cu nimic datele problemei. Nu micșorează adică în nici un fel greaua răspundere pe care guvernul S.U.A. și-a asumat-o, hotărînd să efectueze explozii nucleare la mare altitudine. Ba, dimpotrivă, eșecul din 4 iunie a subliniat încă o dată că aceste experiențe au fost inițiate fără a se ține seama de toate posibilele lor consecințe, de toate riscurile pe care le implică. Aceste riscuri sînt mari — cu atît mai mari cu cît, operînd în domenii în care cercetarea omenească a pătruns de puțină vreme, nu pot fi nici prevăzute cu precizie, nici prevenite cu eficacitate.

Un om care, efectuînd cine știe ce experiențe, undeva pe cursul unui rîu, ar otrăvi apele ce curg la vale, ar fi, în orice țară — și pe bună dreptate —, judecat și condamnat. Exploziile nucleare la mare altitudine sînt o acțiune cam de același fel — dar cu consecințe amplificate la scara întregii omeniri. La urma urmei, toți cîți trăim pe globul pămîntesc — cu civilizațiile și culturile ai căror urmași și continuatori sîntem, cu orașele și cu satele noastre, cu bucuriile și necazurile noastre mari și mici, cu continua noastră aspirație către mai bine, către mai frumos — trăim, ca și generațiile care ne-au precedat de-a lungul mileniilor, în condițiile anumitor procese din natură. Explozia unei încărcături nucleare în spațiul periterestru ar rupe echilibrul existent, ar genera în mod inevitabil fenomene noi care, la rîndul lor, ar determina modificări în condițiile de viață ale omului pe pămînt.

Are cineva dreptul de a se juca astfel de-a ucenicul vrăjitor cu forțe care pot vătăma existența zilnică a milioane de oameni? Medici și juriști, astronomi și geologi, fizicieni și biologi îi contestă, unanim și categoric, oricui. Nu întîmplător cei dintîi care au protestat împotriva proiectului american al exploziilor nucleare la mare altitudine au fost savanți din întreaga lume, inclusiv din S.U.A. „*Păturile extraatmosferice*—se spune în mesajul pe care un grup de oameni de știință americani l-au adresat președintelui Kennedy—*nu sînt un domeniu unde persoane particulare sau chiar națiuni să poată efectua experiențe distrugătoare*".

De ce a luat guvernul Statelor Unite inițiativa unor asemenea experiențe? Că nu din pasiune științifică, o dovedește cu prisosință însăși reprobarea venită din partea atîtor savanți cu autoritate. De ce, dar? Autoritățile de specialitate din Statele Unite au declarat în mod deschis că unul dintre obiectivele acestor experiențe este să se verifice dacă prin asemenea explozii se pot scoate din funcțiune sistemele de telecomunicații și instalațiile de radiolocație. Este însă notoriu că aceste utilaje fac parte din mijloacele *defensive* ale statelor. După cum sublinia declarația din 4 iunie a guvernului sovietic, declarațiile americane privitoare la scopul experiențelor sînt „*tot una cu recunoașterea că Statele Unite caută anticipat posibilitatea de a paraliza apărarea statelor iubitoare de pace și, implicit, de a se asigura împotriva unei contralovituri nucleare*".

În același timp, declarația, oglindind perseverenta luptă a U.R.S.S. împotriva intensificării cursei înarmărilor nucleare, adresează guvernului S.U.A. chemarea de a-și pleca urechea la cererile legitime ale popoarelor și de a renunța, în interesul întregii omeniri, la experiențele nucleare de altitudine. Încă o dată, Uniunea Sovietică cheamă Statele Unite pe calea unei înțelegeri cu privire la interzicerea pentru totdeauna a tuturor experiențelor cu arma nucleară.

Nu există însă surd mai surd decît cel care nu vrea să audă. Observatorii de la Washington afirmă că autoritățile din S.U.A. nici nu se gîndesc să abandoneze cinicul proiect.

Un om de știință de valoarea profesorului Bernard Lovell, directorul Observatorului astronomic britanic „Jodrell Bank", califica hotărîrea guvernului S.U.A. drept „*un afront la adresa lumii civilizate*". Traducerea ei în viață, în disprețul dreptului și al moralei, ar fi considerată de întreaga opinie publică internațională drept o crimă împotriva omenirii.

fotocronica FLĂCĂRII

Refugiații algerieni se reîntorc în patrie, unde vor participa la referendumul de la 1 iulie pentru autodeterminarea Algeriei. Fotografia înfățișează un grup de algerieni plecînd din Oujda (Maroc).

Havana. Aspect de la manifestarea care a avut loc în clădirea Coliseumului din capitala Cubei, cu prilejul deschiderii unei săptămîni a tineretului, sub lozinca „Copiii se nasc ca să fie fericiți".

WELCOME
SILVIA POPOVICI

Washington. La premiera filmului romînesc „Darclée", care a avut loc la cinematograful „Paris" din capitala Statelor Unite, a participat și o delegație de cineaști romîni, printre care și interpreta rolului principal din film, actrița Silvia Popovici. În fotografia din dreapta: „Bun venit, Silvia Popovici", scrie la intrarea în cinematograf. În fotografia de sus: actrița Silvia Popovici, scriitorul-scenarist Mihnea Gheorghiu și actrița americană Susan Strasberg.

De pe urma crahului de la bursa din New York au suferit micii acționari, beneficiile revenindu-i marelui business.

(Ziarele)

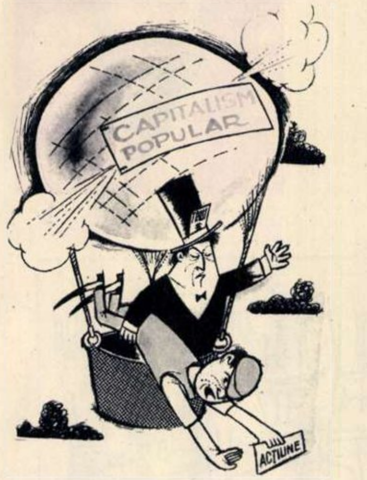

Trustmanul: „Nu te supăra, stimate coasociat; trebuie făcute sacrificii".

Desen de N. CLAUDIU

Trupe olandeze sînt îmbarcate pe aeroportul Boreoko, în apropiere de Biak (Irianul de vest), pentru a fi trimise împotriva forțelor patriotice. În ciuda acțiunilor de represalii întreprinse de colonialiștii olandezi, mișcarea de partizani ia amploare. Întreaga peninsulă Tienderavasi (peninsula Vogelkopf) se află în mod practic sub controlul partizanilor.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 24 (368)
16 iunie 1962

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Coperta noastră: fotografie de E. IAROVICI. Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

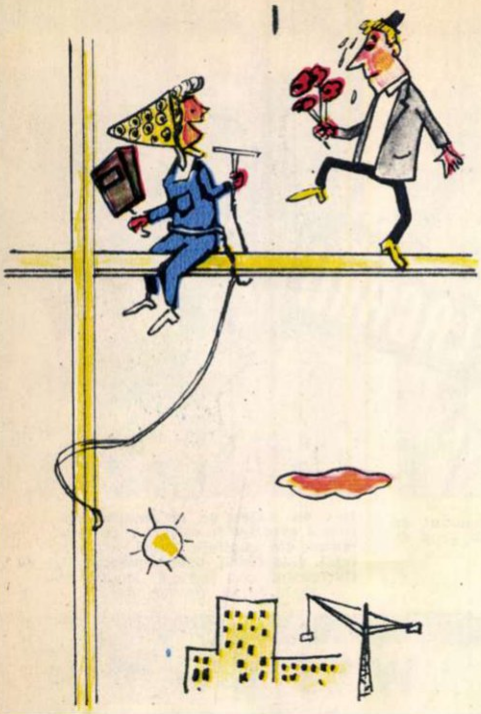

— Acum într-adevăr te cred că mă iubești...
(din „Ogoniok")

Guvernul de la Bonn încearcă să scape de criza economică prin intensificarea cursei înarmărilor.
(Ziarele)

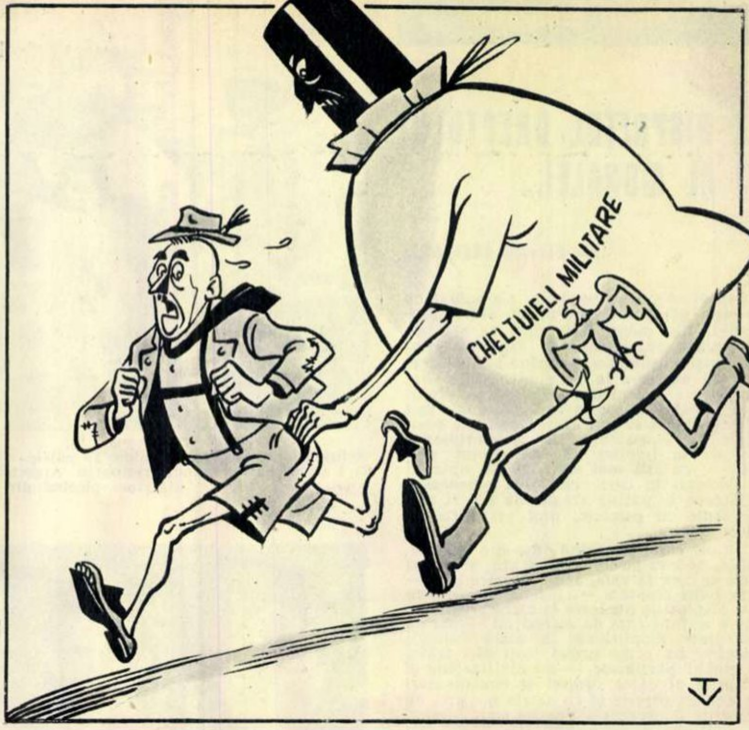

CONTRIBUABILUL VEST-GERMAN:
— Aoleo! Ce mai vrei?!...
— Un mic obol pentru... „miracolul economic"!...

Desen de V. TIMOC

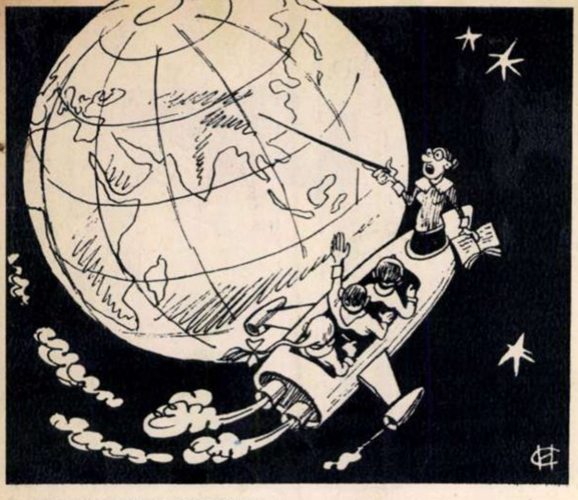

Intr-un viitor apropiat:

Lecție de geografie pe un mapamond... în mărime naturală.

(din „Ogoniok")

UMOR

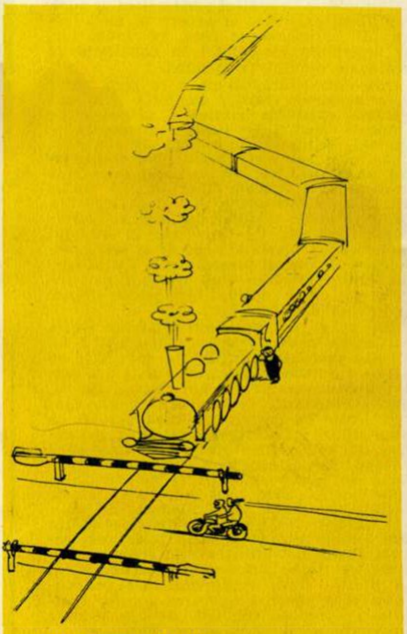

Visul motociclistului.
Desen de V. CRIVĂȚ

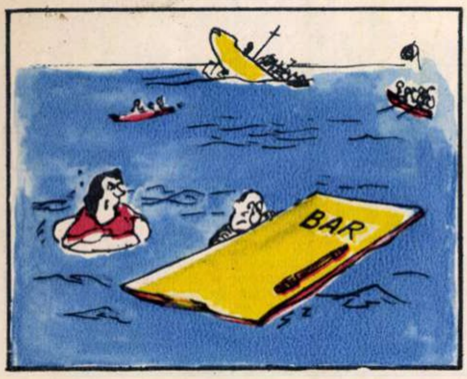

— Știam eu că aici te găsesc!
(din „Eulenspiegel")

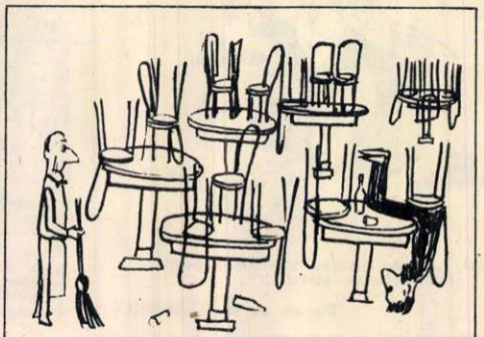

Fără cuvinte.
(din „Eulenspiegel")

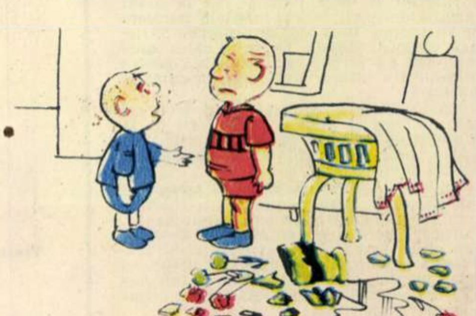

— Spune-i tu mămicăi... Doar o cunoști mai de mult!...

(din „Schweitzer Illustrierte")

TRĂIASCĂ ÎN VECI PRIETENIA ROMÎNO-SOVIETICĂ

Proletari din toate țările uniți-vă!

FLACAR

Nr. 25 (369) — 23 iunie

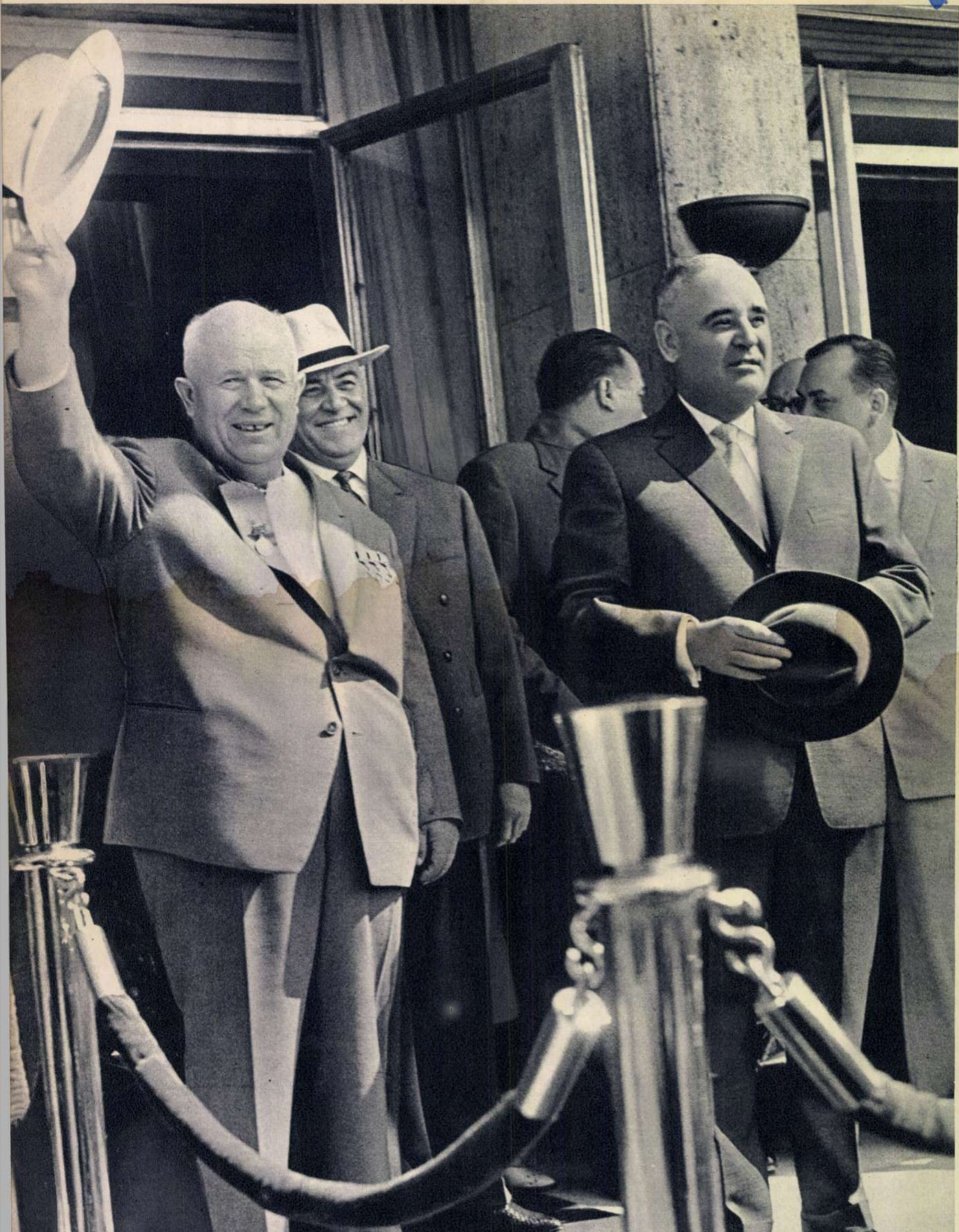

În gara Băneasa, răspunzînd aclamaţiilor mulţimii.

Poporul romîn salută cu entuziasm pe înalţii oaspeţi sovietici

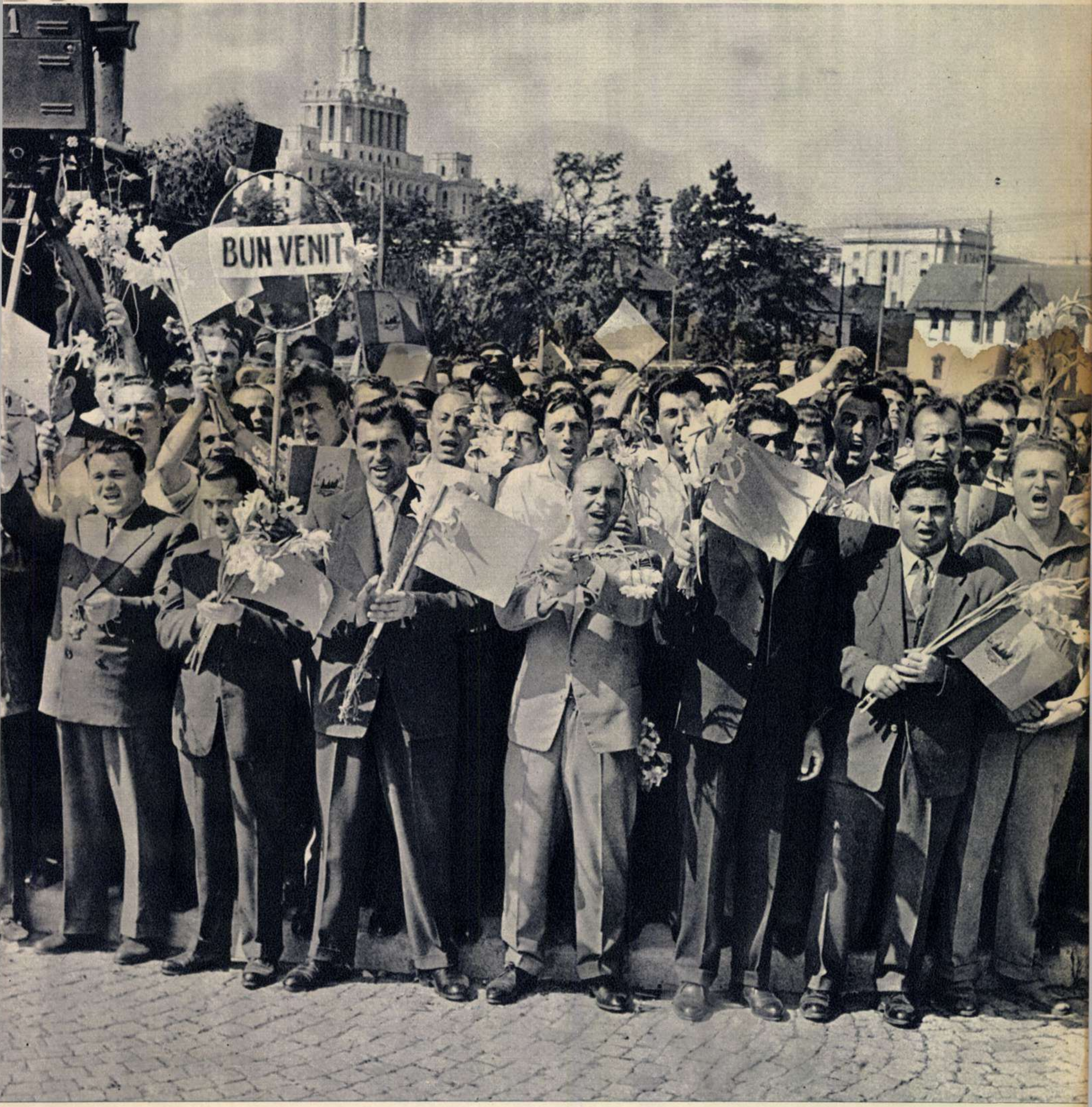

Sute de mii de bucureşteni i-au salutat cu entuziasm pe înalţii oaspeţi.

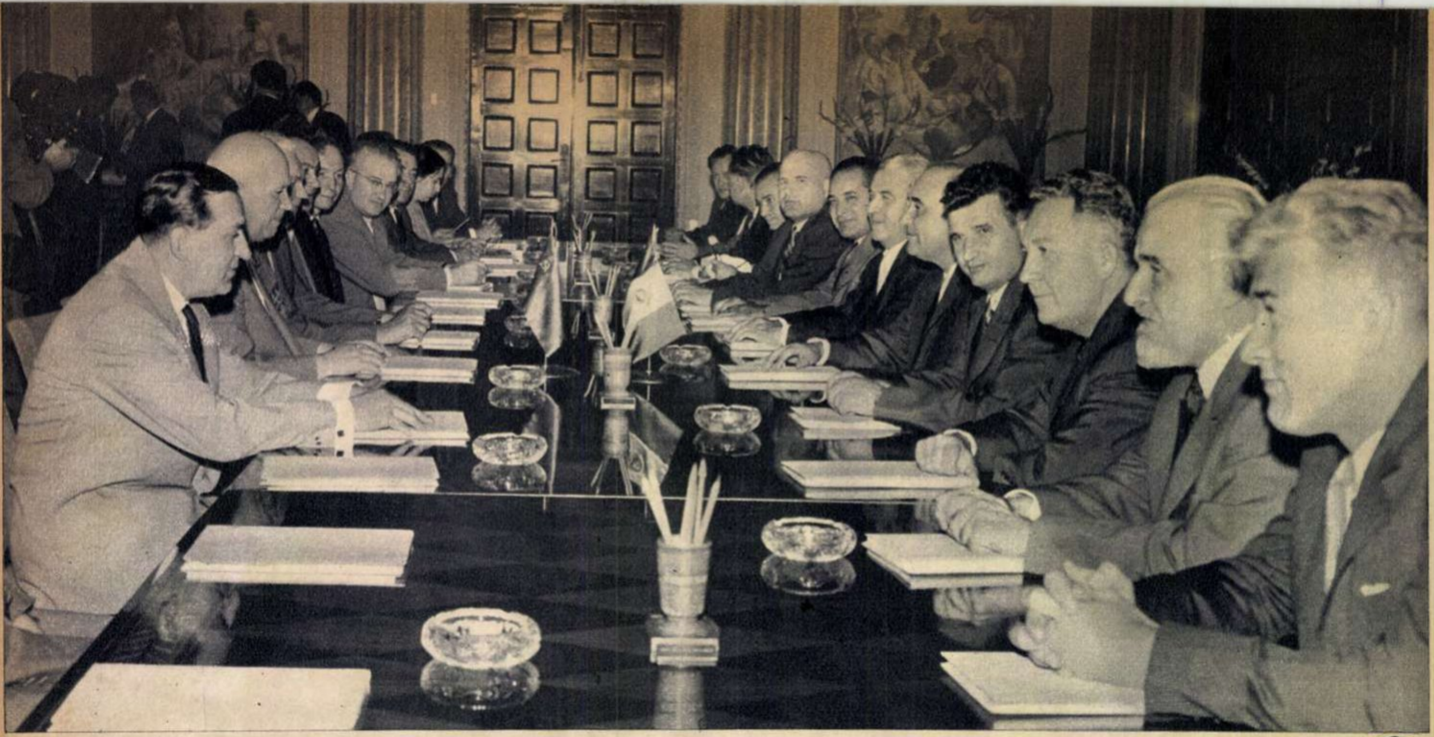

La Palatul R.P.R. au început într-o atmosferă cordială, de prietenie frăţească, convorbirile dintre delegaţiile de partid şi guvernamentale ale R.P. Romîne şi Uniunii Sovietice.

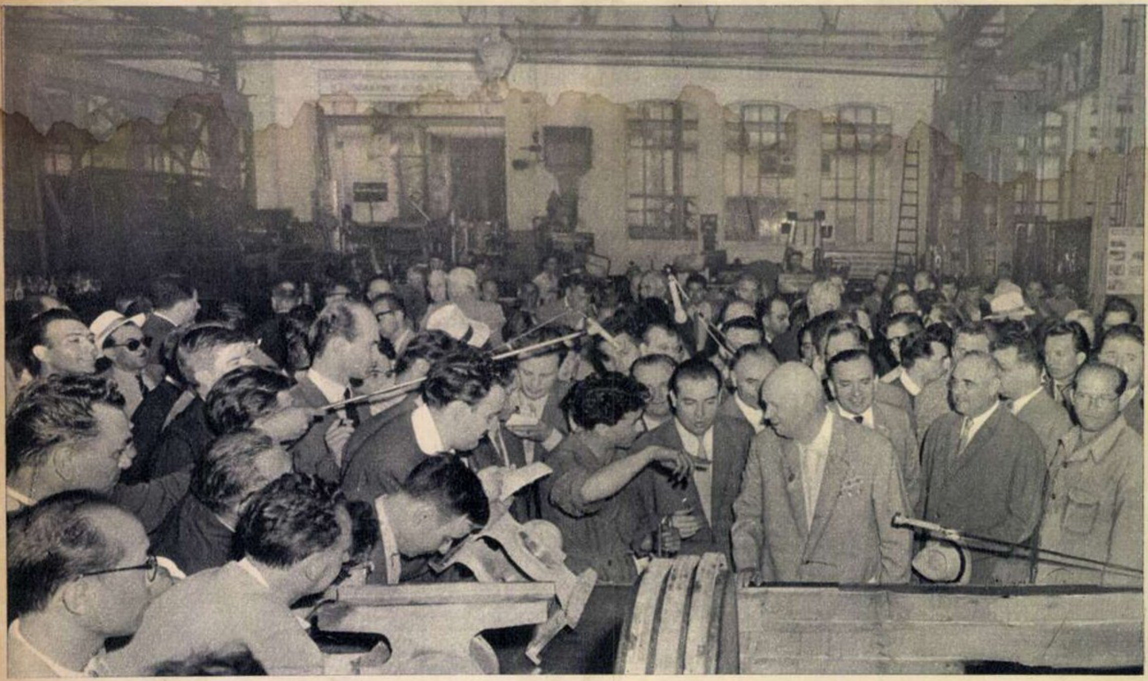

În timpul vizitei la uzinele „Griviţa Roşie", tovarăşii N. S. Hruşciov şi Gh. Gheorghiu-Dej au stat de vorbă cu numeroşi muncitori. În fotografie, şeful delegaţiei sovietice întreţinîndu-se cu trasatorul Tatian Marin, pe care l-a întrebat despre pregătirea profesională, despre familia sa şi despre condiţiile în care trăieşte.

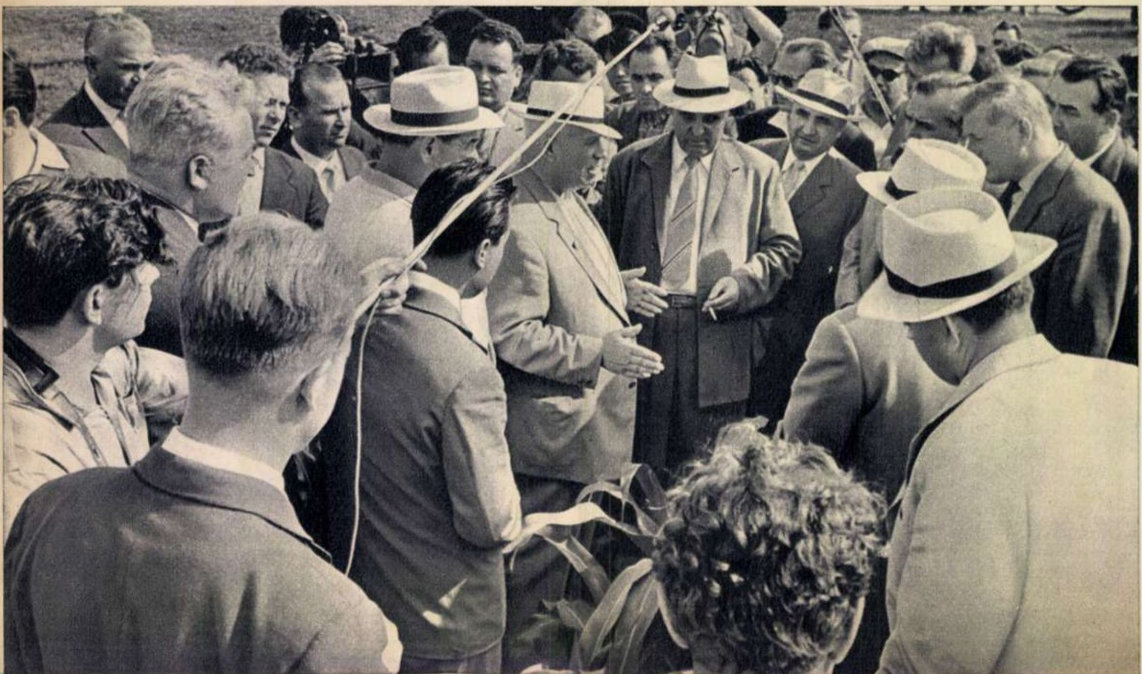

La Fundulea, oaspeţilor sovietici li s-a vorbit despre activitatea ştiinţifică a Institutului de cercetări pentru cereale şi plante tehnice.

Continuarea fotoreportajului despre vizita delegaţiei de partid şi guvernamentale a Uniunii Sovietice în paginile 22-23-24

Ei, aici e aici! Controloarea de calitate Corina Diaconescu (stînga) o consultă pe tovarăşa ei Denisa Cheregi: nu cumva ochii ei au înşelat-o în ce priveşte identitatea de culoare dintre mostră şi ţesătură?

A DOUA TINEREȚE A INULUI

Pe meleagurile noastre, prima tinereţe a inului — *linum usitatissimum*, cum îi spun botaniştii — se pierde departe, departe în istorie, în epoca daco-romană sau poate chiar mai departe. Cu poalele sumese, femeile îl „topeau“ şi îl „băteau“ la malul gîrlei, apoi, apărîndu-se de pleavă cu basmaua legată peste gură, îl meliţau în ogradă, îl dărăceau şi îl torceau în tinda casei; firul gălbui şi grosolan era ţesut la război şi devenea cămaşă, iţari, ştergar... Acesta era „fluxul tehnologic“ al transformării plantei în pînză şi aşa s-a păstrat de la străbuni pînă la contemporani, pînă nu de mult, adică.

Încăput pe mîinile tehnicii epocii socialismului, inul îşi trăieşte în zilele noastre a doua tinereţe. De la malul gîrlei la topitoria mecanică, de la meliţă, darac şi furcă la ringul cu mii de turaţii pe minut, de la războiul din tindă la jaquardul automat, inul revendică un loc de cinste în familia textilelor fine. De la iţari şi ştergar, iată-l concu-

Dacă, intrînd în magazin, privirile dv. vor fi atrase de culoarea vie şi veselă a cutărui „inişor“ produs al fabricii din Păuleşti, amintiţi-vă de Ion Baban (stînga) şi Nicolae Mitroi care au pus mult suflet ca dv. să vă bucuraţi de cumpărătura făcută.

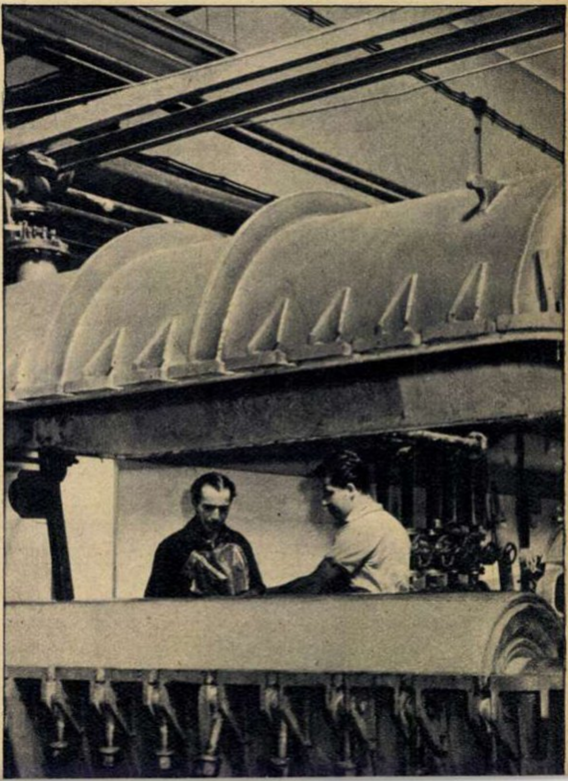

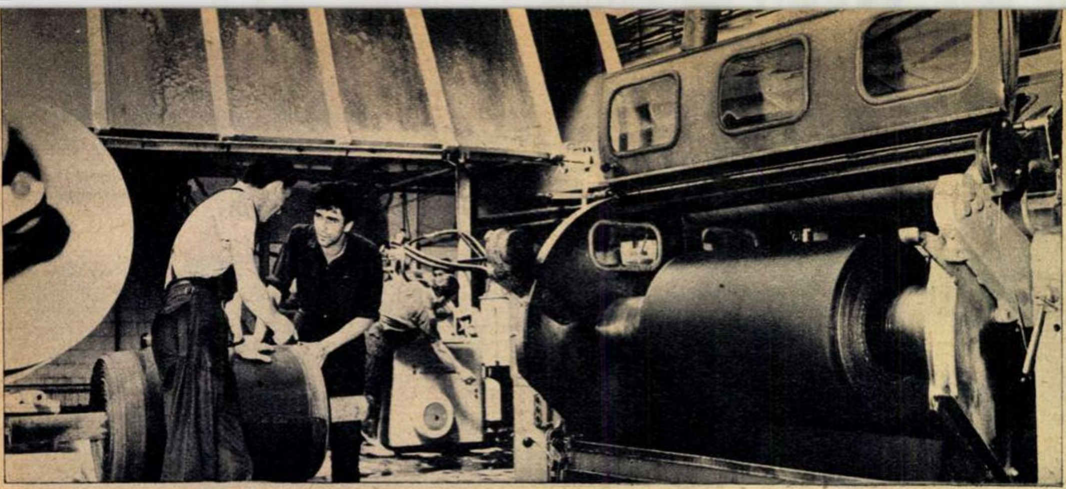

Inginerul Emil Odiaţlu (stînga) şi ajutorul de meşter Nicolae Negritu stabilesc datele tehnice necesare pentru vopsirea unui nou lot de pînză.

Vara, cînd e cald, o rochie de in e nu numai frumoasă, ci şi răcoroasă, plăcută la purtat.

rent serios al bumbacului la confecţia rochiilor de vară, a lenjeriei de pat, a feţelor de masă, a tapiseriei de mobilă. A doua tinereţe a inului seamănă cu prima, tot atît cît seamănă industria socialistă cu economia naturală.

E tînără întreprinderea textilă din Păuleşti, iar secţia ei de finisaj şi mai tînără: nici un an nu a împlinit. Înzestrată cu utilaj la nivelul tehnicii mondiale, secţia aceasta (albitorie pentru fire şi pînzeturi, vopsitorie, apretură, mercerizare, imprimerie etc.) reprezintă, fără doar şi poate, mîndria fabricii. Halele mari, curate, luminoase şi aerate, maşinile moderne, transportul mecanizat al materialelor în interiorul secţiilor cu electrocarul, însuşi aspectul exterior al oamenilor în halate albastre şi şorţuri din material plastic, toate acestea răstoarnă dintr-o dată tot ceea ce se ştie despre înfăţişarea vechilor întreprinderi similare, cu atmosfera lor apăsătoare, îmbîcsită de vapori fierbinţi şi mirosuri grele.

Iată, de pildă, hala albitoriei pentru fire, dotată cu agregate automatizate de mare productivitate O.B.-500 L. importate din U.R.S.S. Că de calitatea albirii firului depinde obţinerea unei calităţi superioare la operaţia ulterioară de vopsire, o ştiu de mult specialiştii. La instalaţiile mai vechi de albire, calitatea (relativă) se obţinea printr-o repetare a ciclului de albire, procedeu costisitor şi cu productivitate scăzută. Scurtarea acestor cicluri s-a obţinut prin introducerea procedeului cu totul nou al înlocuirii „clasicului“ hipoclorit cu un amestec de hipoclorit şi apă oxigenată. De remarcat că modernul agregat, permiţînd recuperarea soluţiilor chimice o dată folosite, afectează favorabil şi simţitor capitolul economii şi preţ de cost din planul întreprinderii.

Lucruri asemănătoare se pot relata şi despre celelalte sectoare ale finisajului. La vopsitorie, de pildă, un alt agregat, cu patru valţuri, asigură impregnările cu orice categorie de coloranţi la un nivel calitativ ridicat. Superioritatea maşinii constă în aceea că prin sistemele de valţuri cauciucate, viteză şi presiune reglabile, se asigură o pătrundere profundă şi uniformă a colorantului în materialul textil. Aici se folosesc de curînd coloranţi reactivi care au proprietatea de a intra în combinaţie chimică directă cu fibra celulozică a inului sau bumbacului, îmbunătăţind astfel indicii calitativi şi coloritul ţesăturii: intensitate, uniformitate, rezistenţă şi — evident — aspectul coloristic frumos.

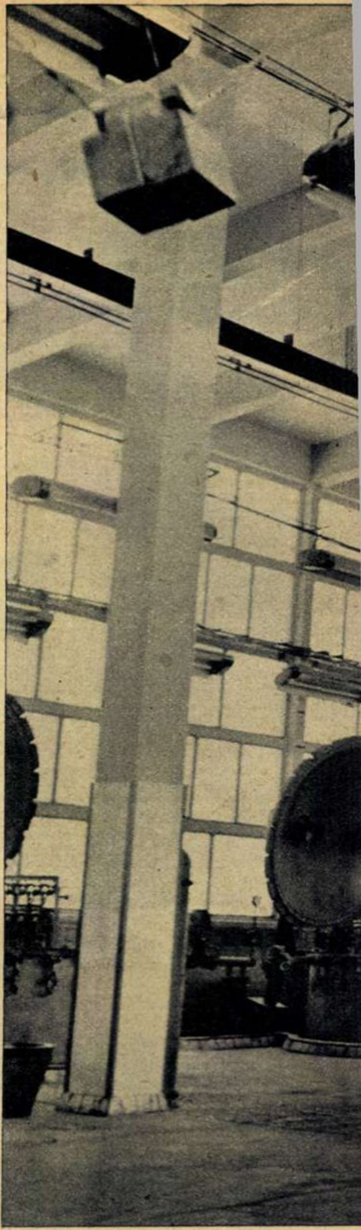

Să ne oprim acum o clipă în faţa rameuzei pentru apretat. Vedeţi, atunci cînd intrăm într-un magazin să cumpărăm pînză pentru cearşaf — să spunem — dintr-o veche deprindere, cercetăm materialul nu numai cu ochii, ci şi cu mîna, pipăindu-l. De fapt, noi nu ştim exact ce vrem să aflăm de la pînză, pipăind-o. O ştiu însă foarte bine muncitorii de la apretură. Dacă operaţia pe care au făcut-o ei este calitativ bună, materialul capătă luciu, moliciune, devine plăcut la tuşeu. Rameuza noastră, o unealtă perfecţionată, face apretură simplă sau dublă, ridicînd productivitatea la această operaţie de trei-patru ori (materialul „circulă“ în maşină cu o viteză de 120 m pe minut). Sistemul de suflare a aerului cald prin diuze înlătură contactul direct al pînzei cu suprafeţele fierbinţi ale maşinii, ceea ce, în trecut, însemna o sursă sigură de defecte ce apăreau pe ţesătură. Un dispozitiv de absorbţie al degajărilor de gaze nocive (formaldehida) la apreturile de material

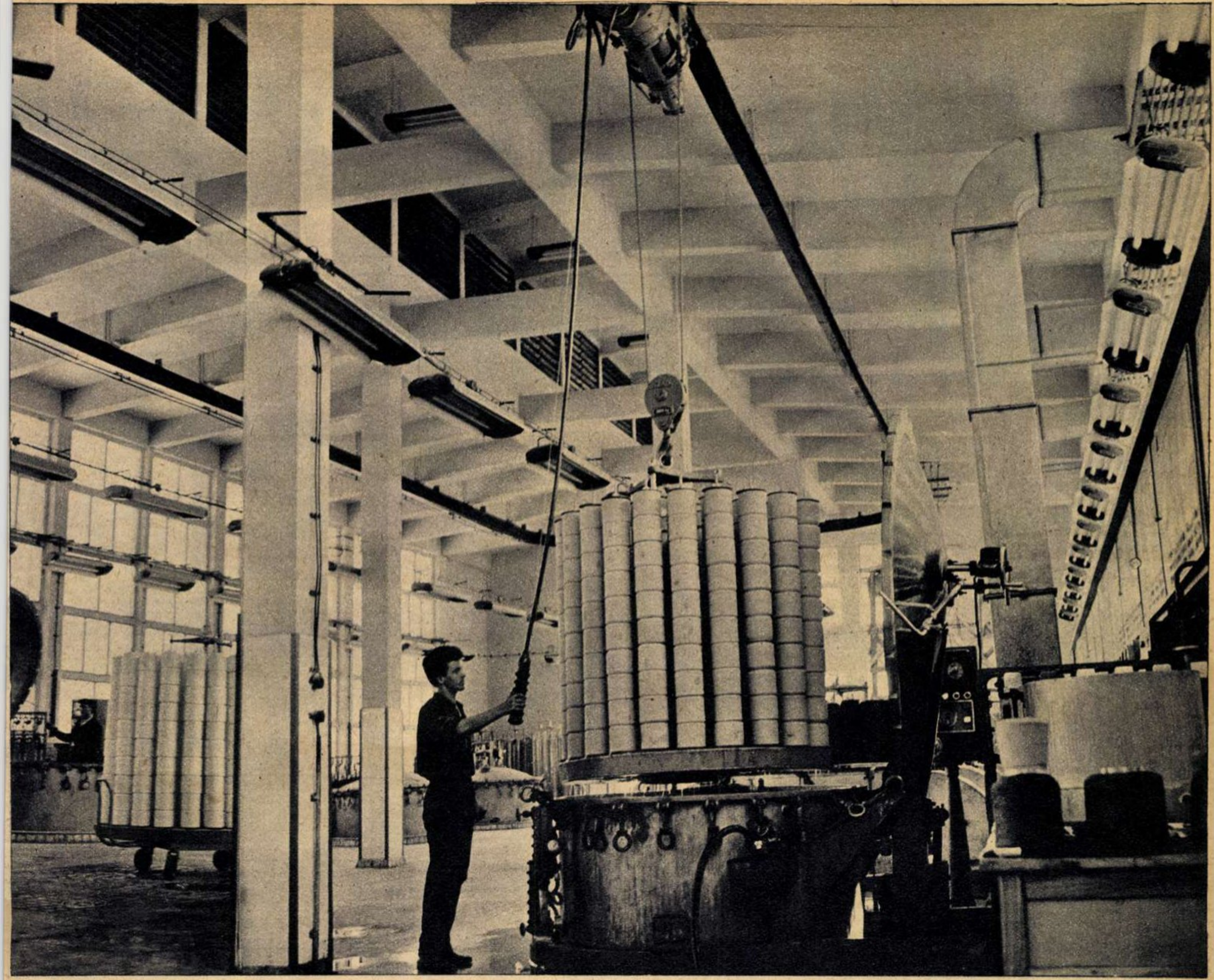

Printr-o singură apăsare pe buton, ajutorul de meşter Aurel Stănescu ridică din autoclavă enormul stativ cu bobine albite. Complexelor agregate de albit nu le sînt necesari mai mult de doi oameni care să le dirijeze.

neşifonabil apără sănătatea celor ce muncesc aici.

Fără îndoială, s-ar putea continua încă mult cu descrierea frumoasei zestre pe care statul a dat-o acestui tînăr vlăstar al industriei noastre textile. Dar — şi nu vom spune nimic nou — maşina, oricît de perfecţionată ar fi, tot un obiect inert rămîne atîta timp cît nu este însufleţită de om. Iar dacă e vorba de maşina nouă, perfecţionată, problema cum este ea stăpînită, cum e determinată să dea randament maxim, într-un cuvînt ce grad de calificare au oamenii care o conduc, se pune cu şi mai multă ascuţime.

La secţia finisaj a întreprinderii din Păuleşti există o seamă de oameni care dau un răspuns pozitiv la această întrebare.

Inginerul Emil Odiaţiu, şeful secţiei, şi-a împlinit de curînd două idealuri de viaţă: în primul rînd, a devenit candidat de partid, în al doilea rînd, ridicîndu-se de la calificarea de muncitor vopsitor (e şi fiu de muncitor vopsitor) la aceea de inginer textilist, a primit o muncă şi răspunderi care îl pasionează. „E frumos să lucrezi cu inul — spune el. La noi, tehnologia finisării lui e mai puţin cunoscută. Aş dori ca prin experienţa noastră să contribuim şi noi la lărgirea cunoştinţelor despre utilizarea la un înalt nivel tehnic a acestui produs textil cu atîtea admirabile însuşiri". Tînărul inginer Odiaţiu se străduieşte să ştie, el, să ştie şi alţii.

Cu un an în urmă, vreo zece bărbaţi, cei mai mulţi tineri, formau echipa de montaj a utilajului pentru finisaj, proaspăt sosit în fabrică. Unii dintre ei mai fuseseră în meserie, alţii nu. Au îndrăgit frumoasele maşini pe care le-au montat şi şi-au exprimat dorinţa să rămînă să lucreze la ele. Trimişi pe un termen de 45 de zile la fabrici similare, pentru familiarizare, s-au întors în fabrică şi, ajutaţi, au deprins meseria. Iată-i astăzi, dintre foştii montatori, pe comuniştii Ion Baban şi Nicolae Mitroi—ajutori de meşteri la albitorie, pe Radu Estan — ajutor de meşter la vopsitorie, pe Ilie Ştefan, Stanciu Stanciu ş.a.—muncitori calificaţi în diferitele sectoare ale finisajului. Tuturor le este caracteristică dragostea de muncă şi dorinţa fierbinte de a-şi ridica nivelul calificării; cu toţii exercită o admirabilă influenţă asupra întregului colectiv.

Dar, desigur, problema calificării oamenilor la nivelul înalţilor indici tehnici ai maşinilor nu este încă rezolvată în fabrică. Chiar dacă se admite că întreprinderea întîmpină greutăţi obiective ce ţin de tinereţea ei, tot nu se poate ocoli faptul că mai există posibilităţi încă nefolosite, că prin noi eforturi rezolvarea problemei ar putea fi grăbită. De ce, de pildă, pînă astăzi nu funcţionează din plin cabinetul tehnic? Sau, de ce propaganda pentru cartea tehnică de specialitate este inexistentă? De ce nu există un plan de organizare de noi cursuri de calificare şi nici de conferinţe de specialitate? Măsurile luate de conducerea întreprinderii în legătură cu specializarea muncitorilor nu numai la aceeaşi maşină, ci chiar la aceleaşi articole sau la acelaşi grup de coloranţi, de pildă, sînt bune, dar dacă nu sînt legate şi de pregătirea teoretică a oamenilor nu pot duce prea departe.

……

La pavilionul de mostre din toamna trecută, nu puţini vizitatori se opreau în faţa unor exponate ale întreprinderii din Păuleşti plăcut impresionaţi de înfăţişarea lor. Erau ţesături 50% in: aşternut de pat „Dalila",feţe de mese „Frunza" (imitaţie de damasc), materiale pentru rochii de vară „Valerica". Acestea, şi altele încă, pot fi găsite acum în magazine, ca un răspuns prompt şi cinstit al colectivului acestei fabrici la dorinţele oamenilor muncii.

În cea de-a doua sa tinereţe, inul crescut pe plaiurile noastre a găsit la Păuleşti prieteni buni şi inimoşi.

E. DASCĂLU
Fotografii de Elena GHERA

NAUFRAGIU LA STOCK EXCHANGE

De mult n-a mai trăit Wall Street-ul asemenea zile de panică, ca acelea prilejuite de uluitoarele scăderi ale cursului acţiunilor, înregistrate recent la bursa din New York. La 14 mai, ordinele de vînzare a acţiunilor se dădeau atît de repede, încît „ticker“-ul[1] nu a mai putut ţine pasul cu ritmul infernal al realizării tranzacţiilor. El înregistra rezultatele cu 80 minute de întîrziere! Aceasta nu s-a mai întîmplat, după spusele unor observatori, de la marile scăderi din 1955 (după criza cardiacă a fostului preşedinte Eisenhower), iar după date furnizate de alţii, mai vîrstnici, din 1933. În aceeaşi zi s-au vîndut aproape 6 milioane de acţiuni.

A venit apoi ziua de 28 mai. Ziarele au denumit-o „lunea neagră“. La bursă a avut loc o nouă prăbuşire a cursului valorilor, a doua ca amploare după cea din 29 octombrie 1929, intrată în zbuciumata istorie a Wall Street-ului sub numele de „vinerea neagră“[2]. S-au vîndut aproape 10.000.000 de acţiuni, iar valoarea pierderilor s-a ridicat la 59.500.000.000 dolari. Iată însă că, pentru economia americană, după „lunea neagră“ a urmat şi „marţea neagră“ a anului 1962. La 29 mai situaţia s-a agravat şi mai mult: au fost vîndute 14.750.000 de acţiuni. *„Wall Street-ul a cunoscut în cursul ultimelor două zile (28 şi 29 mai 1962) cele mai dramatice momente din istoria sa, după crahul din 1929. În răstimpul a două şedinţe, în cursul cărora valorile acţiunilor au fost amputate cu peste 30 miliarde de dolari, publicul american a trecut prin spaima de a retrăi aceeaşi prăbuşire ca şi la 29 octombrie 1929“* — scria un comentator al agenţiei „France Presse“.

În acele zile, acţionarii mai mici, ca şi reprezentanţii „grangurilor“, urmăreau ore întregi în faţa teleimprimatoarelor sau în birourile agenţiilor de bursă, pe tablouri electrice, cursurile acţiunilor. Iar în sala bursei, „ticker“-ul ajunsese să înregistreze tranzacţiile cu o întîrziere de peste două ore! Dar coborîrea preţurilor acţiunilor sub nivelul minim atins la 28 mai nu s-a oprit. La 13 iunie, bursa din New York a cunoscut cel mai scăzut indice înregistrat la închidere, în cadrul tendinţei generale de scădere manifestate începînd din 13 decembrie 1961.

Prăbuşirea cursurilor la bursa din New York a determinat o reacţie în lanţ la celelalte burse principale din Occident. La Londra, de pildă, s-au înregistrat cele mai mari scăderi de la criza müncheneză din 1938. Pierderile iniţiale s-au ridicat la trei miliarde de lire.

Factorii „emoţionali“!

Panica de la bursa din New York a fost determinată, potrivit unor comentatori, de o serie de factori „emoţionali“ legaţi mai cu seamă de opoziţia recentă a preşedintelui Kennedy faţă de scumpirea preţului oţelului. Vînzările masive ale acţiunilor au fost făcute de micii depunători. De cîţiva ani numărul acestora a sporit în urma propagandei deşănţate făcute „expansiunii economice a S.U.A.“ cît şi pe calea împărţirii unor acţiuni de către întreprinderi sub formă de „recompense“ acordate unor salariaţi.

Crahul de la bursa din New York demască de altfel încă o dată falsitatea teoriilor privind aşa-numitul capitalism popular. Printre cei care şi-au aruncat primii acţiunile pe piaţă se aflau micii producători, comercianţi şi afacerişti, o serie de liber profesionişti, precum şi reprezentanţii aristocraţiei muncitoreşti.

Astfel micii posesori de acţiuni au simţit pe propria lor piele în timpul crahului cum funcţionează „capitalismul popular“.

Mecanismul creşterii şi scăderii cursurilor la bursă (mecanism devenit clasic) ne arată care este procesul acaparării economiilor micilor depunători prin prăbuşirea cursurilor şi vînzarea precipitată a economiilor.

Bursa reprezintă un barometru al situaţiei economiei unui stat capitalist. Fluctuaţiile din economie se reflectă şi în fluctuaţiile de la bursă. Cursul ridicat al acţiunilor, la un moment dat, nu reflectă însă cu exactitate valoarea reală a producţiei şi avîntul general al economiei. Profitînd de această împrejurare, marile bănci se unesc adeseori pentru a specula în comun fluctuaţiile de la bursă prin acapararea hîrtiilor de valoare aflate în circulaţie sau prin vînzarea lor. În jocul de bursă „à la hausse“ (la creştere), afaceriştii urmăresc să concentreze în mîinile lor acţiunile, monopolizînd şi limitînd oferta. Cînd jocul se desfăşoară „à la baisse“ (la scădere) ei forţează în mod artificial ofertele.

În ultimele luni, cursurile acţiunilor au crescut disproporţional cu adevărata stare a economiei americane.

Supraevaluarea acţiunilor, urcarea cursului lor nejustificată de starea generală a economiei americane (urcare speculativă ce nu corespundea cu rata profiturilor şi a dividendelor) constituie tocmai una din principalele cauze ale prăbuşirii de la bursă. În ajunul crahului devenise din ce în ce mai evident faptul că într-o zi cursurile acţiunilor trebuiau să fie puse în concordanţă cu adevărata situaţie a economiei americane. Faptele demonstrează că ritmul redresării afacerilor, survenit în mai 1961, nu a fost însă continuat. A început o vădită scădere a ritmului producţiei în anumite sectoare economice, ceea ce — după cum subliniază agenţia „France Presse“ — „a fost de natură să submineze încrederea publicului“.

Într-un asemenea moment evenimentele s-au desfăşurat pe un făgaş bine cunoscut. În epocile de criză sau în cele premergătoare depresiunilor, începe desfacerea în masă a hîrtiilor de valoare. În condiţiile de panică ce se creează, cursurile acţiunilor scad cu mult mai repede decît valoarea capitalului pe care îl reprezintă acţiunile. Aceasta duce la ruinarea rapidă a micilor deţinători de acţiuni. Cu prilejul scăderilor de bursă care au avut loc în ultimele săptămîni s-a realizat, printre altele, o veritabilă expropriere a micilor acţionari, printr-o scoatere forţată a acţiunilor din patrimoniul lor; iar cei puţini şi bogaţi s-au mai înavuţit prin acapararea la preţuri de nimic a cîtorva zeci de milioane de acţiuni.

Ce au cîştigat „taurii“ şi „urşii“

În cercurile bursiere din Occident circulă o anecdotă despre naivii care îşi închipuiau că se pot îmbogăţi prin investirea economiilor lor în acţiuni pentru a pîndi momentul cînd acestea vor avea un curs ridicat sau vor produce dividende grase. Se spune că visul „bursierilor“ din New York este de a putea şti care va fi „cota“ (adică valoarea acţiunilor) în „decembrie viitor“. Acest privilegiu a fost dat, spune anecdota, o singură dată unui cetăţean. Un magician l-a înzestrat pe acesta cu harul de a avea un vis în care să i se „arate“ un ziar cu cota bursei peste şase luni. Omul din poveste a visat care va fi cursul bursei peste şase luni; dar cînd şi-a mai aruncat încă o dată ochii pe acelaşi ziar, în altă pagină a zărit anunţul propriului său deces...

Moartea iluziilor şi a economiilor. Aceasta este, într-adevăr, soarta pe care o rezervă marii rechini ai finanţei acelor cetăţeni de rînd care îşi mai închipuie că pot deveni, de pildă, proprietarii lui „General Motors“ în ziua în care cursurile vor spori.

De înmormîntarea iluziilor şi a economiilor se îngrijesc „taurii“ şi „urşii“ bursei de pe Wall Street.

Într-un dicţionar al bursei americane se dau următoarele definiţii: „Urs este acela care consideră că cursul acţiunilor trebuie să scadă; taur este acela care crede că cursul acţiunilor trebuie să crească“. Afaceriştii nu se mulţumesc numai să „considere“ sau să „creadă“ în creşterea sau scăderea cursurilor. Ei acţionează cu perseverenţă în direcţia în care sînt specializaţi.

Iată cum procedează „urşii“. Ei vînd, de obicei, acţiuni pe care nu le posedă. Astăzi „vînd“ acţiuni inexistente pentru suma de 100.000 dolari. Creîndu-se un curent de vînzare, iar oferta depăşind cererea, ei pot achiziţiona mîine acţiunile respective nu cu 100.000 ci cu 90.000 de dolari. Prima sursă de cîştig o constituie deci diferenţa de preţ între vînzarea fictivă şi cumpărarea reală. A doua sursă de cîştig este asigurată prin comisionul obţinut la vînzările reale. Comisionul este cu atît mai mare cu cît valoarea tranzacţiei este mai mică. Spre

---

1) „Ticker“-ul este un aparat electric cu ajutorul căruia conţinutul tranzacţiilor (adică vînzările şi cumpărările) se înregistrează pe o bandă specială, proiectată apoi pe şase ecrane albe situate în sala principală a bursei din Wall Street.

2) În 1929 s-au vîndut 16.410.030 acţiuni.

UNUI CRAH DE MARI PROPORŢII

Privită de sus, panorama bursei din New York în zile agitate seamănă cu aspectul unei porţiuni de ocean după un naufragiu. Un asemenea naufragiu l-a cunoscut într-adevăr Stock Exchange în „lunea neagră".

• LUNEA NEAGRĂ • CINE A PIERDUT 60 MILIARDE DOLARI • CURSUL ACŢIUNILOR A SCĂZUT CU 30 MILIARDE DOLARI • MARŢEA NEAGRĂ LA LONDRA: 3 MILIARDE LIRE STERLINE PIERDUTE • MILIOANE DE OAMENI JEFUIŢI ÎN CÎTEVA CEASURI

exemplu, la acţiuni în valoare de 1.000 dolari el cîştigă 1,6 la sută din preţul vînzării, iar la cele de 100 dolari, 6 la sută. Putem lesne să ne închipuim ce sume uriaşe s-au plătit drept comision cu prilejul recentelor vînzări, întrucît imensa majoritate a celor care şi-au lichidat acţiunile au fost tocmai micii deţinători de acţiuni.

În incinta bursei, „taurii" şi „urşii" se luptă pe viaţă şi pe moarte pentru obţinerea beneficiilor de pe urma speculaţiilor întreprinse. Victimele sînt micii acţionari. De pe urma luptei beneficiază stăpînii marilor bănci. Agenţii de bursă sînt — în marea majoritate a cazurilor — reprezentanţi ai marilor firme de „brokeri", legate prin fire invizibile de principalele bănci. Patronii băncilor sînt adevăraţii „tauri" şi „urşi" ai bursei, ei sînt stăpînii „taurilor" şi „urşilor" lor care lucrează efectiv pe sălile bursei. Dacă într-o zi cîştigă „taurii", iar în alta „urşii", nu are prea mare importanţă. Banii smulşi din buzunarele cetăţenilor simpli ajung tot în safeurile băncilor.

Cauzele crahului

Fireşte, cauzele marilor scăderi de la bursa din New York nu pot fi identificate numai în operaţiile de speculă şi nici nu pot fi explicate numai prin factori „emoţionali". Specularea deţinătorilor de acţiuni a fost posibilă, în actualul moment, datorită situaţiei generale a economiei americane.

Costul vieţii a continuat să crească neîncetat. Cheltuielile militare s-au mărit lună de lună. Inflaţia este un fenomen vizibil în viaţa Statelor Unite. Dolarul îşi pierde permanent din puterea de cumpărare. Deficitul bugetar, cauza principală a inflaţiei, a continuat să crească. Deficitul general al bugetului de stat al S.U.A., în anii de după cel de-al doilea război mondial, a fost de peste 48 de miliarde dolari, iar în 1962, conform unor date oficiale prealabile, va creşte cu încă 7 miliarde. Datoria de stat a guvernului american a ajuns la aproape 300 miliarde de dolari! Caracteristic perioadelor de inflaţie în Statele Unite este faptul că economiile nu se mai depun la bănci din cauza slăbirii continue a puterii de cumpărare a dolarului. În aceste perioade, oamenii simpli sînt împinşi să-şi folosească micile economii dobîndite înainte de declanşarea crizelor, prin cumpărarea de acţiuni. Aceasta măreşte cererea de hîrtii de valoare şi contribuie la menţinerea „boom"-ului de la bursă.

Acest „boom" artificial nu poate fi însă menţinut vreme îndelungată. Nu toate cercurile financiare sînt interesate în menţinerea şi agravarea inflaţiei. Faptul că, din anumite considerente, preşedintele Kennedy s-a opus sporirii preţului oţelului este elocvent în acest sens. Unii experţi explică prăbuşirea cursului acţiunilor tocmai prin încercarea de a împiedica creşterea preţului oţelului, creştere care ar fi dus la agravarea inflaţiei. „Preşedintele Kennedy — scria un expert economic al agenţiei «France Presse» — opunîndu-se creşterii preţurilor în siderurgie a pus în discuţie unul din principiile esenţiale ale liberei iniţiative şi a eliminat perspectivele de inflaţie care constituie un stimulent puternic al plasamentelor la bursă".

Iată însă că marii monopolişti tot au putut trece la realizarea planului lor, pe calea ocolită a vînzărilor forţate de la bursă. La Washington criza de la bursă a şi fost botezată „revanşa lui United States Steel!" Miliardele care nu fuseseră obţinute direct prin creşterea preţurilor au intrat în casele de bani ale monopolurilor prin lichidarea acţiunilor. Iar la sfîrşitul anului, dividendele care s-ar fi plătit micilor acţionari vor intra în buzunarele marilor afacerişti.

Cauzele şi mai profunde ale crahului rezidă însă în dificultăţile prin care trece economia americană.

Cauza principală a scăderii cursului acţiunilor constă în ritmul scăzut de creştere a producţiei industriale în anii din urmă, în încetinirea sau chiar micşorarea acestui ritm în ultimele luni, în accentuarea folosirii incomplete, cronice, a capacităţilor de producţie în industria americană. La aceasta trebuie să mai adăugăm îngustarea pieţei interne şi a celei externe, precum şi instabilitatea generală a economiei capitaliste. Din această cauză se naşte întrebarea dacă actuala scădere de la bursă nu anunţă un declin economic accentuat în viitoarele luni. În această privinţă cunoscutul comentator Walter Lippmann îşi împărtăşea, în coloanele ziarului „Washington Post", pesimistele sale pronosticuri: „Situaţia de la bursă arată că avîntul încetează, iar pînă la restabilirea situaţiei anterioare mai este mult. Şomajul în S.U.A. cuprinde 5,5% din forţa de muncă, iar capacitatea de producţie în industria metalurgică este folosită doar în proporţie de 60%. În actuala situaţie, stagnarea care ia locul avîntului este prevestitoarea unui nou declin". Chiar dacă prăbuşirea de la bursă nu va fi urmată imediat de un declin, ea nu va trece fără a lăsa urme grave datorită tocmai şubredei situaţii a economiei americane.

Crahul de la bursa din Wall Street constituie o nouă dovadă a putreziciunii modului de producţie capitalist. Un comentator occidental, trăgînd primele concluzii în urma prăbuşirii din Wall Street, afirma că în momentul de faţă opinia publică americană începe să-şi pună întrebarea dacă economia americană nu a devenit incapabilă să mai rivalizeze cu cea a Uniunii Sovietice.

Această întrebare s-a pus însă mai de mult. Istoria a dat suficiente răspunsuri. Economia capitalistă, puternic antrenată pe panta declinului, nu mai este capabilă să ţină pasul cu viguroasa economie a statelor lagărului socialist.

Eugen PHOEBUS

Cu Tudor Vladimirescu prin Oltenia nouă

1

Pe cîmpia de la Padeş, vorbeşte Tudor Vladimirescu. S-au adunat, pentru a-i asculta chemarea, mii de ţărani şi panduri. Cuvintele înflăcărate ale lui Tudor aprind în ochii lor scîntei, şi-i fac să încleşteze mai puternic pumnii pe coase.

Dar deodată se aude energicul „Atenţiune, motor“ şi momentul e luat de la început. E limpede: se turnează una din marile scene de mase ale filmului romînesc în două serii, pe ecran lat, „Tudor Vladimirescu“.

Cum s-a realizat această clipă emoţionantă, de care îşi vor reaminti toţi cei prezenţi pe cîmpia Padeşului? Fără îndoială că în mare măsură datorită atmosferei create de regizor (Lucian Bratu) şi datorită participării directe, entuziaste a întregii echipe de filmare. Dar în aceeaşi măsură şi celor peste 5.000 de ţărani care, transformaţi ad-hoc în strămoşii lor din urmă cu aproape un secol şi jumătate, se dovedeau actori cît se poate de dezinvolţi. Interpreţii pandurilor lui Tudor, care au defilat la 1 Mai pe străzile Craiovei în uniformele vremii, aclamaţi de mulţime, aduceau o dovadă în plus a unui fenomen interesant şi caracteristic: întreaga Oltenie a îmbrăţişat cu căldură şi în perspectiva măreţelor zile ce le trăieşte acum, filmul închinat unei pagini eroice din trecutul poporului nostru.

A putut oare visa Tudor la frumuseţile vieţii care se făureşte astăzi? Poate că nu. Dar mintea sa a fost destul de pătrunzătoare, pentru a înţelege că „patria este poporul, iar nu tagma jefuitorilor“. De aceea poporul l-a iubit şi de aceea nu l-a uitat. De aceea marea majoritate a figuraţiei este voluntară şi gratuită. De aceea în faţa hotelului „Minerva“ din Craiova se adună zeci de oameni ori de cîte ori un haiduc mustăcios cu două pistoale înfipte în brîu se pregăteşte să se urce în... microbuzul care îl va duce spre locul filmării. Şi tot de aceea, un ţăran bătrîn l-a căutat nu de mult la hotel pe „domnul Tudor“ (actorul Emanoil Petruţ) pentru a-i aduce în dar nişte caş şi nişte ţuică.

Cînd manipulezi mii de oameni şi 700 de cai, o cantitate enormă de costume de epocă, cînd filmezi vaste atacuri de cavalerie şi reconstitui colţuri întregi ale oraşelor şi satelor de altădată, pînă şi un profan în ale filmului îşi poate imagina dificultăţile.

Să ne oprim la cea mai recentă dintre ele: una din scenele de bază ale filmului, cu care începe seria a doua (ambele serii se turnează deodată) se desfăşoară la Bucureşti, în faţa palatului domnesc... Alături se află o biserică, în jur case, iar nu departe, în fund, vestitul „turn al Colţei“. Unde oare mai poţi găsi la un loc toate aceste monumente ale trecutului? Ele au trebuit reconstituite! Şi astfel satul Făcăi, situat la 4 kilometri de Craiova, s-a transformat, datorită muncii scenografilor N. Teodoru şi F. Dimitriu, într-un Bucureşti al veacului trecut.

Desigur că povestirea istorică care se desfăşoară pe aproape 6.000 de metri de peliculă oferă multe momente dramatice. Scenaristul Mihnea Gheorghiu, care s-a aplecat asupra figurii lui Tudor de peste 10 ani (i-a mai închinat un volum de versuri şi o piesă de teatru) ne relatează concepţia sa şi a regizorului asupra eroului şi epocii sale. Nu este vorba de o biografie amănunţită, ci de ceva cu mult mai important: Tudor, care parcurge în decurs de 7 ani un drum lung al înţelegerii istorice, de la simpla revoltă şi pînă la acţiunea politică lucidă şi organizată, întruchipează, în persoana lui şi a celorlalte personaje care îl înconjoară, o întreagă epocă istorică. Uneori documentele sînt confuze, faptele sînt încărcate şi atunci, fireşte, filmul operează o simplificare, care nu înseamnă însă nicidecum o renunţare la o complexitate a analizei istorice. O impresionantă galerie de tipuri, din care nu lipseşte domnitorul aliat cu Tudor împotriva turcilor, dar dispus să-l trădeze în clipa cînd mişcarea capătă caracter de luptă şi pentru eliberarea socială, conducătorii de dreapta şi de stînga ai „Etheriei“ greceşti, tovarăşul de arme anarhic, care înţelege tîrziu necesitatea disciplinei, femeia îndrăgostită dispusă să-l sustragă pe Tudor din vîltoarea luptei — iată numai o mică parte a eroilor care au necesitat în filmul „Tudor Vladimirescu“ o distribuţie deosebit de numeroasă. Pe cine să citezi mai întîi? Pe George Vraca, Lica Gheorghiu, Alexandru Giugaru, Geo Barton, Amza Pellea, Ion Dichiseanu, Petre Gheorghiu, Ernest Maftei, Constantin Lungeanu, Ion Besoiu?... Numai lista completă a actorilor ar putea acoperi spaţiul unei prezentări obişnuite a filmului. Se ştie însă că filmul are şi alţi „eroi“, de care îndeobşte publicul vorbeşte mai puţin. E vorba de operatorul Constantin Ciubotaru, care a realizat în condiţii grele filmări extrem de complicate, de cei doi scenografi citaţi, de Hortensia Georgescu — creatoarea miilor de costume, de compozitorul Gheorghe Dumitrescu, care îşi continuă pe un plan complet nou realizările remarcabile din cunoscutul său oratoriu închinat tot lui Tudor Vladimirescu, ca şi cei doi directori ai filmului, E. Semo şi M. Năstase. Nimeni nu-şi precupeţeşte eforturile în realizarea acestei noi producţii a studioului „Bucureşti“.

I. HRISTEA

Fotografii de N. DUMITRESCU

1 Pandurii se pregătesc de luptă. De cîte ori nu ne-am imaginat asemenea scene din lectura cărţilor de istorie! Acum le vom vedea aievea şi... pe ecran lat.

2 Cum arăta în realitate Tudor Vladimirescu? Este greu de spus, dar în orice caz poporul şi-l imaginează astăzi sub înfăţişarea pe care i-a dat-o cîndva pictorul Theodor Aman. Aceeaşi înfăţişare a dobîndit-o în film şi Emanoil Petruţ.

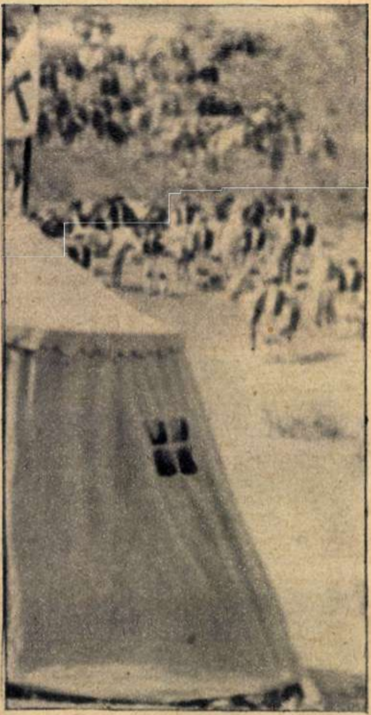

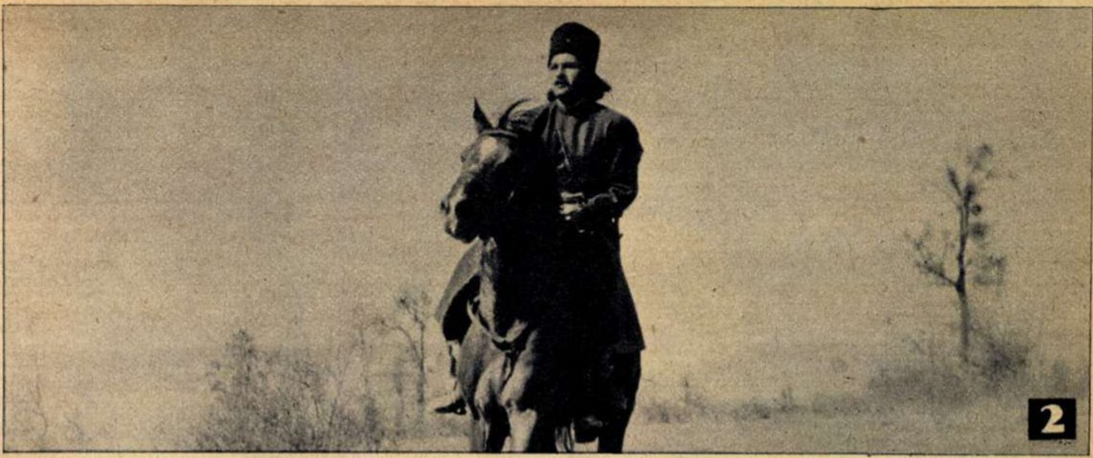

2

3

3 Şi actorul Ion Besoiu, ca şi mulţi alţii, a trebuit să treacă, în acelaşi timp cu probele de filmare, proba de călărie...

4 Unul din numeroasele momente de lucru la locul de filmare. Pagina de scenariu, recitită de redactorul filmului, Dumitru Opriş, este concretizată într-o „discuţie fulger" între regizorul Lucian Bratu, scenaristul Mihnea Gheorghiu şi operatorul C. Ciubotaru.

5 Par oare acest palat şi clădirile învecinate un simplu decor? Numeroşi craioveni se abat adesea pe la Făcăi pentru a se convinge de această realitate...

4

5

Fetele din brigada Verei Tiutiurkina.

ОГОН

CHEILE FERICIRII

„Fierari sîntem, şi sufletu-ni-i tînăr,
Ale fericirii chei noi făurim“.

Fericire! Un singur cuvînt, dar ce sens adînc cuprinde! Veacuri de-a rîndul oamenii au luptat s-o poată cuceri. Şi veacuri de-a rîndul, aidoma păsării măiestre din basm, fericirea fugea de oameni. Aşa a fost întotdeauna şi pretutindeni, acolo unde oamenii nu reuşiseră să dobîndească cheile fericirii — să scuture jugul celor puternici şi avuţi. Dar iată că astăzi o treime din omenire ţine în mîini cheile propriei sale fericiri şi construieşte cu entuziasm o viaţă nouă pe malurile Volgăi şi ale Dunării, în însorita Cuba...

Patruzeci şi patru de ani a lăsat în urmă ţara care în Programul avangardei sale de luptă — Partidul Comunist — a înscris cuvintele ce vestesc începutul unei ere noi pe planeta noastră: „COMUNISMUL INSTAUREAZĂ PE PĂMÎNT PACEA, MUNCA, LIBERTATEA, EGALITATEA, FRĂŢIA ŞI FERICIREA TUTUROR POPOARELOR“.

„Ce mai faci?“ — se întreabă de obicei prietenii cînd se întîlnesc. Ce ar fi dacă, în loc s-o punem unui singur om, am pune această întrebare unui popor de două sute de milioane de oameni? Să o adresăm deci oamenilor sovietici. Oare ce răspunsuri vom primi? De un lucru putem fi convinşi: răspunsurile vor fi nenumărate, şi unul mai interesant decît altul. Însă cu cine să începem? Încotro să ne îndreptăm mai întîi paşii? La nord sau la sud, spre taigaua siberiană sau spre plantaţiile de bumbac din Uzbekistan? Ţara noastră este bogată în eroi. Atunci la care fereastră să batem? La asta, sau poate la cea de colo?

În oraşul Lvov se află o uzină constructoare de maşini în care lucrează strungarul Vladimir Iosifovici Gurgal. Nici nu ştii cum să-l prezinţi: el e şi deputat în Sovietul Suprem al Ucrainei, şi student în anul II la cursurile fără frecvenţă, e şi lector şi lucrător ştiinţific — iată acel sens ce-l cuprinde „lichidarea deosebirilor esenţiale dintre munca fizică şi munca intelectuală“. Pe reverul hainei sale străluceşte steaua de aur de Erou al Muncii Socialiste. Cînd Vladimir Iosifovici povesteşte cîte ceva din viaţa sa, îl surprinzi deseori pronunţînd cuvîntul „fericire“.

— În viaţa noastră s-a produs o cotitură fericită — ne spune el—în copilărie doar am fost cioban.

Stăm de vorbă cu vestitul inovator după terminarea celei de-a suta lecţii ţinute de el la Institutul politehnic din Lvov.

Gurgal ne vorbeşte cu emoţie şi despre evenimentul care, deşi nu e atît de recent, îi stăruie viu în amintire.

— Am fost ales delegat la cel de-al XXII-lea Congres al partidului. Acolo, la Kremlin, am auzit esenţialul: „Fii fericit, omule“ — iată ce mi-a spus Congresul. Azi este vremea celor fericiţi. Desigur, poţi avea şi acum cîte un necaz. Dar dacă eşti luptător, eşti fericit!

Iuri Gagarin, cetăţean al Uniunii Sovietice... Gherman Titov, şi el cetăţean al Uniunii Sovietice... În toate timpurile aceste nume vor sta în fruntea listei celor care se vor încumeta să zboare de pe planeta noastră spre înălţimile neexplorate ale Cosmosului. Sînt denumiţi „Columbi ai Cosmosului“, ceea ce şi sînt de fapt. Patria le-a cerut să deschidă drum spre aştri, spre Univers, şi ei au îndeplinit cu cinste această misiune.

Caravelele lui Columb şi-au croit drum prin ocean spre pămînturi necunoscute, în căutare de aur şi bogăţii, nădăjduind să le

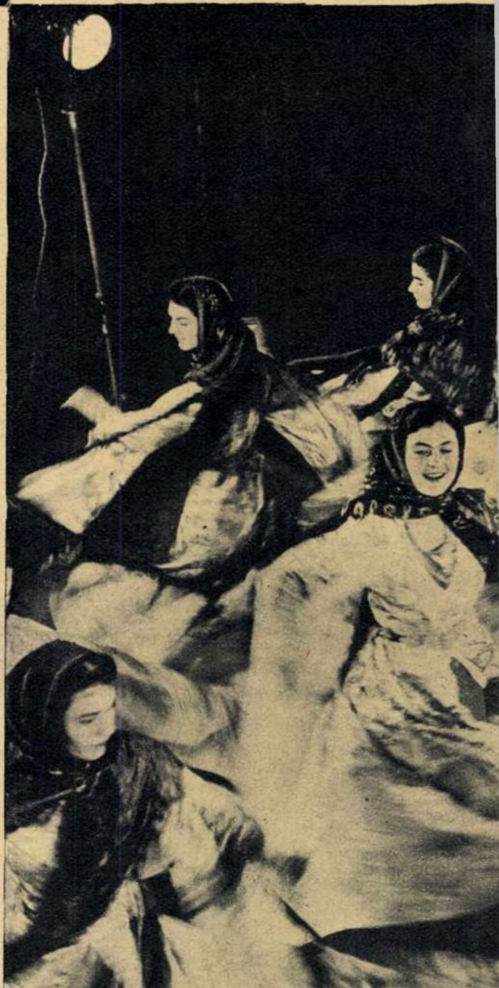

PAGINI PREGĂTITE PENTRU „FLACĂRA" DE CĂTRE „OGONIOK"

Strungarul Vladimir Gurgal (stînga) de la Uzina constructoare de maşini din Lvov împreună cu colegul său Vladimir Kaşel.

Ansamblul „Beriozka" în vîrtejul lezghinkăi, dans din Daghestan.

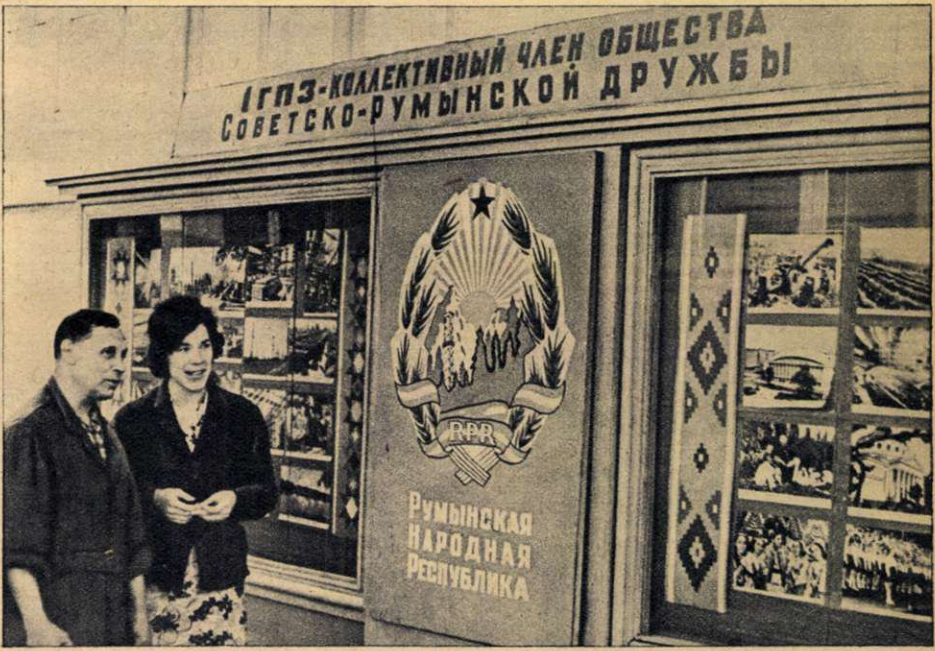

Panoul de la Uzina de rulmenţi nr. 1 din Moscova arată că această uzină, ca şi alte întreprinderi din Uniunea Sovietică, este membru colectiv al Asociaţiei de prietenie sovieto-romînă.

poată jefui. Navele cosmice ale lui Gagarin şi Titov s-au avîntat spre aştri în numele celei mai mari dintre bogăţiile noastre — în numele păcii şi fericirii poporului sovietic.

Pacea înseamnă viaţă. Iar viaţa înseamnă naştere şi creaţie. Se nasc oameni noi, se făuresc oraşe şi uzine noi. În curînd se va împlini o jumătate de an de la crearea giganticului furnal de la Novolipeţk. La construcţia lui au luat parte şi fetele din brigada Verei Tiutiurkina. Oare unde sînt ele acum? Desigur, le vom găsi din nou urcate pe schele, montînd sau sudînd vreo carcasă şi împrăştiind în jur cascade de scîntei de aur ale sudurii electrice, de astă dată însă pe un alt şantier.

Nenumărate puncte pe harta ţării noastre indică noile şantiere. Dar ca să înalţi fabrici şi locuinţe, e nevoie de materiale. Nu în zadar cimentul şi-a căpătat numele de „pîine" a şantierului. Fără el constructorii nu pot face nici un pas. Lucrul acesta îl ştie foarte bine şi colectivul fabricii de ciment „Oktiabr" din Novorossiisk, care an de an îşi depăşeşte planul şi care pe merit a primit înaltul titlu de întreprindere de muncă comunistă.

În halele fabricii „Oktiabr" vei întîlni foarte puţini oameni. Vei zări doar ici, colo cîte un om la aparate, căci morile gigantice uruind neîncetat şi uriaşele cuptoare mobile îşi îndeplinesc cu ... conştiinciozitate munca şi par să n-aibă nevoie de intervenţia mîinilor omului. Fabrica este în întregime automatizată.

În vechile fabrici de ciment te îneca praful, aveai impresia că el îţi pătrunde prin toţi porii. Aici însă te poţi plimba în voie, îmbrăcat oricît de elegant.

Semne ale noului întîlneşti la tot pasul. Apa canalului Kara-Kum a trezit la viaţă nouă imensul deşert al Turkmeniei, căci apa în aceste ţinuturi înseamnă belşug de produse, înseamnă roade bogate.

Cu cît mai multe maşini vor avea colhozurile, cu atît mai pline vor fi şi hambarele statului, mai din belşug vor putea fi satisfăcute cerinţele omului. Nu e departe vremea cînd *„va fi"* se va transforma în *„există"*.

Chezăşie ne stau cei patruzeci şi patru de ani din istoria noastră şi fiecare din aceşti ani ne-a arătat din plin cum viitorul poate deveni prezent.

N. KRÎLOVA

File din istoria căilor ferate (II)

CU ORICE PREȚ!

Transportul pe căile ferate s-a dezvoltat uimitor de rapid. Epocii de glorie și apostolat a lui Stephenson i-a urmat — în unele țări mai curînd, în altele mai tîrziu — epoca afacerilor fabuloase pe care le-au prilejuit construcția și exploatarea rețelelor feroviare. Desigur, a fost nevoie de un număr de ani pentru ca rechinii capitalului să-și dea seama că, într-adevăr, căile ferate reprezintă o afacere formidabilă. De aceea, e lesne de înțeles că acești ani au fost considerați „timp pierdut", după cum constata, în 1873, „Dicționarul universal al comerțului și navigației", editat la Paris.

„Goana" furibundă după căi ferate care a urmat s-a desfășurat, practic, pe tot globul. La numai 75 de ani după istorica cursă Stockton-Darlington, lungimea rețelei de căi ferate a atins în lume 790.570 km.

Este interesant de remarcat că mai mult de jumătate din totalul căilor ferate se afla în cele două Americi, Statele Unite deținînd singure, la începutul secolului nostru, circa 300.000 km, adică mai mult decît rețeaua existentă pe întreg continentul european. Cum s-a ajuns la această situație?

DE LA „TOM DEGEȚELUL" LA BUFFALO BILL

Locul unde s-au dat cele mai crîncene lupte între magnații căilor ferate și unde aceștia au adunat cele mai mari averi, comițînd totodată și cele mai mari mîrșăvii, au fost Statele Unite.

Prima locomotivă americană pusă la încercare a fost „Tom Thumb" (Tom Degețelul) la sfîrșitul celui de-al doilea deceniu al secolului trecut, la Baltimore. Construită de Peter Cooper, un fierar din New York, ea era atît de mică, încît drept țevi de încălzire și de ardere din cazan au servit... țevi de pușcă.

Disprețuind opera lui Cooper, compania locală de diligențe angajă pariuri mari asupra rezultatului întrecerii între unul din vehiculele sale și această locomotivă. La început, concurenții erau pe aceeași linie, cu un ușor avantaj pentru locomotivă, dar pe parcurs aceasta pierdu o conductă și se opri pufăind neputincioasă.

Prima locomotivă care a făcut curse regulate în S.U.A. se numea „Cel mai bun prieten" și fusese importată din Europa, pentru a servi o linie din statul Carolina de Sud. La numai cîteva luni după punerea în exploatare, ea și-a încheiat însă cariera în urma unei explozii.

Firește că aceasta n-a împiedicat dezvoltarea căilor ferate, care s-au extins rapid pe întreg continentul american, în condițiile unei crîncene rivalități între societățile constructoare.

Trebuie spus că de la bun început Congresul Statelor Unite a hotărît să încurajeze „inițiativa particulară" transferînd acestor societăți, la un preț derizoriu, terenurile pe unde urmau să treacă liniile. S-au atribuit astfel circa 30.000.000 ha cu doi dolari hectarul, în timp ce valoarea totală reală era de 220.000.000 dolari. Deci un cadou de circa 160.000.000 dolari, pentru început.

Istoria construcției căilor ferate din Statele Unite este legată de numele unui cunoscut aventurier, William Cody, supranumit Buffalo Bill. Începînd prin a fi curier călare pentru liniile de diligențe „Pony Express", el a fost rînd pe rînd cercetaș în războaiele contra indienilor și în Războiul de Secesiune, ghid și... director de circ.

Se povestește că Buffalo Bill era un țintaș neasemuit. Cu carabina sa cea grea și cu cele două pistoale cu butoi el a împușcat în cele 18 luni cît a durat construcția liniei Kansas-Pacific, 4.000 de bizoni, cu care a hrănit singur pe toți muncitorii...

După ce multiplele sale ocupații aventuroase s-au încheiat, Cody a plecat într-un lung turneu în Europa și America, cu o trupă de circ formată din indieni și cowboys, care făceau tot soiul de exhibiții pe cai și bizoni. Astfel și-a cucerit Buffalo Bill titlul de „părinte" al spectacolelor cu cowboys, care, în transpunere cinematografică, figurează și astăzi, copios, în producția de duzină a Hollywoodului.

Pînă la Războiul de Secesiune (1861-1864) existau pe tot întinsul S.U.A. o mulțime de

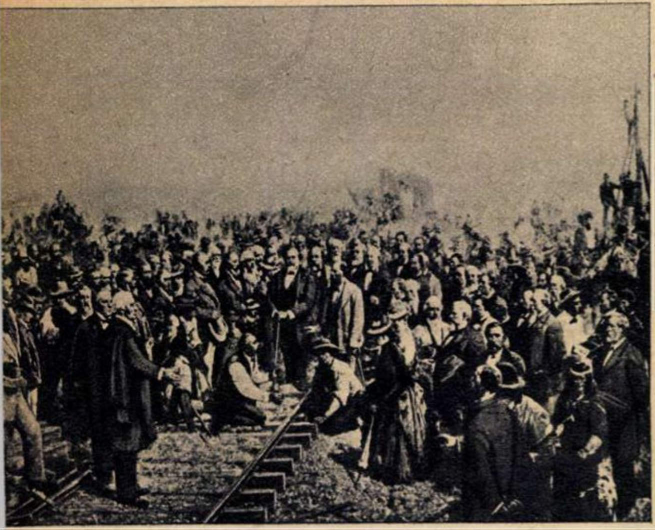

Acest tablou, pe care pictorul Thomas Mill l-a intitulat „Se bate ultimul piron", înfățișează festivitatea care a avut loc cu ocazia terminării construcției primei căi ferate transcontinentale americane. Nu întîmplător acest ultim piron era de aur. Expresiv simbol!

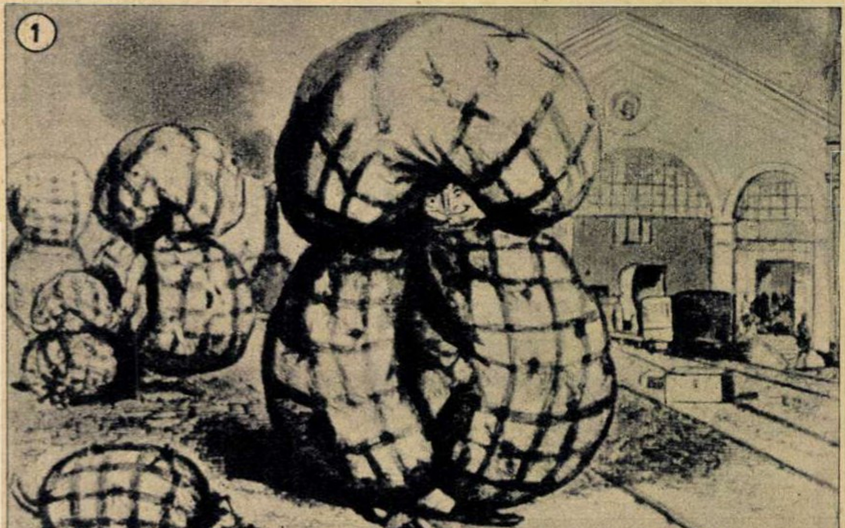

Se pare că la începutul istoriei lor, căile ferate nu se bucurau de un prestigiu prea mare. Dovadă, aceste două caricaturi reproduse după presa vremii. 1) Costum de protecție, pentru îndrăzneții călători, împotriva loviturilor provocate de căderea din tren. 2) Pentru a preveni ciocnirile destul de dese, caricaturistul propune ca locomotivele să fie înzestrate cu cîte o rampă, pe care, în caz de ciocnire, trenurile să se poată „cățăra"... fără nici un risc.

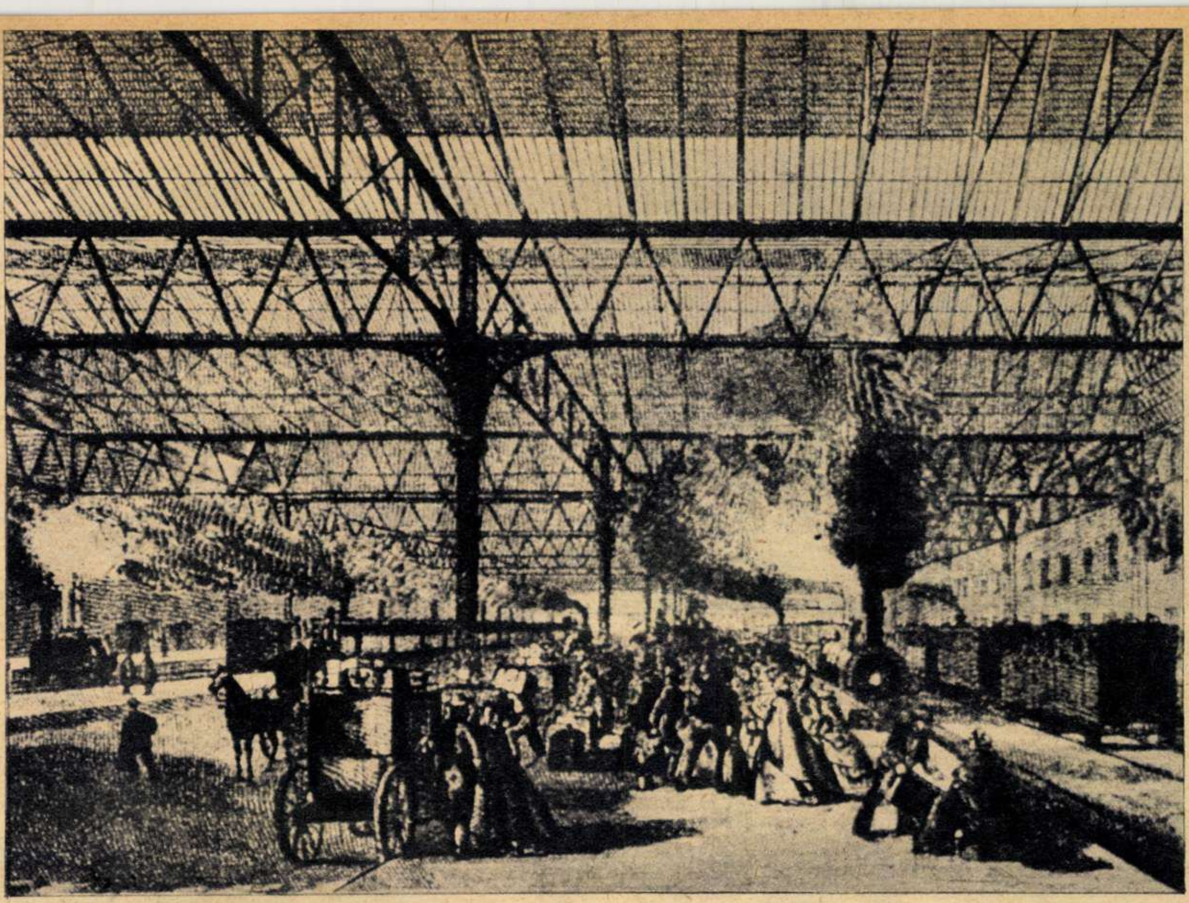

O gară „modernă" în 1861: gara Victoria din Londra.

mici companii, fiecare luptînd din răsputeri cu celelalte; însă încetul cu încetul, în procesul apariţiei şi dezvoltării monopolurilor, s-au ivit şi în sectorul căilor ferate mari imperii financiare.

Pentru a ruina societăţile mai mărunte, marile companii scădeau preţurile transportului, apoi, după înlăturarea concurentului, le ridicau din nou, scoţîndu-şi cu vîrf şi îndesat pierderea. În unele cazuri, concurenţii construiau linii paralele pentru a prelua o parte din trafic.

Cornelius Vanderbilt, care a adunat o avere fabuloasă de pe urma exploatării liniilor de navigaţie, a căpătat controlul asupra căilor ferate „New York Central", „New York Harlem", „Hudson River" şi apoi asupra tuturor liniilor pînă la Chicago, pe o distanţă de circa 2.200 km.

La un moment dat, aproape toate liniile ferate din Statele Unite au trecut sub controlul a opt mari trusturi, dintre care unul singur (Harriman) controla mai mult de o treime din totalul reţelei din S.U.A.

Această „trustificare" a căilor ferate a fost urmarea unei lupte îndîrjite între diferite companii şi „căpitani ai industriei". Iată cîteva episoade.

VANDERBILT ŞI MORGAN SE ÎNVOIESC, IAR GOULD SE PRĂBUŞEŞTE

În 1872, puterea crescîndă a lui Rockefeller se izbi de aroganţa şi lăcomia companiilor de căi ferate. Magnatul îşi însuşise aproape toate sursele de petrol; el stăpînea rafinăriile, conductele, dar... trebuia să transporte cu trenul produsele finite. Prin tot felul de presiuni, prin coruperea inspectorilor locali şi din conducerea căilor ferate, el obţinu pentru transportul produselor sale un tarif preferenţial şi în acest fel averea sa spori dintr-o dată.

Iată că apăru un rival de temut — celebrul Vanderbilt. În cele din urmă s-a ajuns la o înţelegere: Vanderbilt a obţinut o participaţie la „Standard Oil" al lui Rockefeller, iar acesta din urmă o reducere pe căile ferate ale lui Vanderbilt. Şi treaba a mers înainte, ca ...pe roate.

La un moment dat, justiţia americană — pentru a linişti opinia publică — s-a hotărît să cerceteze dosarul căilor ferate. S-a constatat cu acest prilej că „Standard Oil", în transporturile de petrol pe căile ferate, încălcase legea în 1462 de cazuri. Rockefeller a fost condamnat să plătească atunci, pentru fiecare caz, amenda maximă — 20.000 de dolari, în total 29.240.000 de dolari, pe care trustul urma să-i verse statului. Dar bineînţeles că nimeni nu a luat în serios condamnarea. Însuşi Rockefeller a remarcat, calm: „Va trebui să treacă cîtva timp pînă să se poată executa această sentinţă". Şi, într-adevăr, după cît se pare, acest lucru nu s-a întîmplat nici pînă astăzi.

Tot în acea vreme, Jay Gould, un alt mare financiar, după ce dobîndeşte controlul asupra căilor ferate „Erie", se aruncă asupra liniei „Albany", care traversa zona carboniferă din Pennsylvania. Cu răbdare şi îndemînare, el achiziţionează toate poliţele şi obligaţiile companiei; îi acordă împrumuturi, îi dă avansuri. Apoi, dintr-o dată, îi taie creditul, obligînd-o să-i cedeze toate drepturile de proprietate.

Dar în afacere era cointeresat şi celebrul Morgan, care cumpărase şi el un mare pachet de acţiuni ale companiei „Erie". De aci o luptă oarbă în justiţie. În cîţiva ani, douăzeci şi unu de procese.

Ele se judecau la New York şi mai toţi judecătorii de acolo erau în solda lui Gould. Şi de douăzeci şi una de ori Gould obţine cîştig de cauză. Dar Morgan era încăpăţînat şi dispunea de un capital mai mare decît Gould. După cele douăzeci şi unu de procese, se ajunge la o înţelegere: se numeşte un comisar al statului, „neutru", la conducerea liniei. După care, Morgan cumpără şi pe comisar şi acţiunile lui Gould... care pierde astfel controlul liniei. Aceasta a însemnat şi prăbuşirea lui Gould.

În 1893 Morgan se cartelează cu Vanderbilt în scopul obţinerii controlului asupra liniei Philadelphia-Reading, în inima regiunii miniere din Pennsylvania. Ei încep să discrediteze calea ferată „Reading" prin toate mijloacele posibile: în presă, la bursă etc. Se denunţă neregulile din gestiunea financiară, se deplînge costul ridicat al cărbunelui din Philadelphia datorat tarifelor stabilite de

②

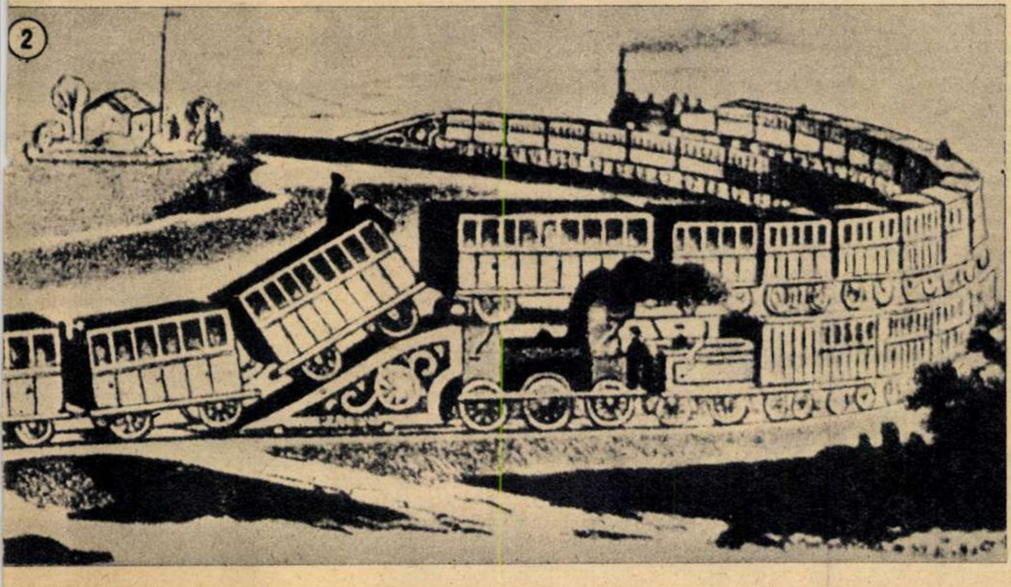

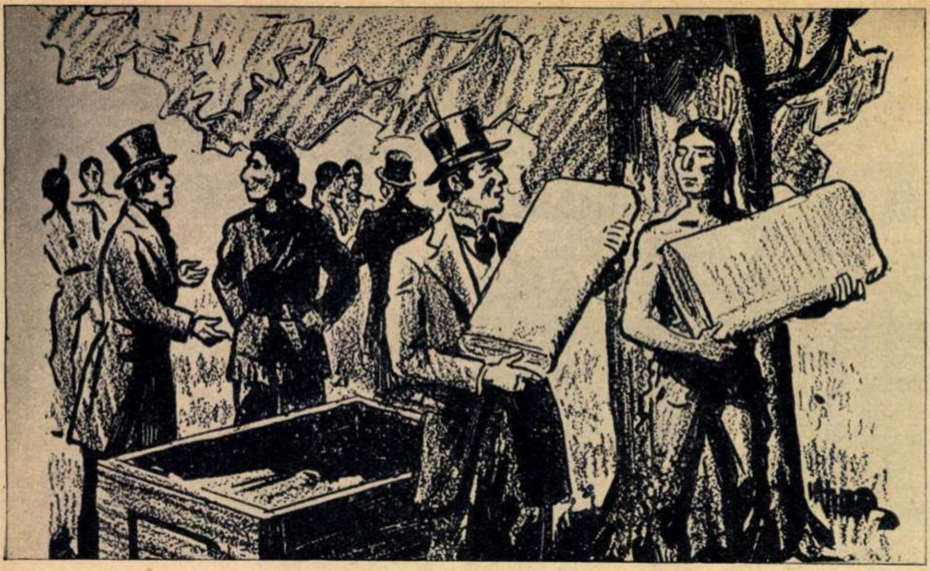

Inceputurile căilor ferate din S.U.A. sînt legate, între altele, de jefuirea nemiloasă a pieilor roşii. Desenul îl înfăţişează pe William Beckwell, unul din antreprenorii căii ferate „Santa Fé", în timpul „tratativelor" prin care a smuls băştinaşilor pămînturile lor, în schimbul unor baloturi de pînză.

Unul din primele trenuri americane. Indienii îl urmăresc cu uimire şi — fără îndoială — cu îngrijorare, căci ei au fost primele victime ale companiilor de căi ferate.

compania respectivă, se subliniază starea proastă a materialului rulant etc., etc.

Cînd, în fine, societatea hotărăşte să facă un împrumut, marea finanţă îi închide porţile şi, în panica iscată, acţiunile „Reading" scad catastrofal la bursă, fiind apoi cumpărate — de cine oare? — de Vanderbilt şi Morgan, care dobîndesc astfel controlul absolut asupra căii ferate.

Efectul? Scumpirea imediată a cărbunilor cu 1,30 de dolari la tonă şi un cîştig de 65.000.000 de dolari pentru rechinii capitalului.

ŢARUL PUNE ILUSTRUL SĂU DEGET PE HARTA RUSIEI

Afaceri...

Pretutindeni construcţia de căi ferate îşi împleteşte istoria cu afacerile fabuloase ale companiilor capitaliste. În Anglia, în Franţa, în Statele Unite, în Romînia. La fel şi în Rusia, unde frumoasa realizare a talentaţilor fraţi Cerepanov a fost dată uitării cît se poate de repede.

Construcţia primei căi ferate din Rusia a fost încredinţată unei companii străine şi lucrările s-au efectuat sub conducerea inginerilor străini. Ţarul Nicolae I a pus gratuit la dispoziţia companiei concesionare — şi altora care i-au urmat — terenul, lemnul şi tot materialul necesar, a permis importul fără taxe al maşinilor şi al diferitelor utilaje străine, pentru ca nu cumva constructorii să rămînă... în pagubă.

În timpul lui Nicolae I se construieşte calea ferată Petersburg-Moscova, lungă de 650 km.

În legătură cu aceasta se povesteşte următorul episod. Înainte de a trece la proiectarea căii ferate, concesionarii s-au prezentat ţarului pentru ca acesta să hotărască pe unde să fie trasată linia. Ţarul aruncă o privire scrutătoare asupra hărţii şi, punîndu-şi ilustrul deget într-un punct, spuse:

— Pe aici!

Constructorii se grăbiră să schiţeze de îndată traseul liniei. Însă cum ţarul continua să ţină degetul pe hartă şi nimeni nu avea îndrăzneala să-l roage să şi-l mute de acolo, linia ferată Moscova-Petersburg s-a construit, conform schiţei iniţiale, făcînd la un moment dat o buclă de mai mulţi kilometri, lipsită de orice justificare tehnică sau economică.

„MARELE DRUM SIBERIAN"

Un loc de frunte în istoria căilor ferate l-a asigurat Rusiei Transsiberianul — cea mai mare cale ferată din lume: ea traversează întregul continent asiatic, avînd o lungime (de la Celeabinsk la Vladivostok) de 7.416 km.

Pînă la construirea Transsiberianului, singura arteră de comunicaţie ce lega Siberia de Rusia centrală era marea cale siberiană, de-a lungul căreia transportul se făcea, bineînţeles, numai cu tracţiune animală. Cea mai mare parte a anului însă ea era impracticabilă din cauza zăpezilor şi a noroaielor.

Construirea porţiunii estice a Transsiberianului a fost începută în 1891, de la Vladivostok la staţia Grafskaia. Lucrările s-au desfăşurat în condiţiuni extrem de grele. Traseul trecea prin mlaştini, prin taiga, prin regiuni cu gheţuri veşnice şi ţinuturi muntoase greu accesibile. Obstacolele naturale, ca şi lipsa mîinii de lucru şi a maşinilor de construcţie îngreunau foarte mult lucrările.

În februarie 1897, între Celeabinsk şi Irkutsk s-a inaugurat circulaţia în ambele sensuri. În acelaşi an trenurile încep să circule între Vladivostok şi Habarovsk. Lucrările pentru construirea porţiunii Transsiberianului în regiunea lacului Baikal — de la Mîşova, pe malul de est al lacului, la Sretensk — începute în 1895, s-au terminat în 1900. Dificultăţile extraordinare în construirea liniei, pe un teren foarte accidentat, au făcut necesară organizarea în mod temporar a traversării Baikalului cu bacurile.

Calea ferată circulară Baikal, cu numeroasele ei tuneluri, a fost terminată în 1905, iar ultima porţiune a Transsiberianului, de la Sretensk la Habarovsk, abia în 1916.

Construirea Transsiberianului a constituit un mare eveniment în istoria căilor ferate, nu numai pentru Rusia, ci şi pentru lumea întreagă. Prin lungimea sa, volumul lucrărilor, gradul de complexitate tehnică şi termenele de execuţie, această cale ferată nu are egal în lume, fiind în acelaşi timp o mărturie a capacităţii inginerilor şi muncitorilor ruşi.

Dar tot fără egal se pare că au fost şi afacerile veroase care au adus înalţilor funcţionari ai ţarului profituri fabuloase. Ce a însemnat, în epoca respectivă, construcţia „Marelui drum siberian"?

«Capitaliştii din întreaga Europă — scria V. I. Lenin în articolul „Învăţămintele crizei", publicat în 1901 — au întins labele spre un continent populat de sute de milioane de oameni, spre Asia... Drumul transcaspic a început „să deschidă" capitalului Asia centrală. „Marele drum siberian" (mare nu numai prin lungimea sa, ci şi prin jefuirea fără măsură de către constructori a banilor statului, prin exploatarea fără margini a muncitorilor care l-au construit) deschidea Siberia...»

În acelaşi articol, Lenin arăta: „Construirea de gigantice căi ferate, lărgirea pieţei mondiale şi dezvoltarea comerţului — toate acestea au determinat o neaşteptată înviorare a industriei, o creştere a numărului de noi întreprinderi, o goană turbată după pieţe de desfacere, goană după profit, înfiinţarea de noi societăţi, atragerea în producţie a unei mase de noi capitaluri"...

Extinderea şi modernizarea treptată a căilor ferate a influenţat aşadar, toate sectoarele vieţii economice şi implicit, social-culturale.

Transportul de mărfuri şi de pasageri pe calea ferată se dezvolta şi se îmbunătăţea continuu. O evidenţia, între altele, scăderea taxelor pe kilometru la transportul călătorilor. La începutul secolului nostru, ele se reduseseră de la 12,5 centime la 4-5 centime. La transportul mărfurilor, reducerea corespunzătoare era de la 30 la 5,20 centime, în timp ce viteza s-a ridicat de la 20-30 kilometri pe oră, cît fusese odinioară, la peste 100 de kilometri.

În decursul primelor decenii ale veacului nostru nu au intervenit schimbări radicale, ci numai o perfecţionare continuă în dotarea tehnică a căilor ferate.

FEROVIARII — UN PUTERNIC DETAŞAMENT AL CLASEI MUNCITOARE

Istoria căilor ferate a însemnat nu numai locomotive şi vagoane, nu numai afaceri de miliarde, ci şi formarea şi organizarea unui puternic detaşament al clasei muncitoare — feroviarii.

Încă de la primele începuturi, căile ferate au fost construite în condiţiile unei crunte exploatări; companiile de căi ferate s-au dezvoltat impetuos, trăgîndu-şi seva din cîştigurile fabuloase obţinute din truda muncitorilor feroviari. Şi tocmai aceştia s-au situat, de-a lungul deceniilor, în primele rînduri în lupta împotriva exploatării capitaliste, pentru drepturile legitime ale clasei muncitoare.

Ceferiştii, ale căror rînduri au crescut şi s-au întărit pe măsura dezvoltării căilor ferate din ţara noastră, au înscris pagini nepieritoare în istoria luptei poporului nostru pentru libertate şi o viaţă mai bună. Să amintim cîteva fapte.

Cu prilejul răscoalelor ţărăneşti din 1907, la Paşcani a avut loc o ciocnire între armată şi lucrătorii de la Atelierele C.F.R. — „ciocănarii", după cum le ziceau ţăranii. Muncitorii, auzind că în cîteva vagoane ale unui tren sosit se găseau ţărani arestaţi, au înconjurat trenul, au deschis porţile vagoanelor şi au eliberat pe ţărani.

Urmaşii „ciocănarilor de la Paşcani" au fost întotdeauna demni de înaintaşii lor.

Anul 1933 a intrat în istoria ţării noastre ca anul eroicelor acţiuni ale ceferiştilor şi petroliştilor. „Griviţa Roşie" a devenit cunoscută în întreaga lume ca o redută a luptei antifasciste şi antiimperialiste.

Luptele din ianuarie-februarie 1933 au însemnat o puternică manifestare a spiritului revoluţionar şi a hotărîrii de luptă a clasei muncitoare din ţara noastră, care, urmînd linia justă a partidului, s-a ridicat de la greve, a căror caracteristică generală erau cerinţe de natură economică, la acţiuni deschise cu un pronunţat caracter politic, antiimperialist, antifascist şi antirăzboinic, cu un profund caracter patriotic şi internaţionalist.

În timpul procesului luptătorilor ceferişti în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, oamenii muncii din toate colţurile lumii, şi în primul rînd oamenii sovietici, au dat impresionante mărturii de solidaritate cu eroii luptători.

La Moscova, la Leningrad şi în alte oraşe din Uniunea Sovietică au avut loc mitinguri de protest împotriva samavolnicei arestări a conducătorilor luptelor de la Griviţa. Muncitorii feroviari din Bîrzula, centru important de cale ferată din Uniunea Sovietică, au trimis muncitorilor romîni o scrisoare de îmbărbătare. „Vă trimitem salutul nostru frăţesc, bolşevic, şi vă urăm curaj şi hotărîre în lupta voastră ce o duceţi sub conducerea P.C.R. în lupta contra capitalului" — scriau ei.

„Intelectualitatea lumii întregi urmăreşte cu un deosebit interes viguroasa manifestare a purtătorilor de cuvînt ai poporului romîn aflaţi pe banca acuzării — scria marele scriitor revoluţionar francez Henri Barbusse într-o scrisoare căreia i s-a dat citire la proces. Prin ei, muncitorimea ceferistă îşi exprimă voinţa hotărîtă de a participa la lupta pentru dreptul la existenţă al tuturor şi la lupta împotriva războiului. Sîntem solidari cu bravii noştri tovarăşi, cu eroicii luptători ai poporului romîn, de care noi, ca şi voi, ne simţim mîndri".

Luptele ceferiştilor şi petroliştilor din Romînia, fiind prima mare ripostă a proletariatului împotriva fascismului pe plan internaţional după instaurarea hitlerismului în Germania, au făcut să crească prestigiul internaţional al clasei noastre muncitoare.

În anii următori, în care teroarea burghezo-moşierească s-a manifestat tot mai sîngeros, ceferiştii au dat nenumărate jertfe în bătălia pentru pace şi libertate.

CU FAŢA SPRE VIITOR

Eliberarea patriei de sub jugul fascist i-a găsit pe ceferişti gata pentru noi acte de eroism, pentru a se pune capăt situaţiei haotice a căilor ferate, la sfîrşitul războiului.

Cum se prezenta această situaţie în august 1944?

La starea de dezorganizare şi ruină a căilor ferate lăsată de regimul burghezo-moşieresc se adăugaseră distrugerile provocate de hoardele hitleriste în retragere. Pe de altă parte, principalele noduri de cale ferată şi ateliere de reparat material rulant fuseseră victimele bombardamentelor aeriene.

Mulţi ceferişti din personalul de locomotive şi tren, mergînd pînă în primele linii ale frontului antihitlerist, au dat dovadă de spirit de sacrificiu, îndeplinind fără şovăială, sub focul gloanţelor, toate misiunile primite şi rămînînd permanent, zi şi noapte, la posturile lor.

În anii imediat următori, muncitorii, tehnicienii, inginerii şi funcţionarii ceferişti, în frunte cu comuniştii, au obţinut rînd pe rînd importante succese. Pînă în 1950 întreaga reţea de linii ferate a ţării a fost complet refăcută, creîndu-se astfel premisele pentru trecerea la o largă acţiune de dezvoltare şi modernizare.

În faţa feroviarilor — ca şi a întregului popor muncitor — se ridicau sarcinile luminoase pe care le punea construirea socialismului în patria noastră.

★

În numărul viitor vom publica articolul „Cale liberă!", ultimul din seria „File din istoria căilor ferate".

Cine va lua locul „glorioasei bunicuţe"? — C.F.R.-modernizarea continuă — Un aliat de preţ: electronica — De la „mecanicul automat" la locomotiva atomică — Cu 800 km/h dar... nu chiar acum.

A. COSTA

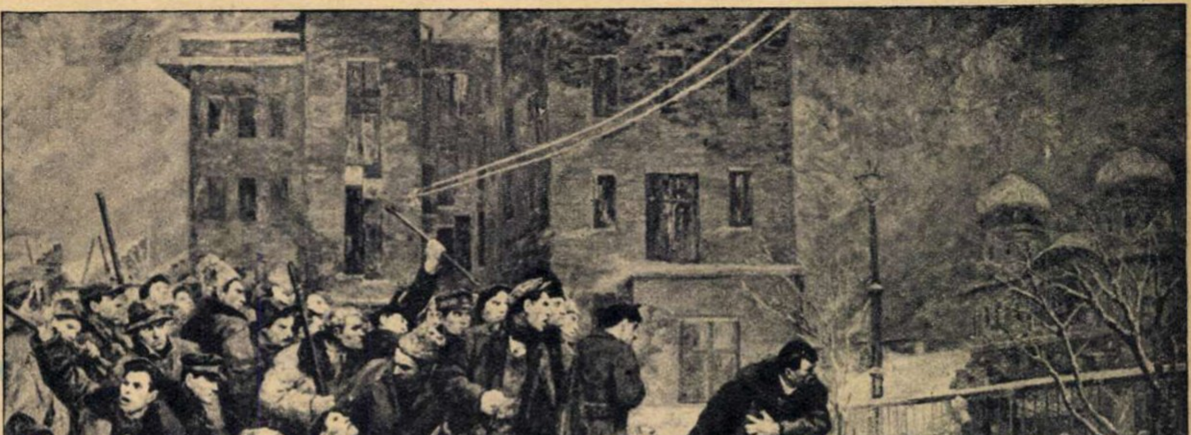

„Griviţa 1933", de G. Miklossy.

Lanţul magic al imaginilor

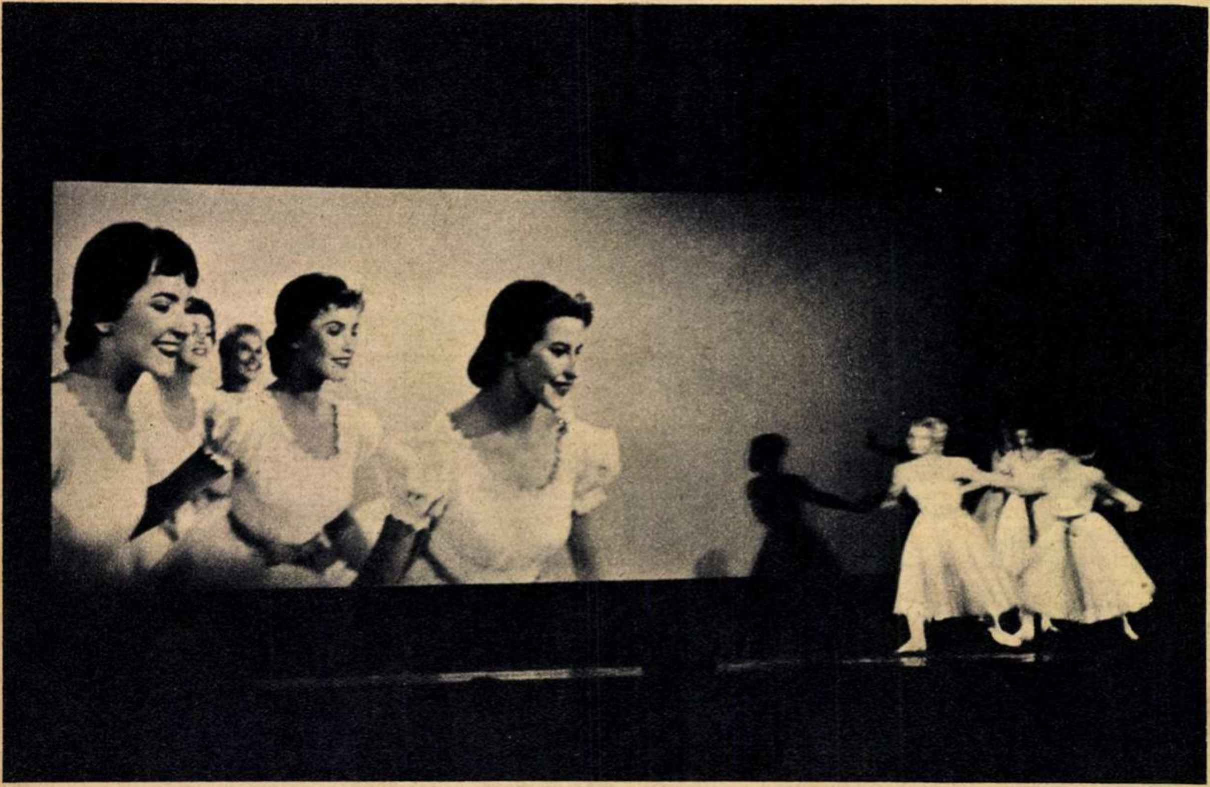

Corespondenţă specială telefonică

de

Horia LIMAN

În aceste zile Bucureştiul se întîlneşte cu „Laterna Magika". Şi, neîndoios, va fi vrăjit de farmecul ei. Întocmai ca în Uniunea Sovietică şi în Anglia, în Polonia şi în Austria, în R.D. Germană şi în Ungaria, spectatorii ca şi criticii se vor întreba: „Cărui gen de artă îi aparţine?" Şi răspunsul nu va fi prea lesne de găsit. „Laterna Magika" este totodată teatru şi cinematograf, ritm de dans şi ritm de muzică. Limitele se pierd în apele multicolore ale unei fantezii nelimitate, spumoase, de o prospeţime uluitoare, astfel încît la sfîrşitul spectacolului concluzia se impune de la sine: din îngemănarea tuturor artelor s-a născut o nouă artă. Nu poartă încă un nume, dar s-a impus ca o forţă de netăgăduit: numai în anul 1961 şi numai la Praga spectacolul „Expo'58" a fost aplaudat de 174.000 de oameni. Dacă adăugăm turneele din Cehoslovacia şi de peste hotare, numărul admiratorilor înscrie cifre considerabile.

Doi tineri schiţează, mai mult în glumă, o idilă. Este pretextul de la care porneşte lanţul magic al imaginilor ce se succed într-un ritm ameţitor. Fiecare scenă rezervă o surpriză: Expoziţia internaţională de la Bruxelles dominată de sputnikul sovietic şi dinamicul gest al statuii lui Lenin care îndeamnă spre înălţimi; un aeroport invadat de balerine paraşutate din văzduh; „dansurile slave" ale lui Dvořak; poezia figurinelor de sticlă, care evoluează asemenea balerinelor vii; poemul furtunos al „Spartachiadei" — explozie de tinereţe şi de bucurie a vieţii; orbitoarea şarjă a oţelului fierbinte; pitorescul costumelor populare... Este o incantaţie continuă, ca un fluviu de versuri luminoase, ca o tălăzuire simfonică.

Desigur, tehnica are aici o mare pondere. Dar limbajul artistic te învăluie şi te copleşeşte. „Laterna Magika" îşi merită numele. Născută ca un experiment, ea pune probleme noi regizorilor şi scenografilor, operatorilor de cinematograf şi compozitorilor, maeştrilor de dans şi... maeştrilor sunetului stereofonic.

Aplauzele la scenă deschisă sînt nu numai îngăduite, dar şi inevitabile...

E BINE SĂ ȘTIM

De vorbă cu medicul

DOZAREA ȘI REGULILE BĂILOR DE SOARE

Pentru a beneficia de băile de soare, trebuie ca acestea să fie făcute în mod sistematic și numai cu avizul medicului.

Dozarea băilor de soare se face, în general, în minute, deși această metodă nu este cea mai bună. Se știe că intensitatea radiațiilor este mult influențată de înălțimea soarelui față de orizont, densitatea norilor, curenții de aer, umiditate etc. Se recomandă ca primele băi de soare să se facă la o temperatură a aerului nu mai mică de +20° pe un timp fără vînt. Durata primei băi trebuie să fie de 5 minute pentru un adult sănătos, urmînd ca în zilele următoare durata băii să crească cu cîte 3 minute. Se recomandă în general o singură baie de soare pe zi. Persoanele bine antrenate vor putea trece, în a zecea zi, la două băi de soare, cu o pauză de cel puțin patru ore între ele. Seria întreagă este de maximum 30 de băi.

Baia de soare se face la o oră după micul dejun, în poziție culcat, cu picioarele îndreptate în direcția soarelui avînd grijă să protejăm capul, nu însă înfășurîndu-l și nici folosind boneta de cauciuc. Baia de soare trebuie urmată de o odihnă de zece minute la umbră, după care se poate face baia de mare, lac sau în lipsa acestora, dușuri ori stropirea corpului cu apă. Baia de apă va fi urmată de o odihnă de două ore; persoanele tinere, sănătoase și antrenate vor putea folosi acest timp făcînd exerciții fizice.

Prin acțiunea îndelungată a razelor solare pielea capătă o culoare brună. Nu toate persoanele se bronzează la fel deși au făcut băi în aceleași condiții, gradul de înnegrire diferind de la individ la individ. De asemenea, bronzarea mai intensă nu este un criteriu de apreciere a eficacității călirii organismului prin soare, călirea putînd fi perfectă și la persoanele care au acumulat mai puțin pigment în piele. Este foarte dăunător să forțăm bronzarea prin băi de soare prea lungi. Iradierile prea intense duc la obosirea sistemului nervos și cardiovascular. De asemenea acțiunea prea îndelungată și puternică a razelor solare provoacă arsuri ale pielii de diverse grade, mergînd de la înroșirea ei (eritemul) și pînă la flictene (bășici) și chiar la necroza unor porțiuni de piele. Neprotejarea capului poate să ducă la insolații.

Apariția arsurilor pielii obligă la anumite precauțiuni pentru evitarea complicațiilor. În cazul arsurilor de gradul II (cu flictene) se vor acoperi bășicile (care nu trebuie sparte în nici un caz) cu un pansament de tifon steril muiat într-o soluție de bicarbonat de sodiu (o linguriță la 1/2 pahar de apă fiartă și răcită), urmînd ulterior indicațiile medicului.

În caz de insolație, bolnavul trebuie așezat într-un loc răcoros, dezbrăcat și înfășurat în cearșafuri înmuiate în apă rece, iar pe cap se vor pune comprese reci. În cazurile mai grave, cînd respirația slăbește sau încetează, se trece de urgență la respirația artificială.

Putem evita cu ușurință accidentele de mai sus și putem beneficia din plin de acțiunea binefăcătoare a băilor de soare, conformîndu-ne regulilor și consultînd medicul înainte de a începe tratamentul. Subliniem: singur medicul este în măsură să aprecieze de la caz la caz, dozarea băilor de soare.

Dr. Silviu GHEREA

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

GEOGRAFIE... MONOVOCALICĂ

ORIZONTAL: 1) Oraș în Uniunea Sovietică, renumit din vechime pentru blănurile cunoscute sub același nume — A locui... în centrul Constanței! 2) Afluent al Tisei (în Maramureș) — Cetățean al unei mari cetăți din Grecia antică. 3) Baia de..., comună în vestul Olteniei — Afluent al Nilului. 4) Dezlănțuire bruscă a ploii sau vîntului — Midia, pe țărmul Mării Negre. 5) Fir — Afluent al Bîrladului. 6) Oraș în U.R.S.S., capitala R.S.S. Kazahe (2 cuv.) — Nota bene. 7) „O.N.T. Carpați", pentru turiștii străini — Oraș în Brazilia, la vărsarea Amazonului (sau... într-un pom fructifer). 8) Roman de Chateaubriand — Oraș în Belgia, cunoscut datorită apelor sale minerale — Ape! 9) Oraș în Italia, renumit pentru marmura sa — Limbă vorbită în vestul Asiei și în Africa de nord. 10) Armăsar în Dobrogea — Capitala Venezuelei. 11) Provincie a Spaniei — Roman de Emile Zola. 12) Refren... în Sumatra! — Port la Marea Neagră, în R.P. Bulgaria — Tețe!

VERTICAL: 1) Stațiune balneară în apropierea orașului Călărași — Liber. 2) Localitate cu ape minerale lîngă Bacău — Minoritate națională în Dobrogea (sing.). 3) Cap în Spania, lîngă care amiralul Nelson a învins flota franco-spaniolă — La ieșirea din Suceava și intrarea în Vaslui! 4) Cadră de tablou sau oraș în Iudeea — Oraș spaniol, renumit prin vinurile sale. 5) Numele palatelor maure din Toledo, Cordoba, Sevilla și Segovia — Două din Craiova!... 6)... și două din Huși! — Orașul de pe Mureș — Cetate siriană... oțețită! 7) Mureșul sau Oltul — Alături de Iava! — Rîu în Elveția. 8) Natalia alintată — Stîlp... în Paris! 9) Consoane — Stat al Braziliei. 10) Cană — Saca fără cap, acar fără coadă! 11) Meteahnă — Provincie a Belgiei. 12) Oraș în U.R.S.S. — O apă și un sat, la un loc!

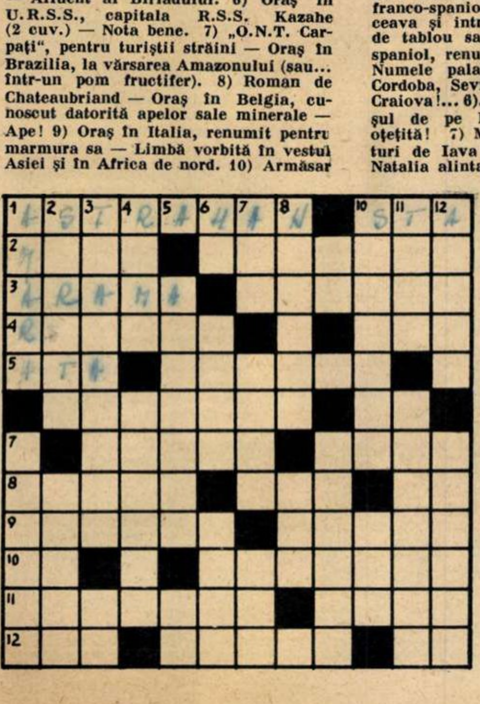

Dezlegarea jocului „Recorduri", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Bărăgan — Mira. 2) Arabia — Bicaz. 3) Latin — Terase. 4) Omul — Dunărea. 5) Tas — A — Dați — T. 6) A — Condor — Apa. 7) Pa — Dürer — Rt. 8) Al — Don — Sever. 9) Făgăraș — Coda. 10) Atena — Inele. 11) Roma — S — E — Gal. 12) Ana — Papagali.

CÎTEVA MINUTE DE GIMNASTICĂ

Exerciții cu bastonul

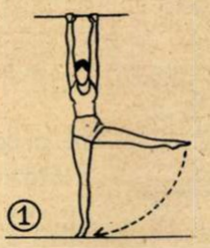

1. Cu brațele ridicate în sus, țineți bastonul în poziție orizontală. Apoi, ridicați încet, lateral, un picior, pînă formează un unghi drept cu celălalt picior. Se revine, tot încet, în poziția inițială. Mișcarea se repetă, cu fiecare picior, de 8 ori.

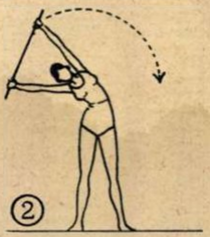

2. În poziție verticală, proptiți-vă bine pe picioarele depărtate. Cu bastonul în mîini, executați o mișcare de aplecare a trunchiului într-o parte și în alta, de 10 ori.

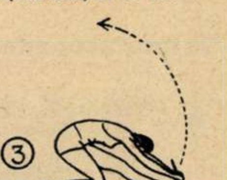

3. Sprijiniți-vă pe un genunchi, iar celălalt picior țineți-l întins înainte. Cu capul strîns între brațe, aplecați-vă înainte, pînă ce bastonul atinge vîrful piciorului. Exercițiul se repetă de 8 ori pentru fiecare picior.

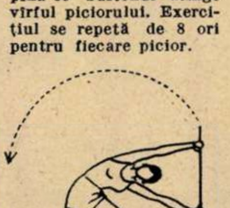

4. Din aceeași poziție — sprijinită pe un genunchi — întindeți lateral celălalt picior. Țineți bastonul vertical și aplecați corpul într-o parte, apoi în cealaltă, pînă ce vîrful bastonului atinge podeaua.

Repetați mișcarea de 10 ori.

Georgeta MĂLIN

NOUTĂȚI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

Bumbac colorat

Medalia de aur care recompensează în U.R.S.S. în fiecare an cea mai importantă realizare în domeniul agrobiologiei a fost atribuită anul acesta selecționerului Ivan Maximenko. După ani îndelungați, el a reușit să obțină — în culturile experimentale pe care le-a făcut în Turkmenia — cele dintîi soiuri de bumbac colorat. Fibrele de bumbac cresc „natural" în diferite culori: verde, roșu, roz sau albastru și rezistă la soare sau la spălare.

Țesăturile confecționate din bumbac de acest fel nu mai necesită, așadar, colorare artificială, fiind totodată mai trainice și mai ieftine decît cele obținute din bumbacul obișnuit.

Mașina alpinistă

Tractorul nu se poate cățăra pe munți, iar combina nu poate lucra pe pante. Dar regiuni muntoase prezentînd condiții favorabile pentru anumite culturi sînt destule, iar pămîntul din astfel de locuri trebuie și el lucrat mecanic, nu manual. Numai că în aceste cazuri este nevoie de o mecanizare specială, de mașini posedînd calități asemănătoare celor ale unor alpiniști încercați. Asemenea mașini au fost create, cea mai recentă fiind mașina alpină autopropulsată construită de inginerii A. I. Reșetnikov și M. I. Ostrobrod din Kiev.

Prevăzută cu o mînă mecanică înzestrată cu un vibrator — care înfige în pămînt un fel de ancoră — cu un troliu și un cablu legat de ancoră, mașina alpinistă urcă și coboară, legată de acest cablu, pantele muntoase, executînd în același timp diferite munci agricole, ca de pildă aratul sau semănatul.

O aromă care ucide

Mirosul ademenitor al vaniliei mai are, în afara calităților sale culinare, și altele foarte puțin cunoscute: el este un necruțător inamic al buruienilor.

Se știe ce este plivitul chimic. În loc de a scoate din pămînt buruienile fir cu fir, tulpiniță cu tulpiniță, livezile și ogoarele pot fi stropite cu substanțe chimice speciale — ierbicidele — care distrug buruienile. Iar vanilia s-a dovedit un excelent ierbicid. Bineînțeles, presărarea ogoarelor cu praf de vanilină ar fi o operație prea costisitoare. De aceea, A.I. Zaharov și A.M. Efros, colaboratori științifici ai Institutului agronomic din Leningrad, au propus folosirea unui deșeu lichid puternic parfumat al fabricilor de vanilină.

Buruienile sînt distruse la douăsprezece ore după stropirea culturii cu soluție vanilată.

Dacă s-ar topi toată gheața Antarcticii

După unii oameni de știință sovietici, volumul gheții din emisfera sudică se ridică la 30 milioane km cubi. Dacă această imensă cantitate de gheață s-ar topi, temperatura apei din Oceanul Pacific ar scădea la zero grade, iar în celelalte mări și oceane nivelul apei s-ar înălța cu 25 de metri. Aceasta înseamnă că țări întregi, ca de pildă Olanda, toate porturile lumii și orașele de pe litoraluri ar fi acoperite de ape.

AFLAȚI CĂ...

...în natură există interesante asociații între plante și insecte. O astfel de asociație (simbioză) se întîlnește la „arborele furnicilor" (Cecropia peltata) care crește în pădurile ecuatoriale ale Americii de Sud. În interiorul tulpinei sale goale acest arbore adăpostește colonii de furnici. În schimbul locuinței gratuite pe care o au și a hranei oferite de plantă, micile furnici o apără de atacul unor insecte dăunătoare ce asaltează uneori planta și-i macină frunzele.

...există pămînturi mai scumpe decît aurul. Este vorba de așa-numitele „pămînturi rare": Lantan, Prometiu, Erbiu etc., elemente extrem de utile în cele mai noi ramuri ale tehnicii moderne: industria chimică, metalurgia neferoasă, tehnica atomică, electrotehnică și radioelectronică.

...albinele din Gruzia dețin recordul de productivitate pe glob — au stabilit cercetările făcute la o stațiune experimentală apicolă din S.U.A. Vechiul record aparținea Italiei. Albinele din Gruzia, care produc 145 de kg miere de fiecare stup (față de 85 de kg — cît produc surorile lor din Italia) sînt în curs de adaptare pe teritoriul S.U.A., Franței și Italiei.

...un inventator din Praga a construit un aparat care poate cîntări de la distanță folosind semiconductorii. Autorul aparatului, inginerul Jean Strnad, a cîntărit cu precizie încărcătura unui autocamion, fără ca vehiculul respectiv să se deplaseze la cîntar.

...pentru a înregistra pe o peliculă tot ce vede omul în decurs de o zi, ar fi necesari peste 19 kilometri de peliculă.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Un aspect din orașul Santa Cruz de Tenerife.

Azi, pe insulele Canare

„M-ar interesa cîteva date geografice despre insulele Canare din largul Oceanului Atlantic și ce se întîmplă astăzi în acest colț al lumii“.

Lazăr HORHOIANU,
contabil șef, Deva.

Răspunde FELICIA ANTIP, redactor la Agerpres.

De multă vreme insulele Canare nu mai pot fi numite „insulele fericite“, așa cum li se zicea pe vremea romanilor. Acest arhipelag, format din șapte insule mai mari și șase insule mici — din care numai opt sînt locuite — este situat în Oceanul Atlantic, la o depărtare de 90 pînă la 300 km de țărmul Africii de nord-vest. Cei peste 866.000 de locuitori sînt urmașii vechilor băștinași, guencii, și ai cotropitorilor normanzi și spanioli. Normanzii, conduși de Jean Béthencourt, au ocupat cîteva dintre insule în anii 1402-1405. În perioada 1478-1496 insulele Gran Canaria, La Palma și Tenerife au devenit posesiuni ale coroanei spaniole.

Cu excepția insulelor Lanzarote și Fuerteventura, care sînt de origine continentală, arhipelagul este de origine vulcanică. În secolul al XVIII-lea au avut loc erupții vulcanice de mare amploare. Astăzi, însă, munții rotunzi din centrul insulelor nu mai scuipă foc. Clima tropicală atrage în fiecare iarnă un mare număr de turiști din Europa occidentală. Insulele Canare sînt locul de origine al canarilor, care provin de pe insula Gomera.

Grupul de insule este împărțit în două provincii, una cuprinzînd insulele Tenerife, La Palma, Gomera și Ferro cu capitala la Santa Cruz de Tenerife, iar cealaltă este formată din Gran Canaria, Lanzarote, Fuerteventura și alte cinci insule mai mici, avînd drept capitală Las Palmas. Ca toate coloniile spaniole, Canarele sînt denumite „provincii spaniole“. În ultimele luni a luat o mare amploare mișcarea pentru independență. În orașul Las Palmas au fost difuzate de curînd manifeste în care se cere să se pună capăt jugului spaniol. Din Madrid au fost trimise de îndată brigăzi speciale de poliție care au arestat pe fruntașii mișcării. De asemeni, în aceste insule au fost deportați recent o serie de personalități politice ale opoziției din Spania.

Ce este biofizica?

La această întrebare pusă de cititorul nostru *Gheorghe Vasilescu* din comuna Sohodol, reg. Cluj, răspunde prof. univ. dr. EMIL REPCIUC, de la Institutul medico-farmaceutic din București.

Biofizica este o disciplină relativ nouă a biologiei, adică a științei despre viață și despre manifestările ei de tot felul. Biofizica și sora ei mai mare, biochimia, s-au desprins din fiziologie, știința despre funcțiile organismelor vii. Pe măsură ce biofizica și biochimia și-au întins domeniul, fiziologia și l-a redus tot mai mult, rămînînd astăzi știința despre reglarea funcțiilor din organismul viu cu ajutorul sistemului nervos, al glandelor endocrine și al altor sisteme de organe.

Biofizica studiază fenomenele fizice (mecanice, termice, electrice, radiante etc.) din interiorul corpului viu, al organelor, țesuturilor și celulelor sale.

Nu toate capitolele biofizicii s-au dezvoltat în egală măsură. Biomecanica, ramura sa cea mai veche, studiază mișcările ființelor vii și particularitățile pe care le prezintă analiza fizică a acestor mișcări.

Puțin cercetate sînt procesele termice din interiorul ființelor vii; termodinamica materiei vii este abia la începuturile sale. Dimpotrivă, fenomenele electrice care însoțesc activitatea celulelor vii și în special a celulelor nervoase și a prelungirilor lor au fost în adîncime cercetate. Dispunem astăzi de foarte multe cunoștințe din acest domeniu și ele au căpătat importanță practică grație înregistrării fenomenelor electrice care însoțesc bătaia inimii (electrocardiogramă) sau activitatea creierului (electroencefalogramă), iar în timpul din urmă și cea a organelor de simț, cum ar fi ochiul (electroretinogramă).

Biofizica studiază și efectele pe care energia radiantă (lumina, razele X, razele gama, radiațiile corpusculare) le exercită asupra celulei vii. Această cercetare a cîștigat o importanță deosebită acum, în era zborurilor cosmice și a energiei atomice, fiindcă în Cosmos există pe alocuri mari concentrații de energie radiantă.

În orașul Victoria

În orașul Victoria s-a deschis recent o expoziție de artă plastică organizată de Uniunea artiștilor plastici și de Fondul plastic din Sibiu. Expoziția cuprinde 76 de lucrări de pictură, sculptură și grafică.

Aspect din expoziție.

Reflectînd o tematică legată de viața nouă care pulsează în patria noastră, operele artiștilor sibieni reprezintă portrete de muncitori și țărani, compoziții cu scene de muncă, precum și peisajul nou în care se simte direct sau indirect prezența omului. Lucrările expuse au fost realizate în urma unei documentări temeinice, inițiate în regiunea Brașov de Uniunea artiștilor plastici și de presa locală.

Nicolae IORGA,
grafician, Sibiu

De la fotocorespondenți

Oră de lectură... *(Geo Stoica, regizor, Craiova)*

Azi, în centrul orașului Buzău. *(F. Spinu)*

După un veac și jumătate

În orașul nostru există un institut de învățămînt care împlinește anul acesta 150 de ani de existență. Este vorba de „Preparandia“ din Arad, înființată în 1812 — veche școală de învățători, al cărei prim director a fost cărturarul Dimitrie Țichindeal. Continuîndu-și neîntrerupt tradiția, această școală, transformată în anii noștri în Institutul pedagogic de învățători și educatoare, a dat mii de absolvenți. În prezent, aici se pregătesc cadrele didactice necesare regiunilor Banat, Hunedoara și Crișana.

O dată cu rîndurile de mai sus, vă trimit și o fotografie reprezentînd clădirea școlii.

Pavel FLORIAN, Arad

Cititorii către cititori

Peator Mihalaș, satul Rașcov, raion Rîbnița, R.S.S. Moldovenească (U.R.S.S.), vrea să corespondeze pe probleme de medicină și să facă schimb de vederi. Corespondența poate fi purtată în limbile rusă, romînă și germană. Doresc să corespondeze pe diferite teme (literatură, teatru, muzică, cinema, sport) și să facă schimb de ilustrate următorii: **George Poenaru** și **Mihail Dan**, Sibiu, str. Aroneanu 3; **Szilagy Wily**, Bistrița, str. Ecaterina Teodoroiu 1, et.I; **Nuți Dumitru**, elevă, Pitești, str. 1 Mai 44; **Florina Popescu**, Pitești, str. Racovici 23; **Elisabeta** și **Ștefan Necșulescu**, București, str. Rădulescu Tei 16; **Niculiță Sîrbu**, spitalul din com. Bîrca, raion Segarcea, reg. Oltenia; **Velu Tertiș**, tehnician veterinar, sat Săsaru 234, raion Năsăud, reg. Cluj; **Paul Păcurariu**, inginer agronom G.A.C. Lunca Mureșului, raion Aiud, reg. Cluj (îl interesează și corespondența pe probleme profesionale); **Popescu Adriana**, studentă, împreună cu un grup de colege, Iași, str. Copou, bloc C; **Maria Ilie**, elevă, Buzău, str. Victoriei 54; **Gh. Ion**, normator, Hunedoara, bloc 114, sc. B, ap. 13; **Eugen Mitache**, tehnician constructor, Caracal, str. A. Jdanov 13; **Rodica Alșin**, elevă, împreună cu două colege, Timișoara, bd. Nikos Beloiannis 45. Vrea să facă schimb de mărci poștale tov. **Preda Andrei**, Copșa Mică, bloc 27, raion Mediaș. Îi interesează, de asemenea, schimbul de ilustrate pe următorii: **Mircea Fîrcea**, lăcătuș, Hunedoara, Piața Libertății 14; **Timotei Szilagy**, lăcătuș, Hunedoara, str. 23 August 17; **Gh. Păduraru**, electrician, Hunedoara, Piața Libertății 14; **Claudia Simion**, elevă, Tulcea, str. Traian 30; **Paliciuc Constantin**, Năsăud, reg. Cluj, str. M. Eminescu 26 (dorește să facă schimb și de mărci poștale); **Lizette Apostolescu**, Ploiești, str. D-tru Marinescu 7; **Sonia Vicolov**, elevă, Tulcea, str. Prislov 146; **Aurelia Dinu**, studentă, împreună cu un grup de colege, București, Căminul studențesc Carpați, str. Academiei 7; **Ion Popa**, lăcătuș, O.M. Hunedoara, bloc 108, ap. 21; **Petru Țap**, lăcătuș, Baia Mare, str. Pregabricuți 35; **Coca Moșneanu**, elevă, Tulcea, str. 23 August 256; **Mariana Filip**, profesoară, Izvoarele, raion Vînju-Mare, reg. Oltenia; **Geta Boboc**, elevă, Strehaia, str. Hălții 15, reg. Oltenia; **Luminița Popescu**, elevă, Ploiești, str. Rahovei 4.

Pe scurt

R. RELU-PARTAȘ, Timișoara. Profesiunea de marinar cere o pregătire specială. Pentru a deveni marinar mecanic este necesară absolvirea unei școli profesionale unde se studiază tehnica motoarelor. Unui ofițer de punte i se cere absolvirea mai întîi a școlii medii, apoi a unei școli navale. Condițiile de admitere le puteți afla adresîndu-vă Direcției navigației din Ministerul transporturilor și telecomunicațiilor — Serviciul învățămînt și personal — București, bd. Dinicu Golescu nr. 38.

ANTON POPESCU, sudor la uzinele U.C.M.M.A. Bocșa II. În țara noastră sînt mulți sudori buni; este foarte greu să vă răspundem însă care dintre ei este cel mai bun, întrucît pînă acum nu s-a ținut un concurs din care să rezulte o asemenea apreciere. Așteptăm să ne mai trimiteți vești despre realizările din orașul dv. și din uzina în care lucrați. Dacă este posibil, însoțiți materialele de cîte o fotografie.

TOMA ERDÖS din Brad, reg. Hunedoara, ne scrie despre activitatea cercului dramatic „Mihail Sebastian“ al sindicatului sanitar din orașul său. Elemente talentate din rîndul amatorilor au jucat cu succes comedia „O noapte furtunoasă“ de I.L.Caragiale și „Steaua fără nume“ de Mihail Sebastian.

GHEORGHE DINU, Lupeni. Pentru a deveni speolog este necesar să absolviți mai întîi cursurile Facultății de științe naturale sau ale Facultății de geografie și geologie. După aceasta, pe bază de concurs și în limita locurilor vacante, puteți intra ca cercetător științific la Institutul de speologie. În afară de studii, este necesară desigur și o înclinație spre frumoasa profesie de speolog.

GABRIELA IONESCU și STELA IUHASZ, Cugir, Hunedoara. Examenul de admitere la Facultatea de științe naturale din București se va ține între 10 și 15 septembrie. Pentru informații suplimentare, adresați-vă secretariatului facultății: Splaiul Independenței nr. 91. Examenul de admitere la Institutul de pedagogie de 3 ani se va ține în aceeași perioadă.

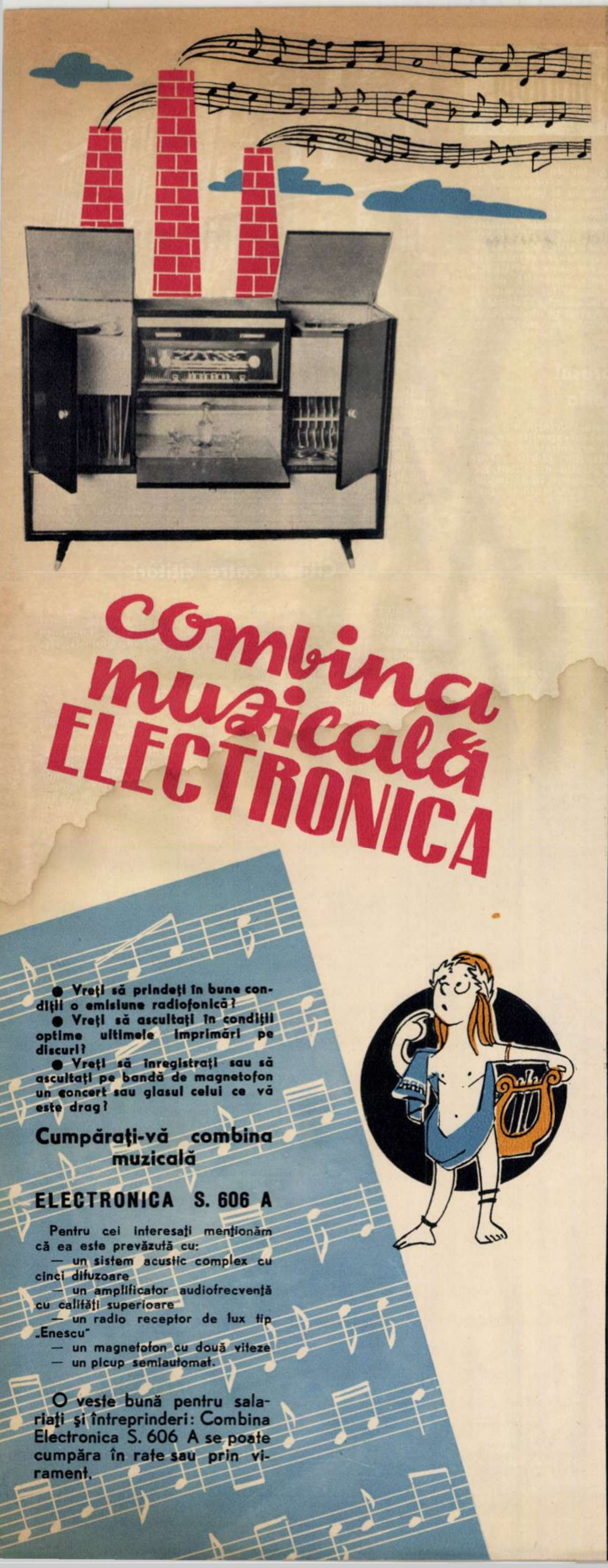
combina muzicală ELECTRONICA

● Vreţi să prindeţi în bune condiţii o emisiune radiofonică?
● Vreţi să ascultaţi în condiţii optime ultimele imprimări pe discuri?
● Vreţi să înregistraţi sau să ascultaţi pe bandă de magnetofon un concert sau glasul celui ce vă este drag?

Cumpăraţi-vă combina muzicală

ELECTRONICA S. 606 A

Pentru cei interesaţi menţionăm că ea este prevăzută cu:
— un sistem acustic complex cu cinci difuzoare
— un amplificator audiofrecvenţă cu calităţi superioare
— un radio receptor de lux tip „Enescu"
— un magnetofon cu două viteze
— un picup semiautomat.

O veste bună pentru salariaţi şi întreprinderi: Combina Electronica S. 606 A se poate cumpăra în rate sau prin virament.

La Karlovy-Vary — 1962

CINEMATOGRAPHIE BULGARE
10 VI 62

La Karlovy-Vary are loc cel de-al treisprezecelea Festival internaţional al filmului cu participarea a 48 de ţări. Publicăm o imagine din filmul bulgar „Soarele şi umbra", unul din filmele remarcate la acest festival.

În fotografie, cei doi protagonişti ai filmului: Anna Prucnal şi Georgi Naumov. Anna Prucnal a adresat un „cordial salut cititorilor «Flacării»".

EMAILUL ROSU
O marcă ce garantează calitatea produselor:
EMAILUL ROŞU-MEDIAŞ

Urmare din paginile 2-3-4

ПУСТЬ ВЕЧНО ПРОЦВЕТАЕТ
РУМЫНО-СОВЕТСКАЯ ДРУЖБА!
SĂ ÎNFLOREASCĂ ÎN VECI
PRIETENIA ROMÎNO-SOVIETICĂ!
ДА ЗДРАВСТВУЕТ КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ СОВЕТСКОГО
СОЮЗА, ЕЕ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ВО ГЛАВЕ С Н.С. ХРУЩЕВЫМ!
TRĂIASCĂ PARTIDUL COMUN
COMITETUL SĂU CENTRAL ÎN

Peste zece mii de oameni ai muncii au participat la mitingul care a avut loc în uriaşa hală a vagoanelor de la „Griviţa Roşie", cu prilejul vizitei delegaţiei de partid şi guvernamentale a Uniunii Sovietice în eroica citadelă revoluţionară a clasei muncitoare din Romînia.

Tovarăşii Nikita Sergheevici Hruşciov şi Gh. Gheorghiu-Dej stînd de vorbă cu Alexandru Florea, mulgător fruntaş la gospodăria colectivă din Ceacu.

Locuitorii acestor blocuri luminoase şi moderne din Calea Griviţei întîmpină înalţii oaspeţi cu îndelungi ovaţii.

UNIUNII SOVIETICE
CU N. S. HRUŞCIOV !

Poporul romîn salută cu entuziasm pe înalţii oaspeţi sovietici

Cu multă însufleţire, participanţii la mitingul de la Combinatul chimic Borzeşti aclamă delegaţia de partid şi guvernamentală a U.R.S.S.

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XI—Nr. 25 (369)
23 iunie 1962

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Coperta noastră: fotografie de Ion HANANEL. Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

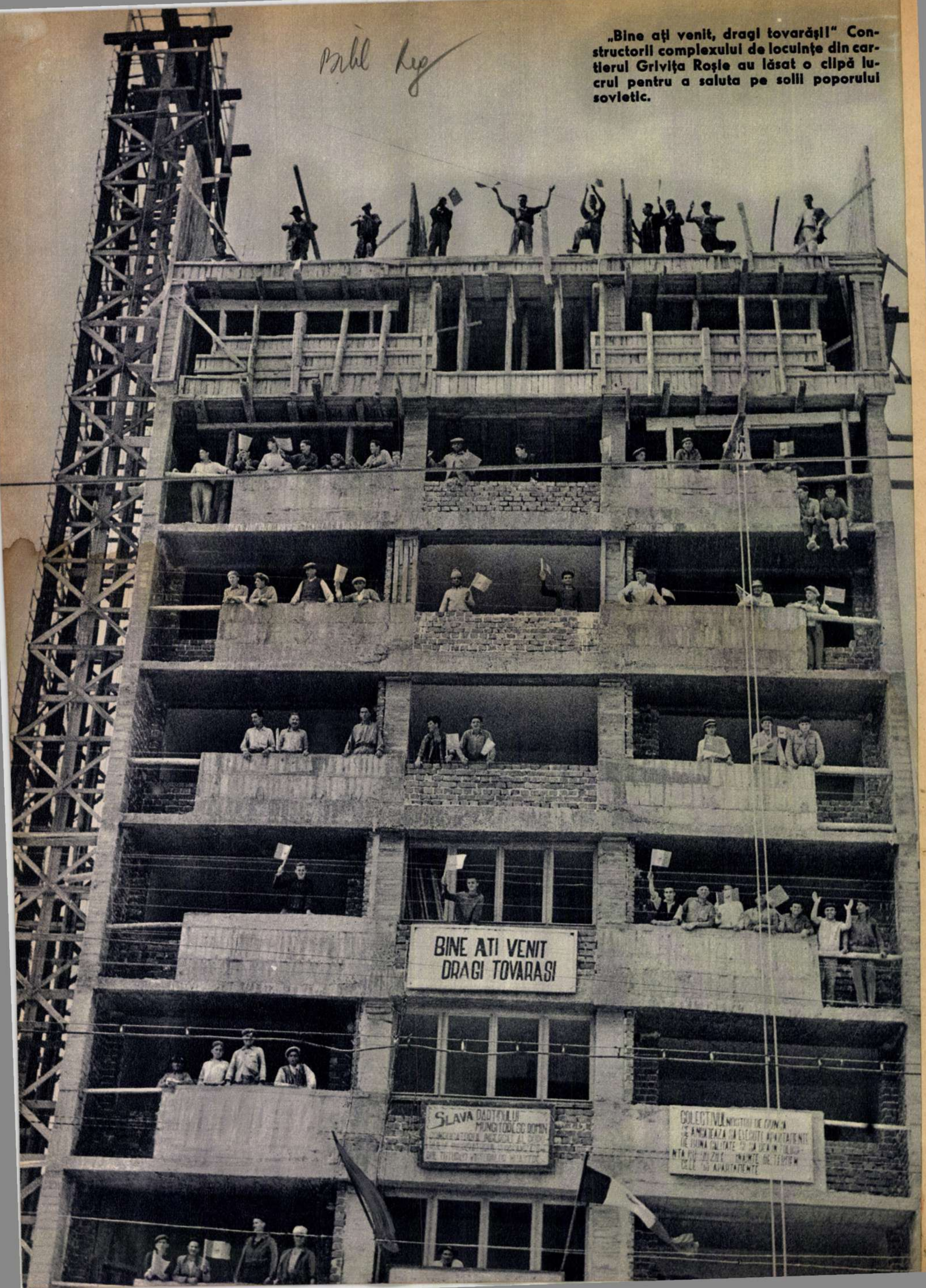
BINE ATI VENIT
DRAGI TOVARASI
SLAVA PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN
COLECTIVUL

„Bine aţi venit, dragi tovarăşi!" Constructorii complexului de locuinţe din cartierul Griviţa Roşie au lăsat o clipă lucrul pentru a saluta pe solii poporului sovietic.

F

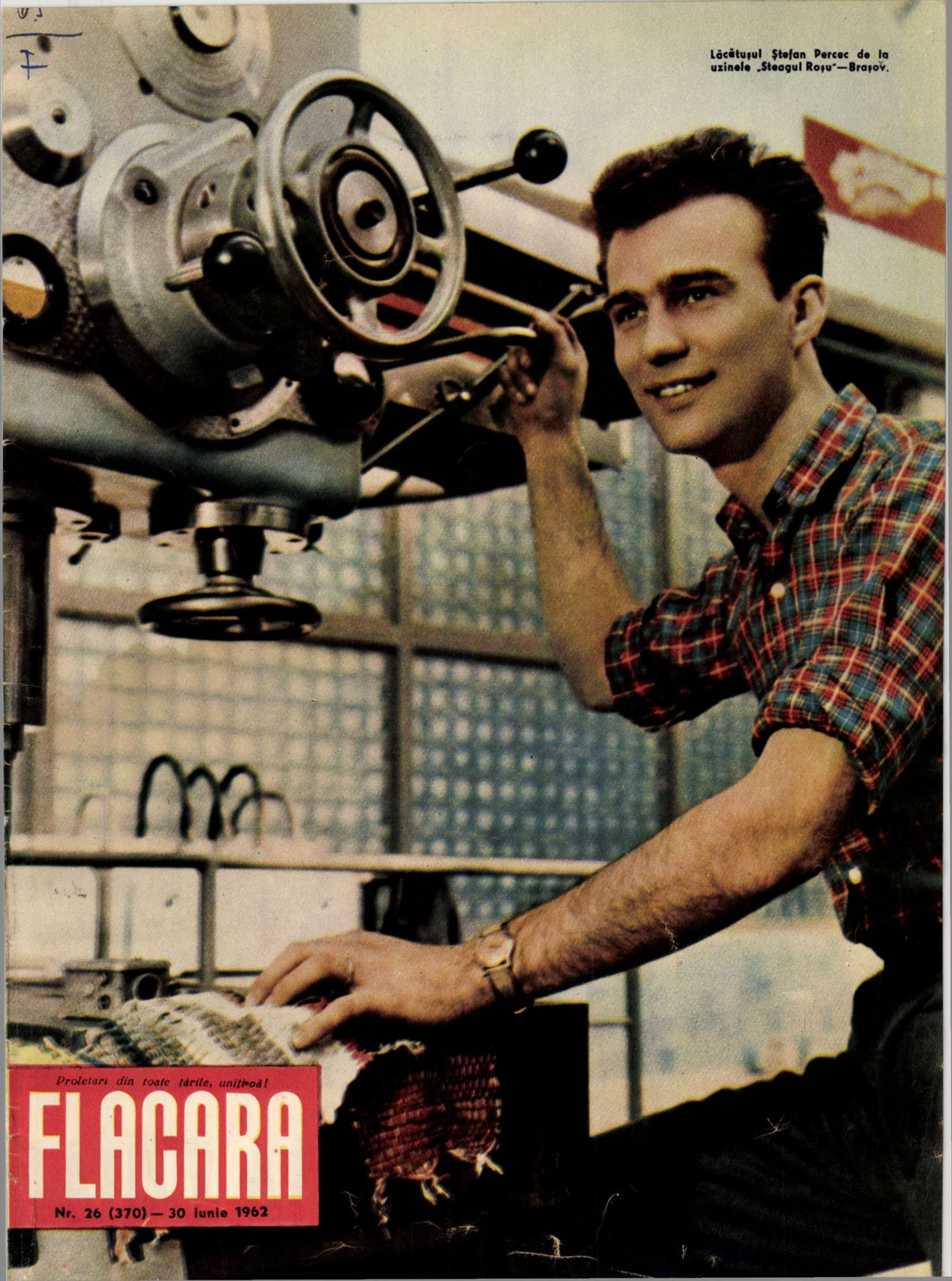

Lăcătuşul Ştefan Percec de la uzinele „Steagul Roşu"—Braşov.

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACĂRA

Nr. 26 (370) — 30 iunie 1962

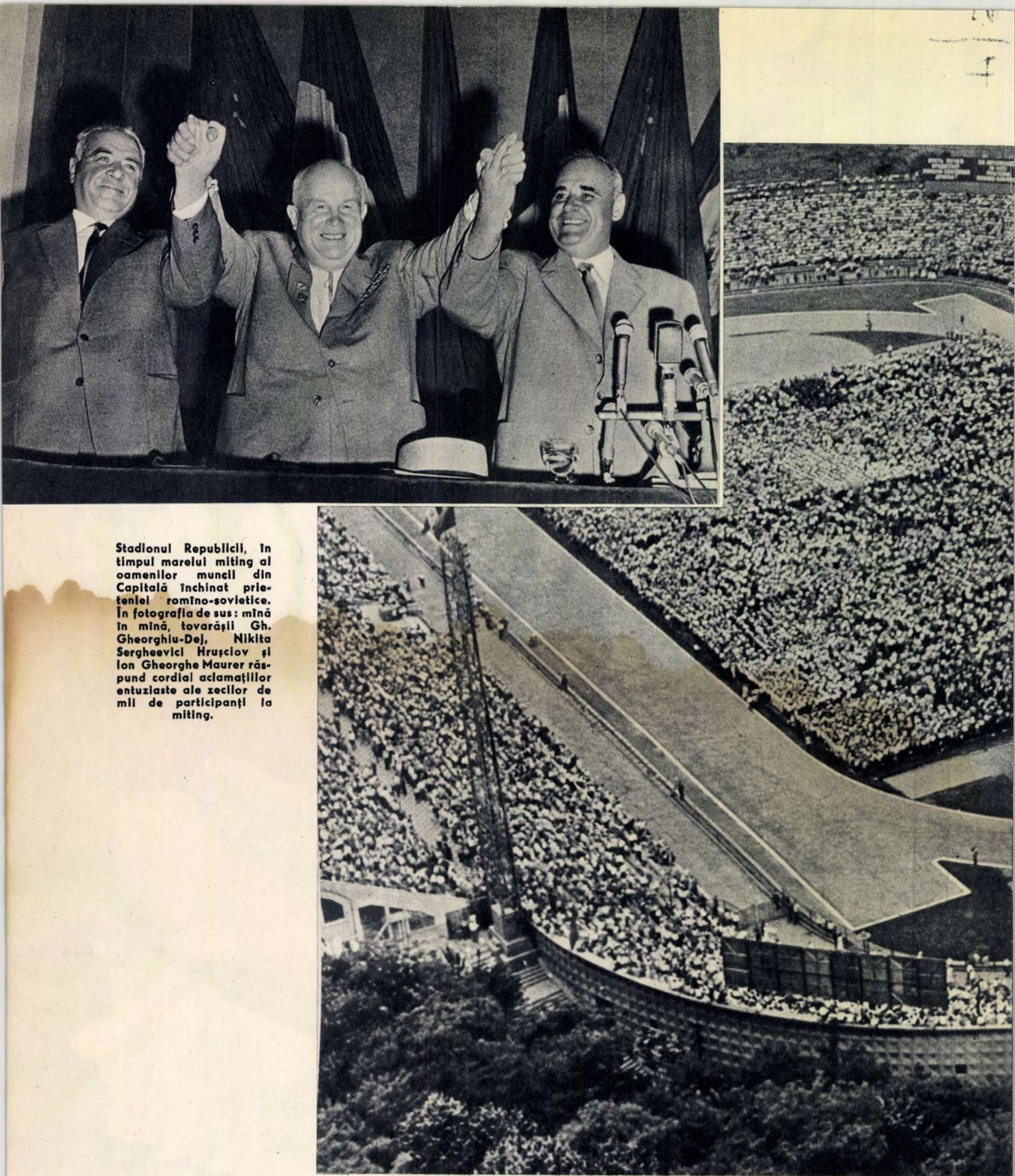

Stadionul Republicii, în timpul marelui miting al oamenilor muncii din Capitală închinat prieteniei romîno-sovietice. În fotografia de sus: mînă în mînă, tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej, Nikita Sergheevici Hrușciov și Ion Gheorghe Maurer răspund cordial aclamațiilor entuziaste ale zecilor de mii de participanți la miting.

IMAGINI DE LA NEUITATA VIZITĂ

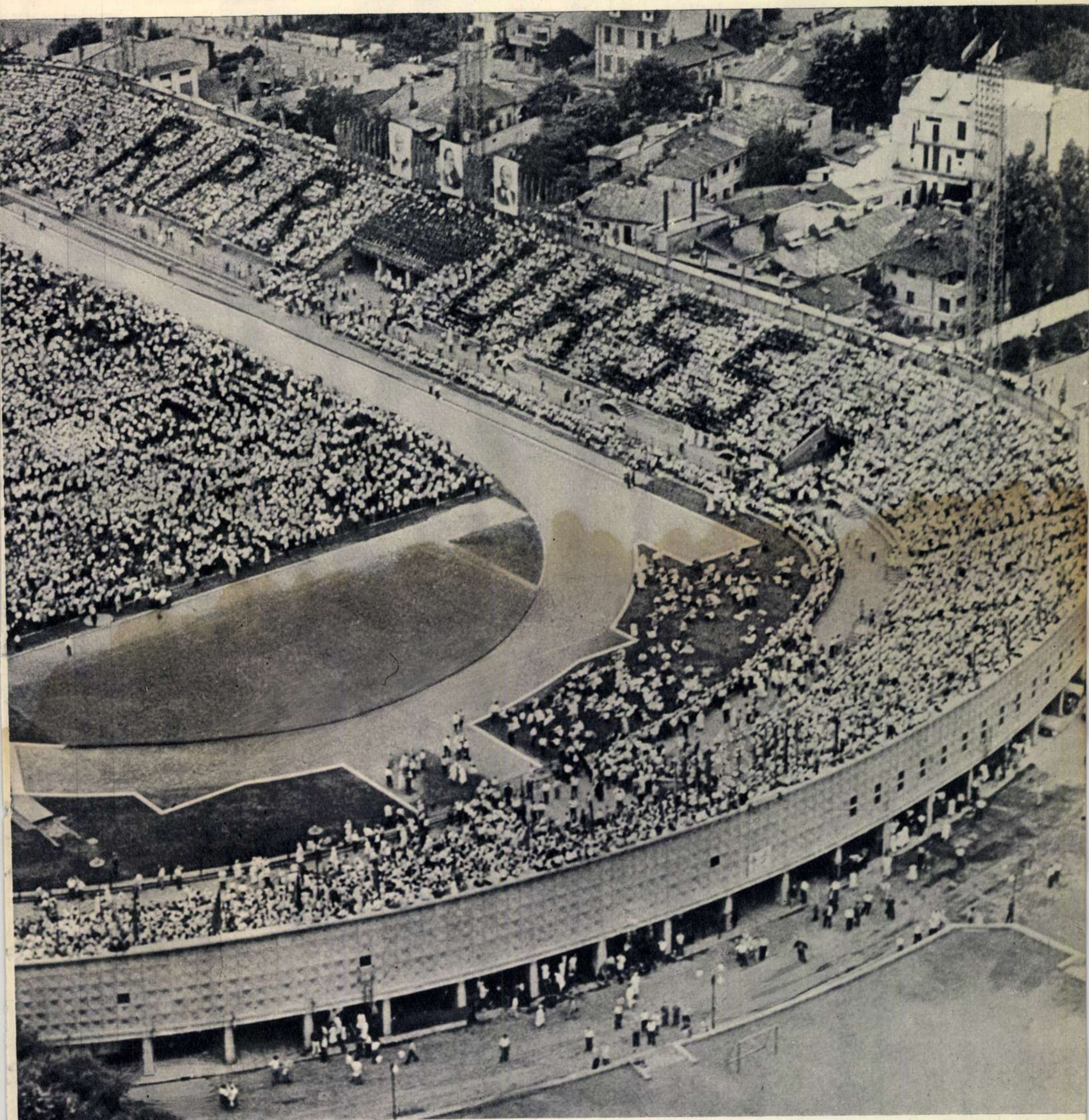

A ÎNALŢILOR OASPEŢI SOVIETICI

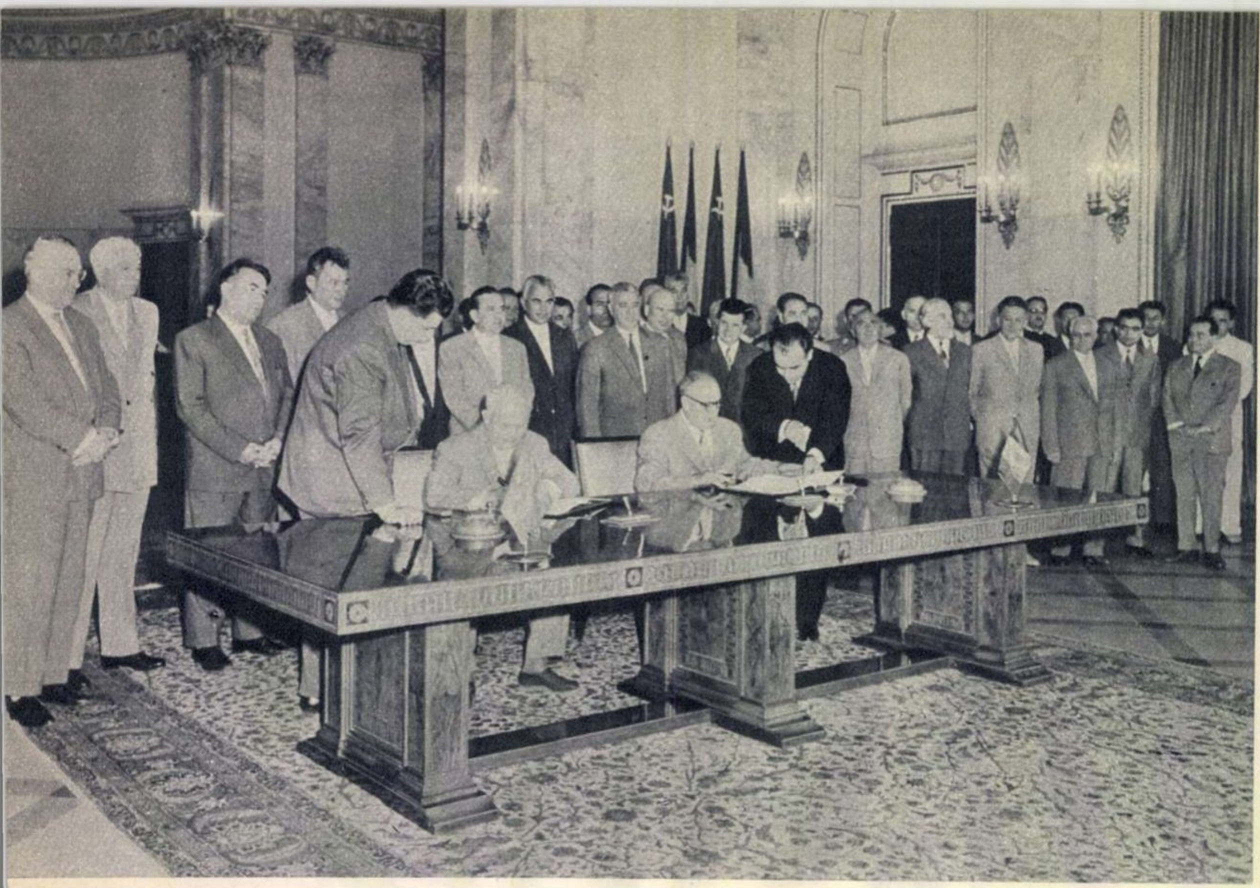

Tovarășii N. S. Hrușciov și Gh. Gheorghiu-Dej semnează comunicatul cu privire la vizita de prietenie a delegației de partid și guvernamentale a Uniunii Sovietice în Republica Populară Romînă.

Pe aeroportul Băneasa, în dimineața plecării în patrie a delegației de partid și guvernamentale a Uniunii Sovietice. Tovarășii N. S. Hrușciov și Gh. Gheorghiu-Dej răspund salutului călduros al cetățenilor Capitalei.

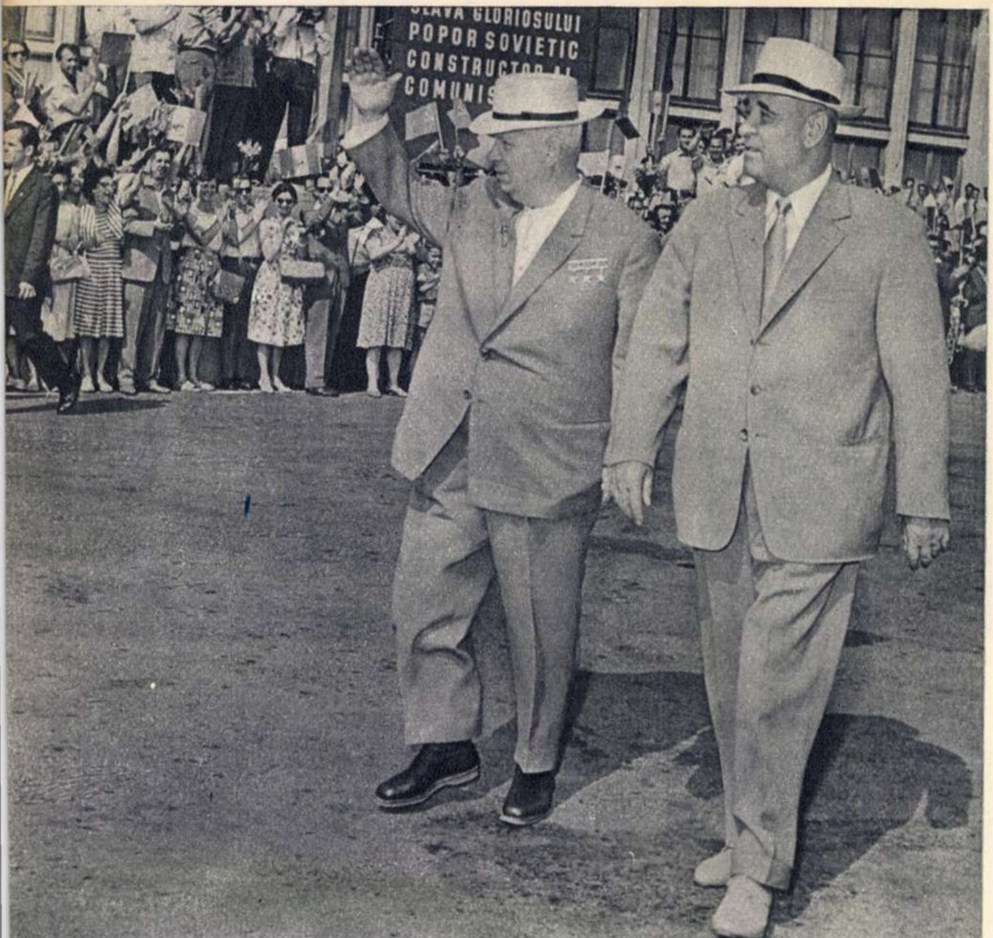
SLAVA GLORIOSULUI
POPOR SOVIETIC
CONSTRUCTOR AL
COMUNIS

IMAGINI DE LA NEUITATA VIZITĂ A ÎNALȚI

Hunedoara socialistă primește vizita solilor sovietici. Zeci de mii de oameni ai muncii, oțelari și furnaliști, laminatori, cocsori, constructori, au aclamat pe înalții oaspeți și pe conducătorii de partid și de stat ai țării noastre, manifestînd pentru indestructibila prietenie dintre Republica Populară Romînă și Uniunea Sovietică, pentru puternicul lagăr socialist, pentru pace și prietenie între toate popoarele lumii.

Prin halele marelui nostru combinat siderurgic, acolo unde, în anul acesta, se va produce în 79 de zile o cantitate de oțel egală cu întreaga cantitate produsă în țara noastră în anul 1948.

LOR OASPEȚI SOVIETICI

IMAGINI DE LA

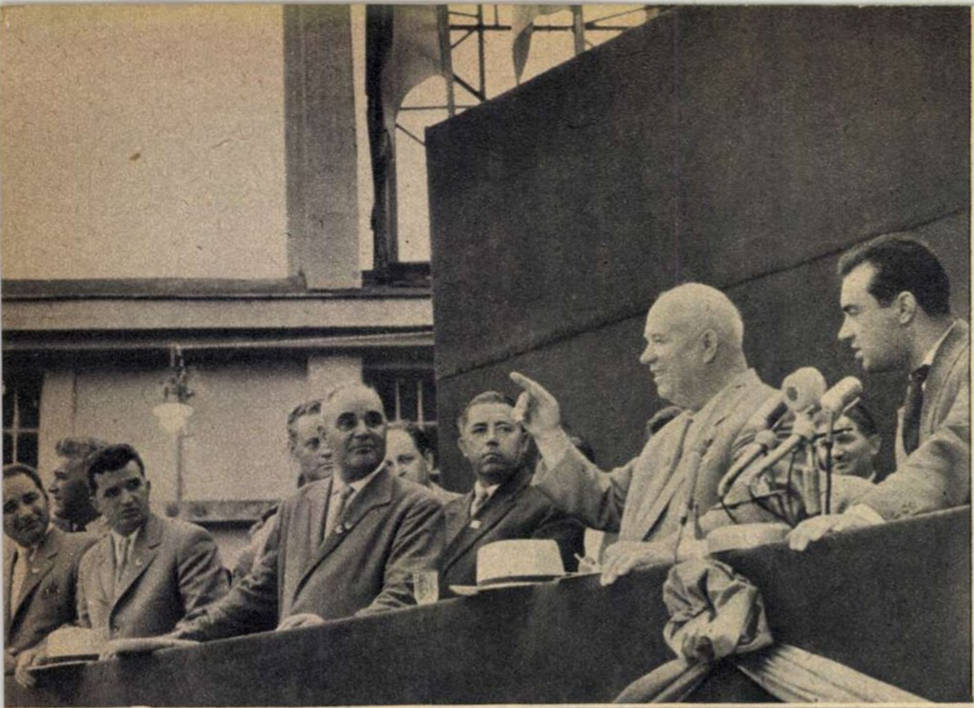

Tovarăşul N. S. Hruşciov vorbeşte minerilor, mulţumindu-le pentru călduroasa primire, dînd o înaltă apreciere muncii lor pline de abnegaţie. ←

Întîlnire prietenească cu vechi mineri participanţi la greva din 1929 şi cu fruntaşi în producţie. Cu acest prilej, tovarăşilor N. S. Hruşciov şi Gh. Gheorghiu-Dej li s-au oferit în dar costume de miner. →

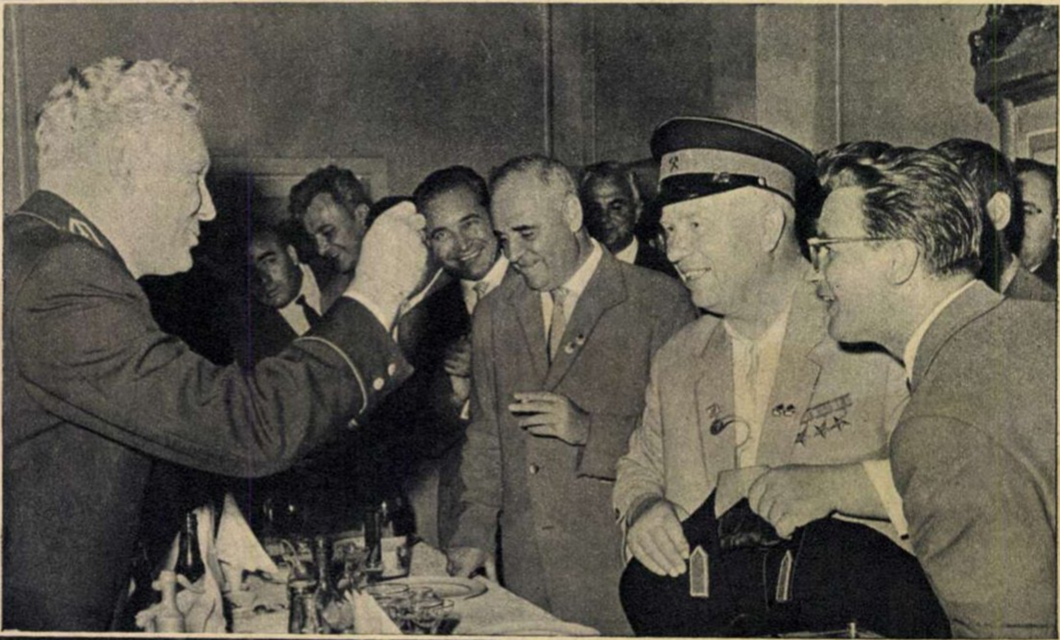

„Noroc bun, tovarăşi!" Vrednicii mineri din Lupeni întîmpină pe înalţii oaspeţi cu tradiţionalul lor salut. ↓

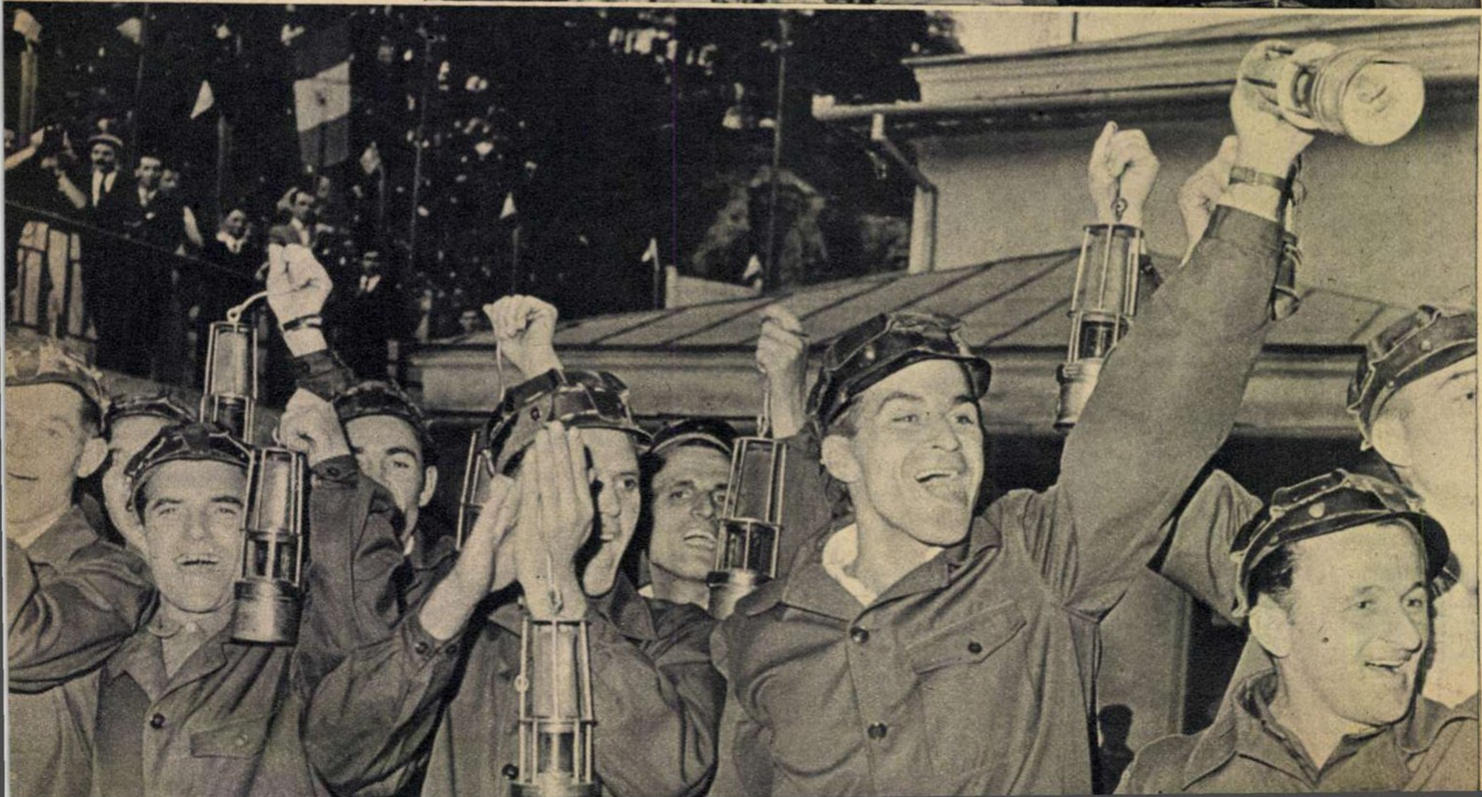

NEUITATA VIZITĂ A ÎNALŢILOR OASPEŢI SOVIETICI

RPR-URSS PRIETENI!
РНР-СССР ДРУЗЬЯ НАВЕКИ

↑
La Craiova, înalţii oaspeţi au vizitat uzinele „Electroputere" puternic centru al industriei noastre de utilaj electric.

Anii vor trece, cele două fetiţe din Lupeni vor creşte mari, dar întîlnirea lor cu tovarăşii N. S. Hruşciov şi Gh. Gheorghiu-Dej le va rămîne mereu vie în amintire.
←

Pe bulevardele largi şi însorite, printre mîndrele blocuri de locuinţe ale Constanţei, mulţimea entuziastă aclamă pe înalţii oaspeţi şi pe conducătorii partidului şi ţării noastre.
↓

În numele celor mai tineri cetăţeni ai Constanţei...

PRIETENUL DE LA CATEDRĂ

În vacanță, o întîlnire cu melcii poate da naștere la o discuție interesantă.

Aici, așa e bine!

Am citit o scrisoare a unui tînăr petrolist din Oltenia, trimisă acum, de „Ziua învățătorului", tovarășei Sofia Niculescu de la Școala elementară nr. 173 din București, fosta lui învățătoare.

Am citit și o altă scrisoare, a unui elev din Constanța, primită tot în preajma lui 30 iunie de către profesoara Lucreția Buzamet de la Școala elementară nr. 171.

Am găsit în amîndouă scrisorile rînduri în care s-a pus mult suflet, gîndite de niște foști copii care, ajunși la vîrsta cînd pot să-l înțeleagă pe Eminescu, n-au uitat că învățătorul, arătîndu-le cum să așeze o literă lîngă alta, i-a ajutat să descopere cuvîntul. Într-o biografie a actualei generații tinere le-ar sta bine cîtorva rînduri dintr-astea. Scrisoarea petrolistului, a elevului din Constanța, ca și alte scrisori sosite de la cei care au fost școlari acum 10-15 ani, nu sînt oarecare.

Profesorii noștri, învățîndu-i pe copii alfabetul sau vorbindu-le pentru întîia oară numai despre munții patriei, le-au deschis prima poartă către frumusețile și înțelesurile vieții: ale unei vieți pe care ei au cunoscut-o de la început proaspătă și grijulie față de copilăria lor.

Copiii de acum 15 ani sînt astăzi generația tînără a socialismului victorios. Scrisorile pe care le trimit foștilor dascăli nu pot fi oarecare.

★

Am cunoscut cîțiva dintre elevii de acum ai învățătoarei Sofia Niculescu și pe cei ai profesoarei Lucreția Buzamet. Cum vor arăta scrisorile pe care le va primi de la acești copii, peste alți 10 sau 15 ani, dăscălița care și-a ținut primele lecții acum 20 de ani, într-un cătun din Teleorman unde școala n-avea decît două clase?

Dar cele ce-i vor fi trimise tovarășei Buzamet — femeia aceasta tînără, pe care cu 12 ani în urmă colectivul său de muncă de la Filatura Dacia a ajutat-o să-și realizeze visul, acela de a deveni profesoară?

Fără îndoială că gîndurile de peste cîțiva ani ale copiilor de azi trebuie să fie pline de miez.

Ale acestor viitori muncitori multilaterali, specialiști, a căror pricepere și voință vor da rod într-un Galați ce se va fi obișnuit cu gigantul său industrial, în uzine care prind acum contur în mintea proiectanților.

Cred că un învățător sau un profesor care-l conduce azi pe copil de la joacă la carte, făcîndu-l să ia cunoștință de lumea înconjurătoare cu seriozitate și bucurie, va fi peste cîțiva ani posesorul unui document emoționant, al unei biografii sincere, scrise prietenește de către generația de mîine.

În orele lor de limbă romînă și istorie, profesorii noștri educă astăzi această generație.

La lecțiile lor de aritmetică și geografie, ei cresc cele mai tinere cadre ale construcției comunismului în patria noastră.

Școala noastră de astăzi, care a urcat, începînd cu acest an, o treaptă înaltă a dezvoltării ei, învățămîntul obligatoriu de 8 ani, pune în fața profesorilor cerințe noi, legate de perfecționarea măiestriei lor pedagogice.

Învățînd ei înșiși zi de zi, profesorii muncesc cu entuziasm, pentru a transmite elevilor cunoștințe teoretice și practice solide, capabile să facă din toți copiii patriei tineri absolvenți temeinic pregătiți.

Conștiința că prin orele de clasă de astăzi ei trăiesc de fapt într-un viitor pe care îl zărim mai apropiat și mai bogat ca niciodată, prețuirea și dragostea unei țări întregi pot să umple cu fericire o viață de om.

Prietenii de la catedră, învățătorii și profesorii, cunosc în zilele noastre această fericire.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

Cristina și Bogdan sînt bucuroși de vizita învățătoarei Sofia Niculescu.

Bucurie comună. Încă o serie de elevi ai profesoarei Lucreția Buzamet au absolvit clasa a VII-a.

Florile din curtea școlii sînt aduse de la sera aceasta.

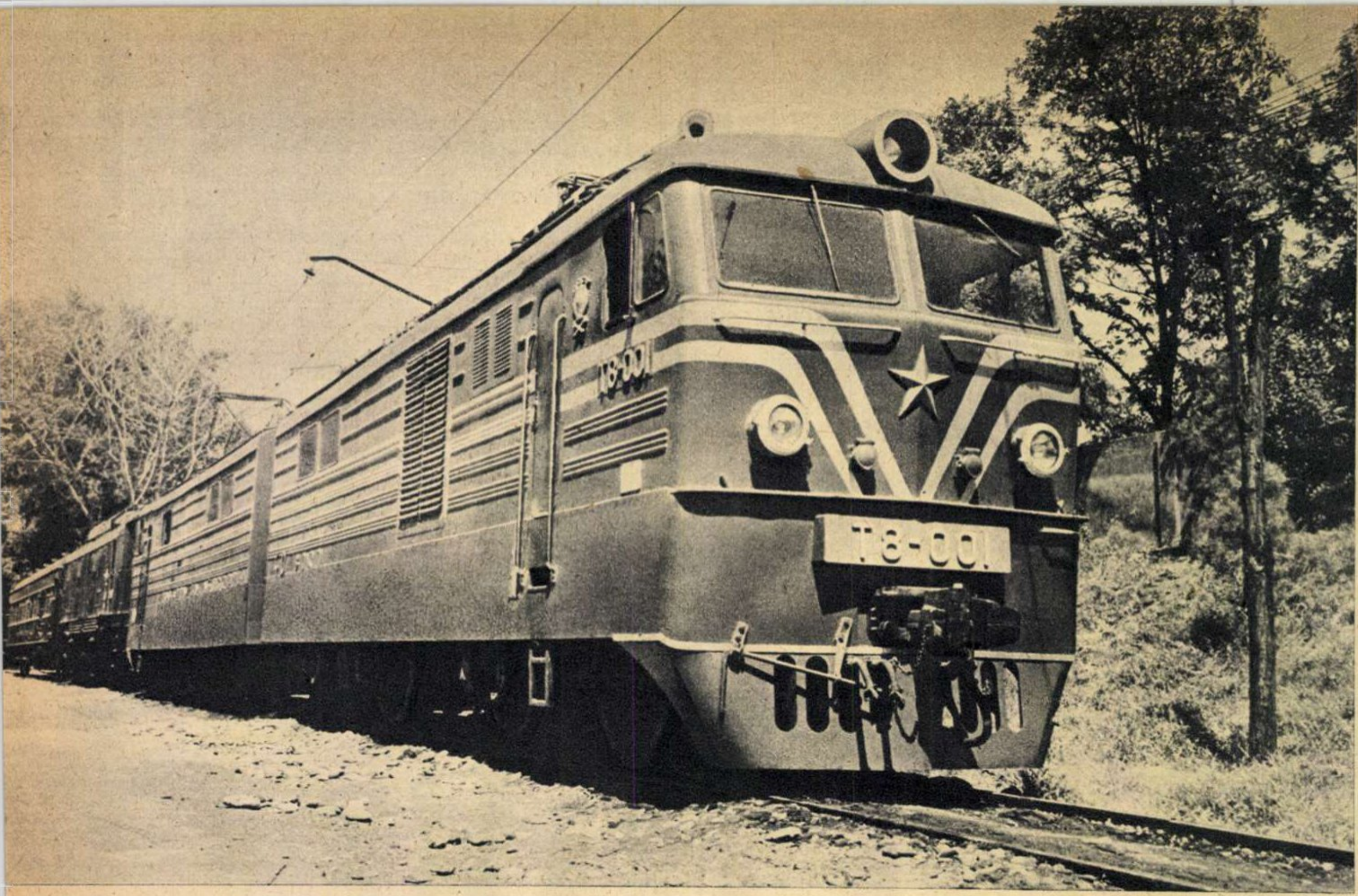

Locomotivei cu aburi i-a sosit schimbul; alte mijloace de tracțiune, mai perfecționate, mai puternice, mai rapide și în special mai economice, pășesc viguros în arenă: locomotivele diesel și cele electrice, care nu lasă în urmă nori negri de fum, nu răspîndesc praf de cărbune nears și nu sînt atît de „risipitoare".

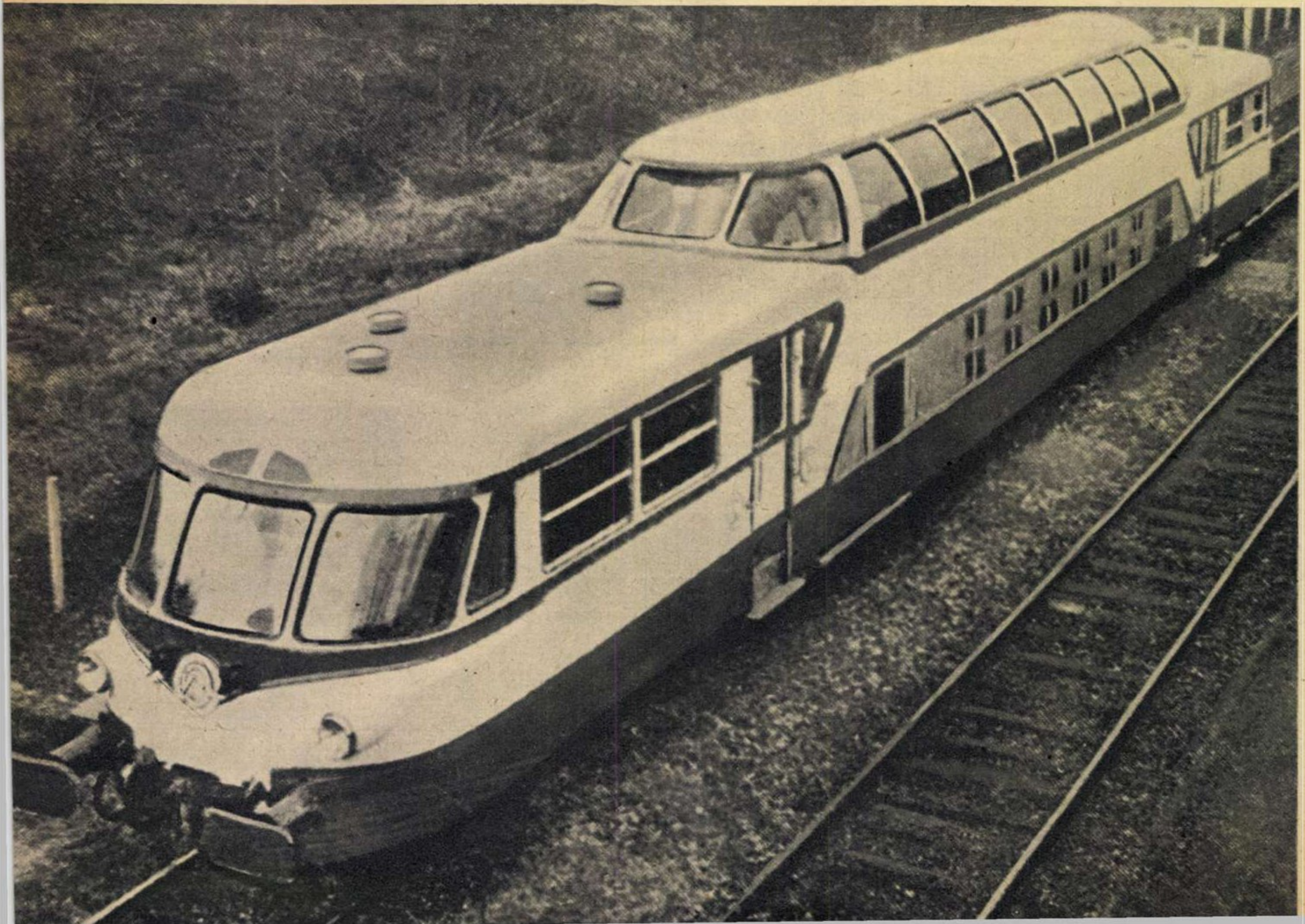

File din istoria căilor ferate (III)

CALE LIBERĂ!

Cu tot respectul pe care îl datorăm memoriei marilor pionieri ai tehnicii feroviare — Trevithick, Stephenson, frații Cerepanov și alții — un adevăr se impune inevitabil, cu toată forța de care dispune NOUL: locomotivei cu aburi i-a sunat ceasul din urmă; macazurile istoriei i-au rezervat o singură direcție: muzeul. Toate acestea, pentru că i s-a aplicat eticheta: *neeconomic*, ceea ce nu e cu nimic mai prejos decît o condamnare la moarte.

Maurul și-a făcut datoria...

Stăpînindu-ne simțămintele de regret — dacă ele există cu adevărat — să examinăm, pe scurt, progresele pe care le-a realizat locomotiva cu aburi în cei aproximativ 150 de ani de existență.

Potrivit comparației pe care o face autorul sovietic M. Vasiliev în lucrarea sa deosebit de interesantă „Energia și omul", locomotiva cu abur de astăzi se deosebește de cea a lui Stephenson și a fraților Cerepanov ca o superheterodină modernă cu 12 lămpi de aparatul lui Popov. Locomotiva Cerepanovilor remorca doar 3,2 tone, în timp ce o mașină modernă trage o garnitură de 3.500 tone. „Racheta" lui Stephenson a realizat o viteză de 35-40 km/h, pe cînd trenurile rapide de pe unele linii speciale gonesc cu peste 200 km/h.

Dar puterea de tracțiune și viteza nu sînt de ajuns. La cel mai important indice — randamentul — creșterea este foarte mică. Conform calculelor, randamentul primelor locomotive a fost de 3-4 la sută. Oricît de ciudat ar părea, la locomotivele cu aburi moderne el nu depășește 10-12 la sută. Din fiecare tonă de cărbune ars în focarul locomotivei cu aburi, multe sute de kilograme sînt literalmente aruncate în vînt. Aceasta înseamnă, cît se poate de limpede, că locomotiva cu aburi este definitiv condamnată.

Astfel se explică faptul că de 15 ani încoace se produce o transformare completă a modului de tracțiune, prevăzîndu-se abandonarea definitivă, destul de apropiată, a tracțiunii cu aburi. De pe acum, practic nu se mai proiectează locomotive cu aburi, iar numărul celor aflate în serviciu scade an de an: 61.600 în 1954, 55.700 în 1957 și 52.500 în 1958 (în 21 de țări europene).

Cine va lua locul „glorioasei bunicuțe"?

Locomotivei cu aburi i-a sosit schimbul; alte mijloace de tracțiune, mai perfecționate, mai puternice, mai rapide și în special mai economice, pășesc viguros în arenă: locomotivele diesel și cele electrice, care nu lasă în urmă nori negri de fum, nu răspîndesc praf de cărbune nears și nu sînt atît de „risipitoare".

Ce înseamnă a fi sau nu risipitor în tracțiunea feroviară? Iată un exemplu.

Pentru a transporta o garnitură de 1.500 tone pe o distanță de 500 km, o locomotivă cu aburi are nevoie de 27 tone de cărbune. Un diesel cheltuiește în același scop două tone de carburanți diesel, iar o locomotivă cu generator cu gaze — unul din cele mai moderne tipuri de locomotivă — doar 4 tone de antracit și 500 kg de combustibil lichid (păcură, motorină) — costul combustibilului necesar pe aceeași distanță fiind deci mult mai mic.

Electrificarea unei linii ferate ridică posibilitățile de trafic pe traseu cu 75-200 la sută, iar randamentul în tracțiunea electrică — cu alimentare de la centrale termoelectrice — se apropie de pe acum de 18 la sută.

Socotim că aceste avantaje ale locomotivelor diesel și electrice, atît de sumar expuse, sînt de ajuns pentru a explica creșterea în ultimii ani a numărului acestor tipuri de mașini.

Iată cum s-a manifestat această creștere în 21 de țări europene:

	1954	*1957*	*1958*
Locomotive diesel	2.800	5.100	5.950
Locomotive electrice	4.900	5.750	6.200

Tracțiunea feroviară și-a precizat, așadar, noul drum. Viitorul, cel puțin pentru următoarele decenii, aparține locomotivelor diesel și electrice. Se pare însă

Televiziunea se încetățenește în traficul feroviar al Uniunii Sovietice. Nenumărate sînt avantajele pe care le aduce urmărirea întregii activități a stației de triaj pe micul ecran.

— şi aici factorul eficienţă economică îşi spune din nou cuvîntul — că locomotivele diesel beneficiază de pe acum de un avantaj, deoarece ele evită o serie de investiţii (piloni, linii de înaltă frecvenţă etc.), pe care le pretind locomotivele electrice, a căror utilizare este, în plus, legată şi de existenţa unor importante resurse de energie electrică. Desigur, în ultimă analiză, gradul de utilizare a acestora din urmă este determinat de abundenţa unor surse ieftine.

Schimbări calitative

Transportul feroviar cunoaşte o dezvoltare impetuoasă în ţările socialiste.

După cum a arătat tovarăşul Hruşciov la recenta Conferinţă unională a lucrătorilor din transportul feroviar, traficul de mărfuri pe căile ferate ale Uniunii Sovietice depăşeşte traficul de mărfuri pe căile ferate din toate ţările capitaliste luate la un loc şi este aproape de două ori mai mare decît traficul de mărfuri pe căile ferate ale S.U.A. Tovarăşul Hruşciov a subliniat totodată amploarea uriaşă a lucrărilor de electrificare a căilor ferate sovietice în ultimii ani. În ceea ce priveşte lungimea căilor electrificate şi ritmul de electrificare, Uniunea Sovietică ocupă primul loc din lume.

Şi în transportul feroviar sovietic are loc schimbarea calitativă la care ne-am referit mai sus, sub aspectul ei general: tracţiunea diesel şi electrică se dezvoltă masiv.

Tabloul de mai jos indică repartiţia diverselor surse de energie utilizate:

Combustibilul	*1958*	*1965*
	%	%
Cărbune	85,9	8,7
Păcură	7,1	34,5
Combustibil diesel	2,0	25,3
Energie electrică	5,0	31,5

Noul tip de tracţiune — cu motoare diesel şi electrice — îşi face loc cu vigoare şi pe căile ferate romîneşti.

Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. prevăd — în domeniul reconstrucţiei bazei tehnico-materiale a transportului feroviar — ca principale sarcini pentru perioada 1960-1965 „extinderea acţiunii, începută în anul 1959, de înlocuire a tracţiunii cu abur prin tracţiunea diesel-electrică, începerea electrificării liniilor cu profil greu şi trafic intens, precum şi mecanizarea şi automatizarea proceselor de exploatare".

Pînă în 1965 — cînd tracţiunii diesel şi electrice îi va reveni 40-50 la sută din traficul feroviar — căile ferate din ţara noastră vor fi înzestrate cu circa 330 de locomotive diesel-electrice.

În noile condiţii tehnico-materiale create prin modernizarea instalaţiilor din triaje şi gări, volumul de transport, în tone, pe C.F.R. va creşte în anul 1965 la un nivel de aproape 140 la sută faţă de anul 1959.

Ca urmare a dezvoltării economiei naţionale, volumul traficului de mărfuri în R.P. Romînă se va mări continuu, parcul actual de locomotive cu aburi va fi la un moment dat înlocuit cu locomotive diesel şi electrice, iar principalele trasee de cale ferată cu profil greu vor fi electrificate.

În lumea capitalistă: bătălia tarifelor

În lumea capitalistă, goana permanentă după profituri, anarhia în producţie fac ca problemele transportului feroviar să dea guvernelor din ce în ce mai multă bătaie de cap. După cum a constatat în 1960 Conferinţa minişterelor transporturilor din Europa Occidentală, dintre toate sistemele de transport cel mai mult suferă căile ferate.

Încercînd să „soluţioneze" problemele spinoase din acest domeniu în Europa Occidentală — probleme pe care le-a considerat „de mult rezolvate în ţările cu economie planificată"—conferinţa a formulat o serie de deziderate, în special pe linia stăvilirii concurenţei din partea transportului rutier şi a limitării construcţiei de „pipe-line"-uri, care, după cît se pare, privează căile ferate de beneficii substanţiale. O altă „soluţie" propusă: construcţia şi exploatarea „pipe-line"-urilor să revină înseşi societăţilor de căi ferate.

O luptă grea se dă pe frontul tarifelor, care sînt mai avantajoase pentru liniile aeriene. De aceea, conferinţa sus-amintită, apărînd profiturile companiilor de căi ferate, a cerut să se ia măsuri pentru a se asigura „egalizarea cîştigurilor" pentru toate mijloacele de transport.

Frazele înălţătoare despre „crearea unui optim economic", despre „organizarea comună şi în comun a tuturor căilor de transport" sună frumos, dar se potrivesc cu condiţiile capitalismului — vorba romînului — ca nuca-n perete.

Evident, asemenea probleme nu se pun în ţările socialiste, unde mijloacele de transport sînt folosite în mod raţional, în scopul dezvoltării armonioase a economiei naţionale, în folosul întregului popor.

Un aliat de preţ: electronica

Căile ferate au ajuns la o mare dezvoltare. Numărul uriaş de trenuri şi de vagoane în circulaţie ridică însă în faţa serviciilor feroviare probleme tot mai dificile. De pildă, după cum constată „Revue générale des chemins de fer", în Franţa parcul de vagoane este utilizat în mers numai un sfert din timp, iar trei sferturi îl petrece în staţii şi triaje. Traficul tot mai intens, viteza crescîndă impun sisteme foarte perfecţionate de dirijare şi reglementare a circulaţiei feroviare. Această necesitate devine cu atît mai urgentă dacă avem în vedere dezvoltarea pe care vor continua să o ia—şi trebuie să o ia—căile ferate în viitor.

Din fericire, transportul feroviar, ca şi celelalte ramuri ale tehnicii, şi-a găsit un aliat de preţ: electronica.

Ziarele şi publicaţiile de specialitate vestesc multe descoperiri şi inovaţii cu aplicaţii la căile ferate.

De curînd s-a anunţat că pe linia Moscova-Leningrad se află în curs de încercare un tren electric dirijat de o maşină electronică. „Mecanicul automat", realizat de un grup de specialişti din cele două oraşe, execută în mod corect toate funcţiile de conducător. El sporeşte treptat viteza pînă la 100 km/h şi o reduce cînd trenul se apropie de staţie, „memorează" şi ia în considerare particularităţile profilului căii ferate, rezistenţa aerului şi tensiunea din reţea; reacţionează la semnalele luminoase şi stabileşte singur viteza necesară pentru ca „mersul trenurilor" să fie respectat întocmai.

Pentru cei care se gîndesc că nu le-ar face prea mare plăcere să călătorească într-un tren fără mecanic, precizăm că această locomotivă a viitorului va fi probabil supravegheată de un om, partea cea mai mare a muncii urmînd însă să fie efectuată de „mecanicul automat". Şi acesta nu va lucra prost!

La ora actuală sînt destul de răspîndite în triaje legăturile radiofonice asigurate cu ajutorul aparatelor portative de emisie-recepţie cu tranzistori. Acestea înlesnesc contactul cu agenţii de manevră, predarea vagoanelor pe liniile de triere, aducerea garniturilor goale şi... colectarea vagoanelor rătăcite. După cum subliniază inginerii C. Podoleanu şi P. Popovici într-o lucrare recent apărută, s-a calculat că prin îndrumarea operativă a trenurilor sau avertizarea mecanicilor se poate elimina o locomotivă diesel din patru.

Aparatele de emisie-recepţie portative se folosesc la înscrierea vagoanelor, care defilează încet prin faţa unui operator. Acesta dictează — pentru a fi înregistrat la staţie — numărul vagonului care trece prin faţa lui. Cu ajutorul acestor aparate se dirijează şi manevrele în ceaţă, se controlează poziţia acelor şi a semnalelor etc.

Tot prin astfel de aparate, fixe sau instalate în vagoane, se dirijează circulaţia, se controlează poziţia trenurilor, evitîndu-se orice accident. Semnalele care se dau — în loc de dispoziţii verbale şi ordine de mers — apar în tren pe un tablou luminos şi se confirmă tot prin radio.

O realizare interesantă o constituie şi legăturile radiotelefonice din tren, la îndemîna călătorilor. Astfel, într-unul din vagoane există o cabină telefonică în legătură directă cu un post de radioemisie din acelaşi vagon, pe acoperişul căruia sînt instalate antene dirijate. Legătura se stabileşte între acest post şi unul din posturile releu aşezate de-a lungul liniei, pe piloni metalici legaţi prin cablu subteran de telecomunicaţii cu o mare cen-

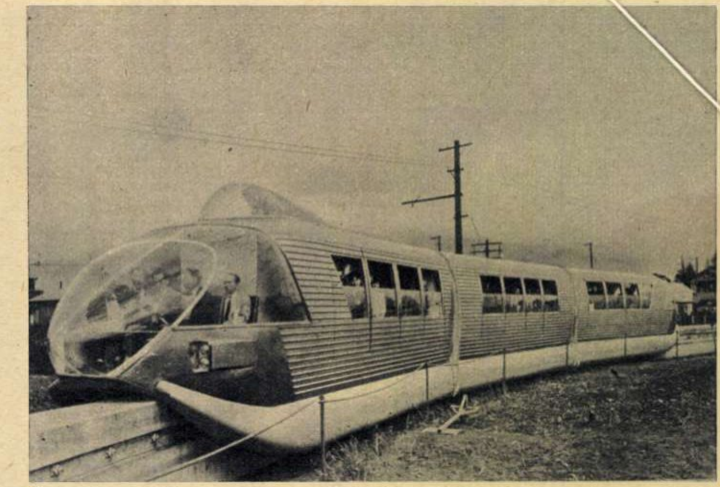

↑

Viteză — supleţe — comoditate, iată cele trei caracteristici principale ale trenului pe o singură şină care încearcă, energic, să-şi facă loc în arena transportului de călători. Se gîndeşte oare vreunul din pasagerii acestui modern monoral la cei 450 de îndrăzneţi care au „înfruntat", cu un veac şi mai bine în urmă, distanţa Stockton-Darlington? Cît de departe sîntem! Şi nu numai pentru că monoralul din fotografii circulă lîngă Tokio...

↓

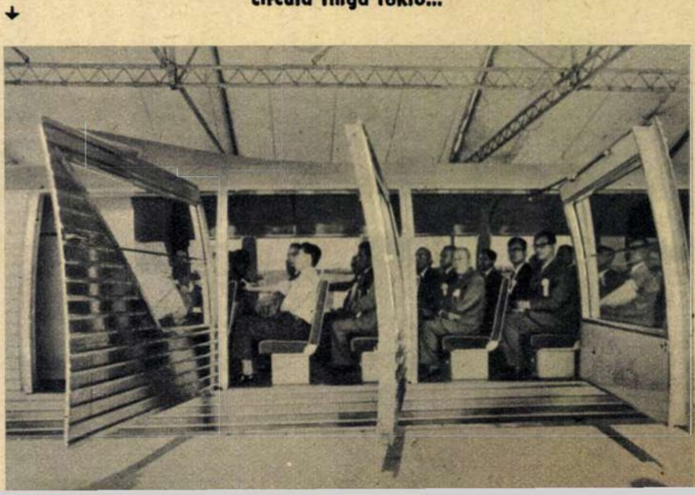

trală telefonică. Aci se face legătura cu numărul cerut de călătorul aflat în tren.

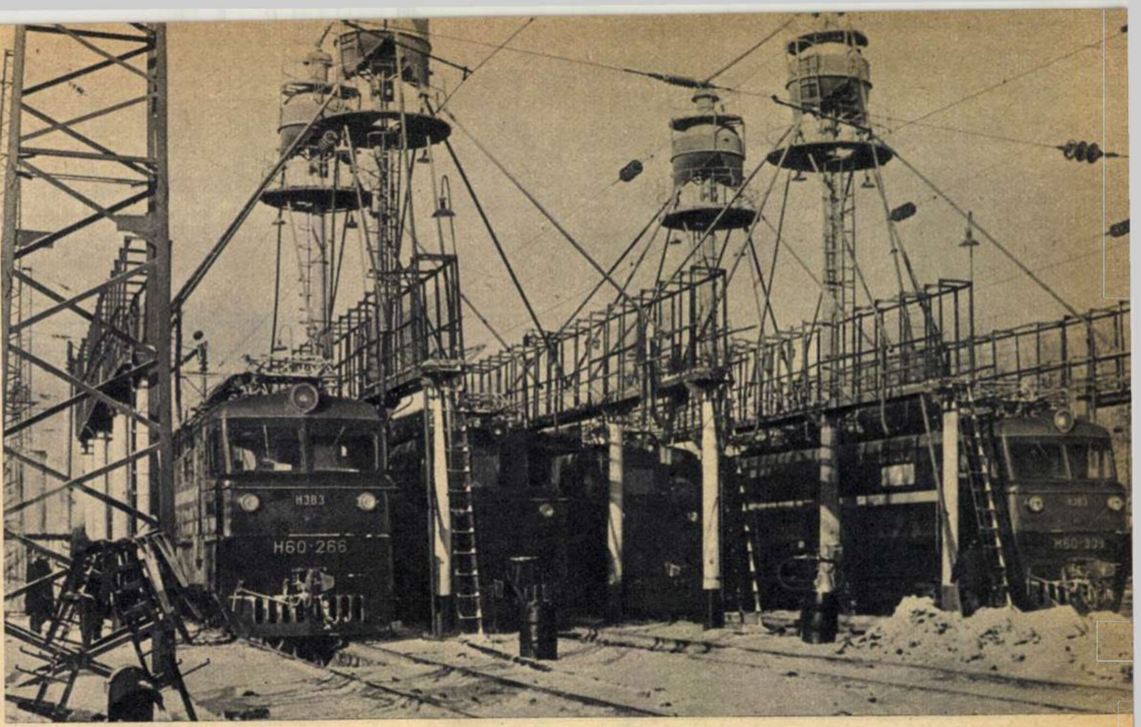

Gata de start... la stația Ilanskaia, pe linia Moscova-Baikal. Această linie complet electrificată, de 5.500 km, este cea mai lungă din lume.

De la „mecanicul automat" la locomotiva atomică

Dacă televiziunea a pătruns în Cosmos și a coborît în fundul mării, s-a încetățenit în clinici și în uzinele siderurgice, de ce nu ne-ar da o mînă de ajutor și în transportul feroviar?

Într-adevăr, ea a început să fie intens utilizată, în special la operațiile din gări și triaje. Cu ajutorul camerelor de luat vederi, instalate în punctele importante, se notează numerele vagoanelor, se verifică intrarea trenurilor sau dacă se află vagoane pe o anumită porțiune de linie de triaj etc. Din experiențele efectuate în U.R.S.S. rezultă că televiziunea asigură anual economii importante și o creștere simțitoare a randamentului operațiilor.

Dar radioul și televiziunea nu sînt suficiente. Viitorul tehnicii feroviare se află de pe acum sub semnul dispozitivelor automate, din categoria cărora face parte și „mecanicul automat" de care aminteam mai sus.

În Uniunea Sovietică se experimentează cu succes și utilizarea aparatelor electronice pentru automatizarea stațiilor de triaj. Aceste dispozitive pot — concomitent și în cele mai bune condiții — să stabilească poziția vagoanelor, să dirijeze grupurile de vagoane și să le cîntărească automat, să măsoare viteza lor înainte și după frînare, să calculeze lungimea liniilor libere, să acționeze macazurile, să dirijeze fiecare grup de vagoane pe linia necesară etc.

Cu ajutorul mașinilor electronice de calcul se repartizează vagoanele goale, se comandă mișcarea trenurilor, se realizează calculele necesare graficelor, ținîndu-se seama, pentru toată rețeaua și în același timp, de diverși factori: situația trenurilor, a locomotivelor și a vagoanelor, complexitatea rețelei, diversitatea încărcăturilor, variațiile sezoniere etc.

Pe de altă parte, telecomanda electronică permite — cu ajutorul unui dispozitiv automat „sensibil" la obstacole — ca locomotiva să se oprească singură la o distanță de 30 m de un obstacol oarecare.

Sîntem curioși să știm cum se vor mai putea întîmpla accidente de cale ferată în asemenea condiții!

Și, pentru că vorbim despre viitorul căilor ferate, nu putem trece cu vederea studiile care se fac actualmente în Uniunea Sovietică în vederea creării locomotivei atomice. S-a calculat că pentru aceeași energie pe care o cheltuiește o locomotivă cu aburi puternică, ea va dezvolta o putere triplă și se va putea deplasa fără alimentare cu combustibil pe o distanță de circa 80.000 km. Puterea de tracțiune și distanțele parcurse vor fi practic nelimitate.

Recent s-a anunțat că profesorul sovietic G. Pokrovski, cunoscut cercetător în domeniul energiei nucleare, a realizat un proiect de cale ferată pentru traversarea munților Himalaia. Liniei ferate i-ar putea fi croit drum prin munte cu ajutorul exploziilor nucleare, iar transportul propriu-zis se va realiza cu ajutorul unor locomotive atomice de 100.000 CP.

Cu 800 km/h dar... nu chiar acum

Cu toate că de la bun început nu ne-am propus să dezbatem problemele transportului urban, nu putem omite o idee tehnică pe cît de simplă și îndrăzneață, pe atît de utilă: calea ferată cu o singură șină (monorai) pentru transportul în interiorul orașelor sau pe distanțe mici între localități. Ideea de a se folosi o singură șină este cam tot atît de veche ca și calea ferată însăși, dar nu s-a putut realiza practic decît relativ recent, o dată cu progresul general al tehnicii.

A vorbi astăzi despre utilitatea trenurilor care circulă pe o singură șină înseamnă a avea în vedere faptul că străzile marilor orașe au devenit și continuă să devină pur și simplu neîncăpătoare.

În același timp, metrourile, ale căror linii sînt insuficient ramificate și a căror construcție e foarte costisitoare, au început și ele să nu mai corespundă necesităților. Așadar, se cere un mijloc de transport comod, rapid, ieftin și puțin zgomotos. Și dacă pe pămînt e prea mare aglomerație, iar sub pămînt e cam greu de înaintat, ce ar fi să ne ridicăm cu trenul... în aer?

Soluția actuală — cu variantele ei destul de numeroase — o constituie trenul suspendat de ghidaje de beton sau metalice și a cărui formă, maniabilitate și viteză îl apropie de avion. Dar faptul că rămîne legat de rețeaua electrică și circulă la numai cîțiva metri deasupra solului îl face să rămînă, totuși, tren.

Există astăzi, într-o serie de țări, diverse tipuri de asemenea trenuri. Soluțiile tehnice sînt foarte ingenioase, ajungîndu-se chiar ca trenurile suspendate să fie dotate, de pildă, cu roți cu pneuri. Despre unele interesante realizări și proiecte s-a vorbit și în articolul „Trenurile viitorului", apărut anul trecut în revista „Flacăra".

Recent a fost încheiată elaborarea proiectului tehnic al liniei monorai care urmează să lege Moscova de unul din marile aeroporturi ale capitalei sovietice, probabil Vnukovo.

Se pare că monoraiul din Moscova va fi suspendat. Coloanele elegante pe care se va sprijini estacada vor fi așezate la o distanță de 30 m una de alta, iar întreaga linie va fi cea mai lungă din lume de acest tip.

Trenul va fi alcătuit dintr-un vagon aerodinamic, lung de 20 m, sau dintr-un vagon triplu articulat, lung de 40 m. În salonul spațios cu pereți de sticlă al vagonului, înalt de peste doi metri, vor încăpea comod 120 de călători.

Datorită celor patru motoare electrice puternice, trenul va putea dezvolta o viteză de 150 km pe oră. Distanța de 25-30 km dintre oraș și aeroport va fi parcursă în 10-15 minute. În nici o țară nu se cunosc pînă acum trenuri suspendate care să circule cu o asemenea viteză.

Monoraiul este un mijloc de transport cu mari perspective.

Iată cum descrie inginerul sovietic G. Zelkin unul din trenurile suspendate care vor circula cîndva:

„Ca și trenurile moderne, el se va deplasa pe șine de cale ferată, însă în locul roților va avea un șasiu glisant. Între acesta din urmă și șină se pompează aer comprimat, care formează un strat subțire de „ungere". În cazul acesta, pierderile datorite frecării sînt minime și trenul se poate deplasa cu o viteză de aproximativ 800 km/h viteză, la care corpul trenului se va comporta ca o aripă de avion. Bineînțeles, întreaga conducere a trenului va fi automatizată".

★

Iată-ne la capătul acestei sumare expuneri în care s-a arătat, în linii generale, cum s-a născut și s-a dezvoltat transportul pe căile ferate. Într-o măsură, am văzut și cum va evolua acesta în viitor. Dar viitorul ne rezervă încă, fără îndoială, multe surprize, multe noutăți pe care geniul uman nu va înceta să le creeze. Și le va făuri în ansamblul general al progresului tehnic pe care omenirea întreagă îl dorește îndreptat pe căile păcii, spre fericirea și prosperitatea tuturor popoarelor.

A. COSTA

U. R. S. S. PE PRIMUL LOC

Transportul feroviar a atins în zilele noastre o dezvoltare fără precedent. Ar fi însă greșit să se creadă că aceasta privește și lungimea rețelelor: în foarte multe țări ea este staționară, iar pe alocuri chiar în oarecare regres. În schimb, numărul călătorilor și cantitatea de mărfuri transportată sînt în continuă creștere.

Iată cîteva cifre din statisticile Comisiei economice pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite, cu privire la traficul de mărfuri pe căile ferate în 1959 (în miliarde de tone/kilometru):

U.R.S.S.	1.429
S.U.A.	840
Franța (rețeaua de stat)	53
Anglia	29

Și, în fine, o comparație sugestivă:

Numai traficul de mărfuri în sectorul Direcției regionale feroviare Moscova este egal cu întregul trafic de mărfuri al Franței și Angliei luate împreună.

SPRE O

Pe agenda anului 1962, Kenya este înscrisă printre țările care-și vor proclama independența. În ciuda stratagemelor complicate inițiate din nou, în primăvara acestui an, de colonialiștii englezi, data la care ei vor trebui să recunoască independența de stat a Kenyei se apropie. După șapte ani de stare excepțională, „podul strategic" al Commonwealthului va obține independența.

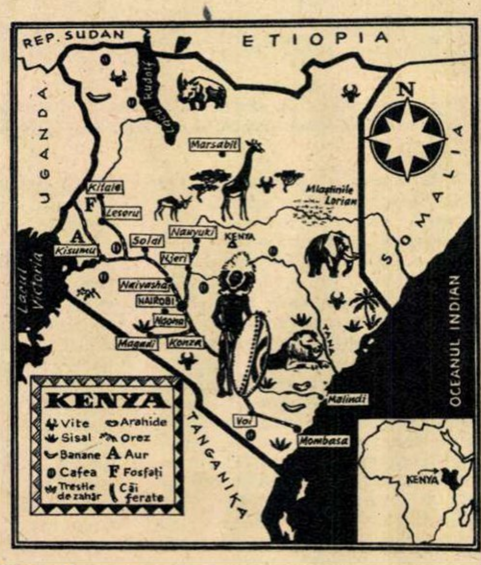

KENYA — PE SCURT

SUPRAFAȚA: 581.646 km p.
POPULAȚIA: 6.544.600 locuitori.
CENTRUL ADMINISTRATIV: Nairobi (288.000 de locuitori).
ECONOMIA este tipic colonială. Circa 90 la sută din export este alcătuit din produse agricole, în special cafea, ceai și bumbac. Apoi, produse brute ale extracției miniere: sare, grafit, aur.

A fost odată...

A fost odată un prinț. Îmbătat de putere, el începu să-și chinuie supușii. Îi chemă pe toți bărbații la oaste, le luă uneltele și le dădu arme. Nici pe nevestele lor nu le lăsă să lucreze pămîntul. Le sili să-și urmeze soții prin bătălii fără rost. Suferințe grele se abătură asupra neamului acela oropsit. Oamenii se duceau rînd pe rînd la prinț să-l roage să-i fie milă de ei, să-i lase la casele lor, pe pămînturile lor, să nu-i poarte de colo pînă colo în vane căutări de glorie. Dar prințul rămînea surd la rugile lor...

Atunci, neamul kikuiu — așa se chema acel popor — s-a răsculat. Cei ce luptau împotriva prințului erau numiți „ieghi" (răsculați). Urmașii lor și-au dat numele de „demni" — cei care fac pămîntul să rodească. Ei înfăptuiseră o „itvika", ceea ce în limba lor înseamnă a lăsa în urmă ceva rău pentru a trece pragul — „tvika" — spre ceva bun.

Înțelegînd de unde vine răul, poporul îl alungă pe prinț pentru totdeauna, jurînd să nu mai îngăduie niciodată ca la cîrma țării să vină vreun urmaș de-al despotului.

Fiecare sat își alese un împuternicit și-l trimise în sfatul cel mare al țării. Acolo aveau să fie făcute toate legile care să orînduiască viața neamului kikuiu. Avea, de asemenea, să fie făcută o lege a tuturor legilor — o adevărată constituție.

Întrunit la Mokokeva Gatange, în inima țării, sfatul împuterniciților hotărî: nimeni nu are voie să uzurpe proprietatea colectivă asupra pămîntului; toți membrii tribului sînt egali între ei și cu toții au dreptul, după ce împlinesc 18 ani, să ia parte la conducerea țării; bărbații și femeile au aceleași îndatoriri față de comunitate și aceleași drepturi; bărbații între 18 și 40 de ani trebuie să fie oricînd gata să apere țara; triburile trebuie să-i respecte pe acești ostași și n-au voie să se lupte între ele; la cîrma țării trebuie să stea un sfat al bătrînilor, aleși de popor; pentru ca „itvika" să nu fie dată uitării și pentru a împiedica întoarcerea prinților, trebuie să se organizeze, la un anumit timp, alegeri care să desemneze sfatul conducătorilor...

Primul contact cu civilizația albilor

Orînduirea întemeiată pe principii atît de evoluate a fost însă considerată ca prea „primitivă" de cuceritorii albi care au invadat Kenya acum mai bine de un secol. Englezii colonialiști au hotărît să-i civilizeze ei pe „sălbaticii" kikuiu.

Și au început cu introducerea unui sistem al „șefilor" special numiți de „guvernul Majestății Sale" și al așa-zisei „administrației indirecte".

Iar dacă cineva ar fi obiectat că aceste două sisteme de conducere sînt incompatibile cu noțiunile autentic democratice despre stat și viața politică ale neamului kikuiu, cu atît mai rău pentru kikuiu: ce știu ei despre civilizație?

Siliți să renunțe la orînduirea lor democratică, urmașii „ieghilor" au încercat să păstreze, măcar sub forma riturilor tradiționale, amintirea vremurilor de libertate pe care le trăiseră înaintașii lor. Și cum ultimele alegeri periodice pentru succesiunea la conducere avuseseră loc între 1890 și 1898, venise timpul ca între 1925 și 1928 să aibă loc o ceremonie „itvika".

O singură greșeală făceau kikuiu: nu țineau seama că, numai cu doi ani înainte (1923), fusese editată Cartea Albă pentru Kenya, în care „guvernul Majestății Sale" proclama: „Misiunea Marii Britanii constă în a lumina și a educa pe africani, ajutîndu-i să atingă un nivel economic, moral și intelectual mai înalt decît acela pe care-l aveau înainte de momentul în care Coroana și-a asumat conducerea acestui teritoriu".

Și, în virtutea unei atît de nobile misiuni, dansurile și cîntecele rituale „itviki" au fost interzise.

De atunci încoace, opera „civilizatoare" a colonialiștilor a făcut progrese. Neamul kikuiu a fost scutit de oboseala de a avea vreo inițiativă în domeniul social, politic și economic. Problema demnității umane a fost și ea rezol-

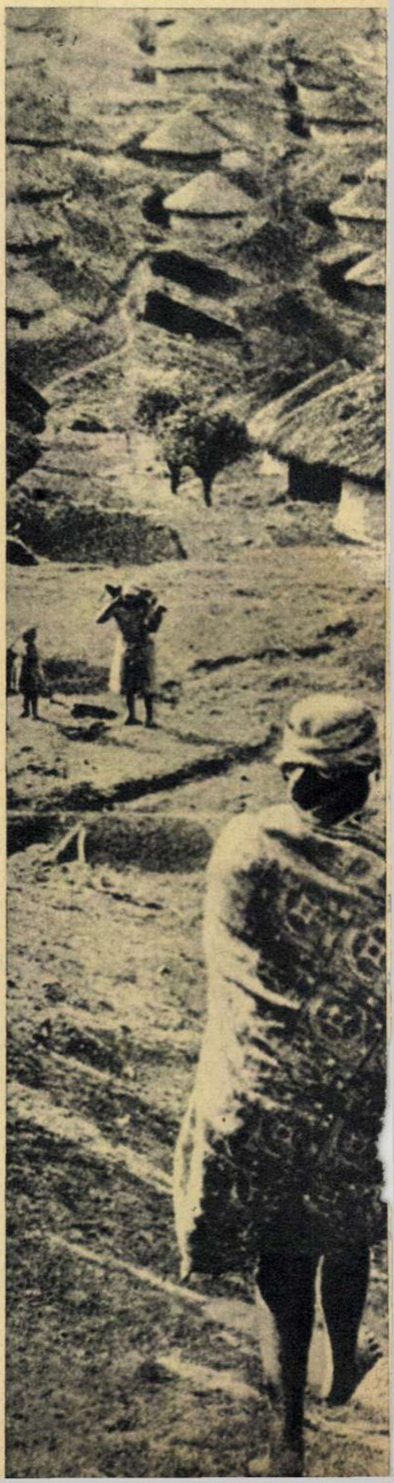

ÎN KENYA, URMAŞII „IEGHILOR“ LUPTĂ PENTRU A PĂTRUNDE ÎN „ÎNĂLŢIMILE ALBE“

NOUA „ITVIKA“

vată, întrucît băştinaşul n-are dreptul să o ridice; în clipa în care are ceva de spus, este considerat ca răsculat şi supus rigorilor legii colonialiste.

Ce caută negrii pe „White Highlands“?

Colonialiştii i-au scutit, de asemenea, pe africanii din Kenya de orice griji gospodăreşti. Performanţa aceasta a fost realizată printr-o operaţie de mare anvergură: întregul platou muntos căruia conchistadorii britanici ai Kenyei i-au dat, la începutul acestui secol, numele de „White Highlands“ (Înălţimile albe) a fost curăţat de băştinaşi. Grijile şi eforturile pe care le presupune valorificarea unui pămînt atît de fertil, darnic pînă la a da două recolte pe an şi avînd o întindere egală cu aceea a Elveţiei (41.000 km²), au fost în întregime trecute asupra albilor. Ei au fost consideraţi singurii în stare să suporte clima sănătoasă şi plăcută a platoului, singurii destul de rezistenţi pentru a trăi fără continua ameninţare a muştelor ţeţe, singurii care n-ar resimţi lipsa bolii somnului. Negrilor li s-a oferit, în schimb, cu mărinimie, posibilitatea de a trăi în ţinuturile mlăştinoase, blagoslovite din belşug şi cu ţînţarii purtători ai frigurilor galbene.

Într-o carte apărută la New York, în 1956, cu titlul „*Africa văzută dinăuntrul ei*“, publicistul american John Gunther scria: „Oricum, albii au ştiut întotdeauna să-şi asigure locul cel mai bun şi fireşte că africanii au resimţit amarnic acest lucru. În şaisprezece luni (1903-1904), 88.000 hectare de platou au fost predate unui număr de 234 europeni şi astfel mari întinderi au trecut în proprietatea societăţilor europene. În 1901 existau treisprezece proprietari europeni în întreaga Kenye, în 1911—3.000, în 1921 — 9.000... Rezulta-

←

Deocamdată, africanii din Kenya, alungaţi de colonialişti de pe platoul muntos cu climă sănătoasă şi pămînt roditor, au „dreptul“ de a trăi în ţinuturile mlăştinoase. Dar africanii au învăţat să-şi cucerească singuri drepturile. Va veni şi pentru Kenya vremea cînd fiii ei vor părăsi colibele mizere din jurul mlaştinilor şi-şi vor relua dreptul asupra bogatului şi frumosului lor platou supranumit „Înălţimile albe“.

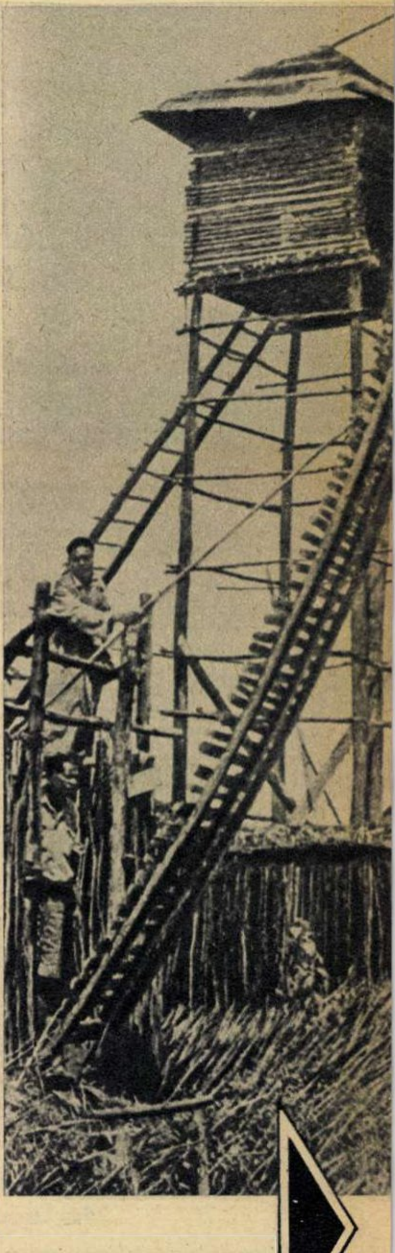

Aceasta e una din „construcţiile fricii“. Din înălţimea posturilor de observaţie de pe plantaţiile colonialiştilor, vătafii îi păzesc pe sclavi să nu fugă, să nu vorbească între ei, să nu „conspire“.

tul a fost că, la capătul acestei progresii geometrice, Kenya a devenit un stat al proprietarilor albi prin excelenţă... Kenya are 178.000 kilometri pătraţi de pămînt cultivabil. O mînă de europeni stăpînesc 41.000 kilometri pătraţi din acest pămînt, adică 24 la sută; cinci milioane şi jumătate de africani trebuie s-o scoată la capăt, cum pot şi cum nu pot, cu restul...“

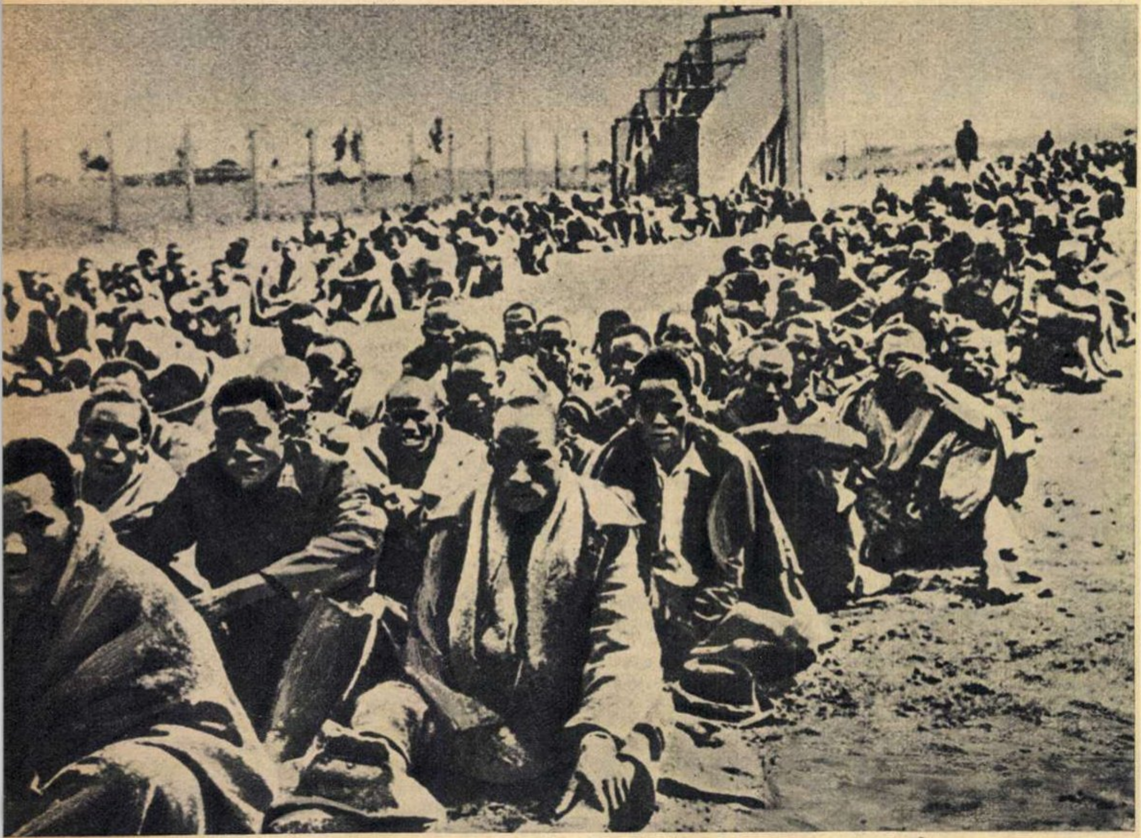

Cînd a început, în 1952, lupta pentru eliberarea Kenyei, trupele coloniale au recurs la cele mai bestiale metode de represiune. În următorii patru ani au fost ucişi 50.000 de africani, alte sute de mii au fost închişi în lagăre de exterminare, iar sate întregi au fost bombardate şi incendiate. În lagărele din Kenya sînt „internaţi“ mii de africani kikuiu, bănuiţi a fi solidari cu mişcarea pentru independenţă. Fotografia a fost luată în lagărul „Cascada Thomson“.

O victimă a represiunilor bestiale prin care poliţia colonială încearcă să-i intimideze pe patrioţii din Kenya.

„Înălţimile Albe“ au fost supranumite „paradisul furat“. E, desigur, o imagine foarte plastică, definind în adevărata ei semnificaţie opera colonialismului. Dar care sînt proporţiile furtului, care sînt adevăratele dimensiuni ale crimei? Pot fi ele oglindite în calculul arid care se cheamă repartiţia venitului naţional? Da, pot. Pentru că cifrele sînt atît de izbitoare încît izbutesc să concentreze asupra lor chiar atenţia cea mai difuză. Iată:

Din venitul naţional al Kenyei (1954: 126,6 milioane de lire sterline) doar un sfert (33,5 milioane lire sterline) revine africanilor. Or, din cei 6.544.600 de locuitori ai Kenyei, 6.264.000 sînt africani. S-a calculat că un ţăran african din Kenya cîştigă într-un an întreg mai puţin decît un muncitor calificat european din Africa de est într-o zi şi jumătate.

„Mau-Mau“ şi planul MacLeod

Valul uriaş al mişcării de eliberare a obligat pe colonialişti să facă apel la diverse metode pentru a-l zăgăzui, pentru a-i întîrzia efectele. Printre aceste metode se numără şi conferinţele care reunesc la „masa rotundă“ pe reprezentanţii asupritorilor cu cei ai asupriţilor. Uneori, colonialiştii au reuşit să obţină amînări şi chiar avantaje. Alteori însă, planurile lor au fost date peste cap. A rămas de pomină ziua de 18 ianuarie 1960 cînd, la Londra, unde trebuia să se deschidă conferinţa „mesei rotunde“ pentru Kenya, MacLeod, pe atunci ministru britanic al Coloniilor, a intrat în sala de şedinţe, dar a constatat că era goală. A revenit mai tîrziu, dar a trebuit să plece din nou: acum sala nu mai era goală, dar conferinţa tot nu putea începe, deoarece Kenya nu era prezentă decît prin delegaţii minorităţii albe şi ai celor asiatice; cei 14 reprezentanţi ai celor 6.264.000 de africani kenioţi nu veniseră. Ei hotărîseră să boicoteze conferinţa, pînă ce Ministerul Coloniilor va fi de acord cu participarea lui Mbiyu Koinange, vicepreşedintele delegaţiei negrilor. Gazetarii şi fotoreporterii englezi care aşteptau deschiderea conferinţei erau impacientaţi. Unul dintre ei a spus:

— Se vede că în Kenya e altfel de calendar!

Replica nu întîrzie. Ea veni din partea unui ziarist african:

— Ba de loc. Şi acolo e tot 1960.

„Anul Africii“ a fost şi în Kenya un an falimentar pentru colonialism. N-au ajutat la nimic nici măcelurile sîngeroase la care trupele britanice înarmate pînă în dinţi au supus eroica populaţie kikuiu sub pretextul că ar fi vorba de o sectă secretă a canibalilor, denumită, cu efect de mister senzaţional, „Mau-Mau“. N-au ajutat nici cei 7 ani de „stare excepţională“ în decursul cărora peste 100.000 băştinaşi au fost exterminaţi în închisori şi lagăre.

Represiunea anti-„Mau-Mau“ va rămîne în istoria colonialismului ca una din paginile cele mai sîngeroase. „Lagărele de concentrare din Kenya pot fi asemănate cu cele din Mauthausen sau Buchenwald“, scria săptămînalul britanic „Observer“ într-o corespondenţă din Nairobi. Criteriul pentru condamnarea africanilor sub acuzaţia de a participa la mişcarea „Mau-Mau“ reiese dintr-un memorandum primit de guvernul britanic în care se arăta că, de obicei, autorităţile coloniale silesc un locuitor al unui district să declare, fără a-şi spune numele, că un locuitor al altui district, pe care nici nu l-a văzut vreodată, „este un om rău“. De aici şi pînă la tortură, incendierea locuinţei sau a rezervaţiei în care au fost internaţi „vinovaţii“, nu mai e decît un pas. Cînd doi sau trei locuitori africani stau de vorbă într-o casă, ei sînt consideraţi automat terorişti „Mau-Mau“. Adesea poliţia aruncă arme şi muniţii în casele sau curţile anumitor africani, pentru ca poliţiştii sosiţi la o clipă după aceea să poată găsi „corpuri delicte“. Metodele de tortură se înscriu între bătaia cu biciul din piele de rinocer (kiboko) şi „prăjirea la foc“ a „vinovatului“. Rănile pricinuite astfel duc de obicei la moartea celor torturaţi.

S-a întîmplat de cîteva ori ca ororile comise să fie atît de evidente, încît tribunalele coloniale au fost nevoite să ia în considerare reclamaţiile primite. Într-unul din procese, intentat unui mercenar danez al autorităţilor coloniale engleze, pe nume Hvass, care ucisese mai mulţi africani prin torturi, tribunalul l-a sancţionat, amendîndu-l. Îndată după ce magistratul a anunţat amenda, un latifundiar european a iscălit un cec şi l-a înmînat apărătorului lui Hvass.

Ziarista engleză Nillen Fletcher a scris, la întoarcerea din călătoria făcută în Kenya, un articol pentru săptămînalul „Tribune“, dînd amănunte semnificative asupra felului în care erau obţinute mărturisirile „voluntare“ ale patrioţilor arestaţi. „Cînd am fost în Kenya — scria autoarea articolului — am vizitat o închisoare, însoţită de un ofiţer de reeducare, şi am văzut un automobil cu circa 12 africani nebuni, care erau trimişi la un ospiciu. Ei făceau o gălăgie îngrozitoare, ţipînd, gesticulînd şi făcînd grimase.

Un reprezentant al închisorii a declarat că e bucuros de plecarea lor, deoarece au tulburat viaţa închisorii timp de un an de zile.

Ofiţerul din partea lagărului de reeducare şi-a exprimat părerea de rău faţă de plecarea nebunilor, deoarece intenţionase să-i închidă cîteva zile în aceleaşi celule cu deţinuţii care refuză să mărturisească.

«Acum nu-mi mai rămîne nici un mijloc decît un regim alimentar redus şi o bătaie bună» — a spus el.

Am vizitat o altă închisoare, unde el a repetat această declaraţie în faţa comandantului, care a răspuns:

«În 1951 am avut aici un deţinut politic pe care l-am închis timp de zece zile împreună cu nebunii. Ce i-au făcut aceştia nu e treaba nimănui, dar la sfîrşitul acestui interval el nu se mai interesa nici de politică, nici de altceva».

Văzînd că genocidul nu le ajută, că în locul celor ucişi se ridică mereu alţi şi alţi luptători pentru independenţă, Ministerul Coloniilor din Londra a recurs la un simulacru de consultare cu „kenioţii“, în speţă şefii partidelor minorităţii europene din Kenya, pe baza căruia a elaborat un plan „tactic“ pentru înăbuşirea mişcării de eliberare naţională cu mijloace mai „subtile“.

Sub un simulacru de tratative, menite să atenueze ascuţişul luptei pentru independenţă şi să creeze impresia că guvernul englez acceptă ideea eliberării Kenyei, au fost luate măsuri pentru continuarea reprimării sîngeroase a mişcării naţionale din Kenya. A fost reînviat basmul de groază despre „Mau-Mau“ şi conducătorilor mişcării de eliberare li s-au adus noi „învinuiri“, pentru a li se prelungi detenţiunea în închisori sau deportarea.

Viaţa a dejucat, în parte, acest plan. În guvernul Kenyei au intrat mai mulţi miniştri africani. Colonialiştii au trebuit să accepte, în principiu, revendicarea africanilor de a se organiza alegeri.

Pentru alegerile „acceptate“ de autorităţi, legea prevede că au drept la vot numai acei africani care ştiu să scrie şi să citească, au un venit anual de cel puţin 75 lire sterline, vîrsta de peste 40 de ani sau au un post de răspundere. E una din cele mai restrictive legi electorale din istorie. E destul să amintim că numai 1 la sută din africani ştiu carte.

Planul MacLeod s-a dovedit destul de bine ticluit pentru a denatura „concesia“ pe care colonialiştii o făcuseră kenioţilor. A fost alcătuit un Consiliu legislativ în care, deşi mai mult de jumătate din locuri (37 din totalul de 65) revin africanilor, controlul era deţinut de europeni. Aceştia ocupau 14 locuri, asiaticilor rămînîndu-le 11, iar arabilor 3. Cît de nedreaptă este această repartiţie se poate constata din simpla ei comparaţie cu structura populaţiei din Kenya.

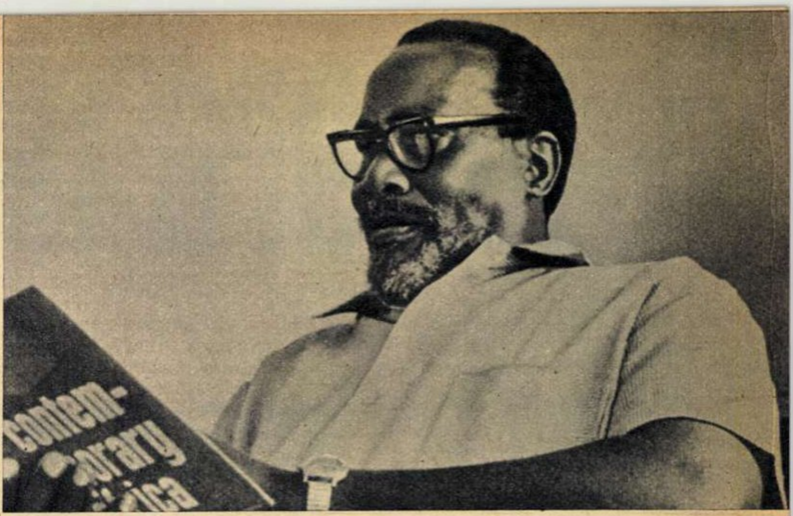

Eliberat din închisoare sub presiunea forţelor patriotice, Jomo Kenyatta, om de ştiinţă şi scriitor, liderul mişcării pentru independenţă din Kenya, şi-a reluat activitatea politică, în ciuda încercărilor făcute de autorităţile engleze de a-l împiedica. Acum, colonialiştii încearcă să-l atragă de partea lor, să-l compromită.

Europeni	67.700
Indieni şi pakistanezi ..	174.300
Arabi	38.600
Africani	6.264.000
	6.544.600

În a doua jumătate a anului 1961, principala revendicare a mişcării pentru independenţă a fost eliberarea lui Jomo Kenyatta. Prezenţa lui în viaţa politică a Kenyei era necesară pentru realizarea unităţii naţionale în lupta de eliberare, unitate pe care colonialiştii au căutat în fel şi chip s-o distrugă. Prima vizită pe care, după 9 ani de închisoare, Kenyatta a făcut-o la Nairobi a declanşat o mare manifestaţie populară. Manifestanţii l-au condus spre sediul Consiliului legislativ. Aici au fost formulate două revendicări de bază ale Uniunii Naţionale Africane (KANU):

1) Obţinerea imediată a independenţei şi proclamarea Republicii Kenya.

2) Lichidarea bazelor militare N.A.T.O. de pe teritoriul Kenyei.

Se ştie că, în planurile agresive ale imperialiştilor, Kenya deţine un rol important ca bază strategică. Cîteva mii de soldaţi britanici au fost transferaţi în 1959 din Cipru în Kenya. La 26 ianuarie 1960, ziarul londonez „Times“ scria că importanţa strategică a Kenyei stă în aceea că ea serveşte Marii Britanii pentru „apărarea şi supravegherea poliţienească a teritoriilor de peste mări“, ca şi pentru instruirea trupelor europene în războiul de gherilă în condiţiile junglei şi ale climei tropicale. Kenya este de asemeni „podul“ care leagă Africa de est cu cartierul general britanic din Aden. Prin Aden, „podul“ face legătura şi cu Omanul, cu conductele de petrol din golful Persic, Bahrein, Kuweit şi Katar, cu punctul strategic Gan din Insulele Maldive şi cu Singapore.

Trupele care staţionează în Kenya au misiunea să supravegheze mişcările ce se produc în Africa şi să „asigure spatele“ în cazul unui război împotriva ţărilor socialiste. Astfel, în Kenya şi-au dat întîlnire interesele colonialismului britanic cu cele ale celorlalte puteri imperialiste, în primul rînd Statele Unite şi Germania occidentală. Astfel se explică şi declaraţia făcută la 31 martie 1960, la Nairobi, de Harold Watkinson, ministrul de Război englez, cum că bazele militare din Kenya vor putea fi folosite de Germania apuseană şi de alţi membri ai N.A.T.O.

Este explicabil deci de ce colonialiştii englezi depun toate eforturile pentru a păstra cu orice preţ bazele din Kenya şi în special pe cea de la Mombasa, denumită şi „Gibraltarul litoralului est-african“.

Conferinţa cu privire la viitorul constituţional al Kenyei, încheiată la începutul lunii aprilie, la Londra, s-a soldat cu o nouă demascare a metodelor neocolonialiste folosite de colonialismul britanic. Manevrele engleze au fost concepute în scopul de a opune unul altuia cele două partide africane din Kenya, Uniunea Naţională, condusă de Kenyatta, şi Uniunea Democrată, condusă de Ngala. Dar acordul acestora asupra principiilor de bază ale constituţiei Kenyei a dejucat uneltirile colonialiste în această direcţie. A fost alcătuit un guvern interimar, în care ambele partide sînt egal reprezentate. Dar Ministerul Coloniilor s-a opus numirii în noul guvern al Kenyei a vicepreşedintelui Uniunii Naţionale, Oginga Odinga, din cauza vederilor sale de stînga. Totuşi, scopul mai amplu al colonialiştilor n-a fost atins: ei n-au izbutit să determine sciziunea Uniunii Naţionale, aşa cum au urmărit. Dimpotrivă, ei au fost demascaţi chiar de presa britanică, nevoită să publice dezminţirile oficiale ale conducătorilor kenioţi la insinuările provocatoare care fuseseră inserate de unele ziare engleze ca informaţii „din surse autorizate“.

Aşa cum a subliniat şi Jomo Kenyatta la conferinţa de la Londra, revendicarea cea mai importantă a mişcării naţionale de eliberare din Kenya este fixarea unei date, încă în acest an, pentru proclamarea independenţei ţării.

Gabriela DOLGU

S-A NĂSCUT UN MIC KIKUIU

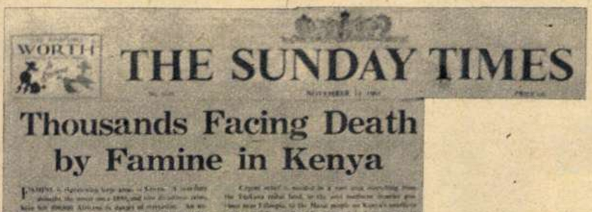

WORTH

THE SUNDAY TIMES

Thousands Facing Death by Famine in Kenya

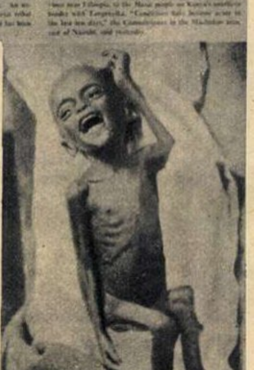

„O imagine a foamei“ — aşa a numit săptămînalul englez *The Sunday Times* fotografia reprodusă în prima pagină a numărului său din 12 noiembrie 1961. Este fotografia unei fetiţe din tribul Masai, în vîrstă de doi ani şi jumătate, cîntărind nici 5 kg. Este una din miile de victime ale inaniţiei, una din acuzaţiile nenumărate la adresa colonialismului.

A-ri, ri-ri, ri-ri, ri-ri, ri-ri. De cinci ori.

S-a născut un băiat în neamul kikuiu.

Dacă noul născut e fată, chiotul de bucurie al rudelor strînse în faţa casei se repetă numai de patru ori. Veselia este însă la fel de mare.

Moaşa iese în prag, salutînd: *Ngemi*. Înseamnă că naşterea a fost normală şi copilul e sănătos. Tot moaşa transmite mamei rugămintea celor cinci femei bătrîne, delegate de întregul sat, să le primească pentru a aduce uleiurile cu care va fi uns noul născut şi delicatesele pentru lăuză: carne şi legume.

În timp ce mama savurează aceste delicatese — e poate singura masă bună din viaţa ei — satul se adună, în straie de sărbătoare: bărbaţii cu blănuri pe umeri, femeile drapate în ţesături multicolore şi cu faţa vopsită în alb. Ei intonează vechiul cîntec de bucurie: „Noi, taţi şi mame, ne bucurăm de venirea ta în familia noastră, tînăr vlăstar al satului, fiu cu drepturi egale cu ale tuturor din neamul kikuiu. Sănătatea, înţelepciunea, puterea şi bogăţia să te însoţească veşnic. Te întîmpinăm, pe tine, cea mai tînără mlădiţă a familiei, satului şi neamului, cu toată dragostea. Fie ca venind pe lume să faci neamul să rodească şi să fie tot mai mîndru de fiii săi. Aşa îţi urăm noi, compatrioţii tăi“.

Apoi, cea mai bătrînă dintre delegatele satului ia puţin pămînt în gură, în semn de jurămînt că niciodată nimeni nu va face vreun rău noului născut.

În sfîrşit, începe ceremonia oficială. Cel mai bătrîn om din sat spune: „Eu, Vairimu Kikomo, în numele consătenilor tăi, al neamului kikuiu, în numele lui Meone Niaga, care trăieşte pe Kin-Niaga, ceea ce înseamnă începutul vieţii omeneşti, în numele trecutului, prezentului şi viitorului, al generaţiilor, în numele tuturor celor de faţă, precum şi al oamenilor care trăiesc aproape sau departe pe marele continent african, proclam solemn că noul născut este un membru egal în drepturi al poporului kikuiu şi nădăjduiesc că el va merge pe drumul trecutului, prezentului şi viitorului generaţiilor. Cu dreptul ce mi-a fost dat de popor, rostesc cu sfinţenie numele noului născut. Fie ca el să rămînă pentru totdeauna în amintirea poporului. De acum, tu... eşti al neamului kikuiu. Împreună cu neamul tău, să munceşti pentru înflorirea ţării, să te ridici în apărarea ei, aşa cum îţi cere datoria cetăţenească“.

Este uşor de înţeles de ce autorităţile coloniale nu văd cu ochi buni ceremoniile prilejuite de naşterea unui mic kikuiu. În timpul celor 7 ani de stare excepţională, ele erau interzise.

Tradiţia cere ca noului născut să i se dea un nume după anotimp, şi altul după starea timpului sau după un eveniment important din viaţa ţării. Dacă o fată s-a născut în timpul unei ploi puternice, ea se va numi *Niambura* (*Nia* arată genul feminin, *mbura*—ploaie). Dacă noul născut e băiat, numele lui va fi *Vambura* (*Va*, adică genul masculin). Vara, într-o zi toridă cu soare arzător, fata va primi numele *Niario* (*Rio* — soare), iar băiatul *Vario*. Fetele născute în ultimele luni ale anului 1961 au mai toate numele de *Niangaragu* (fiica foamei), iar băieţii *Ugrara* (fiul foamei), acesta fiind singurul caz fără particula *Va*.

natura inversă

Povestire fantastică
de Mihu DRAGOMIR

Desen de
Mihu VULCĂNESCU

După toate prevederile, cei doi cosmonauţi urmau să stea pe Fulgul Alb aproape o lună. O lună pămîntească, se înţelege, deoarece lunile de acolo erau mult mai scurte: de numai 17 zile. Zile care se socoteau şi ele după cele pămînteşti, deoarece o zi pe Fulgul Alb avea ceva mai mult de nouă ore. Ore care erau calculate şi ele în raport cu cele pămînteşti, deoarece orele îndepărtatei planete aveau doar patruzeci de minute. Minute care...

Aceste relaţii l-au amuzat, încă de la începutul carierei sale de astronaut, pe Marius şi, în astfel de împrejurări, se apuca să întocmească „micul calendar local", cum îl numea el. Stabilind raporturile dintre perioada de revoluţie şi cea de rotaţie, el punea la punct un calendar după toate regulile pămînteşti, împărţind anul în luni şi lunile în săptămîni, avînd grijă să le şi boteze pe fiecare, după fantezia lui, cu numele prietenilor şi mai ales ale prietenelor de pe Pămînt. Nu puteai privi fără zîmbet un asemenea calendar, în care lunile se numeau Marta, Elena sau Domniţa, iar prima zi a săptămînii se numea, invariabil, Marius... Aşa se întîmplase şi acum. La o oră după ce coborîseră pe Fulgul Alb, „micul calendar local" era gata, afişat în sala cea mare a astronavei, la loc de cinste. O clepsidră improvizată îşi cernea monoton nisipul fin, alb, măsurînd orele planetei. Dacă ar fi cercetat cu atenţie cele cîteva grame de nisip, cei doi cosmonauţi ar fi descoperit, poate, de la bun început, natura stranie a Fulgului Alb. Nici unul dintre ei n-a acordat însă nici o importanţă nisipului, care, de altfel, nu părea că se deosebeşte cu nimic de alte nisipuri, în afară de culoarea de un alb pur, strălucitor.

Văzută din depărtarea abisurilor cosmice, planeta părea acoperită în întregime cu zăpadă sau gheţuri eterne, sclipind orbitor prin lentilele telescoapelor de bord. De aceea şi fusese botezată Fulgul Alb. Spectrogramele arătau însă că nu era vorba despre o planetă îngheţată, iar temperatura părea a fi în mod constant deasupra liniei de zero grade. Cum planeta putea fi folosită drept loc ideal de instalare a unei staţii automate fixe şi a unui depozit permanent pentru astronave, se hotărîse cercetarea ei amănunţită. Astfel apăruse astronava pe bordul căreia se afla acum „calendarul local" al Fulgului Alb.

Echipajul cuprindea numai doi cosmonauţi, o echipă redusă pînă la limită, dar încercată în cîteva misiuni dincolo de graniţele sistemului solar. Cei doi, Costea şi Marius, nu-şi împărţeau, ci doar îşi alternau atribuţiile, deoarece aveau amîndoi aceleaşi specializări, ceea ce făcea ca toată munca să se desfăşoare fără nici o întrerupere şi cu puteri îndoite.

Cînd au coborît, pe cîmpia netedă ca în palmă începuse să se cearnă o ploaie măruntă, ascunzînd complet contururile peisajului înconjurător. Instalaţia de radar a pipăit circular împrejurimile, înştiinţînd pe cosmonauţi că undeva, în faţă, se înalţă lanţul unor munţi înalţi, cu pereţii abrupţi. În rest, cîmpia se ondula uşor, pînă la mari depărtări. Aleseseră această cîmpie pentru coborîre tocmai din cauza netezimii ei neobişnuite, care îi putea ocroti faţă de orice surprize nedorite. Sub pînza continuă a ploii, întinderea se arăta însă doar cîţiva paşi de jur împrejur, cenuşiu-albicioasă ca o cretă udă. Nu se simţea nici o adiere de vînt. Cei doi au rămas deci închişi în astronavă, mulţumindu-se să examineze doar compoziţia atmosferei. N-au găsit nici urmă de microorganisme. Gazele erau parcă purificate într-un laborator. Erau aceleaşi elemente ca în atmosfera pămîntească, dar amestecate în alte proporţii, azotul ocupînd ceva mai mult de patru cincimi.

A doua zi dimineaţă ploaia contenise şi „soarele" — cum numesc cosmonauţii, dintr-o veche obişnuinţă pămîntească, steaua centrală a oricărui sistem planetar — se înălţa galben şi tînăr la orizont. Marius, care privise primul prin periscoape, scoase un strigăt de admiraţie:

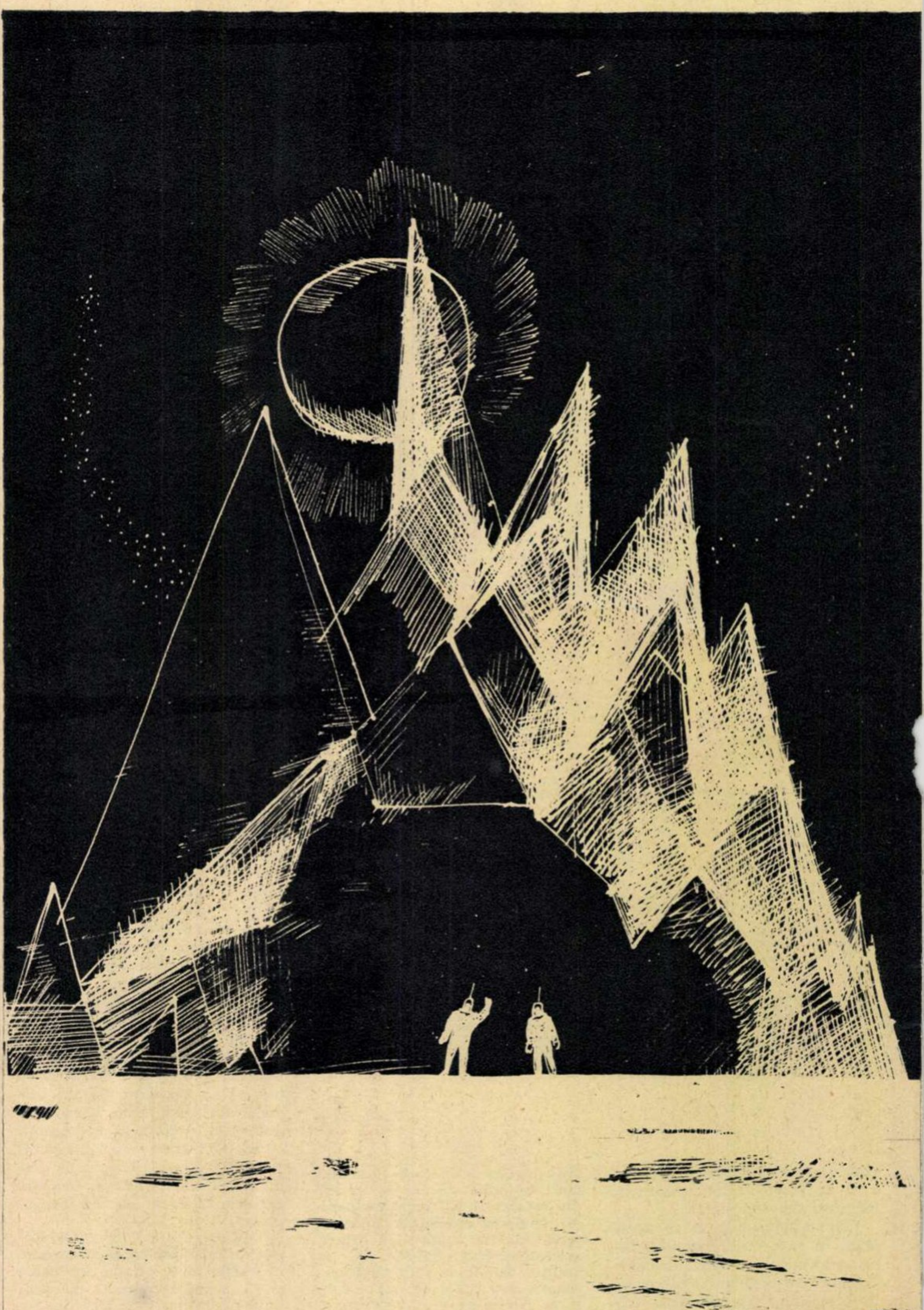

— Hei, Costea, vino repede! Am nimerit într-o adevărată lume de basm!

Costea se apropie bombănind:

— De cîte ori vezi ceva nou, te topești de admirație... Parcă ai fi o fetiță... Ce naiba ai văzut?

Dar, după ce îndepărtă din fața hubloului central groasele obloane ce făceau corp comun cu pereții astronavei, nu se putu stăpîni nici el să scoată o exclamație. Cîmpia strălucea, albă ca o lumină împietrită. Departe, chiar în față, se vedeau munții pe care îi semnalase radarul. Era o aliniere de piramide și conuri cățărate unele peste altele, ca niște cristale văzute prin lupă. Vîrfurile ascuțite scînteiau ca aprinse, răsfrîngînd razele soarelui, descompunîndu-le în fulgerări de violet, albastru, verde, toate culorile și nuanțele spectrului solar din acest sistem planetar îndepărtat. Suprafețele piramidelor și conurilor erau perfect netede, neîntrerupte de nici o fisură. Nu se zărea nicăieri vreo urmă de vegetație și totul părea artificial, de o măreție bizară, saturată de lumină.

— Parcă ar fi o beție geometrică — murmură Marius. Piramidele egiptene sînt o biată glumă față de munții aceștia... Așa trebuie să fi strălucit și marea piramidă, pe vremea cînd era îmbrăcată în marmură albă! Dar sînt oare munți sau o construcție? Geometria este prea perfectă!

Costea întoarse capul către el, curios:

— Crezi oare că aici este opera unor oameni? Știi prea bine că pe Fulgul Alb nu există viață, nici măcar vegetală! Atmosfera încărcată cu atîta azot nu permite apariția vieții.

— Și dacă aici s-a creat o altfel de viață, în aceste condiții neobișnuite?

— Mai bine să ieșim și vom vedea — propuse Costea.

Peste cîteva clipe, tancheta-robot părăsea astronava. Șenilele foșneau prietenos prin nisipul alb, lăsînd dîre adînci și egale, care se potriveau de minune cu peisajul dominat de precizie geometrică. Nisipul nu era mai gros de două palme și părea așternut uniform, ca un covor. Mîna mecanică a tanchetei culese nisip, introducîndu-l în analizator, și nu după mult se auzi vocea metalică, indiferentă, a mașinii:

— Banal. Siliciu cu impurități. Peste 90 la sută siliciu.

Cei doi se priviră mulțumiți, ca întotdeauna cînd aflau că se găsesc în mijlocul unor elemente cunoscute. De cîte ori analizatorul ajungea la un rezultat care coincidea cu tabelele de control, răspunsul era precedat de acest „Banal“, a cărui absență îi avertiza pe astronauți că trebuie să devină atenți.

— De ce o fi atît de alb? — întrebă Marius.

La asemenea întrebări însă, mașina nu putea răspunde și de altfel Marius nu întrebase pentru a afla un răspuns.

— Vom vedea în laboratorul astronavei — răspunse Costea. Ceea ce mă miră mai mult este tăcerea care ne înconjoară...

Într-adevăr, „urechea“ tanchetei-robot, capabilă să înregistreze și ultrasunetele, se rotea atentă deasupra lor, dar de nicăieri nu se auzea nici un zgomot. Întinderea era scăldată într-o tăcere absolută, nefirească. Îngrămădirea de piramide și conuri din fața lor strălucea din ce în ce mai puternic, schimbînd mereu gama culorilor, între care se dădea parcă o bătălie mută, cu cît soarele urca mai sus. Vîrfurile și muchiile săgetau snopi de roșu care incendiau atmosfera din jur, ca un nimb straniu. Părea că în sînul masivului clocotea un foc nevăzut, care își trimitea flăcările colorate ca pe niște semnale.

Lanțul munților țîșnea direct din nisip, ca și cînd ar fi fost așezați de cineva pe o masă uriașă. Oprind la poale, cei doi cosmonauți ieșiră din tancheta-robot și se apropiară de pereții care acum, văzuți de jos, din imediata apropiere, își pierduseră văpăile de culori, rămînînd albi ca și nisipul cîmpiei. Pereții stîncoși erau netezi, ca dați la rindea. Ici și colo abia se zărea cîte o crăpătură slabă. „Mîna“ tanchetei decupă cu greutate o fărîmă de rocă și din nou se auzi vocea indiferentă a mașinii:

— Banal. Siliciu cu impurități. Peste 90 la sută siliciu.

— Te pomenești că toată planeta are aceeași compoziție — rîse Marius. Un bulgăre de siliciu! De altfel, cred că nu ne-ar supăra de loc! Am termina mai repede și nici nu s-ar putea găsi o bază mai bună pentru stația noastră decît o planetă inertă, lipsită de orice fel de surprize, ca Fulgul Alb!

— N-am făcut decît o plimbare și vrei să și dai gata o planetă! — îi răspunse Costea, manevrînd aparatura de ultrasunete.

Gîtul lung al aparatului ieși din tanchetă, începînd să vibreze ușor. Și iar se auzi vocea metalică:

— Materie omogenă. Nici o fisură. Adîncimea, patru kilometri două sute patru.

Aparatul încercă și în alte direcții și rezultatul rămase mereu același. Ciudatul masiv stîncos de piramide și conuri era format din roci compacte, un conglomerat omogenizat, la baza căruia era siliciul, banalul siliciu atît de răspîndit și pe Pămînt.

— Văd că nu mai descoperim nimic, Costea. Cred că ar trebui să încercăm să găsim vreo trecătoare în munții ăștia...

În mai puțin de jumătate de oră, cei doi zburau cu microelicopterul deasupra masivului. Văzuți de sus, munții păreau și mai stranii, ca o îngrămădire haotică de cristale. Cosmonauții pluteau încet, scrutînd adîncimile masivului, întunecate. Lumina, oprită pe suprafețe netede, reflectată ici și colo, provoca jocuri neașteptate de culori, printre care apăreau suprafețe negre, de beznă, ca în plină noapte. Spre mijlocul masivului, înălțimile descreșteau, pînă ajungeau să formeze un platou puțin înclinat. Au coborît, atent, elicopterul. Jur împrejur, masivul îi înconjura cu un inel de nepătruns. Platoul era lustruit, ca o sticlă, doar rare fire de nisip, ca o pudră fină, străluceau din loc în loc.

— O adevărată cetate! Dacă ar mai exista profesia de strateg, ca acum cîteva secole, specialiștii ar fi extaziați de o asemenea apărare naturală! — spuse Marius.

Înaintau cu infinite precauțiuni, încercînd terenul la fiecare pas cu vergelele sondelor ultrasonice, deși se familiarizaseră repede cu acest peisaj monocrom. Platoul cobora lin, apoi se întrerupea deodată, cu un prag adînc. Jos, ca la o sută de metri, în umbra conurilor și piramidelor, se auzea un clocot. Nu era decît o gură îngustă, ca de fîntînă, sau cel puțin așa li se părea lor, în care fierbea o apă întunecată. Nivelul ei scădea din cînd în cînd brusc, apoi creștea iar, ca și cînd ar fi fost sorbită în răstimpuri din adînc.

— Apă! Tocmai cînd începusem să cred că pe planeta asta nu vom mai vedea altceva decît siliciu! Trebuie să cercetăm mai îndeaproape fîntîna de jos...

Vorbind, Costea se îndepărtă cîțiva pași în lături și simți cum piciorul i se cufundă. În penumbra în care se aflau, nu se putea distinge nimic deosebit, terenul părea la fel de alb și neted. Vîrî sonda, care străbătu un strat subțire, ca un fel de zăpadă vîscoasă, și dădu din nou peste stînca dură a platoului.

— Ce-i Costea? — întrebă Marius care, aplecat peste pragul de deasupra fîntînii, filma atent.

— Încă nu știu. Pare să fie același siliciu, în stare vîscoasă, acoperind ca o spumă solul stîncos. Dacă n-am fi uitat, în grabă, să luăm un analizator, am fi aflat...

Culeseră, într-un mic vas etanș, o probă din ciudata zăpadă și se pregătiră să plece, deoarece nu puteau coborî nici cu elicopterul, nici singuri, pînă la fîntîna care le atrăsese atenția. Marius filmase și înregistrase toate particularitățile platoului, adunaseră zeci de probe de rocă și erau nerăbdători să cunoască rezultatele analizelor.

Pe platou se pornise un vînt, la început ușor, dar crescînd neașteptat de repede în viteză. Cînd ajunseră lîngă elicopter, vîntul sufla cu putere, înșurubîndu-se din loc în loc în vîrtejuri ce stîrneau pudra fină a nisipului, ca pe niște evantaie transparente, alburii, agitate nervos.

— Poate că sîntem mai adăpostiți aici decît dincolo de munți — spuse Marius. N-ar fi mai bine să așteptăm pînă ce încetează vîntul?

— Nicăieri nu putem fi mai adăpostiți decît în astronavă — îi răspunse Costea. Nu știm nici cît va dura, nici ce va deveni vîntul acesta care începe să semene cu o furtună...

Intrară în elicopter și, după cîteva clipe, se înălțau drept în sus, clătinați ușor de vîntul ce se întețea, parcă, cu fiecare rafală.

— Privește! — strigă deodată Marius, arătînd spre mijlocul platoului.

Nu departe de locul unde Costea descoperise stratul vîscos începuseră să se formeze niște valuri, mișcîndu-se încet dar stăruitor în direcția vîntului. Cîte o creastă albă se ridica mai sus și, sub biciuirea vîntului, se sfărîma în jerbe lungi de stropi. Pe o suprafață destul de întinsă și care părea strict delimitată, platoul parcă prinsese viață, frămîntîndu-se asemeni unui lac cu valuri leneșe, greoaie. Cîte o clipă, cînd vîntul părea că s-a oprit pentru a-și aduna puterile, talazurile albe rămîneau nemișcate, ca solidificate brusc, apoi se prelungeau din nou în ondulări obosite.

— Asta nu mai e apă! — strigă Marius. Parcă ar fi...

— Avem o probă la noi — spuse Costea — și vom ști foarte curînd dacă este apă sau...

— Gelatină — completă Marius.

— Fie și gelatină! Numai că valurile par a fi din aceeași substanță cu acești munți geometrici...

★

Zburară deasupra masivului inelar și, cînd ajunseră în plin cîmp, fură înconjurați de palele de nisip care fluturau în toate părțile. Atmosfera devenise și ea alburie, ca un voal străveziu. Intrară în astronavă și, după ce lăsară costumele de scafandru cosmic în etuva ionizantă, se năpustiră la hubloul cel mare. Afară nu se mai vedea nimic în afara trîmbelor de nisip care se răsuceau ca niște mănunchiuri de șerpi, în sus, la peste o sută de metri. Extenuați de efort, se așezară în fotolii, așteptînd ca analizatoarele astronavei să le comunice rezultatele. Fuseseră introduse pentru analiză, în ordine, probele de nisip, bucățile decupate din munți și de pe platou și materia albă asemănătoare unei zăpezi vîscoase.

— Iar vom auzi: „Banal“... „Siliciu“... — spuse Marius. Mă înnebunesc mașinile astea impersonale, cu constatările lor plate! Privește ce-i afară! Și ele socotesc că asta înseamnă „banal“!

Dar, după ce se auzi declicul aparatului vorbitor și se aprinse becul ce semnaliza „atenție“, vocea nu mai spuse „banal“, deși tonul era tot atît de nepăsător:

— Proba unu. Material plastic. Baza: siliciu.

Cei doi se priviră uimiți, dar nu avură timp să-și spună nimic, deoarece vocea metalică a aparatului anunță mai departe:

— Proba doi. Material plastic. Baza: siliciu.

Și continuă la fel și pentru celelalte probe. Apoi becurile de semnalizare clipiră, schimbîndu-și culoarea, și aparatul anunță:

— Notați formulele. Proba unu...

O dată cu vocea indiferentă, pe ecranul analizatorului apărură formulele chimice, o înlănțuire arborescentă de elemente, printre care trona banalul siliciu, stăpînul Fulgului Alb.

Cînd au terminat, Costea șuieră, nedumerit:

— Nu înțeleg nimic! Material plastic? Cine a putut produce aici cîmpii, munți și lacuri de material plastic? Nu cumva am nimerit nu pe Fulgul Alb, ci, vorba ta, într-un laborator?

Marius ridică din umeri, neștiind ce s-ar putea răspunde, apoi zvîrli caietul pe care își notase formulele.

— Nu crezi că ar trebui să mîncăm ceva? După masă, eu judec întotdeauna mai limpede!

Afară, furtuna dansa, nepăsătoare, fantasticul ei dans alb.

★

Către seară, furtuna încetă tot atît de repede pe cît se dezlănțuise. Cei doi sateliți ai Fulgului Alb urcau leneș pe boltă, revărsînd o lumină irizată, cenușie, care artificializa și mai mult peisajul. Masivul muntos scînteia în zare, parcă plutind în văzduh.

Refăcuți după cîteva ore de odihnă, astronauții se pregăteau pentru munca de noapte, încă uimiți de rezultatele primelor analize. Instalară o sondă automată chiar în apropierea astronavei, pentru a fora pînă la cîteva mii de metri, cercetînd astfel structura solului care la suprafață se arătase atît de neobișnuită. Instalația începu să vibreze uniform, pătrunzînd metru cu metru în crusta Fulgului Alb. La fiecare sută de metri, sonda trimitea la suprafață o probă care intra direct în analizator, iar rezultatele, înscrise pe diagrama forajului, erau comunicate și de glasul metalic și indiferent al mașinilor. Cînd rezultatele prezentau un interes deosebit, programul sondei putea fi schimbat după voie, obținîndu-se probe chiar la fiecare metru sau și mai puțin.

La început, sonda pătrundea anevoie ca într-un metal. Primele sute de metri fuseseră însoțite de glasul indiferent al mașinii:

— Material plastic. Baza: siliciu.

Apoi, după ce se trecuse de cinci sute, sfredelul porni să lucreze din ce în ce mai repede, dînd de o rezistență mai lesne de învins.

— Cere o probă. Repede, Marius, nu mai aștepta suta! — strigă Costea. Poate că am dat de un strat subțire, după care intrăm iar în materialul ăsta plastic blestemat!

Marius acționă manetele de comandă și sonda se cabră o clipă, apoi porni din nou drumul ei nevăzut în adîncuri. Proba urcă la suprafață, închisă ermetic într-un cilindru de oțel. Nu mai era material plastic, și glasul metalic îi anunță:

— Amestec de roci. Argile, siliciu, calcar.

— Dar ăsta este pămînt! La cinci sute de metri începe pămîntul! Mai repede, Marius! Oare nu începe iar plasticul?

Dar sonda înainta tot atît de lesne, trimițînd probele care dădeau mereu aceleași rezultate:

— Amestec de roci. Argile, siliciu, calcar.

Fulgul Alb părea a fi o planetă obișnuită, acoperită însă cu o crustă masivă de material plastic, ca și cînd cineva ar fi vrut să protejeze solul obișnuit.

Cînd sonda ajunsese la trei mii de metri, noaptea era pe sfîrșite. Istoviți de munca depusă în costumele incomode de scafandru cosmic — oricît de bine ar fi construit un astfel de costum și oricît de comod ar părea la început, în primele ore, sfîrșește prin a deveni apăsător — cei doi cosmonauți opriră mecanismele. „Pămîntul“ de sub crusta de silicon le apărea acum clar în fața ochilor, ca și cînd l-ar fi privit într-o uriașă falie, unde alternau rocile dure sau argiloase, nisipurile jilave, cavitățile pline de amestecuri de gaze, cursurile subterane de apă. Strat după strat, totul era acum aranjat în laboratorul astronavei, în micile cutii etanșe cu probe. Sonda efectuase o călătorie atentă în interiorul Fulgului Alb, ale cărei rezultate urmau să fie cunoscute în toate institutele de pe Pămînt.

— Și acum, stingerea! — spuse Costea. Cinci ore obligatorii de somn. Mai avem atîtea de făcut!...

★

Marius și Costea, în elicopter, dădeau o raită deasupra Fulgului Alb.

Jos se desfășura același peisaj monoton. Stepa de material plastic se ondula ușor. Din loc în loc albul era presărat cu vine roșietice, ca niște artere. Apoi solul începu brusc să prezinte adîncituri dezordonate, dar drepte ca tăiate cu cuțitul. Părea că masivul muntos pe care îl cercetaseră cu o zi înainte se repeta aici ca fotografiat în clișeul negativ, săpat în adîncime. Abisuri piramidale sau conice alternau. Ici și colo, în funduri, parcă strălucea un ochi argintiu de apă.

Deodată, amîndoi strigară:

— Privește!

În fața lor se întindea marea.

(Continuare în numărul viitor)

E BINE SĂ ȘTIM

Muzica și medicina sau meloterapia

Din cele mai vechi timpuri oamenii au încercat să-și aline suferințele sufletești cu ajutorul muzicii. În mitologia greacă, Orfeu, vestitul cîntăreț, îmblînzea prin cîntecele sale duioase nu numai oamenii, dar chiar și plantele și animalele. În Odiseea, fiul lui Autolycos vindecă printr-un cîntec rana lui Ulise. În timpurile mai noi, multe personaje celebre și-au găsit alinarea în muzică. Ideile negre ale lui Eric, rege al Danemarcei, precum și ipohondria pictorului Van der Goes se spune că au cedat la sunetele muzicii.

Încă din 1896, un medic rus, dr. V. Bsekinski, vorbea despre rezultatele bune obținute prin „tratamentul muzical“ aplicat unor bolnavi psihici.

Cercetările recente făcute de medicii sovietici au arătat că într-adevăr muzica este utilă ca tratament adjuvant în diferite afecțiuni psihice. Psihiatrii sovietici prof. M.O. Gurevici și prof. M.I. Sereiski au întocmit astfel o adevărată... farmacopee muzicală, recomandînd într-o serie de boli psihice muzica cea mai adecvată. Meloterapia — tratamentul prin muzică—tinde astfel să-și facă loc în arsenalul terapeutic al medicinei.

Farmacia veterinară din junglă

Studiile biologului francez H. Varlet făcute în diferite regiuni din jungla africană au arătat că anumite terenuri constituie veritabile farmacii pentru elefanți. În aceste terenuri, elefanții bătrîni sau bolnavi vin să consume plante care să-i fortifice.

Cercetătorul a făcut analiza solului acestor regiuni și a găsit din abundență sulfați de magneziu, cupru, nichel, fier și alte elemente prețioase pentru buna funcționare a organismului. În aceleași regiuni, celelalte animale—pantere, lei, rozătoare — vin adesea pentru a găsi elemente care, amestecate cu hrana lor, le adaugă un supliment indispensabil de substanțe vitale.

Dezlegarea jocului „Geografie monovocalică“, apărut în nr. 25

ORIZONTAL: 1) Astrahan — Stă. 2) Mara — Spartan. 3) Aramă — Atbara. 4) Rafală — A — Cap. 5) Ață — Crasna — A. 6) Alma-Ata — Nb. 7) V — Gazdă — Pară. 8) Atala — Spa — Ap. 9) Carara — Arabă. 10) At — G — Caracas. 11) Navarra — Nana. 12) Tra — Varna — Tt.

Povestea vorbei

ÎNȚELESURI VECHI ȘI NOI

Am avut de mai multe ori prilejul să arătăm că, în decursul veacurilor, cuvintele se schimbă, și după o perioadă mai îndelungată constatăm că sună altfel sau devin chiar de nerecunoscut (de exemplu, cuvîntul slav *liubiti* a ajuns *iubi*, cuvîntul maghiar *szam* a devenit *seamă* etc.). Dar nici înțelesul cuvintelor nu rămîne neschimbat. Unul din felurile în care se schimbă, în toate limbile, înțelesul cuvintelor este așa-numita „lărgire a sensului“, expresie pe care o vom lămuri prin cîteva exemple:

La prepararea unor alimente, elemente importante și apreciate sînt *sosurile* de o mare varietate. Dacă am ține însă seamă de vechiul lui sens, ar trebui să folosim cuvîntul *sos* numai pentru sosurile *sărate*. Într-adevăr, la originea cuvîntului nostru stă expresia latină *aqua salsa* „apă sărată“. Sensul „s-a lărgit“, adică a început să cuprindă orice fel de lichid, indiferent dacă e sărat sau dulce, acru sau piperat etc.

Limba romînă ne permite să vorbim despre sezonul de primăvară, sezonul de vară, de toamnă sau de iarnă. Cu alte cuvinte, *sezon* e cam același lucru cu *anotimp*. Și aici avem a face cu o lărgire de sens: la origine *sezon* a însemnat numai unul din anotimpuri, și anume „anotimpul însămînțărilor“. Cuvîntul latin *satio*, din care provine francezul *saison* (citit *sezon*), preluat de limba noastră, are înțelesul de „însămînțare“, „perioadă a anului în care se fac însămînțări“.

Un exemplu asemănător ne oferă *salariu*, care în latinește însemna „soldă, sumă de bani dată unui soldat pentru cumpărarea sării“. Astăzi, salariu primește oricine, indiferent de profesiune și de întrebuințarea care se dă banilor cîștigați. Lărgirea de sens e, în acest caz, foarte mare.

Sorin STATI

DUPĂ SUCCESUL FILMULUI „ACCATTONE“, realizat de scriitorul italian comunist Pier Paolo Pasolini, o nouă peliculă se naște în clipa de față, tot în regia lui, intitulată „Mamma Roma“. În fotografie: protagonista filmului, cunoscuta artistă italiană Ana Magnani, într-o scenă dramatică.

DE VORBĂ CU MEDICUL

VIRUSURI ȘI VIROZE

Virusurile sînt agenți producători ai unor boli infecțioase. Ei determină variate tipuri de îmbolnăviri, atît la om, cît și la animale și plante. Deși există numeroase asemănări între bolile produse de microbi și cele de origine virală, deosebirile dintre ele sînt totuși foarte importante. Ele se referă atît la modul de producere a bolilor cît și la felul în care acestea pot fi combătute. Îmbolnăvirile produse de virusuri constituie astfel un grup distinct în cadrul bolilor infecțioase și poartă numele de viroze.

Particularitățile principale ale virozelor sînt condiționate de caracteristicile acestor germeni deosebiți. Fiind de dimensiuni extrem de mici (nu pot fi văzute la microscopul obișnuit), virusurile au rămas multă vreme puțin cercetate. Cu ajutorul microscopului electronic, ce mărește de la cîteva zeci pînă la cîteva sute de mii de ori, s-au putut face importante progrese în studiul virusurilor. Aspectul cel mai important, rezultat din cercetările în această direcție, privește însăși natura virusurilor. După cum s-a dovedit, acestea ocupă o poziție de graniță între organismele vii cele mai rudimentare și materia fără viață. Ele nu au un metabolism propriu și deci nici energia necesară dezvoltării și multiplicării lor. De aceea modul lor de acțiune e foarte diferit de cel al microbilor. Pătrunzînd în organism pe diferite căi, virusurile ajung în celulele corpului unde provoacă un proces extrem de curios și cu totul neobișnuit. Sub influența lor, celulele încep să producă ele însele, din materialul lor propriu, noi corpusculi virali după „modelul“ virusului agresor. Ele stimulează deci un proces original de „fabricație“ a unor produși anormali pentru celula gazdă, în care joacă atît rolul de declanșator al procesului, cît și de „motrice“ sau „tipar“ al produselor rezultate. Ca urmare a acestui proces, celula gazdă se degradează treptat, transformîndu-se în cele din urmă într-un simplu conținător de corpusculi virali, care umplu tot spațiul celular. Ulterior, prin ruperea celulei, corpusculii produși se răspîndesc în corp — împreună cu eventualele substanțe toxice ce pot rezulta simultan — și astfel se produce îmbolnăvirea.

Virusurile provoacă boli foarte diferite, atît ca gravitate, cît și ca mod de manifestare. Astfel, gripa și variola, poliomielita și turbarea, hepatita epidemică și oreionul sînt toate boli virotice. De o foarte mare importanță este faptul că s-a dovedit participarea virusurilor și în producerea unor forme de cancer.

Organismul luptă împotriva virusurilor cu mijloace în anumite privințe analoage cu cele folosite contra microbilor. Ca urmare a acestui fapt, în diferite cazuri se realizează stări de imunitate foarte stabilă (variolă, poliomielită etc.). Pe acest considerent se bazează și una din metodele cele mai eficace de tratament și una din metodele de prevenire a îmbolnăvirilor virale — vaccinarea. În acest sens, trebuie amintit că unul dintre cele mai remarcabile succese ale medicinei din ultimii ani a fost elaborarea vaccinului antipoliomielitic, care a înfrînt definitiv paralizia infantilă.

Paralel cu aceste preocupări se cercetează intens și se pun la punct numeroase preparate chimice și antibiotice cu acțiune specifică antivirală, ale căror număr și eficacitate devin din ce în ce mai mari.

Un rol important în prevenirea și combaterea virozelor revine de asemenea întăririi rezistenței generale a organismului, ce se realizează pe diferite căi, inclusiv cea medicamentoasă, atunci cînd este cazul.

Dr. A. FABIAN

LA URMA URMEI!

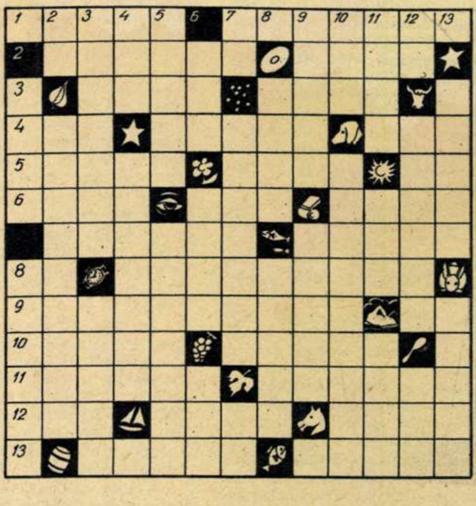

ORIZONTAL: 1) A merge pe urmele cuiva — Într-o urmă de oaie, un pumn de butoaie (ghicitoare populară). 2) În urmă — Pe urmă. 3) Ambarcațiune cu pînză sau vedetă — Cîntă, dacă-i treci pe urme cu vîrful acului! 4) Localitate în Elveția — Nu plec — De pe urma zăpezii (pl.). 5) Urcare — Sprijin de... viță — Cele din urmă sunete de cobuz! 6) Viitorii urmași ai... peștilor — E urmată de... două! — Zei casnici la romani. 7) Urma, urmei... în analiza morfologică — Cunoscutul miciman dintr-un film sovietic. 8) Ultimele... în cele din urmă! — Berbec (sau oaie) care umblă răzleț în urma turmei. 9) Pe urma vînatului (pl.) — Interjecție. 10) A da răsplata cuvenită în urma unei greșeli — A lăsa... mai pe urmă. 11) Consecință... prin definiție — Prin urmare. 12) Trădează iarna urmele vînatului — Floarea din ochi! — Puternici. 13) Rasă de cîini cu mirosul foarte fin, folosiți la urmărirea vînatului — Urme vizibile.

VERTICAL: 1) Lasă urme... din mers — Urmele... neatenției. 2) Urmează după re — Urmare. 3) Urmare a vizitei muzei (inf.) — Calcă pe urmele înaintașilor. 4) Tot (mold.) — A urma. 5) Răsare — I se merge pe urme! 6) Ultima din... ziar — Amprente — S-a fixat ordinea lor cronologică, după urmele viețăților și plantelor găsite în pămînt. 7) A chiui — Urmărită de o idee... fixă — Perie! 8) Urmă continuă — Lăsat în urmă! 9) Greu să-i dai de urmă — Urmează după Buftea... mergînd spre Ploiești. 10) Munte în Austria — Mișcate. 11) Are cîteodată urme de fosile — Merg tot înainte! — După legendă, nu-i urmașul nimănui. 12) Merg în t...urmă! — Am un bou negru: unde sare, urmă n-are, unde paște, se cunoaște (ghicitoare populară) — Partea de sus a piciorului calului. 13) Cel din urmă născut — Curăță urmele de... noroi.

SPORT

BOX

de Constantin **CHIRIȚĂ**

Îndrăznesc să afirm, după primele 40 de întîlniri ale turneului final, că boxul cel mai curat a fost demonstrat ...de arbitri. Poate ar părea ciudat acest lucru, dar nu e mult timp de cînd presa noastră, și mai cu seamă „Sportul popular“, ridica insistent problema arbitrajului ca o problemă principală. Ca să nu mai vorbim de intervențiile spectatorilor (de multe ori extrem de viguroase) dispuși să pună la îndoială de la început competența și obiectivitatea arbitrilor. Decizii inverse, box dezordonat, uimire și delăsare în rîndurile boxerilor și antrenorilor, conflicte ascuțite cu spectatorii, iată cîteva consecințe pe care le poate determina un arbitraj defectuos și incorect. Arbitrii se mărgineau să cîntărească punctele și acțiunile, rămînînd într-un fel neutri față de claritatea boxului. În ultimul timp, această neutralitate e pe cale să dispară, iar arbitrul, indiferent că e pe ring sau la masa de punctaj, începe să devină un conducător activ de joc, cu intervenții prompte, menite să îndrume lupta spre ceea ce obișnuim să numim scrimă pugilistică.

Am văzut mulți arbitri împiedicînd acțiuni confuze, dezordonate, încîlcite, dînd autoritare avertismente, atrăgînd atenția boxerilor asupra stilului de luptă și mai ales oprind cu îndrăzneală întîlnirile pentru a desemna nu atît pe învingători cît pe învinși. Desigur că unii spectatori neobișnuiți cu acest fel de a arbitra au încercat să protesteze, cei mai mulți însă i-au aplaudat pe arbitri la „scenă deschisă“. În primele 40 de întîlniri un singur arbitru de ring (F. Buckner) a greșit nejustificat dînd două avertismente gratuite; o singură decizie (în întîlnirea Crudu-Răgălie) mi s-a părut necorespunzătoare (și aceasta, dacă se poate spune, la limită). În rest, numai cuvinte de laudă la adresa arbitrajelor.

E adevărat că acest sistem de arbitraj a avantajat stilul unor boxeri ca Mihalik, Mîrza, Gheorghiu, Davidescu, Ciucă, Mentzel, Dinu, Iliescu, Neagu etc. etc., dar aceasta înseamnă a milita pentru scrima pugilistică, pentru adevăratul box.

Arbitrii au fost răsplătiți cu aplauze generoase, cînd fără să ezite au dictat abandonul unor boxeri ca Netea, Rahău, Ghirșik etc., care prin atitudinea lor (pînă la oprirea meciurilor nu numai că n-au schițat nici un atac, dar nici măcar n-au simulat o intenție de lovituri, fugind mereu, transformînd lupta într-o cursă de viteză, de urmărire) au demonstrat că nu au ce căuta pe ring, că prezența lor în turneul final e o eroare grosolană care nu le-a adus decît strigăte de dezaprobare din partea spectatorilor.

Turneul final a mai ridicat o problemă. Aceea a boxerilor înzestrați cu o forță excepțională în pumn. (Nu ne referim la Petrov, care folosește în repetate rînduri metode nepermise, nesportive). Ne referim la cîțiva tineri ca Löw, Iuga, Vieru, care își bazează toată tactica pe căutarea loviturilor decisive. E evident că tactica lor aparține și antrenorilor. Și aici credem că se face o greșeală, deoarece se folosește numai forța fizică și nimic altceva. Dacă la forța acestor boxeri, antrenorii ar adăuga și alte calități atît de necesare în acest sport (agilitate, joc de picioare, eschive, adică tot ceea ce însumează scrima pugilistică), ne-am pomeni într-un timp scurt în fața cîtorva boxeri capabili de performanțe cu mult superioare. De ce să se educe numai forța și rezistența boxerului? De ce să nu fie îndrumat spre o luptă în care se cer și alte calități și în primul rînd tehnică, orientare, personalitate?

Trebuie să tindem spre un boxer complex care nu poate fi decît o combinație între forță și artă pugilistică și, cu fondul uman pe care-l avem, eforturile pentru realizarea acestui scop nu ni se par prea mari. E nevoie în primul rînd de îndrumare permanentă (federația) și de perseverență (cluburile, antrenorii).

CALITATEA I
EMAILUL
ROSU
40-I-62

O marcă ce garantează calitatea produselor :
EMAILUL ROȘU-MEDIAȘ

Vreți să vă uitați la soare?
CUMPĂRAȚI-VĂ OCHELARII PRODUȘI DE
I. I. S. HAIA LIFȘIȚ — ORADEA
De vînzare la magazinele de specialitate

...Dacă nu vrei să pățești ca mine, du-te din timp la
COOPERATIVA TEHNOMETALICA
care execută cu personal de înaltă calificare reparații de motociclete, motorete, scutere.
Unități specializate: str. Timișului nr. 4, tel. 18.46.41 — str. Popa Tatu nr. 32, tel. 13.68.26 — str. Cobălcescu nr. 10, tel. 13.68.47 — Calea Griviței nr. 225, tel. 17.13.10

Micul comentar

Franco şi toiagul pelerinului

de Florica ŞELMARU

Să fi venit îndemnul din partea reprezentanţilor Vaticanului, stingheriţi de faptul că un stat care se proclamă, prin constituţie, catolic este unanim cunoscut şi recunoscut ca o filială a iadului pe pămînt? Să fi venit din partea reprezentanţilor S.U.A., cărora mizeria şi teroarea din Spania prietenă le dezumflă reclama despre frumuseţile democratice a ceea ce ei numesc „lumea liberă“? Să fi venit din partea amîndurora? Oricum ar fi, fapt este că Franco a început o „mare campanie politică pe scară naţională“, cum se exprimă unele ziare occidentale. A luat toiagul pelerinului şi a purces prin ţară să explice spaniolilor ce bine o duc...

Valencia a fost prima etapă a „marii campanii“ — prima şi masivă: patru discursuri în trei zile. Unii corespondenţi avuseseră candoarea de a se aştepta — după intensitatea şi amploarea recentelor mişcări din Spania — măcar la niscaiva promisiuni de îmbunătăţire a salariilor, de relaxare a terorii, unii sperau chiar într-o recunoaştere a dreptului de grevă... Candoarea însă nu e niciodată răsplătită. În primele trei discursuri, Franco şi-a dat singur cele mai superlative certificate (declarînd de pildă că „reînvierea“ Spaniei stîrneşte „admiraţie“ şi „invidie“!), a înjurat copios presa internaţională care nu-i recunoaşte meritele, a zvîrlit cîteva săgeţi otrăvite statelor aliate care-şi permit să-i adreseze mustrări atunci cînd teroarea franchistă devine pentru ele din cale afară de compromiţătoare.

Cît despre cel de-al patrulea discurs, cel despre care cercurile franchiste spuneau la ureche ziariştilor că va fi „excepţional“ şi că „va lămuri toate problemele“, corespondentul unui ziar francez nota, după ce fusese rostit: „... discursul a dezamăgit: nimic nou în gîndirea lui Caudillo“. Ceea ce dovedeşte încă o dată, în treacăt fie spus, că există naivi incorigibili care aşteptau ceva „nou“ în „gîndirea“ franchistă. „Se desprinde impresia — reflecta întristat acelaşi corespondent parizian — că, departe de a liberaliza regimul (Franco), ar tinde mai degrabă să-l înăsprească, revenind către izvoarele lui dintîi“.

Către „izvoarele dintîi“ — ce formulă poetică pentru a vorbi despre brutalitatea cinică a regimurilor fasciste! Cît despre „revenirea“ lui Franco la „izvoare“ să fim serioşi; nu le-a părăsit niciodată. Mărturie stau închisorile spaniole pline, represiunile antimuncitoreşti, persecutarea intelectualilor... Dezamăgirea anumitor cercuri occidentale provine din faptul că supravieţuitorul lui Hitler şi al lui Mussolini refuză să salveze puţintel aparenţele pentru a le face lor viaţa mai uşoară. Insolenţa lui aminteşte că, dacă într-adevăr neobişnuita longevitate a dictaturii franchiste se datoreşte sprijinului puterilor occidentale, acestea au la rîndul lor nevoie de el: pentru S.U.A., Spania înseamnă baze militare; pentru Marea Britanie, Gibraltar; pentru anumite cercuri din Franţa, refugiu sigur şi loc de regrupare a fasciştilor din O.A.S.; pentru Germania occidentală, ospitalitate nelimitată acordată industriilor de armament. Şi aşa mai departe.

De altfel poporul spaniol nu se aşteaptă ca destinul său să se schimbe datorită admonestărilor amicale pe care diferite capitale occidentale le adresează din cînd în cînd lui Franco. Dimpotrivă, luptă pentru a-l schimba — şi este semnificativ ecoul pe care-l au în opinia publică spaniolă stăruitoarele eforturi ale partidului comunist în vederea realizării unui front larg de acţiune a tuturor forţelor opoziţiei antifranchiste. Poporul Spaniei are, în ce priveşte mijloacele de luptă, experienţa lui — şi mai veche, şi mai nouă. Toiagul cinicului pelerin pornit în „marea campanie politică“ se toceşte în zadar.

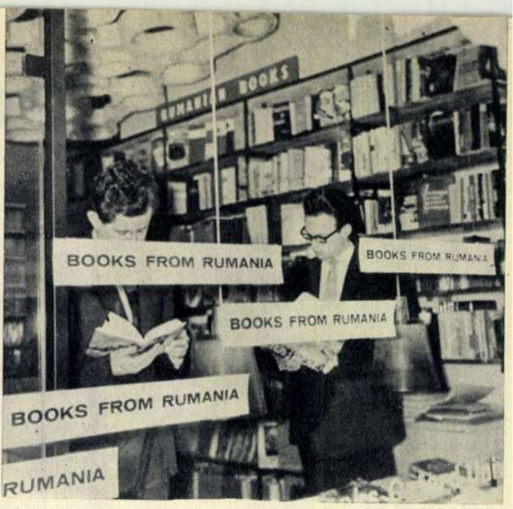

Aspect de la Expoziţia cărţii romîneşti, deschisă recent la Londra.

← În timp ce la Oran fasciştii ultracolonialişti continuă să se dedea la acte teroriste, reclamînd o „platformă teritorială“, în restul Algeriei viaţa reintră tot mai mult pe un făgaş normal, poporul algerian aşteptînd cu nerăbdare ziua de 1 iulie — data referendumului, în cadrul căruia se va pronunţa pentru independenţă. În fotografie: pe ogoarele algeriene a reînceput munca paşnică.

La Johannesburg (Republica Sud-Africană) au avut loc noi demonstraţii împotriva guvernului rasist al lui Verwoerd. Fotografia înfăţişează un grup de manifestanţi împotriva cărora poliţia a aruncat bombe cu gaze lacrimogene.

Duminică 24 iunie s-a anunţat palmaresul celui de-al XIII-lea Festival internaţional al filmului de la Karlovy-Vary. Marele Premiu — Globul de cristal — a fost decernat filmului sovietic „Nouă zile dintr-un an“, realizat de Mihail Romm şi al cărui protagonist este actorul A. Batalov.

fotocronica FLACĂRII

Nava sovietică „V. Kotelnikov“, însoţită de trei submarine, a efectuat recent o vizită oficială în portul Stockholm (Suedia).

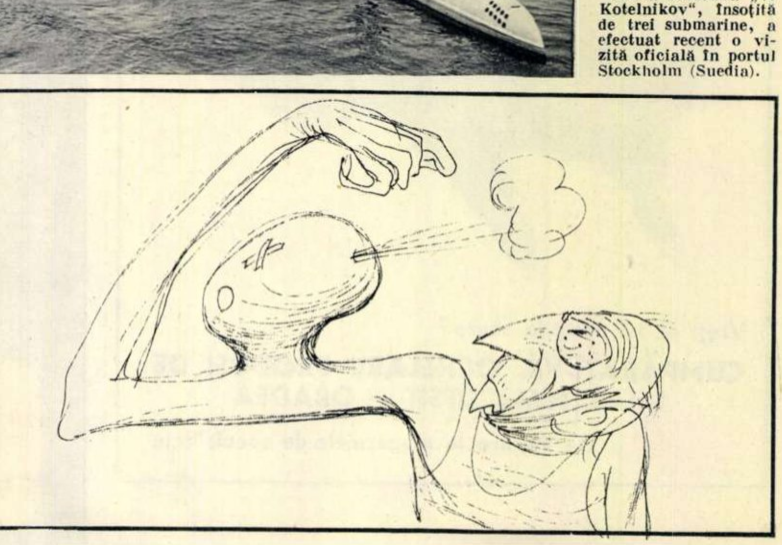

Adenauer vorbind de pe „poziţii de forţă“.

Desen de Cik DAMADIAN

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Ce este A. N. Z. U. S.?

„Cum a luat naştere blocul agrrsiv A.N.Z.U.S. şi ce obiective are?"

Gheorghe CIŞMAŞ, tractorist, G.A.S. Dohangia, reg. Crişana

Răspunde la această întrebare EUGEN PHOEBUS, redactor la „Romînia liberă".

A.N.Z.U.S. este un bloc militar agresiv din care fac parte Statele Unite, Australia şi Noua Zeelandă şi a fost creat la 1 septembrie 1951, printr-un tratat încheiat la San Francisco. Faptul că în el participă, alături de S.U.A., două state membre ale Commonwealthului, permite Washingtonului să influenţeze direct politica externă a celor două state şi să elimine influenţa Londrei.

Ca şi în cazul N.A.T.O. şi S.E.A.T.O., pretextul pentru crearea pactului A.N.Z.U.S. l-a constituit pretinsa „ameninţare comunistă". În realitate, el este îndreptat împotriva mişcării de eliberare naţională a popoarelor din această regiune a globului. În baza tratatului, forţele armate ale Australiei şi Noii Zeelande sînt puse, de fapt, la dispoziţia acţiunilor agresive ale Pentagonului. Întrunirile consiliului pactului A.N.Z.U.S. — alcătuit din miniştrii de externe ai ţărilor respective — au scos cu prisosinţă în evidenţă acest lucru. Astfel, pe ordinea de zi s-au aflat adesea situaţia din Indochina, Indonezia, Coreea şi consiliul a luat hotărîri agresive în vederea amestecului în afacerile interne ale statelor din Asia.

În luna mai a avut loc o sesiune a blocului A.N.Z.U.S., care a marcat reactivarea acestei alianţe militariste — ca urmare a eşecurilor repetate suferite de Statele Unite în Asia de sud-est şi a crizei prin care trece pactul S.E.A.T.O.

După cum precizează presa occidentală, Statele Unite s-au văzut nevoite să recurgă la A.N.Z.U.S. — „detaşamentul său de rezervă" — pentru a continua lupta împotriva mişcărilor de eliberare din Asia. Principalul rezultat al recentei sesiuni îl constituie atragerea Australiei, prin intermediul A.N.Z.U.S., în aventurile coloniale ale Washingtonului din Laos şi Vietnamul de Sud.

„Am fost 20.000 de tineri la ştafeta cultural-sportivă"

Recent, la Cisnădie au avut loc Festivalul şi ştafeta cultural-sportivă a tineretului din raionul Sibiu. Au participat aproximativ 20.000 de tineri — toţi muncitori, colectivişti sau elevi din Avrig, Mîrşa, Răşinari, Cisnădie, Ocna Sibiului, Sălişte.

Mulţi dintre noi am venit în tradiţionalele costume naţionale. Fotografia pe care v-o trimit redă un aspect de la sosirea participanţilor la festival.

Programul artistic s-a desfăşurat pe cele două estrade din parcul „Lac", iar concursurile sportive pentru obţinerea unui număr de opt cupe (fotbal, haltere, volei) pe terenurile sportive ale oraşului.

Tatian SEVERIN
muncitor la fabrica „Mătasea roşie", Cisnădie

La Cluj: un cinema cu 1.000 locuri

La Cluj, în piaţa Mihai Viteazu, alături de alte construcţii noi s-a dat în folosinţă un bloc cu şapte etaje. Prin arhitectonica ei modernă, clădirea constituie o mîndrie a oraşului nostru.

La parterul noii construcţii s-a deschis cinematograful „Republica" — una din cele mai elegante săli din Cluj, cu o capacitate de 1.000 locuri.

Mircea ALBU
Cluj, str. Lt. av. Bădescu, 11

Doctor Honoris Causa...

Moment din timpul solemnităţii decernării titlului de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Bucureşti, preşedintelui Republicii Indonezia, dr. Sukarno.

„Doresc să cunosc criteriile după care se acordă titlul de Doctor Honoris Causa şi ce semnificaţie are"

Marian NEDELCU
Ploieşti

Răspunde profesor dr. JEAN LIVESCU, rectorul Universităţii din Bucureşti.

În sistemul nostru de consacrare a valorilor ştiinţifice, doctoratul reprezintă, după candidatura în ştiinţe, titlul cel mai înalt, prin care se recunoaşte capacitatea unei persoane de a realiza într-o anumită ramură a ştiinţei lucrări ştiinţifice originale, reprezentînd contribuţii creatoare la dezvoltarea teoretică şi tehnică a ştiinţei, în strînsă legătură cu necesităţile practice. Acest titlu se propune pe baza unei proceduri stabilite de consiliile ştiinţifice ale celor mai reprezentative institute de învăţămînt superior.

Doctoratul Honoris Causa (lat. = de onoare) este, aşa cum arată şi specificarea, un titlu onorific care se acordă, pe baza unei proceduri similare, unor personalităţi din ţară şi străinătate cu merite excepţionale, unanim recunoscute, în promovarea creatoare a culturii, ştiinţei şi tehnicii, în viaţa politică internaţională, în strîngerea legăturilor de prietenie şi colaborare între popoare. Solemnitatea publică de decernare a titlului honoris causa (ortografiat obişnuit numai: dr. h.c.) se desfăşoară după un ceremonial universitar tradiţional, deosebit de la o instituţie la alta, dar care cuprinde totdeauna două momente: prezentarea de către „promotor" (obişnuit, decanul facultăţii) a referatului de susţinere a acordării titlului şi răspunsul „promovatului" (al noului doctor onorific), sub forma unei comunicări ştiinţifice.

Prin obţinerea titlului de doctor onorific, persoana devine membru („alum", lat. alumnus = mlădiţă) al colectivităţii academice respective, avînd datoria şi dreptul de a participa la activitatea acesteia.

În anii de după eliberare, Universitatea din Bucureşti a acordat doctorate de onoare fizicienilor Frédéric Joliot-Curie şi Louis de Broglie, preşedintelui Sukarno al Republicii Indonezia, profesorului Jean-Louis Sarrailh, fost rector al Academiei din Paris (Sorbona), profesorului Othmar Kühn, fost rector al Universităţii din Viena, profesorului I.G. Petrovski, rectorul Universităţii Lomonosov. La rîndul său, Institutul politehnic din Bucureşti a acordat acest titlu compatriotului nostru, stabilit în Anglia, Gogu Constantinescu, creator al ştiinţei sonicităţii şi inventator de mare prestigiu internaţional.

Cititorii către cititori

Tovarăşul Pavel Ochochi, Lodz, ul. Lutomierska 9m/6, R.P. Polonă, doreşte să corespondeze pe teme filatelice. Corespondenţa poate fi purtată în limbile polonă, rusă şi germană.

Vor să corespondeze pe teme diferite (literatură, istorie, geografie, muzică, teatru, cinema, sport) şi să facă schimb de vederi următorii: *Eugenia Beinţan*, elevă, Timişoara 1, str. Popa Şapcă 26; *Veronica Marcso*, elevă, Timişoara, str. Paul Chinezu 4; *George Sîrbu*, Cisnădie, str. 1 Mai 43, raion Sibiu, reg. Braşov; *Adina Dumitriu*, elevă, Tulcea, str. Victoriei 52, împreună cu un grup de trei colege; *Valeriu Paşca*, student, Cluj, str. Mănăştur 3; *Costel Giurcă*, impiegat de mişcare, gara Jiblea, raion R. Vîlcea; *Wanda Vîlceanu*, elevă, Recaş, str. Horia 37, reg. Banat; *Georgeta Păun*, elevă, Piteşti, str. Traian 47; *Fănică Tultu* şi *Constantin Adrian*, elevi, Petroşeni, str. Gîrbaşti 23; *Petrică Dara* şi *Valer Lupean*, furnalişti, Hunedoara, bd. Republicii, bloc 135, ap. 25, sc. B; *Mariana Ţişndreanu*, Ocna Mureş, str. Memorand 118, reg. Cluj; *Sabin Aliman*, tehnician, Reşiţa, blocul 23 August.

Doresc să facă schimb de cărţi poştale ilustrate următorii: *Adela Pătraşcu* şi *Elisabeta Ciordneanu*, eleve, împreună cu un grup de colege de la Şcoala tehnică de proiectări, Braşov, cartierul Steagul roşu, bloc J, sc. B, ap. 12; *Nina Burlacu*, Tulcea, str. Victoriei 14; *Constantin Ioniţă*, Năvodari, bloc 1, ap. 14, reg. Dobrogea; *Lică Ploieşteanu* şi *Zambilică Şişeştean*, studenţi, Petroşeni, Căminul studenţesc nr. 2, str. Puşkin 1, reg. Hunedoara; *Tanţi Vasile*, funcţionară, Bucureşti, str. Olga Bancic 32; *Rodica Pintea*, elevă, Satu Mare, str. Gen. Berthelot 25; *Paula Rusu*, elevă, Arad, bd. Republicii 44, ap. 11; *Constantin Stancu*, elev, satul Racoviţă, raion Balş, reg. Oltenia; *Lică Aurel*, electrician, Bacău, str. George Enescu 9; *Maria Leonte*, Suceava, str. Ana Ipătescu, bloc B 1, ap. 6, sc. A.

Cine a fost primul rebusist?

„Dezlegînd în orele mele libere jocuri distractive, mi-am pus întrebarea: care este originea lor?"

Ilie IANCU
Bacău

Răspunde ION PĂTRAŞCU, redactor la revista „Rebus".

Problemele distractive au apărut o dată cu primele manifestări culturale ale antichităţii. Enigmele culte îşi au originea în ghicitorile populare, pe care le întîlnim în folclorul tuturor popoarelor de pe glob.

Din antichitate au rămas cîteva enigme celebre care s-au răspîndit în întreaga lume, de-a lungul tuturor epocilor istorice. Cea mai cunoscută este enigma sfinxului din Teba: Care fiinţă umblă dimineaţa în patru picioare, la amiază în două şi seara în trei? (Răspuns: OMUL). La noi, enigma este menţionată în 1851 de Anton Pann, în „O şezătoare la ţeară" sau „Povestea lui Moş Albu".

Alt gen de probleme distractive rămase din antichitate este ANAGRAMA (din greceşte ANA = invers, amestecat, şi GRAMMA = literă) sau THEMURA (schimbare). Paternitatea anagramei este atribuită lui Licoform din Calcida, poet din secolul al III-lea î.e.n. Despre CRIPTOGRAFIE sau scriere ascunsă (în greacă: KRIPTOS = ascuns, GRAPHEIN = scriere) se spune că a avut numeroşi adepţi în diplomaţia antică.

Romanii ne-au lăsat strămoşul cuvintelor încrucişate de azi. Este vorba de pătratul magic, a cărui dezlegare este:

S	A	T	O	R
A	R	E	P	O
T	E	N	E	T
O	P	E	R	A
R	O	T	A	S

(cizmarul Arepo ţine lucrul pe roate). Pătratul acesta este interesant şi ca palindrom perfect.

Despre originea problemelor distractive se pot scrie şi s-au scris tomuri întregi. Noi am dat doar cîteva exemple din cele mai vechi jocuri.

Pe scurt

Monica Irina Gheorghiu din Brăila ne scrie că în vara aceasta staţiunea balneară Lacul Sărat îşi primeşte oaspeţii în condiţii mai bune; în parc s-a construit o casă de cultură, s-au deschis localuri noi şi s-a amenajat un orăşel al copiilor. Urmează însă ca Întreprinderea locală de transporturi să organizeze cît mai bine, în timpul sezonului, cursele regulate de autobuze între Brăila şi staţiunea Lacul Sărat.

B. Truşculescu, Bucureşti. Despre expediţiile din trecut şi din prezent din Antarctica, „Flacăra" a publicat diverse reportaje şi fotografii. Fotografiile trimise de dv. nu le-am publicat, necorespunzînd din punct de vedere al conţinutului, cît şi al calităţii artistice. Aşteptăm deci altele mai bune.

De la fotocorespondenţi

Această echipă sanitară a întreprinderii băcăoane „Muncitorul liber" s-a clasat recent pe primul loc în concursul echipelor sanitare, faza orăşenească. (Const. Bursuc)

Pe valea Bătrînei, masivul Iezer-Păpuşa. (Aurel Balaban, Piteşti)

Buldogul „Tirol"... viitor cîine de circ, deocamdată „elevul" unui maestru dresor din Arad. (P. Florian, Arad)

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XI—Nr. 26 (370)
30 Iunie 1962

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10. int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

DIN ISTORIA CARICATURII

de Rik **AUERBACH**

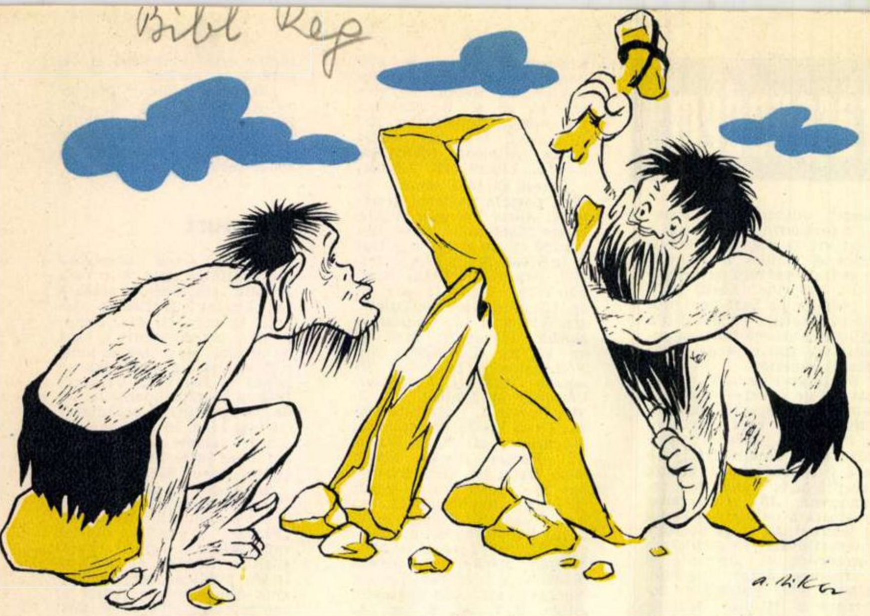

— Seamănă?
— Greu! N-ai nimic caracteristic!

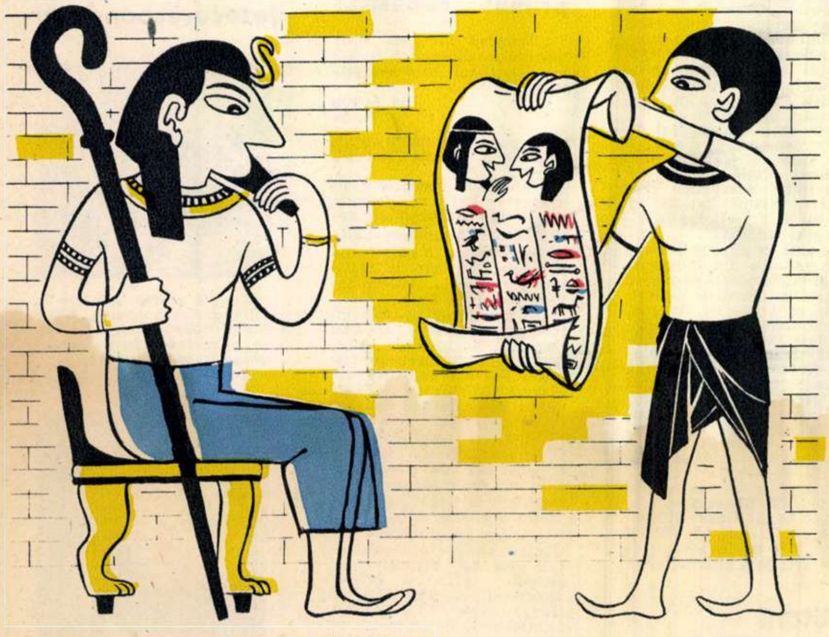

— Desenul e cum e, dar textul e grozav...

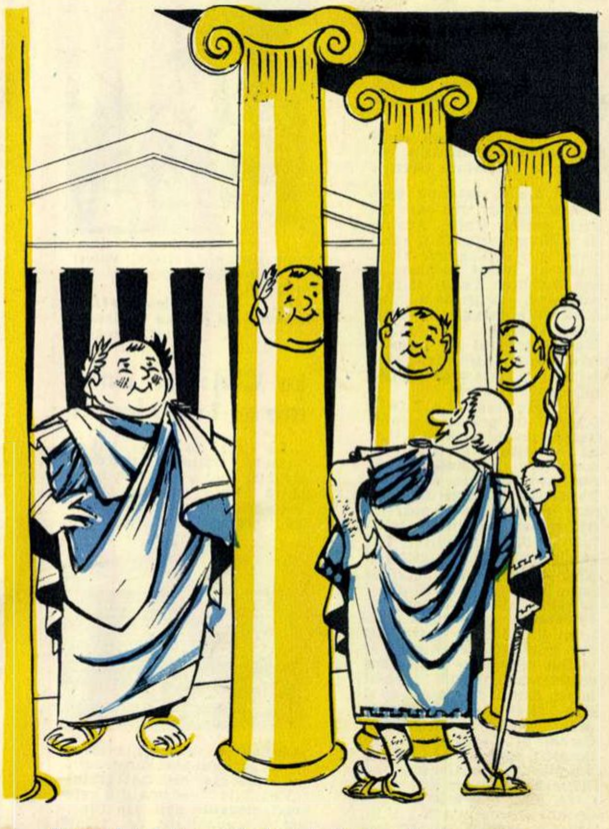

— Bravos! Azi ţi-a apărut caricatura pe trei coloane...

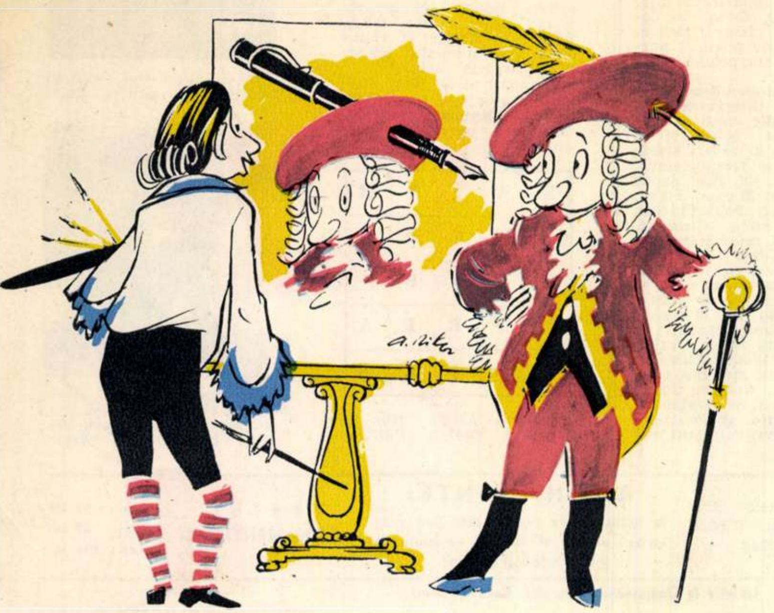

— Ştiţi... în caricatură se exagerează!...

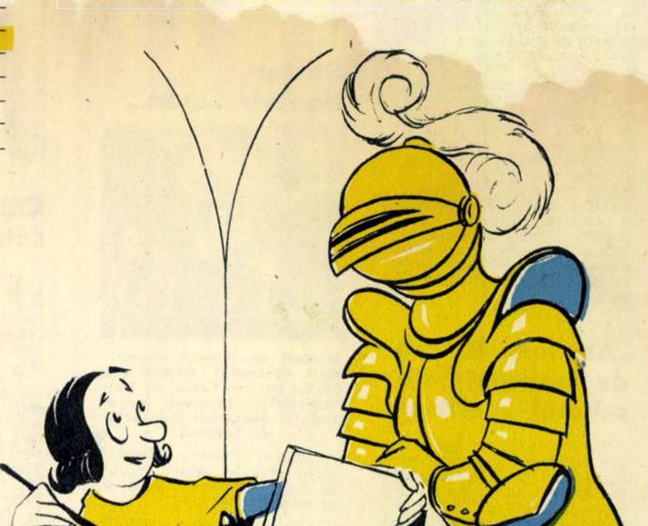

Zîmbiţi, vă rog...